ŘÍMSKÝ MISÁL

NA NEDĚLE A VÝZNAČNĚJŠÍ SVÁTKY

Druhé,

upravené a doplněné vydání

KŘESŤANSKÁ AKADEMIE
studijní ústav Cyrilometodějské ligy akademické
ŘÍM 1960

IMPRIMATUR

ALOISIUS TRAGLIA,
Archiep. Caesarien., Vicesgerens

E Vicariatu Urbis, die 13 Augusti 1959

Romae, Typis Pontificiae Universitatis Gregorianae

O mši svaté

Nejvýznamnější Kristovo dílo je jeho krvavá oběť na kříži. Podle Božího úradku Ježíš Kristus touto svou obětí podal dokonalé zadostučinění za naše hříchy a získal nám vykoupení a věčnou spásu. Tak nám zároveň zjednal Boží přízeň a uzavřel novou a věčnou úmluvu mezi Bohem a lidstvem. Svou kalvárskou oběť přinesl jednou provždy za celé lidstvo. Chtěl tedy, aby všichni mohli po všechny časy čerpat z tohoto ústředního zdroje ospravedlnění a Boží milosti. Proto ji večer před svou smrtí tajemně předem uskutečnil nekrvavým způsobem při poslední večeři. Tehdy ustanovil svátost oltářní pod dvěma oddělenými způsobami, a tím znázornil odloučení krve od těla, tj. svou smrt na kříži. To potvrdil slovy: » Toto je mé tělo, *které se vydává za vás* « (*Lk* 22, 19) a » toto je má krev (nové) úmluvy, *která bude prolita za celé množství lidí* na odpuštění hříchů « (*Mt* 26, 28). Oním úkonem názorně ukázal a těmito slovy prohlásil, že eucharistie *) není pouze svátost, ale zároveň i oběť, nekrvavým způsobem tajemně zpřítomněná jeho krvavá oběť na kříži. Slovy » To dělejte na mou památku « pak ustanovil i svátost kněžství: dal apoštolům a jejich nástupcům svátostnou moc a příkaz zpřítomňovat jeho oběť ve mši svaté po všechny časy, » dokud nepřijde « (viditelně a slavně na konci světa — 1 *Kor* 11, 26). Tímto odkazem nám Kristus dokonale projevil svou nevýslovnou lásku. Vždyť v eucharistii dal své Církvi sám sebe jako nejdrahocennější poklad na věčnou památku.

Ve mši svaté se Kristova kalvárská oběť stává *obětí Církve.* Církev však netvoří jenom papež s biskupy a kněžími, ale spolu s nimi všichni pokřtění věřící, pokud nejsou z jejího

---

*) *Název eucharistie* (*řecky* » *díkůvzdání* «) *původně označoval ústřední mešní modlitbu v rozsahu dnešní preface s kánonem, později celou mešní oběť a konečně i tělo a krev Páně pod svátostnými způsobami chleba a vína* (*svátost oltářní*).

duchovního společenství vlastní vinou vyloučeni. Svátostí křtu a dále biřmováním nám kromě udělené milosti bylo především do duše vtisknuto nezrušitelné svátostné znamení. Tím jsme byli posvěceni a začleněni jako údy do Kristova tajemného těla, tj. Církve, tím jsme účastni nové úmluvy a ve všeobecném smyslu i Kristova kněžství. O všech údech Církve, tedy i o obyčejných věřících, platí slova sv. Petra: »Vy jste vyvolený rod, královské kněžstvo, národ svatý, lid, který patří Bohu jako vlastnictví« (1 Petr 2, 9). Křtem, a ještě víc biřmováním, jsme přijali právo i povinnost zúčastňovat se Kristovy oběti, přijímat jeho svátosti a spolupracovat na rozšiřování jeho království. A toto všecko má povahu kněžského úkolu. V tom smyslu mluvíme o »*všeobecném kněžství*« věřících, na rozdíl od kněžství svátostného, které se z Kristova ustanovení uděluje kněžským svěcením. Jen toto zvláštní kněžství svátostné je zdroj svátostné moci a duchovní autority, takže mu všeobecné kněžství musí být podřízeno. Každý člen Církve má tedy nějakou účast v Kristově kněžství, a proto je povolán k účasti při jeho oběti a v jeho vykupitelském díle.

Mše svatá je *veřejná a společná bohopocta celé Církve*: Ježíš Kristus jako její hlava a velekněz přináší mešní oběť spolu se všemi údy svému věčnému Otci. To se má projevit i ve způsobu, kterým se slaví. Společná bohoslužba vyžaduje pevný a jednotný zevní tvar, kterému se všichni účastníci podřídí. Během staletí se sice v Církvi vyvinuly rozmanité obřady, západní a východní. Ale v mezích každého obřadu je přesto zjevná veřejná a společná povaha mešní oběti: všichni jeho příslušníci se při mši svaté řídí stejnými bohoslužebnými předpisy, a tak ji slaví jednotným nadosobním způsobem. Snad si i z tohoto hlediska poněkud ujasníme, proč v latinském obřadu Církev tak neústupně trvá na jednotném bohoslužebném jazyce. Jednotnému jazyku při bohoslužbě odpovídá i jednotný liturgický zpěv. Církev sice dovoluje také chrámový zpěv lidový a polyfonní, ale nejvhodnější a nejkrásnější doprovod k vznešeným úkonům mešní oběti je *gregoriánský chorál* (zpěv řehořský), jak je všeobecně nařízen pro slavnou bohoslužbu. Tento zpěv vyžaduje ovšem od věřících hlubokou víru, opravdovou oddanost vůči Bohu a jeho Církvi, sebekázeň a smysl pro nadosobní povahu církevní bohopocty.

Správně chápaný a zpívaný chorál však zároveň pomáhá všecky tyto ctnosti pěstovat a rozvíjet: v dokonalém provedení je to skutečně zpívaná modlitba Církve i křesťanské duše. Právě proto si Církev výslovně přeje, aby řehořský chorál zpíval nejen vybraný chrámový sbor, ale aby se ho zúčastnili pokud možno všichni věřící, aspoň při společných odpovědích na kněžské aklamace a v těch částech mešního řádu, které jsou určeny pro věřící lid. Výslovně to zdůrazňují všichni velcí papežové tohoto století. V praxi se ovšem dosáhne úspěchu jen dlouholetou vytrvalou prací s nezdolnou trpělivostí a s mravenčím úsilím o dosažení vznešeného cíle.

Mějme tedy pochopení pro takové prvky veřejné bohopocty a rádi se jim podřizujme v přesvědčení, že skrze Církev nám Bůh sděluje svou vůli a že poslušnost vůči ní je základ každé pravé modlitby a osobní oběti. Naše bohopocta je tím dokonalejší, čím svědomitěji ji konáme tím způsobem, který nám určuje Bůh skrze svou Církev.

Ve mši svaté rozeznáváme dvojí prvky. To, co ustanovil Kristus, jsou prvky božské, podstatné, a tedy neměnitelné. Ostatní obřady a modlitby jsou prvky lidské. Ale i ty jsou posvátné. Zavedla nebo schválila je Církev řízená Duchem svatým a posvětila je tím, že jich po staletí užívá. Čas od času je sice upravuje, doplňuje nebo mění, je-li to podle jejího úsudku prospěšné pro duchovní blaho a k věčné spáse věřících. I v tom se však přes všecky nedostatky lidského díla obdivuhodně projevuje řízení a vliv Ducha svatého. Mimoto jsou mešní texty převážně slova Písma svatého, slova »Bohem vdechnutá« (inspirovaná). Veřejné modlitby Církve mají proto před Bohem větší hodnotu než modlitby soukromé. To ale neznamená, že soukromé úkony zbožnosti nejsou nutné. Právě naopak: tyto úkony, především úvaha a rozjímání, nám pomáhají stále hlouběji pronikat do posvátných textů a vždy více čerpat z jejich nezměrného bohatství. Bez osobní vnitřní modlitby by se i technicky dokonalá zevní účast při mši svaté stala jen bezduchým odříkáváním prázdných formulí.

Svou obětí na Kalvárii uzavřel Kristus na věčné časy *novou úmluvu mezi Bohem a celým lidstvem*, podobně jako kdysi Mojžíš zprostředkoval úmluvu starou mezi Hospodinem a jeho vyvoleným národem (*Ex* 24, 3-8). Nové úmluvy jsme účastni už křtem. Tato nová »smlouva« záleží v tom, že se

Bůh svým zaslíbením zavázal dát nám věčně blažený život a všecko, co potřebujeme k jeho dosažení, když se my zavážeme žít podle jeho přikázání. To však od nás vůči němu vyžaduje kromě víry především poslušnost a věrnou oddanost. Právě svou účastí při mši svaté máme vždy znovu tuto věčnou úmluvu takřka »schválit« a osobně obnovit. Vždyť mešní oběť je nekrvavě zpřítomněná kalvárská *oběť úmluvy*. Kristus Pán se o tom zmiňuje při jejím ustanovení při poslední večeři (*Mt* 26, 28). Z ní zároveň čerpáme nadpřirozenou sílu, abychom dovedli zachovávat to, k čemu jsme se zavázali křestním slibem. V tomto pojetí si jasněji uvědomíme význam mešní oběti pro náš křesťanský život.

Uvážíme-li všechny dosavadní myšlenky, snadno také pochopíme, proč mše svatá zaujímá v životě katolického křesťana ústřední místo a proč má Církev právo žádat od svých členů pod těžkým hříchem účast při ní aspoň v neděli a zasvěcený svátek. Kdo mešní oběť dobře zná a správně jí rozumí, pro toho bude tato povinnost »jho, které netlačí, a břemeno, které netíží« (*Mt* 11, 30), tomu mše svatá nikdy nezevšední a bude mu vydatným zdrojem posvěcení a spasení.

Stručný výklad jednotlivých částí mše svaté

I. DÍL MŠE SVATÉ »BOHOSLUŽBA KATECHUMENŮ«

Nazývá se tak proto, že v prvních křesťanských dobách bývali této přípravné bohoslužbě přítomni i katechumeni, tj. ti, kdo se teprve připravovali na křest. Při vlastní oběti směli být přítomni jen pokřtění věřící. Odtud pochází název pro druhý díl mše svaté: »bohoslužba věřících«. Toto je rozdělení historické, protože původně to byly dva samostatné a různé druhy bohoslužby. Dnes obyčejně už nemáme mezi sebou katechumeny a Církev nezapovídá ani jim účast při celé mši svaté, Můžeme tedy oba díly označit výstižněji podle

jejich obsahu a smyslu: první »bohoslužba Božího slova«, druhý »bohoslužba Božího Beránka«.

Sled jednotlivých mešních částí vznikl historickým vývojem. Proto v něm není nějaký jednotný myšlenkový postup. Jakousi souvislost si můžeme vytvořit osobním rozjímáním. Přitom však je třeba stále přihlížet k objektivnímu výkladu o vzniku, původním významu a vývoji jednotlivých mešních obřadů, aby se naše rozjímání nedostalo na scestí (např. kdybychom v přenášení mešní knihy chtěli vidět útěk Páně do Egypta). V tomto pojednání se snažíme spojit oba způsoby: k objektivnímu výkladu genetickému často přidáváme osobní úvahu, a to se zřetelem k činné účasti při mešní oběti. Čtenář jistě obojí snadno rozliší.

Bohoslužba Božího slova má v nás vzbudit křesťanské smýšlení, tedy i správné smýšlení obětní, a dát mu určité zaměření podle doby církevního roku. Máme stále dokonaleji poznávat Krista, jeho nauku a příklad, abychom ho mohli vždy dokonaleji následovat. K tomu potřebujeme především pomocnou milost Boží (světlo pro rozum a sílu pro vůli). Proto se v prvním úseku bohoslužby katechumenů (od začátku až po církevní modlitbu) *modlíme*, abychom si tu milost vyprosili. Potom v dalším úseku (od epištoly až po evangelium i s kázáním) *slyšíme Boží slovo*, a tak vnímáme Boží myšlenky. Na toto »hlásání zákona nové úmluvy« odpovídáme vyznáním víry.

Přehlédněme nyní stručně jednotlivé části bohoslužby katechumenů.

STUPŇOVÁ MODLITBA má povahu úvodu ke mši svaté. Kněz se ji původně modlíval cestou k oltáři; dnešní název pochází odtud, že se ji modlí dole u oltářních stupňů. Začíná žalmem 42. Tato píseň pronásledovaného levity ve vyhnanství vyjadřuje touhu po Bohu a jeho chrámě. Po žalmu se kněz střídavě s ministranty modlí všeobecné vyznání hříchů (Konfiteor). V něm i v dalších dvou kajícných modlitbách prosíme Boha, aby nám na přímluvu svých svatých odpustil všechny hříchy. Církev tu má na mysli zvláště hříchy všední; těžké hříchy se odpouštějí ve svátosti pokání. Tak s touhu a s očištěnou duší přistupujeme k nejsvětější oběti.

Stupňová modlitba pochází teprve ze středověku; v dnešním tvaru se postupně vyvinula v době od 9. do 12. století.

V dřívějších dobách (asi od 5. stol.) začínala mše svatá zpěvem zvaným VSTUP (introit). Zpívával ho tehdy chrámový pěvecký sbor (schola cantorum), když se biskup s duchovenstvem ubíral v průvodu k oltáři. Podobně se to děje dodnes při slavné mši. Vstupní průvod k oltáři se zvlášť zdůrazňuje při nových obřadech Svatého týdne. Dnešní introit je pouze antifona a začátek žalmu, který se kdysi zpíval ve větším rozsahu s antifonou jako zpěv k zahájení mešní bohoslužby. Porozumíme mu tedy snadněji, přečteme-li si ten žalm celý. Často nás vstupní zpěv působivě uvádí do nálady svátku nebo doby v církevním roce. Vžijeme se do ní tím lépe, představíme-li si při slovech introitu vstupní průvod na začátku slavné mše jako symbol života bojující Církve: s Kristem putuje slzavým údolím této země k věčnému Otci. Pod tímto zorným úhlem můžeme chápat i další zpěv »Kyrie eleison«, kterým voláme ke Kristu veleknězi o slitování a o pomocnou milost: »Pane, smiluj se nad námi!«

KYRIE se na tomto místě zachovalo v nezměněném řeckém znění jako úryvek dřívější litanie, která byla převzata v 5. století z východní liturgie. Původně se křesťané tím voláním obraceli na Krista, kterého tehdy ve smyslu listů sv. Pavla všeobecně nazývali »Kyrios«(= Pán). Tak se to také zde nejlépe hodí do souvislosti: Je to první vzývání Toho, s kterým chceme slavit jeho oběť, vždyť právě skrze něho se má naše modlitba vznášet k Bohu Otci. Jiní (od 9. stol.) chápou Kyrie jako vzývání tří božských osob.

Také chvalozpěv GLORIA se už ve 4. století dostal do latinské bohoslužby z řeckého Východu, kde byl v tu dobu vžitý jako ranní hymnus. Pozoruhodná je v něm věta: »Vzdáváme ti díky za tvou velikou slávu.« Skrze Krista nám Bůh zjevil svou vnitřní věčnou slávu. Tím nám prokázal nedocenitelnou milost, za kterou nemůžeme být dost vděčni. Náš život má být vůči Bohu ustavičná chvála a díkůvzdání. Především tím, že máme v duši jeho božský život, kterým začíná účast ve vnitřním životě trojjediného Boha. Posvěcující milost je jiskra z věčné Boží slávy, její paprsek, který nám prozařuje duši a činí ji podobnou a milou Bohu. Proto mu »vzdáváme díky pro jeho velikou slávu«. Účasti v té slávě by nás mohl zbavit jenom hřích. Proto voláme k Božímu Beránkovi, který snímá hříchy světa. A on slyší naši prosbu, vždyť sedí Otci

po pravici, aby se stále za nás přimlouval. Přemocná je jeho přímluva, neboť on jediný ze všech lidí je »Svatý«, protože je zároveň Bůh, »on jediný je Pán spolu s Otcem v jednotě Ducha svatého«. On je »jediný prostředník mezi Bohem a lidmi« (1 *Tim* 2, 5). Jen skrze něj máme volný přístup k Otci (*Ef* 2, 18). Proto se skrze něho obracíme k věčnému Otci v

CÍRKEVNÍ MODLITBĚ (oratio). Zpěvu Kyrie a Gloria se mohou zúčastnit všichni věřící, jak to bylo kdysi ve zvyku. Církevní modlitbu však od nejstarších dob přednáší jménem věřícího lidu sám kněz. Nejprve políbí oltář, obrátí se k věřícím a zdraví je. Tento obřadní úkon má hluboký smysl. Políbení znamenalo ve starověku pozdrav. Oltář odpradávna symbolicky představuje Krista. Kněz tedy políbením zdraví Krista Pána. Zároveň od něho přejímá pozdrav pokoje a tlumočí jej věřícím. Přesněji je to vyjádřeno ve mši, kterou slouží biskup. Ten zdraví »Pokoj vám!« (Pax vobis!) Kněžský pozdrav je »Pán buď s vámi!« (Dominus vobiscum!) Můžeme i říci: Pán (= Kristus) je s vámi, ve vás a vy v něm. Vždyť pokřtění věřící jsou tak těsně spojeni s Kristem i navzájem mezi sebou jako údy v lidském těle s hlavou, jako vinné ratolesti s kmenem. Tak tvoří s Kristem jedno tajemné tělo, jednu velkou rodinu Božích dětí bez rozdílu národnosti, plemene nebo třídy, jednu pravou světovou Církev. Co to znamená, tuší ten, kdo např. ve Svatém roce směl prožít hromadnou papežskou audienci v dómě sv. Petra v Římě, kdy při příchodu svatého Otce lidé z různých světadílů a národů jako jedněmi ústy zpívali první Krédo z chorální mše. Mnozí byli přitom dojati až k slzám. Kvůli této obdivuhodné jednotě zavedla Církev západního obřadu na celém světě latinu jako jednotný jazyk pro veřejnou bohoslužbu. Proto při sborové mši má i lid odpovídat na pozdrav kněze latinsky: »Et cum spiritu tuo!« (I s tebou!) *) Podobně se mají všichni zú-

---

*) »*I s tvým duchem*« *je doslovný překlad hebrejského rčení* (*hebraismus*). *Už apoštol Pavel podobně zdraví ve svých listech, např. v* 2 *Tim* 4, 22, *Gal* 6, 18. *Do češtiny právem překládáme prostě*: »*I s tebou.*« *Tak to vysvětluje a překládá i J. A. Jungmann SJ ve svém díle* »*Missarum sollemnia*« (4. vyd. 1958, I, 466). *Ve středověku tomu Církev dávala ještě jiný smysl*: *Jen*

častnit společných latinských odpovědí na ostatní liturgické aklamace a modlitby. Při nových obřadech Svatého týdne je to zvlášť znovu zavedeno; stejně tak i původní způsob veřejné modlitby. Po slově »oremus« (modleme se), kterým nás kněz vyzývá ke společné modlitbě, následovala v prvních dobách chvíle mlčení. Věřící tiše Bohu přednášeli své prosby. Ty pak kněz zahrnul do společné modlitby Církve. Ve mši svaté se nemodlíme sami, ale skrze Krista a s ním, jak vždy slyšíme v závěru církevní modlitby. Vzpomeňme si na jeho slova: »Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já s nimi« (*Mt* 18, 20). Všichni jako jedno tajemné tělo, jako jeden »velký Kristus«, stojíme před nebeským Otcem a voláme k němu na celém světě stejnými slovy, která jménem každé církevní obce přednese kněz jako její mluvčí a Kristův zástupce. I název »oratio« (= vlastně »řeč«) naznačuje, že je to slavnostní veřejná modlitba. Taková modlitba má před Bohem nepochybně větší hodnotu než pouhá modlitba soukromá. Proto vždy v té chvíli zahrňme v duchu všechny své osobní prosby a úmysly do této všeobecné modlitby Církve. Připomíná nám to také její druhý název »kolekta« (collectio = shrnutí): kněz má v ní shrnout modlitby lidu a přednést je Bohu.

Další úsek bohoslužby katechumenů má ráz naučný. Doposud jsme modlitbou a zpěvem volali k Bohu. Teď mluví Bůh k nám. Ve »čtení« skrze své apoštoly a proroky. ČTENÍ je totiž v neděli skoro vždy úryvek z listu některého apoštola (odtud i druhý název »epištola« = list, dopis); v jiné dny někdy také úryvek z některé starozákonní knihy, často z Proroků, zvláště v době adventní a postní. V EVANGELIU k nám Bůh mluví skrze svého vlastního Syna, vždyť mešní evangelia obsahují převážně přímou řeč Kristovu. V kázáni pak mluví Bůh skrze kněze, Kristova zástupce na zemi. Na evangelium klade proto Církev zvláštní důraz. Po epištole se mešní kniha přenese na druhou stranu oltáře a při slavné mši se okuřuje kadidlem. Z dřívějšího stanoviště kněze, který

---

jáhen, kněz a biskup směl tak zdravit a jen jim se tak smělo odpovídat, protože teprve jáhen přijímá při svěcení zvláštním způsobem Ducha svatého; tedy vlastně »Et cum Spiritu tuo«.

byl původně při celé mši obrácen tváří k lidu (dnes z hlediska Krista na oltářním kříži), je evangelní strana oltáře strana pravá, tedy čestné místo pro hlásání slov Kristových. V prvních stoletích se čtení a evangelium předčítalo ze zvlášť vyvýšeného místa. Později bylo to místo mezi kněžištěm a chrámovou lodí upraveno na způsob dnešní kazatelny se stupňovitým výstupem ze dvou protilehlých stran. Na jedné straně se vystupovalo, na druhé se sestupovalo. Proto se nazývalo ambo. Od 11. století jsou známa dvě amba : jedno pro epištolu a druhé pro evangelium. Evangelní ambo bývalo větší a zdobenější než epištolní. Tento způsob se znovu uplatňuje v moderních chrámových novostavbách. Při evangeliu také vždy stojíme na znamení úcty k Pánu Ježíši, který k nám mluví, na znamení své ochoty přijmout Boží slovo a podle něho žít.

Už prvotní Církev převzala ze starozákonní bohoslužby zásadu, že po liturgickém čtení má následovat nejprve píseň a potom modlitba. Podle tohoto pravidla byl ve mši svaté zařazen za epištolu MEZIZPĚV. Právě v něm se nám zachovaly nejstarší mešní zpěvy : *graduále* (tj. » stupňový zpěv « : podle slova » gradus « = stupeň, protože se kdysi zpívával na ambovém stupni) a zpěv » *Aleluja* « *s veršíkem* (z hebr. » Halelu Jah « = » Velebte Hospodina ! «), které měly původně responsoriální ráz. Přednášeli je sólově jeden až tři zpěváci, kterým odpovídal nejdříve lid, v pozdějších dobách pouze sbor. Pro dobu předpostní a postní je místo zpěvu » Aleluja « určen tzv. *traktus* (doslovně zpěv » jedním tahem «, totiž jednoduchá žalmová melodie, nepřerušovaná antifonou nebo responsoriem). V době velikonoční tvoří mezizpěv jen zvláštní » Aleluja « bez graduále. O velikonocích a letnicích, o Božím těle, o svátku Sedmibolestné P. Marie a ve mši za zemřelé se přidává ještě další rytmický zpěv zvaný *sekvence*. Mezizpěv můžeme často chápat jako zamyšlení nad hlavním obsahem (tzv. » tajemstvím «) příslušné neděle nebo svátku, zvláště zpívá-li se chorálně při slavné mši. Radostný zpěv » Aleluja « je vhodný přechod k hlásání evangelia, tj. doslova » radostné zvěsti «.

Chceme-li správně porozumět mešním textům svátku nebo neděle, musíme nejprve číst mešní perikopy : evangelium a epištolu. Pro hlavní svátky církevního roku je Církev vybrala tak, že se z obou většinou přímo dovídáme o události z dějin

naší spásy, kterou ten den slavíme. Často nám evangelium připomíná událost samu a epištola nás upozorňuje spíše na mravní důsledky, které z ní plynou. Podle podobných hledisek byly vybrány i biblické texty pro neděle, které hlavní svátky Páně obklopují, a pro svátky svatých. Ve všech těchto případech mívá celý mešní formulář nějakou jednotící myšlenku, nějaký společný námět. Jinak je tomu o obyčejných nedělích, hlavně » po Duchu svatém «. Tam tvoří biblické texty pestrou mosaiku, většinou bez nějaké společné myšlenky. Ale od neděle k neděli můžeme pozorovat jakési stopy původního souvislého čtení bible při bohoslužbě ; zřetelné je to zvlášť v epištolách nedělí po svatém Duchu. U evangelií nám to dosvědčuje i výraz » sequentia « (= pokračování) a » initium « (= začátek evangelní knihy). Přesto se nám i u těchto mešních formulářů podaří souvislý výklad všech proměnných částí z hlediska jedné jednotící myšlenky ve shodě s dobou církevního roku. Ta myšlenka může být různá. Odtud si vysvětlíme, jak je možné vykládat jeden formulář na několik způsobů. Při takových výkladech musíme ovšem rozeznávat osobní pojetí mešních textů od jejich objektivního obsahu.

Po evangeliu bývá v neděli a zasvěcený svátek kázání, v kterém kněz blíže vysvětluje Boží slovo. Kdo radostnou zvěst pozorně slyší a ochotně přijme, o tom můžeme říci, že tím vlastně už » přijal « Krista duchovně skrze jeho slovo. Toto » duchovní přijímání « je předpoklad k plodnému přijímání svátosti oltářní.

Naše odpověď na hlásání Božího slova je *Vyznání víry* (Krédo). Kněz se je modlí jen v neděli a o větších svátcích. Je to radostný projev souhlasu : » Ano ! V to věřím a to chci uskutečnit ve svém životě ! « Mešní KRÉDO není známé Vyznání apoštolské, nýbrž Vyznání nicejsko-cařihradské, protože jsou v něm obsažena rozhodnutí církevního sněmu v Niceji (r. 325) a v Cařihradě (r. 381). Ve 4. století se ho užívalo v Jeruzalémě při křtu. Pochopíme tedy, proč se v něm mluví v první osobě jednotného čísla. Můžem to chápat jako pokyn, že máme svou víru vyznávat každý jednotlivě a osobně se o ni zasadit. Nejlepší vyznání víry je mučednická smrt pro Krista. Proto se o svátcích mučedníků Krédo neříká. Také ve všední dny se často vynechává. Můžeme v tom vidět symbolický náznak, že tím více máme svou víru » vyznávat « křesťanským životem.

2. DÍL MŠE SVATÉ: »BOHOSLUŽBA VĚŘÍCÍCH«

První hlavní část: Příprava obětních darů, zvaná obětování

Při obětování kněz posvěcuje modlitbou chléb a víno jako obětní dary, a tak je připravuje k proměnění. Tyto pozemské dary jsou obal, pod kterým se po proměňování skrývá vlastní obětní dar: Ježíš Kristus, jeho nejsvětější tělo a krev. »Obětování« darů v přesném smyslu slova (vlastní obětní úkon) se tedy děje až při proměňování. Teprve proměňováním se naše dary plně zasvěcují Bohu. Zde je obětování jen *příprava obětních darů*. Je to však něco víc než pouhé vnější přichystání chleba a vína. Oba dary jsou už obětováním posvěceny a určeny k vlastní oběti, podobně jako musí být posvěceny hlavní bohoslužebné předměty potřebné ke mši svaté. Obětování tedy znamená už jakési předběžné zasvěcení darů Bohu, jak dokazuje toto ustanovení v Římském misálu (De defectibus X, 9): Kněz má po přijímání požít i neproměněnou hostii, kterou už obětoval, když musela být před proměňováním pro nějaký nedostatek nahrazena hostií novou (např. když kněz už po obětování zjistil, že je rozlomena).

Před obětováním vína přidá kněz do kalicha několik kapek vody. *Přimíchávání vody do vína* je prastarý zvyk řeckého původu, v době Kristově všeobecně rozšířený i v Palestině. Proto se mnozí domnívají, že se jím Pán Ježíš řídil i při ustanovení eucharistie, i když o tom nemáme zaručenou zprávu. Tento obřad symbolicky naznačuje ono spojení božského a lidského prvku, které začalo vtělením Božího Syna a pokračuje v Církvi jako jeho tajemném těle, zvláště účastí věřících v Kristově božství, jak to vyjadřuje průvodní modlitba.

Při obětování chleba se kněz modlí »za všechny věřící křesťany«, při obětování vína ještě všeobecněji »za spásu naši i celého světa«. Tyto *modlitby k obětování* pocházejí až ze středověku. V první mluví kněz v jednotném čísle, v dalších v čísle množném, protože při slavné mši recituje modlitbu k obětování vína společně s jáhnem, který mu přitom přisluhuje. Dále kněz skloněn obětuje Bohu sám sebe spolu se všemi věřícími a prosí Ducha svatého o požehnání obětních darů.

Pak si na epištolní straně oltáře myje ruce a přitom se modlí část žalmu 25. *Umývání rukou* při mši svaté má už od nejstarších dob převážně symbolický význam: připomíná knězi i věřícím, že mají nejsvětější oběť slavit s čistou duší. Potom se kněz uprostřed u oltáře skloní a modlitbou vyjadřuje, že mešní oběť se přináší trojjedinému Bohu na památku života a díla Ježíše Krista a ke cti svatých, které prosí o jejich přímluvu. Slovy *Orate, fratres* (= Modlete se, bratři) vyzývá věřící, ať ho podporují svými modlitbami, aby jejich společná oběť byla Bohu milá. Tato výzva se týká především asistence a ministrantů, kteří jménem lidu na ni odpovídají modlitbou *Suscipiat*. Kněz pak řekne »amen« a modlí se »tichou« modlitbu nad obětními dary, zvanou *sekréta*.

Současně s vnější přípravou oběti na oltáři má probíhat naše příprava vnitřní, *příprava pro oběť života*. To znamená mít správné smýšlení. Vždyť smýšlením a postojem k životu se křesťan liší od pohana. Apoštol Pavel říká: »Mějte v sobě stejné smýšlení, jaké měl Kristus Ježíš!« (*Fil* 2, 5). A to nejen při mši svaté, ale i v obyčejném životě. Kristus Pán své smýšlení nejkrásněji vyjádřil slovy (*Jan* 4, 34): »Můj pokrm je vykonávat vůli toho, který mě poslal«, tj. nebeského Otce. A jeho vůle byl poslušen až k smrti na kříži. V církevní řeči se takové smýšlení označuje výrazem *devotio*, který překládáme slovem *oddanost*. Předpokládá víru (fides), tj. vnitřní základní postoj křesťana k životu, který se ve všem opírá o Boží slovo a zaslíbení. Oddanost znamená ochotu řídit se »vírou« s bezvýhradnou věrností vnitřně i zevně při svém jednání. O takové smýšlení se máme snažit i my. Zvláště při mešním obětování je máme vždy obnovit, abychom »přinášeli Bohu milé duchovní oběti skrze Ježíše Krista« (1 *Petr* 2, 5). To nám při mši svaté připomínají obětní dary. Dar chleba je symbol práce. Pracujeme, abychom si vydělali na denní chléb, a chléb nám jako nejdůležitější strava dává novou sílu k práci. Dar vína je symbol radosti i bolesti. O vínu říká žalm 103, 16, že »rozveseluje lidské srdce«; lisování hroznů nám pak připomíná bolest a tíseň, svírající nám srdce, a víno je jakoby vytlačená krev hroznů. A kdo by si nevzpomněl na »kalich utrpení«, o kterém mluví Kristus Pán při modlitbě na Olivové hoře v noci před svým umučením? Při pohledu na pozdvižený dar chleba obětujme tedy Bohu všecku práci a námahu,

při pohledu na kalich s vínem všechny radosti i bolesti nastávajícího týdne nebo dne. Všechno to chceme dělat, prožívat a snášet k jeho cti a chvále. On nás stvořil, jemu patříme jako jeho vlastnictví, on s námi může dělat, co chce. Proto mu obětujme své osobní »já« tím, že svůj rozum podřídíme jeho pravdě a svou vůli jeho svaté vůli, jeho přikázáním. A právě to od nás často vyžaduje značnou osobní oběť. Žít podle Božích přikázání v pokoře a křesťanské lásce, to je vlastní oběť našeho života, kterou máme spojit s obětí nejsvětější. Proto při mešním obětování vždy obnovme své zvláštní předsevzetí, a tak se znova rozhodněme pro Krista a jeho království. V tomto smyslu můžeme nejlépe s knězem »spoluobětovat«. Své obětní smýšlení dotvrzujeme navenek tím, že dáváme do »zvonečku« nebo na obětní misku nám úměrný dar v penězích pro církevní potřeby.

V prvních křesťanských dobách šli věřící při obětování průvodem k oltáři a přinášeli své obětní dary, především chléb a víno, často i olej, vosk, svíce aj., zatím co chrámový sbor zpíval OFFERTORIUM, tj. průvodní zpěv K OBĚTOVÁNÍ. Dnes se nám z něho zachovala jen antifona k dřívějšímu žalmu, která se tehdy po každém jeho verši opakovala na způsob responsoria, a to tak dlouho, dokud trval obětní průvod. Z takto přineseného chleba a vína byla vybrána a oddělena část potřebná pro mešní oběť, zbývajících darů Církev užívala k svým účelům, hlavně na vydržování duchovenstva, pro chrámové potřeby a na podporu chudým. Asi od 11.-12. století byl obětní průvod postupně nahrazen sbíráním peněžitých darů. Jakýsi jeho pozůstatek je v některých krajích dodnes »oféra« při pohřbech a svatbách. Povahu obětního daru má i mešní stipendium, dar, který věřící knězi »dávají na mši«, aby ji sloužil na jejich úmysl.

Zpěv K OBĚTOVÁNÍ mívá převážně radostný ráz podle slov sv. Pavla (2 *Kor* 9, 7): »Bůh má rád takového, který dává s veselou tváří.« Často obsahuje vhodné pohnutky pro naši osobní oběť nebo prosbu o Boží pomoc, o milost pomáhající, kterou potřebujeme k uskutečnění své oběti. Hlavně z tohoto hlediska se modleme i SEKRÉTU, která všeobecně shrnuje naše obětní úmysly a prosby. Její závěr přechází přímo do úvodu k prefaci.

Druhá hlavní část: Vlastní obětní úkon, zvaný »proměňování«

Blíží se vrcholná chvíle mše svaté, kdy velekněz Kristus zasvěcuje naše pozemské dary skrze svého kněze Bohu Otci k jeho oslavě tím, že je proměňuje v nejsvětější obětní dar: ve své tělo a ve svou krev, za nás obětované na Kalvárii, a po proměňování znázorněné pod dvěma oddělenými způsobami ve stavu oběti. Tím zpřítomňuje svou krvavou oběť nekrvavým způsobem v našem prostoru a čase, a tak ji znovu »předkládá« svému nebeskému Otci. Tak se Kristova kalvárská oběť zároveň stává naší obětí — obětí Církve. Kristus jako její hlava obětuje svému Otci skrze svého kněze sám sebe i všechny její údy, a současně můžeme s knězem i my obětovat věčnému Otci jeho milovaného Syna jako nejdrahocennější obětní dar. *)

Úvod k této nejdůležitější části mše je PREFACE (praefatio). Výrazem »praefatio« se už v pohanském Římě označovala slavnostní veřejná modlitba nebo řeč před bohy a shromážděnou obcí (»prae« je zde chápáno prostorově, nikoli časově). V křesťanském věku se toho slova začalo užívat v podobném významu o ústřední mešní modlitbě, zvané v prvotní Církvi »eucharistia« (= díkůvzdání), která v sobě zahrnovala podstatnou část mše svaté (podle dnešního rozdělení: od sekréty až po Otčenáš). Celá ta modlitba měla tehdy povahu díkůčinění, podobně jako obvyklá starozákonní modlitba před jídlem, na kterou navázal Pán Ježíš při poslední večeři, a to ve chvíli, kdy ustanovil mešní oběť a oltářní svátost. Původně to tedy byla ucelená děkovná a zároveň konsekrační modlitba, ovšem v daleko menším rozsahu než dnes. V pozdějším vývoji římské mše do ní pronikla řada proseb, ale původní ráz vděčnosti a chvály je dosud patrný, zvláště na začátku (dnešní »preface«) a na konci (»Skrze něho ...«).

---

*) *Těmito slovy je stručně vyjádřeno řešení otázky o podstatě mešní oběti od J. A. Jungmanna SJ (tzv. »Wiederhinstellungstheorie«). Ukazuje, že mnohé z dosavadních názorů vycházejí z nesprávného pojmu oběti. Podle Jungmanna je podstatný prvek každé oběti zasvěcení daru k Boží oslavě. Zda se to děje zničením, proměněním nebo předložením toho daru, je věc vedlejší: to je jen způsob toho zasvěcení. (Srovnej i řešení českého bohovědce V. Šandy v jeho latinské Věrouce!)*

V prvních dobách se zpívala nebo slavnostně přednášela, od 8. století převládl zvyk modlit se ji kromě úvodu potichu. Tak byl název »preface« omezen a zúžen na její úvodní část, která se dodnes při slavné mši zpívá, a nabyl významu »předmluva« k vlastnímu obětnímu úkonu. Začíná kněžským pozdravem a výzvou, abychom se společně s knězem celým srdcem a celou duší soustředili na nejposvátnější úkon mešní oběti: »Sursum corda!« (Vzhůru srdce!«) Pozvedněte je k neviditelným skutečnostem! Na souhlas odpovídáme: »Habemus ad Dominum« (Máme je pozdviženo k Pánu). Kněz nás dále vybízí, abychom spolu s ním velebili Boha a vzdávali mu díky: »Gratias agamus Domino, Deo nostro.« Vždyť křesťanství je tak veliká a bohatá milost, že za ni máme vždy a všude děkovat. Když jsme mu znovu projevili svůj souhlas slovy »Dignum et justum est«, modlí se nebo zpívá kněz vlastní prefaci, která bývá podle doby církevního roku různá. Jako důvod k našemu díkůvzdání se v ní o velkých svátcích udává některé významné dílo, které Bůh vykonal pro naši spásu. V obyčejné neděle mu děkujeme za to, že nám zjevil tajemství své trojjedinosti. Preface vyvrcholuje zpěvem zvaným SANKTUS (= Svatý), kterým se smíme připojit ke společnému chvalozpěvu andělských kůrů na oslavu trojjediného Boha (srov. *Iz* 6, 2). Církevní Otcové zdůrazňují, že si zde máme uvědomit, k jak velké důstojnosti nás povznesl Kristus. Proto v dřívějších dobách zpívával »Sanktus« všechen lid společně s knězem. Potom nadšeně provoláváme »hosana« svému Spasiteli (srov. *Mt* 21, 9), který k nám vždy znovu tajemně »přichází ve jménu Páně« při mešním proměňování.

Všechny další tiché modlitby až po Otčenáš se souhrnně nazývají mešní KÁNON. Toto slovo znamená v řečtině »norma«, »pravidlo«. »Canon actionis« (= norma posvátného úkonu) byl nejprve druhý název pro celou onu podstatnou neměnnou část mešní oběti, pro onu ústřední eucharistickou modlitbu, která byla asi od 8.-9. století rozdělena na vlastní prefaci a dnešní kánon. Jeho první modlitba navazuje slovy *Te igitur* *) na začátek preface: slovní díkůvzdání přechází

---

*) *Začáteční písmeno T v prvním latinském slově mešního kánonu má podobu kříže. To bylo umělcům podnětem k tomu,*

v díkůvzdání úkonné skrze oběť. Záleží tedy na tom, aby Bůh rád přijal a požehnal naše obětní dary, které mu přinášíme především *s prosbou za Církev* bojující v čele se svatým Otcem a všemi ostatními biskupy. (» Cultores fidei « jsou biskupové: Jen oni spolu s papežem rozhodují o tom, která nauka je katolická a apoštolská, oni dbají o to, aby se všude zachovala ryzí a stále se šířila.) Při této modlitbě si můžeme uvědomit, že se ve mši svaté obětuje » celý Kristus «: Pán Ježíš jako hlava a všichni pravověrní křesťané jako údy jeho tajemného těla. Hlava je už v oslaveném stavu, nemůže tedy trpět. Bolestný prvek Kristovy oběti přechází na údy jeho tajemného těla na zemi, podle slov apoštola Pavla: » Mám z toho radost, když teď trpím pro vás, protože já tím doplňuji ve svém životě to, co ještě zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap. « (*Kol* 1, 24; viz k tomu poznámku v překladu Apoštoláře od P. Mag. O. Petrů.) Proto při této i další modlitbě pamatujme především na trpící údy Církve bojující. Hlavně při *vzpomínce na živé* křesťany, zvané » memento «, kdy kněz zvlášť pamatuje na jednotlivé věřící, jemu drahé nebo svěřené, na ty, na jejichž úmysl slouží mši svatou, a samozřejmě na všechny, kdo jsou jí právě přítomni. Všimněme si, jak se v této modlitbě, ale i na jiných místech v mešním kánonu, výslovně zdůrazňuje, že mešní oběť přináší nejen sám kněz, nýbrž skrze něho a společně s ním i všecky ostatní údy Církve. Všichni tedy mají vnitřně spoluobětovat. Vždyť všichni jsme spojeni ve svatém společenství tajemného těla Kristova, všichni věřící mezi sebou na zemi, zároveň však i s Církví vítěznou v nebi. Naznačuje nám to *připomínka svatých*, která původně tvořila se » vzpomínkou na živé « jednu modlitbu (k rozdělení v misálu došlo asi z důvodů grafických). Jsou v ní v symbolickém počtu v čele s Matkou Boží uvedena jména apoštolů a mučedníků, kteří byli v 5.-6. století, kdy modlitba vznikla, ve Věčném městě zvlášť uctíváni. Odvoláváme se na jejich zásluhy a

---

že je všelijak zdobili náměty z ukřižování Páně. Výzdoba nabývala v misálu stále větších rozměrů, až se ustálila na celostránkový obraz Krista na kříži před začátkem kánonu. Ten obraz nám znova připomíná, že mešní oběť je nekrvavě zpřítomněná Kristova oběť kalvárská.

přímluvy, vždyť oni dokonale »doplňovali ve svém životě to, co ještě zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap«.

Potom následují *obětní modlitby k proměňování.* Při první kněz vztáhne ruce nad obětní dary a prosí, aby je Bůh přijal na náš hlavní úmysl, který je v ní zahrnut a vyjádřen všeobecně prosbou o prozřetelné Boží řízení našeho života na zemi, o záchranu před věčnou záhubou a o věčné spasení. Původně to byla jen rámcová formule, do které se vsunovaly zvláštní úmysly k nejrůznějším příležitostem, jak se nám to zachovalo na velikonoce a letnice. Druhá modlitba se vyznačuje typicky římským právnickým slohem a má povahu tzv. epiklese: Kněz při ní žehná obětní dary a prosí Boha, ať je posvětí a obdaří takovými vlastnostmi, aby byly vhodné stát se tělem a krví jeho Syna.

Jádro mešní bohoslužby je *posvátná zpráva o ustanovení nejsvětější eucharistie.* Neshoduje se sice doslova se zprávami biblickými, ale právě to je považováno za důkaz, že vznikla nezávisle na nich; vždyť eucharistická oběť se slavívala mnohem dříve, než byla napsána evangelia a 1 *Kor.* V podstatných věcech se tato posvátná zpráva s nimi vždy shodovala. Později bylo její původní znění zčásti přizpůsobeno biblickým textům. Když ji kněz čte, ztotožňuje se s Kristem: obdařen jeho svátostnou mocí a v jeho poslání pronáší jeho slova nad obětními dary, a tak je proměňuje v jeho tělo a v jeho krev. Obojí proměňování je nutné, i když Kristus je přítomen celý a živý pod každou způsobou, protože eucharistie je nejen svátost, ale i oběť. Oddělené způsoby chleba a vína představují totiž Kristovu krvavou oběť na kříži, která se na oltáři tajemně zpřítomňuje nekrvavým způsobem. (Odloučení krve od těla znamená smrt!) Jakmile kněz vysloví konsekrační slova nad chlebem, poklekne a pozdvihuje tělo Páně. Všichni ostatní se mají poklonit Pánu Ježíši, svátostně přítomnému pod způsobou chleba. Pohlédněme nejprve s vírou na proměněnou hostii a potichu si řekněme: »Můj Pán a můj Bůh!« (Jan 20, 28. — Tato slova doporučil svatý papež Pius X. a obdařil je odpustky 7 let.) Pak se pokloňme Božímu Synu, který se právě v této chvíli jako náš velekněz obětuje za nás svému Otci, a zároveň obětuje i nás jako údy svého tajemného těla. Proto se s ním v tom okamžiku vnitřně co nejtěsněji spojme, každý svým osobním způsobem, abychom se oběto-

vali vědomě spolu s ním věčnému Otci. Potom kněz proměňuje víno v Kristovu krev, zase poklekne a pozdvihuje kalich. Věřící se mají znovu poklonit Pánu Ježíši, tajemně přítomnému pod způsobou vína. Prosme, ať jeho předrahocenná krev nám smyje z duše hříchy, ať není za nás a za naše drahé nebo nám svěřené prolita nadarmo. Z úcty k Pánu Ježíši klečíme při proměňování vždy na obou kolenou. Pozdvihování svátostných způsob k uctívání těla a krve Páně bylo postupně zavedeno teprve asi od 12. století. Dnes je můžeme chápat také symbolicky jako obětní gesto: rukama kněze pozdvihujeme v oběť věčnému Otci jako nejdrahocennější dar jeho milovaného Syna, za nás umučeného na kříži.

První modlitba po proměňování navazuje přímo na Kristova slova: »Toto dělejte na mou památku!« Zdůrazňuje, že při mši svaté vždy plníme tento jeho odkaz: »Proto také my všichni zde shromáždění — předně kněží, ale i ostatní věřící — slavíme památku našeho Pána Ježíše Krista a jeho vykupitelského díla.« Ne však pouze tím, že vděčně vzpomínáme na minulé události z jeho života, ale zvláště tímže »přinášíme oběť svatou a neposkvrněnou«. Vždyť už sama mešní oběť je živá památka Kristova vykupitelského díla, a to v podstatě skrze svátostný úkon na oltáři při proměňování. Zároveň však má tato památka oživnout i v našem vědomí, aby se v živém setkání s Kristem a jeho dílem při nejsvětější oběti uskutečňoval náš vztah k němu jako k našemu Spasiteli. V tom smyslu se ona první modlitba nazývá *anamnese*, tj. doslova »*památka*« *Kristova díla vykoupení*. V tom smyslu ji také slavíme a jsme vděčně pamětlivi především tří hlavních událostí jeho života a díla: jeho pro nás tak blahodárného utrpení, totiž jeho krvavé oběti na kříži, kterou nám získal vykoupení a Boží milost; dále jeho zmrtvýchvstání a nanebevstoupení, které zaručují, že nebeský Otec přijal jeho kalvárskou oběť, když jeho obětované tělo znovu oživil a v nebi na věky oslavil, a že v soudný den bude podobně oslaveno i naše tělo. Právě zmrtvýchvstáním a nebeským oslavením přešla Kristova lidská přirozenost do věčně trvajícího stavu oběti. Kristus se nyní jako náš prostředník u Boha za nás přimlouvá (*Žid* 7, 25) a přivlastňuje nám účinky své krvavé oběti na kříži. Svatý Jan to vidí ve zjevení oslaveného obětního Beránka, zabitého a přece živého, který stojí před Božím trů-

nem, a z něho tryskají proudy spásy (*Zjev* 5, 6 ; 22, 1 ...). Lidsky bychom si to mohli představiti tak, že Kristus ustavičně svému Otci ukazuje své oslavené tělo se zářícími ranami, které připomínají jeho kalvárskou oběť, a tak Bohu Otci jménem celého lidstva prokazuje nejvyšší poctu a nám vyprošuje všecko, co potřebujeme k dosažení věčné spásy. Nesmíme to však chápat tak, jako by Kristus v nebi přinášel znovu nějakou oběť. Jeho oběť, kterou přinesl jednou provždy na Kalvárii (*Žid* 9, 12 ; 10, 14), v nebi jen trvá ve svých účincích, a pouze na zemi se tajemným zpřítomňováním v mešní oběti stále obnovuje. Na oltáři se Kristus stává zároveň přítomným už v onom nebeském oslaveném stavu, kvůli nám, aby se jeho oběť stala naší obětí: abychom »skrze něho a v něm a s ním« mohli dokonale velebit Boha, vzdávat mu díky, usmiřovat ho za své hříchy, prosit ho o jeho dary, a tak si přivlastňovat účinky jeho oběti. Kristus je náš velekněz, který obětuje sám sebe, takže je zároveň i náš obětní dar.

Proto se dále *dvojí prosbou o přijetí a účinnost mešní oběti* obracíme na nebeského Otce, aby s láskou přijal tuto naši oběť, která je nesrovnatelně cennější než předobrazná oběť Ábelova, Abrahámova a Melchisedechova, než všecky starozákonní oběti dohromady. V obrazné mluvě podle *Zjev* 8, 3-5 Církev prosí, aby věčný Otec dal rukama jednoho ze svatých andělů tu oběť přenést až do nebe na onen zlatý oltář před jeho trůnem, a to na důkaz, že ji skutečně přijal, že tedy dosáhla svého cíle.

Snad by se tomu někdo mohl divit, proč vůbec Církev po proměňování ještě prosí o přijetí nejsvětější oběti, která přece má jako oběť Kristova nekonečnou cenu, a když nebeský Otec ji vlastně už dávno jednou provždy přijal. V tom by měl pravdu, pokud by měl na mysli pouze oběť kalvárskou. Ale tady na oltáři je to oběť, kterou spolu s Kristem přináší *Církev*, kterou přinášíme i my. Mešní oběť byla ustanovena proto, abychom *my* měli účast v Kristově oběti, a to nejen objektivně ze samotné působnosti svátostného úkonu (ex opere operato), ale i svou vlastní součinností při něm (ex opere operantis) ; abychom se totiž vždy hlouběji vžili do Kristova smýšlení dokonalé oddanosti, pro kterou užíváme v podstatě stejného znamení jako on na kříži: jeho obětovaného těla a jeho prolité krve.

Modlitby kánonu mluví sice jen objektivně o posvátném úkonu a nevyjadřují výslovně také osobní smýšlení, které Kristus vložil do své oběti a které má v nás vždy znovu ožít. Vysvětlíme si to z povahy liturgie jako veřejné bohopocty, která má na zřeteli především správné uskutečnění svátostného znamení, ustanoveného Kristem. Mimoto se ono smýšlení předpokládá, když shromáždění věřící jsou nazýváni »svatý lid Boží« (takže nevěřící a nehodní jsou tím vyloučeni), a je dostatečně vyjádřeno v předcházející slavnostní děkovné modlitbě, totiž v prefaci: pravá vděčnost se musí projevovat oddaností a obětovností.

Ve *vzpomínce na zemřelé* pamatujeme na Církev trpící, tj. na duše v očistci. I ty patří k tajemnému tělu Kristovu a ke »společenství svatých«. Kněz prosí, aby i ony měly podíl v účincích mešní oběti, aby se jim dostalo úlevy a brzkého vysvobození, především těm, které výslovně jmenuje nebo za které zvlášť obětuje mši svatou.

V *prosbě o společenství se svatými v nebi* se kněz modlí, abychom pro Boží milosrdenství měli aspoň nějakou účast ve společenství svatých, třebaže jsme hříšníci, a jednou byli přijati do jejich blažené společnosti ve věčném životě v nebi. Jména jednotlivých svatých jsou v této modlitbě uvedena ze stejného důvodu a ve stejném smyslu jako v »připomínce svatých« před proměňováním.

Závěr kánonu tvoří *dvojí doxologie* (= dosl. »chvalořeč«). První, zdánlivě záhadný útvar, je jen všeobecné zakončení zvláštní formule, které se dříve na tomto místě užívalo k žehnání různých naturálií, např. chleba, vína, oleje, mléka, medu, semen, vinných hroznů a jiných přírodních plodin, hlavně prvotin úrody. Tak to bylo na určité svátky ve zvyku od prvních století až do pozdního středověku. Dodnes se nám ten způsob zachoval na Zelený čtvrtek ráno při svěcení »oleje nemocných« v biskupských chrámech. Záznam o takovém žehnání najdeme už v »Apoštolském podání« sv. Hipolyta, sepsaném v Římě kolem r. 215, které obsahuje nejstarší známý tvar mešního kánonu. Dnes má onen závěr dřívější formule tento význam: Skrze svého Syna tvoří Bůh všecky přírodní dary (srov. *Jan* 1, 3), které jsou na oltáři zastoupeny způsobami chleba a vína, a proto jsou všecky ty dary dobré; skrze něho je požehnává a posvěcuje, což se ve vrcholné míře právě

stalo, když proměněním »oživil« obětní chléb a víno; a tak nám je uděluje k požívání. Z tohoto hlediska znamenají ona slova zároveň díkůvzdání za proměnění pozemských darů v dary nebeské a chvalořeč na Krista, skrze kterého se proměňují. V tom smyslu ta slova nazýváme »první doxologie«.

Výraz »haec omnia« (= »toto všechno«) původně v sobě zahrnoval vedle proměněných darů eucharistických i všecky ostatní dary určené k žehnání. Symbolicky zde tedy můžeme mít na mysli i veškeré hmotné tvorstvo, které trpí spolu s člověkem následky prvotního hříchu, protože je člověku podřízené a na něm závislé (viz *Řím* 8, 19-22). Vždyť Boží Syn se stal člověkem, a tím součástí hmotného světa, aby i jej celý vytrhl z ďáblova panství a na věky oslavil. Všecko tvorstvo bude na konci času obnoveno a »shrnuto« v Kristu, a tak zase uvedeno do pořádku (srov. *Ef* 1, 10). V tom smyslu mluví Písmo o »nové zemi a novém nebi« (např. 2 *Petr* 3, 13; *Zjev* 21, 1). Od té doby, co byl Kristus »vyvýšen od země«, táhne všecko k sobě (*Jan* 12, 32). Účinnost jeho vykupitelské oběti se tedy vztahuje skrze člověka i na celou přírodu, živou i neživou. Kristovou smrtí na kříži byl satan sice přemožen, ale ne zničen. Kristus dal lidem moc stát se Božími dětmi (*Jan* 1, 12), takže kdo je s ním spojen, nepodléhá ďáblovi. Přesto se mnozí i nadále hříchem dobrovolně odlučují od Boha. Tak jejich vinou získává satan znovu moc nad člověkem a skrze člověka i nad ostatním tvorstvem, pokud je na něm závislé. Proto také Kristus svěřil své Církvi posvěcující moc, aby žehnáním byl ďáblův zhoubný vliv zneškodněn, a z pozemských věcí byla sňata ona prvotní kletba (viz *Gn* 3, 17), která působí, že nám často bývají spíše překážkami než pomocnými prostředky na cestě k Bohu. V tomto vztahu se nám svěcení hmotných věcí jeví jako náznak a mešní proměňování jako už jakýsi začátek konečného proměnění a oslavení všeho tvorstva.

Při druhé závěrečné doxologii vezme kněz do pravé ruky sv. hostii a dělá jí třikrát nad kalichem a dvakrát před ním znamení kříže. Při slovech »všecka čest a sláva« ji současně s kalichem poněkud pozdvihne. Toto *malé pozdvihování* má povahu obětního gesta, jak dosvědčují rubriky některých starých kodexů misálu (např. »sublevans calicem in conspectu Domini«). Kněz jakoby stržen vnitřním vzmachem poslední

doxologie pozdvihne obětní dary »před Boží tvář« (tedy ne proto, aby je ukázal věřícím). Slova, kterými celý ten úkon doprovází, znovu vyjadřují hlavní účel mešní oběti: Boží oslavu. Věčnému Otci patří všecka čest a sláva *skrze bohočlověka Krista* (per ipsum), především skrze jeho vykupitelskou oběť, která je právě na oltáři zpřítomněna. Kristus ji však nepřináší sám, ale spolu *s ním* (cum ipso) takć my, když se jí zúčastníme. A *v něm* (in ipso), když jsme těsně spojeni s Kristem a skrze něho mezi sebou navzájem jako údy jeho tajemného těla, a to nejen poutem božského života, ale i stejným obětním smýšlením. Tak ve svatém společenství, *v jednotě Ducha svatého*, který oživuje tělo Církve, vzdáváme Bohu vrcholnou poctu.

Tento výklad poslední doxologie podle J. A. Jungmanna SJ se opírá o důkaz, že slova »v jednotě Ducha svatého« mají tentýž význam jako »v tvé svaté Církvi« na stejném místě v doxologii kánonu Hipolytova. Jiní chápou celý tento útvar jen jako chválu na trojjediného Boha (ve stejném smyslu jako modlitbu »Sláva Otci ...«): »per ipsum« označuje Kristův veleknězský úřad prostředníka; »cum ipso« zdůrazňuje, že Otec je uctíván zároveň se Synem; »in ipso« vyjadřuje, že v Synu je uctíván zároveň i Otec. Výklad Jungmannův se nám zdá odůvodněnější.

V obou doxologiích kánonu je tedy stručně shrnut celý smysl mešní oběti: skrze Krista se dostává nám všech Božích darů a Bohu nejdokonalejší oslavy (srov. *Lk* 2, 14).

Závěrečným «*Amen*« odpovídal na souhlas s obětním úkonem kněze od počátku všechen lid. Už sv. Justin (kolem r. 150) se zmiňuje, že všichni to slovo volali. A sv. Jeroným (†420) zaznamenává, že v římských basilikách ono »Amen« zaznívalo jako nebeské hromobití. Jeho současník sv. Augustin zdůrazňuje, že věřící tím mají takřka potvrdit všecko to, co se kněz při posvátném úkonu jejich jménem modlil a co konal na oltáři. Dnes většinou odpovídá »Amen« jménem lidu při tiché mši ministrant, při slavné chrámový sbor. K nim by se však měli připojit i všichni ostatní, jak je to ve zvyku při sborové mši. Že si to Církev přeje, naznačují např. předpisy k novým obřadům Svatého týdne.

Je zajímavé, jak často dělá kněz při mši znamení kříže: celkem víc než třicetkrát, nejčastěji při kánonu. Po promě-

ňování to byla původně obyčejná ukazovací a zdůrazňující gesta, jak se dodnes zachovala ve východních liturgiích. Později ve středověku byla pod vlivem alegorických výkladů mše svaté nahrazena znamením kříže a co do počtu a rozsahu rozšířena. Zároveň nám připomínají, že mešní oběť je zpřítomněná oběť kalvárská.

Třetí hlavní část: Obětní hostina, zvaná přijímání

V prvních stoletích se asi hned po ústřední eucharistické modlitbě rozdávalo a přijímalo tělo Páně bez jakýchkoli obřadností. Teprve od 4. století se objevují některé veřejné modlitby k přijímání. K nim patří především *modlitba Páně.*

Otčenáš navazuje přímo na mešní kánon (před úvodní výzvou » oremus « chybí obvyklý liturgický pozdrav » Dominus vobiscum «). Vždyť první tři prosby modlitby Páně shrnují zhruba to, co předcházelo v kánonu. Přesto však k němu Otčenáš už nepatří. Modlitba Páně není pokračování obětních modliteb kánonu, nýbrž se svým úvodem je to už od konce 4. století *přípravná modlitba k sv. přijímání.* Dokazuje to také starý i nový obřad Velkého pátku a dřívější způsob soukromého udělování svátosti oltářní nemocným.

A proč právě modlitba Páně? Už Tertulián (zač. 3. stol.) — a po něm většina církevních Otců — vztahuje 4. prosbu Otčenáše o » chléb náš vezdejší « také na eucharistii. O páté prosbě tvrdí sv. Augustin, že modlitbou Páně se zahlazují všední hříchy při slovech » odpusť nám naše viny «, abychom mohli s klidnou myslí přistoupit ke stolu Páně. Zvlášť se zmiňuje, že v jeho sídle se při té prosbě všichni bili v prsa. Od něho máme také první zprávu, že tehdy se už při mši svaté modlil nebo zpíval Otčenáš jménem věřícího lidu jen sám kněz. Zdůrazňuje to i sv. Řehoř Vel. (7. stol.). O tom, že závěrem všichni věřící odpovídají » Ale zbav nás od zlého «, máme doklad až z 8. století. V tomto způsobu se projevuje čelné postavení kněze ve společenství tajemného těla Kristova, a to zvláště při veřejné bohoslužbě: kněz jako Kristův zástupce a představitel shromážděné obce přednáší věčnému Otci jménem všech nejdůležitější modlitbu ; ostatní odpovídají na souhlas její závěrečnou prosbou. Tak je tomu dodnes při slavné mši. V Římě samém byl Otčenáš až ke konci 10. století

jediná modlitba ke sv. přijímání; po ní hned následovalo lámání sv. hostie, políbení na znamení pokoje, a potom bez zvláštního úvodu nebo vyznávání všeobecné přijímání.

Svým obsahem je tedy Otčenáš vhodná »modlitba před jídlem« k té přesvaté hostině, ke které jsou všichni přítomní pozváni. V prvních stoletích bylo společné sv. přijímání všech věřících při každé mši svaté všeobecně vžité. Křesťané co nejvěrněji navazovali na poslední večeři Páně. A kdo se dnes opravdu snaží o živou účast při mešní oběti, brzo pochopí, že jeho účast není úplná, že jí něco chybí, nejde-li také ke stolu Páně. Církev si výslovně přeje, aby věřící přijímali tělo Páně pokud možno při každé mši svaté, které se zúčastní (tridentský sněm, sed. XXII, hl. 6). Znova to zdůraznil svatý papež Pius X. ve svých dekretech o častém sv. přijímání; podobně i církevní zákoník (CIC, kán. 863). Vždyť to vyplývá z celého smyslu mešní oběti: Při bohoslužbě Božího slova jsme načerpali nových myšlenek k obětnímu smýšlení, při obětování jsme to smýšlení obnovili a znovu se rozhodli žít s Kristem. Při proměňování byla naše oběť spojena s jeho obětí, a při přijímání k nám přichází Pán Ježíš sám, aby nám dal svůj božský život a světlo i sílu své milosti k uskutečnění naší osobní oběti v denním životě.

Modlitba po Otčenáši, nazývaná *embolismus* (= vložka), rozvádí poslední prosbu modlitby Páně. Dnes se kněz embolismus modlí potichu. V dřívějších dobách jej přednášel nahlas, podobně jako dodnes na Velký pátek. Jeho závěr nám naznačuje, že i při modlitbě Páně se obracíme k Bohu Otci »skrze našeho Pána Ježíše Krista«, už proto, že Otčenáš pochází od něho.

Lámání svaté hostie se zachovalo od nejstarších dob ve všech liturgiích na památku, že tak to dělal sám Kristus Pán při poslední večeři. Odtud také pochází nejstarší název mešní oběti »lámání chleba«. Původně se při mši konsekroval jeden nebo několik větších bochníčků k rozdávání těla Páně věřícím. Tyto velké hostie kněz před mešním přijímáním rozlámal na menší části podle počtu přijímajících. Obřadné lámání chleba při hostině je známo už z dob před Kristem. Naznačovalo, že všichni účastníci jsou sdruženi v jedno společenství kolem jednoho chleba. Tento zvyk převzal i Kristus při ustanovení mešní oběti, a tím mu dal ještě hlubší význam. U prv-

ních křesťanů se onen společenský smysl toho obřadu projevuje i mimo eucharistickou bohoslužbu při agapách (hostinách křesťanské lásky). Syrský výklad z 5. století vidí v lámání sv. hostie znamení, že Kristus »rozděluje svou přítomnost pro mnohé«, podobně jako se po svém zmrtvýchvstání ukázal mnohým. Později se obřad lámání chápal jako symbol Kristovy smrti na kříži.

Asi od 10. stol., kdy se při latinské bohoslužbě už všeobecně užívalo chleba nekvašeného, byly pro přijímání věřících zavedeny zvláštní malé hostie. Obřad lámání z úcty ke Kristově památce zůstal, ale omezil se na velkou hostii určenou pro kněze. Zároveň sloužil jako příprava k dalšímu obřadu *smíšení svátostných způsob*, který je znám už ze 7. stol. z papežské bohoslužby stacionární. Těsně předtím než sám přijímal, oddělil papež ze své hostie částku, kterou vpustil do kalicha s krví Páně. Jaký to mělo smysl? Věřící tehdy přijímali Krista pod obojí způsobou. Nepodával se jim však kalich obětní, třebaže jedině ten byl konsekrovaný, ale jiné kalichy s neproměněným vínem. Do nich se napřed rozdělila zbylá krev Páně z obětního kalicha; kromě toho se kněz malou částkou ze své hostie dotkl jejich obsahu, a tak je »posvětil«. Byla to táž částka, kterou papež vpouštěl před svým přijímáním do svého kalicha a (jak zaznamenává jeden z římských mešních řádů) potom ji zase kalichovou lžičkou vyňal k posvěcování kalichů přijímacích. Tento zvyk nám osvětlí jinak nesrozumitelná slova, která se dodnes zachovala na tom místě v misálu: »Toto posvěcující smíšení těla a krve našeho Pána Ježíše Krista ...« Obřad smíšení svátostných způsob se pod vlivem symbolických výkladů udržel i tam, kde se sv. přijímání nepodávalo. Tak např. v 5. století se chápal jako znamení, že obě způsoby jsou jen jedna oltářní svátost. Ve středověku v něm vykladatelé viděli symbol opětného spojení Kristova těla s jeho duší při zmrtvýchvstání (krev jako symbol duše). Proč se však ono smíšení nekonalo až před přijímáním kněze? Zde se uplatnil vliv jiného zvyku. V Římě i v jiných biskupských městech dostávali kněží v okolních chrámech o některých svátcích z biskupské mše částku z obětní svaté hostie, která se nazývala »fermentum« (= kvas). Biskup jim ji posílal na znamení společenství, které je s ním pojilo. Při »Pax Domini« si ji vkládali do svého kalicha. Tak byli zároveň spojeni

s biskupovou mešní obětí. Vždyť právě eucharistie je »svátost církevní jednoty«, její symbol i zdroj. Tento zvyk časem úplně vymizel, ale obřad smíšení se zachoval, ovšem s tím rozdílem, že do konsekrovaného kalicha se vkládá částka z vlastní svaté hostie. Dnes je tedy lámání sv. hostie a smíšení svátostných způsob po modlitbě Páně jen jakýsi úctyhodný pozůstatek ze zvyklostí, které měly kdysi svůj význam.

Při obřadu smíšení svátostných způsob kněz dnes říká nebo zpívá: »Pokoj Páně buď vždycky s vámi!« Přeje nám především onen Boží pokoj, který slibovali starozákonní proroci pro mesiášskou dobu. Zahrnovali do toho slova všecky nadpřirozené dary, které Bůh udělí skrze Vykupitele. Výraz »pokoj Páně« dále znamená i onen blaživý stav, který nám zavládne v duši, když se nám těch Božích darů dostalo. To si všichni navzájem ze srdce přejeme, proto na kněžský pozdrav pokoje radostně odpovídáme: »I s tebou!« V dřívějších dobách kněz tím pozdravem vyzýval věřící k *obřadnému políbení na znamení pokoje*. Původně to byl projev usmíření, svornosti a bratrské lásky jako samozřejmá příprava k přijetí svátosti lásky. Tento obřad se zachoval až ke konci středověku, i když s různými změnami. Ve starších dobách, kdy muži a ženy byli při bohoslužbách od sebe odděleni, vyměňovali si křesťané skutečné políbení jen s těmi, kdo při bohoslužbě právě stáli vedle nich. Teprve později vycházelo políbení od oltáře a předávalo se postupně řadou od jednoho k druhému jako pozdrav s přáním Božího pokoje. Časem byl ten obřad upraven tak, jak je ve zvyku dodnes při slavné mši mezi duchovenstvem: políbení, kterým se ve starověku projevovala spíše úcta než něžnost, bylo nahrazeno úklonou se vzájemným lehkým dotekem paží nebo i tváří (líc na líc). Z dřívějších dob je znám i jiný způsob, který je i dnes při každé mši možný: věřící si po řadě podávali zvláštní předmět (na způsob zdobené tabulky) zvaný pacifikál, který každý políbil, podobně jako se v některých krajích líbává schránka se svatými ostatky nebo při ofěře kříž.

Zpěv »*Agnus Dei*« doprovázel od 7. století obřad lámání sv. hostie, a to na způsob litanie. Zpívala se tak dlouho, až byly všecky bochníčky k přijímání věřících rozlámány. Lámání sv. hostie se chápalo jako symbol smrti Páně na kříži. Zpěv »Beránku Boží« se tedy k němu dobře hodil jako pozdra-

vení Pána, který je skryt pod svátostnými způsobami jako obětní beránek. Když později obřad lámání vymizel, dostalo »Agnus Dei« postupně dnešní podobu jako doprovod k pozdravu s přáním pokoje. Odtud si také vysvětlíme jeho třetí prosbu: »Obdař nás pokojem.«

Dále se kněz potichu modlí *tři přípravné modlitby k obětní hostině*: prosbu o pokoj Páně, která navazuje na pozdrav pokoje, a dvojí osobní prosbu, aby přijal oltářní svátost hodně a s užitkem. Podle katechismu dobrá příprava na sv. přijímání zahrnuje kromě úkonu tří božských ctností úkon lítosti, pokory a touhy po spojení s Pánem Ježíšem. To všechno obsahují mešní modlitby a texty. Kdo se tedy při mši svaté snaží modlit z misálu, je dobře připraven. Ostatně, není-li tím uspokojen, má vždycky ještě kdy před samým přijímáním několika vznětovými modlitbami v myšlenkách navázat osobní nitrný rozhovor s Kristem Pánem, pokud se mu to nepodařilo při modlitbě mešních textů. Tato zásada platí i o díkůčinění po sv. přijímání. Modlitby a úkony při mši svaté jsou projevy *společné* bohopocty. Právě v přijímání svátosti lásky a jednoty (= sacra communio) se má v Církvi projevit společenství svatých (= communio sanctorum). Vždyť výraz »communio« vyjadřuje ve vztahu ke svátosti na prvním místě ne tak spojení jednotlivce s Kristem (to by správně muselo být »counio«!), jako spíše tělo Páně, které jako pouto lásky sjednocuje a udržuje společenství věřících (srov. S. Th. III 73, 4 corp.). Při sborové mši se tento společný prvek obětní hostiny dává najevo např. tím, že se všichni zúčastní společné latinské recitace mešního zpěvu k přijímání se žalmem, nebo společného zpěvu vhodné chrámové písně při rozdávání těla Páně. Svaté přijímání je společný úkon všech přítomných, ale zároveň úkon osobní a soukromý, jak naznačují přípravné mešní modlitby k obětní hostině, v kterých se modlíme v první osobě jednotného čísla. Jdeme-li tedy při mši svaté ke stolu Páně, neopomíjejme soukromé díkůvzdání ani tehdy, když se při ní modlíme z misálu. Nedostaneme-li se k tomu hned při mši, nahraďme to aspoň krátce až po ní. Obojí prvek, společný i soukromý, se má navzájem doplňovat.

Poslední projev pokory a touhy po spojení s Kristem ve svátosti je prosba pokorného setníka, kterou se společně modlíme přímo před obětní hostinou: »Pane, nejsem hoden, abys

vešel pod mou střechu, ale řekni jen slovo, a má duše bude uzdravena « (*Mt* 8, 8). Tato modlitba se dostala do mše na toto místo z obřadů při sv. přijímání nemocných, stejně jako Konfiteor.

V prvních stoletích se při rozdávání těla Páně zpívával *zpěv k přijímání* (communio). Tehdy šli zpravidla všichni přítomní ke stolu Páně, takže rozdávání trvalo poměrně dlouho. Proto se přitom zpíval některý žalm střídavě s antifonou, podobně jako při obětování. K přijímání byl nejoblíbenější žalm 33 pro svůj verš: » Okuste a vizte, jak dobrý je Pán! « Zpíval ho nadšeně všechen lid. Dnešní zpěv K PŘIJÍMÁNÍ je pouze antifona nebo úryvek dřívějšího žalmu. Skoro vždy v něm můžeme najít vhodnou myšlenku k osobnímu rozhovoru s Pánem Ježíšem, zvláště obsahuje-li přímou řeč Kristovu. Snažme si tu myšlenku zapamatovat, aby nám zářila na cestě novým dnem nebo týdnem.

Modlitba PO PŘIJÍMÁNÍ (postcommunio) se nám na první pohled jeví jako prosba, aby přijetí Krista ve svátosti bylo účinné pro náš křesťanský život. V její úvodní nebo vedlejší větě se však často projevuje zároveň i pokorné díkůvzdání.

Slovy » *Ite, missa est* « oznamuje kněz konec mešní bohoslužby. Výraz » missa « si zde udržel ještě svůj původní význam (= missio, dimissio): poslání, odeslání, propuštění, konec. V tom smyslu se toho rčení užívalo už v pohanském Římě, když se rozpouštělo veřejné shromáždění. U křesťanů bylo ono » propuštění « od prvních dob spojeno zpravidla s požehnáním. V té souvislosti se slovem » missa « brzy začalo označovat samo závěrečné požehnání, později požehnání všeobecně. V dalším vývoji se to označení rozšířilo na každou bohoslužbu, protože v sobě zahrnovala požehnání (podobně nazýváme i dnes » požehnání « celou pobožnost, při které se uděluje požehnání svátostné). Od pátého století se latinského výrazu » missa « užívá až dodnes výhradně jako názvu eucharistické oběti, která je nejvydatnější zdroj Božího požehnání. V přizpůsobeném tvaru převzaly ten název skoro všecky evropské jazyky; v češtině se spodobil ve slovo » mše «.

Rčení » Ite missa est « se v Římě původně užívalo na závěr každé bohoslužby. Na území francké říše se na jeho místě ujalo » *Benedicamus Domino* « (Velebme Pána!), které se později dostalo i do římské liturgie. Nejprve bylo zavedeno v kláš-

terních chrámech v obyčejné dny, kdy byli mši svaté přítomni převážně řeholníci. Jejich život je zvlášť zasvěcen službě Boží, a proto je kněz u oltáře na konci konventní mše vyzýval k další společné chvále Boha. Rčení » Ite missa est « se naproti tomu začalo užívat jen ve sváteční dny, kdy se k bohoslužbě shromažďoval všechen lid. Tím dostalo slavnostní ráz, takže bylo při zádušních mších nahrazeno zvoláním » Requiescant in pace « (Ať odpočívají v pokoji) a o nedělích v kajícné době adventní a postní » všední « výzvou » Benedicamus Domino «. Můžeme si ji vykládat i v tom smyslu, že se v ty dny máme víc než jindy věnovat modlitbě a rozjímání.

Je pozoruhodné, že pozdrav » Dominus vobiscum « následuje po mešním přijímání dvakrát krátce po sobě. Můžeme to chápat jako pokyn, že si právě zde máme znovu živě uvědomit své spojení s Kristem i navzájem mezi sebou jako údy jeho tajemného těla. Právě přijímání nás co nejtěsněji spojuje nejen » vertikálně « s Kristem a s Bohem, ale i » horizontálně « všechny spolu navzájem. A toto spojení má trvat ne pouze při bohoslužbě, ale má být bez ustání živé v našem smýšlení a životním postoji i mimo kostel. V jednotě s Kristem a jeho tajemným tělem jdeme zase do práce, do denního života. Neseme v sobě Krista Ježíše a světlo jeho pravdy do tmy zpohanštělého světa. K tomu nám dává kněz jeho jménem své požehnání.

Po přijímání má mše svatá nápadně rychlý spád. Souvisí to s tím, že celá mešní bohoslužba už je » eucharistie « v původním smyslu, tj. díkůvzdání. A v tom máme setrvávat i po veřejné bohoslužbě po celý den. Rychlé zakončení mše po přijímání si můžeme osvětlit ještě jinak: jako by všecko směřovalo k tomu, abychom svou vnitřní účast při nejsvětější oběti uskutečnili v denním životě. Tak mešní oběť pokračuje v osobní » oběti života «, ve » mši života «. Ze stejného hlediska se můžeme dívat i na *závěrečné evangelium*. V něm se čte *začátek* evangelia sv. Jana na znamení, že teď začíná uskutečňování evangelia v denním životě, kde se má » slovo stát tělem «. Toto je ovšem pojetí osobní. Ke konci středověku, kdy závěrečné evangelium bylo zavedeno, mělo evangelium sv. Jana jiný význam. Tehdy se zvláště jeho začátku připisovala zvláštní posvětná a zažehnávací moc, proto se ho užívalo k žehnání dětí a nemocných, k zažehnávání krupobití apod. Tak se dostalo i na konec mše svaté jako žehnací formule, která patří

k závěrečnému požehnání. Slova, při kterých kněz pokleká (» A Slovo se stalo tělem «), zároveň stručně shrnují to, co se právě znovu tajemně stalo při mešní oběti.

Mše svatá je hlavní úkon bohopocty, a je-li správně chápána, je pro nás nevyčerpatelný zdroj všech Božích darů.

O církevním roce

Církevní rok není jen kalendářní pořad svátků, které nám pouze připomínají nebo ustrnule znázorňují jednotlivá tajemství Kristova života a vykupitelského díla. Tyto minulé události se ve svátkovém běhu církevního roku tajemně stávají *živou skutečností*, a to jako vzory křesťanské dokonalosti a zdroje Boží milosti v tomto smyslu:

Předně je v každé mši svaté skutečně přítomen tentýž Ježíš Kristus, který se narodil a žil na této zemi, pro nás trpěl a umřel na kříži, vstal z mrtvých a vstoupil do nebe, kde sedí Otci po pravici. V každé mši svaté ho očima víry vidíme živého na oltáři pod svátostnými způsobami, vždy z jiného hlediska, vždy jinou událost z jeho života, vždy jiný úsek jeho díla spásy. O vánocích se nám jeví jako novorozené dítě v jeslích, o velikonocích jako vítěz nad smrtí, o letnicích jako dárce božského života atd.

Za druhé: Kristus jako oslavená hlava svého tajemného těla (Církve) ustavičně tajemně dále žije a skrytě působí ve svých údech. Dává jim pomocnou a posvěcující milost, a tím účast ve svém Božím životě, který v nich chce tajemně uskutečnit. Události a činy jeho pozemského života a díla spásy se mají stát živou skutečností v našem nadpřirozeném životě, a to tím, že v nás jako vzory dokonalosti a zdroje Boží milosti tajemně působí a trvají svými účinky. Kristus se chce v nás vždy znova tajemně narodit, žít a působit, trpět a být oslaven, jak říká sv. apoštol Pavel: » Tak (zblízka) poznám, kdo on je a jak působí (u věřících) to, že vstal z mrtvých, a zakusím na sobě, že mám účast v jeho utrpení; a protože umřel on, i já mu chci být v tom podobný. Potom, doufám, dosáhnu (slavného) vzkříšení z mrtvých « (*Fil* 3, 10-11). A jinde praví:

» Žiji ovšem, ale to už nejsem já, nýbrž ve mně žije Kristus « (*Gal* 2, 20). To je obsah i cíl křesťanského života na této zemi: *spodobení s Kristem.* V tom smyslu píše zase sv. Pavel Římanům (8, 29): Bůh všechny křesťany, » které si předem rozlišil, také předurčil, *aby se shodovali s obrazem jeho Syna* «. To znamená žít s Kristem a v Kristu, být » druhým Kristem «, » kristovcem «, tj. nositelem Kristova života. To však neznamená nic jiného než žít a smýšlet s Církví, která je sám » tajemný (mystický) Kristus «. Náš nadpřirozený život má v nás tajemně růst a se rozvíjet v rámci církevního roku, podobně jako náš život přirozený v rámci roku občanského.

Občanský rok se řídí podle slunce, zdroje všeho přirozeného života. Slunce je středem, kolem kterého se všecko točí. Různým postojem země ke slunci vznikají čtyři roční doby, určující rytmus života na zemi. Dnešní poměr země ke slunci netrvá od věčnosti a nezůstane navždy stejný. Třebaže to ani nepozorujeme, probíhá svou cestu vývoje. Nevíme, kolik tisíciletí to ještě bude trvat, ale jedno je jisté: každým rokem se jejich vývoj blíží k svému cíli. Nový občanský rok není pouhé opakování roku předešlého. Nám se sice zdá, že slunce působí každý rok stejně, a přece je tu jistý rozdíl. Dnes už nevytváří uhelné pánve jako kdysi před miliony let, ale jiné hodnoty. Podobně není ani nový církevní rok pouhé opakování roku uplynulého. Zdánlivě je vždy stejný, a přece má každý církevní rok pro nás vždy nový význam. Každým rokem se máme vžít do Krista vždy novým způsobem, úměrným našim vnějším i vnitřním životním okolnostem, každým rokem má dílo vykoupení v nás být účinnější do šíře i do hloubky.

» Slunce « církevního roku je Ježíš Kristus v nejsvětější oběti jako zdroj nadpřirozeného života. Různým pohledem na jeho životní dílo se vyvinuly jednotlivé doby a svátkové okruhy. Kristovo dílo spásy začíná jeho příchodem skrze vtělení, roste jeho pozemským životem, vrcholí jeho smrtí, zmrtvýchvstáním, nanebevstoupením a sesláním Ducha svatého, pokračuje jeho tajemným životem a působením v Církvi, v nejsvětější oběti a ve svátostech, a bude dokonáno jeho slavným příchodem na konci času. Celé toto dílo se v uvedeném smyslu tajemně zpřítomňuje v každé mešní oběti. Obsáhnout je celé najednou je nad naše schopnosti. Proto nás Církev do něho uvádí postupně po částech v jednotlivých dobách a

svátcích církevního roku. Při mši svaté Církev o jednotlivých svátcích každoročně opakuje: *Dnes* se Kristus narodil, dnes vstal z mrtvých, dnes je den, který připravil Pán, dnes seslal slíbeného Ducha svatého. Právě tak vidí Církev i ostatní svátky. Církevní rok je velké tajemství (mysterium), spoluprožívání Kristova vykupitelského díla, a to pro každého zvláštním způsobem. Ne každému přinesou vánoce totéž znovuzrození, velikonoce totéž vzkříšení, Nanebevstoupení totéž duchovní povznesení, letnice touž plnost Ducha svatého. Pro každého se tyto události díla spásy stávají tou měrou posvátnou skutečností, jak to umožňují jeho schopnosti a vyžadují jeho potřeby. Podobně jako v přírodě, kde zdánlivě bezbarvé sluneční světlo vytváří v listech rostlin zeleň, v růži rudou a v lilii bílou barvu. Každý křesťan prožívá svým způsobem úměrně svému povolání a svým schopnostem své vlastní vánoce, velikonoce nebo letnice. V každém se chce Kristus vtělit a spodobit zcela ojedinělým způsobem. Během celého církevního roku nás názorně vyučuje skrze mešní texty. V každém z nás se má jeho radostná zvěst uskutečnit ve zcela novém tvaru. Slyšíme-li v mešním evangeliu, jak Pán Ježíš uzdravuje nemocné, křísí mrtvé a koná jiné zázraky, není to pouze vyprávění o minulých věcech, ale týká se to i nás v přítomnosti. Stejně obdivuhodné věci působí Kristus skrytě v nadpřirozeném životě naší duše, především skrze svátosti.

Nejvýznamnější tajemství Kristova díla spásy jsou jeho příchod skrze vtělení a jeho vítězství nad satanem, hříchem a smrtí skrze utrpení na kříži a zmrtvýchvstání. Podle toho má církevní rok dva svátkové okruhy: *vánoce a velikonoce.* První a hlavní ohnisko církevního roku jsou velikonoce: slavnost našeho vykoupení, původně slavnost »přechodu« (transitus) ze smrti do života, památka utrpení a smrti a slavnost vzkříšení Páně, a proto od nejstarších dob zároveň slavnost sv. křtu. Původně se hlavní svátek slavil vždy v noci z Bílé soboty na velikonoční neděli, tzv. Veliká noc (na rozdíl od Svaté noci vánoční). Na památku Kristova zmrtvýchvstání, které se událo v první den po starozákonním sabatu (tj. v neděli), byla postupně každá neděle nazývána »den Páně«, a stala se tak každotýdenním vzpomínkovým dnem velikonoc a sv. křtu. Jako je Kristův vykupitelský čin zdrojem naší spásy, tak jsou a zůstanou velikonoce ústředním vrcholem a srdcem

církevního roku. Proto se brzy slavívaly celý týden až do Bílé neděle. Od 2. století se velikonoční doba sváteční rozšířila na 7 týdnů. Celé toto údobí se nazývalo »Pentekoste« (= »padesátka«). Tímto názvem se zároveň označoval zvláště jeho poslední den, o kterém se ve 4. století začaly slavit letnice jako závěr sváteční doby velikonoční. Současně s Božím hodem svatodušním vznikl tehdy i svátek Nanebevstoupení Páně o 40. dni po velikonocích. Velikonoce tedy v sobě zahrnují slavnost celého našeho vykoupení, které Kristus uskutečnil svým utrpením a svou smrtí na kříži a dovršil svým slavným zmrtvýchvstáním, nanebevstoupením a sesláním Ducha svatého. Proto se už ve 4. století vedle Veliké noci na Bílou sobotu slaví také Zelený čtvrtek a Velký pátek; tyto tři významné dny se už tehdy nazývají svaté triduum (svaté trojdení). Z něho se později vyvinul Svatý týden, který začíná Květnou nedělí (asi od 7. stol.) a spolu s týdnem velikonočním tvoří hlavní a nejposvátnější údobí církevního roku, jeho jádro a střed. Jako přípravné údobí na velikonoční svátky byla dále od 4. století postupně připojena doba postní, asi v 6. století pak doba předpostní. Tak vznikl velikonoční svátkový okruh.

Podobně se vyvinul i svátkový okruh vánoční. Podle nejstaršího záznamu z roku 354 se už tehdy 25. prosince v Římě slavíval svátek Narození Páně. Ještě ve 4. století převzala římská liturgie od křesťanského Východu svátek Zjevení Páně (6. I.). Od 6. století byla jako přípravné údobí na vánoční svátky v Římě zavedena doba adventní, která byla na území dnešní Francie a Španělska známa už dříve. Mezidobí mezi oběma svátkovými okruhy pak vyplnily tzv. »obyčejné neděle v roce«: 6 neděl po Zjevení Páně, které se dnes počítají k okruhu vánočnímu, a 24 neděl po sv. Duchu, které se řadí k okruhu velikonočnímu. Od 3. století zároveň vznikaly stále četnější svátky svatých.

Z těchto stručných dějin církevního roku vyplývá, že neexistuje žádný »svatodušní okruh«. Letnice nejsou totiž »svátek sv. Ducha«, nýbrž »svátek *seslání* Ducha svatého« skrze Ježíše Krista, který se svým vykupitelským dílem je středem i tohoto svátku. Vždyť právě sesláním Ducha sv. bylo dílo naší spásy dovršeno.

Každý svátkový okruh uzavírá v sobě dobu přípravy, vlastní dobu sváteční a údobí po svátcích. Názorně bychom mohli

každý okruh srovnat s horou, na kterou máme během roku vystoupit. Doba přípravy je vzestup, vlastní doba sváteční je cesta přes vrcholky a po náhorní rovině, doba po svátcích pak sestup. Každá » hora « má tři » vrcholy « : vánoční okruh svátek Narození (25.XII.), Obřezání (1. I.) a Zjevení Páně (6. I.); okruh velikonoční svátek Kristova zmrtvýchvstání, nanebevstoupení a seslání Ducha svatého. Nejvyšší z nich jsou Narození Páně a Boží hod velikonoční.

Církevní rok chápaný v celé své hloubce i významu je milostiplný vstup Boha do času, do naší doby. Jím je posvěcován náš život, každý den i hodina. Žijme tedy s církevním rokem, a tak s Kristem a jeho Církví. Zachovávejme především neděli jako posvátný Boží den, kdy k nám přichází Bůh sám. Zvláště v dnešní době, která z Božího dne udělala den pouze lidský. Připravujme se pečlivě na velké svátky, které jsou vždy milostiplná Boží navštívení. Především na vánoce a velikonoce, které jako dvojí vlna Boží milosti každoročně omývají a osvěžují naši duši a Církev. Před každou touto vlnou předchází přípravné údobí, » doba lidská « (advent a půst), kdy se připravujeme na omilostnění a jdeme vstříc tajemnému setkání s Bohem. Potom následuje vlastní údobí sváteční (vánoce a velikonoce), » doba Boží «. Po ní zase sestupujeme s » hory proměnění « do všedního pracovního dne.

Církevní rok, toto obdivuhodné dílo Ducha svatého, je vpravdě předchuť věčného nebeského roku slávy.

Jak používat misálu při mši svaté

Misál (latinsky » missale « = mešní kniha) obsahuje texty a modlitby mše svaté. Rozeznáváme v něm části *neměnné*, které jsou v každé mši sv. stejné; najdeme je v mešním řádu (ordinarium). Potom části *proměnné* (proprium), které mají na každý den jiné texty. Jsou to: vstup, církevní modlitba, čtení, mezizpěv, evangelium, zpěv k obětování, sekréta, preface, zpěv k přijímání a modlitba po přijímání; v mešním řádu a v přehledu mše sv. jsou zvlášť vyznačeny (*). Jsou položeny všechny pohromadě ve zvláštním formuláři pro

každou neděli nebo svátek v pořadí církevního roku. Která neděle nebo který svátek se právě slaví, zjistíme vždy podle kalendáře.

Jak se nejsnáze naučíme modlit při mši sv. z misálu? Ideální je, najdeme-li kněze, který nás soustavně uvede do mešních textů a do jednotlivých tajemství církevního roku. Ale i soukromě se tomu snadno můžeme naučit. V tomto zkráceném vydání misálu je to značně zjednodušené. Především se musíme dobře vyznat v mešním řádu. Přitom nám velmi pomůže přehled mše sv. na str. 40-43. Při mši sv. totiž už nebudeme mít kdy, abychom si všímali vysvětlivek. Důkladně si také prostudujme výklad o nejsv. oběti a o církevním roce.

Z počátku se nebudeme modlit hned všecko, jinak si budeme jako většina začátečníků stěžovat, že nemůžeme knězi stačit. Z mešního řádu tedy nejprve jen ty části, které se při slavné mši zpívají, a všechny odpovědi, které říká ministrant nebo zpívá chrámový sbor; v našem vydání jsou vyznačeny zvláštním tiskem. Dále připojíme i části proměnné. Teprve až nabudeme jistého cviku, můžeme postupně přidávat další modlitby. Ale i když časem zvládneme celý mešní řád s proměnnými částmi, nejsme povinni modlit se při každé mši sv. doslova všecko jako kněz. Stačí, zabýváme-li se stejnými nebo aspoň podobnými myšlenkami, jaké jsou obsaženy v mešních modlitbách určených pro kněze. Vnitřní účast při nejsv. oběti si velmi usnadníme, když si předem doma pročteme celý mešní formulář (proměnné části) a pokud možno jej promyslíme a prorozjímáme. Čím věrněji to kdo dělá, tím plodněji užívá misálu, tím lépe se při mši sv. modlí.

Jsme-li trochu trpěliví a nedáme-li se odradit počátečními potížemi, vžijeme se do mešních textů a modliteb poměrně brzy. Podaří-li se nám to, budou nám zdrojem pravého křesťanského života a osvědčenou školou modlitby.

Úvod	stupňová modlitba
Bohoslužba katechumenů	* *vstup* (introit)
	Kyrie
	Gloria
	* *modlitba* (oratio)
	* *čtení* (epištola)
	* *mezizpěv*
	* *evangelium* a kázání
	Krédo (Věřím v Boha)
Příprava obětních darů	zpěv * *k obětování* (offertorium) OBĚTOVÁNÍ
	* *sekréta*
Vlastní obětní úkon	* *preface* a Sanktus prosba za Církev (začátek kánonu) vzpomínka na živé křesťany připomínka svatých
	PROMĚŇOVÁNÍ
	památka díla vykoupení prosba o přijetí a účinnost oběti vzpomínka na zemřelé prosba o společenství se svatými závěr kánonu (» malé pozdvihování «)

S lítostí nad svými hříchy jdeme ke Kristu.

Základní tón a zaměření obětního smýšlení.

Voláme k Bohu o slitování a pomocnou milost.

Chválíme a oslavujeme trojjediného Boha.

Modlíme se s Kristem a jeho Církví k Otci.

Apoštol nám ukazuje správnou cestu k Bohu.

Přemýšlíme o tom.

Kristus k nám mluví v evangeliu a v kázání skrze svého kněze o svém a našem poslání.

Naše odpověď: Ano, v to věřím a tak chci žít!

Připravené dary jsou výrazem naší ochoty následovat Krista v práci (chléb), v bolestech i radostech (víno). Obnovujeme své zvláštní předsevzetí.

Tichá modlitba nad obětními dary.

V tajemném společenství s anděly (preface!), se všemi křesťany na zemi a se svatými v nebi jsme shromážděni jako jedna rodina Božích dětí kolem oltáře (= obětujícího se Krista).

Oběť kříže je teď naše oběť. Obětujeme Krista, a on se s námi a za nás obětuje svému Otci.

Kristovo dílo spásy je nám zpřítomněno.
Vyprošujeme si požehnání a účinky nejsv. oběti.
Prosíme o účinky mše sv. pro Církev trpící a o účast ve věčném společenství svatých v nebi.
Stručné shrnutí mše sv.: Skrze Krista se nám dostává všech milostí a Bohu nejvyšší oslavy.

Pokračuje na další straně

Obětní hostina	Pater noster (Otče náš) Agnus Dei (Beránku Boží) přípravné modlitby k přijímání
	PŘIJÍMÁNÍ
	zpěv * *k přijímání* modlitba * *po přijímání*
Závěr	poslání s požehnáním závěrečné evangelium

Poznámka: *V tomto přehledu jsou jednotlivé mešní část graficky rozvrstveny podle toho, kde se je kněz u oltáře modlí vpravo, uprostřed nebo vlevo. Části proměnné jsou zde v přehle du i v mešním řádu vyznačeny hvězdičkou* (*) *a zvláštním tiskem*

Modlitba Božích dětí před nebeskou hostinou.
Prosíme Krista o milosrdenství a jeho pokoj.
Pokorná touha po spojení s Kristem.

Přijímáme Krista a s ním jeho lásku a sílu milosti, abychom mohli plně křesťansky žít.

Myšlenka k rozhovoru s Pánem Ježíšem.
Prosba, aby milosti sv. přijímání byly účinné.

V poslání Církve neseme v sobě Krista do všedního dne.
Ve »mši života« pokračuje naše obětování, proměňování a spojení s Kristem.

Doba adventní (4 neděle)	Barva : fialová
25. XII. Narození Páně VÁNOCE 6. I. Zjevení Páně	bílá
2 - 6 neděl po Zjevení Páně	zelená
Doba předpostní (od Devítníku do Popelce)	fialová
Doba postní (od Popeleční středy do Bílé soboty - 40 dní)	fialová
Boží hod velikonoční (1. neděle po jarním úplňku) VELIKONOCE	bílá
Nanebevstoupení Páně (40. den po Vzkříšení)	bílá
Letnice (Seslání Ducha sv.) (50. den po Vzkříšení)	červená
24 - 28 neděl po sv. Duchu	zelená

S radostnou touhou a svatou vážností se připravujeme na příchod Pána Ježíše.

Kristus přišel viditelně v minulosti jako Vykupitel, přichází tajemně v přítomnosti jako dobrý Pastýř a přijde na konci času jako Soudce a věčný Král.

Kristus táhne lidstvo svou láskou k sobě a zjevuje mu svou slávu.

Vzdálená příprava na velikonoce.

Modlitbou a sebezáporem musíme odumřít hříchu, světu a sobě, abychom obnovili a upevnili svou křestní milost

a o velikonocích vždy znova s Kristem povstali k novému životu z Boha a žili jej naplno.

Tak »máme domovské právo v nebi« (*Fil* 3, 20).

Odtamtud k nám tajemně přichází Duch svatý, který v nás dokonává milost přijatou o velikonocích, abychom v jeho síle a lásce

vydávali svědectví pro Krista ve svém denním životě a dobrými skutky přinášeli plody pro den Boží žně. Jen tak můžeme mít naději na věčně blažený život.

Přehled liturgických barev

Z tohoto a z předešlého přehledu snadno poznáme, jaká je liturgická barva mešního roucha na jednotlivé neděle a hlavní svátky církevního roku. V mešních formulářích ji proto zvlášť uvádíme jen o svátcích světců a světic a tam, kde by mohla vzniknout pochybnost.

BARVA	ZNAMENÁ	UŽÍVÁ SE JÍ
bílá	radost a čistotu	o svátcích: J. Krista, P. Marie, světců nemučedníků
červená	oheň a krev	o svátcích svatodušních, mučedníků
zelená	naději	v obyčejné neděle
fialová	pokání	v adventní a postní době
černá	smutek	o Vel. pátku a při mších za zemřelé

PROMĚNNÉ ČÁSTI MŠE SVATÉ

(latinsky zvané » proprium «)

na jednotlivé neděle a význačnější svátky
podle pořadí církevního roku

ZÁVĚR MODLITEB je v textu proměnných částí obyčejně jen naznačen začátečními slovy a doplňuje se takto:

1. Modlíme-li se k Bohu Otci:
... *skrze našeho Pána* Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. *Amen.*

2. Je-li na konci modlitby uvedeno jméno Božího Syna:
... *který s tebou žije a kraluje* v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. *Amen.*

3. Obracíme-li se v modlitbě přímo na Božího Syna:
... *který žiješ a kraluješ* s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. *Amen.*

První neděle adventní

VSTUP (*Žl* 24, 1-3) - K tobě pozvedám svou duši, můj Bože, v tebe důvěřuji ; ať tedy nejsem zahanben, ať se mi neposmívají moji nepřátelé. Vždyť nikdo z těch, kdo tě očekávají, nevyjde naprázdno. (*Žl* 24, 4) Pane, ukaž mi svoje cesty a uč mě chodit po tvých stezkách. ℣ (= » *veršík* «) : Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky věků. Amen. (*Opakuje se* : » K tobě pozvedám ... nevyjde naprázdno «, *tedy až k* » *žalmu* «. *Tímto způsobem se* » *vstup* « *říká v každé mši sv.*)

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, projev svou moc a přijď, ať si pod tvou ochranou zasloužíme, abys nás vytrhl z nebezpečí, která nám hrozí pro naše hříchy, abys nás z nich vysvobodil a zachránil ; který žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (13, 11-14) : Bratři, víme, co je teď za čas : nastala hodina, kdy je už třeba povstat ze spánku. Neboť nyní je nám spása blíže než v době, kdy jsme přijali víru. Noc pokročila, den se přiblížil. Nechme proto skutků, které se rády skrývají ve tmě, a chopme se zbraní, jakými se bojuje na světle. Žijme slušně, jako ve dne. Ne v hýření a opilství, ne v chlípnosti a nestydatostech, ne ve sváru a řevnivosti. Ale oblecte se v Pána Ježíše Krista.

MEZIZPĚV (*Žl* 24, 3-4) - Pane, nikdo z těch, kdo tě očekávají, nevyjde naprázdno. ℣. Pane, ukaž mi své cesty a uč mě chodit po tvých stezkách.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 84, 8) Pane, ukaž nám své milosrdenství a dej nám svou spásu. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 21, 25-33) - V tom čase řekl Ježíš svým učedníkům: »Ukážou se znamení na slunci, na měsíci a na hvězdách, na zemi zachvátí národy bezradná úzkost z hukotu moře a otřesů. Lidé budou zmírati strachem a očekáváním toho, co přijde na celou zem, protože hvězdný svět se zachvěje. A tehdy lidé uvidí, jak přichází v oblaku Syn člověka s velkou mocí a slávou. Až se to všecko začne dít, napřimte se a zdvihněte hlavu: vaše vykoupení se už blíží.« Pověděl jim také toto přirovnání: »Podívejte se na fíkovník a všecky ostatní stromy: když už vypučí, sami od sebe to na něm vidíte, že léto už je blízko. Stejně tak až uvidíte, že se to děje, uvědomte si, že blízko je Boží království. Skutečně, říkám vám: nepřejde toto pokolení, než se toto všecko stane. Nebe a země pominou, ale moje slova nepominou.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 24, 1-3) - K tobě pozvedám svou duši, můj Bože, v tebe důvěřuji; ať tedy nejsem zahanben, ať se mi neposmívají moji nepřátelé. Vždyť nikdo z těch, kdo tě očekávají, nevyjde naprázdno.

SEKRÉTA - Pane, ať nás tyto posvátné dary svou mocnou silou zbaví poskvrn a tak uschopní, abychom došli čistší k Tomu, od něhož pocházejí; skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh ...

PREFACE *o nejsv. Trojici* (*viz v mešním řádu*, 223).

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 84, 13) - Pán dá požehnání, a naše země vydá svůj plod.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, kéž ve tvém chrámě dosáhneme tvého milosrdenství, abychom se s náležitou úctou připravovali na nastávající slavnost našeho vykoupení; skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

Adventní mše ke cti Panny Marie, zvaná »roráty«

VSTUP (*Iz* 45, 8) - Rosu dejte, nebesa, shůry! A oblaka, dštěte Spravedlivého! Otevři se, země, a vydej Spasitele! (*Žl* 84, 2) Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys chtěl, aby tvé Slovo andělským zvěstováním vzalo na sebe tělo z lůna blahoslavené Panny Marie; pokorně tě tedy prosíme: dej, ať se nám dostává pomoci na její přímluvu u tebe, vždyť věříme, že je skutečně Bohorodička; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z proroctví Izaiášových (7, 10-15): V těch dnech promluvil Pán k Achazovi (skrze proroka Izaiáše) takto: »Vypros si znamení od Pána, svého Boha, buď dole v hlubinách, nebo nahoře ve výšinách.« Tu řekl Achaz: »Nebudu o to prosit, abych nepokoušel Pána.« A (Izaiáš) pravil: »Slyšte tedy, kdo jste z Davidova rodu! Nestačí vám roztrpčovat lidi, že roztrpčujete i mého Boha? Proto Pán sám vám dá znamení: Hle, panna počne a porodí syna a nazvou ho jménem Emanuel (to je »Bůh s námi«). Bude jíst máslo a med, aby dovedl zavrhnout zlo a volit dobro.«

MEZIZPĚV (*Žl* 23, 7) - Knížata, zvyšte své brány! Zvedněte se, věkovité brány, a vejde slavný Král! ℣. (*Žl* 23, 3-4) Kdo smí vystoupit na horu Páně, kdo smí stanout na jeho posvátném místě? Ten, kdo nevinné má ruce a čisté srdce.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Lk* 1, 28) Zdrávas, Maria, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 26-38) - V ten čas byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejské vesnice Nazareta k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z davidovského rodu, a ta panna se jmenovala Maria. Anděl k ní vešel a řekl: »Zdrávas, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami!« Když tuto jeho řeč uslyšela, vzrušila se a rozvažovala, co ten pozdrav má znamenat. Anděl jí řekl: »Neboj se, Maria! Došla jsi milosti u Boha. Počneš a porodíš syna, a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazýván Syn Nejvyššího. Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida, bude vládnout Jakubovu rodu na věky a jeho království nebude mít konce.« Maria se anděla zeptala: »Jak se to stane? Vždyť se žádným mužem nic nemám!« Anděl jí odpověděl: »Duch svatý na tebe sestoupí, moc Nejvyššího tě zastíní. Proto také to tvé dítě bude svaté a bude nazýváno Syn Boží. Také tvoje příbuzná Alžběta ve svém stáří ještě počala syna. Byla považována za neplodnou, a teď je už v šestém měsíci. Vždyť Bohu není nic nemožného.« Maria řekla: »Jsem služebnice Páně; ať se mi stane tak, jak jsi řekl.«

KRÉDO *se říká pouze ve slavné mši.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 1, 28) - Zdrávas, Maria, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod tvého života.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, upevni nám v duši tajemství pravé víry, ať si zasloužíme dospět do věčné radosti mocí spásonosného zmrtvýchvstání toho, o němž vyznáváme, že jako pravý Bůh i člověk byl počat z Panny; skrze našeho Pána ...

PREFACE *v neděli o nejsv. Trojici, ve všední dny o P. Marii* (a tebe v den uctívání), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Iz* 7, 14) - Hle, Panna počne a porodí syna a nazvou ho jménem Emanuel.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, když jsme andělským zvěstováním poznali vtělení Krista, tvého Syna: vlej nám do duše svou milost, abychom skrze jeho utrpení a kříž byli přivedeni ke slavnému vzkříšení; skrze našeho Pána ...

Druhá neděle adventní

VSTUP (*Iz* 30, 30) - Lide sionský, hle, Pán přijde spasit lidi všech národů a k radosti vašeho srdce dá, že uslyšíte jeho mocný hlas. (*Žl* 79, 2) Slyš, Izraelův Pastýři, ty, který jako ovečku vodíš Josefa. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, vyburcuj naše srdce, ať připravujeme cesty pro tvého Jednorozeného, abychom ti mohli sloužit duší očištěnou skrze příchod Toho, který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (15, 4 13): Bratři, všecko, co kdysi bylo napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z Písma čerpali trpělivost a útěchu, a tak si uchovali naději. Bůh, dárce té trpělivosti a útěchy, ať vám dá, že budete žít v souladu, jak to chce Kristus Ježíš. Potom budete

moci svorně, jako jedněmi ústy, oslavovat Boha, Otce našeho Pána Ježíše Krista. Ujímejte se proto jeden druhého, jak se i Kristus ujal vás, aby Bůh byl oslaven. Říkám toto: Kristus udělal ze sebe služebníka židům, aby ukázal, že Bůh je věrný. Tak se měla uskutečnit zaslíbení, která byla dána praotcům. Pohani však že smějí chválit Boha jen proto, že jim prokázal milosrdenství. Stojí totiž v Písmě (*Žl* 17, 50): » Proto tě budu oslavovat mezi pohany, tvému jménu budu zpívat chvály. « A dále je řečeno (*Dt* 32, 43): » Pohani, radujte se společně s jeho lidem! « A zase (*Žl* 116, 1): » Chvalte Pána všichni pohani, vychvalovat ho mají všecky národy! « Totéž praví Izaiáš (11, 10): » Povstane Jeseův potomek, vystoupí, a bude vládnout nad pohanskými národy. V něj budou pohani skládat naději. « A Bůh, dárce naděje, ať vás naplní čirou radostí a vším možným pokojem ve vaší víře, abyste prospívali v naději s mocnou pomocí Ducha svatého.

MEZIZPĚV (*Žl* 49, 2-3 a 5) - Ze Sionu se zaskvěje v plné kráse; Bůh přijde viditelně. ℣. Shromážděte mu jeho svaté, kteří s ním obětí uzavřeli smlouvu. Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 121, 1) Zaradoval jsem se nad tím, když mi řekli: » Půjdeme do domu Páně. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 11, 2-10) - V tom čase, když Jan ve vězení slyšel o Kristově činnosti, poslal mu po dvou ze svých učedníků vzkaz: » Jsi ty ten, který má přijít, či máme čekat někoho jiného? « Ježíš jim odpověděl: » Jděte a podejte Janovi zprávu o tom, co tady slyšíte a vidíte: slepí nabývají zraku, chromí najednou chodí, malomocní jsou očišťováni, hluší zase slyší, mrtví vstávají a chudým se hlásá radostná zvěst. Blažený, pro koho nejsem kamenem úrazu. « Když odcházeli, začal Ježíš mluvit k zástupům lidu

o Janovi: » Co jste vyšli na poušť uvidět? Snad rákos, kterým zmítá vítr sem a tam? Anebo co jste vyšli uvidět? Člověka oblečeného do jemných šatů? Lidé, co nosí jemné šaty, bydlí přece v královském paláci. Proč jste tedy přišli? Vidět proroka? Ano, říkám vám, on je ještě víc než prorok. Na něj se to vztahuje, co stojí v Písmě (*Mal* 3, 1): Já posílám před tebou svého posla, aby ti připravil cestu. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 84, 7-8) - Pane, obrať se k nám a dej nám zas život, a tvůj lid se bude v tobě radovat. Pane, prokaž nám své milosrdenství a dej nám svou spásu.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, nech se usmířit našimi pokornými prosbami a oběťmi, a když se nemůžeme odvolávat na žádné své zásluhy, přijď nám na pomoc svou ochranou; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Bar* 5, 5; 4, 36) - Jeruzaléme, vstaň a postav se na výšině a viz tu radost, která k tobě přichází od tvého Boha.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Nasyceni duchovně výživným pokrmem pokorně tě prosíme, Pane: uč nás skrze účast v tomto tajemství pozemským věcem nepřikládat žádnou cenu a milovat věci nebeské; skrze našeho Pána ...

Třetí neděle adventní

VSTUP (*Fil* 4, 4-6) - Stále se křesťansky radujte! Opakuji: Radujte se! Vaše laskavost ať je známa všem lidem. Pán je blízko! Nedělejte si už žádné starosti. Ale vždycky, když se modlíte, děkujte Bohu

a přednášejte mu své potřeby. (*Žl* 84, 2) Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, popřej sluchu našim prosbám a milostí svého navštívení prozař temnoty naší duše ; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Filippanům (4, 4-7) : Bratři, stále se křesťansky radujte ! Opakuji : Radujte se ! Vaše laskavost ať je známa všem lidem. Pán je blízko ! Nedělejte si už žádné starosti. Ale vždycky, když se modlíte, děkujte Bohu a přednášejte mu své potřeby. Pak Boží pokoj, který převyšuje všecko pomyšlení, bude vás chránit, abyste (správně) uvažovali a poznávali, jak se sluší na křesťany.

MEZIZPĚV (*Žl* 79, 2.3 a 2) - Pane, ty trůníš nad cheruby ; projev svou moc a přijď ! ℣. Slyš, Izraelův Pastýři, ty, který jako ovečku vodíš Josefa.
Aleluja, aleluja. ℣. Pane, projev svou moc a přijď, abys nás zachránil. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 1, 19-28) - V tom čase poslali židé z Jeruzaléma k Janovi kněze a levity, aby mu položili otázku : » Kdo ty jsi ? « A vyznal to a nezapřel. Jeho vyznání znělo : » Já nejsem Mesiáš. « Ptali se ho : » Co jsi tedy ? Jsi snad Eliáš ? « Řekl : » Nejsem. « » Jsi ten (slíbený) prorok ? « Odpověděl : » Ne. « Zeptali se ho : » Kdo tedy jsi ? Musíme přinést odpověď těm, kteří nás poslali. Za koho se vydáváš ? « Dal odpověď : » Já jsem hlas toho, který volá na poušti : ‚ Vyrovnejte Pánovi cestu ', jak řekl prorok Izaiáš « (40, 3). Někteří z těch poslaných patřili k farizejské straně. Ptali se ho dále : » Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš, ani Eliáš, ani ten prorok ? « Jan jim dal

tuto odpověď: »Já křtím jen vodou, ale mezi vámi stojí kdosi, kterého neznáte; přichází po mně někdo, kdo byl přede mnou, komu nejsem hoden rozvázat řemínek u opánků.« To se stalo v Betánii na druhé straně Jordánu, kde Jan křtil. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 84, 2) - Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba, tys odpustil zlý čin svému lidu.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, kéž ti stále smíme s oddaností přinášet oběť, aby se tak posvátné tajemství konalo podle ustanovení, a v nás se obdivuhodně uskutečňovalo tvé dílo spásy; skrze našeho Pána...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Iz* 35, 4) - Řekněte malomyslným: »Vzmužte se a nebojte se! Hle, náš Bůh přijde a zachrání nás.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Snažně tě prosíme, dobrotivý Pane, ať tato božská posila nás očistí od hříchů, a tak připraví k nastávajícím svátkům; skrze našeho Pána...

Čtvrtá neděle adventní

VSTUP (*Iz* 45, 8) - Rosu dejte, nebesa, shůry! A oblaka, dštěte Spravedlivého! Otevři se, země, a vydej Spasitele! (*Žl* 18, 2) Nebesa vypravují Boží slávu a obloha hlásá dílo jeho rukou. ℣. Sláva Otci...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, projev svou moc a přijď a velikou silou nám přispěj na pomoc, ať tvé shovívavé slitování skrze tvou pomáhající milost

uspíší to, co zdržují naše hříchy; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (4, 1-5): Bratři, ať se každý na nás dívá jako na Kristovy pomocníky a správce Božích tajemství. A když tedy někdo něco spravuje, požaduje se ovšem od něho, aby bylo na něj spolehnutí. Mně na tom pramálo záleží, abych dostal posudek od vás nebo od nějakého jiného lidského soudu. Ale ani já sám o sobě úsudek nepronáším. Nejsem si sice ničeho vědom, ale tím ještě není vynesen rozsudek v můj prospěch. Úsudek o mně patří Pánu. Proto nic nesuďte předčasně, dokud nepřijde Pán. On také vynese na světlo věci, které jsou dosud ukryty v temnotách, a učiní, že bude zřejmé, jaké kdo měl úmysly. A teprve tehdy může každý dostat od Boha chválu, jaká mu náleží.

MEZIZPĚV (*Žl* 144, 18 a 21) - Pán je blízko všem, kdo ho vzývají, všem, kdo ho vzývají opravdově. ℣. Hlásejte chválu Páně, moje ústa, a každý člověk oslavuj jeho svaté jméno.

Aleluja, aleluja. ℣. Pane, přijď a nemeškej! Uvolni pouta hříchů svému izraelskému lidu. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 3, 1-6) - Bylo to v patnáctém roce vlády císaře Tiberia. Poncius Pilát byl místodržitelem v Judsku, Herodes údělným knížetem v Galileji, jeho bratr Filip údělným knížetem v Itureji a v Trachonitidě, Lysaniáš údělným knížetem v Abileně. Velekněží byli Annáš a Kaifáš. Tehdy se dostalo povolání Páně Janovi, synu Zachariášovu, když byl na poušti. Šel tedy do celého okolí Jordánu a hlásal, že lidé na znamení změny smýšlení mají přijímat křest, aby jim byly odpuštěny hříchy. Tak to stojí v knize řečí proroka Izaiáše (40, 3-5): » Někdo

volá na poušti: Upravte Pánovi cestu, zbudujte mu přímou silnici! Každé údolí musí být zasypáno, každá hora a každý pahrbek srovnán; kde je co křivého, ať je narovnáno, cesty hrbolaté ať se uhladí! A každý člověk uvidí Boží spásu.«

KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 1, 28) - Zdrávas, Maria, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod tvého života.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, pohleď usmířen na tyto obětní dary, ať prospějí naší oddané zbožnosti i spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Iz* 7, 14) - Hle, Panna počne a porodí syna a nazvou ho jménem Emanuel.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Po přijetí tvých darů tě prosíme, Pane, ať se hojnou účastí v tomto tajemství stále více uskutečňuje naše spása; skrze našeho Pána ...

Svatvečer před Narozením Páně (24.XII.)

(*Barva fialová*)

VSTUP (*Ex* 16,6 a 7) - Dnes zvíte, že přijde Pán a že nás zachrání, a zítra uzříte jeho slávu. (*Žl* 23, 1) Pánu náleží země i všecko, co je na ní, celý svět i všichni, kdo jej obývají. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty nás každý rok oblažuješ očekáváním našeho vykoupení; dej tedy, když tvého

Jednorozeného s radostí vítáme jako Vykupitele, ať ho také beze strachu uvidíme, až přijde jako Soudce, tvého to Syna a našeho Pána, který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (1, 1-6) : Pavel, služebník Ježíše Krista, povolaný za apoštola, určený k hlásání radostné zvěsti, kterou Bůh skrze své proroky ve svatém Písmě už předem oznámil o svém Synu, našem Pánovi Ježíši Kristu ; ten podle tělesného původu pochází z Davidova rodu, ale jeho zmrtvýchvstání o něm prokázalo — jak se to slušelo na jeho božskou přirozenost — že je přemocný Boží Syn. Od něho jsme dostali milost ke konání apoštolského úřadu, abychom na oslavu jeho jména přivedli k ochotnému přijetí víry všecky národy. K těm patříte i vy, protože si vás Ježíš Kristus, náš Pán, povolal.

MEZIZPĚV (*Ex* 16, 6 a 7) - Dnes zvíte, že přijde Pán a že nás zachrání, a zítra uzříte jeho slávu. ℣. (*Žl* 79, 2-3) Slyš, Izraelův Pastýři, ty, který jako ovečku vodíš Josefa ; jenž trůníš nad cheruby, ukaž se před Efraimem, Benjamínem a Manasem!

V neděli se přidá :

Aleluja, aleluja. ℣. Zítra bude zahlazena nepravost země a nad námi bude vládnout Spasitel světa. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 1, 18-21) : *viz o svátku sv. Josefa, str.* 365.

KRÉDO *se říká jen tehdy, připadne-li Štědrý den na neděli.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 23, 7) - Knížata, zvyšte své brány! Zvedněte se, věkovité brány, ať může vstoupit Král slávy.

SEKRÉTA - Prosíme tě, všemohoucí Bože : jako předem oslavujeme úctyhodné narozeniny tvého Syna, tak nám dopřej, ať s radostí dosáhneme jeho věčných darů ; který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *obyčejná, v neděli o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Iz* 40, 5) - Zjeví se sláva Páně, a každý člověk uzří spásu od našeho Boha.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, dej, ať pookřejeme při oslavě narozenin tvého jednorozeného Syna, jehož nebeské tajemství je nám pokrmem i nápojem ; skrze našeho Pána ...

BOŽÍ HOD VÁNOČNÍ (25. XII.)

První mše sv. — půlnoční

VSTUP (*Žl* 2, 7) - Pán mi řekl: » Ty jsi můj Syn, já dnes jsem tě zplodil. « (*Žl* 2, 1) Proč pohani dělají křik a národy proč osnují marné plány? ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys způsobil, že tato přesvatá noc se rozzářila jasem pravého světla; prosíme tě tedy, dej, ať v nebi požíváme radostí toho světla, jehož tajemství jsme poznali na zemi, totiž tvého Syna, který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Titovi (2, 11-15): Milovaný, projevila se Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem. Vede nás k tomu, abychom se odřekli bezbožného života a světských žádostí, a žili na tomto světě v sebekázni, spravedlivě a zbožně, a přitom očekávali to, o čem máme naději, že nám přinese blaženost: slavný příchod našeho velikého Boha a Spasitele Ježíše Krista. On vydal sám sebe za nás, vykoupil nás z každé špatnosti a očistil si nás tak, abychom byli jeho vlastní lid a horliví v konání dobrých skutků. Tím se musí nést všecko tvé mluvení a napomínání, jak to chce Kristus Ježíš, náš Pán.

MEZIZPĚV (*Žl* 109, 3 a 1) - U tebe je vladařská moc už v den tvého zrození ve výblesku svatosti, z lůna před jitřenkou jsem tě zplodil. ℣. Řekl Pán mému Pánu: » Seď mi po pravici, dokud ti nepoložím jako podnož k nohám tvé nepřátele. «

Aleluja, aleluja. ℣ (*Žl* 2, 7) Pán mi řekl: » Ty jsi můj Syn, já dnes jsem tě zplodil. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 1-14) - V tom čase vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby se vykonal soupis celé říše. To byl první soupis a konal se, když vládou v v Sýrii byl pověřen Kvirinius. A tak všichni šli, aby se nechali zapsat, každý tam, odkud pocházel. Josef byl z rodu a kmene Davidova. Proto se odebral z vesnice Nazareta v Galileji vzhůru do Judska do Davidova města Betléma, aby se nechal zapsat on i jeho manželka Maria, která byla v požehnaném stavu. Když tam byli, nadešel den, kdy měla porodit. Porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plének a položila do jeslí, protože v zájezdním hostinci nebylo pro ně místa. V tom kraji byli pastýři, nocovali pod širým nebem a hlídali své stádo. Najednou u nich stál anděl Páně a Boží jasnost je ozářila. Padl na ně velký strach. Anděl jim řekl: »Nebojte se! Zvěstuji vám velikou radost, která potěší i všechny ostatní: V Davidově městě se vám dnes narodil Spasitel, to je Kristus Pán. Jako znamení vám poslouží toto: naleznete děťátko zavinuté do plének a položené v jeslích.« A hned se k andělovi přidal velký šik nebeských duchů a takto chválili Boha: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!«. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 95, 11 a 13) - Veselte se, nebesa, a jásej, země, před tváří Páně, neboť přišel.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, kéž je ti příjemná oběť dnešní slavnosti, abychom štědrostí tvé milosti skrze tuto přesvatou výměnu *) byli shledáni podobnými tomu, v němž je s tebou spojena naše přirozenost; který s tebou žije a kraluje ...

---

*) *tj. vtělením Syna Božího, tajemně zpřítomněným v mešní oběti: Bůh se stal člověkem, aby se člověku dostalo účasti v Boží přirozenosti.*

PREFACE *vánoční, str.* 248; *zvláštní* Communicantes, *str.* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 109, 3) - Ve výblesku svatosti z lůna před jitřenkou jsem tě zplodil.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, náš Bože, v radosti z toho, že můžeme svátostnými tajemstvími obnovovat narození našeho Pána Ježíše Krista, tě prosíme, dej, ať si příkladným životem zasloužíme dosáhnout s ním společenství; který s tebou žije a kraluje ...

Druhá mše sv. — jitřní

VSTUP (*Iz* 9, 2 a 6) - Světlo září dnes nad námi, neboť se nám narodil Pán. A jeho jméno je: Obdivuhodný, Bůh, Kníže pokoje, Otec budoucího věku, a jeho království bude bez konce. (*Žl* 92, 1) Pán vládne, oděn je krásou, Pán se oděl mocí a opásal se. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí Bože, prozářeni novým světlem tvého vtěleného Slova tě prosíme: dej, ať to, co nám skrze víru plane v duši, vyzařuje i z našich skutků; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Titovi (3, 4-7): Milovaný, projevilo se, jak je Bůh, náš spasitel, k lidem dobrý, a jak je má rád. Zachránil nás ne snad proto, že my jsme vykonali něco dobrého, nýbrž pro své milosrdenství: skrze (křestní) koupel z nás udělal nového člověka a obnovil nás působením Ducha svatého. Jeho nám dal v hojnosti skrze našeho Spasitele Ježíše Krista, abychom jeho milostí dosáhli ospravedlnění a aby se nám dostalo jako dědictví věčného života, v který doufáme pro spojení s Kristem Ježíšem, naším Pánem.

MEZIZPĚV (*Žl* 117, 26. 27 a 23) - Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Bůh je Pán a zazářil nám. ℣. Z vůle Páně se tak stalo a v našich očích je to věc obdivuhodná.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 92, 1) Pán vládne, oděn je krásou, Pán se oděl silou a opásal se mocí. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 15-20) - V tom čase si pastýři mezi sebou řekli: »Tak pojďme do Betléma podívat se na to, co nám Pán oznámil že se tam stalo!« Chvátali tam a nalezli Marii a Josefa i děťátko, jak leží v jeslích. Když je uviděli, vypravovali, co jim bylo pověděno o tom dítěti. Všichni, kdo to slyšeli, divili se tomu, co jim pastýři vykládali. Maria uchovávala v sobě všecky tyto události a v srdci o nich uvažovala. Pastýři se zas vrátili. Velebili a chválili Boha za všecko, co slyšeli a viděli, a shodovalo se to úplně s tím, co jim bylo řečeno. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 92, 1-2) - Bůh upevnil zemi, takže nezakolísá. Bože, od pradávna stojí pevně tvůj trůn, ty jsi od věčnosti.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, kéž naše obětní dary jsou úměrné tajemstvím dnešního Narození a vždy nám vlévají do srdce pokoj; a jako ten, který se zrodil jakožto člověk, se zároveň zaskvěl i jakožto Bůh, tak ať nám tento ze země pocházející dar zjedná to, co je božské; skrze našeho Pána ...

PREFACE *vánoční*, *str.* 248; *zvláštní* Communicantes, *str.* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Zach* 9, 9) - Jásej, sionská dcero, vzdej chválu, dcero jeruzalémská! Hle, přichází tvůj svatý Král a Spasitel světa.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás vždy oživí svátostně obnovované narozeniny Toho, jehož jedinečné narození omladilo lidstvo hříchem sešlé; skrze našeho Pána ...

Třetí mše sv. — ranní

VSTUP (*Iz* 9, 6) - Děťátko se nám narodilo a Syn je nám dán; na jeho bedrech spočívá světovláda. A jeho jméno zní: Hlasatel velkého úradku. (*Žl* 97, 1) Zpívejte Pánu novou píseň, neboť učinil věci obdivuhodné. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, dej, ať tvůj jednorozený Syn svým novým zrozením podle těla nás vysvobodí z onoho starého otroctví, které nás drží pode jhem hříchu; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Židům (1, 1-12): V rozličných časech a rozmanitými způsoby mluvil kdysi Bůh k našim předkům skrze lidi shůry osvícené. Když však přišla doba poslední, promluvil k nám skrze svého Syna. Jeho ustanovil dědičným pánem všeho a skrze něj také stvořil svět. Na něm se odráží jeho božská sláva a on je výrazná podoba jeho podstaty a všecko udržuje svým mocným slovem. Když vykonal očištění od hříchů, zasedl v nebi na trůn po pravici velebného Boha; jeho moc je o tolik větší než moc andělů, o kolik je převyšuje jeho důstojnost, které se mu trvale dostalo (od Otce). Vždyť kterému andělovi Bůh kdy řekl (*Žl* 2, 7): »Ty jsi můj syn, já dnes jsem tě zplodil«? A dále (2 *Král* 7, 14): »Já budu jeho otec a on bude můj syn«? A až pak jednou bude uvádět svého Prvorozeného na svět, řekne (*Žl* 96, 7): »Ať se mu klanějí všichni Boží andělé!« O andělích (žalmista) říká (*Žl* 103, 4): »Užívá větrů jako svých poslů a ohnivých plamenů

jako svých služebníků. « O Synovi je však řečeno (*Žl* 44, 7-8) : » Tvůj trůn, Bože, stojí na věčné věky a svým královským žezlem vládneš spravedlivě. Máš rád spravedlnost a nenávidíš všecko, co je nesprávné ; proto tě pomazal Bůh, tvůj Bůh olejem, který znamená radost. Nikomu z tvých druhů to tak neudělal. « A dále (*Žl* 101, 26-28) : » Ty jsi, Pane, položil na počátku základy zemi a dílem tvých rukou jsou nebesa. To všecko pomine, ale ty zůstáváš ; to všecko se opotřebuje jako oděv, jako plášť to svineš a vyměníš jako šaty. Ty však zůstáváš stále týž a nikdy žít nepřestaneš. «

MEZIZPĚV (*Žl* 97, 3 a 2) - Všechny končiny země viděly spásu od našeho Boha. Jásejte tedy vstříc Bohu, všecky země! ℣. Pán uvedl ve známost svou spásu, před zraky národů zjevil svou spravedlnost. Aleluja, aleluja. ℣. Posvěcený den se nám rozzářil. Pojďte tedy, lidé všech národů, a pokloňte se Pánu, vždyť dnes sestoupilo na zem veliké světlo. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 1, 1-14) - Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nic nepovstalo. Vše, co povstalo, v něm má život, a ten život je světlo lidí, a to světlo svítí ve tmě, a ta tma je nepřemohla. Byl člověk poslaný Bohem, jmenoval se Jan. Přišel na svědectví, aby svědčil o světle, aby skrze něj všichni přišli k víře ; ale on nebyl světlo, měl jen o světle svědčit. Přicházelo však na svět pravé Světlo, které svítí každému z lidí. V tomto světě bylo a svět povstal skrze ně, ale svět je nepoznal. Do vlastního přišlo, a vlastní je nepřijali. Všem, kdo je přijali, dalo moc stát se Božími dětmi, těm, kdo věří v jeho jméno, kteří se zrodili ne z krve, ani z touhy těla, ani z touhy muže, nýbrž z Boha. (*Při dalších slovech kněz poklekne.*) A Slovo

se stalo tělem a přebývalo mezi námi, a patřili jsme na jeho slávu, slávu Otcova jednorozeného Syna, plného milosti a pravdy. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 88, 12 a 15) - Tvoje jsou nebesa a tvá je země. Tys stvořil celý svět a všechno, co jej naplňuje. Na spravedlnosti a právu stojí tvůj trůn.

SEKRÉTA - Pane, posvěť obětované dary novým zrozením svého jednorozeného Syna, nás pak očisť od poskvrn našich hříchů; skrze našeho Pána ...

PREFACE *vánoční*, *str.* 248; *zvláštní* Communicantes, *str.* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 97, 3) - Všechny končiny země viděly spásu od našeho Boha.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože, dej, ať dnes narozený Spasitel světa, od něhož se nám dostalo božského zrození, nám daruje i nesmrtelnost; který s tebou žije a kraluje ...

Jako ZÁVĚREČNÉ EVANGELIUM *se čte evangelium ze svátku Zjevení Páně* (*Mt* 2, 1-12); *viz na str.* 82.

Sv. Štěpána — prvomučedníka (26.XII.)

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 118, 23. 86 a 23) - Předáci zasedají a mluví proti mně, zlí lidé mě pronásledují. Pomoz mi, Pane, Bože můj! Vždyť tvůj služebník se cvičí ve tvých ustanoveních. (*Žl* 118, 1) Blažení bezúhonní na cestě života, kdo jí kráčejí podle Zákona Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, dej, ať jednáme podle toho, co uctíváme: ať se učíme milovat i nepřátele; vždyť slavíme nebeské narozeniny toho, který dovedl i za pronásledovatele prosit našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (6, 8-10; 7, 54-59): V těch dnech Štěpán, plný milosti a síly, dělal mezi lidem veliké divy a zázraky. Ale pozdvihli se někteří z tak zvané synagógy propuštěnců s lidmi z Kyrény, Alexandrie, Cilície a Asie a začali se se Štěpánem přít. Nemohli však obstát před jeho moudrostí a Duchem, s jakým mluvil. Když to slyšeli, úplně se rozzuřili a skřípali zuby proti němu. On však, plný Ducha svatého, upřeně se zadíval k nebi, a spatřil Boha ve slávě a Ježíše, jak stojí po Boží pravici. A zvolal: »Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověkova, jak stojí po Boží pravici!« Oni však začali silně křičet, zacpávali si uši a všichni se na něj zuřivě vrhli. Pak ho vyhnali ven z města a začali ho kamenovat. Svědci si přitom složili plášť k nohám jednoho mladého muže, který se jmenoval Šavel. Tak Štěpána kamenovali. A on takto volal: »Pane Ježíši, přijmi mého ducha!« Klesl pak na kolena a pronesl silným hlasem: »Pane, nepřičítej jim tento hřích.« A po těchto slovech skonal v Pánu.

MEZIZPĚV (*Žl* 118, 23. 86; 6, 5) - Předáci zasedají a mluví proti mně, zlí lidé mě pronásledují. ℣. Pomoz mi, Pane, můj Bože, zachraň mě pro své milosrdenství!

Aleluja, aleluja. ℣. (*Skt* 7, 55) »Vidím nebesa otevřená a Ježíše, jak stojí po pravici Boží moci.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 23, 34-39) - V tom čase řekl Ježíš vykladatelům Písma a farizeům: »Hleďte, posílám k vám proroky, lidi moudré a vykladatele Písma. Vy některé z nich zabijete a ukřižujete, jiné budete v synagóze bičovat a honit je z města do města. Tak na vás padá odpovědnost za všecku spravedlivou krev, která byla prolévána na zemi, počínajíc krví spravedlivého Ábela až po krev Barachiášova syna Zachariáše, kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem. Skutečně, říkám vám: Na tyhle lidi přijde trest za to za všecko. Jeruzaléme, Jeruzaléme! Zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou k tobě posíláni. Kolikrát jsem chtěl tvoje obyvatele shromáždit jako kvočna svoje kuřátka pod křídla, ale vy jste nechtěli. Vaše město bude proto ponecháno samo sobě. Říkám vám: Už mě neuvidíte až do té doby, kdy řeknete: Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Skt* 6, 5; 7, 59) - Apoštolové vyvolili za jáhna Štěpána, plného víry a Ducha svatého, kterého židé kamenovali, když se takto modlil: »Pane Ježíši, přijmi mého ducha.« Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přijmi dary k uctění památky tvých svatých; a jako je proslavilo utrpení, tak ať nám oddaná účast při oběti získá bezúhonnost; skrze našeho Pána ...

PREFACE *a* Communicantes *vánoční*, *str.* 248 *a* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Skt* 7, 55. 58 a 59) - »Vidím nebesa otevřená a Ježíše, jak stojí po pravici Boží moci. Pane Ježíši, přijmi mého ducha a nepřičítej jim tento hřích!«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nám přijatá tajemství skýtají pomoc a na přímluvu tvého svatého mučedníka Štěpána nás stále ochraňují a posilují; skrze našeho Pána ...

Sv. Jana, apoštola a evangelisty (27.XII.)

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Sir* 15, 5) - Ve shromáždění mu Pán otevřel ústa, naplnil ho duchem moudrosti a rozumu, oděl ho rouchem slávy. (*Žl* 91, 2) Dobrá věc je oslavovat Pána, opěvovat tvé jméno, Nejvyšší. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, dej své Církvi milostivě světlo, ať osvícena naukou tvého svatého apoštola a evangelisty Jana dosáhne věčných darů; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Sirachovcovy (15, 1-6): Kdo se bojí Boha, koná dobro, a kdo se drží spravedlnosti, dosáhne moudrosti. Vychází mu vstříc jako vážená matka. Živí ho chlebem života a poznání, vodou spasitelné moudrosti ho napájí. Je mu oporou, takže nezavrávorá, drží ho, aby nedošel hanby. Povyšuje ho nad jeho druhy, ve shromáždění mu otvírá ústa, naplňuje ho duchem moudrosti a rozumu a odívá ho rouchem slávy. Bohatě ho zahrnuje blahem a radostí, a věčnou slávu jako dědictví mu dá Bůh, náš Pán.

MEZIZPĚV (*Jan* 21, 23 a 19) - Mezi bratry se rozšířilo mínění, že ten učedník neumře. Ježíš však neřekl: »Neumře,« ℣. ale: »Chci, aby on zůstal, až já přijdu. Ty mě následuj!«

Aleluja, aleluja. ℣. (*Jan* 21, 24) To je ten učedník, který svědčí o těch událostech, a my víme, že jeho svědectví je pravdivé. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 21, 19-24) - V ten čas řekl Ježíš Petrovi: »Následuj mě!« Petr se obrátil a viděl, jak přichází ten učedník, kterého Ježíš měl tolik rád, který se také kdysi u večeře nachýlil Ježíšovi na prsa a zeptal se: »Pane, kdo se to strojí tě zradit?«; když ho tedy Petr uviděl, zeptal se Ježíše: »A on, Pane?« Ježíš mu odpověděl: »Chci, aby on zůstal, až já přijdu. Proč se o to staráš? Ty mě následuj!« Mezi bratry se proto rozšířilo mínění, že ten učedník neumře. Ježíš mu však neřekl: »Neumře,« ale: »Chci, aby on zůstal, až já přijdu; proč se o to staráš?« To je ten učedník, který svědčí o těch událostech a zaznamenal je, a my víme, že jeho svědectví je pravdivé. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 91, 13) - Spravedlivý se rozkvete jako palma, jako libanonský cedr vzroste.

SEKRÉTA - Pane, přijmi dary, které ti přinášíme o svátku toho, v něhož důvěřujeme, že pod jeho záštitou se nám dostane pravé svobody; skrze našeho Pána ...

PREFACE *a* Communicantes *vánoční, str.* 248 *a* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 21, 23) - Mezi bratry se rozšířilo mínění, že ten učedník neumře. Ježíš však neřekl: »Neumře,« ale: »Chci, aby on zůstal, až já přijdu.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pokorně tě prosíme, Pane, když jsi nás osvěžil nebeským pokrmem a nápojem: ať se nám dostává ochrany na prosby toho, na jehož památku jsme ty dary přijali — skrze našeho Pána ...

Svátek Mláďátek (28.XII.)

(*Barva fialová, v neděli červená.*)

VSTUP (*Žl* 8, 3) - Bože, způsobils, že nemluvňata a kojenci hlásají tvou chválu navzdory tvým nepřátelům. (*Žl* 8, 2) Hospodine, Pane náš, jak obdivuhodné je tvé jméno všude na zemi! ℣. Sláva Otci ...

(GLORIA *se říká jen v neděli.*)

MODLITBA - Bože, v tento den hlásala neviňátka tvou chválu ne slovy, ale mučednickou smrtí; umrtvi v nás všechno zlo hříchů, ať víru v tebe, kterou vyznáváme ústy, hlásáme také mravným životem; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Zjevení svatého apoštola Jana (14, 1-5): V ty dny jsem uviděl Beránka, jak stál na hoře Sionu, a s ním bylo sto čtyřiačtyřicet tisíc vyvolených. Na čele měli napsáno jeho jméno a jméno jeho Otce. Uslyšel jsem také z nebe hlas jako hukot velkých vod a jako silné dunění. Ten hlas, co jsem slyšel, zněl tak, jako když zpěváci doprovázejí svůj zpěv na citeru. A zpívali andělé v nebi před trůnem, před oněmi čtyřmi bytostmi a před oněmi starci jakousi novou píseň. Nikdo jiný však nemohl tu píseň zpívat, jenom těch sto čtyřiačtyřicet tisíc vykoupených ze země. Jsou to ti, kdo se neposkvrnili nevěrností a zůstali neporušeni. Jen oni následují Beránka, kamkoliv jde. Ti byli vykoupeni z lidí jako prvotiny pro Boha a pro Beránka. Nikdo od nich neslyšel něco proti křesťanské pravdě. Jsou bez poskvrny před Božím trůnem.

MEZIZPĚV (*Žl* 123, 7-8) - Naše duše byla zachráněna jako ptáče z léčky lovců. ℣. Léčka je zmařena, a my vysvobozeni. Naše pomoc je ve jménu Páně, který stvořil nebe i zemi.

TRAKTUS (*Žl* 78, 3 a 10) - Prolévali krev svatých jako vodu v okolí Jeruzaléma. ℣. A nebylo nikoho, kdo by pohřbíval. ℣. Pane, ztrestej je za krev svých svatých, jež byla prolita na zemi.

V neděli se místo traktu říká:

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 112, 1) Děti, chvalte Pána, chvalte jméno Páně! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 2, 13-18) - V ten čas se zjevil Josefovi ve snu anděl Páně a řekl: » Vstaň, vezmi s sebou chlapečka i jeho matku, uteč do Egypta a zůstaň tam, až ti řeknu. Herodes totiž bude pátrat po dítěti, aby je zahubil. « Josef tedy vstal, vzal s sebou v noci chlapečka i jeho matku a uchýlil se do Egypta. Tam zůstal až do Herodovy smrti, aby se splnilo, co řekl Pán skrze proroka (*Oz* 11, 1): » Z Egypta jsem povolal svého syna. « Když Herodes viděl, že byl od mudrců oklamán, velmi se rozhněval; poslal tam vojáky a dal pobít v Betlémě i v celém jeho okolí všecky chlapce od dvou let dolů, podle času, který si přesně zjistil od mudrců. Tehdy se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš (31, 15): » V Rámě je slyšet hlasitý nářek a usedavý pláč: Ráchel nad syny pláče. Utěšit se nedá; nejsou. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 123, 7) - Naše duše byla zachráněna jako ptáče z léčky lovců. Léčka je zmařena, a my vysvobozeni.

SEKRÉTA - Pane, kéž nám nikdy neschází zbožná přímluva tvých svatých: ať způsobí, že si oblíbíš naše dary, a vždy nám zjednává tvoje odpuštění; skrze našeho Pána ...

PREFACE *a* Communicantes *vánoční, viz str.* 248 *a* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 2, 18) - V Rámě je slyšet hlasitý nářek a usedavý pláč: Ráchel nad syny pláče. Utěšit se nedá; nejsou.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, přijali jsme zasvěcené dary; prosíme tě tedy: dej, ať nám na přímluvy tvých svatých poskytnou pomoc pro život časný i věčný; skrze našeho Pána ...

Neděle po Narození Páně

VSTUP (*Moudr* 18, 14-15) - Zatím co všechny věci byly pohrouženy v hluboké mlčení, a noc urazila polovinu svého běhu, přišlo tvoje všemohoucí Slovo, Pane, z nebe, ze sídel královských. (*Žl* 92, 1) Pán vládne, oděn je krásou, Pán se oděl silou a opásal se. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, řiď naše jednání podle svého zalíbení, ať si ve jménu tvého milovaného Syna zasloužíme oplývat dobrými skutky; který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Galaťanům (4, 1-7): Bratři, když má někdo nastoupit v dědictví, ale není ještě dospělý, neliší se v ničem od otroka (stejného věku), ačkoliv mu patří všecko. Podléhá poručníkům a správcům, a to až do té doby, jak to ustanovil otec. Tak bylo i s námi. Dokud jsme byli ještě nedospělí, žili jsme pod vládou světských prvopočátků. Když se však naplnil čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného ze ženy, narozeného pod Zákonem, aby vykoupil lidi, kteří podléhali Zákonu. Tak se nám dostalo toho, že jsme přijati za syny. A že jste synové, (je jasné z toho, že) Bůh vám poslal do srdce Ducha svého Syna, a ten volá: » Abba,

Otče! « Už tedy nejsi otrok, nýbrž syn, a jakožto syn také dědic skrze Boha.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 3 a 2) - Ty z dětí lidských jsi nejkrásnější, půvab se rozlévá na tvých rtech. ℣. Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. Můj jazyk — zručného písaře rydlo.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 92, 1) Pán vládne, oděn je krásou, Pán se oděl silou a opásal se.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 33-40) - V ten čas Josef i Ježíšova matka Maria s úžasem poslouchali, co se o něm říkalo. Simeon svolával na ně požehnání a k jeho matce Marii prohlásil: » Je určeno, že kvůli němu mnoho Izraelitů padne, ale mnoho jiných zase vstane. On bude rozlišovací znamení, kterému bude odpíráno — a tvou vlastní duší pronikne meč. Tak vyjde najevo, jakého je každý smýšlení. « Byla tam také jistá Anna, dcera Fanuelova z Aserova kmene, která měla dar promlouvat pod vlivem vnuknutí. Byla hodně pokročilého věku: mladá se vdala a sedm roků žila v manželství, a potom sama jako vdova; teď jí bylo už čtyřiaosmdesát let. Z chrámu nevycházela a sloužila Bohu posty a modlitbami ve dne v noci. I ona tam přišla právě v tu chvíli, velebila Boha a mluvila o něm ke všem, kteří očekávali Izraelovo vykoupení. Když skončili všecko, co Zákon Páně nařizoval, vrátili se do Galileje, do své vesnice Nazareta. Dítě rostlo a sílelo, bylo plné moudrosti a spočívalo na něm Boží zalíbení. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 92, 1-2) - Bůh upevnil zemi, takže nezakolísá. Bože, od pradávna stojí pevně tvůj trůn, ty jsi od věčnosti.

SEKRÉTA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, dej, ať dar, obětovaný před zraky tvé velebnosti, nám

získá milost pravé zbožnosti a účinně pomáhá dosáhnout blažené věčnosti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *a* Communicantes *vánoční*, *str.* 248 *a* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 2, 20) - »Vezmi dítě i jeho matku a jdi do Izraelské země, protože ti, kdo ukládali dítěti o život, už umřeli.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať působením tohoto tajemství vymizí naše hříchy a splní se oprávněné tužby; skrze našeho Pána ...

OBŘEZÁNÍ PÁNĚ (1. ledna)

VSTUP (*Iz* 9, 6) - Děťátko se nám narodilo a Syn je nám dán; na jeho bedrech spočívá světovláda. A jeho jméno zní: Hlasatel velkého úradku. (*Žl* 97, 1) Zpívejte Pánu novou píseň, neboť učinil věci obdivuhodné. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys plodným panenstvím blahoslavené Marie udělil lidskému pokolení dar věčné spásy; prosíme tě tedy, dej, ať zakoušíme, že se za nás přimlouvá ta, skrze niž jsme směli obdržet původce života, našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ *jako v* 1. *mši vánoční* (*str.* 62).

MEZIZPĚV (*Žl* 97, 3-4 a 2) - Všechny končiny země viděly spásu od našeho Boha. Jásejte tedy vstříc Bohu, všecky země! ℣. Pán uvedl ve známost svou spásu, před zraky národů zjevil svou spravedlnost. Aleluja, aleluja. ℣. (*Žid* 1, 1-2) V rozličných časech mluvil kdysi Bůh k našim otcům skrze lidi shůry osvícené. Když však přišla doba poslední, promluvil k nám skrze svého Syna. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 21) - V ten čas přišel osmý den, kdy dítě mělo být obřezáno. Přitom mu dali jméno Ježíš, jak je jmenoval anděl ještě dříve, než bylo počato v mateřském lůně. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 88, 12 a 15) - Tvoje jsou nebesa a tvá je země. Tys stvořil celý svět a všechno, co jej naplňuje. Na spravedlnosti a právu stojí tvůj trůn.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi naše modlitby i dary, očisť nás nebeskými tajemstvími a milostivě vyslyš; skrze našeho Pána ...

PREFACE *a* Communicantes *vánoční, str.* 248 *a* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 97, 3) - Všechny končiny země viděly spásu od našeho Boha.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás toto přijímání očistí od hříchu a na přímluvu blahoslavené Panny a Bohorodičky Marie dá podíl na nebeském léku; skrze našeho Pána ...

Nejsvětějšího jména Ježíš
(V neděli mezi 2. a 5. lednem.)

VSTUP (*Fil* 2, 10-11) - Při jménu Ježíšově musí pokleknout každé koleno v nebi, na zemi i v podsvětí, a každý jazyk musí k slávě Boha Otce vyznat, že Ježíš Kristus je Pán. (*Žl* 8, 2) Hospodine, Pane náš, jak obdivuhodné je tvoje jméno všude na zemi! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys ustanovil svého jednorozeného Syna spasitelem lidského pokolení a přikázal, aby byl nazýván Ježíš; dej tedy milostivě, ať jsme v nebi blaženi patřením na toho, jehož svaté jméno uctíváme na zemi; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (4, 8-12): V těch dnech řekl Petr, plný Ducha svatého: »Předáci lidu a starší, poslyšte! Když se tady dnes musíme odpovídat z dobrého skutku na nemocném člověku, čím byl uzdraven, tedy ať to víte vy všichni a celý izraelský národ: Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých, skrze toho tento člověk

stojí před vámi zdravý. On je ten kámen, který jste vy při stavbě odhodili, ale z kterého se stal kámen rohový (*Žl* 117, 22). V nikom jiném není spásy. Na celé zemi není lidem dáno žádné jiné jméno, skrze které bychom mohli dojít spásy. «

MEZIZPĚV (*Žl* 105, 47) - Zachraň nás, Pane, náš Bože, a shromáždi nás ze všech národů, ať velebíme tvé svaté jméno a jsme hrdi na to, že tě můžeme chválit. ℣. (*Iz* 63, 16) Ty, Pane, jsi náš Otec a Vykupitel; odvěké je tvoje jméno.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 144, 21) Hlásejte chválu Páně, moje ústa, a každý člověk chval jeho svaté jméno. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 21) - V ten čas přišel osmý den, kdy dítě mělo být obřezáno. Přitom mu dali jméno Ježíš, jak je jmenoval anděl ještě dříve, než bylo počato v mateřském lůně. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 85, 12 a 5) - Celým svým srdcem chci tě velebit, Pane, můj Bože, a na věky oslavovat tvé jméno. Vždyť ty, Pane, jsi milý a dobrotivý a nadmíru milosrdný vůči všem, kdo k tobě volají. Aleluja.

SEKRÉTA - Předobrotivý Bože, prosíme tě, ať tvoje požehnání, kterým žije všechno tvorstvo, posvětí tuto naši oběť, kterou ti přinášíme k oslavě jména tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, aby se tak líbila tvé velebnosti jako oběť chvály a nám prospěla ke spáse; skrze našeho Pána...

PREFACE *vánoční*, *str.* 248.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 85, 9-10) - Lidé všech národů, které jsi stvořil, Pane, přijdou a budou se ti klanět a oslavovat tvé jméno, neboť tys veliký a činíš obdivuhodné věci. Ty jediný jsi Bůh. Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Všemohoucí, věčný Bože, tys nás stvořil a vykoupil; shlédni tedy milostivě na naše prosby a s milou a dobrotivou tváří přijmi laskavě posvátný dar spasitelné oběti, kterou jsme přinesli tvé velebnosti ke cti jména tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista; vlej nám (do duše) svou milost, ať se pod záštitou slavného jména Ježíš, základu to věčného předurčení, radujeme z toho, že naše jména jsou zapsána v nebi; skrze našeho Pána ...

ZJEVENÍ PÁNĚ (6.I.)
(Lidově: svátek svatých Tří králů.)

VSTUP (*Mal* 3, 1; 1 *Par* 29, 12) - Hle, přichází vládce Pán, a má v rukou královskou moc a vládu. (*Žl* 71, 1) Bože, odevzdej moc konat tvůj soud Králi, svou pravomoc královskému Synu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys dnešního dne zjevil svého jednorozeného Syna pohanům vedeným hvězdou; i my jsme tě už poznali skrze víru; veď nás tedy milostivě až k patření na krásu tvé velebnosti; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z proroctví Izaiášových (60, 1-6): Vstaň a rozsviť se, Jeruzaléme! Vždyť přišlo tvé světlo a vzešla nad tebou sláva Páně. Neboť hle, tma zahaluje zemi a temno národy. Nad tebou však vzejde Pán (jako slunce) a zjeví se v tobě jeho sláva. A pohani budou kráčet ve tvém světle a vládcové v lesku, kterým zazáříš. Rozhlédni se kolem a podívej se: tito všichni se shromáždili a přišli k tobě. Tvoji synové přijdou zdaleka a tvé dcery se přihrnou ze všech stran. Pak budeš hledět a rozplývat se radostí, tvoje srdce užasne a rozšíří se, až se k tobě obrátí davy od moře, až k tobě přijde síla pohanů. Velbloudi jako příval tě zaplaví, dromedáři z Madjanu a z Efy;

přijdou všichni ze Sáby a přinesou zlato i kadidlo a budou zvěstovat chválu Páně.

MEZIZPĚV (*Iz* 60, 6 a 1) - Přijdou všichni ze Sáby a přinesou zlato i kadidlo a budou zvěstovat chválu Páně. ℣. Vstaň a rozsviť se, Jeruzaléme! Vždyť vzešla nad tebou sláva Páně.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Mt* 2, 2) Viděli jsme jeho hvězdu na východě a přišli jsme s dary poklonit se Pánu. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 2, 1-12) - Když se Ježíš narodil v Betlémě v Judsku za času krále Heroda, tu přišli do Jeruzaléma mudrci od východu a ptali se: » Kde je ten narozený židovský král? Viděli jsme totiž jeho hvězdu na východě a přišli jsme se mu poklonit. « Sotva to král Herodes uslyšel, vzrušil se a s ním celý Jeruzalém. Svolal tedy všecky velekněze a vykladatele Písma v lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. A oni mu řekli: » V Betlémě v Judsku, protože tak psal prorok (*Mich* 5, 2): » A ty, Betléme v zemi Judské, nejsi nikterak nejmenší mezi judskými předními městy, neboť z tebe vzejde vůdce, který bude vládnout mému izraelskému lidu. « Tehdy si Herodes tajně zavolal mudrce a přesně se jich vyptal na dobu, kdy ta hvězda začala svítit, a pak je poslal do Betléma se slovy: » Jděte a důkladně vyzvěďte všecko o tom chlapečkovi. A až ho naleznete, oznamte mi to, abych se mu přišel poklonit i já.« Když krále vyslechli, odešli. A ta hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde byl ten chlapeček. Jakmile uviděli hvězdu, nesmírně se zaradovali. Pak vstoupili do domu, nalezli chlapečka s jeho matkou Marií, padli na zem (*zde se poklekne*) a klaněli se mu. Potom otevřel každý z nich svou pokladnici a podali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. A protože dostali ve snu shůry napo-

menutí, aby se k Herodovi nevraceli, odebrali se jinou cestou do své země. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 71, 10-11) - Králové z Tharsu a ostrovů budou obětovat dary, králové arabští a sabejští dary přinesou. A budou se mu klanět všichni pozemští vládcové, lidé všech národů mu budou sloužit.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, pohleď milostivě na dary své Církve ; teď se už nepřináší zlato, kadidlo a myrha, ale to, co se těmito dary znázorňuje, místo nich obětuje a přijímá : Ježíš Kristus, tvůj Syn, náš Pán, který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *o Zjevení Páně, str.* 248 ; *zvláštní* Communicantes, *str.* 227.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 2, 2) - Viděli jsme jeho hvězdu na východě a přišli jsme s dary poklonit se Pánu.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože, dej, ať očištěnou myslí chápeme a si osvojíme to, co konáme slavnostní bohoslužbou ; skrze našeho Pána ...

První neděle po Zjevení Páně (Svátek Svaté rodiny)

VSTUP (*Přís* 23, 24 a 25) - Radostí jásá otec Spravedlivého ; ať se raduje tvůj otec i tvá matka, ať jásá ta, která tě porodila ! (*Žl* 83, 2-3) Jak milé jsou tvoje příbytky, Pane zástupů ! Má duše prahne touhou po síních Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane Ježíši Kriste, tys byl poddán Marii a Josefovi a tys posvětil rodinný život nevýslovnými ctnostmi ; dej tedy, ať s pomocí jich obou se učíme na příkladu tvé svaté rodiny, a tak s ní dosáhneme věčného společenství ; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Kolosanům (3, 12-17): Bratři, Bůh vás vyvolil, jste jemu zasvěcení a on vás má rád. Projevujte proto navenek milosrdné srdce, dobrotu, pokoru, mírnost a trpělivost. Snášejte se a navzájem si odpouštějte, když někdo má něco proti druhému. Pán odpustil vám, odpouštějte tedy i vy! Ale nad to nade všecko mějte lásku, protože ona je svorník dokonalosti. Ať vám v srdci vládne pokoj, který dává Kristus. Byli jste povoláni, aby se vám toho pokoje dostalo v jednom (tajemném) těle. Pamatujte proto vděčně na ta dobrodiní! Nauka, jak ji hlásal Kristus, ať je u vás ve své plné síle, takže se budete skutečně moudře navzájem poučovat a napomínat. Ať vás Bůh vede k tomu, že mu v srdci budete zpívat žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. A ať mluvíte, nebo něco konáte, všecko to dělejte ke cti Pána Ježíše Krista a skrze něj děkujte Bohu Otci.

MEZIZPĚV (*Žl* 26, 4) - O jednu věc jsem prosil Pána, po ní toužím: abych směl přebývat v domě Páně po všechny dny svého života. ℣. (*Žl* 83, 5) Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě, Pane, po všechny věky tě budou chválit.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Iz* 45, 15) Tys vpravdě Král skrytý, Izraelův Bože, Spasiteli. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 42-52) - Když bylo Ježíšovi dvanáct let, šli jeho rodiče do Jeruzaléma, jak bylo ve zvyku o svátcích tam chodit. Strávili tam ty dni a pak se vydali na zpáteční cestu, ale nezpozorovali, že chlapec Ježíš v Jeruzalémě zůstal. V domnění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. Po třech dnech ho nalezli v chrámě: seděl uprostřed učitelů, poslouchal je a dával jim

otázky. Všichni, kteří ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpovědmi. Když ho uviděli, byli celí zaražení. Matka mu řekla : » Dítě, proč jsi nám něco takového udělal ? Hleď, tvůj otec i já s bolestí jsme tě hledali. « Odpověděl jim : » Pročpak jste mě hledali ? Což jste nevěděli, že já musím být u svého Otce ? « Ale oni nepochopili, co jim tím chtěl říci. Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a byl jim poddán. Jeho matka uchovávala všecky ty události ve svém srdci. Ježíš pak prospíval moudrostí, postavou i oblibou u Boha i u lidí. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 2, 22) - Jeho rodiče přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby ho představili Pánu.

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti smírnou oběť a pokorně tě prosíme, abys na přímluvu Bohorodičky Panny i svatého Josefa upevnil naše rodiny ve svém pokoji a ve své milosti ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o Zjevení Páně, str.* 248.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 2, 51) - Ježíš se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a byl jim poddán.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane Ježíši, ty nás občerstvuješ nebeskými svátostmi ; dej tedy, ať bez ustání následujeme příkladu tvé svaté rodiny, aby nám v hodině smrti přišla naproti blahoslavená Panna, tvá Matka, spolu se svatým Josefem, a my si tak zasloužili, abys nás přijal do věčného domova ; který žiješ a kraluješ ...

Druhá neděle po Zjevení Páně

VSTUP (*Žl* 65, 4) - Ať se ti klaní celá země, Bože, ať ti zpívá, píseň ať pěje tvému jménu, Nejvyšší. (*Žl* 65, 1-2) Jásejte vstříc Bohu, všecky země, žalmy opěvujte jeho jméno, ať slavně zní jeho chvála. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, ty řídíš všechno jak v nebi, tak i na zemi ; vyslyš tedy milostivě pokorné prosby svého lidu a dopřej naší době svého pokoje ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (12, 6-16) : Bratři, naše (zvláštní) dary jsou rozmanité podle toho, jak nám to bylo dáno. Máme-li dar, že jsme schopni promlouvat z vnuknutí, máme ho užívat v mezích toho, jak nám byl svěřen. Když je někomu dáno konat službu, jen se tomu věnuj. Kdo má dar k vyučování, využij ho k tomu. Komu je dáno, že umí povzbuzovat, ať jen povzbuzuje. Když má někdo z čeho rozdávat, dělej to velkomyslně. Kdo stojí v čele, ať je v tom postavení horlivý. Kdo koná skutky milosrdenství, ať to dělá s radostnou tváří. Láska ať je bez přetvářky. Mějte v ošklivosti zlo, lněte k dobru. Mějte se bratrsky srdečně rádi, při oceňování klaďte vždycky druhé výše než sebe. V horlivosti neochabujte. Uvnitř plní zápalu, služte (tím vším) Pánu. Naděje ať vám dává radost, v soužení buďte trpěliví, v modlitbě vytrvalí. Když mají věřící v něčem nedostatek, buďte hned pohotově k pomoci ; pohostinství ochotně prokazujte. Přejte všecko dobré těm, kdo vás pronásledují ; nesmíte je proklínat, ale naopak : přát jim všecko dobré. Když se někdo raduje, radujte se s ním, když pláče, plačte taky. Stejně jako o sobě smýšlejte dobře o druhých. Nepachtěte se po věcech vysokých, ale spíše se nechte získat pro věci obyčejné.

MEZIZPĚV (*Žl* 106, 20 a 21) - Pán poslal své slovo, a uzdravil je a vytrhl z jejich zkázy. ℣. Proto ať velebí Pána pro jeho milosrdenství a pro jeho obdivuhodné činy na lidských dětech.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 148, 2) Chvalte Pána, všichni jeho andělé, chvalte ho, všechny jeho mocnosti! Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 2, 1-11) - V tom čase byla svatba v galilejské Káně, a byla tam Ježíšova matka. Na tu svatbu byl pozván také Ježíš a jeho učedníci. Spotřebovalo se víno, a tu Ježíšova matka mu řekla: » Nemají už víno! « Ježíš jí odpověděl: » Proč mi to říkáš, ženo? Moje hodina ještě nepřišla. « Jeho matka pak řekla služebníkům: » Udělejte všecko, co vám řekne. « Stálo tam šest velkých kamenných džbánů, určených k očišťování předepsanému u židů, a každý z nich byl na dvě až tři míry. Ježíš jim řekl: » Naplňte džbány vodou! « Naplnili je až po okraj. Ježíš jim nařídil: » Teď naberte a doneste správci svatby. « Donesli, a jakmile správce svatby okusil vody proměněné ve víno — nevěděl, odkud je, ale služebníci, kteří načerpali vodu, to věděli — zavolal si ženicha a řekl mu: » Každý člověk nejdříve předkládá dobré víno, a když se hosté podnapijí, víno špatnější; ale ty jsi uchoval dobré víno až do nynějška. « To byl první zázrak, který Ježíš udělal: v galilejské Káně; tím zjevně ukázal svou slávu, a jeho učedníci v něj uvěřili. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 65, 1-2 a 16) - Jásejte vstříc Bohu, všecky země, žalmy opěvujte jeho jméno! Vy všichni, kdo se bojíte Boha, pojďte a slyšte: budu vám vyprávět, jak veliké věci učinil Pán mé duši. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, posvěť obětované dary a očisť nás od poskvrn našich hříchů; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici, str.* 223.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 2, 7. 8. 9 a 10-11) - Pán řekl: »Naplňte džbány vodou a doneste správci svatby!« Když správce svatby okusil vody proměněné ve víno, řekl ženichovi: »Ty jsi uchoval dobré víno až do nynějška.« To byl první zázrak, který Ježíš udělal před svými učedníky.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, ať v nás vzrůstá působení tvé síly, když nás živíš božskými svátostmi, ať jsme tak tvým darem připraveni k dosažení toho, co přislibují; skrze našeho Pána ...

Třetí neděle po Zjevení Páně

VSTUP (*Žl* 96, 7 a 8) - Klanějte se Bohu, všichni jeho andělé! Sion to uslyšel a zaradoval se a zajásaly judské dcery. (*Žl* 96, 1) Pán vládne, jásej, země, radujte se, ostrovy četné! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, shlédni milostivě na naši bezmocnost a vztáhni k naší ochraně pravici své velebnosti; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (12, 16-21): Bratři, nemyslete si, že jenom vy sami víte všecko nejlépe. Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Pilně se snažte o to, abyste konali dobro nejen před Bohem, ale i veřejně. Jak jen možno — pokud to záleží na vás — žijte v pokoji se všemi lidmi. Nezjednávejte si svoje právo sami, moji drazí, ale nechte Boha, aby on spravedlivě potrestal. Stojí totiž v Písmě (*Dt* 32, 35): »Mně patří odveta, já odplatím«,

praví Pán. Ale spíše naopak: « Když tvůj nepřítel má hlad, dej mu najíst, když má žízeň, dej mu napít. Budeš-li to tak dělat, nahrneš mu žhavé uhlí na hlavu. « (*Přís* 25, 21-22.) Nedopusť, aby tě zlo přemohlo, nýbrž přemáhej zlo dobrem.

MEZIZPĚV (*Žl* 101, 16-17) - Pohani se budou bát tvého jména, Pane, a všichni pozemští vládcové tvé slávy. ℣. Neboť Pán zbudoval Sion a zjeví se ve své velebnosti.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 96, 1) Pán vládne, jásej, země, radujte se, ostrovy četné! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 8, 1-13) - V tom čase, když Ježíš sestoupil s hory, šly za ním velké zástupy lidu. Najednou přišel jeden malomocný, klekl před ním a řekl: » Pane, když chceš, je pro tebe možné mě očistit. « Ježíš tedy vztáhl ruku a dotkl se ho se slovy: » Chci, buď očištěn! « A hned byl od svého malomocenství uzdraven. Ježíš mu pak řekl: » Chraň se to někomu říci! Ale jdi, ukaž se knězi a jako důkaz pro ně podej dar, jak to nařídil Mojžíš. « Když vešel do Kafarnaa, přistoupil k němu jeden setník s prosbou: » Pane, můj služebník leží doma ochrnutý a hrozně se trápí. « Ježíš mu řekl: » Já přijdu a uzdravím ho. « Setník však odpověděl: » Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu. Ale řekni jen slovo, a můj služebník bude uzdraven. Vždyť i já sám jsem člověk podřízený, ale také mám pod sebou vojáky; řeknu-li jednomu: ‚Jdi!', tedy jde, a jinému: ‚Přijď!', tedy přijde, a svému služebníkovi: ‚Udělej tohle!', tedy to udělá. « Když to Ježíš slyšel, podivil se a řekl těm, kdo ho doprovázeli: » Skutečně, říkám vám: Takovou víru jsem nenašel u nikoho ani v izraelském národě. Ale říkám vám: Mnoho jich přijde od východu a od západu a zaujmou místo u stolu s Abrahámem, Izákem a Jakubem

v nebeském království, ale občané království budou vyhnáni do temnot venku; tam bude pláč a skřípání zuby. « Setníkovi pak Ježíš řekl: » Jdi, a staň se ti tak, jak jsi uvěřil. « A ten služebník byl uzdraven v onu hodinu. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 117, 16 a 17) - Pravice Páně mocně zasáhla, pravice Páně mě pozvedla; nemusím umřít, nýbrž smím žít a hlásat skutky Páně.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, ať tento obětní dar nás očistí od poklesků a posvětí tělo i duši tvých služebníků ke slavení oběti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNI (*Lk* 4, 22) - Všichni se divili milým slovům, která vycházela z Božích úst.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ty nám ve své štědrosti dopřáváš užívat tak velikých tajemství; prosíme tě tedy, dej milostivě, ať jsme schopni skutečně zakoušet jejich účinky; skrze našeho Pána ...

POZNÁMKA O NEDĚLÍCH PO ZJEVENÍ PÁNĚ. — *Hlavní svátky vánočního okruhu jsou svátky » stálé «, protože každoročně připadají na stejné datum. Svátky okruhu velikonočního jsou naproti tomu svátky » pohyblivé «. Boží hod velikonoční se totiž slaví vždy v neděli po prvním jarním úplňku. Ten může nastat v době mezi* 23. *březnem a* 25. *dubnem. Velikonoční neděle tedy připadne každý rok na jiné datum, a tak se rok od roku » pohybuje « v jistém časovém rozpětí; zároveň s ní pak i celý velikonoční svátkový okruh. Čím dříve však nastanou velikonoce, tím*

kratší je údobí mezi »stálým« svátkem Zjevení Páně (6. ledna) a »pohyblivou« nedělí Devítník, kterou začíná okruh velikonoční, takže často pro některé ze 6 neděl po Zjevení Páně už ve vánočním okruhu není místa. Tyto »zbývající« neděle po Zjevení Páně se pak překládají až na konec církevního roku, kde se vsunou mezi 23. a poslední (24.) neděli po sv. Duchu. Přitom někdy jedna z neděl po Zjevení Páně úplně vypadne. Kdy v určitém roce nastanou velikonoce, kolik neděl v něm skutečně zahrnuje údobí po Zjevení Páně a kolik neděl údobí po sv. Duchu, snadno zjistíme podle kalendáře.

MEŠNÍ ZPĚVY NA 3. AŽ 6. NEDĚLI PO ZJEVENÍ PÁNĚ *jsou stejné. Kvůli přehlednosti jsou zde pohromadě*:

VSTUP (*Žl* 96, 7 a 8) - Klanějte se Bohu, všichni jeho andělé! Sion to uslyšel a zaradoval se a zajásaly judské dcery. (*Žl* 96, 1) Pán vládne, jásej, země, radujte se, ostrovy četné! ℣. Sláva Otci ...

MEZIZPĚV (*Žl* 101, 16-17) - Pohani se budou bát tvého jména, Pane, a všichni pozemští vládcové tvé slávy. ℣. Neboť Pán zbudoval Sion a zjeví se ve své velebnosti.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 96, 1) Pán vládne, jásej, země, radujte se, ostrovy četné! Aleluja.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 117, 16 a 17) - Pravice Páně mocně zasáhla, pravice Páně mě pozvedla; nemusím umřít, nýbrž smím žít a hlásat skutky Páně.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 4, 22) - Všichni se divili milým slovům, která vycházela z Božích úst.

Čtvrtá neděle po Zjevení Páně

(VSTUP, MEZIZPĚV, zpěv K OBĚTOVÁNÍ a K PŘIJÍMÁNÍ *jako o* 3. *neděli po Zjevení Páně.*)

MODLITBA - Bože, ty víš, jak velikým nebezpečím jsme vystaveni a že pro lidskou křehkost nemůžeme sami obstát; dej nám tedy zdraví duše i těla, ať s tvou pomocí překonáme to, co trpíme za své hříchy; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (13, 8-10): Bratři, nebuďte nikomu nic dlužni — jen jednu věc: že máte jeden druhému projevovat lásku. Kdo má druhého rád, vyplnil zákon. Vždyť přikázání »Nebudeš cizoložit, Nebudeš zabíjet, Nebudeš krást, Nebudeš žádostiv«, a je-li ještě nějaké jiné přikázání, všecka jsou shrnuta v tomto jednom: »Miluj svého bližního jako sám sebe.« Láska bližnímu neubližuje. A proto je láska náplní zákona.

EVANGELIUM (*Mt* 8, 23-27) - V tom čase vstoupil Ježíš na lodici a jeho učedníci ho následovali. Na jezeře se najednou strhla velká bouře, takže se vlny převalovaly přes loď. On však spal. Jeho učedníci tedy přišli k němu, vzbudili ho a volali: »Pane, zachraň nás! Hyneme!« Ježíš jim odpověděl: »Proč se bojíte, malověrní?« A vstal, okřikl vichřici i jezero, a nastalo úplné ticho. Lidé žasli a říkali: »Kdo on asi je, když ho poslouchá i vichřice a jezero!« - KRÉDO.

SEKRÉTA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, dej, ať ten dar, který ti v této oběti přinášíme, stále ode všeho zla očišťuje a ochraňuje naši křehkou přirozenost; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

PO PŘIJÍMÁNÍ - Bože, ať nás tvoje dary odpoutají od pozemských rozkoší a stále obnovují nebeskou stravou ; skrze našeho Pána ...

Pátá neděle po Zjevení Páně

(VSTUP, MEZIZPĚV, zpěv K OBĚTOVÁNÍ a K PŘIJÍMÁNÍ *jako o* 3. *neděli po Zjevení Páně.*)

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, opatruj ustavičně s otcovskou dobrotivostí svou rodinu, která má jedinou oporu v naději na nebeskou milost, ať je vždy v bezpečí pod tvou ochranou ; skrze našeho Pána ..

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Kolosanům (3, 12-17) : Bratři, Bůh vás vyvolil, jste jemu zasvěcení a on vás má rád. Projevujte proto navenek milosrdné srdce, dobrotu, pokoru, mírnost a trpělivost. Snášejte se a navzájem si odpouštějte, když někdo má něco proti druhému. Pán odpustil vám, odpouštějte tedy i vy ! Ale nad to nade všecko mějte lásku, protože ona je svorník dokonalosti. Ať vám v srdci vládne pokoj, který dává Kristus. Byli jste povoláni, aby se vám toho pokoje dostalo v jednom (tajemném) těle. Pamatujte proto vděčně na ta dobrodiní ! Nauka, jak ji hlásal Kristus, ať je u vás ve své plné síle, takže se budete skutečně moudře navzájem poučovat a napomínat. Ať vás Bůh vede k tomu, že mu v srdci budete zpívat žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. A ať mluvíte, nebo něco konáte, všecko to dělejte ke cti Pána Ježíše Krista a děkujte Bohu Otci skrze Ježíše Krista, našeho Pána.

EVANGELIUM (*Mt* 13, 24-30) - V tom čase předložil Ježíš zástupům lidu toto podobenství: »S nebeským královstvím je to jako s člověkem, který nasel na svém poli dobré semeno. Ale když všecko spalo, přišel jeho nepřítel, rozházel mezi pšenici koukol a odešel. Když pak osení vyrostlo a nasadilo zrna, tehdy se ukázal i koukol. Tu přišli služebníci k hospodářovi a řekli mu: ‚Pane, což jsi nenasel na svém poli dobré semeno? Odkud se tedy vzal koukol?' On jim odpověděl: ‚To udělal nepřítel.' A služebníci mu řekli: ‚Máme jít a sesbírat ho?' On však řekl: ‚Nedělejte to, sic byste při sbírání koukolu mohli s ním vytrhat i pšenici. Nechte obojí spolu růst až do žní, a o žních řeknu žencům: ‚Nejprve seberte koukol a svažte ho do snopků k spálení, ale pšenici složte do mé stodoly.'« - KRÉDO.

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti na usmíření obětní dary, aby ses smiloval, zbavil nás hříchů a řídil naše nestálé srdce; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože, ať skutečně dosáhneme té spásy, jejíž záruku jsme přijali skrze tato tajemství; skrze našeho Pána ...

Šestá neděle po Zjevení Páně

(VSTUP, MEZIZPĚV, zpěv K OBĚTOVÁNÍ a K PŘIJÍMÁNÍ *jako o* 3. *neděli po Zjevení Páně.*)

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, dej, ať vždy uvažujeme o duchovních věcech a slovy i skutky konáme to, co se ti líbí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Thesaloničanům (1, 2-10): Bratři, děkujeme Bohu stále za vás za všechny, když na vás ustavičně vzpomínáme ve svých modlitbách. Když jsme před naším Bohem a Otcem, pořád máme na mysli, jak je vaše víra činorodá, láska obětavá a naděje v našeho Pána Ježíše Krista vytrvalá. Bratři, Bůh vás má přece rád, a my víme, že jste vyvolení. Když jsme vám totiž (po prvé) hlásali radostnou zvěst, nevyznělo to u vás naprázdno; naopak: mělo to veliké výsledky, ukazovaly se projevy Ducha svatého a hluboce to zapůsobilo. Vy sami víte, jaká byla ta naše činnost pro vás, když jsme k vám přišli. Vy jste tu nauku přijali a stali jste se podobni nám i Pánovi, poněvadž jste proto museli mnoho vytrpět. Přesto jste projevovali přitom radost, jakou dává Duch svatý, takže všichni věřící v Makedonii a v Achaji se na vás dívali jako na vzor. Od vás přece se slovo Páně rozšířilo nejen po Makedonii a po Achaji, ale po všech místech se roznesla zpráva o tom, že jste uvěřili v Boha, takže my se o tom už vůbec nemusíme zmiňovat. Vždyť (v těch krajích) lidé sami o tom vypravují, jakého přijetí se nám u vás dostalo a jak jste se od model obrátili k Bohu, abyste sloužili Bohu živému a pravému a vyčkávali z nebe jeho Syna, kterého on vzkřísil z mrtvých, to je Ježíše; ten nás vysvobodí od trestajícího (Božího) hněvu, který se blíží.

EVANGELIUM (*Mt* 13, 31-35) - V tom čase předložil Ježíš zástupům lidu toto podobenství: »S nebeským královstvím je to jako s hořčičným zrnkem, které člověk vzal a zasel na svém poli. Je sice menší než všecka jiná semena, ale když vyroste, je větší než jiné zahradní rostliny a stane se z něho keř, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích.« Pověděl jim ještě jiné podobenství: »S nebeským královstvím je to jako s kvasem, který vzala žena

a zadělala do tří měřic mouky, až všecko bylo prokvašeno. « Toto všechno mluvil Ježíš k zástupům lidu v podobenstvích a bez podobenství k nim nemluvil. Tak se mělo splnit, co řekl prorok (*Žl* 77, 2) : » Otevřu ústa, abych vyprávěl podobenství, odkryji, co bylo ukryto od stvoření světa. « - KRÉDO.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Bože, ať nás tato oběť očistí a obnoví, řídí a chrání ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

PO PŘIJÍMÁNÍ - Živeni nebeskými slastmi tě prosíme, Pane, ať vždy dychtíme po tom, čím vpravdě žijeme ; skrze našeho Pána ...

Neděle Devítník (Septuagesima)

VSTUP (*Žl* 17, 5. 6 a 7) - Obklopilo mě smrtelné sténání, zachvátila mě pekelná muka. A ve svém soužení jsem volal k Pánu, a on vyslyšel mou prosbu ze svého svatého chrámu. (*Žl* 17, 2-3) Miluji tě, Pane, moje sílo! Pán je moje pevnost, mé útočiště a můj osvoboditel. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, vyslyš milostivě prosby svého lidu: trpíme sice spravedlivě za své hříchy, ale pro slávu svého jména nás milosrdně vysvoboď; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (9, 24-27; 10, 1-5): Bratři, nevíte, že při běhu na závodišti všichni závodníci sice běží, ale cenu že získá jenom jeden? Běžte tak, abyste jí dosáhli! Kdo se však chce zúčastnit nějakého zápasu, zachovává ve všem zdrženlivost. Oni to dělají, aby získali věnec pomíjející, ale my věnec nepomíjející! Já tedy běžím o závod, ale ne jen tak nazdařbůh, i já zápasím, ale ne tak, jako bych jen šermoval ve vzduchu. Držím však svoje tělo v tuhé kázni a dělám si z něho otroka, aby se snad nestalo, že bych kázal druhým, a sám byl přitom vyřazen. Chtěl bych vám, bratři, připomenout jednu věc. Nad všemi našimi praotci byl rozprostřen oblak, všichni prošli mořem, všem se dostalo Mojžíšova křtu v oblaku a v moři, všichni jedli tentýž duchovní pokrm a všichni pili tentýž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a ta skála byl Kristus. Ale přesto se většina z nich Bohu nelíbila.

MEZIZPĚV (*Žl* 9, 10-11 a 19-20) - Tys v pravý čas pomocníkem v soužení. Ať tedy v tebe doufají ti, kdo tě poznali, Pane, vždyť neopouštíš ty, kdo tě hledají. ℣. Neboť ubožák nezůstane navždy v zapomenutí, trpělivost ubohých nikdy nezůstane marná. Povstaň, Pane, ať nezíská převahu člověk!

TRAKTUS (*Žl* 129, 1-4) - Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, slyš můj hlas! ℣. Kéž je tvoje ucho nakloněno k modlitbě tvého služebníka. ℣. Budeš-li hledět na nepravosti, Pane, Pane, kdo pak obstojí? ℣. U tebe je však slitování, a pro tvůj zákon, Pane, na tebe spoléhám.

EVANGELIUM (*Mt* 20, 1-16) - V tom čase předložil Ježíš svým učedníkům toto podobenství: »S nebeským královstvím je to jako s hospodářem, který vyšel časně zrána najmout dělníky, aby šli pracovat do jeho vinice. Smluvil pak s dělníky denár na den a poslal je do vinice. Když vyšel kolem devíti hodin dopoledne, viděl, jak i jiní stojí na návsi a zahálejí. Řekl jim: ‚Jděte také vy pracovat do mé vinice, a dám vám, co bude spravedlivé.' A šli. Kolem dvanácti a tří odpoledne vyšel znova a udělal to zrovna tak. Pak vyšel ještě kolem pěti hodin a viděl, že tam stojí ještě jiní. Řekl jim: ‚Co tu celý den stojíte a zahálíte?' Odpověděli mu: ‚Nikdo nás nenajal.' Řekl jim: ‚A tak jděte i vy pracovat do mé vinice!' Když nastal večer, řekl pán vinice svému správci: ‚Zavolej dělníky a vyplať jim mzdu, posledním stejně jako prvním.' Když přišli první, myslili, že dostanou víc, ale každý z nich dostal také jeden denár. Vzali ho, ale začali mluvit proti hospodáři: ‚Tito poslední pracovali jen jedinou hodinu, a dals jim zrovna tolik, co nám, kteří jsme nesli tíhu celého dne i horko!' On odpověděl jednomu z nich: ‚Příteli, nejednám s tebou nespravedli-

vě. Což jsme se nedohodli na jednom denáru? Vezmi si, co ti patří, a jdi. Chci však i tomuhle poslednímu dáti tolik, co tobě. Nesmím snad ve svých záležitostech dělat, co chci? Či se tě zmocňuje závist, protože jsem dobrý?' Tak ti, kteří jsou poslední, budou prvními, a kteří jsou první, budou posledními. Mnoho je totiž povolaných, ale málo vyvolených. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 91, 2) - Dobrá věc je oslavovat Pána a opěvovat tvé jméno, Nejvyšší.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi naše dary a modlitby, očisť nás nebeskými tajemstvími a milostivě vyslyš; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 30, 17-18) - Rozjasni svou tvář nad svým služebníkem a zachraň mě ve svém milosrdenství. Pane, ať nevyjdu naprázdno, vždyť jsem k tobě volal.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Bože, ať tvoji věřící nabudou síly skrze tvé dary, aby tak po jejich přijetí měli po nich ještě větší touhu a touhou je přijímali bez ustání; skrze našeho Pána ...

První neděle po Devítníku (Sexagesima)

VSTUP (*Žl* 43, 23-26) - Povstaň, Pane, proč děláš, jako bys spal? Povstaň, neodmítej nás pořád! Proč odvracíš svou tvář, zapomínáš na naše soužení? Naše tělo přilnulo k zemi. Vstaň, Pane, pomoz nám a vysvoboď nás! (*Žl* 43, 2) Bože, na vlastní uši jsme to slýchávali, naši otcové nám o tom vyprávěli. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty vidíš, že nespoléháme na žádný svůj skutek ; dej tedy milostivě, ať přispěním Učitele národů jsme chráněni proti všemu protivenství ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 2. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (11, 19-33 ; 12, 1-9) : Bratři, vy ve své rozumnosti ochotně snášíte nerozumné. Necháváte si líbit, když vás někdo zotročuje, když vás vysává, když vás obírá, když se k vám chová povýšeně, když vás bitím umlčuje. S hanbou musím říci, že v tomhle jsme opravdu byli slabí. Ale ať si už kdo zakládá na čemkoli — to mluvím jako nerozumný : mohu si na tom zakládat i já. Jsou oni Hebreové ? Já taky ! Izraelité ? Já taky ! Potomci Abrahámovi ? Já taky ! Jsou Kristovi služebníci ? To mluvím už úplně bez rozumu : Já více než oni ! Lopotil jsem se mnohem více, do žaláře jsem se dostal častěji, týrání jsem zakusil nad veškerou míru, v nebezpečí života jsem se octl častokrát. Pětkrát mi židé vysázeli čtyřicet ran bez jedné, třikrát jsem byl bit pruty, jednou kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, den a noc jsem se zmítal na širém moři. Často na cestách, v nebezpečích na řekách, v nebezpečích od lupičů, v nebezpečích od vlastního národa, v nebezpečích od pohanů, v nebezpečích v městě, v nebezpečích v neobydlených krajích, v nebezpečích na moři, v nebezpečích mezi falešnými bratry. K tomu vyčerpávající práce, bezesné noci, hlad a žízeň, časté posty, zima a chatrné oblečení. Kromě toho každodenní nával ke mně a starost o všecky církevní obce. Kdo kde cítí slabost, abych ji necítil i já ? Kdo je sváděn ke hříchu, aby to nepálilo i mne ? Když už se musím chlubit, chci se chlubit svou slabostí. Bůh, Otec našeho Pána Ježíše Krista — ať je veleben na věky — ví, že mluvím čistou pravdu. V Damašku místodržitel krále Arety dal město Damašek hlídat,

aby se mě zmocnil. Ale byl jsem spuštěn v koši otvorem v hradbách, a tak jsem mu unikl. Když už to chlubení musí být — ačkoliv to není k ničemu — přejdu k viděním a zjevením od Pána. Znám jednoho křesťana, který byl před čtrnácti lety uchvácen až do třetího nebe. Nevím, zdali duše přitom byla v těle, nevím, zdali byla mimo tělo. To ví Bůh. A vím o onom člověkovi, že byl uchvácen do ráje — zdali duše přitom byla v těle, či mimo tělo, to nevím, ví to Bůh — a že uslyšel slova nevyslovitelná, která člověk nesmí vyřknout. Tímto člověkem se budu chlubit; sebou se však chlubit nebudu, leda svou slabostí. Kdybych se totiž chtěl pochlubit, nebudu nerozumný, protože všecko to je pravda. Ale nechám toho, aby mě někdo nepokládal za něco více, než co vidí že jsem anebo než co o mně slyší. Abych se pro vznešenost těch zjevení nepyšnil, byl mi dán do těla osten, posel to satanův, aby mě bil do tváře. To proto, aby se mě nezmocňovala pýcha. Kvůli tomu jsem třikrát prosil Pána, aby mě to nechalo na pokoji. Ale on mi řekl: » Stačí ti moje milost, protože síla (Boží pomoci) se tím zřejměji projeví ve slabosti. « Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby na mně spočinula Kristova moc.

MEZIZPĚV (*Žl* 82, 19 a 14) - Ať poznají pohani, že » Bůh « je tvé jméno, že ty jediný jsi Nejvyšší nad veškerou zemí. ℣. Můj Bože, ať se zmítají jako ve víru a jako stéblo slámy ve větru.

TRAKTUS (*Žl* 59, 4 a 6) - Pane, otřásl jsi zemí a rozechvěls ji. ℣. Zacel její trhliny, neboť kolísá. ℣. Ať tvoji vyvolení uprchnou před střelami, ať jsou vysvobozeni!

EVANGELIUM (*Lk* 8, 4-15) - V tom čase, když se sešlo velké množství lidí a z mnoha měst proudili

k Ježíšovi, promluvil v podobenství : » Jeden rozsévač šel sít obilí. A jak sel, padla některá zrna na okraj cesty ; byla pošlapána a létaví ptáci je sezobali. Jiná zrna padla na kamenitou půdu ; vzešla sice, ale pak uschla, protože neměla dost vlhkosti. Jiná zrna zase padla do trní ; trní rostlo zároveň s nimi a udusilo je. Jiná zrna však padla do dobré půdy ; vzešla a přinesla stonásobný užitek. « A důrazně prohlásil : » Kdo má uši k slyšení, ať poslouchá ! « Jeho učedníci se ho zeptali, co toto podobenství znamená. Odpověděl jim : » Vám je dáno znáti tajemství Božího království, ale ostatním se předkládají v podobenstvích, takže se dívají, ale nic nevidí, poslouchají, ale vůbec nerozumějí. Smysl tohoto podobenství je tento : Semeno je Boží slovo. Na okraj cesty je to slovo zaseto u těch lidí, kteří si to sice poslechnou, jenomže pak přijde ďábel a bere jim ze srdce to slovo, aby víru nepřijali a tak se nezachránili. Na kamenitou půdu se zase seje u těch lidí, kteří si to poslechnou a s radostí to slovo přijmou, ale nemá to u nich dost hluboký kořen ; na chvilku uvěří, ale když pak nastane pokušení, nechají všeho. Do trní padlo zase u těch, kdo si Boží slovo vyslechnou, ale pak je na cestě dusí starosti, bohatství a požitky, takže plody nedonosí. A konečně je semeno zaseto do dobré půdy u těch, kdo to slovo uslyšeli, a uchovávají je v dobrém a poctivém srdci a vytrvale přinášejí užitek. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 16, 5-7) - Upevni moje kroky na svých cestách, ať nekolísají mé šlépěje. Nakloň své ucho a vyslyš moje slova ! Pane, obdivuhodně prokaž své milosrdenství, vždyť zachraňuješ ty, kdo v tebe doufají.

SEKRÉTA - Pane, ať oběť, kterou ti přinášíme, nás stále oživuje a ochraňuje ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 42, 4) - Vstoupím k Božímu oltáři, před Boha, který je mou radostí od mého mládí.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pokorně tě prosíme, všemohoucí Bože : dej, ať ti, které občerstvuješ svými svátostmi, také mohou důstojně ti sloužit příkladným životem ; skrze našeho Pána ...

Druhá neděle po Devítníku (Quinquagesima)

VSTUP (*Žl* 30, 3-4) - Buď můj Bůh ochránce a místo, kam se utíkám, abys mě zachránil. Vždyť ty jsi moje pevnost a mé útočiště. A pro své jméno mi buď vůdcem a živ mě. (*Žl* 30, 2) Pane, v tebe doufám, ať tedy nevyjdu naprázdno na věky. Ve své spravedlnosti mě vysvoboď a zachraň! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, vyslyš milostivě naše prosby, zbav nás pout hříchů a ochraň nás ode všeho protivenství ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (13, 1-13) : Bratři, kdybych mluvil (všemi) jazyky lidskými i andělskými, ale neměl přitom lásky, jsem jenom zvučící kov a hřmotící puklice. A kdybych měl dar promlouvat z vnuknutí, rozuměl všem tajemným pravdám, ovládal všecko, co se má vědět, a (divotvornou) víru měl v nejvyšší míře, takže bych hory přenášel, ale neměl přitom lásky, za mák ceny nemám. A kdybych rozdal na jídlo pro chudé všecko, co mám, a (pro druhého) do ohně skočil, ale neměl přitom lásky, nic mi to neprospěje. Láska je shovívavá, dobrosrdečná, láska nezávidí, láska se nevy-

chloubá, nenadýmá, nedělá, co se nepatří, nemyslí jen a jen na sebe, nerozčiluje se, zapomíná, když jí někdo ublíží, má zármutek, když se dělá něco špatného, ale raduje se, když lidé žijí podle pravdy. Všecko omlouvá, všemu věří, nikdy nad nikým nezoufá, všecko vydrží. Láska nikdy nepřestává. Dar promlouvání z vnuknutí pomine, dar jazyků už nebude, dar poznání zanikne. Vždyť kusé je všecko naše poznání, nedostatečné je naše promlouvání z vnuknutí. Ale až přijde to, co je dokonalé, zanikne to, co je jenom částečné. Když jsem byl ještě dítě, posuzoval jsem věci jako dítě, myslil jsem jako dítě. Když se však stal ze mne muž, všecko dětské jsem odložil. V tomto životě všechno vidíme jen jako v zrcadle, nejasně, ale jednou to uvidíme tváří v tvář. Tady na zemi poznáváme věci jenom nedokonale, ale jednou budu poznávat dokonale, podobně, jak Bůh poznává mne. Tak tady trvá víra, naděje a láska, tato trojice. Ale největší z nich je láska.

MEZIZPĚV (*Žl* 76, 15 a 16) - Ty jsi Bůh, ty jediný děláš zázraky, tys proslavil svou moc mezi národy. ℣. Tys vysvobodil svou mocnou rukou svůj lid, Izraelovy a Josefovy děti.

TRAKTUS (*Žl* 99, 1-2) - Jásejte vstříc Bohu, všecky země, služte Pánu s radostí! ℣. S nadšením předstupte před jeho tvář. Vězte: Pán sám je Bůh. ℣. On nás stvořil, ne my sami sebe; my pak jsme jeho lid a ovce jeho pastvy.

EVANGELIUM (*Lk* 18, 31-43) - V tom čase si Ježíš vzal stranou dvanáct apoštolů a řekl jim: » Hleďte, jdeme vzhůru do Jeruzaléma. Tam se splní všecko, co stojí v Prorocích o Synu člověka: bude vydán pohanům, bude potupen, ztýrán a popliván, zbičují ho a zabijí, ale přesto třetí den zase vstane. « Oni

však ničemu z toho nerozuměli ; smysl této řeči jim zůstal zastřen, nepochopili, co jim tím chtěl říci. Když se blížil k Jerichu, seděl u cesty nějaký slepý a žebral. Slyšel, že jde kolem zástup lidí, a ptal se, co to znamená. Pověděli mu, že tamtudy prochází Ježíš Nazaretský. Hned začal volat : » Ježíši, Davidův synu, smiluj se nade mnou ! « Ti, kteří šli napřed, ho okřikovali, aby přestal. Ale on ještě silněji volal : » Davidův synu, smiluj se nade mnou ! « Ježíš se zastavil a poručil, aby ho k němu přivedli. Když přišel, zeptal se ho : » Co ode mne chceš ? « Odpověděl : » Pane, ať vidím ! « Ježíš mu řekl : » Prohlédni ! Tvá víra tě uzdravila. « V tom okamžiku nabyl zraku ; velebil Boha a šel za ním. Jakmile to uviděli všichni ti lidé, chválili Boha. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 118, 12-13) - Veleben jsi, Pane ; uč mě svým přikázáním. Svými rty hlásám všechny výroky tvých úst.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, ať tento obětní dar zahladí naše přestupky a posvětí tělo i duši tvých služebníků ke slavení oběti ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 77, 29-30) - Pojedli a plně se nasytili, a Pán jim splnil jejich žádost ; nebyli zklamáni ve své tužbě.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože, ať tento nebeský pokrm, který jsme přijali, nás chrání proti všemu protivenství ; skrze našeho Pána ...

Popeleční středa

I. Svěcení popela

Přede mší sv. světí kněz popel ze spálených ratolestí z Květné neděle předešlého roku. Úvodem se zpívá nebo říká :

ANTIFONA (*Žl* 68, 17) - Vyslyš nás, Pane, vždyť jsi dobrotivý a milosrdný ; pro svou přehojnou slitovnost shlédni na nás, Pane ! (*Žl* 68, 2) Zachraň mě, Bože, neboť vody mi sahají až po krk. ℣. Sláva Otci ...

Opakuje se až k »žalmu« : Vyslyš nás ...

Kněz se modlí na epištolní straně oltáře :

K. Dóminus vobíscum. Pán buď s vámi !
℟. Et cum spíritu tuo. I s tebou !
K. Orémus : Modleme se :

Všemohoucí, věčný Bože, odpusť kajícníkům, slituj se nad pokorně prosícími a pošli dobrotivě svého svatého anděla z nebe, ať ✠ požehná a ✠ posvětí tento popel, aby se stal spasitelným lékem všem, kdo pokorně vzývají tvé svaté jméno, kdo jsou si vědomi svých hříchů, a proto na sebe žalují a před tvou božskou milostivou tváří oplakávají své špatnosti nebo se pokorně a vroucně doprošují tvé přejasné dobrotivosti ; a na vzývání tvého přesvatého jména dej, ať všem, kdo budou poznamenáni tímto popelem aby byli zbaveni svých hříchů, se dostane zdraví pro tělo a ochrany pro duši ; skrze Krista, našeho Pána. ℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Bože, ty si přeješ nikoli smrt, nýbrž pokání hříšníků ; shlédni tedy milostivě na křehkost lidské přirozenosti a ve své dobrotivosti ✠ požehnej milostivě tento popel, který si necháváme vkládat na hlavu na znamení své ubohosti a abychom získali odpuštění ; a když poznáváme, že jsme prach a z trestu za svou nešlechetnost se zase v prach obrátíme, dej, ať si pro tvé milosrdenství zasloužíme dosáhnout odpuštění všech svých hříchů a odměny zaslíbené kajícníkům ; skrze Krista, našeho Pána. ℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Bože, ty se necháváš pohnouti pokořením a usmiřovat dostiučiněním ; naslouchej tedy laskavě našim prosbám a vylej dobrotivě milost svého požehnání na hlavy svých služebníků, kterých se při udílení popelce dotkne tento popel ; naplň je kajícným smýšlením, uděl jim skutečně to, oč právem žádají, a co jim udělíš, zařiď tak, aby to zůstalo navždy pevné a neporušené ; skrze Krista, našeho Pána. ℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Všemohoucí, věčný Bože, tys poskytl Ninivanům léčivé prostředky, kterými od tebe dosáhli prominutí, když dělali pokání v popelu a v žínici ; dej tedy milostivě, ať se jim tak podobáme svým jednáním, aby se nám dostalo odpuštění jako jim ; skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

Kněz pokropí popel svěcenou vodou a okouří jej kadidlem. Potom koná obřad zvaný

» POPELEC «.

Posvěceným popelem dělá kněz věřícím na čele znamení sv. kříže a přitom říká slova z Gn 3, 19 :

Meménto homo, quia pulvis es, et in púlverem revertéris.	Pamatuj, člověče, že jsi prach a v prach se obrátíš.

Chrámový sbor doprovází obřad zpěvem :

ANTIFONA (*Joel* 2, 13) - Úplně se změňme : v popelu a v žínici se posťme a plačme před Pánem ! Vždyť náš Bůh je velmi milosrdný a odpustí nám hříchy.

JINÁ ANTIFONA (*Joel* 2, 17) - Mezi předsíní a oltářem ať lkají kněží, služebníci Páně, a říkají : » Ušetř, Pane, ušetř svého lidu ! A neumlčuj ty, kdo opěvují tebe, Pane. «

RESPONSORIUM (*Est* 13, *Joel* 2) - Napravme to, čím jsme z nevědomosti zhřešili, ať nejsme náhle překvapeni v den smrti, kdy bychom pak hledali čas k pokání, a nemohli nalézti. - Pohleď, Pane, a smiluj se, neboť jsme zhřešili proti tobě. ℣. (*Žl* 78, 9) Pomoz nám, Bože, naše spáso, a pro čest svého jména, Pane, nás vysvoboď ! - Pohleď, Pane, a smiluj se, neboť jsme zhřešili proti tobě. ℣. Sláva Otci ... — Pohleď, Pane ...

Po obřadu se kněz závěrem modlí :

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi !
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou !
K. Orémus :	Modleme se :

Pane, dopřej nám, ať posvátnými posty zahájíme službu v boji křesťanského života, aby nám zdrženlivost skýtala pomoc i ochranu, když budeme bojovat proti zlým duchům ; skrze Krista, našeho Pána. ℟. Amen.

II. MŠE SVATÁ

VSTUP (*Moudr* 11, 24. 25 a 27) - Smilováváš se nade všemi, Pane, a nemáš v nenávisti nic z toho, co jsi stvořil; nehledíš na hříchy lidí pro pokání a šetříš jich, protože ty jsi Pán, náš Bůh. (*Žl* 56, 2) Smiluj se nade mnou, Bože, smiluj se nade mnou! Vždyť v tebe důvěřuje má duše. ℣. Sláva Otci ...

(GLORIA *se v postní době neříká.*)

MODLITBA - Pane, dej svým věřícím, ať s náležitou zbožností zahájí a s nerušenou oddaností prožijí úctyhodnou a slavnou postní dobu; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z proroctví Joelových (2, 12-19): Toto říká Hospodin: »Obraťte se ke mně celým svým srdcem v postu, v pláči a bědování!« Roztrhněte však své srdce, a ne oděv, a vraťte se k Pánu, svému Bohu! Vždyť je dobrotivý a milosrdný, shovívavý, plný slitovnosti a ochotný odpouštět zlo. Kdo ví, zda nechce zase odpustit a zda po sobě nezanechá požehnání, (dary země pro) oběť a úlitbu Pánu, vašemu Bohu? Rozezvučte polnici na Sionu, ustanovte posvátný půst, svolávejte k bohoslužbě, shromážděte lid, ať se posvětí obec, sezvěte starce, vezměte s sebou děti a kojence! Ženich ať vyde ze svého pokoje a nevěsta ze své ložnice! Mezi předsíní a oltářem ať lkají kněží, služebníci Páně, a říkají: »Ušetř, Pane, ušetř svého lidu! Nevydávej své vlastnictví v potupu, takže by nad ním vládly pohanské národy. Proč by se mělo mezi pohany říkat: ‚Kdepak je ten jejich Bůh?‘« — Pán zahořel láskou ke své zemi a ušetřil svého lidu. A Pán odpověděl svému lidu takto: »Hle, já vám pošlu tolik obilí, vína a oleje, že toho budete syti, a už vás nevydám v potupu mezi pohany«, praví Pán všemohoucí.

MEZIZPĚV (*Žl* 56, 2 a 4) - Smiluj se nade mnou, Bože, smiluj se nade mnou! Vždyť v tebe důvěřuje má duše. ℣. Zasáhl z nebe a vysvobodil mě, vydal v potupu ty, kdo po mně šlapali.

TRAKTUS (*Žl* 102, 10) - Pane, neodplácej nám podle našich hříchů, kterých jsme se dopustili, ani podle našich nepravostí. ℣. (*Žl* 78, 8-9) Pane, nevzpomínej na naše dávné nepravosti ; kéž nás rychle předstihne tvé milosrdenství, neboť jsme velmi zuboženi. (*Zde se poklekne.*) ℣. Pomoz nám, Bože, naše spáso, a pro slávu svého jména, Pane, nás vysvoboď, pro své jméno nám odpusť hříchy.

EVANGELIUM (*Mt* 6, 16-21) : V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům : » Když se postíte, nedělejte ztrápený obličej, jak to mívají ve zvyku pokrytci : ti dělají svůj obličej nevzhledným, aby měli před lidmi vzhled, že se postí. Skutečně, říkám vám : Ti už svou odplatu dostali. Ale když se postíš ty, pomaž si hlavu a umyj si tvář, abys ne před lidmi měl vzhled, že se postíš, nýbrž před svým Otcem ve skrytosti ; a tvůj Otec, který vidí i věci skryté, ti to odplatí. Neshromažďujte si poklady na zemi, protože tady je kazí rez a mol a zloději se k nim vloupávají a kradou je. Shromažďujte si však poklady v nebi, protože tam je nekazí ani rez ani mol a tam se k nim zloději nevloupávají a je nekradou. Vždyť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce. « - (KRÉDO *se neříká.*)

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 29, 2-3) - Velebit tě chci, Pane, neboť ses mě ujal a nedopřál jsi, aby se nade mnou zlomyslně radovali moji nepřátelé. Pane, k tobě jsem volal, a uzdravils mě.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane : dej, ať jsme schopni náležitě obětovat tyto dary, kterými slavíme počátek onoho velebného tajemství*) ; skrze našeho Pána ...

*) *tj. postní doby.*

PREFACE *postní, str.* 249.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 1, 2 a 3) - Kdo rozjímá Zákon Páně ve dne v noci, vydá své ovoce ve svůj čas.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nám svátost, kterou jsme přijali, poskytne pomoc, aby naše posty byly tobě milé a nám prospěly jako lék ; skrze našeho Pána ...

Ve všední dny v postní době se přidává ještě tato zvláštní kajícná modlitba :

MODLITBA ZA LID

K. Orémus. — Humiliáte cápita vestra Deo.

Modleme se ! — Skloňte v pokoře hlavu před Bohem !

Pane, shlédni milostivě na ty, kdo se sklánějí před tvou velebností, ať jsou stále živeni nebeskou pomocí, když byli občerstveni božským darem ; skrze našeho Pána ...

První neděle postní

VSTUP (*Žl* 90, 15-16) - Bude ke mně volat, a já ho vyslyším ; zachráním ho a oslavím. Obdařím ho dlouhým životem. (*Žl* 90, 1) Komu stále pomáhá Nejvyšší, ustavičně zakouší ochranu od Boha z nebe. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty každoročně očišťuješ svou Církev zachováváním čtyřicetidenního postu ; dej tedy, ať tvá rodina dobrými skutky osvědčuje to, čeho se snaží od tebe dosáhnout zdrženlivostí ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 2. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (6, 1-10): Bratři, napomínáme vás: když se vám dostalo Boží milosti, aby to nebylo nadarmo! - Je přece psáno (*Iz* 49, 8): »V době příhodné tě vyslyším, v čase spásy ti pomohu.« Hle, teď je doba příhodná, hle, teď je čas spásy! - Nedáváme nikomu v ničem pohoršení, aby nepadla hana na náš (apoštolský) úřad. Naopak, za všech okolností se ukazujeme jako Boží služebníci: jsme velmi trpěliví v souženích, v protivenství a v úzkostech, v ranách, žalářích, ve zmatcích, v námahách, ve bděních a v postech; tím, že máme čisté úmysly, že víme, jak se chovat, že jsme shovívaví a dobří, že jsme plní darů Ducha svatého a že projevujeme upřímně lásku; že kážeme pravdu, že ukazujeme moc, kterou nám dal Bůh, tím, že za vítězství spravedlnosti bojujem i odrážíme útoky; ať nám prokazují čest, nebo ať nás tupí, ať o nás mluví dobře, nebo špatně; myslí o nás, že jsme podvodníci, a my zatím říkáme jen pravdu; že jsme lidé úplně neznámí, a zatím se o nás dobře ví, co jsme; zdá se, že už už musíme zemřít, a my zatím žijeme dál, že to na nás přicházejí tresty, a přece na smrt vedeni nejsme, že jsme smutní, a my se zatím pořád radujeme, že jsme žebráci, a my zatím mnoho lidí obohacujeme, že nemáme vůbec nic, a my zatím máme všecko!

MEZIZPĚV (*Žl* 90, 11-12) - Bůh o tobě nařídil svým andělům, aby tě chránili na všech tvých cestách. ℣. Podchytnou tě rukama, abys nenarazil nohou na kámen.

TRAKTUS (*Žl* 90, 1-7; 11-16) - Komu stále pomáhá Nejvyšší, ustavičně zakouší ochranu od Boha z nebe. ℣. Řekne Pánu: »Ty jsi můj zachránce a mé útočiště, můj Bůh! — V něho doufám. ℣. Neboť on mě vysvobodil z léčky těch, kdo po mně

pasou, a z nesnáze. « ℣. Svými perutěmi tě zastíní a pod jeho křídly budeš doufat. ℣. Jako štít tě obklopí jeho pravda, nebudeš mít strach z noční hrůzy. ℣. Z letící střely za dne, z neštěstí, které se plíží ve tmách, ze zkázy a zloducha za poledne. ℣. Třebas jich padne tisíc po tvém boku a deset tisíc po tvé pravici, tobě však se nic nestane. ℣. Vždyť o tobě nařídil svým andělům, aby tě chránili na všech tvých cestách. ℣. Podchytnou tě rukama, abys nenarazil nohou na kámen. ℣. Jedovaté hady zdupeš a pošlapeš lva i draka. ℣. » Protože ve mne doufal, vysvobodím ho ; ochráním ho, protože zná moje jméno. ℣. Bude ke mně volat, a já ho vyslyším ; jsem s ním v nesnázích. ℣. Zachráním ho a oslavím ; obdařím ho dlouhým životem a ukážu mu svou spásu. «

EVANGELIUM (*Mt* 4, 1-11) - V tom čase byl Ježíš odveden od Ducha na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. A když se postil čtyřicet dní a čtyřicet nocí, cítil nakonec hlad. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu : » Když jsi Boží Syn, poruč, aby se tyhle kameny proměnily v chleby. « On však odpověděl : » Stojí v Písmě (*Dt* 8, 3) : Není člověk živ jenom chlebem, ale každým slovem, které vychází z Božích úst. « Potom ho ďábel vzal s sebou do svatého města, postavil ho na chrámové cimbuří a řekl mu : » Když jsi Boží Syn, vrhni se dolů ! Je přece v Písmě (*Žl* 90, 11. 12) : Svým andělům dal o tobě rozkaz, takže tě podchytnou rukama, abys snad nenarazil nohou na kámen. « Ježíš mu odpověděl : » V Písmě však také stojí (*Dt* 6, 16) : Nepokoušej Pána, svého Boha. « Ďábel ho pak vzal s sebou na velmi vysokou horu, ukázal mu všecka království světa i jejich nádheru a řekl mu : » Tohle všecko ti dám, jestliže padneš a budeš se mi klanět. « Tu mu Ježíš odpověděl : » Kliď se, satane ! Vždyť v Písmě stojí (*Dt* 6, 13) : Pánu, svému Bohu, se klaněj, a jen jemu služ. «

Tu od něho ďábel odešel — a přišli andělé a sloužili mu. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 90, 4-5) - Pán tě zastíní svými perutěmi a pod jeho křídly budeš doufat. Jako štít tě obklopí jeho pravda.

SEKRÉTA - Na začátku postní doby přinášíme slavně oběť a prosíme tě, Pane, ať se spolu s újmou v tělesných pokrmech také zdržujeme škodlivých požitků ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *postní*, *str.* 249.

K PŘIJÍMÁNÍ (*totéž jako* K OBĚTOVÁNÍ).

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás obětní pokrm tvé svátosti obnoví a způsobí, že očištěni od staroby hříchu dosáhneme účasti v tajemství naší spásy ; skrze našeho Pána ...

Druhá neděle postní

VSTUP (*Žl* 24, 6. 3. 22) - Rozpomeň se na svou slitovnost, Pane, a na svou milosrdnost, které trvají od věčnosti ; ať nikdy nad námi nevládnou naši nepřátelé ! Vysvoboď nás, Bože Izraelův, ze všech našich úzkostí ! (*Žl* 24, 1-2) Pane, k tobě pozvedám svou duši, můj Bože, v tebe důvěřuji ; ať tedy nejsem zahanben. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty vidíš, že vlastní silou nic nezmůžeme ; opatruj nás tedy vnitřně i zevně, ať jsme na těle ochráněni ode všech protivenství a na duši očištěni od zvrácených myšlenek ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Thesaloničanům (4, 1-7) : Bratři, prosíme a napomínáme vás

ve jménu Pána Ježíše: naučili jste se od nás, jaký máte vést život, aby se to líbilo Bohu; žijete sice tak, ale žijte tak ještě více. Víte přece, jaké předpisy jsme vám dali z moci, kterou nám svěřil Pán Ježíš. Neboť toto chce Bůh: abyste se stali svatí, abyste se zdržovali smilství. Každý z vás ať se naučí držet svoje tělo ve svatosti a v počestnosti, ne ve chtivé žádostivosti, jak tomu je u pohanů, kteří Boha neznají. Ať se nikdo nedopouští přehmatů a nepodvádí v té věci svého bratra, protože všecky tyhle věci Pán přísně trestá. Mluvili jsme vám o tom už dříve a důrazně jsme vám to připomínali. Bůh nás přece nepovolal k nečistotě, nýbrž k svatosti ve spojení s Kristem Ježíšem, naším Pánem.

MEZIZPĚV (*Žl* 24, 17-18) - Úzkosti mého srdce se rozmnožily: Pane, vytrhni mě z mé bídy! Pohleď na moje ponížení a na mé trápení a odpusť mi všechny hříchy.

TRAKTUS (*Žl* 105, 1-4) - Velebte Pána, neboť je dobrý, neboť na věky trvá jeho milosrdenství. ℣. Kdo vypoví mocné skutky Páně, kdo rozhlásí všechny jeho slavné činy? ℣. Blaze těm, kdo zachovávají přikázání a v každé době dělají to, co je správné. ℣. Pane, pamatuj na nás pro blahovolnost vůči svému lidu, navštiv nás svou pomocí.

EVANGELIUM (*Mt* 17, 1-9): V tom čase vzal Ježíš s sebou Petra, Jakuba a jeho bratra Jana a vyšel s nimi na vysokou horu, aby byli sami. Tam se před nimi proměnil: tvář mu zazářila jako slunce a šaty mu zbělely jako světlo. A najednou se ukázal Mojžíš a Eliáš, jak s ním rozmlouvají. Petr se ujal slova a řekl Ježíšovi: » Pane, je nám tady tak dobře! Chceš-li, postavím zde troje obydlí: jedno tobě, jedno Mojžíšovi a jedno Eliášovi. « Když ještě mlu-

vil, zahalil je světlý oblak, a z toho oblaku se najednou ozval hlas: »Toto je můj milovaný Syn, v něm já mám své zalíbení. Poslouchejte ho!« Jakmile to učedníci slyšeli, z velké bázně klesli obličejem až k zemi. Ježíš k nim přistoupil, dotkl se jich a řekl: »Vstaňte, nebojte se!« Když zvedli oči, neviděli už nikoho jiného, jenom samotného Ježíše. Když pak sestupovali s hory, nařídil jim Ježíš: »O tom, co jste viděli, nesmíte nikomu nic vypravovat, leda až Syn člověka vstane z mrtvých.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 118, 47 a 48) - Chci uvažovat o tvých přikázáních, která jsem si velmi zamiloval; a vztáhnu své ruce po tvých ustanoveních, která jsem si oblíbil.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, pohleď usmířen na přítomné obětní dary, ať prospějí naší oddané zbožnosti i spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *postní*, *str.* 249.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 5, 2-4) - Všimni si mého volání, naslouchej hlasu mé prosby, můj Králi a můj Bože. Vždyť k tobě, Pane, chci se modlit.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pokorně tě prosíme, všemohoucí Bože, dej, ať ti, které občerstvuješ svými svátostmi, také mohou důstojně ti sloužit příkladným životem; skrze našeho Pána ...

Třetí neděle postní

VSTUP (*Žl* 24, 15-16) - Moje oči se stále obracejí k Pánu, protože on vyprostí mé nohy z léčky. Pohleď na mne a smiluj se nade mnou, vždyť já jsem tak sám a tak ubohý. (*Žl* 24, 1-2) Pane, k tobě pozvedám svou duši, můj Bože, v tebe důvěřuji; ať tedy nejsem zahanben! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, shlédni na prosby pokorných a vztáhni k naší obraně pravici své velebnosti ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (5, 1-9) : Bratři, berte si Boha za vzor, když jste jeho milované děti, a vaše jednání ať je plné lásky. Vždyť Kristus nám taky ukázal, jak rád nás má, a vydal se za nás úplně v oběť, nesmírně cennou v Božích očích. O nějakém smilnění a nečistotě nebo o chtivosti ať není mezi vámi ani zmínky, jak se sluší na křesťany. Stejně tak je třeba soudit o nestydatosti, uvolněných řečech a neslušných vtipech. To se přece nepatří! Spíše se hodí, abychom svou řečí vděčně (Boha) chválili. Proto si dobře pamatujte toto : Do Kristova a Božího království se nedostane nikdo z těch, kdo smilní, kdo se oddává nečistotě nebo kdo je chtivý — to znamená : kdo uctívá modly. Nenechte se od nikoho svést nesprávnými řečmi, protože ty věci svolávají Boží trest na lidi, kteří (Boha) neposlouchají. Proto s nimi nic nemějte! Byli jste kdysi ovšem ve tmě, ale teď se vám dostalo světla z křesťanské nauky. Žijte proto ve shodě s tím, že se vám toho světla dostalo! To světlo totiž přináší všestrannou bezúhonnost, nevinnost a život podle pravdy.

MEZIZPĚV (*Žl* 9, 20 a 4) - Pane, povstaň, ať nezíská převahu člověk ; ať jsou souzeni pohani před tvými zraky! ℣. Až obrátíš na útěk mé nepřátele, zeslábnou a zahynou před tvou tváří.

TRAKTUS (*Žl* 122, 1-3) - K tobě, který sídlíš v nebi, pozvedám své oči. ℣. Hle, jako jsou oči služebníků upřeny na ruce jejich pánů ℣. a služčiny oči na ruce její paní, tak se upírají naše oči k Pánu, našemu Bohu, dokud se nad námi nesmiluje. ℣. Smiluj se nad námi, Pane, smiluj se nad námi!

EVANGELIUM (*Lk* 11, 14-28) : V tom čase Ježíš vyháněl zlého ducha (z člověka), který byl němý. Jakmile zlý duch vyšel, ten němý mohl mluvit. Lidé, kteří tam byli, nad tím žasli. Ale někteří z nich řekli : » Vyhání zlé duchy jen ve spojení s vrchním ďáblem Belzebubem ! « Jiní zase ho chtěli přivést do rozpaků a chtěli od něho zázračné znamení z nebe. On však znal jejich myšlenky, a proto jim řekl : » Každé království, které je uvnitř rozdělené, zpustne a dům na dům padne. Jestliže i satan je rozdělen sám proti sobě, jak obstojí jeho království ? Říkám to, protože tvrdíte, že zlé duchy vyháním ve spojení s Belzebubem. Vyháním-li já zlé duchy ve spojení s Belzebubem, s čí pomocí je vyhánějí vaši žáci ? Proto oni sami vynesou nad vámi rozsudek ! Vyháním-li však zlé duchy mocí Boží, znamená to, že se tady objevilo Boží království. Dokud si silák ozbrojen hlídá svůj dvůr, jeho majetek je v bezpečí. Ale překvapí-li ho větší silák než on a přemůže ho, odebere mu jeho zbroj, na kterou spoléhal, a rozdá, co mu ukořistí. Kdo není se mnou, je proti mně, a kdo neshromažďuje se mnou, rozhání. Když nečistý duch vyjde z člověka, potuluje se po vyprahlých pustinách a hledá, kde by se mohl klidně usadit. Když nemůže takové místo nalézt, řekne si : ‚ Vrátím se do domu, kde jsem byl a odkud jsem odešel. ' A když tam přijde, nalezne ho vyčištěný a vyzdobený. Tu se vydá na cestu, přibere si sedm jiných duchů, ještě horších, než je sám, a vejdou a usadí se tam. Takový člověk je pak na tom hůř na konci než byl na začátku. « Když takto mluvil, zvolala jedna žena ze zástupu : » Blažený život, který tě nosil, a prsy, které tě živily ! « Ale on na to řekl : » Tím spíše jsou blažení ti, kdo slyší Boží slovo a zachovávají je ! « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 18, 9-12) - Přikázání Páně jsou správná, rozradostňují srdce, a jeho ustanovení

sladší než plástev medu. Proto je tvůj služebník také zachovává.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, ať tento obětní dar zahladí naše viny a posvětí tělo i duši tvých služebníků ke slavení oběti ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *postní*, *str.* 249.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 83, 4-5) - Vrabec si našel domov a hrdlička hnízdo, kam uloží svá mláďata ; já pak tvé oltáře, Pane zástupů, můj Králi a můj Bože. Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě : bez přestání tě smějí chválit.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, zbav nás milostivě všech hříchů i nebezpečí, když nám dáváš účast v tak velikém tajemství ; skrze našeho Pána ...

Čtvrtá neděle postní

VSTUP (*Iz* 66, 10 a 11) - Raduj se, Jeruzaléme, a shromážděte se všichni, kdo jej milujete! Radujte se a veselte se, kdo jste byli zarmouceni, jásejte a dosyta čerpejte útěchu z jeho zdrojů! (*Žl* 121, 1) Zaradoval jsem se nad tím, když mi řekli : » Půjdeme do domu Páně. « ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, když zaslouženě trpíme za své jednání : dej, ať útěchou tvé milosti pookřejeme ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Galaťanům (4, 22-31) : Bratři, je psáno : » Dva syny dostal Abrahám ; jednoho z otrokyně, druhého z manželky svobodné. « Ale syn z otrokyně přišel na svět tak jako každý jiný člověk, syn ze svobodné však na základě zaslíbení. To vyjádření (Písma) však v sobě tají

(ještě) něco jiného Ty dvě ženy totiž znamenají dvě úmluvy; jedna uzavřená na hoře Sinaji, která svoje děti rodí k otroctví: to je Agar. Agar totiž představuje horu Sinaj v Arábii. To se dobře hodí na nynější Jeruzalém, protože ten i se svými dětmi žije v otroctví. Ale horní Jeruzalém je svobodný, a to je naše matka. Stojí totiž v Písmě (*Iz* 54, 1): » Raduj se, neplodná, kterás nebyla matkou, v jásot propukni ty, kterás nebyla těhotná! Vždyť více dětí bude mít žena opuštěná než ta, která má muže. « A my, bratři, jsme dostali život na základě zaslíbení, podobně jako Izák. Ale jako tehdy syn narozený způsobem obyčejným, pronásledoval syna narozeného způsobem zázračným, tak se to děje i teď. Ale co říká Písmo (*Gn* 21, 10)? » Vyžeň otrokyni i jejího syna! Syn otrokyně nemá přece právo na dědictví. To má jenom syn manželky svobodné! « Z toho, bratři, plyne toto: Naše matka není otrokyně, nýbrž svobodná. To je ta svoboda, ke které nás Kristus osvobodil.

MEZIZPĚV (*Žl* 121, 1 a 7) - Zaradoval jsem se nad tím, když mi řekli: » Půjdeme do domu Páně. « ℣. Ať je mír ve tvém opevnění a hojnost ve tvých věžích!

TRAKTUS (*Žl* 124,1-2) - Kdo důvěřují v Pána, jsou jako hora Sion; na věky nezakolísá, kdo přebývá v Jeruzalémě. ℣. Jako kolem něho stojí hory; tak je Pán okolo svého lidu nyní i na věky.

EVANGELIUM (*Jan* 6, 1-15) - V ten čas odešel Ježíš na druhou stranu jezera Galilejského neboli Tiberiadského. Šlo za ním velké množství lidí, protože viděli zázraky, které dělal na nemocných. Ježíš vystoupil na horu a tam se posadil se svými učedníky. Bylo krátce před židovskými velikonočními svát-

ky. Ježíš se rozhlédl, a když viděl celé to množství lidí, jak k němu přichází, řekl Filipovi : » Kde nakoupit chleba, aby se ti lidé najedli ? « Těmi slovy ho jen zkoušel ; vždyť sám dobře věděl, co chce dělat. Filip mu odpověděl : » Za dvě stě denárů chleba jim nestačí, aby každý dostal malý kousek. « Jeden z jeho učedníků — Ondřej, bratr Šimona Petra — mu řekl : » Je tady jeden hoch, který má pět ječných bochníčků a dvě malé ryby. Ale co to je pro tolik lidí ? « Ježíš nařídil : » Řekněte lidem, ať se posadí. « Na tom místě bylo mnoho trávy. Sedli si tedy, mužů bylo asi na pět tisíc. Ježíš vzal bochníčky, vykonal děkovnou modlitbu a rozdával sedícím ; stejně dostali i z ryb, kolik si kdo přál. Když se najedli, řekl svým učedníkům : » Sesbírejte zbylé kousky, aby nic nepřišlo nazmar. « Sesbírali je tedy, a bylo to plných dvanáct košů kousků, které zbyly z těch pěti ječných bochníčků, když se najedli. Když lidé viděli ten zázrak, který Ježíš udělal, říkali : » To je jistě ten prorok, který má přijít na svět. « Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho prohlásili za krále. Proto rychle zase odešel na horu, úplně sám. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 134, 3 a 6) - Chvalte Pána, neboť je dobrotivý, opěvujte jeho jméno, neboť je milý. Všechno, cokoli chce, učiní v nebi i na zemi.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, pohleď usmířen na tyto obětní dary, ať prospějí naší oddané zbožnosti i spáse ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *postní, str.* 249.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 121, 3-4) - Jeruzalém je zbudován jako město celé pevně semknuté. Tam totiž putovávala četná pokolení Páně velebit tvé jméno, Pane.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, milosrdný Bože, dej, ať s upřímnou úctou zacházíme s tvými svatými dary, kterými se ustavičně sytíme, a vždy ať je přijímáme s věřící myslí; skrze našeho Pána ...

Pátá neděle postní, zvaná Smrtná

VSTUP (*Žl* 42, 1-2) - Zjednej mi právo, Bože, a rozhodni můj spor s nesvatým lidem; od zlého a lstivého člověka mě vysvoboď! Vždyť ty, Bože, jsi moje síla. (*Žl* 42, 3) Sešli své světlo a svou pravdu; ty mě povedou a dovedou na tvou svatou horu a do tvých příbytků. (» Sláva Otci « *se neříká, nýbrž hned se opakuje první část vstupního zpěvu až po Žl* 42, 3.)

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, shlédni milostivě na svou rodinu, ať je tvou štědrostí řízena vzhledem k tělu a tvou péčí chráněna na duši; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Židům (9, 11-15): Bratři, Kristus jakožto velekněz nám přinesl mesiášská dobra. Prošel (pak) větším a dokonalejším stánkem, který není udělán lidskýma rukama, to je: nenáleží k tomuto stvořenému světu. Vstoupil do (nebeské) svatyně, ale ne proto, aby obětoval krev kozlů a telat, nýbrž svou vlastní krev, kterou prolil jednou provždy, a tím zjednal vykoupení pro všecky časy. Když už samo pokropení krví kozlů, býků a popel z jalovice posvěcuje ty, kdo jsou nečistí, takže se pak stávají obřadně čistými, čím spíše tedy nám očistí svědomí od hříchů krev Krista, který mocí Ducha svatého sám sebe přinesl Bohu jako bezvadnou oběť! (To očištění) slouží k tomu, abychom mohli vzdávat úctu živému Bohu. A proto je zprostředkovatelem nové úmluvy. Muselo dojít k jeho usmrcení, aby dal dostiučinění za hříchy spá-

chané v době, kdy ještě platila ona dřívější úmluva. Tím se povolaným dostává splnění slibu o dědictví v nebi skrze Krista Ježíše, našeho Pána.

MEZIZPĚV (*Žl* 142, 9 a 10) - Pane, vysvoboď mě od mých nepřátel, uč mě konat tvou vůli. ℣. (*Žl* 17, 48-49) Pane, můj osvoboditeli od zuřivých pohanů, ty mě vyvýšíš nad moje protivníky, vysvobodíš mě od zlosyna.

TRAKTUS (*Žl* 128, 1-4) - Často na mne doráželi od mého mládí. ℣. Ať teď říká Izrael : Často na mne doráželi od mého mládí. ℣. A přece mě nepřemohli. Záda mi zpracovávali hříšníci. ℣. Dlouho páchali své nepravosti. Spravedlivý Pán však hříšníkům zlámal vaz.

EVANGELIUM (*Jan* 8, 46-59) - V ten čas řekl Ježíš zástupům židů : » Kdo z vás mě může usvědčit ze hříchu ? A jestliže vám říkám pravdu, proč mi nevěříte ? Kdo je z Boha, Boží slova slyší. Vy neslyšíte, protože z Boha nejste. « Židé mu na to řekli : » Máme tedy pravdu, když tvrdíme, že jsi Samaritán a člověk pomatený. « Ježíš odpověděl : » Já nejsem pomatený, ale mám v úctě svého Otce, a vy mě zahrnujete potupami. Já vlastní oslavu nehledám. Je kdosi, kdo se o ni stará a soudí to. Ano, skutečně, říkám vám : Kdo zachovává moje slovo, nikdy neumře. « Židé mu řekli : » Teď už jsme si jisti, že jsi pomatený. Umřel Abrahám, umřeli proroci — a ty tvrdíš : , Kdo zachovává moje slovo, nikdy neumře. ' Jsi ty snad víc než náš praotec Abrahám ? On přece umřel a i proroci umřeli. Co ze sebe děláš ? « Ježíš jim dal tuto odpověď : » Kdybych oslavoval sám sebe, moje sláva by nic neplatila. Mne oslavuje můj Otec, ten, o kterém vy říkáte, že je váš Bůh, a přesto ho neznáte. Já ho znám ; a kdybych říkal, že ho ne-

znám, byl bych lhář stejně jako vy. Ale znám ho a zachovávám jeho slovo. Váš praotec Abrahám se velmi na to těšil, že uvidí můj den. Viděl ho a měl z toho velikou radost. « Židé mu namítli : » Není ti ještě ani padesát let — a viděl jsi Abraháma ! « Ježíš jim odpověděl : » Ano, skutečně, říkám vám : Dříve než byl Abrahám, já jsem. « Popadli tedy kameny, aby je na něj hodili. Ale Ježíš se skryl a odešel z chrámu. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 118, 17 a 107) - Pane, chci tě velebit celým svým srdcem. Dobře nalož se svým služebníkem, ať žiji a zachovávám tvoje slova. Pane, dej mi život podle svého slova.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, ať tyto obětní dary nás zbaví pout nepravosti a získají nám dary tvého milosrdenství ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o sv. kříži, str.* 250.

K PŘIJÍMÁNÍ (1 *Kor* 11, 24 a 25) - » Toto je tělo, které se za vás vydává. Tento kalich je nová úmluva, potvrzená mou krví «, praví Pán. » Kdykoli přijímáte, dělejte to na mou památku. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Buď s námi, Pane, náš Bože, a ustavičnou pomocí ochraňuj ty, které jsi občerstvil svým tajemstvím ; skrze našeho Pána ...

SVATÝ TÝDEN

O velikonocích slavíme nejen Kristovo vzkříšení, ale celé ústřední tajemství našeho vykoupení: památku utrpení a smrti našeho Pána Ježíše Krista a jeho slavné zmrtvýchvstání. Velikonoční slavnost začíná tedy vlastně už na Květnou neděli. Poslední týden před velikonocemi tvoří spolu s velikonočními svátky nerozlučný celek a nejvýznamnější údobí církevního roku. Proto se právem nazývá *Svatý týden*. Nejdůležitější jsou v něm tři poslední dny: Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílá sobota, tzv. *svaté triduum* (svaté trojdení).

Od roku 1956 jsou obřady Svatého týdne nově upraveny a konají se v časové shodě s hlavními událostmi Kristova vykupitelského díla, tedy v odpoledních, večerních nebo nočních hodinách. Kdy přesně začínají, musíme si vždy předem zjistit v tom chrámě, kde se jich chceme zúčastnit.

Obřady se mohou konat buď způsobem *slavnostním* s asistencí (kněz s jáhnem, podjáhnem a lektorem), nebo *jednoduchým*, kdy všechno vykonává kněz sám a přitom mu přisluhují ministranti s kostelníkem. Ve farnostech, kde jsou dva kněží, může druhý kněz i při jednoduchých obřadech zastávat úřad jáhna.

KVĚTNÁ NEDĚLE

Triumfálním úvodem k vrcholnému bolestnému dramatu Kristova života byl jeho slavný vjezd do Jeruzaléma. Tuto událost slavíme na Květnou neděli veřejným průvodem s posvěcenými ratolestmi, který se koná před hlavní mší svatou, a to buď dopoledne, nebo odpoledne (podle toho, je-li hlavní mše sv. ranní, nebo večerní).

I. Slavnostní průvod k poctě Krista Krále

1. Svěcení ratolestí.

Ratolesti si zavčas opatříme, ozdobíme a vezmeme s sebou. Za příznivého počasí se světí mimo hlavní chrám, buď v druhém kostele nebo v kapli, je-li nablízku, nebo někde venku (u kříže, u posvátného obrazu, sochy apod.). Odtamtud jde pak průvod do hlavního chrámu, kde se slaví hlavní mše svatá. - Úvodem ke svěcení ratolestí se zpívá:

ANTIFONA (*Mt* 21, 9) - Hosana Davidovu synu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně: Král izraelský. Hosana na výsostech!

Potom kněz v rouchu červené barvy světí ratolesti touto modlitbou:

K. Dóminus vobíscum. Pán buď s vámi!
Všichni (V.) *odpovídají:*
V. Et cum spíritu tuo. I s tebou!
K. Orémus: Modleme se:

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ✠ požehnej tyto palmové (olivové, vrbové *apod.*) ratolesti a dej, ať tvůj lid to, co dnes koná zevně ke tvé poctě, usku-

teční i vnitřně hlubokou zbožností: ať totiž zvítězí nad zlým duchem a nade všecko miluje dílo tvého milosrdenství; skrze našeho Pána ... V. Amen.

Kněz pokropí ratolesti svěcenou vodou a okouří je kadidlem.

2. ROZDÁVÁNÍ RATOLESTÍ.

Nejprve asistence (duchovenstvo) a ministranti, potom ostatní věřící s posvátnou úctou přijímají od kněze posvěcené ratolesti. Tím ukazují, že chtějí vydávat svědectví pro Krista na tomto světě. Mezitím se zpívají žalmy s antifonami tím způsobem, že se vždy po dvou verších žalmu antifona opakuje.

1. ANTIFONA - Hebrejské děti nesly olivové ratolesti, šly naproti Pánu a volaly: »Hosana na výsostech!«

ŽALM 23 (1-2 a 7-10)

Pánu náleží země i všecko, co je na ní, * celý svět i všichni, kdo na něm přebývají.

ANT. Hebrejské děti nesly ...

Brány, zvedněte své hlavy, — zvyšte se, věkovité brány, * ať může vstoupit král slávy!

»Kdo je ten král slávy?« * »Pán silný a mocný, Pán mocný v boji.«

ANT. Hebrejské děti nesly ...

Brány, zvedněte své hlavy, — zvyšte se, věkovité brány, * ať může vstoupit král slávy!

»Kdo je ten král slávy?« * »Pán zástupů: to je ten král slávy.«

ANT. Hebrejské děti nesly ...

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.

Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.

ANT. Hebrejské děti nesly ...

2. ANTIFONA - Hebrejské děti rozprostíraly šaty na cestu a volaly : » Hosana Davidovu synu ! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně ! «

ŽALM 46

Lidé všech národů, s nadšením zvedněte ruce, * jásejte vstříc Bohu radostným hlasem !

Neboť Pán je vznešený, hrůzostrašný, * veliký král nad celou zemí.

ANT. Hebrejské děti rozprostíraly ...

Uvádí nám v poddanství národy * a pohany nám klade k nohám.

Vybral nám jako náš dědičný podíl * slavnou zemi Jakuba, kterého má rád.

ANT. Hebrejské děti rozprostíraly ...

Bůh vystoupil vzhůru za jásotu, * Pán za hlaholu polnice.

Zpívejte a hrejte Bohu, * zpěvem a hudbou ho oslavujte jako našeho krále !

ANT. Hebrejské děti rozprostíraly ...

Vždyť vládcem nad celým světem je Bůh ; * proto hrejte a pějte chvalozpěv !

Bůh vládne nad národy, * Bůh sedí na svém svatém trůně.

ANT. Hebrejské děti rozprostíraly ...

Předáci národů se shromáždili * s lidem Boha Abrahámova.

Neboť Bohu patří mocní tohoto světa ; * on je nadmíru vznešený.

ANT. Hebrejské děti rozprostíraly ...

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.

Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.

ANT. Hebrejské děti rozprostíraly ...

3. EVANGELIUM (*Mt* 21, 1-9).

Když jsou ratolesti rozdány, zpívá se evangelium o slavném vjezdu Pána Ježíše do Jeruzaléma, stejným způsobem jako při mši svaté.

V ten čas, když se Ježíš přiblížil k Jeruzalému a přišel do Betfage u Olivové hory, poslal napřed dva učedníky a řekl jim: »Jděte do vesnice naproti vám, a hned tam naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. A kdyby vám někdo něco namítal, jen řekněte: ‚Pán je potřebuje, a hned je zase pošle nazpátek.'« To se stalo, aby se splnilo, co řekl prorok (*Zach* 9, 9): »Řekněte obyvatelům Sionu: Hleďte, to váš král se ubírá k vám, pokorný, jede na oslu, na oslím hříběti.« Učedníci šli a udělali, jak jim to Ježíš nařídil. Přivedli oslici a oslátko, prostřeli na ně své pláště, a on se na ně posadil. Velmi mnoho lidí pak prostřelo svůj plášť na cestu, jiní zase sekali ze stromů větve a pokladli jimi cestu. Zástupy lidu, které šly před ním i za ním, volaly: »Hosana Davidovu synu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!«

4. PRŮVOD.

Podobně jako děti vyvoleného národa veřejně oslavujeme Krista jako Krále celého světa. Ratolesti, které přitom neseme, jsou symboly naší lásky a věrnosti vůči němu.

K. Procedámus in pace.	Jděme v pokoji!
V. In nómine Christi.	Ve jménu Kristově.
Amen.	Amen.

Než se průvod dostane do pohybu, zpívají se některé z těchto antifon:

1. ANT. Zástupy spěchají s kvetoucími ratolestmi naproti Vykupiteli a jako slavnému vítězi mu

vzdávají vhodnou poctu. Lidé všech národů velebí Božího Syna a jejich hlasy pronikají až nad oblaky, jak chválí Krista: »Hosana!«

2. ANT. Jako andělé i děti buďme jemu věrni a jako vítězovi nad smrtí mu provolávejme: »Hosana na výsostech!«

3. ANT. Četný zástup, který se sešel k svátkům, volal vstříc Pánu: »Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!«

4. ANT. Všechny zástupy, které sestupovaly s Olivové hory, začaly mocným hlasem chválit Boha pro všechny zázraky, které viděly, a volaly: »Požehnaný Král, který přichází ve jménu Páně! Pokoj buď na zemi a sláva na výsostech!«

CHVALOZPĚV

Když se průvod rozvine, zpívají se písně k poctě Krista Krále.

Sbor:

Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor: Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

Všichni opakují:

Glória ...

S. Israel es tu Rex, Davídis et ínclita proles: | Nómine qui in Dómini, Rex benedícte, venis.

V. Glória, laus ...

S. Coetus in excélsis te laudat caélicus omnis, |

Sbor:

Sláva, čest a chvála tobě zněj, Kriste, Králi spásy, jako když ti judské děti provolávaly »hosana«.

Všichni opakují:

Sláva, čest ...

Izraelský tys Král, Davidův potomek slavný, ve jménu Páně přicházíš, Králi náš požehnaný!

Sláva, čest ...

Na výsostech tě chválí všech nebešťanů sbory,

Et mortális homo, et cuncta creáta simul.

V. Glória, laus ...

S. Plebs Hebraéa tibi cum palmis óbvia venit. | Cum prece, voto, hymnis, ádsumus ecce tibi.

V. Glória, laus ...

S. Hi tibi passúro solvébant munia laudis: | Nos tibi regnánti pángimus ecce melos.

V. Glória, laus ...

S. Hi placuére tibi, pláceat devótio nostra: | Rex bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent.

V. Glória, laus ...

na zemi zas člověk spolu se všemi tvory.

Sláva, čest ...

Jako tě s palmami vítaly hebrejské davy, tak zpěvem a modlitbou každý z nás dnes tě slaví.

Sláva, čest ...

Oni ti vzdali chválu na cestě k utrpení, my pak, když věčně vládneš po svém oslavení.

Sláva, čest ...

Z jejich pocty měls radost; kéž máš radost i z naší chvály, vždyť máš rád vše dobré, předobrotivý Králi!

Sláva, čest ...

5. ANT. Všichni velebí tvé jméno a volají: » Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech! «

ŽALM 147

Jeruzaléme, chval Pána, * Sione, chval svého Boha!

Vždyť upevnil závory na tvých branách, * požehnal v tobě tvým dětem.

Tvým hranicím dopřál pokoje, * živí tě výbornou pšenicí.

Posílá na zem své slovo, * rychle spěchá jeho příkaz.

Dává sníh jako vlnu, * jak popel rozsypává jinovatku.

Rozhazuje led jako drobty chleba, * jeho chladem zamrzají vody.

Posílá své slovo, a zas je taví, * nařídí větru, ať vane, a tekou vody.

Hlásal své slovo Jakubovi, * svá ustanovení a přikázání Izraelovi.

Nejednal tak se žádným národem, * svá přikázání jim nezjevil.

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.

Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.

ANT. Všichni velebí ...

6. ANTIFONA - Se skvějícími se ratolestmi padněme před přicházejícím Pánem, všichni mu spěchejme vstříc, oslavujme ho chvalozpěvy a písněmi a volejme : » Veleben buď Pán ! «

7. ANTIFONA - Buď pozdraven, náš Králi, Synu Davidův, Vykupiteli světa ! O tobě proroci předpověděli, že přijdeš jako Spasitel izraelského lidu. Tebe pak Otec poslal na svět jako spásonosný obětní dar. Tebe očekávali všichni svatí od počátku světa. Nuže : » Hosana Davidovu Synu ! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně ! Hosana na výsostech ! «

Když průvod zase vchází do chrámu, zpívá se tato antifona :

8. ANTIFONA - Když Pán vjížděl do svatého města, zvěstovaly hebrejské děti vzkříšení Života.

S palmovými ratolestmi v rukou volaly : » Hosana na výsostech ! «

Když lidé uslyšeli, že Ježíš přichází do Jeruzaléma, vyšli mu naproti.

S palmovými ratolestmi v rukou volali : » Hosana na výsostech ! «

Závěrem se kněz obrácen k lidu u oltáře modlí :

K. Dóminus vobíscum. Pán buď s vámi!
V. Et cum spíritu tuo. I s tebou!
K. Orémus : Modleme se :

MODLITBA - Pane Ježíši Kriste, náš Králi a Vykupiteli, ke tvé poctě jsme nesli tyto ratolesti a slavnostně zpívali chvalozpěvy; dej tedy milostivě, ať všude tam, kam tyto ratolesti budou přineseny, sestoupí milost tvého požehnání; ať tvá pravice tam zneškodní každou zlobu i klam zlých duchů, a tak chrání ty, které jsi vykoupil; který žiješ a kraluješ ... V. Amen.

II. Mše svatá

Konal-li se přede mší sv. průvod, vynechá se stupňová modlitba a závěrečné evangelium. Kněz hned vystoupí k oltáři, uprostřed jej políbí a jde na epištolní stranu ke knize, kde se modlí » vstup «.

VSTUP (*Žl* 21, 20 a 22) - Pane, nenechávej mě tak dlouho bez tvé pomoci, shlédni, abys mě ochránil. Vysvoboď mě ze lví tlamy, mne ubohého od buvolích rohů! (*Žl* 21, 2) Bože, Bože můj, pohleď na mne! Proč jsi mě opustil? Bezmocně v dáli zanikají slova mého volání. (» Sláva Otci « *se neříká, nýbrž hned se opakuje první část vstupu až k Žl* 21, 2.)

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys chtěl, aby náš Spasitel se vtělil a podstoupil smrt na kříži, a tak dal lidstvu k následování příklad pokory; dej tedy milostivě, ať čerpáme poučení z jeho trpělivosti, a tak si zasloužíme účast v jeho vzkříšení; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Filippanům (2, 5-11): Bratři, mějte v sobě stejné smyšlení, jaké měl Kristus Ježíš: ačkoliv má božskou přirozenost,

nic nelpěl na své vznešenosti, že je rovný Bohu, nýbrž sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebnickou a stal se jako jeden z lidí; navenek byl jako každý jiný člověk. Ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. Proto také ho Bůh povýšil a dal mu důstojnost, která je nade všecky důstojnosti, (*zde se poklekne*) takže před Ježíšovou důstojností musí pokleknout každé koleno v nebi, na zemi i v podsvětí, a každý jazyk musí k slávě Boha Otce vyznat, že Ježíš Kristus je Pán.

MEZIZPĚV (*Žl* 72, 24 a 1-3) - Tys uchopil mou pravici a podle své vůle jsi mě vedl a vzals mě k sobě se slávou. ℣. Jak dobrý je Bůh k Izraeli, k těm, kdo mají upřímné srdce! Moje nohy však málem zakolísaly, mé kroky by byly málem sklouzly, protože jsem se rozhorlil nad bezbožníky, když jsem viděl šťastný život hříšníků.

TRAKTUS (*Žl* 21, 2-9; 18. 19. 22. 24. 32) - Bože, Bože můj, pohleď na mne! Proč jsi mě opustil? ℣. Bezmocně v dáli zanikají slova mého volání. ℣. Bože můj, volám ve dne, a nevyslýcháš mě, v noci, a nevšímáš si mě. ℣. Ty však přebýváš ve svatyni, Izraelova chloubo. ℣. V tebe doufali naši otcové; doufali, a tys je vysvobodil. ℣. K tobě volali, a byli zachráněni, v tebe důvěřovali, a nevyšli naprázdno. ℣. Já pak jsem červ, a ne člověk, lidem na posměch a vyvrhel chátry. ℣. Všichni, kdo mě vidí, se mi vysmívají, šklebí se a potřásají hlavou: ℣. »Doufal v Pána, ať ho tedy vysvobodí, ať ho zachrání, vždyť ho má rád!« ℣. Kochají se pohledem na mne; rozdělují si moje šaty a losují o můj oděv. ℣. Vysvoboď mě ze lví tlamy, mne ubohého od buvolích rohů! ℣. Kdo se bojíte Pána, chvalte ho! Celý Jakubův rode, velebte ho! Budou vyprávět příštímu pokolení o Pánu, a jeho spravedlnost

budou hlásat nebesa. ℣. Lidem budoucna, které stvoří Pán.

EVANGELIUM *o utrpení a smrti Páně, zvané pašije* (*Mt* 26, 36-75 ; 27, 1-60).

Při slavné mši sv. je zpívají střídavě tři jáhnové : první jako vypravěč (*C* = *cantor*), *druhý slova Kristova* (✠), *třetí přímou řeč ostatních mluvících osob* (*S* = *succentor*). *Podle toho je označen text. Je-li kněz sám, čte pašije na evangelní straně oltáře. Začínají bez* » Dominus vobiscum « *a bez znamení kříže přímo těmito slovy* :

C Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle svatého Matouše. V ten čas šel Ježíš se svými učedníky na venkovský dvorec zvaný Getsemany. A řekl svým učedníkům : ✠ » Seďte tady, a já se půjdu tamhle modlit. « *C* Jen Petra a dva Zebedeovy syny vzal s sebou. Pak na něj začal padat smutek a úzkost. Řekl jim : ✠ » Je mi přesmutno až k smrti. Zůstaňte tady a buďte vzhůru se mnou. « *C* Popošel trochu dál, klekl, sklonil se až k zemi a modlil se : ✠ » Otče můj, jestliže to může být, ať mě mine tento kalich. Ale ne jak já chci, nýbrž jak ty chceš. « *C* Potom se vrátil k učedníkům a shledal, že spí. Řekl Petrovi : ✠ » To jste nemohli ani jednu hodinu být se mnou vzhůru ? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochoten, ale tělo je slabé. « *C* Pak opět odešel a modlil se : ✠ » Otče můj, nemůže-li mě tento kalich minout, a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle. « *C* Zase se vrátil a shledal, že spí, protože se jim silně zavíraly oči. A tak je nechal, znovu odešel a modlil se po třetí opět stejnými slovy. Potom se vrátil k učedníkům a řekl jim : ✠ » Spěte tedy dál a odpočívejte. - Už je tady ta chvíle, Syn člověka bude vydán do rukou hříšníkům. Vstaňte, půjdeme ! Hleďte, už je blízko ten člověk, co mě zradil. «

C Když ještě mluvil, přišel už Jidáš, jeden ze dvanácti, a s ním celý houf s meči a holemi, jak je poslali velekněží a starší lidu. Jeho zrádce umluvil s nimi znamení: *S* » Koho políbím, ten je to; chopte se ho.« *C* A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: *S* » Buď zdráv, mistře! « *C* A políbil ho. Ježíš mu však řekl: ✠ » Příteli, nač jsi přišel? « *C* Pochopové přiskočili a násilně se Ježíše zmocnili. Tu jeden z Ježíšovy družiny sáhl rukou po meči, vytáhl ho, sekl po veleknězově pochopovi a uťal mu ucho. Ale Ježíš mu řekl: ✠ » Zastrč zase svůj meč tam, kam patří! Každý, kdo sahá po meči, mečem zahyne. Či si myslíš, že by mi můj Otec neposlal v okamžiku víc jak dvanáct pluků andělů, kdybych ho o to poprosil? Ale jak by se potom splnilo Písmo, kde přece stojí, že se tak musí stát? « *C* Pak se Ježíš obrátil k houfu pochopů: ✠ » Abyste mě zatkli, vytáhli jste proti mně s meči a holemi, jako kdybych byl nějaký lupič. A přece den co den jsem sedával u vás v chrámě a učil, ale tam jste se mě nezmocnili. Tohle všecko se však stalo, aby se splnilo, co stojí u Proroků. « *C* Tehdy ho všichni učedníci opustili a utekli. Pochopové, co se Ježíše zmocnili, vedli ho k veleknězi Kaifášovi, kde se shromáždili vykladatelé Písma a starší. Petr šel za ním zpovzdáli až k veleknězovu domu. Vešel dovnitř a sedl si k služebníkům, aby viděl, jak to skončí. Velekněží a celá velerada hledali proti Ježíšovi nějaké lživé svědectví, aby ho mohli odsoudit na smrt. Ale nic takového nemohli nalézt, třebaže se dostavilo mnoho falešných svědků. Nakonec přišli dva falešní svědkové a řekli: *S* » On prohlásil: Mohu zbořit Boží chrám, a ve třech dnech ho zase vystavět. « *C* Velekněz povstal a zeptal se ho: *S* » Nemáš nic, co bys mohl říci k těmto obžalobám, které mluví proti tobě? « *C* Ježíš mlčel. Velekněz mu tedy řekl: *S* » Zapřísahám tě při ži-

vém Bohu : Řekni nám, zdali jsi Mesiáš, Syn Boží. « *C* Ježíš mu odpověděl : ✠ » Ano, jsem. Ostatně vám prohlašuji : Až po tomhle všem zase uvidíte Syna člověka, budete ho vidět, jak sedí po pravici Všemohoucího a přichází v nebeských oblacích. « *C* Tu si velekněz roztrhl šaty a řekl : *S* » Rouhal se ! Nač ještě potřebujem svědky ? Sami jste právě slyšeli, jak se rouhá. Co o tom soudíte ? « *C* Odpověděli : *S* » Propadl trestu smrti ! « *C* Pak mu naplivali do tváře a tloukli ho pěstmi ; někteří ho bili do obličeje a říkali : *S* » Hádej nám, Mesiáši, kdo tě to udeřil ! «

C Petr seděl mezitím venku na dvoře. Tu k němu přišla jedna služka a tvrdila : *S* » Ty jsi byl taky s Ježíšem z Galileje ! « *C* Ale on to zapřel přede všemi : *S* » Nevím, co povídáš. « *C* Když odešel k prostranství u brány, uviděla ho jiná služka a řekla lidem, co tam stáli : *S* » Tady ten byl taky s Ježíšem z Nazareta. « *C* Ale zase to zapřel a přísahal : *S* » Toho člověka vůbec neznám ! « *C* Za chvilku se shrnuli kolem Petra lidé, kteří tam byli, a říkali mu : *S* » Opravdu patříš k nim i ty ! Už způsob, jak mluvíš, tě prozrazuje. « *C* Tu se Petr začal zaklínat a zapřísahat : *S* » Toho člověka vůbec neznám ! « *C* V té chvíli zakokrhal kohout, a Petr si vzpomněl na to, co řekl Ježíš : » Než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš. « A vyšel ven a hořce se rozplakal.

Když nastalo ráno, všichni velekněží a starší lidu rozhodli proti Ježíšovi, že ho vydají na smrt. Dali ho proto v poutech odvést a odevzdali místodržiteli Ponciu Pilátovi. Když teď zrádce Jidáš viděl, že Ježíš je odsouzen, hnulo to jím. Přinesl velekněžím a starším těch třicet stříbrných nazpátek a řekl : *S* » Dopustil jsem se hříchu : svou zradou jsem způsobil smrt nevinnému člověkovi. « *C* Odpověděli mu : *S* » Co je nám do toho ? Poraď si s tím sám. «

C Hodil tedy ty stříbrné dovnitř chrámu, utekl odtamtud, šel a oběsil se. Velekněží vzali ty peníze a řekli : *S* » Do chrámové pokladny je dát nemůžeme, protože je to odměna za krev. « *C* Rozhodli tedy, že za ně koupí » Hrnčířovo pole « na pohřbívání cizinců. Proto se tomu poli až do dneška říká Hakeldama, to je Krvavé pole. Tak se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš (36, 6) : Vzali třicet stříbrných, cenu to za prodaného člověka, kterého tak Izraelité odhadli, a dali je za Hrnčířovo pole. Tak mi nařídil Pán.

Když Ježíš stál před místodržitelem, ten se ho zeptal : *S* » Jsi ty židovský král ? « *C* Ježíš mu odpověděl : ✠ » Ano, jsem. « *C* Ale na žaloby, které proti němu vedli velekněží a starší, neodpověděl nic. Tu mu řekl Pilát : *S* » Což neslyšíš, jak vážné věci proti tobě vypovídají ? « *C* Ale neodpověděl mu ani na jedno slovo, takže místodržitel nevycházel z údivu. Bylo zvykem, že vždycky o svátcích místodržitel dával milost jednomu vězni, kterého lid chtěl. A tehdy právě měl pověstného vězně, jmenoval se Barabáš. Pilát se tedy zeptal lidí tam shromážděných : *S* » Koho vám mám tentokrát propustit ? Barabáše, anebo Ježíše, kterému říkají Mesiáš ? « *C* Dobře totiž věděl, že ho vydali z nenávisti. Když projednával tento soudní případ, poslala k němu jeho žena se vzkazem : *S* » Ruce pryč od tohoto spravedlivého člověka ! Kvůli němu jsem totiž dnes ve snu mnoho vytrpěla. « *C* Ale velekněží a starší přemluvili lid, aby si vyžádali Barabáše, a Ježíše aby nechali padnout. Když se jich tedy místodržitel zeptal : *S* » Kterého z těchto dvou mám vám propustit ? «, *C* začali volat : *S* » Barabáše ! « *C* Pilát jim dal otázku : *S* » Co tedy mám udělat s Ježíšem, Mesiášem ? « *C* Všichni odpověděli : *S* » Na kříž s ním ! « *C* Vladař namítl : *S* » Ale co špatného udělal ? « *C* Oni však křičeli ještě hlasitěji :

S » Na kříž s ním! « *C* Pilát viděl, že tím ničeho nedosáhl, ba naopak, že bouře stále vzrůstá. Dal si tedy přinést vodu, veřejně si před nimi umyl ruce a řekl: *S* » Když bude prolita krev tohoto spravedlivého člověka, já na tom vinu nemám. Poraďte si s tím sami. « *C* Všechen lid odpověděl: *S* » Jeho krev ať padne na nás a na naše děti! « *C* Tu jim propustil Barabáše, ale Ježíše dal zbičovat a odevzdal jim ho, aby ho ukřižovali.

Potom místodržitelovi vojáci vzali Ježíše do vládní budovy a svolali k němu všecky příslušníky čety, kteří tam byli. Svlékli ho, přehodili mu rudý plášť, upletli korunu z trní, vsadili mu ji na hlavu, dali mu do pravé ruky rákos, klekali před ním a tropili si z něho žerty a říkali: *S* » Buď zdráv, židovský králi! « *C* Plivali na něj, brali rákos a bili ho po hlavě. A když se mu dost naposmívali, svlékli mu plášť, dali mu zase jeho šaty a vyvedli ho, aby ho ukřižovali.

Když vycházeli, potkali jednoho člověka z Kyrény, jmenoval se Šimon. Toho přinutili, aby mu nesl kříž. Když došli na místo, kterému se říká Golgota, což znamená Lebka, dali mu pít víno s příměskem hořkým jako žluč. Okusil, ale nechtěl pít. Pak ho přibili na kříž a losem si rozdělili jeho šaty. Tak se splnilo, co řekl prorok (*Žl* 21, 19): » Rozdělili si mé šaty a o můj oděv losovali. « Potom si tam sedli a hlídali ho. Nad hlavu mu připevnili nápis, který hlásal, čím se provinil: » Toto je Ježíš, židovský král. « Zároveň s ním byli ukřižováni dva lupiči, jeden po jeho pravé straně, druhý po levé. Lidé, co přecházeli okolo, mluvili potupně proti němu, potřásali hlavou a říkali: *S* » Ha, chtěl jsi zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět. Zachraň se, jsi-li Boží Syn, a sestup s kříže! « *C* Stejně tak i velekněží s vykladateli Písma a star-

šími si z něho tropili žerty a říkali: *S* »Jiným pomohl, ale sobě pomoci nemůže. Je prý to izraelský král! Ať teď sestoupí s kříže, a my v něj uvěříme. Spoléhal na Boha, ať ho teď vysvobodí, je-li mu nakloněn. Přece řekl: Jsem Boží Syn!« *C* Stejně ho potupně napadali i lupiči, co s ním byli ukřižováni.

Od dvanácti hodin nastala tma po celé (Judské) zemi a trvala až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš silným hlasem: ✠ »Eli, Eli, lamma sabakthani?« *C* To znamená: ✠ »Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?« *C* Někteří, co tam stáli, to uslyšeli a řekli: *S* »Volá Eliáše!« *C* Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali: *S* »Počkej, chceme vidět, zdali ho přijde Eliáš zachránit.« *C* Ježíš pak ještě jednou hlasitě vykřikl a zemřel.

Zde všichni kleknou a setrvají krátce v tiché modlitbě.

V tu chvíli se chrámová opona roztrhla ve dví odshora až dolů, země se zatřásla, skály se roztrhly, hroby se otevřely a mnoho mrtvol zesnulých svatých lidí vstalo. Po jeho zmrtvýchvstání vyšli z hrobů, šli do svatého města a ukázali se mnoha lidem. Když setník a jeho lidé, kteří měli u Ježíše stráž, viděli to zemětřesení a všecky ty události, padl na ně strach a říkali: *S* »To musel být opravdu Boží syn!« *C* Zpovzdáli tam tomu přihlíželo i mnoho žen. Byly to ty, co šly s Ježíšem už z Galileje a staraly se o něj. Mezi nimi byla Marie Magdaléna, Marie, matka Jakubova a Josefova, a matka Zebedeových synů.

Kvečeru přišel bohatý člověk pocházející z Arimatie, jmenoval se Josef. I on byl Ježíšův učedník.

Došel k Pilátovi a žádal o Ježíšovo mrtvé tělo. Pilát poručil, aby mu bylo vydáno. Josef vzal tělo, zavinul je do čistého lněného plátna a uložil do své nové hrobky, kterou si dal vytesat ve skále. Před vchod do hrobky přivalil velký kámen a odešel. - KRÉDO.

Slouží-li kněz na Květnou neděli více mší svatých, je povinen číst pašije jenom při jedné mši. Při ostatních čte místo pašijí obvyklým způsobem toto

EVANGELIUM (*Mt* 27, 45-52) - Když Ježíše ukřižovali, nastala od dvanácti hodin tma po celé (Judské) zemi a trvala až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš silným hlasem: » Eli, Eli, lamma sabakthani? « To znamená: » Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? « Někteří, co tam stáli, to uslyšeli a řekli: » Volá Eliáše! « Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali: » Počkej, chceme vidět, zdali, ho přijde Eliáš zachránit. « Ježíš pak ještě jednou hlasitě vykřikl a zemřel. (*Zde kněz klekne a chvilku setrvá v tiché modlitbě.*) V tu chvíli se chrámová opona roztrhla ve dví odshora až dolů, země se zatřásla, skály se roztrhly, hroby se otevřely a mnoho mrtvol zesnulých svatých lidí vstalo z mrtvých. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 68, 21-22) - Potupu a bolest zakoušelo moje srdce; a čekal jsem, kdo by měl se mnou soustrast, a nebylo ho; hledal jsem, kdo by mě potěšil, a nenašel jsem. Dali mi za pokrm žluč a v mé žízni mě napájeli octem.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, dej, ať dar, který jsme obětovali před zraky tvé velebnosti, nám získá milost zbožnosti a účinně pomáhá dosáhnout blažené věčnosti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svatém kříži, str.* 250.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 26, 42) - »Otče, nemůže-li mě tento kalich minout, a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať působením tohoto tajemství vymizí naše hříchy a splní se spravedlivé tužby; skrze našeho Pána ...

Nekonal-li se přede mší sv. průvod, říká se stupňová modlitba a jako závěrečné evangelium se čte evangelium z obřadů při průvodu (Mt 21, 1-9; *viz na str.* 129).

ZELENÝ ČTVRTEK

V biskupských chrámech se dopoledne slaví zvláštní mše sv. zvaná »Missa Chrismatis«, při které se světí oleje pro udílení svátostí: olej křestní, olej pro pomazání nemocných a sv. křižmo.

V ostatních chrámech se může slavit zpravidla pouze jedna mše sv., která smí začít nejdříve o 16. *a nejpozději o* 21. *hod.*

VEČERNÍ MŠE SVATÁ
na památku poslední večeře Páně

VSTUP (*Gal* 6, 14) - My pak máme hledat slávu v kříži našeho Pána Ježíše Krista. On nám dává spásu, život a vzkříšení, skrze něho jsme zachráněni a vysvobozeni. (*Žl* 66, 2) Kéž se Bůh nad námi smiluje a nám požehná, kéž rozjasní nad námi svou tvář a slituje se nad námi. (»Sláva Otci« *se neříká, nýbrž hned se opakuje první část vstupu až k žalmu.*)

Při GLORIA *se slavnostně rozezvučí zvony a varhany. Potom však na znamení smutku nad utrpením Páně zmlknou a ozvou se teprve až zase při Gloria o Veliké noci na Bílou sobotu. Místo oltářních zvonků se mezitím užívá dřevěných klapaček.*

MODLITBA - Bože, od tebe dostal Jidáš trest za svou vinu a lotr odměnu za své vyznání; dej tedy, ať se na nás účinně projeví tvá slitovnost: jako totiž náš Pán Ježíš Kristus ve svém utrpení oněm dvěma různě odplatil podle jejich zásluh, tak ať nám daruje milost svého vzkříšení, když nás vyvedl ze staré bludné cesty; který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (11, 20-32): Bratři, o těch vašich schůzkách se už nedá říci, že by to byla večeře, jak ji ustanovil Pán. Každý si totiž už napřed bere, co přinesl k jídlu, takže pak jeden má hlad, a druhý je napilý. Což nemáte dost domů, kde byste se mohli najíst a napít? Či nemáte žádnou úctu k církevní Boží obci, že zahanbujete ty, kdo nic nemají? Co vám na to mám říci? Pochválit vás? V tomhle vás chválit nemohu. Co jsem totiž od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vykonal děkovnou modlitbu, rozlámal ho a řekl: »Vezměte a jezte! Toto je moje tělo, které se za vás vydává. Dělejte to na mou památku.« Podobně vzal po večeři i kalich a řekl: »Tento kalich je nová úmluva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, dělejte to na mou památku.« Kdykoliv totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, slavíte Pánovu smrt, dokud on nepřijde. Kdo by tedy jedl ten chléb nebo pil z toho kalicha Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto se musí člověk zkoumat, a pak teprve může jísti ten chléb a píti z toho kalicha. Kdo totiž jí a pije nehodně, a s tělem Páně nezachází přitom lépe (než s obyčejným chlebem), takový člověk si jí a pije vlastní odsouzení. Proto je mezi vámi tolik nemocných a churavých a mnoho jich už umřelo. Kdybychom se sami správně posuzovali, nebyli

bychom (takto) trestáni. Ale když nás Pán trestá, je to k naší nápravě, abychom nebyli odsouzeni s tímto světem.

MEZIZPĚV (*Fil* 2, 8-9) - Kristus byl pro nás poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. ℣. Proto také ho Bůh povýšil a dal mu důstojnost, která je nade všecky důstojnosti.

EVANGELIUM (*Jan* 13, 1-15) - Bylo to před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla ta jeho chvíle, aby přešel z tohoto světa k Otci. A protože své drahé na tomto světě měl rád, projevil jim svou lásku až do krajnosti. Večeře pokračovala. To už ďábel Jidáši Iškariotskému — jeho otec se jmenoval Šimon — vnukl myšlenku, aby ho zradil. Ačkoliv Ježíš věděl, že Otec mu dal všecko do rukou a že vyšel od Boha a vrací se k Bohu, vstal od večeře, odložil svrchní část šatů a uvázal si lněnou zástěru. Pak nalil vody do umyvadla a chystal se k tomu, že bude umývat učedníkům nohy a utírat zástěrou, kterou měl na sobě. Přišel tedy k Šimonovi Petrovi. Ten mu řekl: » Pane, ty mi chceš mýt nohy? « Ježíš mu odpověděl: » Co já dělám, tomu teď ještě nemůžeš rozumět; pochopíš to později. « » Nohy mi umývat nebudeš! Ne, nikdy! «, zvolal Petr. Ježíš mu odpověděl: » Jestliže tě neumyji, nemůžeš se mnou už mít nic společného. « » A tak, Pane, to mi umyj nejen nohy, ale i ruce a hlavu! «, řekl mu Šimon Petr. Ježíš mu odpověděl: » Kdo je vykoupán, potřebuje si umýt jen nohy, a je celý čistý. I vy jste čistí, i když ne všichni. « Věděl totiž dobře, kdo je jeho zrádce; proto řekl: » Ne všichni jste čistí. « Když jim tedy umyl nohy a vzal si šaty jako dříve, šel zase ke stolu a řekl jim: » Chápete to, co jsem vám udělal? Vy mě nazýváte mistrem a Pánem, a to právem, protože to jsem. Jestliže jsem vám tedy umyl nohy,

já, Pán a mistr, také vy máte jeden druhému umývat nohy. Dal jsem vám příklad : jak jsem já udělal vám, tak máte dělat i vy. «

KRÉDO *se neříká. - Po evangeliu bývá krátké kázání. Po něm může následovat*

OBŘAD UMÝVÁNÍ NOHOU

Smí se nyní konat v každém kostele, kde se na Zelený čtvrtek slaví mše svatá ; může se však i vynechat. - Tento obřad má hluboký smysl : Podobně jako Kristus při poslední večeři umyl nohy apoštolům, umývá kněz nohy dvanácti mužům na znamení pokory a bratrské lásky, která se má projevit v našem smýšlení i chování vůči bližnímu. Také my si máme navzájem prokazovat ochotně i nejnižší služby. - Při umývání nohou se zpívají některé z těchto antifon :

1. ANTIFONA (*Jan* 13, 34) - » Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali, jako jsem já miloval vás « — tak praví Pán.

(*Žl* 118, 1) Blažení bezúhonní na cestě života, kdo jí kráčejí podle zákona Páně.

ANT. » Nové přikázání ... «

Každá antifona se opakuje až k žalmu nebo k veršíku.

2. ANTIFONA (*Jan* 13, 4. 5 a 15) - Když Pán vstal od večeře, nalil vody do umyvadla a začal učedníkům mýti nohy ; tak jim dal příklad.

(*Žl* 47, 2) Veliký je Pán a nadmíru hodný chvály v městě našeho Boha, na své svaté hoře.

ANT. Když Pán vstal ...

3. ANTIFONA (*Jan* 13, 12. 13 a 15) - Když Pán Ježíš povečeřel se svými učedníky, umyl jim nohy a řekl jim : » Chápete, co jsem vám udělal, já, Pán a mistr ? Dal jsem vám příklad, že tak máte dělat i vy. «

(*Žl* 84, 2) Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba.

ANT. Když Pán Ježíš povečeřel ...

4. ANTIFONA (*Jan* 13, 6-7 a 8) - » Pane, ty mi chceš mýti nohy? « Ježíš mu odpověděl: » Jestliže ti neumyji nohy, nemůžeš se mnou už mít nic společného. «

℣. Přišel tedy k Šimonu Petrovi. A Petr mu řekl:

ANT. » Pane, ty mi chceš ... «

℣. » Co já dělám, tomu teď ještě nemůžeš rozumět; pochopíš to později. «

ANT. » Pane, ty mi chceš ... «

5. ANTIFONA (*Jan* 13, 14) - » Jestliže já, váš Pán a mistr, jsem vám umyl nohy, čím více máte vy jeden druhému umývat nohy. «

(*Žl* 48, 2) Slyšte to, lidé všech národů, naslouchejte, kdo přebýváte na zemi!

ANT. » Jestliže já ... «

6. ANTIFONA (*Jan* 13, 35) - » Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, bude-li mezi vámi vzájemná láska. «

℣. Řekl Ježíš svým učedníkům:

ANT. » Podle toho všichni poznají ... «

7. ANTIFONA (1 *Kor* 13, 13) - Ať ve vás zůstane víra, naděje a láska, tato trojice. Ale největší z nich je láska.

℣. Tady trvá víra, naděje a láska, tato trojice; ale největší z nich je láska.

ANT. Ať ve vás zůstane ...

8. ANTIFONA *se nikdy nevynechává.*

Ubi cáritas et amor, Deus ibi est.	Kde je opravdová láska, tam přebývá Bůh.
℣. Congregávit nos in unum Christi amor.	Spojila nás všechny láska Krista Pána.

℣. Exsultémus et in ipso iucundémur.

Jásejme a hledejme jen v něm svou radost!

℣. Timeámus et amémus Deum vivum.

Boha živého se bojme, milujme ho!

℣. Et ex corde diligámus nos sincéro.

Upřímně i navzájem se mějme rádi!

ANT. Ubi cáritas ...

Kde je opravdová ...

℣. Simul ergo cum in unum congregámur:

Tvoříme-li tedy jedno společenství,

℣. Ne nos mente dividámur, caveámus.

varujme se všeho, co nás vnitřně dělí,

℣. Cessent iúrgia malígna, cessent lites.

nechme nerozumných hádek, nechme sporů,

℣. Et in médio nostri sit Christus Deus.

ať je Kristus jako Bůh náš mezi námi!

ANT. Ubi cáritas ...

Kde je opravdová ...

℣. Simul quoque cum beátis videámus,

Kéž pak jednou s blaženými patřit smíme

℣. Gloriánter vultum tuum, Christe Deus:

ve slávě na tvář tvou, Kriste, Boží Synu,

℣. Gáudium, quod est imménsum atque probum,

v dokonalé radosti nad pomyšlení,

℣. Saécula per infiníta saeculórum.

bez mezí a bez konce na věčné věky.

Amen.

Amen.

Závěrem se kněz uprostřed před oltářem modlí:

K. Otče náš (*dále potichu až k:*)
A neuvoď nás v pokušení.
℟. Ale zbav nás od zlého.

K. Pane, tys dal svá přikázání,
℟. aby byla věrně zachovávána.

K. Tys umyl nohy svým učedníkům.
℟. Nepohrdni tedy tím, co dělaly tvé ruce.

K. Pane, vyslyš mou modlitbu.
℟. A mé volání přijď k tobě.

K. Pán buď s vámi!
℟. I s tebou!

K. Orémus: Modleme se:

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, provázej svou pomocí naši pokornou službu, a když jsi ve své lásce umyl nohy svým učedníkům, nepohrdni tím, co dělaly tvé ruce, jak jsi nám to přikázal zachovávat; smyj z každého z nás vnitřní skvrny hříchů, jako si zde necháváme smývat a smýváme vnější poskvrny. To nám milostivě uděl ty sám, který žiješ a kraluješ, Bůh, po všechny věky věků.
℟. Amen.

Po obřadu umývání mohou pokračuje mše svatá.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 117, 16 a 17) - Pravice Páně mocně zasáhla, pravice Páně mě pozvedla; nemusím umřít, nýbrž smím žít a hlásat skutky Páně.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože: ať ti naši oběť učiní milou Ten, který ji v tento den ustanovil a své učedníky poučil, že se má konat na jeho památku, totiž Ježíš Kristus, tvůj Syn a náš Pán, který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *o sv. kříži, str.* 250; *zvláštní* Communicantes (*str.* 228) *a* Hanc igitur (*str.* 230).

Při Agnus Dei se i po třetí místo » obdař nás pokojem « *říká* » smiluj se nad námi «. *První ze tří přípravných modliteb k sv. přijímání* (*prosba o pokoj Páně*) *se vynechá. Před přijímáním věřících se neříká* Confiteor - Misereatur - Indulgentiam.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 13, 12. 13 a 15) - Když Pán Ježíš povečeřel se svými učedníky, umyl jim nohy a řekl jim: » Chápete, co jsem vám udělal, já, Pán a mistr? Dal jsem vám příklad, že tak máte dělat i vy. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Občerstveni životodárným pokrmem tě prosíme, Pane, náš Bože: ať darem tvé nesmrtelnosti dosáhneme toho, co nyní konáme jako smrtelníci; skrze našeho Pána...

Místo » Ite, Missa est « *se říká* » Benedicámus Dómino «. *Slavná mše sv. končí bez závěrečného požehnání a evangelia.*

Po mši sv. kněz přenáší nejsvětější svátost *v průvodu do svatostánku na postranním oltáři nebo v postranní kapli na znamení, že Pán Ježíš odešel z večeřadla do Getsemanské zahrady. Přitom se zpívá chvalozpěv* » Pange lingua « (*Chvalte, ústa*).

Potom kněz postupně odstraní všecku výzdobu s oltářů: oltářní plátna, svícny se svícemi a ostatní bohoslužebné předměty. Pouze postranní oltář, kde je nejsvětější svátost, zůstane ozdoben. Toto » obnažování oltářů « *připomíná obnažení Kristovo při jeho ukřižování, jak naznačuje i antifona k žalmu* 21, *který se kněz přitom modlí*: » Rozdělují si moje šaty a losují o můj oděv. «

Na památku Kristovy smrtelné úzkosti v Getsemanské zahradě a jeho zatčení na Olivové hoře se před oltářem s nejsvětější svátostí koná veřejná adorace *až do půlnoci.*

VELKÝ PÁTEK

ODPOLEDNÍ SLAVNÉ OBŘADY
na památku utrpení a smrti Páně

Začínají zpravidla o 15. *hod., ve stejnou hodinu, kdy Pán Ježíš za nás umřel na kříži. Nejdříve smějí začít ve* 12 *a nejpozději v* 21 *hod.*

1. ČTENÍ A PAŠIJE

Kněz oděn albou a černou štólou vejde za úplného ticha k hlavnímu oltáři a na znamení hlubokého smutku a bolesti nad Kristovou smrtí se položí tváří k zemi na oltářní stupně. Ostatní kleknou, hluboce se skloní a setrvají tak chvíli s knězem v tiché modlitbě. Když kněz vstane, ostatní se vzpřímí, ale zůstanou klečet. Kněz se pak uprostřed před oltářními stupni modlí:

K. Orémus: Modleme se:

MODLITBA - Bože, tys utrpením svého Pomazaného, našeho Pána, zrušil dědičnou smrt po pradávném hříchu, která přešla na všechna další pokolení; dej tedy, ať jsme mu podobni: ať jsme posvěceni, a tak v sobě nosíme obraz nebeské milosti, jako musíme nosit obraz pozemské přirozenosti; skrze Krista, našeho Pána.

Všichni (V.) *odpovědí*: Amen.

Potom hned následují čtení. Předčítá je lektor nebo kněz uprostřed kněžiště; ostatní přitom sedí a naslouchají. Na začátku čtení se neuvádí titul, ani se na konci neříká »Deo grátias«.

PRVNÍ ČTENÍ (*Oz* 6, 1-6) - Toto říká Hospodin: »Ve svém soužení se brzy obrátí ke mně (a

řeknou) : , Pojďme a vraťme se k Pánu! Vždyť on nás potrestal, on nás také uzdraví ; on nás bil, on nás zas vyhojí. Dá nám zase život po dvou dnech, třetí den nás vzkřísí, a budeme žít před jeho tváří. Buďme rozumní, usilujme o to, abychom poznali Pána! On se objeví tak jistě jako ranní záře, přijde k nám jako podzimní a jarní dešť, který zúrodňuje zemi. ' - Co ti mám udělat, Efraime? Co ti mám udělat, Judo? Vaše zbožnost je jako ranní mlha a jako rosa, která brzo pomine. Proto jsem udeřil skrze proroky (varovným hlasem) a je (bezbožníky) zabíjel slovy svých úst ; i tebe stihne trest (tak náhle), jako když vzejde světlo. Neboť milosrdnou lásku chci, a ne (pouze) oběť, poznání Boha raději než celopaly. «

MEZIZPĚV (*Hab* 3) - Pane, uslyšel jsem tvůj výrok, a zděsil jsem se, uzřel jsem tvá díla, a zhrozil jsem se. ℣. Mezi dvěma zvířaty se zjevíš, až nadejdou (jistá) léta, dáš se poznat ; ukážeš se, až přijde (stanovený) čas. ℣. Až se má duše rozechvěje před tvým hněvem, pamatuj na své milosrdenství. ℣. Bůh přijde s Libanonu, Svatý s hory stinné a hustě porostlé. ℣. Nebesa se halí v jeho velebnost a země je plná jeho chvály.

Nyní všichni vstanou. Kněz řekne » Orémus « (Modleme se!), *jáhen* » Flectámus génua « (Klekněme!). *Všichni kleknou a krátce setrvají v tiché modlitbě, až jáhen zase řekne* » Leváte « (Vstaňte!). *Potom všichni vstanou a kněz se modlí církevní modlitbu, do které zahrne všechny tiché prosby věřících. Konají-li se obřady způsobem jednoduchým (bez jáhna a podjáhna), říká kněz všecko sám. - Stejně tak se to opakuje i při dalších modlitbách zvaných* » *Přímluvy* « *a při modlitbách po čteních o Veliké noci.*

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

MODLITBA - Bože, od tebe dostal Jidáš trest za svou vinu a lotr odměnu za své vyznání; dej tedy, ať se na nás účinně projeví tvá slitovnost: jako totiž náš Pán Ježíš Kristus ve svém utrpení oněm dvěma různě odplatil podle jejich zásluh, tak ať nám daruje milost svého vzkříšení, když nás vyvedl ze staré bludné cesty; který s tebou žije a kraluje ...

DRUHÉ ČTENÍ (*Ex* 12, 1-11) - V těch dnech řekl Hospodin Mojžíšovi a Árónovi v Egyptě: » Tento měsíc bude pro vás první v pořadí měsíců; bude to první měsíc v roce. Promluvte k celému shromáždění Izraelových synů a řekněte jim: Desátého dne tohoto měsíce každý ať si opatří beránka pro svou rodinu a pro svůj dům. Je-li však rodina tak malá, že nestačí sníst beránka, ať si přibere z nejbližšího sousedství tolik osob, kolik stačí, aby byl sněden (celý) beránek. Beránek pak ať je bezvadný jednoroční samec; ve stejném smyslu tohoto ustanovení smíte vzít i kozla. A uchováte ho až do čtrnáctého dne tohoto měsíce, kdy ho celé shromáždění Izraelových synů bude k večeru obětovat. Ať pak vezmou trochu jeho krve a pomažou jí obě veřeje i příčný trám nad vchodem domů, v kterých ho budou jíst. Ať jedí maso tu noc pečené na ohni s nekvašenými chleby a polním salátem. Nesmíte jísti z něho nic syrového, ani vařeného ve vodě, nýbrž jen to, co je upečeno na ohni. Také hlavu s nožkami a droby musíte sníst. Nic z něho nesmí zůstat do rána; kdyby něco zbylo, spalte to v ohni. Budete ho pak jísti takto: mějte přepásána bedra, obuv na nohou a hůl v ruce, a jezte rychle, neboť je ‚fase', to znamená ‚přejití' Páně. «

MEZIZPĚV (*Žl* 139, 2-10 a 14) - Zbav mě, Pane, zlého člověka, od zlosyna mě osvoboď! ℣. Od těch,

kdo zamýšlejí v srdci zlé věci, celý den vyvolávají spory. ℣. Brousí si jazyk jako hadi, zmijí jed se skrývá za jejich rty. ℣. Zachraň mě, Pane, z rukou hříšníka, a od zlých lidí mě osvoboď! ℣. Od těch, kdo zamýšlejí podrazit mi nohy. Zpupníci mi strojí léčku. ℣. Tenata rozprostřeli, aby mi v nich uvázly nohy, na cestě na mne nalíčili pasti. ℣. Říkám Pánu: Ty jsi můj Bůh! Pane, vyslyš mou naléhavou prosbu! ℣. Pane Bože, můj mocný pomocníku, kryj mi hlavu v den boje! ℣. Nevydávej mě proti mé vůli hříšníkovi! - Chystají se na mne; neopouštěj mě, ať nezvítězí! ℣. Povznášejí hlavu, kdo mě obkličují; ať na ně padnou zlé výplody jejich rtů! ℣ Spravedliví však budou velebit tvé jméno, poctiví budou přebývat před tvou tváří.

EVANGELIUM *o utrpení a smrti Páně, zvané pašije* (*Jan* 18, 1-40; 19, 1-42). *Čtou se u pultu na evangelní straně dole před oltářními stupni.*

Viz poznámku k pašijím na Květnou neděli na str. 135.

C Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle svatého Jana. V ten čas vyšel Ježíš se svými učedníky za potok Cedron. Tam se rozkládala zahrada, a on do ní vstoupil, i jeho učedníci. Protože se tam Ježíš často zdržoval se svými učedníky, znal to místo i Jidáš, který se teď zabýval tím, že ho zradí. Jidáš si tedy přibral vojenskou četu a od velekněží a farizeů pochopy a šel tam s pochodněmi, s lucernami a se zbraněmi. Ježíš věděl všecko, co na něj má přijít. Šel tedy proti nim a zeptal se jich: ✠ » Koho hledáte? « *S* » Ježíše z Nazareta « *C* odpověděli mu. Řekl jim: ✠ » To jsem já. « *C* Stál s nimi také zrádce Jidáš. Sotva jim tedy Ježíš řekl: » To jsem já, « couvli a padli na zem. Zeptal se jich ještě jednou: ✠ » Koho hledáte? « *S* » Ježíše z Nazareta! « *C* od-

pověděli mu. ✠ » Už jsem vám přece řekl, že jsem to já « *C* odpověděl Ježíš. ✠ » Hledáte-li mne, nechte tyto lidi v klidu odejít. « *C* To proto, aby se splnilo, co kdysi řekl : » Z těch, které jsi mi dal, neztratil jsem ani jednoho. « Šimon Petr měl při sobě meč ; vytáhl ho tedy, sekl po veleknězově pochopovi a uťal mu pravé ucho. Ten pochop se jmenoval Malchus. Ježíš však Petrovi nařídil : ✠ » Zastrč meč do pochvy ! Což nemám píti kalich, který mi podal Otec ? « *C* Vojáci s důstojníkem a židovští pochopové se zmocnili Ježíše a svázali ho.

Napřed ho vedli k Annášovi. Annáš totiž byl tchán Kaifáše, který byl v tom roce veleknězem. Byl to ten Kaifáš, co dal židům radu : » Je lepší, když jeden člověk umře za lid ... « Za Ježíšem šel Šimon Petr a ještě jiný učedník. Tento učedník se znal s veleknězem, a proto se mu podařilo vejít s Ježíšem do veleknězova dvora, ale Petr zůstal u dveří venku. Ten druhý učedník, který se znal s veleknězem, vyšel tedy ven, promluvil s vrátnou a ta Petra pustila dovnitř. Služka u brány se Petra zeptala : *S* » Nepatříš ty taky k učedníkům toho člověka ? « *S* » Nepatřím « *C* odpověděl jí. Stáli tam služebníci a pochopové, kteří si rozdělali oheň, protože bylo chladno, a ohřívali se. Také Petr se k nim postavil a ohříval se.

Velekněz začal Ježíšovi klást otázky o jeho učednících a o jeho učení. Ježíš mu odpověděl : ✠ » Já jsem mluvil k světu veřejně. Já jsem vždycky učíval v synagóze a v chrámě, tedy tam, kde se shromažďují všichni židé, a nic jsem nemluvil pokoutně. Proč se ptáš mne ? Zeptej se těch, kteří slyšeli, co jsem jim mluvil. Ti dobře vědí, co jsem říkal. « *C* Sotva to vyslovil, jeden z pochopů, který při tom stál, dal Ježíšovi políček a řekl : *S* » Tak odpovídáš veleknězi ? « *C* Ježíš mu odpověděl : ✠ » Jestliže jsem řekl

něco špatného, ukaž, v čem je ta špatnost. Jestliže jsem mluvil dobře, proč mě biješ?«

C Annáš ho tedy poslal svázaného k velekněži Kaifášovi. Šimon Petr stál u ohně a ohříval se. Zeptali se ho: *S* »Nepatříš také ty k jeho učedníkům?« *C* On zapíral: *S* »Nepatřím.« *C* Jeden z velekněžových pochopů, příbuzný toho, kterému Petr uťal ucho, zvolal: *S* »Což jsem tě neviděl v zahradě s ním?« *C* Petr to však zase zapíral. V té chvíli zakokrhal kohout.

Od Kaifáše vedli Ježíše do vládní budovy. Bylo časně ráno. Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvrnili, protože jinak by pak nemohli jíst velikonočního beránka. Pilát tedy vyšel k nim a zeptal se: *S* »Jakou žalobu vznášíte proti tomuto člověkovi?« *C* Odpověděli mu: *S* »Kdyby to nebyl zločinec, nevydávali bychom ti ho.« *C* Pilát jim na to řekl: *S* »Vezměte si ho tedy vy sami a odsuďte si ho podle vašeho zákona.« *C* Židé mu odpověděli: *S* »My nemáme právo nikoho popravit.« *C* Tak se totiž mělo splnit Ježíšovo slovo, když naznačoval, jakou smrtí zemře. Pilát se vrátil do vládní budovy, dal Ježíše předvolat a položil mu otázku: *S* »Ty jsi židovský král?« *C* Ježíš odpověděl: ✠ »Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?« *C* Pilát odpověděl: *S* »Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?« *C* Ježíš na to řekl: ✠ »Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moje družina by přece bojovala, abych nepadl židům do rukou. Ne, moje království není odtud.« *S* »Ty jsi tedy přece král?« *C* zeptal se ho Pilát. Ježíš odpověděl: ✠ »Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.« *C* Pilát mu řekl:

S » Co je to pravda! « *C* Po těch slovech vyšel znova k židům. Řekl jim: *S* » Já na něm nemohu nalézt žádný důvod k odsouzení. Ale je u vás zvykem, abych vám k velikonočním svátkům propustil jednoho vězně. Chcete tedy, abych vám propustil toho židovského krále? « *C* Ale oni všichni začali křičet: *S* » Toho ne, ale Barabáše!! « *C* Ten Barabáš byl zločinec.

Pilát tedy rozkázal, aby se Ježíše chopili a zbičovali ho. Vojáci upletli z trní korunu, vsadili mu ji na hlavu, oblekli ho do rudého pláště, předstupovali před něj a provolávali: *S* » Buď zdráv, židovský králi! « *C* a bili ho.

Pilát vyšel znova ven a řekl židům: *S* » Hleďte, dám vám ho předvést, abyste uznali, že na něm neshledávám žádný důvod k odsouzení. « *C* Ježíš tedy vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti. Pilát jim na něj ukázal: *S* » Ejhle, člověk! « *C* Když ho však uviděli velekněží a jejich lidé, začali křičet: *S* » Ukřižuj! Ukřižuj ho! « *C* Pilát na to řekl: *S* » Vezměte si ho vy a ukřižujte sami, protože já na něm neshledávám žádný důvod k odsouzení. « *C* Židé odpověděli: *S* » My máme zákon a podle toho zákona musí zemřít, protože se prohlašoval za Syna Božího. « *C* Když Pilát uslyšel tato slova, ulekl se ještě více. Vešel proto zase do vládní budovy a zeptal se Ježíše: *S* » Odkud pocházíš? « *C* Ježíš mu však nedal žádnou odpověď. Pilát mu tedy řekl: *S* » Se mnou nechceš mluvit? Což nevíš, že mám moc dát tě ukřižovat, a že mám moc tě propustit? « *C* Ježíš odpověděl: ✠ » Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shůry. Proto větší vinu má ten, kdo ti mě vydal. « *C* Pilát se proto snažil ho propustit. Ale židé křičeli: *S* » Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se prohlašuje za krále, staví se proti císařovi! « *C* Jak Pilát usly-

šel tato slova, nařídil vyvést Ježíše ven a zasedl k soudu na místě, kterému se říkalo Kamenná dlažba, hebrejsky Gabbatha. Byl den příprav na velikonoce, kolem poledne. Pilát řekl židům: *S* »Hleďte, váš král!« *C* Ale oni se pustili do křiku: *S* »Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!!« *S* »Vašeho krále mám dát ukřižovat?« *C* zeptal se Pilát. Velekněží odpověděli: *S* »Náš král je císař, nikdo jiný!« *C* A tak jim ho odevzdal, aby byl ukřižován.

Vzali tedy Ježíše a vyvedli ho. Sám si nesl kříž a šel na místo, kterému se říkalo Lebka, hebrejsky Golgota. Tam ho přibili na kříž a s ním ještě dva jiné, každého po jedné straně, a Ježíše uprostřed. Pilát dal také zhotovit a připevnit na kříž nápis v tomto znění: JEŽÍŠ NAZARETSKÝ, ŽIDOVSKÝ KRÁL. Tento nápis četlo mnoho židů, protože místo, kde byl Ježíš ukřižován, bylo blízko města; byl napsán hebrejsky, řecky a latinsky. Proto židovští velekněží Pilátovi říkali: *S* »Nepiš: ‚Židovský král', ale: ‚Tento člověk tvrdil, že je židovský král.'« *C* Pilát však odpověděl: *S* »Jak jsem to poručil napsat, tak to zůstane.« *C* Když vojáci Ježíše ukřižovali, vzali jeho svrchní šaty a rozdělili je na čtyři části, každému vojákovi jednu. Byla tu ale ještě spodní sukně; ta byla nesešívaná, v jednom kuse setkaná odshora až dolů. Řekli si tedy: *S* »Nebudeme ji trhat; losujme o ni, komu připadne.« *C* Tak se splnila slova Písma: Rozdělili si mé šaty, o můj oděv losovali (*Žl* 21, 19). A právě tak to vojáci udělali.

U Ježíšova kříže stála jeho matka a sestra jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdaléna. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl tolik rád, řekl matce: ✠ »Ženo, to je tvůj syn.« *C* Potom řekl učedníkovi: ✠ »To je tvá matka.« *C* A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě.

Potom když Ježíš věděl, že už je všecko dokonáno, řekl ještě : ✠ » Žízním. « *C* Tak se mělo splnit Písmo (*Žl* 68, 22). Stála tam nádoba plná octa. Nasadili tedy na yzop houbu naplněnou octem a podali mu ji k ústům. Když Ježíš přijal ocet, řekl : ✠ » Je dokonáno. « *C* Pak sklonil hlavu a vydechl naposled.

Zde všichni kleknou a setrvají chvilku v tiché modlitbě, aby tak uctili památku smrti Páně.

Protože to byl den příprav (na velikonoce), tedy židé, aby mrtvá těla nezůstala na kříži přes sobotu — tu sobotu totiž byl velký svátek — požádali Piláta, aby ukřižovaným byly přeraženy kosti v nohách a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, co s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, uviděli, že je už mrtev ; nepřerazili mu proto kosti, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok, a hned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví, a jeho svědectví je pravdivé. On ví, že mluví pravdu, abyste i vy věřili. To se stalo, aby se splnilo Písmo : Ani jedna kost mu nebude zlomena (*Ex* 12, 46 ; *Žl* 33, 21). A na jiném místě v Písmě se říká : Pohledí na toho, kterého probodli (*Zach* 12, 10).

Josef z Arimatie, který byl Ježíšovým učedníkem, ale pro strach před židy jen tajným, požádal potom Piláta, aby směl sejmout Ježíšovo mrtvé tělo, a Pilát mu to dovolil. Přišel tedy a sňal Ježíšovo tělo. Dostavil se tam pak také Nikodém, ten, co kdysi přišel k Ježíšovi v noci, a měl s sebou směs myrhy a aloe, asi sto liber. Vzali tedy Ježíšovo tělo a zavinuli je s těmi vonnými věcmi do lněného plátna, jak je u židů ve zvyku ukládat do hrobu. Na tom místě, kde byl ukřižován, byla zahrada, a v té zahradě nová hrobka, kde ještě nikdo nebyl pochován. A protože ta hrobka byla v blízkosti, položili tam tedy Ježíše, neboť u židů byl den příprav.

2. Slavné přímluvy, zvané i »modlitba věřících«

Kněz si oblékne černý pluviál a vystoupí doprostřed k oltáři, kde zpívá nebo se modlí »přímluvy«. Nejprve vždy oznámí úmysl, na který se všichni mají spolu s ním modlit, potom je k tomu vyzve slovem »Orémus« (Modleme se!), *a jáhen (nebo kněz) slovy* »Flectámus génua« (Klekněme!). *Všichni kleknou a potichu se modlí, až jáhen (nebo kněz) řekne* »Leváte« (Vstaňte!). *Pak všichni vstanou a kněz se modlí všeobecnou církevní modlitbu, do které zahrne všecky tiché prosby věřících.*

V těchto »přímluvách« se Církev jako starostlivá matka modlí za všechny své děti i za blaho celého lidstva, protože právě na Velký pátek Kristus umřel na kříži za všechny lidi.

1. ZA CELOU CÍRKEV SVATOU

Modleme se, moji milovaní, za svatou Církev Boží: ať ji náš Bůh a Pán na celém světě milostivě obdaří pokojem, sjednotí a ochraňuje, ať jí podřídí vládce i vlády, a nám dopřeje, abychom žili v klidu a pokoji, a tak mohli oslavovat Boha, všemohoucího Otce.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, tys skrze Krista zjevil svou slávu všem národům; opatruj tedy díla svého milosrdenství, ať tvá Církev, rozšířená po celém světě, neochvějně a vytrvale vyznává víru ve tvé jméno; skrze našeho Pána... V. Amen.

2. ZA SVATÉHO OTCE

Modleme se za našeho svatého Otce N.: ať náš Bůh a Pán, který ho vyvolil k biskupskému úřadu, ho zachová své svaté Církvi ve zdraví a bez úhony, aby řídil svatý lid Boží.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, všecko závisí na tvém úradku; shlédni tedy milostivě na naše prosby a svou otcovskou láskou nám zachovej vyvoleného nejvyššího pastýře, ať křesťanský lid nabývá vždy větších zásluh za svou víru, když je podle tvého ustanovení řízen tak vznešeným veleknězem; skrze našeho Pána ... V. Amen.

3. ZA VŠECHNY STAVY CÍRKVE

Modleme se i za všechny biskupy, kněze, jáhny, podjáhny, akolyty, exorcisty, lektory, ostiáře, vyznavače, panny, vdovy a za veškerý svatý lid Boží.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, tvůj Duch posvěcuje a řídí celé tělo Církve; vyslyš nás tedy, když tě prosíme za všechny církevní stavy: dej jim svou milost, ať ti každý ve svém postavení může věrně sloužit; skrze našeho Pána ... V. Amen.

4. ZA VLÁDY STÁTŮ

Modleme se za vládnoucí osobnosti všech států a za jejich ministry i úřednictvo: ať náš Bůh a Pán řídí podle své vůle jejich ducha i srdce k našemu trvalému míru.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, ve tvých rukou spočívá moc i právo každého národa; shlédni tedy dobrotivě na ty, kdo nám z moci svého úřadu vládnou,

ať pod ochranou tvé pravice je všude na světě neustále zachována plná náboženská svoboda i bezpečnost vlasti; skrze našeho Pána ... V. Amen.

5. ZA ČEKATELE SV. KŘTU

Modleme se i za naše čekatele svatého křtu: ať náš Bůh a Pán otevře jejich nitro i bránu svého milosrdenství, aby i oni skrze koupel znovuzrození přijali odpuštění všech hříchů a byli přivtěleni ke Kristu Ježíši, našemu Pánu.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, ty obdařuješ svou Církev vždy novými dětmi; rozhojni tedy víru a poznání našich čekatelů svatého křtu, ať se znova narodí z křestního zdroje, a tak jsou přidruženi k tvým dětem; skrze našeho Pána ... V. Amen.

6. ZA VŠEOBECNÉ POTŘEBY KŘESŤANŮ

Prosme, moji milovaní, Boha, všemohoucího Otce, ať očistí svět ode všech bludů, odstraní nemoci, odvrátí hlad, otevře věznice, rozváže pouta a dá, aby se ti, kdo dlejí v cizině, šťastně navrátili, churaví se uzdravili a mořeplavci dosáhli záchranného přístavu.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, útěcho zarmoucených, sílo trpících, kéž k tobě proniknou prosby těch, kdo k tobě volají v jakémkoli soužení, aby se všichni mohli radovat, že jim v jejich potřebách pomohlo tvé milosrdenství; skrze našeho Pána ... V. Amen.

7. ZA JEDNOTU CÍRKVE

Modleme se i za bludaře a rozkolníky, aby je náš Bůh a Pán vytrhl ze všech bludů a milostivě povolal nazpět k svaté matce Církvi katolické a apoštolské.

K. Orémus.
℣. Flectámus genua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, ty jsi spasitelem všech a chceš, aby nikdo nezahynul; shlédni tedy na duše oklamané ďábelskou lstí, ať se srdce bloudících vzpamatuje, ať se zřeknou bludařské zvrácenosti a vrátí k jednotě tvé pravdy; skrze našeho Pána ... V. Amen.

8. ZA OBRÁCENÍ ŽIDŮ

Modleme se i za židy: ať náš Bůh a Pán jim sejme clonu ze srdce, aby i oni poznali Ježíše Krista, našeho Pána.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, ty nevylučuješ ze svého milosrdenství ani židy; vyslyš tedy naše prosby, které ti přednášíme za tento zaslepený národ, aby poznali světlo tvé pravdy, to je Krista, a tak byli vytrženi ze svého temna; skrze našeho Pána ... V. Amen.

9. ZA OBRÁCENÍ NEVĚŘÍCÍCH

Modleme se i za pohany: ať všemohoucí Bůh jim odstraní ze srdce nepravost, aby opustili své modly a obrátili se k Bohu živému a pravému a k jeho jedinému Synu Ježíši Kristu, našemu Bohu a Pánu.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

Všemohoucí, věčný Bože, ty chceš nikoli smrt, nýbrž život hříšníků; přijmi tedy milostivě naši prosbu: vysvoboď je z modlářství a k chvále a slávě svého jména je přidruž k své svaté Církvi; skrze našeho Pána ... ℣. Amen.

3. Slavné uctívání svatého kříže

Kněz odloží pluviál. Jáhen (nebo sám kněz) přinese ze sakristie kříž zahalený fialovou rouškou. Přitom ho doprovázejí ministranti. Dva z nich — jeden po pravici a druhý po levici — nesou svícny s hořícími svícemi. Všichni ostatní zatím stojí.

Kněz se postaví s křížem na epištolní stranu dolů vedle oltářních stupňů směrem k lidu, odhalí poněkud horní část kříže a zpívá:

K. Ecce lignum Crucis, in quo salus mundi pepéndit.	Ejhle, dřevo kříže, na kterém visel Spasitel světa!

Všichni společně s chrámovým sborem odpovídají zpěvem:

V. Veníte, adorémus.	Pojďme, klanějme se!

Po zpěvu všichni (kromě kněze s křížem) kleknou na obě kolena, a tak po několik okamžiků mlčky uctívají Kristův kříž.

Dále kněz vystoupí s křížem nahoru k oltáři, kde na epištolní straně obrácen k lidu odhalí pravé rameno Ukřižovaného, pozvedne kříž a poněkud vyšším hlasem po druhé zpívá: » Ecce lignum Crucis ... « *Mezitím všichni ostatní vstanou, zase odpovědí* » Veníte, adorémus « *a kleknou, aby uctili svatý kříž.*

Stejně tak se to opakuje, když kněz uprostřed u oltáře odhalí celý kříž, zase jej pozvedne a po třetí — ještě vyšším hlasem — zpívá: » Ecce lignum Crucis ... « *Ministranti s hořícími svícemi — jeden po pravici, druhý po levici — ho při celém obřadu stále doprovázejí.*

Potom kněz odevzdá kříž jiným dvěma ministrantům. Ti jej postaví doprostřed na oltářní pódium směrem

k lidu a drží jej zprava a zleva za příčné břevno. Po stranách si kleknou oba ministranti s hořícími svícemi na svícnech a postaví je napravo a nalevo od kříže. Tak je kříž vystaven k zvláštnímu uctívání, které se koná jednotlivě.

Nejprve jej uctívá kněz, který vykonává obřady, po něm ostatní duchovenstvo (zúčastní-li se obřadů více kněží nebo i bohoslovci) a ministranti, a to tímto způsobem: každý si napřed pokud možno zuje obuv, poklekne třikrát na pravé koleno, přistoupí ke kříži a políbí nohy Ukřižovaného.

Pak ministranti přenesou kříž k »mřížce« (hrazení, u kterého se obyčejně rozdává tělo Páně), kde se s ním postaví ve stejném seskupení jako předtím u oltáře.

Nyní jdou všichni ostatní věřící — nejprve muži, potom ženy — v zástupu za sebou ke kříži, každý před ním poklekne na pravé koleno a hned zase vstane, přistoupí a políbí nohy Ukřižovaného (toto políbení se však smí i vynechat!) a vrátí se na své místo.

Mezitím zpívají dva sbory střídavě tak zvané »Žaloby (Improperie)«, v kterých si Spasitel slovy proroků stěžuje na nevděčnost lidstva. Ostatní, kdo se vrátili od uctívání kříže, přitom sedí.

Při velkém návalu věřících není dobře možné, aby všichni uctívali sv. kříž jednotlivě. V tom případě jej uctívá uvedeným způsobem jen kněz (s ostatním duchovenstvem) a ministranti, potom jej kněz zase vezme do rukou, vystoupí s ním na nejvyšší oltářní stupeň a několika slovy vyzve věřící, aby poklekli, a tak v tichu — každý na svém místě — krátce uctili sv. kříž, který jim kněz ukazuje.

ŽALOBY

Arabské číslice v textu znamenají: 1. = první sbor, 2. = druhý sbor.

I.

1. a 2. Můj lide, co jsem ti udělal? Nebo čím jsem tě zarmoutil? Odpověz mi! ℣. Za to, že jsem tě vyvedl z egyptské země, připravil jsi svému Spasiteli kříž.

1. Svatý Bože! — 2. Svatý Bože!
1. Svatý Silný! — 2. Svatý Silný!
1. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!
2. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!

1. a 2. Za to, že jsem tě po čtyřicet let vodil pouští a živil manou a uvedl tě do výborné země, připravil jsi svému Spasiteli kříž.

1. Svatý Bože! — 2. Svatý Bože!
1. Svatý Silný! — 2. Svatý Silný!
1. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!
2. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!

1. a 2. Co jsem měl pro tebe ještě udělat, a neudělal jsem? Já jsem si tě zušlechtil jako vyvolenou a překrásnou vinici, a tys mi způsobil takovou hořkost; neboť tys mě žíznivého napájel octem a kopím jsi probodl bok svému Spasiteli.

1. Svatý Bože! — 2. Svatý Bože!
1. Svatý Silný! — Svatý Silný!
1. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!
2. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!

II.

1. Já jsem kvůli tobě stíhal ranami Egypt s jeho prvorozenci, a tys mě vydal, abych byl zbičován.

2. Můj lide, co jsem ti udělal? Nebo čím jsem tě zarmoutil? Odpověz mi!

1. Já jsem tě vyvedl z Egypta a utopil faraona v Rudém moři, a tys mě vydal velekněžím.

2. Můj lide ...

1. Já jsem před tebou otevřel moře, a tys mi kopím otevřel bok.

2. Můj lide ...

1. Já jsem šel před tebou v oblakovém sloupu, a tys mě vedl k Pilátově vládní budově.

2. Můj lide ...

1. Já jsem tě živil na poušti manou, a tys mě políčkoval a bičoval.

2. Můj lide ...

1. Já jsem tě napojil zdravou vodou ze skály, a tys mi dal pít žluč a ocet.

2. Můj lide ...

1. Já jsem kvůli tobě bil kananejské krále, a tys mě bil rákosem po hlavě.

2. Můj lide ...

1. Já jsem ti dal královské žezlo, a tys mi vsadil na hlavu trnovou korunu.

2. Můj lide ...

1. Já jsem tě povznesl velikou mocí, a tys mě pověsil na dřevo kříže.

2. Můj lide ...

III.

1. a 2. (ANTIFONA) Pane, na kolenou uctíváme tvůj kříž a chválíme a oslavujeme tvé svaté vzkříšení; neboť hle, skrze dřevo přišla radost do celého světa.

1. (*Žl* 66, 2) Kéž se Bůh nad námi smiluje a nám požehná.

2. Kéž rozjasní nad námi svou tvář a smiluje se nad námi.

1. a 2. (ANT.) Pane, na kolenou ...

IV.

1. a 2. ANT. - Kříži víry, ze všech stromů
vzácný strome jediný,
žádný se ti nevyrovná
listím, květy, ovocem.
Blahé dřevo, blahé hřeby
blahé drží břemeno.

1. CHVAL. - Opěvujte, ústa, vavřín
v slavném boji získaný,
o vítězství kříže skvělém
pějte slavný chvalozpěv:
kterak Vykupitel světa
obětován zvítězil.

2. Kříži víry, ze všech stromů
vzácný strome jediný,
žádný se ti nevyrovná
listím, květy, ovocem.

1. S prarodiči svedenými
Tvůrce soucit projevil:
zakázaný plod když snědli,
a tak smrti propadli,
naznačil, že jiné dřevo
škodu dřeva napraví.

2. Blahé dřevo, blahé hřeby
blahé drží břemeno.

1. Toto dílo naší spásy
vyžadoval jistý řád:
vyšší moudrost měla zdolat
zlého škůdce prohnanost,
dát nám odtud spásu, odkud
zloduch zranil praotce.

2. Kříži víry ...

1. Když se tedy stanovený
posvátný čas naplnil,
poslán Otcem z věčných sídel
narodil se světa Pán,
z panenského lůna vyšel
lidským tělem oděný.

2. Blahé dřevo ...

1. Pláče malé nemluvňátko
v těsných jeslích ležící,

údy v plénkách zavinuté
Panna-Matka svazuje,
Boží ruce, Boží nohy
úzkým pásem stahuje.

2. Kříži víry ...

1. Když už víc než třicet roků
Spasitel žil na zemi,
sám se za nás dobrovolně
vydal a byl umučen,
povýšen na dřevo kříže
v oběť jako Beránek.

2. Blahé dřevo ...

1. Vysílen — hle — žluč měl píti ;
trny, hřeby, kopí hrot
probodly mu údy, srdce,
z boku vyšla voda, krev.
Země, moře, svět i hvězdy
proudem tím jsou obmyty.

2. Kříži víry ...

1. Skloň své větve, strome statný,
zmírni těla napětí,
ať mu rány nerozdírá
dřevo tvé svou drsností,
údy nadzemského Krále
mírně na kmen rozepni !

2. Blahé dřevo ...

1. Pouze tys byl hoden nésti
za hřích lidstva smírný dar,
stát se novou archou spásy
světu, který ztroskotal,
neprodyšně vymazanou
krví z těla Beránka.

2. Kříži víry ...

1. Věčná sláva zněj a pocta
nejsvětější Trojici,
stejná Otci, stejná Synu,
stejná Utěšiteli,
každý tvor ať chválí Boha
jednoho v třech osobách!

2. Blahé dřevo ...

4. Svaté přijímání

Po uctívání přenesou ministranti kříž doprostřed na hlavní oltář, kde jej umístí tak, aby jej všichni snadno mohli vidět, a po stranách postaví na oltář oba svícny s hořícími svícemi.

Kněz, jáhen s podjáhnem a ministranti odloží černé a obléknou si fialové roucho. Jáhen (nebo kněz) pak za doprovodu ministrantů přenese kalich s nejsvětější svátostí s postranního oltáře na oltář hlavní. Přitom všichni ostatní kleknou na obě kolena a chrámový sbor zpívá tyto antifony:

1. Klaníme se ti, Kriste, a velebíme tě, neboť skrze svůj kříž jsi vykoupil svět.

2. Skrze dřevo jsme se stali otroky, a skrze svatý kříž jsme byli vysvobozeni. Ovoce (rajského) stromu nás svedlo, Boží Syn nás vykoupil.

3. Spasiteli světa, zachraň nás! Tys nás vykoupil skrze svůj kříž a svou krev; prosíme tě tedy, Bože náš: pomáhej nám!

U hlavního oltáře, na kterém je nyní kalich s tělem Páně, se kněz modlí podobně jako při mši svaté před přijímáním (viz mešní řád):

K. Orémus:

Praecéptis salutáribus móniti, et divína institutióne formáti, audémus dícere:

Modleme se:

Povzbuzeni spasitelnými příkazy a vedeni božským učením odvažujeme se říkat:

Všichni *se modlí společně s knězem Otčenáš v mateřské řeči jedné všeobecné Církve* :

PATER NOSTER, qui es in caelis : | Sanctificétur nomen tuum. | Advéniat regnum tuum. | Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. | Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie : | Et dimítte nobis débita nostra, | sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. | Et ne nos indúcas in tentatiónem ; | sed líbera nos a malo. | Amen.

Kněz sám hlasitě pokračuje :

Prosíme tě, Pane, zbav nás všeho minulého, přítomného i budoucího zla, a na přímluvu blahoslavené a ustavičné Panny, slavné Boží Rodičky Marie, tvých svatých apoštolů Petra a Pavla i Ondřeje a všech svatých uděl milostivě pokoj naší době, ať účinnou pomocí tvého milosrdenství jsme vždy prosti hříchu a v bezpečí před veškerým zmatkem ; skrze našeho Pána ...

K. ... per ómnia saécula saeculórum. V. Amen.

Kněz se skloní a potichu se dále modlí :

Pane Ježíši Kriste, ať mi požití tvého těla, které se já nehodný odvažuji přijmout, není k odsouzení a zatracení, nýbrž ať mi pro tvou dobrotivost prospěje k ochraně duše i těla a jako účinný lék ; který žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. Amen.

Kněz poklekne, vezme z kalicha malou sv. hostii a přijme ji podobně jako při mši sv. Když se pak jáhen (nebo ministrant) pomodlil Confiteor, *rozdává kněz obvyklým způsobem tělo Páně věřícím (viz mešní řád). Po* » Misereatur « *a po* » Indulgentiam « *odpovídají všichni* » Amen «. *Při rozdávání těla Páně se může zpívat žalm* 21 *nebo vhodná píseň.*

Závěrem se kněz modlí uprostřed u oltáře tři modlitby. Všichni ostatní přitom stojí a po každé modlitbě odpovídají » Amen «.

K. Orémus :

1. MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ať na tvůj lid, který se zbožnou myslí slavil památku utrpení a smrti tvého Syna, sestoupí hojné požehnání, ať se mu dostane odpuštění a útěchy, ať v něm vzroste svatá víra a ať je mu zajištěno věčné vykoupení; skrze Krista, našeho Pána. V. Amen.

K. Orémus :

2. MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys nás obnovil blahodárným utrpením a smrtí svého Pomazaného; zachovej v nás tedy dílo svého milosrdenství, ať skrze účast v tomto tajemství žijeme v trvalé oddanosti vůči tobě; skrze Krista, našeho Pána.

V. Amen.

K. Orémus :

3. MODLITBA - Pane, rozpomeň se, jak ses slitovával, a ustavičně ochraňuj a posvěcuj své služebníky, pro které tvůj Syn Kristus ustanovil velikonoční tajemství; skrze Krista, našeho Pána.

V. Amen.

Tím jsou velkopáteční obřady skončeny. Podle římského způsobu se nejsvětější svátost soukromě a za úplného ticha zase přenese do svatostánku na postranní oltář. V některých zemích — i v naší vlasti — je tento oltář bohatě vyzdoben a nazývá se » *Boží hrob* «.

BÍLÁ SOBOTA

Bílá sobota je nejprve den ticha na památku, že Pán Ježíš v tu dobu odpočíval v hrobě. Jeho vzkříšení slavíme teprve až v noci, která se proto právem nazývá » Veliká noc «. Posvátné obřady začínají zpravidla kolem půl 11. *hod., aby se mše svatá mohla slavit o půlnoci. Z vážných důvodů se smějí konat už večer, ale nejdříve po západu slunce.*

SLAVNOST VELIKÉ NOCI

I. Slavnost Kristova vzkříšení

(*Slavnost velikonočního světla*)

1. *Svěcení ohně*

Koná se před kostelem za účasti věřícího lidu. Oheň se zapálí jiskrou, vykřesanou z kamene. To má hluboký smysl : Kristus při svém zmrtvýchvstání vyšel z kamenného hrobu jako světlo světa. On je podle starozákonního proroctví » rohový kámen «, na kterém je zbudována Církev (*viz* 1 Petr 2, 4-8 ; Mt 21, 42-44). *Z něho nám vzešlo světlo pravdy a milosti, světlo božského a věčného života. - Kněz v rouchu fialové barvy se modlí u hořícího ohně :*

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi !
V. Et cum spíritu tuo.	I s tebou !
K. Orémus :	Modleme se :

MODLITBA - Bože, tys skrze svého Syna, známého jako » rohový kámen «, udělil věřícím oheň své slávy ; posvěť ✠ tedy tento nový oheň, vykřesaný z kamene, aby sloužil našim potřebám, a dej,

ať skrze tuto velikonoční slavnost jsme tak uchváceni nebeskými tužbami, abychom s čistou duší dospěli až k slavnosti věčné slávy; skrze Krista, našeho Pána. V. Amen.

Kněz pokropí oheň svěcenou vodou a okouří kadidlem.

2. *Svěcení velikonoční svíce*

Velká velikonoční svíce zvaná »paškál« znázorňuje zmrtvýchvstalého Krista. Proto na ní kněz kovovým rydlem vyryje znamení kříže, řecká písmena alfa a omega a letopočet běžného roku v pořadí a seskupení označeném čísly na připojeném nákresu, a přitom říká:

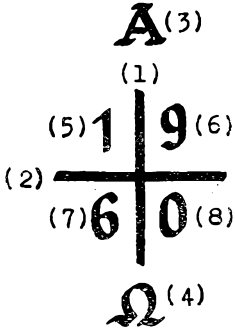

(1) Kristus (je stejný) včera i dnes,
(2) Začátek i Konec,
(3) Alfa
(4) i Omega.
(5) Jeho jsou časy
(6) i věky.
(7) Jemu patří sláva i vláda
(8) po všechny věčné věky. Amen.

Dále kněz zasadí do otvorů v paškálu (na krajích ramen a uprostřed vyrytého kříže) pět velkých kadidlových zrn, která jsou pozlacena, a tak připomínají Kristovy oslavené rány, a přitom praví:

(1) Skrze své svaté
(2) slavné rány
(3) opatruj
(4) a zachovej nás
(5) Kristus Pán. Amen.

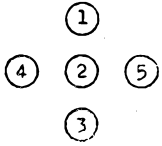

Od posvěceného ohně nyní kněz rozžehne paškál se slovy :

Světlo Krista, který slavně vstal,
tmu srdce i ducha zapuď v dál.

Potom kněz světí paškál touto modlitbou :

K. Dóminus vobíscum. Pán buď s vámi!
V. Et cum spíritu tuo. I s tebou!

K. Orémus : Modleme se :

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože, ať na tuto hořící svíci sestoupí hojný proud tvého ✠ požehnání ; neviditelný dárce nového života, shlédni na tuto noční zář, aby nejen oběť, kterou tuto noc slavíme, zazářila jasem tvého tajemného světla, ale aby na každém místě, kam se dostane aspoň něco z těchto tajemně posvěcených věcí, ustoupila ďábelská lest i zloba a působila moc tvé velebnosti ; skrze Krista, našeho Pána. V. Amen.

Mezitím se v kostele zhasí všechna světla.

3. *Průvod se zvěstováním vzkříšení*

Jáhen si oblékne bílé roucho na znamení radosti, vezme hořící paškál a nese jej do neosvětleného kostela. Ostatní ho doprovázejí. Uvnitř hned u vchodu se jáhen zastaví a zpívá :

Lumen Christi. Světlo Kristovo!

Všichni ostatní (kromě těch, kteří nesou kříž a kadidelnici) pokleknou směrem k paškálu a přitom zpěvem odpovídají:

V. Deo grátias. Díky Bohu!

Potom si kněz rozžehne od paškálu svou svíčku.

Průvod jde dál až doprostřed kostela, kde jáhen o něco vyšším hlasem po druhé zpívá » Lumen Christi « *a ostatní s pokleknutím znovu odpovídají* » Deo grátias «. *Nyní si od paškálu rozžehne své svíčky duchovenstvo (při jednoduchých obřadech ministranti).*

Když průvod dojde před oltář, jáhen ještě vyšším hlasem po třetí zpívá » Lumen Christi « *a ostatní opět pokleknou a odpovídají* » Deo grátias «. *Závěrem se postupně rozsvítí svíčky lidu i všechny svíce a světla v kostele. Přitom mohou jednotlivé skupiny věřících vyslat své zástupce, aby jim přinesli posvěcené světlo přímo od paškálu; má to symbolický význam.*

Tento krásný obřad znázorňuje Kristovo vzkříšení z temného hrobu a naši radost z jeho slavného vítězství nad říší temna. Rostoucí záplava světla zároveň symbolicky naznačuje, jak se od dob apoštolů až podnes šíří světlo víry ve zmrtvýchvstalého Krista a zároveň s ním světlo Kristovy pravdy, milosti a lásky, světlo božského života a křesťanské radosti, jak před tímto světlem musí ustoupit temnoty bludu, hříchu, nenávisti a beznadějnosti. I nám se toho světla dostalo v hojné míře. Proto vděčně ctíme zmrtvýchvstalého Pána, znázorněného hořícím paškálem. Prosme, ať nám Kristovo světlo září v duši, ať z ní vyzařuje i navenek a » *svítí před lidmi, aby viděli naše dobré skutky a vzdali slávu Otci v nebesích* « (Mt 5, 16), *a my abychom jednou směli požívat světla věčné slávy.*

Potom jde každý na své místo. Jáhen postaví paškál na nízký svícen doprostřed před oltář, vezme knihu, vyprosí si od kněze požehnání, položí knihu na vysoký podstavec vedle paškálu a okouří ji kadidlem; dále obejde a okouří i paškál. Pak všichni vstanou a s hořícími svícemi v rukou stojí podobně jako při evangeliu,

zatím co jáhen zpívá velikonoční chvalozpěv zvaný »Exsultet«, *kterým Církev více než tisíc let nadšeně projevuje svou radost z Kristova vzkříšení.*

4. *Exsultet* (*velikonoční chvalozpěv*)

Exsúltet iam Angélica turba caelórum: exsúltent divína mystéria: et pro tanti Regis victória tuba ínsonet salutáris. Gáudeat et tellus tantis irradiáta fulgóribus: et aetérni Regis splendóre illustráta, totíus orbis se séntiat amisísse calíginem. Laetétur et mater Ecclésia, tanti lúminis adornáta fulgóribus: et magnis populórum vócibus haec aula resúltet. Quaprópter adstántes vos, fratres caríssimi, ad tam miram huius sancti lúminis claritátem, una mecum quaeso, Dei omnipoténtis misericórdiam invocáte. Ut, qui me non meis méritis intra Levitárum númerum dignátus est aggregáre: lúminis sui claritátem infúndens, Cérei huius laudem implére perfíciat. Per Dóminum nostrum Iesum Christum, Fílium suum: Qui cum

Jásejte, andělské kůry v nebi! Jásejte, božská tajemství! Rozezvuč se, polnice spásy, k vítězství tak mocného Krále! Raduj se, země, zaplavená tak oslnivou září a osvícená jasem věčného Krále, a viz, jak se všude s tebe ztratila temnota! Raduj se, matko Církvi! Krásou se skvěješ v záři tak jasného světla. A ty, Boží chráme, zaznívej nadšeným jásotem lidu! Proto vás prosím, drazí bratři, když jste svědky tak obdivuhodného jasu tohoto posvátného světla: volejte spolu se mnou k milosrdnému a všemohoucímu Bohu! On mě bez mých zásluh milostivě přidružil ke sboru jáhnů; ať mě tedy naplní jasem svého světla, a tak uschopní zpívat chválu na tuto svíci; skrze našeho Pána Ježíše Krista, svého Syna, který s ním

eo vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus:

žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh,

℣. Per ómnia saécula saeculórum.

po všechny věky věků.

℟. Amen.

Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

Pán buď s vámi!

℟. Et cum spíritu tuo.

I s tebou!

℣. Sursum corda.

Vzhůru srdce!

℟. Habémus ad Dóminum.

Máme je pozdviženo k Pánu.

℣. Grátias agámus Dómino, Deo nostro.

Vzdejme díky Pánu, svému Bohu!

℟. Dignum et iustum est.

Vhodné je to a spravedlivé.

Vere dignum et iustum est, invisíbilem Deum Patrem omnipoténtem Filiúmque eius unigénitum, Dóminum nostrum Iesum Christum, toto cordis ac mentis afféctu et vocis ministério personáre. Qui pro nobis aetérno Patri Adae débitum solvit: et véteris piáculi cautiónem pio cruóre detérsit. Haec sunt enim festa paschália, in quibus verus ille Agnus occíditur, cuius sánguine postes fidélium consecrántur. Haec nox est, in qua primum patres nostros, fílios Israel edúctos de Aegýpto, Mare Rubrum

Vpravdě je vhodné a spravedlivé všemi vzněty srdce i ducha a jásavým hlasem velebit neviditelného Boha, všemohoucího Otce, i jeho jednorozeného Syna, našeho Pána Ježíše Krista. On za nás splatil Adamův dluh věčnému Otci a svou přesvatou krví zrušil dlužní úpis po pradávném hříchu. Dnes přece slavíme ty velikonoce, o kterých se zabíjí onen pravý Beránek, jehož krev posvěcuje veřeje věřících. Toto je ta noc, v které jsi, Bože, naše praotce, Izraelovy děti, kdysi vyvedl z E-

sicco vestígio transíre fecísti. Haec ígitur nox est, quae peccatórum ténebras colúmnae illuminatióne purgávit. Haec nox est, quae hódie per univérsum mundum in Christo credéntes, a vítiis saéculi et calígine peccatórum segregátos, reddit grátiae, sóciat sanctitáti. Haec nox est, in qua, destrúctis vínculis mortis, Christus ab ínferis victor ascéndit. Nihil enim nobis nasci prófuit, nisi rédimi profuísset. O mira circa nos tuae pietátis dignátio! O inaestimábilis diléctio caritátis: ut servum redímeres, Fílium tradidísti! O certe necessárium Adae peccátum, quod Christi morte delétum est! O felix culpa, quae talem ac tantum méruit habére Redemptórem! O vere beáta nox, quae sola méruit scire tempus et horam, in qua Christus ab ínferis resurréxit! Haec nox est, de qua scriptum est: Et nox sicut dies illuminábitur: Et nox illuminátio mea in delíciis meis.

gypta a jim dopřál, že suchou nohou prošli Rudým mořem. Toto je tedy ta noc, kdy jas ohnivého sloupu zapudil temno hříchu. Toto je ta noc, která dnes na celém světě všechny, kdo věří v Krista, odvrací od světských neřestí a od temnoty hříchu, a vede je k životu v milosti a k svatému společenství. Toto je ta noc, v které Kristus zpřetrhal pouta smrti a jako vítěz vystoupil ze záhrobí. Vždyť nic by nám neprospělo, že jsme se narodili, kdyby se nám nedostalo vykoupení. (Bože,) jak obdivuhodná je vůči nám tvá otcovská dobrotivost! Jak nedocenitelný to projev tvé lásky: abys vykoupil otroka, vydal jsi Syna! Ó vpravdě nezbytný byl Adamův hřích, který byl zahlazen Kristovou smrtí! Ó šťastná vina, která vyžadovala tak vznešeného a velikého Vykupitele! Ó vskutku blažená noc, která jediná směla vědět čas i hodinu, kdy Kristus vstal z říše

Huius ígitur sanctificátio noctis fugat scélera, culpas lavat : et reddit innocéntiam lapsis et maestis laetítiam. Fugat ódia, concórdiam parat et curvat impéria.

In huius ígitur noctis grátia, súscipe, sancte Pater, incénsi huius sacrifícium vespertínum: quod tibi in hac Cérei oblatióne solémni per ministrórum manus de opéribus apum, sacrosáncta reddit Ecclésia. Sed iam colúmnae huius praecónia nóvimus, quam in honórem Dei rútilans ignis accéndit. Qui licet sit divísus in partes, mutáti tamen lúminis detriménta non novit. Álitur enim liquántibus ceris, quas in substántiam pretiósae huius lámpadis apis mater edúxit :

O vere beáta nox, quae exspoliávit Aegýptios, ditávit Hebraéos! Nox, in qua terrénis caeléstia, humánis divína iungúntur. Orámus ergo te, Dómine: ut Céreus iste in honórem

mrtvých! Toto je ta noc, o které je psáno (*Žl* 138, 12 a 11) : » Noc jako den se rozjasní « a » noc mi bude jako světlo v mé rozkoši «. Posvěcená je tato noc, a proto zahání hříchy, smývá viny, hříšníkům vrací nevinnost a zarmouceným radost ; zahání nenávist, dává svornost a podrobuje si mocnosti.

V této milostiplné noci přijmi tedy, svatý Otče, toto hořící světlo jako večerní oběť, kterou ti přináší přesvatá Církev, když ti rukama svých služebníků obětuje tuto svíci ze včelího vosku. Však jsme už slyšeli chvalozpěv na tento sloupec, který ke cti Boží rozsvítil planoucí oheň. Jeho plamen se sice dělí a na všechny strany rozdává světlo, a přece ho neubývá. Napájí se totiž tekoucím voskem, který jako podstatu této drahocenné svíce vyrobila plodná včelka.

Ó vpravdě blahodárná noc, která oloupila Egypťany a obohatila He-

tui nóminis consecrátus, ad noctis huius calíginem destruéndam, indefíciens persevéret. Et in odórem suavitátis accéptus, supérnis lumináribus misceátur. Flammas eius lúcifer matutínus invéniat. Ille, inquam, lúcifer, qui nescit occásum. Ille, qui regréssus ab ínferis, humáno géneri serénus illúxit.

Precámur ergo te, Dómine: ut nos fámulos tuos, omnémque clerum, et devotíssimum pópulum: una cum beatíssimo Papa nostro N. et Antístite nostro N., quiéte témporum concéssa, in his paschálibus gáudiis, assídua protectióne régere, gubernáre et conserváre dignéris. Réspice étiam ad eos, qui nos in potestáte regunt, et ineffábili pietátis et misericórdiae tuae múnere, dírige cogitatiónes eórum ad iustítiam et pacem, ut de terréna operositáte ad caeléstem pátriam pervéniant cum omni pópulo tuo. Per eúndem Dómi-

breje! Noc, v které se spojují věci nebeské s pozemskými a božské s lidskými. Prosíme tě tedy, Pane, ať tato svíce, posvěcená ke cti tvého jména, stále svítí stejným jasem, aby zaplašila tmu této noci. Přijmi ji jako líbeznou vůni a přidruž ji k nadzemským světlům. Její plamen pak ať uzří jitřní hvězda. Totiž ta jitřenka, která nezná západu: to je Ten, který se vrátil ze záhrobí a jasně zazářil lidskému pokolení.

Snažně tě tedy prosíme, Pane, abys nám dopřál pokojných časů a v radostných dnech těchto velikonočních svátků ustavičně ochraňoval a vedl, milostivě řídil a zachoval nás jako své služebníky, veškeré duchovenstvo i tobě oddaný lid spolu se svatým Otcem, naším papežem N. a naším biskupem N. Shlédni i na ty, kdo nám vládnou, a nevýslovným darem své otcovské lásky a svého milosrdenství veď jejich myšlenky ke spra-

num nostrum Iesum Christum, Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus: per ómnia saécula saeculórum.
℟. Amen.

vedlnosti a k míru, aby s veškerým tvým lidem došli z pozemského shonu do věčné vlasti; skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

II. Slavnost našeho »vzkříšení« (Slavnost křestní)

Kristus chce své vzkříšení tajemně uskutečnit i v nás. Nejprve v naší duši, když nám skrze svátosti dává svůj božský život, tj. posvěcující milost. Pokud si ji zachováme, máme naději, že Kristus v soudný den vzkřísí a oslaví i naše tělo a dá nám věčně blažený život. Milost posvěcující je tedy nebe v zárodku. Po prvé se nám jí dostalo při sv. křtu. Proto mají obřady Veliké noci ve své druhé části ráz křestní slavnosti.

1. *Čtvero čtení*

Tyto starozákonní předobrazy svátosti křtu a jeho účinků tvořily kdysi část poslední biblické katechese pro křtěnce před udílením sv. křtu o Veliké noci. I nám skýtají vhodné myšlenky k přípravě na obnovu křestního slibu. - Na začátku čtení se neuvádí titul, ani se na konci neříká »Deo grátias«. *Předčítá je lektor nebo kněz v rouchu fialové barvy. Ostatní přitom sedí.*

PRVNÍ ČTENÍ (*Gn* 1, 1-31; 2, 1-2)

Stvoření světa a člověka je předobraz nového duchovního stvoření, které se v nás uskutečňuje při sv. křtu.

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země však byla pustá a prázdná; tma se rozprostírala nad propastnou hlubinou, a Duch Boží se vznášel nad vodou. Tu Bůh řekl: » Buď světlo! « a vzniklo světlo. Bůh viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od temnoty. Světlo nazval » den « a tmu » noc «. Tak uplynul večer a ráno: první den. Potom Bůh řekl: » Ať vznikne obloha mezi vodami a odděluje je od sebe! « a tak se stalo. Bůh udělal oblohu a oddělil vodu, která byla pod oblohou, od té, která byla nad oblohou. Bůh pojmenoval oblohu » nebe «. Tak uplynul večer a ráno: druhý den. Potom Bůh řekl: » Ať voda pod nebem steče na jedno místo a ukáže se pevnina! « a tak se stalo. Bůh nazval pevninu » země « a shromážděnou vodu pojmenoval » moře «. A Bůh viděl, že je to dobré. Potom řekl: » Ať se země zazelená: ať z ní vyrazí rostliny vytvářející semena a ovocné stromy nejrůznějšího druhu, přinášející na zemi plody, a v těch ať mají své semeno! « a tak se stalo. Země se zazelenala, jak z ní vyrostly nejrůznější druhy semenných rostlin a stromy přinášející plody, a v každém z nich měly jádra podle svého druhu. A Bůh viděl, že je to dobré. Tak uplynul večer a ráno: třetí den. Dále Bůh řekl: » Ať jsou na nebeské obloze světla: ať oddělují den od noci a udávají časy, dny a roky, ať svítí na nebeské obloze a osvětlují zemi! « a tak se stalo. Bůh udělal dvě velká světla: světlo větší, aby vládlo nade dnem, světlo menší, aby vládlo nad nocí, a hvězdy. Umístil je na nebeské obloze, aby svítila nad zemí, vládla nade dnem a nocí a oddělovala světlo od temnoty. A Bůh viděl, že je to dobré. Tak uplynul večer a ráno: čtvrtý den. Potom Bůh řekl: » Ať se voda hemží živými bytostmi a ptáci ať poletují nad zemí pod nebeskou oblohou! « Bůh tedy stvořil obrovská vodní zvířata i pohyblivé živočichy nejrůznějšího

druhu, kterými se hemží voda, a všechny druhy ptactva. Bůh viděl, že je to dobré, a požehnal jim slovy: » Rosťte, množte se a naplňte vodu v moři; také ptáci na zemi ať se rozmnožují! « Tak uplynul večer a ráno: pátý den. Bůh zase řekl: » Ať země zplodí živočišstvo v jeho druzích: dobytek, drobné živočichy a polní zvěř nejrůznějšího druhu! « a tak se stalo. Bůh utvořil různé druhy dobytka a polních zvířat a všechny druhy drobných zemských živočichů. Bůh viděl, že je to dobré, a řekl: » Udělejme člověka jako náš obraz, nám podobného! Ať vládne nad mořskými rybami, nad létavým ptactvem, nad dobytkem i polní zvěří a nade všemi drobnými živočichy, kteří se pohybují po zemi. « Bůh tedy stvořil člověka jako svůj obraz, jako obraz Boží ho stvořil; stvořil je jako muže a ženu. Bůh jim požehnal slovy: » Rosťte a rozmnožujte se! Naplňte zemi a podmaňte si ji! Vládněte nad rybami v moři, nad ptáky v povětří a nade všemi živočichy, kteří se pohybují po zemi! « Bůh dále řekl: » Dávám vám všechny semenné rostliny na zemi a všechny stromy, které mají plody s jádry podle svého druhu, aby vám skýtaly potravu; také všem zvířatům na zemi, všem ptákům ve vzduchu i všemu, co se pohybuje po zemi a má v sobě život, aby měli co žrát, « a tak se stalo. Bůh pak viděl všecko, co udělal, a bylo to velmi dobré. Tak uplynul večer a ráno: šestý den. Tím byla dokonána nebesa i země a všecka jejich výzdoba. Sedmého dne měl tedy Bůh dokončeno své dílo, které vytvořil, a odpočinul si sedmý den od veškeré práce, kterou vykonal.

Na konci každého čtení všichni vstanou. Kněz řekne » Orémus « (Modleme se!), *jáhen* » Flectámus génua « (Klekněme!); *všichni kleknou a krátce setrvají v tiché modlitbě, až jáhen řekne* » Leváte « (Vstaňte!). *Potom všichni vstanou, a kněz se modlí církevní modlitbu, do které zahrne všechny tiché prosby věřících.*

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

MODLITBA - Bože, tys člověka obdivuhodně stvořil a ještě obdivuhodněji vykoupil; prosíme tě tedy, dej, ať rozvahou ducha odoláme svodům ke hříchu, a tak si zasloužíme dosáhnout věčných radostí; skrze našeho Pána ...

DRUHÉ ČTENÍ (*Ex* 14, 24-31 ; 15, 1)

Přechod Izraelitů Rudým mořem je další předobraz sv. křtu. Kristus nás vede »rudým mořem« své krve i křestní vody a v jeho vlnách utápí satana i hříchy, největší to naše nepřátele.

V těch dnech, když nadešla doba ranní hlídky, najednou Hospodin pohleděl z ohnivého sloupu a z oblaku na tábor Egypťanů a způsobil zmatek v jejich vojsku; zadrhl jim kola u vozů, takže mohli pokračovat v jízdě jen s velkými obtížemi. Proto Egypťané říkali: »Utečme před Izraelem, vždyť Hospodin bojuje za ně proti nám.« Hospodin pak nařídil Mojžíšovi: »Natáhni svou ruku směrem k moři, ať se voda vrátí na Egypťany, na jejich vozy i jezdce!« Když tedy Mojžíš natáhl ruku proti moři, vrátilo se časně zrána na původní místo. Když pak Egypťané prchali, voda jim zastoupila cestu, a tak je Hospodin zatopil vlnami. Voda se valila nazpět a zaplavila vozy i jezdce celého faraonova vojska, kteří se hnali (za Izraelity) a vjeli do moře, a nezbyl z nich ani jeden. Synové Izraelovi však prošli středem vysušeného moře, a voda jim stála po pravé i po levé straně jako zeď. Tak Hospodin v ten den vysvobodil Izraelity z rukou Egypťanů. Viděli mrtvé Egypťany a (pocítili) mohutnou ruku, kterou Hospodin proti nim zasáhl. Lid se bál Hospodina a věřili

Hospodinovi a jeho služebníku Mojžíšovi. Tehdy zazpíval Mojžíš s Izraelovými syny tuto píseň:

ZPĚV (*Ex* 15, 1 a 2)

Zpívejme Hospodinu, vždyť slavně projevil svou vznešenost: koně i jezdce uvrhl do moře; jako pomocník i ochránce byl mou záchranou. ℣. Toto je můj Bůh, proto ho chci ctíti, Bůh mého otce, proto ho budu chválit. ℣. Hospodin maří války; Hospodin je jeho jméno.

K. Orémus.
℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

MODLITBA - Bože, poznáváme, že tvoje zázraky z dávných dob se tajemně opakují i v naší době: vždyť to, cos svou mocnou pravicí vykonal pro jeden národ, když jsi ho vysvobodil z egyptské poroby, to působíš skrze vodu znovuzrození ke spáse všech národů; dej tedy, ať všichni na celém světě se stanou Abrahámovými dětmi s důstojností jako Izraelité; skrze našeho Pána ...

TŘETÍ ČTENÍ (*Iz* 4, 2-6)

Izaiáš se způsobem prorocké mluvy zmiňuje o plodech vykoupení: křtem povolaní do Církve (Božího to Jeruzaléma) budou požívat pravé radosti, Božího pokoje a ochrany. Musí se však zbavit špíny hříchu a žít svatě.

V ten den bude potomek Páně k zvelebení a k slávě a plod země k povznesení a k radosti těm, kdo budou zachráněni z Izraele. A každý, kdo ještě zbude na Sionu a zůstane v Jeruzalémě, bude nazýván »svatý«, každý, kdo je zapsán k životu v Jeruzalémě. Až Pán smyje špínu ze sionských dcer, až odstraní z Jeruzaléma vinu za krev duchem soudu a duchem

žáru, potom nad každým místem sionské hory a tam, kde bude vzýván, utvoří Hospodin za dne oblak a za noci dým s jasně planoucím ohněm ; bude totiž ochranou nad veškerou slávou. A bude příbytkem, který poskytne stín před horkem za dne a bezpečné útočiště před vichrem a deštěm.

ZPĚV (*Iz* 5, 1 a 2) - Vinici měl můj miláček na úrodném návrší.

℣. Obehnal ji zdí a okopal, osázel ji ušlechtilou révou a postavil uprostřed ní věž. ℣. Také lis v ní vykopal. Vinice Pána zástupů je totiž dům Izraelův.

K. Orémus.

℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

MODLITBA - Bože, tys ústy svatých proroků prohlásil všem dětem své Církve, že na všech místech, kde vládneš, rozséváš dobrá semena a pěstuješ vybranou révu ; dej tedy, ať tvůj lid, který u tebe znamená vinici i osení, vymýtí nečisté trní a bodláčí, a tak v hojnosti přináší dobré plody ; skrze našeho Pána ...

ČTVRTÉ ČTENÍ (*Dt* 31,22-30)

Poslední slova Mojžíšova před jeho smrtí jsou nám výzvou, abychom věrně zachovávali Boží přikázání. Jen tak si udržíme křestní milost znovuzrození a dojdeme do zaslíbené země nebeského království.

V těch dnech Mojžíš napsal píseň a naučil jí syny Izraelovy. Hospodin pak nařídil Josuovi, synu Nunovu : » Buď zmužilý a statečný ! Vždyť ty uvedeš syny Izraelovy do země, kterou jsem jim zaslíbil, a já budu s tebou. « Mojžíš tedy napsal slova tohoto zákona do knihy, a když s tím byl hotov, přikázal levitům, kteří nosili archu úmluvy Páně ; » Vezměte

tu knihu a položte ji na vnější stranu archy úmluvy Hospodina, vašeho Boha, aby tam byla na svědectví proti tobě, (Izraeli). Však já znám tvou vzpurnost a tvou zatvrzelou šíji. Už teď, kdy ještě žiji a jsem s vámi, stále se vzpurně chováte vůči Hospodinu; čím více, až umřu? Shromážděte ke mně všechny starší z vašich kmenů a písaře! Chci jim důrazně povědět tato slova a dovolávat se přitom nebe i země jako svědků proti nim. Vždyť vím, že po mé smrti budete jednat nešlechetně a že se brzy uchýlíte z cesty, kterou jsem vám přikázal. A nakonec vás stihnou pohromy, když budete páchat zlo před tváří Páně a tak ho dráždit ke hněvu skutky svých rukou.« Potom Mojžíš před celou izraelskou obcí přednesl až do posledního slova tuto píseň:

ZPĚV (*Dt* 32, 1-4) - Poslouchejte, nebesa, co mluvím! Země, poslyš slova z mých úst! ℣. Jako dešť očekávej mou řeč; jako rosa ať sestoupí moje slova. ℣. Jako lijavec na trávu a jako sníh na vadnoucí květ; neboť vzývat budu jméno Páně. ℣. Vzdejte čest našemu Bohu! Dokonalá jsou Boží díla a správné všechny jeho cesty. ℣. Bůh je věrný, a není v něm hříchu, spravedlivý a svatý je Pán.

K. Orémus.

℣. Flectámus génua. — ℟. Leváte.

MODLITBA - Bože, ty vyvyšuješ pokorné a posiluješ spravedlivé; tys chtěl, aby tvůj svatý služebník Mojžíš zpěvem této písně tak poučil tvůj lid, že i nám je ten zákon směrnicí, když se znovu předčítá; projev tedy svou moc nad všemi národy, kterým se dostalo ospravedlnění, zmírni hrůzu a dej jim radost, odpusť a zahlaď všechny jejich hříchy, ať se jim místo trestu, kterýms jim hrozil, dostane spásy; skrze našeho Pána ...

2. *Litanie ke všem svatým - 1. část*

Svatí si v pozemském životě udrželi posvěcující milost, a tak dosáhli světla věčné slávy. Svým příkladem a svou přímluvou u Boha nám pomáhají, aby se to podařilo i nám. O to je prosíme.

Pane, smiluj se nad námi! — Kriste, smiluj se nad námi! — Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás! — Kriste, vyslyš nás!
Otče z nebes, Bože, — smiluj se nad námi!
Synu, Vykupiteli světa, Bože, —
Duchu svatý, Bože, —
Svatá Trojice, jeden Bože, —
Svatá Maria, — oroduj za nás!
Svatá Boží Rodičko, —
Svatá Panno panen, —
Svatý Michaeli, —
Svatý Gabrieli, —
Svatý Rafaeli, —
Všichni svatí andělé i archandělé, — orodujte za nás!
Všechny svaté kůry blažených duchů, —
Svatý Jene Křtiteli, — oroduj za nás!
Svatý Josefe, —
Všichni svatí patriarchové a proroci, — orodujte za nás!
Svatý Petře, — oroduj za nás!
Svatý Pavle, —
Svatý Ondřeji, —
Svatý Jene, —
Všichni svatí apoštolové a evangelisté, — orodujte za nás!
Všichni svatí učedníci Páně, —
Svatý Štěpáne, — oroduj za nás!
Svatý Vavřinče, —
Svatý Vincenci, —

Všichni svatí mučedníci, — orodujte za nás!
Svatý Silvestře, — oroduj za nás!
Svatý Řehoři, —
Svatý Augustine, —
Všichni svatí biskupové a vyznavači, — orodujte za nás!
Všichni svatí církevní učitelé, —
Svatý Antoníne, — oroduj za nás!
Svatý Benedikte, —
Svatý Dominiku, —
Svatý Františku, —
Všichni svatí kněží a jáhnové, — orodujte za nás!
Všichni svatí řeholníci a poustevníci, —
Svatá Maří Magdaléno, — oroduj za nás!
Svatá Anežko, —
Svatá Cecílie, —
Svatá Háto, —
Svatá Anastázie, —
Všechny svaté panny a vdovy, — orodujte za nás!
Všichni svatí a světice Boží, — přimlouvejte se za nás!

3. *Svěcení křestní vody*
(*jen ve farních kostelích*)

Zvyk světit křestní vodu právě tento den se zachoval z prvních křesťanských dob, kdy se hlavně o Veliké noci katechumenům hromadně uděloval svatý křest.

K. Dóminus vobíscum. Pán buď s vámi!
℟. Et cum spíritu tuo. I s tebou!
K. Orémus : Modleme se :

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, provázej svou mocí tajemství své velké otcovské lásky, provázej svou mocí svátosti ; a sešli ducha dětství, abys stvořil nové lidi, které ti rodí křestní zřídlo, a naplň tak svou účinnou silou to, co teď chceme vykonat svou pokornou službou ; skrze našeho Pána ...

K. Per ómnia saécula saeculórum.	... po všechny věky věků.
℟. Amen.	Amen.
K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi!
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!
K. Sursum corda.	Vzhůru srdce!
℟. Habémus ad Dóminum.	Máme je pozdviženo k Pánu.
K. Grátias agámus Dómino, Deo nostro.	Vzdejme díky Pánu, svému Bohu!
℟. Dignum et justum est.	Vhodné je to a spravedlivé.

K. Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Ty neviditelnou mocí zázračně působíš, že tvé svátosti jsou účinné. A i když nejsme hodni udělovat tak velká tajemství, ty přece nepřestáváš dávat svou milost a dobrotivě nasloucháš našim prosbám. Bože, tvůj Duch se vznášel nad vodami hned na počátku světa, aby už tehdy přirozenost vody přijala posvěcující moc. Bože, tys předobrazně naznačil křestní znovuzrození všeobecnou potopou, když jsi vodou smyl zločiny hříšného světa, aby tajemstvím jednoho a téhož živlu zanikaly neřesti a vznikaly ctnosti. Shlédni tedy, Pane, na tvář své Církve a zvyš v ní mnohonásobně počet svých znovuzrozených. Vždyť mocným proudem své milosti oblažuješ své město a k obnově národů na celém světě otvíráš křestní zřídlo, aby na příkaz tvé velebnosti přijalo od Ducha svatého milost tvého Jednorozeného.

Nyní kněz rozdělí rukou vodu v podobě kříže, aby tím naznačil, že z kříže se Kristova drahocenná krev i milost rozlévá do celého světa.

On (Duch svatý) ať tajemně přidá svou božskou moc do této vody, která je připravena pro lidi, aby se z ní znova narodili. Ať jí tak dá plodnost, aby se z ní vynořilo nebeské pokolení, počaté posvěcením a znovuzrozené z neposkvrněného lůna božského zřídla jako nové tvorstvo. A všechny, kdo se od sebe liší buď tělesně pohlavím, nebo časově věkem, ať milost jako matka zrodí jako stejné děti. Přikaž tedy, Pane, ať se odtud úplně vzdálí každý nečistý duch, ať daleko ustoupí všechna ďábelská lest a zloba. Nikde ať zde nemá vliv moc zlého ducha, ať tu nechodí zákeřně okolo, ať se sem tajně nevplíží, ať nic neposkvrní a nezkazí.

Kněz se dotkne rukou vody, aby tím naznačil, že má být posvěcena, a tak určena jen k posvátným účelům.

Ať je tento živel svatý a neporušený, ať není přístupný žádnému ďáblovu útoku, ať je očištěn tím, že z něho ustoupí všecka zlá moc. Ať je to živý zdroj, voda dávající nový život, očistný proud, aby ve všech, kdo se nechají obmýt v této spásonosné koupeli, působil Duch svatý, a aby tak dosáhli dokonalého očištění a odpuštění.

Kněz rozdělí rukou vodu, přitom jí trochu vyleje ve směru čtyř světových stran, aby tak znázornil, že skrze svátosti se má Boží milost rozlévat do celého světa a oblažovat lidi všech národů, jak to přikázal Kristus.

Proto tě žehnám, tvore vodo, skrze Boha ✠ živého, skrze Boha ✠ pravého, skrze Boha ✠ svatého; skrze Boha, který tě na počátku slovem oddělil od pevniny, jehož Duch se vznášel nad tebou.

On způsobil, že ses vyřinula z rajského zdroje, a přikázal ti, abys čtyřmi proudy zavlažovala celou zemi. On ti na poušti, kdes byla hořká, dal sladkou chuť, abys byla pitná, a vyvedl tě ze skály žíznícímu lidu. Žehnám ✠ tě i skrze Ježíše Krista, jeho jedi-

ného Syna a našeho Pána. On tě obdivuhodným zázrakem v galilejské Káně proměnil svou mocí ve víno. On po tobě kráčel svýma nohama a v Jordáně byl tebou od Jana pokřtěn. On tě vypustil spolu s krví ze svého boku a přikázal svým učedníkům, aby tebou křtili věřící, když řekl: » Jděte, vyučujte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. « (*Kněz pokračuje beze zpěvu* :)

Když tedy tato přikázání zachováváme, ty, všemohoucí Bože, nám teď milostivě pomáhej, ty dobrotivě působ skrze náš dech.

Kněz dechne třikrát na vodu v podobě kříže a přitom říká :

Ty svými ústy požehnej tuto obyčejnou vodu, ať kromě toho, že může při umývání přirozeně očistit tělo, také účinně očišťuje i duši.

Kněz třikrát — vždy hlouběji — ponoří paškál do vody a přitom třikrát — vždy vyšším hlasem — zpívá :

Ať do celého tohoto zřídla sestoupí síla Ducha svatého.

Potom třikrát dechne na vodu v podobě řeckého písmene Ψ (*znamení Ducha svatého*) *a zpěvem pokračuje* :

A celé podstatě této vody ať dá plodnost, aby působila nové zrození.

Pak vyzvedne paškál z vody a zpívá :

Zde ať jsou zahlazeny skvrny všech hříchů, zde ať je lidská přirozenost, stvořená jako tvůj obraz, očištěna od staré špíny, a tak obnovena ve své původní důstojnosti. A každý, kdo přijme tuto svátost znovuzrození, ať se znova narodí jako zcela nevinné dítě. (*Dále kněz pokračuje beze zpěvu.*)

Skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který přijde soudit živé i mrtvé a svět ohněm. ℟. Amen.

Část posvěcené velikonoční vody se oddělí pro věřící. Do ostatní kněz pak přimísí svaté oleje, a tak se z ní stane voda křestní. Nejprve do ní přidá trochu křestního oleje ve znamení kříže a praví:

Ať spásonosný olej posvětí tuto vodu a dá jí plodnost pro ty, kdo se z ní mají znova narodit k věčnému životu. ℟. Amen.

Podobně přidá do vody i trochu sv. křižma se slovy:

Ať křižmo našeho Pána Ježíše Krista i Utěšitele Ducha svatého je vlito ve jménu nejsvětější Trojice. ℟. Amen.

Nyní přimísí do vody stejným způsobem křestní olej zároveň se sv. křižmem a přitom říká:

Ať se posvěcující křižmo smísí s křestním olejem a s křestní vodou rovněž ve jménu ✠ Otce i ✠ Syna i ✠ Ducha svatého. ℟. Amen.

Jsou-li přítomni křtěnci, uděluje se teď křest. Potom se křestní voda nese v průvodu ke křtitelnici a přitom se zpívá:

ZPĚV (*Žl* 41, 2-4) - Jako touží jelen po vodních pramenech, tak touží má duše po tobě, Bože. ℣. Má duše žízní po živém Bohu; kdy smím přijít a se objevit před tváří Boží? ℣. Moje slzy jsou mi chlebem ve dne v noci, když se mě každý den ptají: »Kdepak je tvůj Bůh?«

Křestní voda se vleje do křtitelnice a kněz se závěrem modlí:

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi!
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!
K. Orémus:	Modleme se:

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, shlédni milostivě na zbožný lid, který se má znova narodit a jako jelen touží po prameni tvé vody, a dej dobrotivě, ať jeho žízeň víry mu tajemstvím křtu posvětí duši i tělo; skrze našeho Pána...

Kněz okouří křtitelnici kadidlem a vrátí se k oltáři.

4. *Obnova křestního slibu*

Po svěcení křestní vody se v prvních křesťanských dobách udělovala dospělým svátost křtu. Dnes se to děje zřídka, protože v evropských zemích jsou většinou všichni křesťané pokřtěni už od malička. Místo křtu se tedy nyní koná obnova křestního slibu. Při ní máme všichni společně a veřejně vyznat svou víru a slavnostně prohlásit, že se zříkáme satana i všeho zla a chceme žít jako opravdoví křesťané ve spojení s Kristem Pánem. K tomu si pak vyprošujeme světlo a sílu pro duši v druhé části litanie ke všem svatým.

Kněz okouří kadidlem paškál, všichni ostatní vstanou a stojí s hořícími svícemi v rukou. Kněz se k nim obrátí a praví:

Drazí bratři! Tuto noc svatá matka Církev uctívá památku smrti a pohřbu našeho Pána Ježíše Krista. Z vděčné lásky k němu zachovává proto noční bdění. A jásavě se raduje, když slaví jeho slavné vzkříšení.

Vždyť přece, jak učí sv. apoštol Pavel, jsme byli s Kristem pohřbeni, když jsme byli skrze křest ponořeni do jeho smrti. A jako Kristus vstal z mrtvých, tak i my teď musíme žít úplně novým životem. Vždyť víme, že starý člověk v nás byl spolu s Kristem přibit na kříž, abychom už více neotročili hříchu. Považujme se tedy za mrtvé pro hřích, ale za žijící pro Boha, když jsme spojeni s Kristem Ježíšem, naším Pánem.

Proto, drazí bratři když skončila postní doba, obnovme posvátný křestní slib, kterým jsme se kdysi odřekli satana i jeho skutků, stejně tak i světa, který je Boží nepřítel, a slíbili, že budeme věrně sloužit Bohu ve svaté katolické Církvi.

Ptám se vás tedy:

K. Odříkáte se satana? V. Odříkáme!
K. I všech jeho skutků? V. Odříkáme!

K. I všech jeho svůdných
lákadel? V. Odříkáme!
K. Věříte v Boha, všemohoucího Otce, stvořitele nebe i země?
V. Věříme!
K. Věříte v Ježíše Krista, jeho jediného Syna, našeho Pána, který se narodil a trpěl?
V. Věříme!
K. Věříte i v Ducha svatého, ve svatou Církev katolickou, ve společenství svatých, v odpuštění hříchů, ve vzkříšení těla a ve věčný život?
V. Věříme!
K. Nyní tedy prosme společně Boha tou modlitbou, které nás naučil náš Pán Ježíš Kristus:
V. Otče náš...
K. A všemohoucí Bůh, Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nám daroval nový život z vody a z Ducha svatého a který nám odpustil hříchy, kéž nás svou milostí zachová ve spojení s Kristem Ježíšem, naším Pánem, k věčnému životu.
V. Amen.

Závěrem kněz pokropí lid svěcenou vodou.

5. *Druhá část litanie ke všem svatým*

Zpíváme nebo modlíme se ji kleče. Mezitím se paškál postaví na svícen na evangelní stranu oltáře, který se slavnostně ozdobí.

Buď nám milostiv! — Odpusť nám, Pane!
Buď nám milostiv! — Vyslyš nás, Pane!
Ode všeho zlého — vysvoboď nás, Pane!
Od každého hříchu —
Od věčné smrti —
Skrze tajemství svého svatého vtělení —
Skrze svůj příchod —
Skrze své narození —

Skrze svůj křest a svatý půst —
Skrze svůj kříž a své utrpení —
Skrze svou smrt a svůj pohřeb —
Skrze své svaté vzkříšení —
Skrze své obdivuhodné nanebevstoupení —
Skrze příchod Utěšitele Ducha svatého —
V den soudný —
My hříšníci — prosíme tě, uslyš nás!
Abys nás ušetřil, —
Abys milostivě řídil a zachoval svou svatou Církev, —
Abys apoštolského náměstka a veškerý duchovní stav milostivě udržoval ve svatém náboženství, —
Abys milostivě pokořil nepřátele svaté Církve, —
Abys křesťanským vládcům a vládám milostivě dopřál pokoje a pravé svornosti, —
Abys také nás milostivě posiloval a zachoval ve své svaté službě, —
Abys všechny naše dobrodince milostivě odměnil věčnými dobry, —
Abys dobrotivě dal a zachoval zemskou úrodu, —
Abys všem zemřelým věřícím milostivě dopřál věčného odpočinutí, —
Abys nás milostivě vyslyšel, —
Beránku Boží, který snímáš hříchy světa! — Odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, který snímáš hříchy světa! — Vyslyš nás, Pane!
Beránku Boží, který snímáš hříchy světa! — Smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás! — Kriste, vyslyš nás!

Slavnost Veliké noci vyvrcholuje mešní obětí a svatým přijímáním. Vždyť pod způsobami chleba a vína máme na oltáři Krista s oslaveným tělem jako živého velikonočního Beránka, který byl za nás obětován na kříži a pro nás vstal z mrtvých. Chce však sestoupit nejen při oběti na oltář, ale i ve svátosti do našeho srdce,

aby nám dal milost božského života jako tajemný počátek a záruku slavného vzkříšení našeho těla. Teprve tak slavíme vzkříšení Páně opravdově a duchovně. Skrze Krista, v něm a s ním přece tvoříme jednu rodinu znovuzrozených dětí Božích, jedno svaté společenství, které potrvá na věky.

III. Slavná mše svatá

Slavíme ji tak, jak se nám dochovala z prvních křesťanských dob: bez stupňové modlitby, vstupního zpěvu, zpěvu k obětování a k přijímání, dále bez Kréda, Agnus Dei, bez první modlitby před přijímáním a bez závěrečného evangelia.

Hned po litaniích se zpívá Kyrie. *Kněz mezitím vystoupí k oltáři, uprostřed jej políbí a okouří kadidlem. Po Kyrie slavnostně zapěje* Gloria, *při kterém se jásavě rozezvučí varhany a rozhlaholí zvony. Potom se kněz modlí církevní modlitbu:*

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi!
R. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!
K. Orémus:	Modleme se:

MODLITBA - Bože, tys tuto přesvatou noc prozářil slávou vzkříšení Páně; zachovej v nových členech své rodiny ducha dětství, kterého jsi jim dal, a tak je obnovil na těle i na duši, aby ti sloužili čistým srdcem; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Kolosanům (3, 1-4): Bratři, zároveň s Kristem jste byli vzkříšeni. Snažte se proto získati to, co je nahoře, kde Kristus sedí po Boží pravici. Vaše myšlení ať se nese k tomu, co je nahoře, ne k tomu, co je na zemi. Jste už přece mrtví! A to, že žijete — stejně jako to, že žije Kristus — je ukryto v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, dárce vašeho života, potom se ukážete i vy s ním ve slávě.

Po čtení kněz třikrát — vždy vyšším hlasem — zpívá a všichni vždy opakují nejstarší velikonoční píseň :

ALELUJA !

Pěvecký sbor pak pokračuje :

℣. (*Žl* 117, 1) Velebte Pána, neboť je dobrotivý, neboť na věky trvá jeho milosrdenství. ℣. (*Žl* 116) Chvalte Pána, všechny národy, chvalte ho, všichni lidé ! ℣. Neboť mocně se na nás projevilo jeho milosrdenství, a věrnost Páně trvá na věky.

EVANGELIUM (*Mt* 28, 1-7) - Když přešla sobota, na úsvitu prvního dne v týdnu, přišla Marie Magdaléna a ta druhá Marie podívat se na hrob. Tu se země silně zatřásla, protože anděl Páně sestoupil z nebe, přistoupil, odvalil kámen a posadil se na něj. Jeho zjev byl jako blesk a jeho roucho bylo bílé jako sníh. Strachem z něho se stráže začaly třást a byly jako mrtvé. Anděl oslovil ženy : » Nebojte se ! Vím, že hledáte ukřižovaného Ježíše. Tady není. Vstal z mrtvých, jak řekl. Pojďte a podívejte se na to místo, kam byl položen. A teď rychle jděte povědět jeho učedníkům, že vstal z mrtvých. Jde před vámi do Galileje, tam ho uvidíte. Tohle jsem vám měl povědět. «

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi modlitby svého lidu s obětními dary, aby nám, posvěceny velikonočními tajemstvími, tvým působením prospěly jako lék pro věčnost ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční* (... tím slavněji však zvláště TUTO NOC ..., *str.* 251) ; *zvláštní* Communicantes (*str.* 228) *a* Hanc igitur (*str.* 231).

Po sv. přijímání se zpívají ranní církevní hodinky, zvané velikonoční

CHVÁLY (Laudes)

ANTIFONA - Aleluja, aleluja, aleluja!

ŽALM 150

Chvalte Pána v jeho svatyni, * chvalte ho v jeho vznešeném sídle!

Chvalte ho pro jeho mohutná díla, * chvalte ho pro jeho svrchovanou velebnost!

Chvalte ho hlaholem polnice, * chvalte ho harfou i citerou!

Chvalte ho bubnem a rejem, * chvalte ho na strunách i flétnou!

Chvalte ho zvučnými cymbály, - chvalte ho cymbály silně znějícími! * Všechno, co dýchá, ať chválí Pána!

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.

Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.

ANT. Aleluja, aleluja, aleluja!

ANTIFONA - A záhy zrána první den po sobotě přišly ke hrobu, když slunce už vyšlo. Aleluja.

CHVALOZPĚV ZACHARIÁŠŮV (*Lk* 1, 68-79)

Pochválen buď Pán, Bůh Izraelův, * protože se milostivě sklonil k svému lidu a připravil mu vykoupení.

Poslal nám mocného zachránce * z rodu svého služebníka Davida,

z věrnosti k svým zaslíbením, * která dal skrze své svaté proroky od pradávna:

že nás zachrání od našich nepřátel, * z moci všech, kdo nás nenávidí.

Tím že prokáže milosrdenství našim otcům * a rozpomene se na svou svatou smlouvu,

na přísahu, kterou se zavázal Abrahámovi, našemu otci: * že nám dopřeje,

abychom bez bázně, vysvobozeni z rukou nepřátel, * mohli mu sloužit
zbožní a spravedliví v jeho očích * po celý svůj život.
A ty, dítě, budeš prorokem Nejvyššího, * neboť půjdeš před Pánem připravit mu cestu,
poučit jeho lid o spáse, * která záleží v odpuštění hříchů
skrze srdečné milosrdenství našeho Boha ; * s ním se k nám milostivě skloní Slunce vycházející z výsosti,
aby zazářilo těm, kdo žijí ve tmě a v stínu smrti, * a přímo řídilo naše kroky na cestu k pokoji.
Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.
Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.
ANT. A záhy zrána ...

Po antifoně se kněz modlí závěrečnou modlitbu, která je zároveň modlitbou po přijímání :

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi !
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou !
K. Orémus :	Modleme se :

MODLITBA - Pane, vlej do nás Ducha své lásky, když jsi nás nasytil velikonočními tajemstvími, a tak ve své dobrotivosti dej, ať si navzájem dobře rozumíme ; skrze našeho Pána ...

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi !
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou !
K. Ite, missa est, allelúja, allelúja.	Jděte, mše je skončena. Aleluja, aleluja !
℟. Deo grátias, allelúja, allelúja.	Díky Bohu. Aleluja, aleluja !

Kněz udělí závěrečné požehnání, a tím mše svatá končí.

Úvodní obřad
v neděli před hlavní mší svatou

Kněz prochází chrámem a kropí věřící svěcenou vodou; přitom se zpívá:

ASPÉRGES ME, Dómine hyssópo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbábor. (*Ps* 50, 3) Miserére mei, Deus, secúndum magnam misericórdiam tuam.

℣. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saécula saeculórum. Amen.

Zkrop mě yzopem, Pane, a budu čistý; umyj mě, a budu bělejší než sníh. (*Žl* 50, 3) Smiluj se nade mnou, Bože, podle svého velikého milosrdenství!

℣. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky věků. Amen.

Opakuje se od začátku až k žalmu.

V době velikonoční:

VIDI AQUAM, egrediéntem de templo a látere dextro, allelúja: et omnes, ad quos pervénit aqua ista, salvi facti sunt, et dicent: allelúja, allelúja. (*Ps* 117, 1) Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in saéculum misericórdia ejus.

℣. Glória Patri ...

Viděl jsem vodu vycházející z pravé strany chrámu. Aleluja! A všichni, k nimž ta voda pronikla, byli uzdraveni a volali: Aleluja! Aleluja! (*Žl* 117, 1) Velebte Pána, neboť je dobrý, neboť na věky trvá jeho milosrdenství.

℣. Sláva Otci ...

Opakuje se od začátku až k žalmu.

K. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam. (Allelúja.)

℟. Et salutáre tuum da nobis. (Allelúja.)

Pane, prokaž nám své milosrdenství. (*V době velik. se přidá*: Aleluja.)

A dej nám svou spásu. (Aleluja.)

K. Dómine, exáudi oratiónem meam.

Pane, vyslyš mou modlitbu.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

A mé volání přijď k tobě.

K. Dóminus vobíscum.

Pán buď s vámi!

℟. Et cum spíritu tuo.

I s tebou!

K. Orémus: Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: et míttere dignéris sanctum Ángelum tuum de caelis; qui custódiat, fóveat, prótegat, vísitet atque defendat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum, Dóminum nostrum.

Modleme se: Vyslyš nás, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, a sešli dobrotivě svého svatého anděla z nebe, aby opatroval, podporoval, ochraňoval, navštívil a bránil všechny, kdo jsou shromážděni v tomto domě; skrze Krista, našeho Pána.

℟. Amen.

Amen.

MEŠNÍ ŘÁD
(Ordo missae)

Mešní řád obsahuje neměnné části mešní oběti, které jsou v každé mši svaté stejné. Části proměnné jsou zvlášť vyznačeny hvězdičkou (*). Jejich text najdeme vždy ve zvláštním formuláři, který je na každou neděli a svátek jiný.

Zkratky znamenají: K. = kněz, M. = ministrant, S. = schola (chrámový sbor), V. = všichni, ✠ = znamení svatého kříže. Na některé kněžské aklamace mohou odpovídat buď jen ministranti, nebo schola, nebo všichni věřící sborově latinsky, podle toho, jakým způsobem se mše svatá slaví. Takové odpovědi se proto v bohoslužebných knihách označují písmenem ℟., to znamená latinsky »responsum« (= odpověď).

Úvod

STUPŇOVÁ MODLITBA

Kněz stojí u stupňů oltáře a modlí se střídavě s ministranty :

K. *In nómine Patris, ✠ et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen. Introíbo ad altáre Dei.*

Ve jménu Otce ✠ i Syna i Ducha svatého. Amen. Vstoupím k Božímu oltáři,

M. Ad Deum qui laetíficat juventútem meam.

před Boha, který je má radost od mého mládí.

Žalm 42, 1-5

Modlitba pronásledovaného levity ve vyhnanství. Vyjadřuje touhu po Bohu a jeho chrámě. — Vynechává se ve mších v černé barvě a od Smrtné neděle do Zeleného čtvrtku.

K. *Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta : ab hómine iníquo et dolóso érue me.*

Zjednej mi právo, Bože, a rozhodni můj spor s nesvatým lidem ; od zlého a lstivého člověka mě vysvoboď.

M. Quia tu es, Deus, fortitúdo mea : quare me reppulísti, et quare tristis incédo, dum afflígit me inimícus ?

Vždyť ty, Bože, jsi moje síla. Proč mě odmítáš, a proč jsem tak smutný, když mě souží nepřítel ?

K. *Emítte lucem tuam, et veritátem tuam : ipsa me deduxérunt et adduxé-*

Sešli své světlo a svou pravdu ; ty mě povedou a dovedou na tvou sva-

runt in montem sanctum tuum, et in tabernácula tua.

tou horu a do tvých příbytků.

M. Et introíbo ad altáre Dei: ad Deum qui laetíficat juventútem meam.

A vstoupím k Božímu oltáři, před Boha, který je má radost od mého mládí.

K. *Confitébor tibi in cíthara, Deus, Deus meus: quare tristis es, ánima mea, et quare contúrbas me?*

Chci tě velebit za doprovodu na citeře, Bože, můj Bože! Proč jsi smutná, moje duše, a proč mě zneklidňuješ?

M. Spéra in Deo, quóniam adhuc confitébor illi: salutáre vultus mei, et Deus meus.

Doufej v Boha! Vždyť zas ho budu velebit: svého Spasitele a svého Boha.

K. *Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.*

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému,

M. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper: et in saécula saeculórum. Amen.

jakož byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky věků. Amen.

K. *Introíbo ad altáre Dei.*

Vstoupím k Božímu oltáři,

M. Ad Deum qui laetíficat juventútem meam.

před Boha, který je má radost od mého mládí.

Vyznání hříchů (Konfiteor)

K. ✠ *Adjutórium nostrum in nómine Dómini.*

✠ *Naše pomoc je ve jménu Páně,*

M. Qui fecit caelum et terram.

který stvořil nebe i zemi.

Kněz se hluboce skloní a říká:

K. *Confíteor Deo omnipoténti, beátae Maríae semper Vírgini, beáto Michaéli Archángelo, beáto Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et vobis, fratres: quia peccávi nimis cogitatióne, verbo et ópere: mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, beátum Michaélem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos, fratres, oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.*

Vyznávám se všemohoucímu Bohu, blahoslavené a ustavičné Panně Marii, svatému archandělu Michaelovi, svatému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petrovi a Pavlovi, všem svatým a vám, bratři, že jsem velice zhřešil myšlením, slovy a skutky — svou vinou, svou vinou, svou převelikou vinou. Proto prosím blahoslavenou a ustavičnou Pannu Marii, svatého archanděla Michaela, svatého Jana Křtitele, svatě apoštoly Petra a Pavla, všechny svaté a vás, bratři, proste za mne u Pána, našeho Boha.

M. Misereátur tui omnípotens Deus, et, dimíssis peccátis tuis, perdúcat te ad vitam aetérnam.

Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, odpusť ti hříchy a přiveď tě do věčného života.

K. *Amen.*

Amen.

Po knězi se při tiché mši sv. jménem věřících Konfiteor modlí ministrant. Při slovech »svou vinou ...« se třikrát bijeme v prsa.

M. Confíteor Deo omnipoténti, | beátae Maríae semper Vírgini, | beáto Michaéli Archán-

Vyznávám se všemohoucímu Bohu, blahoslavené a ustavičné Panně Marii, svatému archandě-

gelo, | beáto Joánni Baptístae, | sanctis Apóstolis Petro et Paulo, | ómnibus Sanctis, et tibi, pater: | quia peccávi nimis | cogitatióne, verbo et ópere: | mea culpa, | mea culpa, | mea máxima culpa. | Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, | beátum Michaélem Archángelum, | beátum Joánnem Baptístam, | sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, | omnes Sanctos, et te, pater, | oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

lu Michaelovi, svatému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petrovi a Pavlovi, všem svatým a tobě, otče, že jsem velice zhřešil myšlením, slovy a skutky — svou vinou, svou vinou, svou převelikou vinou. Proto prosím blahoslavenou a ustavičnou Pannu Marii, svatého archanděla Michaela, svatého Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla, všechny svaté a tebe, otče, proste za mne u Pána, našeho Boha.

K. *Misereátur vestri omnípotens Deus, et, dimíssis peccátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.*

Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, odpusť vám hříchy a přiveď vás do věčného života.

M. Amen.

Amen.

K. ✠ *Indulgéntiam, absolutiónem et remissiónem peccatórum nostrórum tríbuat nobis omnípotens et miséricors Dóminus.*

✠ *Prominutí, rozhřešení a odpuštění našich hříchů uděl nám všemohoucí a milosrdný Pán.*

M. Amen.

Amen.

K. *Deus, tu convérsus vivificábis nos.*

Bože, obrať se k nám a dej nám zas život.

M. Et plebs tua laetábitur in te.

A tvůj lid se bude v tobě radovat.

K. *Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.*

Pane, prokaž nám své milosrdenství.

M. Et salutáre tuum da nobis.

A dej nám svou spásu.

K. *Dómine, exáudi oratiónem meam.*

Pane, vyslyš mou modlitbu!

M. Et clamor meus ad te véniat.

A mé volání přijď k tobě!

K. *Dóminus vobíscum.*

Pán buď s vámi!

M. Et cum spíritu tuo.

I s tebou!

K. *Orémus:*

Modleme se:

Kněz vystupuje po stupních k oltáři.

Aufer a nobis, quaésumus, Dómine, iniquitátes nostras: ut ad Sancta sanctórum puris mereámur méntibus introíre. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Prosíme tě, Pane, sejmi z nás naše nepravosti, ať jsme hodni vejít do velesvatyně s čistou duší; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Orámus te, Dómine, per mérita Sanctórum tuórum, quorum relíquiae hic sunt, et ómnium Sanctórum: ut indulgére dignéris ómnia peccáta mea. Amen.

Prosíme tě, Pane, pro zásluhy tvých svatých (*políbí uprostřed oltář*), jejichž ostatky jsou zde, a všech svatých, odpusť mi milostivě všechny hříchy. Amen.

Oltář je obětní místo, symbol Krista a hrob svatých. Proto bývá při slavné mši svaté okuřován kadidlem. Kadidlový kouř je zároveň symbolem naší modlitby a oběti, vznášející se před Boha. Kněz vkládá na žhavé uhlí kadidlová zrnka a žehná je slovy: »Ab illo benedicáris, in cuius honóre cremáberis. Amen. — Požehnej tě ten, k jehož cti budeš spáleno. Amen.«

I. díl : Bohoslužba katechumenů

*VSTUP (*introit*)

Kněz se modlí introit na epištolní, tj. na pravé straně oltáře. Potom se vrátí do středu a volá k Bohu :

KYRIE

K. *Kýrie, eléison.*	*Pane, smiluj se nad námi!*
M. Kýrie, eléison.	Pane, smiluj se nad námi!
K. *Kýrie, eléison.*	*Pane, smiluj se nad námi!*
M. Christe, eléison.	Kriste smiluj se nad námi!
K. *Christe, eléison.*	*Kriste, smiluj se nad námi!*
M. Christe, eléison.	Kriste, smiluj se nad námi!
K. *Kýrie, eléison.*	*Pane, smiluj se nad námi!*
M. Kýrie, eléison.	Pane, smiluj se nad námi!
K. *Kýrie, eléison.*	*Pane, smiluj se nad námi!*

GLORIA (andělský chvalozpěv)

Vynechává se, má-li mešní roucho fialovou nebo černou barvu.

K. GLÓRIA IN EXCÉLSIS DEO.	Sláva na výsostech Bohu
S. *Et in terra pax homínibus* | *bonae voluntátis.*	*a na zemi pokoj lidem dobré vůle.*

V. Laudámus te.
Benedícimus te.
Adorámus te.
Glorificámus te.
Grátias ágimus tibi | propter magnam glóriam tuam.
Dómine Deus, Rex caeléstis, | *Deus Pater omnípotens.*
Dómine Fili unigénite, Jesu Christe.
Dómine Deus, Agnus Dei, | *Fílius Patris.*
Qui tollis peccáta mundi, | miserére nobis.
Qui tollis peccáta mundi, | *súscipe deprecatiónem nostram.*
Qui sedes ad déxteram Patris, | miserére nobis.
Quóniam tu solus Sanctus.
Tu solus Dóminus.
Tu solus Altíssimus, | *Jesu Christe.*
Cum Sancto Spíritu, | ✠ in glória Dei Patris. | Amen.

Chválíme tě.
Velebíme tě.
Klaníme se ti.
Oslavujeme tě.
Vzdáváme ti díky pro velikou tvou slávu,
Pane Bože, nebeský Králi, Bože Otče všemohoucí!
Pane Ježíši Kriste, jednorozený Synu,
Pane a Bože, Beránku Boží, Synu Otce!
Ty snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!
Ty snímáš hříchy světa, přijmi naši prosbu!
Ty sedíš Otci po pravici, smiluj se nad námi!
Neboť ty jediný jsi Svatý,
ty jediný jsi Pán,
ty jediný jsi Nejvyšší, Ježíši Kriste,
se svatým Duchem ✠ ve slávě Boha Otce. Amen.

Kněz políbí oltář, obrátí se k lidu a zdraví:

K. *Dóminus vobíscum.*
℟. Et cum spíritu tuo.

Pán buď s vámi!
I s tebou!

Kněz přechází na epištolní stranu a vyzývá lid k modlitbě:

K. *Orémus*: *Modleme se*:

*MODLITBA (oratio)

Kněz se modlí jednu nebo více církevních modliteb. Závěrem se říká:

K. ... *per ómnia saécula saeculórum.* ... *po všechny věky věků.*
℟. Amen. Amen.

*ČTENÍ (*lectio*)

Většinou je to úryvek z listu některého apoštola, hlavně sv. Pavla. Proto se také nazývá »epištola«, tj. list nebo dopis. Někdy se však na tomto místě čte úryvek ze Starého zákona nebo jiná část z Apoštoláře. Na konci čtení odpovídá ministrant:

M. Deo grátias! Díky Bohu!

*MEZIZPĚV

Mezizpěvy jsou různé: graduále čili stupňový zpěv, zpěv Aleluja s veršíkem, traktus a sekvence. Užívá se jich podle jistých liturgických pravidel. — Pak jde kněz doprostřed oltáře a hluboce skloněn se modlí:

Munda cor meum ac lábia mea, omnípotens Deus, qui lábia Isaíae prophétae cálculo mundásti igníto: ita me tua grata miseratióne dignáre mundáre, ut sanctum Evangélium tuum digne

Očisť mi srdce i rty, všemohoucí Bože. Jakos kdysi žhavým uhlem očistil rty proroku Izaiášovi, tak ve své milostivé slitovnosti očisť dobrotivě i mne, ať jsem schopen důstojně hlásat tvé svaté

váleam nuntiáre. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

evangelium; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Jube, Dómine, benedícere.

Pane, dej mi požehnání.

Dóminus sit in corde meo et in lábiis meis: ut digne et competénter annúntiem Evangélium suum. Amen.

Pán buď v mém srdci a na mých rtech, ať důstojně a náležitě zvěstuji jeho evangelium. Amen.

Mezitím přenese ministrant mešní knihu na evangelní, tj. na levou stranu oltáře.

Při slavné mši s asistencí (kněz s jáhnem a podjáhnem) zpívá evangelium slavnostně jáhen. Kněz je nejprve přečte potichu, potom uprostřed u oltáře požehná kadidlo jako před »vstupem«. Jáhen si klekne na horní oltářní stupeň, pomodlí se »Munda cor ... — Očisť mi srdce ...« jako kněz před evangeliem, pak vstane, vezme evangelní knihu a prosí na kolenou kněze o požehnání:

Jube, domne, benedícere.

Pane, dej mi požehnání.

Kněz mu požehná slovy:

Dóminus sit in corde tuo et in lábiis tuis: ut digne et competénter annúnties Evangélium suum: In nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.

Pán buď v tvém srdci a na tvých rtech, ať důstojně a náležitě zvěstuješ jeho evangelium: ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Jáhen jde na evangelní stranu oltáře a zpívá evangelium. Hlásání evangelia začíná těmito slovy, která při obyčejné mši recituje kněz:

K. *Dóminus vobíscum.* — *Pán buď s vámi!*
℟. Et cum spíritu tuo. — I s tebou!
K. ✠ *Sequéntia sancti Evangélii secúndum N. (Matthaéum, Marcum, Lucam, Joánnem).* — ✠ *Pokračování svatého evangelia podle svatého N. (Matouše, Marka, Lukáše, Jana).*
℟. Glória tibi, Dómine. — Sláva tobě, Pane.

*EVANGELIUM

Doslova: radostná zvěst. V evangeliu k nám zpravidla mluví sám Kristus. To Církev naznačuje už tím, že při slavné mši sv. prokazuje evangelní knize poctu okuřováním a že při čtení evangelia všichni uctivě stojí. Po evangeliu kněz políbí knihu a říká: »Ať skrze slova evangelia jsou zahlazeny naše viny.« Ministrant odpovídá:

M. Laus tibi, Christe. — Chvála tobě, Kriste.

V neděli a o zasvěcených svátcích bývá po evangeliu kázání. Kněz v něm vysvětluje věřícím Boží slovo. Po kázání se vrátí do středu oltáře, kde následuje:

*KRÉDO (vyznání víry)

Je to Vyznání nicejsko-cařihradské, na rozdíl od běžného Vyznání apoštolského. — Ve všední dny se Krédo často vynechává.

K. CREDO IN UNUM DEUM. — Věřím v jednoho Boha,
S. *Patrem omnipoténtem, | factórem caeli et terrae, | visibílium ómnium, et invisibílium.* — *Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, všech věcí viditelných i neviditelných.*

V. Et in unum Dóminum Jesum Christum, | Fílium Dei unigénitum.

Et ex Patre natum ante ómnia saécula.

Deum de Deo, | lumen de lúmine, | Deum verum de Deo vero.

Génitum, non factum, | consubstantiálem Patri : | per quem ómnia facta sunt.

Qui propter nos hómines, | et propter nostram salútem | descéndit de caelis. (Hic genuflectitur.)

Et incarnátus est de Spíritu Sancto | ex María Vírgine : | Et homo factus est.

Crucifíxus étiam pro nobis : | sub Póntio Piláto passus, | et sepúltus est.

Et resurréxit tértia die, | secúndum Scriptúras.

Et ascéndit in caelum : | sedet ad dexteram Patris.

Et íterum ventúrus est cum glória | judicáre vivos, et mórtuos : | cujus regni non erit finis.

Et in Spíritum Sanctum, | Dóminum, et vi-

I v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího,

z Otce zrozeného přede všemi věky,

Boha z Boha, světlo ze světla, pravého Boha z pravého Boha,

zplozeného, neučiněného, soupodstatného s Otcem ; skrze něho je všecko učiněno.

On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe.

(Zde se poklekne.)

A vtělil se skrze Ducha svatého z Panny Marie a stal se člověkem.

Byl za nás i ukřižován ; trpěl pod Ponciem Pilátem a byl pohřben.

Třetího dne však vstal z mrtvých ve shodě s Písmem.

A vystoupil do nebe, sedí Otci po pravici.

A zase přijde se slávou soudit živé i mrtvé, a jeho království bude bez konce.

Věřím v Ducha svatého, Pána a životodárce,

vificántem : | qui ex Patre, Filióque procédit.	který vychází z Otce i Syna.
Qui cum Patre, et Fílio | simul adorátur, et conglorificátur : | qui locútus est per Prophétas.	*On je uctíván a oslavován zároveň s Otcem i Synem, on mluvil skrze proroky.*
Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclésiam.	Věřím v jednu svatou, katolickou a apoštolskou Církev.
Confíteor unum baptísma | in remissiónem peccatórum.	*Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů.*
Et exspécto resurrectiónem mortuórum.	A očekávám vzkříšení mrtvých,
✠ *Et vitam ventúri saéculi.* | Amen.	✠ *a život budoucího věku.* Amen.

II. díl : Bohoslužba věřících

PRVNÍ HLAVNÍ ČÁST :

Příprava obětních darů, zvaná » obětování «

K. *Dóminus vobíscum.*	*Pán buď s vámi!*
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!
K. *Orémus* :	*Modleme se* :

*ZPĚV K OBĚTOVÁNÍ (*offertorium*)

Viz zvláštní formulář! — Po offertoriu kněz odhalí kalich a ministrant zvoní.

Obětování chleba

Kněz zvedne paténu s hostií a říká :

Súscipe, sancte Pater, omnípotens aetérne Deus,	Svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, přijmi

hanc immaculátam hóstiam, quam ego indígnus fámulus tuus óffero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabílibus peccátis, et offensiónibus, et negligéntiis meis, et pro ómnibus circumstántibus, sed et pro ómnibus fidélibus christiánis vivis atque defúnctis: ut mihi, et illis proficiat ad salútem in vitam aetérnam. Amen.

tento neposkvrněný obětní dar, který já, tvůj nehodný služebník, přináším tobě, svému Bohu živému a pravému, za své nesčetné hříchy, urážky a nedbalosti, a za všechny přítomné, ale i za všechny věřící křesťany, živé i zemřelé, ať mně i jim prospěje ke spáse pro věčný život. Amen.

Přimíšení vody do vína

Kněz naleje do kalicha víno a vpustí do něho několik kapek vody.

Deus, qui humánae substántiae dignitátem mirabíliter condidísti, et mirabílius reformásti: da nobis per hujus aquae et vini mystérium, ejus divinitátis esse consórtes, qui humanitátis nostrae fíeri dignátus est párticeps, Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus: per ómnia saécula saeculórum. Amen.

Bože, tys obdivuhodně stvořil a ještě obdivuhodněji obnovil člověka v jeho důstojnosti; dej tedy, ať skrze toto tajemství vody a vína jsme účastni božství toho, který se ráčil stát účastným naší lidské přirozenosti: Ježíš Kristus, tvůj Syn a náš Pán, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. Amen.

Obětování vína

Kněz zvedne kalich s vínem a říká:

Offérimus tibi, Dómine, cálicem salutáris, tuam deprecántes clementiam: ut in conspéctu divínae majestátis tuae, pro nostra et totíus mundi salúte, cum odóre suavitátis ascéndat. Amen.

Obětujeme ti kalich spásy a snažně tě prosíme, dobrotivý Pane, ať se s líbeznou vůní vznese před tvou božskou velebnou tvář za spásu naši i celého světa. Amen.

Sebeobětování

In spíritu humilitátis et in ánimo contríto suscipiámur a te, Dómine: et sic fiat sacrifícium nostrum in conspéctu tuo hódie, ut pláceat tibi, Dómine Deus.

S pokorným smýšlením a s lítostí v srdci kéž jsme tebou přijati, Pane, a tak ať se koná naše oběť dnes před tvou tváří, aby se ti líbila, Pane Bože.

Vzývání Ducha svatého

Veni, sanctificátor, omnípotens aetérne Deus: et béne✠dic hoc sacrifícium, tuo sancto nómini praeparátum.

Přijď, Posvětiteli, všemohoucí, věčný Bože, a ✠ požehnej tuto oběť tobě připravenou.

Při slavné mši svaté kněz teď žehná kadidlo:

Per intercessiónem beáti Michaélis Archángeli, stantis a dextris altáris incénsi, et ómnium electórum suórum, incénsum istud dignétur

Na přímluvu svatého archanděla Michaela, stojícího po pravé straně kadidlového oltáře, a všech svých vyvolených ať Pán milostivě ✠ po-

Dóminus bene✠dícere, et in honórem suavitátis accípere. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

žehná a přijme toto kadidlo jako líbeznou vůni; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Kněz okuřuje obětní dary:

Incénsum istud a te benedíctum, ascéndat ad te, Dómine: et descéndat super nos misericórdia tua.

Toto kadidlo tebou požehnané ať vystoupí k tobě, Pane, a na nás ať sestoupí tvé milosrdenství.

Kněz okuřuje oltář a přitom říká slova žalmu 140, 2-4:

Dirigátur, Dómine, orátio mea, sicut incénsum, in conspéctu tuo: elevátio mánuum meárum sacrifícium vespertínum.

Pane, ať se vznáší má modlitba jako kadidlová vůně před tvou tvář; pozdvižení mých rukou buď jako večerní oběť.

Pone, Dómine, custódiam ori meo, et óstium circumstántiae lábiis meis: ut non declínet cor meum in verba malítiae, ad excusándas excusatiónes in peccátis.

Pane, postav stráž k mým ústům, hlídku před bránu mých rtů, ať se moje srdce nekloní ke zlým věcem, ať nehledá výmluvu, aby mohlo hřešit.

Kněz vrací kadidelnici:

Accéndat in nobis Dóminus ignem sui amóris, et flammam aetérnae caritátis. Amen.

Ať v nás Pán zanítí oheň svého milování a plamen věčné lásky. Amen.

Mytí rukou (Lavabo)

Kněz jde na epištolní stranu, myje si ruce a modlí se žalm 25, 6-12 :

Lavábo inter innocéntes manus meas : et circúmdabo altáre tuum, Dómine :

Ut áudiam vocem laudis, et enárrem univérsa mirabília tua.

Dómine, diléxi decórem domus tuae, et locum habitatiónis glóriae tuae.

Ne perdas cum ímpiis, Deus, ánimam meam, et cum viris sánguinum vitam meam :

In quorum mánibus iniquitátes sunt : déxtera eórum repléta est munéribus.

Ego autem in innocéntia mea ingréssus sum : rédime me et miserére mei.

Pes meus stetit in diréсto : in ecclésiis benedícam te, Dómine.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper : et in saécula saeculórum. Amen.

Umyji si ruce v nevinnosti a budu chodit kolem tvého oltáře, Pane,

abych naslouchal chvalozpěvům a vyprávěl o všech tvých obdivuhodných činech.

Pane, zamiloval jsem si krásu tvého domu a místo, kde přebývá tvá sláva.

Nedej mi zahynouti s bezbožníky, Bože, ztratit život s vražedníky.

Na jejich rukou lpí zločiny, jejich pravice je plná úplatných darů.

Já však kráčím cestou nevinnosti ; zachraň mě tedy a smiluj se nade mnou.

Moje noha stojí na správné cestě ; Pane, v shromážděních tě budu velebit.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému,

jakož byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky věků. Amen.

Kněz se vrátí ke středu oltáře a skloněn se modlí:

Súscipe, sancta Trínitas, hanc oblatiónem, quam tibi offérimus ob memóriam passiónis, resurrectiónis et ascensiónis Jesu Christi, Dómini nostri, et in honórem beátae Maríae semper Vírginis, et beáti Joánnis Baptístae, et sanctórum Apostolórum Petri et Pauli, et istórum, et ómnium Sanctórum: ut illis proficiat ad honórem, nobis autem ad salútem: et illi pro nobis intercédere dignéntur in caelis, quorum memóriam ágimus in terris. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Svatá Trojice, přijmi tuto oběť, kterou ti přinášíme na památku utrpení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení našeho Pána Ježíše Krista, ke cti blahoslavené a ustavičné Panny Marie, svatého Jana Křtitele, svatých apoštolů Petra a Pavla a těchto (*jejichž ostatky jsou v oltářním kameni*) i všech svatých. Ať slouží jim ke cti, nám pak ke spáse. A oni ať se za nás s láskou přimlouvají v nebi, když na zemi slavíme jejich památku; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Oráte, fratres

Kněz políbí oltář, obrátí se k věřícím a vyzývá je k modlitbě:

K. *Oráte, fratres: ut meum ac vestrum sacrifícium acceptábile fiat apud Deum Patrem omnipoténtem.*

Modlete se, bratři, ať moje i vaše oběť je milá Bohu, všemohoucímu Otci.

Ministrant odpovídá jménem věřícího lidu:

M. Suscípiat Dóminus sacrifícium de mánibus

Ať Pán přijme oběť z tvých rukou ke chvále

tuis | ad laudem et glóriam nóminis sui, | ad utilitátem quoque nostram, | totiúsque Ecclésiae suae sanctae.	a slávě svého jména, ale i k užitku pro nás i pro celou svou svatou Církev.

Kněz odpoví: »Amen.« Potom hned říká tichou modlitbu nad obětními dary, zvanou

*SEKRÉTA

Bývá jich někdy více, stejně jako církevních modliteb na začátku. Zakončení poslední sekréty přechází přímo do preface.

DRUHÁ HLAVNÍ ČÁST:

Vlastní obětní úkon, zvaný »proměňování«

*PREFACE (*praefatio*)

Doslovně »předmluva« k mešnímu kánonu. Bývá podle doby církevního roku různá, jak je vždy označeno v textu s proměnnými částmi. Při slavné mši sv. ji kněz zpívá.

K. *Per ómnia saécula saeculórum.*	*... po všechny věky věků.*
℟. Amen.	Amen.
K. *Dóminus vobíscum.*	*Pán buď s vámi!*
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!
K. *Sursum corda.*	*Vzhůru srdce!*
℟. Habémus ad Dóminum.	Máme je pozdviženo k Pánu.
K. *Grátias agámus Dómino, Deo nostro.*	*Vzdejme díky Pánu, svému Bohu!*
℟. Dignum et justum est.	Vhodné je to a spravedlivé.

V obyčejné neděle se říká:

PREFACE O NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui cum unigénito Fílio tuo et Spíritu Sancto unus es Deus, unus es Dóminus: non in uníus singularitáte persónae, sed in uníus Trinitáte substántiae. Quod enim de tua glória, revelánte te, crédimus, hoc de Fílio tuo, hoc de Spíritu Sancto sine differéntia discretiónis sentímus. Ut in confessióne verae sempiternaéque Deitátis et in persónis propríetas et in esséntia únitas et in majestáte adorétur aequálitas. Quam laudant Ángeli atque Archángeli, Chérubim quoque ac Séraphim: qui non cessant clamáre quotídie, una voce dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Ty se svým jednorozeným Synem a Duchem svatým jsi jeden Bůh, jeden jsi Pán; ne v jedinosti jedné osoby, nýbrž v Trojici jedné podstaty. Neboť co podle tvého zjevení věříme o tvé slávě, to o tvém Synu, to o Duchu svatém smýšlíme bez rozdílu v rozeznávání, takže když vyznáváme pravé a věčné božství, klaníme se i zvláštnosti v osobách, i jednotě v bytnosti, i rovnosti ve velebnosti; chválí ji andělé i archandělé, cherubové i serafové, a den ze dne bez ustání jednohlasně volají: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů! Nebe i země jsou plné tvé slávy. Hosana na výsostech... (*viz str.* 224).

OBYČEJNÁ PREFACE

(*Ve mších, které nemají zvláštní prefaci.*)

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Ángeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelorúmque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes:

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, skrze Krista, našeho Pána. Skrze něho chválí tvou velebnost andělé, klanějí se jí panstva, před ní se chvějí mocnosti. Nebesa a nebeské síly i blažení serafové ji oslavují společným jásotem. Prosíme tě, dovol i nám se k nim připojit svým hlasem a pokorně tě velebit slovy:

Při dalších slovech ministrant třikrát zvoní.

SANKTUS

SANCTUS, | Sanctus, | Sanctus | Dóminus, Deus Sábaoth.

Pleni sunt caeli et terra | glória tua.

Hosánna in excélsis.

✠ *Benedíctus qui venit in nómine Dómini.*

Hosánna in excélsis.

Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů!

Nebe i země jsou plné tvé slávy.

Hosana na výsostech!

✠ *Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!*

Hosana na výsostech!

MEŠNÍ KÁNON

Prosba za Církev

Te ígitur, clementíssime Pater, per Jesum Christum, Fílium tuum, Dóminum nostrum súpplices rogámus, ac pétimus, uti accépta hábeas et benedícas, haec ✠ dona, haec ✠ múnera, haec ✠ sancta sacrifícia illibáta, in primis, quae tibi offérimus pro Ecclésia tua sancta cathólica: quam pacificáre, custodíre, adunáre et régere dignéris toto orbe terrárum: una cum fámulo tuo Papa nostro N. et Antístite nostro N. et ómnibus orthodóxis, atque cathólicae et apostólicae fídei cultóribus.

Tebe tedy, předobrotivý Otče, skrze tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista pokorně prosíme a žádáme (*kněz políbí oltář*), abys se zalíbením přijal a požehnal tyto ✠ dary tobě ✠ věnované, tyto ✠ svaté, neposkvrněné obětiny. Přinášíme ti je především za tvou svatou katolickou Církev: milostivě ji obdař pokojem, sjednoť a veď na celém světě spolu se svým služebníkem, naším papežem N., s naším biskupem N. a se všemi pravověrnými šiřiteli katolické a apoštolské víry.

Vzpomínka na živé

Meménto, Dómine, famulórum famularúmque tuárum N. et N. (*Orat aliquantulum pro quibus orare intendit.*) et ómnium circumstántium, quorum tibi fides cógnita est et nota devótio,

Pamatuj, Pane, na své služebníky a služebnice N. a N. (*kněz sepne ruce a krátce setrvá v tiché modlitbě*) a na všechny zde přítomné, jejichž víra a oddanost je ti dobře známa. Za ně ti přiná-

pro quibus tibi offérimus: vel qui tibi ófferunt hoc sacrifícium laudis, pro se suísque ómnibus : pro redemptióne animárum suárum, pro spe salútis et incolumitátis suae : tibíque reddunt vota sua aetérno Deo, vivo et vero.

šíme tuto oběť chvály, a také oni ti ji přinášejí za sebe a za všecky své drahé, aby jejich duše byla zachráněna, a v naději na svou spásu i časné blaho. Obětují své dary tobě, věčně živému a pravému Bohu,

Připomínka svatých

Communicántes,et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis Dei et Dómini nostri Jesu Christi : sed et beatórum Apostolórum ac Mártyrum tuórum, Petri et Pauli, Andréae, Jacóbi, Joánnis, Thomae, Jacóbi, Philíppi, Bartholomaéi, Matthaéi, Simónis et Thaddaéi : Lini, Cleti, Cleméntis, Xysti, Cornélii, Cypriáni, Lauréntii, Chrysógoni, Joánnis et Pauli, Cosmae et Damiáni : et ómnium Sanctórum tuórum ; quorum méritis precibúsque concédas, ut in ómnibus protectiónis tuae muniámur auxílio. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

ve svatém společenství a s úctou k památce především rodičky našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, ale i tvých svatých apoštolů a mučedníků Petra a Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Tadeáše, Lína, Kléta, Klimenta, Xysta, Kornélia, Cypriána, Vavřince, Chryzogona, Jana a Pavla, Kosmy a Damiána i všech tvých svatých. Pro jejich zásluhy a na jejich prosby nám dopřej, ať ve všem zakoušíme tvou mocnou ochranu a pomoc ; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Na hlavní svátky je první část »připomínky svatých« rozšířena o zvláštní dodatek. Kvůli přehlednosti uvádíme tyto zvláštní připomínky svatých, zvané podle jejich začátečního slova »Communicantes«, na dalších stranách v plném znění (jejich druhá část — str. 229 — je všem společná).

Zvláštní »Communicantes«

místo předešlé »připomínky svatých« v tyto dny:

O vánocích (a po celý oktáv)

Communicántes, et diem (noctem) sacratíssimum celebrántes, quo beátae Maríae intemeráta virgínitas huic mundo édidit Salvatórem: sed et memóriam venerántes, in primis ejúsdem gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi: *

ve svatém společenství, když slavíme přesvatý den (přesvatou noc), kdy blahoslavená Maria v neporušeném panenství porodila světu Spasitele, a s úctou k památce především této rodičky našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, * (*str.* 229)

O Zjevení Páně

Communicántes, et diem sacratíssimum celebrántes, quo Unigénitus tuus, in tua tecum glória coaetérnus, in veritáte carnis nostrae visibíliter corporális appáruit: sed et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi: *

ve svatém společenství, když slavíme přesvatý den, kdy tvůj jednorozený Syn, který je od věčnosti spolu s tebou v tvé věčné slávě, viditelně a hmotně se zjevil ve skutečném lidském těle, a s úctou k památce především rodičky toho našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, *

O Zeleném čtvrtku

Communicántes, et diem sacratíssimum celebrántes, quo Dóminus noster Jesus Christus pro nobis est tráditus : sed et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi : *

ve svatém společenství, když slavíme přesvatý den, kdy náš Pán Ježíš Kristus byl za nás vydán na smrt, a s úctou k památce především rodičky toho našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, *

O velikonocích

Communicántes, et diem (noctem) sacratíssimum celebrántes Resurrectiónis Dómini nostri Jesu Christi secúndum carnem : sed et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi : *

ve svatém společenství, když slavíme přesvatý den (přesvatou noc) zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista podle lidské přirozenosti, a s úctou k památce především rodičky toho našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, *

O Nanebevstoupení Páně

Communicántes, et diem sacratíssimum celebrántes, quo Dóminus noster, unigénitus Fílius tuus, unítam sibi fragilitátis nostrae substántiam in glóriae tuae déxtera collocávit : sed et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi : *

ve svatém společenství, když slavíme přesvatý den, kdy se náš Pán, tvůj jednorozený Syn, s naší křehkou přirozeností, kterou vzal na sebe, ve tvé slávě posadil po tvé pravici, a s úctou k památce především rodičky toho našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, *

O letnicích

Communicántes, et diem sacratíssimum Pentecóstes celebrántes, quo Spíritus Sanctus Apóstolis innúmeris linguis appáruit : sed et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi : *

ve svatém společenství, když slavíme přesvatý den letnic, kdy se Duch svatý zjevil apoštolům v nesčetných ohnivých jazycích, a s úctou k památce především rodičky našeho Boha a Pána Ježíše Krista, slavné a ustavičné Panny Marie, *

* sed et beatórum Apostolórum ac Mártyrum tuórum, Petri et Pauli, Andréae, Jacóbi, Joánnis, Thomae, Jacóbi, Philíppi, Bartholomaéi, Matthaéi, Simónis et Thaddaéi : Lini, Cleti, Cleméntis, Xysti, Cornélii, Cypriáni, Laurentii, Chrysógoni, Joánnis et Pauli, Cosmae et Damiáni : et ómnium Sanctórum tuórum ; quórum méritis precibúsque concédas, ut in ómnibus protectiónis tuae muniámur auxílio. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

* ale i tvých svatých apoštolů a mučedníků Petra a Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Tadeáše, Lína, Kléta, Klimenta, Xysta, Kornélia, Cypriána, Vavřince, Chryzogona, Jana a Pavla, Kosmy a Damiána i všech tvých svatých. Pro jejich zásluhy a na jejich prosby nám dopřej, ať ve všem zakoušíme tvou mocnou ochranu a pomoc ; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Prosba o přijetí darů

Kněz vztáhne ruce nad obětní dary a říká :

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostrae,

Prosíme tě, Pane, přijmi tedy laskavě tyto obět-

sed et cunctae famíliae tuae, quaésumus, Dómine, ut placátus accípias: diésque nostros in tua pace dispónas, atque ab aetérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

ní dary, které ti přinášíme my, tvoji služebníci, ale i celá tvá rodina: upravuj naše dny tak, abychom požívali tvého pokoje, a dej, ať jsme vytrženi z věčné záhuby a přidruženi k počtu tvých vyvolených; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

ZVLÁŠTNÍ »HANC IGITUR«

místo předešlé »prosby o přijetí darů« v tyto dny:

Na Zelený čtvrtek večer

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostrae, sed et cunctae famíliae tuae, quam tibi offérimus ob diem, in qua Dóminus noster Jesus Christus trádidit discípulis suis Córporis et Sánguinis sui mystéria celebránda: quaésumus, Dómine, ut placátus accípias: diésque nostros in tua pace dispónas, atque ab aetérna damnatióne nos éripi et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Prosíme tě, Pane, přijmi tedy laskavě tyto obětní dary, které ti přinášíme my, tvoji služebníci, ale i celá tvá rodina v ten den, kdy náš Pán Ježíš Kristus svým učedníkům svěřil tajemství svého těla a své krve, aby je slavili. Upravuj naše dny tak, abychom požívali tvého pokoje, a dej, ať jsme vytrženi z věčné záhuby a přidruženi k počtu tvých vyvolených; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

O velikonocích a letnicích

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostrae, sed et cunctae famíliae tuae, quam tibi offérimus pro his quoque, quos regeneráre dignátus es ex aqua et Spíritu Sancto, tríbuens eis remissiónem ómnium peccatórum, quaésumus, Dómine, ut placátus accípias: diésque nostros in tua pace dispónas, atque ab aetérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Prosíme tě, Pane, přijmi tedy laskavě tyto obětní dary, které ti přinášíme my, tvoji služebníci, ale i celá tvá rodina také za ty, kterým jsi dal milost, aby se znovu narodili z vody a z Ducha svatého, a tak jsi jim udělil odpuštění všech hříchů: upravuj naše dny tak, abychom požívali tvého pokoje, a dej, ať jsme vytrženi z věčné záhuby a přidruženi k počtu tvých vyvolených; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Prosba o proměnění darů

Quam oblatiónem tu, Deus, in ómnibus, quaésumus, bene ✠díctam, adscríp ✠tam, ra ✠tam, rationábilem, acceptabilémque fácere dignéris: ut nobis Cor ✠pus, et San ✠guis fiat dilectíssimi Fílii tui, Dómini nostri Jesu Christi.

Prosíme tě, Bože, dej milostivě, ať tyto obětní dary jsou v plném rozsahu ✠ požehnané, tobě ✠ zasvěcené, tebou ✠ schválené, zduchovnělé a tebe hodné, aby se nám staly ✠ tělem a ✠ krví tvého nejmilejšího Syna, našeho Pána Ježíše Krista.

Proměňování

Kněz vezme do rukou chléb, pozdvihne oči k nebi a požehná jej; přitom říká:

Qui prídie quam paterétur, accépit panem in sanctas ac venerábiles manus suas, et elevátis óculis in caelum ad te Deum, Patrem suum omnipoténtem, tibi grátias agens, bene ✠díxit, fregit, dedítque discípulis suis, dicens: Accípite, et manducáte ex hoc omnes.

On večer před svým utrpením vzal chléb do svých svatých a ctihodných rukou, pozdvihl oči k nebi, k tobě Bohu, svému všemohoucímu Otci, vzdal ti díky, ✠ požehnal jej, rozlámal a dal svým učedníkům se slovy: Vezměte a jezte z toho všichni.

Hoc est enim Corpus meum.

Toto je totiž mé tělo.

Kněz poklekne a pozdvihuje tělo Páně. Ministrant zvoní. Věřící se klanějí Ježíši Kristu tajemně přítomnému pod způsobou chleba. Potom kněz vezme do rukou kalich s vínem a pokračuje:

Símili modo postquam coenátum est, accípiens et hunc praeclárum Cálicem in sanctas ac venerábiles manus suas: item tibi grátias agens, bene ✠díxit, dedítque discípulis suis, dicens: Accípite, et bíbite ex eo omnes.

Podobným způsobem, když bylo po večeři, vzal i tento přeslavný kalich do svých svatých a ctihodných rukou, znova ti vzdal díky, ✠ požehnal jej a dal svým učedníkům se slovy: Vezměte a pijte z toho všichni.

Hic est enim Calix Sánguinis mei, novi et aetérni testaménti: mystérium fídei: qui pro vobis et pro multis effundétur in remissiónem peccatorum.

Toto je totiž kalich mé krve, nové a věčné úmluvy — tajemství víry — která bude za vás a za mnohé prolita na odpuštění hříchů.

Haec quotiescúmque fecéritis, in mei memóriam faciétis.

Vždycky, když toto budete dělat, dělejte to na mou památku.

Kněz poklekne a pozdvihuje kalich s krví Páně. Ministrant zvoní. Věřící se klanějí Pánu Ježíši přítomnému pod způsobou vína. Kněz pak hned říká modlitby po proměňování.

Památka díla vykoupení

Unde et mémores, Dómine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, ejúsdem Christi Fílii tui, Dómini nostri, tam beátae passiónis, nec non et ab ínferis resurrectiónis, sed in caelos gloriósae ascensiónis: offérimus praeclárae majestáti tuae de tuis donis ac datis, hóstiam ✠ puram, hóstiam ✠ sanctam, hóstiam ✠ immaculátam, Panem ✠ sanctum vitae aetérnae, et Cálicem ✠ salútis perpétuae.

Proto také, Pane, my, tvoji služebníci, ale i tvůj svatý lid, slavíme památku blahodárného utrpení, zmrtvýchvstání a slavného nanebevstoupení toho Krista, tvého Syna a našeho Pána, a přinášíme tvé přejasné velebnosti z darů, které jsi nám dal, oběť ✠ čistou, oběť ✠ svatou, oběť ✠ neposkvrněnou, svatý ✠ chléb věčného života a kalich ✠ trvalého spasení.

Prosba o přijetí oběti

Supra quae propítio ac seréno vultu respícere dignéris: et accépta habére, sícuti accépta habére dignátus es múnera púeri tui justi Abel,

Shlédni na ně dobrotivě s milostivou a vlídnou tváří a přijmi je se zalíbením, jako jsi se zalíbením přijal dary svého spravedlivého služebníka

et sacrifícium Patriárchae nostri Ábrahae : et quod tibi óbtulit summus sacérdos tuus Melchísedech, sanctum sacrifícium, immaculátam hóstiam.

Ábela, oběť našeho praotce Abraháma, i tu svatou oběť a neposkvrněný obětní dar, co ti přinesl tvůj velekněz Melchisedech.

Prosba o účinnost oběti

Súpplices te rogámus, omnípotens Deus : jube haec perférri per manus sancti Ángeli tui in sublíme altáre tuum, in conspéctu divínae majestátis tuae : ut, quotquot ex hac altáris participatióne sacrosánctum Fílii tui Cor✠pus, et Sán✠guinem sumpsérimus, omni benedictióne caelésti et grátia repleámur. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Pokorně tě prosíme, všemohoucí Bože, přikaž svému svatému andělovi, ať svýma rukama přenese tyto dary na tvůj vznešený oltář před tváří tvé božské velebnosti, abychom všichni, když jsme účastni tohoto oltáře (*kněz políbí oltář*) a přijmeme přesvaté ✠ tělo a ✠ krev tvého Syna, byli naplněni veškerým nebeským požehnáním a veškerou milostí ; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Vzpomínka na zemřelé

Meménto étiam, Dómine, famulórum famularúmque tuárum N. et N., qui nos praecessérunt cum signo fídei, et dórmiunt in somno pacis. (*Orat aliquantulum pro iis defunctis, pro quibus orare*

Pamatuj, Pane, také na své služebníky a služebnice N. a N., kteří nás předešli se znamením víry a odpočívají ve spánku pokoje. (*Kněz sepne ruce a chvilku setrvá v tiché modlitbě.*) Snažně tě

intendit.) Ipsis, Dómine, et ómnibus in Christo quiescéntibus locum refrigérii, lucis et pacis ut indúlgeas, deprecámur. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum. Amen.

prosíme, Pane, abys jim a všem, kdo odpočívají ve spojení s Kristem, dopřál místa občerstvení, světla a pokoje; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Nebeské společenství

Nobis quoque peccatóribus fámulis tuis, de multitúdine miseratiónum tuárum sperántibus, partem áliquam et societátem donáre dignéris, cum tuis sanctis Apóstolis et Martýribus: cum Joánne, Stéphano, Matthía, Bárnaba, Ignátio, Alexándro, Marcellíno, Petro, Felicitáte, Perpétua, Ágatha, Lúcia, Agnéte, Caecília, Anastásia, et ómnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consórtium, non aestimátor mériti, sed véniae, quaésumus, largítor admítte. Per Christum, Dóminum nostrum.

I nám, svým hříšným služebníkům, doufajícím ve tvé přehojné milosrdenství, dej dobrotivě aspoň nějaký podíl ve společenství s tvými svatými apoštoly a mučedníky: s Janem (Křtitelem), Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignácem, Alexandrem, Marcelínem, Petrem, Felicitou, Perpétuou, Hátou, Lucií, Anežkou, Cecílií, Anastázií a se všemi tvými svatými. Prosíme tě, neber v úvahu to, co zasluhujeme, ale jako štědrý dárce odpuštění nás připusť do jejich společnosti; skrze Krista, našeho Pána.

Závěr kánonu

Per quem haec ómnia, Dómine, semper bona

Skrze něho, Pane, všechny tyto dary stále

creas, sanctí ✠cas, viví ✠ficas, bene ✠dícis et praestas nobis.

tvoříš, takže jsou dobré, skrze něho je ✠ posvěcuješ, ✠ oživuješ, ✠ požehnáváš a nám uděluješ.

Malé pozdvihování

Kněz poklekne, vezme do pravé ruky sv. hostii, dělá jí pětkrát znamení sv. kříže nad kalichem a přitom říká :

Per ip✠sum, et cum ip✠so, et in ip✠so, est tibi Deo Patri ✠ omnipoténti, in unitáte Spíritus ✠ Sancti, omnis honor, et glória.

Skrze ✠ něho a s ✠ ním a v ✠ něm patří tobě, všemohoucímu Bohu ✠ Otci, v jednotě Ducha ✠ svatého, všecka čest a sláva ...

Kněz poněkud pozdvihne sv. hostii současně s kalichem ; pak zase poklekne. Závěr poslední modlitby zpívá nebo říká nahlas :

K. *Per ómnia saécula saeculórum.*
℟. Amen.

... po všechny věky věků.
Amen.

TŘETÍ HLAVNÍ ČÁST :

Obětní hostina čili » přijímání «

MODLITBA PÁNĚ

Při slavné mši sv. ji kněz zpívá.

K. *Orémus :*
Praecéptis salutáribus móniti, et divína institutióne formáti, audémus dícere :
PATER NOSTER, *qui es in caelis : Sanctificétur*

Modleme se :
Povzbuzeni spasitelnými příkazy a vedeni božským učením odvažujeme se říkat :
OTČE NÁŠ, *jenž jsi na nebesích, posvěť se*

nomen tuum: Advéniat regnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra: Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie: Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. A neuvoď nás v pokušení.

℣. Sed líbera nos a malo.

Ale zbav nás od zlého.

Kněz odpoví »Amen« a rozvádí poslední prosbu:

Líbera nos, quaésumus, Dómine, ab ómnibus malis, praetéritis, praeséntibus et futúris: et intercedénte beáta et gloriósa semper Vírgine Dei Genitríce María, cum beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque Andréa, et ómnibus Sanctis, da propítius pacem in diébus nostris: ut, ope misericórdiae tuae adjúti, et a peccáto simus semper líberi, et ab omni perturbatióne secúri. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus:

Prosíme tě, Pane, zbav nás všeho minulého, přítomného i budoucího zla, a na přímluvu blahoslavené a ustavičné Panny, slavné Boží Rodičky Marie, tvých svatých apoštolů Petra a Pavla i Ondřeje a všech svatých (*žehná se paténou a políbí ji*) uděl milostivě pokoj naší době, ať účinnou pomocí tvého milosrdenství jsme vždy prosti hříchu a v bezpečí před veškerým zmatkem (*kněz poklekne*); skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, ...

Za posledních slov kněz rozlomil sv. hostii. Malým úlomkem dělá třikrát znamení sv. kříže nad kalichem a přitom říká:

K. *Per ómnia saécula saeculórum.*
℟. Amen.
K. *Pax* ✠ *Dómini sit* ✠ *semper* ✠ *vobíscum.*
℟. Et cum spíritu tuo.

... po všechny věky věků.
Amen.
Pokoj ✠ *Páně buď* ✠ *vždycky s* ✠ *vámi!*
I s tebou!

Kněz vpouští úlomek sv. hostie do kalicha se slovy:

Haec commíxtio, et consecrátio Córporis et Sánguinis Dómini nostri Jesu Christi, fiat accipiéntibus nobis in vitam aetérnam. Amen.

Toto posvěcující smíšení těla a krve našeho Pána Ježíše Krista buď nám přijímajícím k věčnému životu. Amen.

Kněz poklekne, potom se bije třikrát v prsa a říká:

AGNUS DEI,
qui tollis peccáta mundi, | miserére nobis.

Agnus Dei,
qui tollis peccáta mundi, | miserére nobis.

Agnus Dei,
qui tollis peccáta mundi, | dona nobis pacem.

Beránku Boží,
který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku Boží,
který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku Boží,
který snímáš hříchy světa, obdař nás pokojem!

Při mších v černé barvě se při Agnus Dei místo »miserére nobis« (»smiluj se nad námi«) říká:

Dona eis réquiem.
Dona eis réquiem.

Dej jim odpočinutí.
Dej jim odpočinutí.

Dona eis réquiem sempitérnam.

Dej jim odpočinutí věčné.

Přitom se nebijeme v prsa.

Přípravné modlitby k přijímání

První je prosba o pokoj Páně. Vynechává se při mších v černé barvě a na Zelený čtvrtek.

Dómine Jesu Christe, qui dixísti Apóstolis tuis: Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis: ne respícias peccáta mea, sed fidem Ecclésiae tuae: eámque secúndum voluntátem tuam pacificáre et coadunáre dignéris: Qui vivis et regnas Deus per ómnia saécula saeculórum. Amen.

Pane Ježíši Kriste, tys řekl svým apoštolům: »Zanechávám vám pokoj, svůj pokoj vám dávám.« Nehleď tedy na mé hříchy, nýbrž na víru své Církve, a uděl jí milostivě podle své vůle pokoj a jednotu, který žiješ a kraluješ, Bůh, po všechny věky věků. Amen.

Po této modlitbě se při slavné mši dává »pax«, tj. obřadné políbení s přáním pokoje: »Pax tecum« (Pokoj s tebou!). - Kněz pokračuje dvojí prosbou o účinnost svatého přijímání:

Dómine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntáte Patris, cooperánte Spíritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificásti: líbera me per hoc sacrosánctum Corpus et Sánguinem tuum ab ómnibus iniquitátibus meis, et univérsis malis:

Pane Ježíši Kriste, Synu živého Boha, tys z Otcovy vůle spolupůsobením Ducha svatého skrze svou smrt dal světu nový život; zbav mě tedy skrze toto své přesvaté tělo a krev všech mých hříchů a všeho zla, a dej, ať se vždy držím

et fac me tuis semper inhaerére mandátis, et a te numquam separári permíttas: Qui cum eódem Deo Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas Deus in saécula saeculórum. Amen.

tvých přikázání, a nedopusť, abych se kdy od tebe odloučil; který s Otcem i Duchem svatým žiješ a kraluješ, Bůh, na věky věků. Amen.

Percéptio Córporis tui, Dómine Jesu Christe, quod ego indígnus súmere praesúmo, non mihi provéniat in judícium et condemnatiónem: sed pro tua pietáte prosit mihi ad tutaméntum mentis et córporis, et ad medélam percipiéndam: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum. Amen.

Pane Ježíši Kriste, ať mi požití tvého těla, které se já nehodný odvažuji přijmout, není k odsouzení a zatracení, ale ať mi pro tvou dobrotivost prospěje k ochraně duše i těla a jako účinný lék; který žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. Amen.

Kněz poklekne, vezme do rukou sv. hostii a praví:

Panem caeléstem accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Přijmu nebeský chléb a budu vzývat jméno Páně.

Pak se kněz třikrát modlí slova pokorného setníka z Mt 8, 8, přitom se bije třikrát v prsa a ministrant třikrát zvoní.

Dómine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu, ale řekni jen slovo, a má duše bude uzdravena.

Kněz se žehná svatou hostií se slovy:

Corpus Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

Tělo našeho Pána Ježíše Krista zachovej mou duši k věčnému životu. Amen.

Kněz přijme tělo Páně a setrvá krátce v tiché modlitbě. Potom sbírá paténou s korporálu oddrobené částečky sv. hostie. Přitom se modlí slova žalmu 115, 3 a 17, 4:

Quid retríbuam Dómino pro ómnibus, quae retríbuit mihi? Cálicem salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo. Laudans invocábo Dóminum, et ab inimícis meis salvus ero.

Čím se odměním Pánu za všecko to, co mi udělil? Vezmu kalich spásy a budu vzývat jméno Páně. Chválit a vzývat budu Pána a budu v bezpečí před svými nepřáteli.

Kněz se žehná kalichem a říká:

Sanguis Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

Krev našeho Pána Ježíše Krista zachovej mou duši k věčnému životu. Amen.

Kněz přijímá krev Páně. - Následuje:

Přijímání věřících

Ministrant se jménem věřících modlí Konfiteor, tj. všeobecné vyznání hříchů, jako na začátku mše (str. 207). Přitom litují svých hříchů, hlavně všedních, z nichž se nezpovídali. Aby byly snáze odpuštěny, dává jim kněz všeobecné rozhřešení:

K. *Misereátur vestri omnípotens Deus, et, di-*

Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, odpusť

míssis peccátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.

vám hříchy a přiveď vás do věčného života.

℟. Amen.

Amen.

K. ✠ *Indulgéntiam, absolutiónem et remissiónem peccatórum vestrórum tríbuat vobis omnípotens et miséricors Dóminus.*

✠ *Prominutí, rozhřešení a odpuštění vašich hříchů uděl vám všemohoucí a milosrdný Pán.*

℟. Amen.

Amen.

Kněz ukazuje věřícím tělo Páně se slovy:

K. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccáta mundi.*

Hle, Boží Beránek, který snímá hříchy světa!

Věřící se třikrát modlí slova římského setníka:

Dómine, non sum dignus, | ut intres sub tectum meum: | sed tantum dic verbo, | et sanábitur ánima mea.

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu, | ale řekni jen slovo, | a má duše bude uzdravena.

Kněz podává tělo Páně věřícím se slovy:

Corpus Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam tuam in vitam aetérnam. Amen.

Tělo našeho Pána Ježíše Krista zachovej tvou duši k věčnému životu. Amen.

Po přijímání věřících se kněz vrátí k oltáři, čistí a upravuje kalich a přitom se modlí:

Quod ore súmpsimus, Dómine, pura mente capiámus: et de múnere temporáli fiat nobis remédium sempitérnum.

Pane, kéž čistou myslí chápeme to, co jsme požili ústy, a kéž tento časný dar je nám lékem pro věčnost.

Corpus tuum, Dómine, quod sumpsi, et Sanguis, quem potávi, adhaéreat viscéribus meis: et praesta; ut in me non remáneat scélerum mácula, quem pura et sancta refecérunt sacraménta: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. Amen.

Pane, ať tvé tělo, které jsem požil, a krev, kterou jsem pil, utkví v mém nitru, a dej, ať se ve mně neusadí skvrna hříchů, když mě občerstvily čisté a svaté svátosti; který žiješ a kraluješ na věky věků. Amen.

Kněz se vrátí ke knize na epištolní straně a modlí se

*ZPĚV K PŘIJÍMÁNÍ (*communio*)

Viz proměnné části! — Potom jde do středu oltáře, obrátí se k lidu a zdraví:

K. *Dóminus vobíscum.*	*Pán buď s vámi!*
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!

Kněz jde zase na epištolní stranu a říká:

K. *Orémus*:	*Modleme se*:

*MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ (*postcommunio*)

Bývá jich někdy více jako církevních modliteb. Končí slovy:

K. *Per ómnia saécula saeculórum.*	*... po všechny věky věků.*
℟. Amen.	Amen.

Závěr

Kněz se opět obrátí k lidu, zdraví a oznamuje konec mše svaté:

K. *Dóminus vobíscum.*	*Pán buď s vámi!*
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!
K. *Ite, missa est.*	*Jděte, mše je skončena!*
℟. Deo grátias.	Díky Bohu!

Ve mších bez Gloria kněz místo » Ite, missa est « říká:

K. *Benedicámus Dómino.*	*Velebme Pána!*
℟. Deo grátias.	Díky Bohu!

Při mších v černé barvě:

K. *Requiéscant in pace.*	*Ať odpočívají v pokoji.*
℟. Amen.	Amen.

Skloněn u oltáře kněz prosí:

Pláceat tibi, sancta Trínitas, obséquium servitútis meae: et praesta; ut sacrifícium, quod óculis tuae majestátis indígnus óbtuli, tibi sit acceptábile, mihíque et ómnibus, pro quibus illud óbtuli, sit, te miseránte, propitiábile. Per Christum, Dóminum nostrum. Amen.

Svatá Trojice, kéž se ti líbí má oddaná služba; a dej, ať oběť, kterou jsem já nehodný přinesl před zraky tvé velebnosti, je tobě milá a smírná pro mne i pro všechny, za které jsem ji přinesl; skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Kněz políbí oltář a žehná věřící lid:

K. *Benedícat vos omnípotens Deus,* ✠ *Pater, et Fílius, et Spíritus Sanctus.*	*Požehnej vás všemohoucí Bůh* ✠ *Otec i Syn i Duch svatý.*
℟. Amen.	Amen.

Při mši sv. v černé barvě se požehnání nedává. — Kněz čte:

ZÁVĚREČNÉ EVANGELIUM

K. *Dóminus vobíscum.*
℟. Et cum spíritu tuo.
K. ✠ *Initium sancti Evangélii secúndum Joánnem.*
℟. Glória tibi, Dómine.

Pán buď s vámi!
I s tebou!
✠ *Počátek svatého evangelia podle svatého Jana.*
Sláva tobě, Pane!

In princípio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in princípio apud Deum. Ómnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est: in ipso vita erat, et vita erat lux hóminum: et lux in ténebris lucet, et ténebrae eam non comprehendérunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joánnes. Hic venit in testimónium, ut testimónium perhibéret de lúmine, ut omnes créderent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimónium perhibéret de lúmine. Erat lux vera, quae illúminat omnem hóminem veniéntem in

Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nic nepovstalo. Vše, co povstalo, v něm má život, a ten život je světlo lidí, a to světlo svítí ve tmě, a ta tma je nepřemohla. Byl člověk poslaný Bohem, jmenoval se Jan. Přišel na svědectví, aby svědčil o světle, aby skrze něj všichni přišli k víře; ale on nebyl světlo, měl jen o světle svědčit. Přicházelo však na svět pravé Světlo, které svítí každému z lidí. V tomto světě bylo a svět povstal skrze ně, ale svět je nepoznal. Do vlastního při-

hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognóvit. In própria venit, et sui eum non recepérunt. Quotquot autem recepérunt eum, dedit eis potestátem fílios Dei fíeri, his, qui credunt in nómine ejus: qui non ex sanguínibus, neque ex voluntáte carnis, neque ex voluntáte viri, sed ex Deo nati sunt. (*Genuflectit dicens*:) ET VERBUM CARO FACTUM EST, et habitávit in nobis: et vídimus glóriam ejus, glóriam quasi Unigéniti a Patre, plenum grátiae et veritátis.

℟. Deo grátias.

šlo, a vlastní je nepřijali. Všem, kdo je přijali, dalo moc stát se Božími dětmi, těm, kdo věří v jeho jméno, kteří se zrodili ne z krve, ani z touhy těla, ani z touhy muže, nýbrž z Boha. (*Při dalších slovech kněz poklekne.*) A SLOVO SE STALO TĚLEM a přebývalo mezi námi, a patřili jsme na jeho slávu, slávu Otcova jednorozeného Syna, plného milosti a pravdy.

℟. Díky Bohu!

Modlitby po tiché mši svaté

Ave Maria. (*Ter.*)

Salve, Regína.

K. Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.

M. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

K. Orémus. Deus, refúgium nostrum et vir-

Třikrát Zdrávas, Maria ...

Zdrávas, Královno ...

K. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

V. Abychom byli hodni zaslíbení Kristových.

K. Modleme se: Bože, naše útočiště a sílo, po-

tus, pópulum ad te clamántem propítius réspice: et intercedénte gloriósa et immaculáta Vírgine Dei Genitríce María, cum beáto Joseph éjus Sponso, ac beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo et ómnibus Sanctis; quas pro conversióne peccatórum, pro libertáte et exaltatióne sanctae Matris Ecclésiae, preces effúndimus, miséricors et benígnus exáudi. Per eúndem Christum, Dóminum nostrum.

M. Amen.

K. Sancte Míchael Archángele, defénde nos in proélio, contra nequítiam et insídias diáboli esto praesídium. — Ímperet illi Deus; súpplices deprecámur. — Tuque, princeps milítiae caelestis, Sátanam aliósque spíritus malígnos, qui ad perditiónem animárum pervagántur in mundo, divína virtúte in inférnum detrúde.

M. Amen.

K. Cor Jesu sacratíssimum. (*Ter.*)

M. Miserére nobis.

hleď milostivě na lid, který k tobě volá, a na přímluvu slavné a neposkvrněné Panny a Boží Rodičky Marie, jejího snoubence svatého Josefa, tvých svatých apoštolů Petra a Pavla a všech svatých milosrdně a dobrotivě vyslyš prosby, které ti přednášíme za obrácení hříšníků a za svobodu a povýšení svaté matky Církve; skrze Krista, našeho Pána.

V. Amen.

Svatý archanděli Michaeli, braň nás v boji, buď nám ochranou proti zlobě a úkladům ďábla. Pokorně prosíme: »Ať mu přikáže Bůh!« A ty, kníže nebeského vojska, svrhni božskou mocí do pekla satana i ostatní zlé duchy, kteří chodí po světě k záhubě duší.

V. Amen.

K. Nejsvětější Srdce Ježíšovo,

V. smiluj se nad námi! (*Třikrát.*)

Zvláštní preface

PREFACE VÁNOČNÍ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Quia per incarnáti Verbi mystérium nova mentis nostrae óculis lux tuae claritátis infúlsit: ut, dum visibíliter Deum cognóscimus, per hunc in invisibílium amórem rapiámur. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Neboť skrze tajemství vtěleného Slova zazářilo našemu duchovnímu zraku nové světlo tvé jasnosti, abychom viditelným poznáváním Boha byli uchvacováni láskou k věcem neviditelným. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme: Svatý ... (*viz str.* 224).

PREFACE O ZJEVENÍ PÁNĚ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere:

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pa-

Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Quia, cum Unigénitus tuus in substántia nostrae mortalitátis appáruit, nova nos immortalitátis suae luce reparávit. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

ne, všemohoucí Otče, věčný Bože. Vždyť tvůj Jednorozený se zjevil ve smrtelném těle, a tak nás obnovil novým světlem své nesmrtelnosti. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů! Nebe i země jsou plné tvé slávy ... (*viz str.* 224).

PREFACE POSTNÍ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui corporáli jejúnio vítia cómprimis, mentem élevas, virtútem largíris et praémia: per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Ángeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelorúmque Virtútes ac beáta Séraphim

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Ty tělesným postem potlačuješ neřesti, povznášíš mysl, uděluješ ctnost a odměnu: skrze Krista, našeho Pána. Skrze něho chválí tvou velebnost andělé, klanějí se jí panstva, před ní se chvějí mocnosti. Nebesa a nebeské síly i blažení serafové ji oslavují společným jásotem. Prosíme

sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes : Sanctus etc. (*pag.* 224).

tě, dovol i nám připojit se k nim svým hlasem a pokorně tě velebit slovy : Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů ... (*viz str.* 224).

PREFACE O SVATÉM KŘÍŽI

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere : Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus : Qui salútem humáni géneris in ligno Crucis constituísti : ut, unde mors oriebátur, inde vita resúrgeret : et, qui in ligno vincébat, in ligno quoque vincerétur : per Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Ángeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelorúmque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes : Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Tys uskutečnil spásu lidského pokolení na dřevě kříže, aby povstal život odtud, odkud vzešla smrt, a aby ten, který na dřevě zvítězil, na dřevě byl také přemožen skrze Krista, našeho Pána. Skrze něho chválí tvou velebnost andělé, klanějí se jí panstva, před ní se chvějí mocnosti. Nebesa a nebeské síly i blažení serafové ji oslavují společným jásotem. Prosíme tě, dovol i nám se k nim připojit svým hlasem a pokorně tě velebit slovy : Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů! Nebe i země jsou plné tvé slávy ... (*viz str.* 224).

PREFACE VELIKONOČNÍ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre : Te quidem, Dómine, omni témpore, sed in hac potíssimum die (*vel inde a Dominica in Albis* : in hoc potíssimum) gloriósius praedicáre, cum Pascha nostrum immolátus est Christus. Ipse enim verus est Agnus, qui ábstulit peccáta mundi. Qui mortem nostram moriéndo destrúxit et vitam resurgéndo reparávit. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes : Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné tebe, Pane, velebit v každé době, tím slavněji však zvláště v tento den (*od Bílé neděle se říká* : v tento čas), kdy Kristus je obětován jako náš velikonoční beránek. Vždyť on je pravý Beránek, který sňal hříchy světa. On svou smrtí zničil naši smrt a svým zmrtvýchvstáním nám získal nový život. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme : Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů ! Nebe i země jsou plné tvé slávy ... (*viz str.* 224).

PREFACE O NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere : Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus : per Christum, Dóminum nostrum. Qui

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, skrze Krista, našeho Pána. On se po svém vzkříšení zjevně

post resurrectiónem suam ómnibus discípulis suis maniféstus appáruit, et, ipsis cernéntibus, est elevátus in caelum, ut nos divinitátis suae tribúeret esse partícipes. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

ukázal všem svým učedníkům a před jejich zraky se vznesl do nebe, aby nám dal účast ve svém božství. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů! Nebe i země jsou plné tvé slávy. Hosana na výsostech ... (*viz str.* 224).

PREFACE SVATODUŠNÍ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: per Christum, Dóminum nostrum. Qui, ascéndens super omnes caelos sedénsque ad déxteram tuam, promíssum Spíritum Sanctum (hodiérna die) in fílios adoptiónis effúdit. Quaprópter profúsis gáudiis totus in orbe terrárum mundus exsúltat. Sed et supérnae Virtútes atque angélicae

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, skrze Krista, našeho Pána. On, když vystoupil nade všecka nebesa a usedl po tvé pravici, (dnešního dne) vylil zaslíbeného Ducha svatého na ty, které přijal za své děti. Proto celý svět jásá a překypuje radostí. Ale i nadzemské síly a andělské mocnosti pějí chvalozpěv tvé slávy

Potestátes hymnum glóriae tuae cóncinunt, sine fine dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

a bez ustání volají: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů ... (*viz str.* 224).

PREFACE O NEJSV. SRDCI JEŽÍŠOVĚ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus; qui Unigénitum tuum in cruce pendéntem láncea mílitis transfígi voluísti, ut apértum Cor, divínae largitátis sacrárium, torréntes nobis fúnderet miseratiónis et grátiae, et quod amóre nostri flagráre nunquam déstitit, piis esset réquies et poeniténtibus patéret salútis refúgium. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Tys chtěl, aby tvůj Jednorozený, když visel na kříži, byl proboden vojínovým kopím, aby jeho otevřené Srdce, tato svatyně božské štědrosti, vylilo na nás proudy milosrdenství a milosti. Toto Srdce, které nikdy nepřestalo planouti láskou k nám, má být místem odpočinku pro zbožné a kajícníkům otevřeno jako záchranné útočiště. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme: Svatý ... (*viz str.* 224).

PREFACE O KRISTU KRÁLI

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui unigénitum Fílium tuum, Dóminum nostrum, Jesum Christum, Sacerdótem aetérnum et universórum Regem, óleo exsultatiónis unxísti: ut, seípsum in ara crucis, hóstiam immaculátam et pacíficam ófferens, redemptiónis humánae sacraménta perágeret: et suo subjéctis império ómnibus creatúris, aetérnum et universále regnum, imménsae tuae tráderet Majestáti: regnum veritátis et vitae: regnum sanctitátis et grátiae: regnum justítiae, amóris et pacis. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Tys olejem radosti pomazal svého jednorozeného Syna, našeho Pána Ježíše Krista, jako věčného kněze a krále všeho tvorstva. On měl obětovat sám sebe na oltáři kříže jako neposkvrněný a smírný dar, a tak uskutečnit tajemství lidského vykoupení. A až všechno tvorstvo podřídí své vládě, pak odevzdá tvé nesmírné velebnosti věčné a všeobecné království: království pravdy a života, království svatosti a milosti, království spravedlnosti, lásky a pokoje. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů ... (*viz str.* 224).

PREFACE O SVÁTCÍCH PANNY MARIE

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Et te in (Annuntiatióne, Visitatióne, Assumptióne, Nativitáte, Praesentatióne, Conceptióne immaculáta, Transfixióne, Commemoratióne, Festivitáte, Veneratióne) beátae Maríae semper Vírginis collaudáre, benedícere et praedicáre. Quae et Unigénitum tuum Sancti Spíritus obumbratióne concépit: et, virginitátis glória permanénte, lumen aetérnum mundo effúdit, Jesum Christum, Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Ángeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelorúmque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, a tebe v den (Zvěstování, Navštívení, Nanebevzetí, Narození, Obětování, Neposkvrněného početí, Sedmeré bolesti, svátku, uctívání) blahoslavené a ustavičné Panny Marie společně chválit, velebit a hlásat. Ona zastíněna Duchem svatým počala tvého Jednorozeného a v neporušené slávě panenství vydala světu věčné světlo: Ježíše Krista, našeho Pána. Skrze něho chválí tvou velebnost andělé, klanějí se jí panstva, před ní se chvějí mocnosti. Nebesa a nebeské síly i blažení serafové ji oslavují společným jásotem. Prosíme tě, dovol i nám se k nim připojit svým hlasem a pokorně tě velebit slovy: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů! Nebe i země jsou plné tvé slávy. Hosana na výsostech ... (*viz str.* 224).

PREFACE O SVÁTCÍCH SV. JOSEFA

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Et te in Festivitáte beáti Joseph, débitis magnificáre praecóniis, benedícere et praedicáre. Qui et vir justus, a te Deíparae Vírgini Sponsus est datus: et fidélis servus ac prudens, super Famíliam tuam est constitútus: ut Unigénitum tuum, Sancti Spíritus obumbrátione concéptum, patérna vice custodíret, Jesum Christum Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Ángeli, adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Caeli caelorúmque Virtútes ac beáta Séraphim sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes: Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, a tebe o svátku (v den uctívání) svatého Josefa jak náleží oslavovat a chválit, velebit a hlásat. Tys ho jako spravedlivého muže dal Boží Rodičce a Panně za snoubence a jako věrného a moudrého služebníka ustanovil hlavou své rodiny, aby v zastoupení otce opatroval tvého Jednorozeného, počatého zastíněním od Ducha svatého: Ježíše Krista, našeho Pána. Skrze něho chválí tvou velebnost andělé, klanějí se jí panstva, před ní se chvějí mocnosti. Nebesa a nebeské síly i blažení serafové ji oslavují společným jásotem. Prosíme tě, dovol i nám se k nim připojit svým hlasem a pokorně tě velebit slovy: Svatý ... (*viz str.* 224).

PREFACE O SVÁTCÍCH SV. APOŠTOLŮ A EVANGELISTŮ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre : Te, Dómine, suppliciter exoráre, ut gregem tuum, Pastor aetérne, non déseras : sed per beátos Apóstolos tuos contínua protectióne custódias. Ut iísdem rectóribus gubernétur, quos óperis tui vicários eídem contulísti praeésse pastóres. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes : Sanctus etc. (*pag.* 224).

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné tebe, Pane, pokorně prosit, abys jako věčný Pastýř neopouštěl své stádce, nýbrž skrze své svaté apoštoly je bez ustání opatroval a chránil. Dej, ať je řídí a vedou ti, které jsi ustanovil, aby jako jeho pastýři a představení pokračovali v tvém díle. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme : Svatý ... (*viz str.* 224).

PREFACE VE MŠÍCH ZA ZEMŘELÉ

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere : Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus : per Christum, Dóminum nostrum. In quo nobis spes beátae resurrectiónis effúlsit, ut, quos

Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože, skrze Krista, našeho Pána. V něm nám zasvitla naděje na blažené vzkříšení, aby ty, které rmoutí jistý úděl smrti,

contrístat certa moriéndi condítio, eósdem consolétur futúrae immortalitátis promíssio. Tuis enim fidélibus, Dómine, vita mutátur, non tóllitur: et, dissolúta terréstris hujus incolátus domo, aetérna in caelis habitátio comparátur. Et ídeo cum Ángelis et Archángelis, cum Thronis et Dominatiónibus cumque omni milítia caeléstis exércitus hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes: Sanctus, etc. (*pag.* 224).

potěšilo zaslíbení budoucí nesmrtelnosti. Pane, tvým věrným se život nebere, jen se mění. A když se rozpadne dům tohoto pozemského přebývání, je jim připraven věčný příbytek v nebi. A proto s anděly i archanděly, s trůny a panstvy a s celým zástupem nebeského vojska pějeme chvalozpěv tvé slávy a bez ustání voláme: Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh zástupů! Nebe i země jsou plné tvé slávy... (*viz str.* 224).

PROMĚNNÉ ČÁSTI MŠE SVATÉ

latinsky zvané »proprium«

pokračování

BOŽÍ HOD VELIKONOČNÍ

VSTUP (*Žl* 128, 18 a 5-6) - Vstal jsem a jsem teď s tebou. Aleluja! Vložil jsi na mne svou ruku. Aleluja! Tvá moudrost je obdivuhodná. Aleluja, aleluja! (*Žl* 138, 1-2) Pane, ty mě zkoušíš a dobře mě znáš, ty mě znáš, ať odpočívám nebo vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys dnešního dne skrze svého jednorozeného Syna zvítězil nad smrtí a tím nám otevřel přístup do věčného života; provázej tedy svou pomocí naše přání, která předcházíš svým vnuknutím; skrze našeho Pána...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (5, 7-8): Bratři, odstraňte starý kvas, aby se z vás stalo nové těsto! Jste přece bez (starého) kvasu! Vždyť náš velikonoční beránek — Kristus — je už obětován. Proto slavme svátky ne se starým kvasem, který znamená špatnost a nešlechetnost, nýbrž s nekvašenými chleby, to je: s poctivostí a životem podle pravdy.

MEZIZPĚV (*Žl* 117, 24 a 1) - Toto je den, který připravil Pán; jásejme a radujme se z něho! ℣. Velebte Pána, neboť je dobrotivý, neboť věčně trvá jeho milosrdenství. Aleluja, aleluja! ℣. (1 *Kor* 5, 7) Náš velikonoční beránek — Kristus — je už obětován.

SEKVENCE - Oběti velikonoční,
křesťané, chválu vzdejte!
Beránek spasil ovce:

Kristus nevinný za nás
hříšné zas usmířil
svého Otce.

Smrt a život se střetly,
podivný souboj svedly :
Pán žití usmrcen,
vládne živý.

Marie, kams ráno šla ?
Řekni nám, cos viděla !

Prázdný hrob Krista živého
a slávu zřela jsem Vzkříšeného,
anděly svědčící,
roušku, šaty ležící.

Vstal Kristus, moje naděje,
jde před vámi do Galileje.

Že vstal Kristus vpravdě z mrtvých,
to je zcela jisté.
Smiluj se nad námi,
vítězný Kriste !
Amen. Aleluja !

EVANGELIUM (*Mk* 16, 1-7) - V ten čas Marie Magdaléna, Jakubova matka Marie a Salome nakoupily vonné masti, aby Ježíše šly pomazat. Záhy zrána první den v týdnu šly k hrobu (a přišly tam), když slunce právě vycházelo. Říkaly si mezi sebou : » Kdo nám ale u vchodu do hrobky odvalí kámen ? « Vzhlédly a viděly, že kámen je už odvalen. Byl totiž velmi veliký. Pak vešly do hrobky a uviděly, že tam na pravé straně sedí mladý muž ve skvěle bílém rouchu. To je polekalo. Ale on jim řekl : » Nebojte se ! Hledáte Ježíše Nazaretského, který byl ukřižován. Vstal, tady není. Tohle je to místo, kam ho položili. Ale jděte povědět jeho učedníkům, a hlavně Petrovi : Jde před vámi do Galileje, tam ho uvidíte, jak vám řekl. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 75, 9-10) - Země se zachvěla a ztichla, když Bůh povstal k soudu. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi modlitby svého lidu s obětními dary, aby nám, posvěceny velikonočními tajemstvími, tvým působením prospěly jako lék pro věčnost; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční*, str. 251; *zvláštní* Communicantes (*str.* 228) *a* Hanc igitur (*str.* 231).

K PŘIJÍMÁNÍ (1 *Kor* 5, 7-8) - Náš velikonoční beránek — Kristus — je už obětován. Aleluja! Proto slavme svátky s nekvašenými chleby, to je: s poctivostí a životem podle pravdy. Aleluja, aleluja!

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, vlej do nás Ducha své lásky, když jsi nás nasytil velikonočními tajemstvími, a tak ve své dobrotivosti dej, ať si navzájem dobře rozumíme; skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje ...

PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ

VSTUP (*Ex* 13, 5 a 9) - Pán vás uvedl do země, která oplývá mlékem a medem. Aleluja! Aby Zákon Páně byl stále ve vašich ústech. Aleluja, aleluja! (*Žl* 104, 1) Oslavujte Pána a vzývejte jeho jméno; hlásejte mezi pohany jeho díla! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys velikonoční slavností udělil světu prostředky k ozdravění; prosíme tě tedy, provázej stále svůj lid nebeským darem, ať si zaslouží dosáhnout dokonalé svobody a spěje k věčnému životu; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (10, 37-43): V těch dnech stál Petr mezi lidem a řekl: »Bratři, vy víte,

co se po křtu, který hlásal Jan, dálo nejdříve v Galileji a potom po celém Judsku : jak Bůh obdařil Duchem svatým a zázračnou mocí Ježíše z Nazareta, jak on všude procházel, prokazoval dobrodiní a uzdravoval všechny, které opanoval ďábel, protože Bůh byl s ním. A my můžeme dosvědčit všecko to, co konal v Judsku a v Jeruzalémě. Ale přibili ho na kříž a zabili. Bůh ho však třetí den vzkřísil a dal mu, aby se viditelně ukázal, ne ovšem všem lidem, nýbrž jen těm, které Bůh předem vyvolil za svědky, to je nám, kteří jsme s ním po jeho zmrtvýchvstání jedli a pili. On nám přikázal, abychom o tom kázali lidu a s celou rozhodností dosvědčovali, že ho Bůh ustanovil jako soudce nad živými i nad mrtvými. O něm vydávají svědectví všichni proroci, že skrze něj dostane odpuštění hříchů každý, kdo v něho věří. «

MEZIZPĚV (*Žl* 117, 24 a 2) - Toto je den, který připravil Pán : jásejme a radujme se z něho! ℣. Ať nyní říká Izrael : Ano, (Pán) je dobrý, neboť věčně trvá jeho milosrdenství.

Aleluja, aleluja! ℣. (*Mt* 28, 2) Anděl Páně sestoupil z nebe, přistoupil a odvalil kámen a posadil se na něj.

SEKVENCE (*jako včera*).

EVANGELIUM (*Lk* 24, 13-35) - V ten čas se dva z Ježíšových učedníků ubírali do vesnice zvané Emauzy, která je vzdálena od Jeruzaléma šedesát honů. Hovořili spolu o všem tom, co se přihodilo. Jak tak hovořili a uvažovali, přiblížil se k nim sám Ježíš a připojil se k nim. Ale jako by jim někdo byl držel oči, nepoznali ho. Zeptal se jich : » O čem to cestou spolu rozmlouváte ? A proč jste tak smutni ? « Jeden z nich — jmenoval se Kleofáš — mu odpověděl : » Ty jsi snad jediný z hostů v Jeruzalémě, který

neví, co se tam tyto dni stalo! « Zeptal se : » Copak ? « Odpověděli mu : » Co se stalo s Ježíšem z Nazareta — byl to prorok, vynikající v řeči i v činech v očích Božích i u všech lidí — a jak ho velekněží a naši předáci vydali k trestu smrti a ukřižovali. My jsme doufali, že on je ten, který má přinést izraelskému národu vykoupení. A k tomu ke všemu je to dnes už třetí den od té doby, co se to stalo. Některé naše ženy nás sice uvedly v rozrušení : byly časně ráno u hrobu, nenalezly jeho mrtvé tělo, přišly a tvrdily, že se jim zjevili andělé a ti prý je ubezpečovali, že žije. Někteří z naší společnosti odešli ke hrobu a nalezli všecko tak, jak říkaly ženy, ale jeho nenašli. « On jim řekl : » Ó vy nerozumní! Tak dlouhý čas potřebujete k tomu, abyste uvěřili, co prohlásili proroci! Což nemusel Mesiáš podstoupiti toto utrpení, a tak vejít do své slávy ? « Potom začal od Mojžíše, probral dále všecky proroky a vysvětloval jim, co se kde v Písmě na něj vztahuje. Tak došli k vesnici, kam měli namířeno, a on dělal, jako by chtěl jít dál. Ale oni na něj naléhali : » Zůstaň s námi! Vždyť den už pokročil a schyluje se k večeru. « Vešel tedy s nimi dovnitř. Když se s nimi posadil ke stolu, vzal chléb, požehnal ho, rozlámal a podával jim. V tu chvíli se jim otevřely oči a oni ho poznali. On jim však zmizel. Tu si mezi sebou řekli : » Což v nás nehořelo srdce, jak k nám na cestě mluvil a jak nám vysvětloval Písmo ? « Ještě tu hodinu se vydali na cestu a vrátili se do Jeruzaléma. Tam našli pohromadě jedenáct apoštolů a ostatní učedníky, a ti říkali, že Pán skutečně vstal a že se zjevil Šimonovi. Oni sami pak vypravovali, co se jim přihodilo na cestě a jak ho poznali při lámání chleba.

K OBĚTOVÁNÍ (*Mt* 28, 2. 5. 6) - Anděl Páně sestoupil z nebe a promluvil k ženám : » Ten, kterého hledáte, vstal, jak řekl. « Aleluja!

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi modlitby svého lidu s obětními dary, aby nám, posvěceny velikonočními tajemstvími, tvým působením prospěly jako lék pro věčnost; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční*, *str.* 251; *zvláštní* Communicantes (*str.* 228) *a* Hanc igitur (*str.* 231).

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 24, 34) - Pán vstal a ukázal se Petrovi. Aleluja!

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, vlej do nás Ducha své lásky, když jsi nás nasytil velikonočními tajemstvími, a tak ve své dobrotivosti dej, ať si navzájem dobře rozumíme; skrze našeho Pána ...

První neděle po velikonocích, zvaná Bílá

VSTUP (1 *Petr* 2, 2) - Jako děti, které se právě narodily — aleluja — žádejte ono duchovní, nefalšované mléko. Aleluja, aleluja, aleluja. (*Žl* 80, 2) S nadšením volejte k Bohu, našemu pomocníku, jásejte vstříc Bohu Jakubovu! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí Bože, právě jsme ukončili velikonoční svátky; prosíme tě tedy, dej, ať je s tvou štědrou pomocí i nadále zachováme ve svém jednání i životě; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Jana (5, 4-10): Milovaní, všecko, co se zrodilo z Boha, vítězí nad světem, a nad světem zvítězilo právě toto: naše víra. Jenom ten vítězí nad světem, kdo věří, že Ježíš je Boží Syn. Když Ježíš Kristus přišel, prošel vodou a krví; nejen vodou, nýbrž vodou a krví. Také Duch dosvědčuje, že Kristus je pravda. Neboť jsou tři, kteří vydávají svědectví na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý, a tito tři jsou jedno. A tři jsou, kteří

vydávají svědectví na zemi: Duch, voda a krev, a tito tři jsou jedno. Když přijímáme svědectví lidské, tím větší platnost má svědectví Boží. Svědectví Boží má proto větší platnost, poněvadž (On) je vydal o svém Synovi. Kdo věří v Božího Syna, má o tom svědectví Boží sám v sobě.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Mt* 28, 7) Pán řekl: »V den svého vzkříšení půjdu před vámi do Galileje.« Aleluja. ℣. (*Jan* 20, 26) Za týden přišel Ježíš při zavřených dveřích, postavil se před své učedníky a řekl: »Pokoj vám!« Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 20, 19-31) - V ten čas, večer toho prvního dne v týdnu, byli učedníci pohromadě a pro strach před židy zavřeli dveře. Vtom přišel Ježíš, najednou stál před nimi a řekl jim: »Pokoj vám!« Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když uviděli Pána. Řekl jim ještě jednou: »Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.« Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: »Přijměte Ducha svatého. Kterým odpustíte hříchy, těm se odpouštějí, kterým je zadržíte, těm jsou zadrženy.« Tomáš, jeden ze dvanácti, kterému říkali Dvojče, nebyl při tom, když Ježíš přišel. Ostatní učedníci mu vypravovali: »Viděli jsme Pána!« On jim však odpověděl: »Neuvidím-li sám na jeho rukou jizvy po hřebech a nevložím-li svůj prst na místo hřebů a nevložím-li svou ruku do jeho boku, neuvěřím.« Za týden byli jeho učedníci zase uvnitř a Tomáš s nimi. Ježíš přišel při zavřených dveřích, najednou stál před nimi a řekl: »Pokoj vám!« Potom vyzval Tomáše: »Vlož sem svůj prst a podívej se na mé ruce, vztáhni svou ruku a vlož ji do mého boku; a nebuď už nevěřící, ale věřící.« Tomáš mu odpověděl: »Můj Pán a můj Bůh!« Ježíš mu řekl: »Protože jsi mě uviděl, Tomáši, uvěřil jsi. Blaze těm,

kteří neviděli, a přesto uvěřili. « Ježíš udělal před svými učedníky ještě mnoho jiných zázraků, o kterých není řeč v této knize. Tyto však jsou zaznamenány, abyste věřili, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží, a abyste vírou měli život v jeho jménu.

K OBĚTOVÁNÍ (*Mt* 28, 2. 5 a 6) - Anděl Páně sestoupil z nebe a promluvil k ženám: » Ten, kterého hledáte, vstal, jak řekl. « Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi dary jásající Církve, a když jsi jí dal příčinu k takovému jásotu, dopřej jí, ať požívá trvalé radosti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční* (... tím slavněji však zvláště V TENTO ČAS ...), *str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 20, 27) - » Vztáhni svou ruku a zjisti si jizvy po hřebech « - aleluja - » a nebuď už nevěřící, ale věřící! « Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, náš Bože, dej, ať nyní i v budoucnu jsou nám lékem přesvatá tajemství, která jsi nám udělil, aby se jimi upevnilo naše vykoupení; skrze našeho Pána ...

Druhá neděle po velikonocích

VSTUP (*Žl* 32, 5-6) - Země je plna Božího milosrdenství. Aleluja. Božím slovem jsou stvořena nebesa. Aleluja, aleluja. (*Žl* 32, 1) Spravedliví, radujte se v Pánu; poctivým sluší zpívat mu chválu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys ponížením svého Syna pozvedl padlý svět; dopřej tedy svým věřícím ustavičnou radost, a když jsi je zachránil před pádem do

věčné smrti, dej, ať požívají věčného štěstí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Petra (2, 21-25): Milovaní, Kristus trpěl za nás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích. On nic špatného neudělal a nikdo ho nepřistihl, že by mluvil neupřímně. Když mu spílali, on jim to spíláním neoplácel, když musel trpět, nehrozil pomstou, nýbrž vydal se tomu, který soudil nespravedlivě. Když šel na kříž, vzal tam na sobě naše hříchy. To proto, abychom my hříchů úplně nechali a žili spravedlivě. Jeho rány vás uzdravily. Byli jste kdysi jako bludné ovce, ale teď jste se vrátili domů k pastýři a strážci své duše.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Lk* 24, 35) Poznali učedníci Pána Ježíše při lámání chleba. Aleluja. ℣. (*Jan* 10, 14) »Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a mé ovce znají mne.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 10, 11-16) - V ten čas řekl Ježíš farizeům: »Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř dává za své ovce v sázku svůj život. Ale najatý člověk, který není pastýřem a jemuž ovce nepatří, jak vidí přicházet vlka, opouští ovce a dává se na útěk, a vlk je pak uchvacuje a rozhání. Najatý člověk prchá, protože je najatý a na ovcích mu nezáleží. Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a mé ovce znají mne, jako mne zná Otec a já znám Otce, a za své ovce dávám svůj život. Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. Také ty musím přivést; ony dají na můj hlas, a pak bude jen jeden ovčinec a jen jeden pastýř.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 62, 2 a 5) - Bože, můj Bože, po tobě toužím hned za svítání, a ve tvém jménu zvedám své ruce. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, ať nám svatá oběť ustavičně skýtá spasitelné požehnání, aby (v nás) svou mocí uskutečnila to, co tajemně znázorňuje; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční, str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 10, 14) - »Já jsem dobrý pastýř« - aleluja - »znám své ovce a mé ovce znají mne.« Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: když jsme od tebe dostali milost nového života, dej, ať jsme stále hrdí na tento tvůj dar; skrze našeho Pána ...

Třetí neděle po velikonocích

VSTUP (*Žl* 65, 1-2) - Jásejte vstříc Bohu, všecky země! Aleluja. Žalmy opěvujte jeho jméno! Aleluja. Ať slavně zní jeho chvála! Aleluja, aleluja, aleluja. (*Žl* 65, 3) Řekněte Bohu: Jak úchvatná jsou tvá díla, Pane! Pro tvoji nesmírnou moc tobě lichotí i tvoji nepřátelé. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty ukazuješ bloudícím světlo své pravdy, aby se mohli vrátit na cestu spravedlnosti; dej tedy všem, kdo se hlásí ke křesťanskému vyznání, ať zavrhují všecko, co odporuje tomuto jménu, a usilují o to, co se s ním shoduje; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Petra (2, 11-19): Milovaní, velmi vás prosím: jste (na zemi) cizinci a přistěhovalci; zdržujte se proto pozemských žádostí, protože ony bojují proti duši. Veďte mezi pohany vzorný život. Oni sice o vás mluví jako o špatných lidech, ale když budou pozorovat, že ko-

náte dobro, budou pak velebit Boha v ten den, až k nim přijde (se svou milostí). Kvůli Bohu se rádi podřizujte každému, kdo nějak vládne: ať už je to král, který svou hodností vyniká nade všemi, nebo jeho místodržitelé, kteří jsou od něho pověřeni, aby trestali ty, kdo páchají zlo, a vyznamenávali ty, kdo jednají správně. Vždyť tak to chce Bůh, abyste svým dobrým chováním umlčovali hloupé řeči nerozumných lidí. Jste ovšem svobodní, ale nesmíte si dělat ze své svobody pláštík pro špatnost. Chovejte se jako Boží služebníci. Projevujte úctu vůči všem, bratry mějte rádi, Boha se bojte, krále si važte. Vy, co sloužíte, ochotně poslouchejte s všemožnou povinnou úctou své pány, a to nejen dobré a mírné, nýbrž i tvrdé. Neboť tak se to líbí Bohu, když jste spojeni s Kristem Ježíšem, naším Pánem.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 110, 9) Pán poslal vykoupení svému lidu. Aleluja. ℣. (*Lk* 24, 46) Kristus musel trpět a vstáti z mrtvých, a tak vejíti do své slávy. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 16, 16-22) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: » Už jen krátký čas, a neuvidíte mě, ale zase za krátký čas mě opět uzříte, protože odcházím k Otci. « Někteří z jeho učedníků se mezi sebou ptali: » Co nám tím chce říci: , Za krátký čas mě neuvidíte, a zase za krátký čas mě opět uzříte ' a , odcházím k Otci ' ? « Říkali: » Co myslí těmi slovy , za krátký čas ' ? Té jeho řeči nerozumíme. « Ježíš poznal, že se ho chtějí tázat, a proto jim řekl: » Na to se mezi sebou ptáte, co znamenají moje slova: , Za krátký čas mě neuvidíte, a zase za krátký čas mě opět uzříte ' ? Ano, skutečně, říkám vám: Vy budete plakat a naříkat, ale svět se bude radovat; budete sice zarmouceni, ale váš zármutek se obrátí v radost. Žena když rodí, má zármutek, protože

nastala její chvíle; když však porodí děťátko, zapomene na bolesti pro samou radost, že se narodil na svět člověk. Tak i vy máte teď zármutek. Ale zase vás uvidím a vaše srdce se bude radovat, a tu radost vám nebude moci nikdo vzít.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 145, 2) - Duše má, chval Pána! Chválit chci Pána po celý svůj život, žalmy zpívat svému Bohu, dokud budu na živu. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, ať se nám těmito tajemstvími dostává schopnosti ukázňovat pozemské žádosti a učit se milovat nebeské věci; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční*, *str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 16, 16) - »Už jen krátký čas, a neuvidíte mě, ale zase za krátký čas mě opět uzříte, protože odcházím k Otci.« Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, ať svátosti, které jsme přijali, nás obnoví jako pokrm pro duši a ochrání jako pomoc pro tělo; skrze našeho Pána ...

Čtvrtá neděle po velikonocích

VSTUP (*Žl* 97, 1 a 2) - Zpívejte Pánu novou píseň! Aleluja. Neboť učinil věci obdivuhodné. Aleluja. Před zraky národů zjevil svou spravedlnost. Aleluja, aleluja, aleluja. (*Žl* 97, 1) Vítězství mu dobyla jeho pravice a jeho svaté rámě. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty působíš, že smýšlení věřících směřuje k jednomu cíli; dej tedy, ať tvůj lid má rád to, co přikazuješ, a touží po tom, co slibuješ, aby uprostřed změn tohoto světa bylo naše srdce zakotveno tam, kde jsou pravé radosti; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Jakuba (1, 17-21): Milovaní, shůry, od Stvořitele hvězdného světa, dostáváme jen dobré věci, on nám dává jen dokonalé dary. U něho nedochází ke změnám ani k ztemnění, jaké je působeno (u hvězd) otáčením. On svobodně rozhodl, že nám dá život skrze pravdivou nauku (evangelia), abychom my byli jako prvotiny ze všeho, co on stvořil. Pamatujte si toto, moji milovaní bratři: člověk má být čilý, když je třeba něco vyslechnout, ale váhavý, než začne mluvit nebo než se rozzlobí. Když se totiž člověk rozzlobí, nejedná správně, totiž tak, jak si to Bůh přeje. Proto nechte všeho, co je ošklivé, všeho, v čem se zlo dere dopředu, abyste byli ochotně vnímaví pro (Boží) slovo. To bylo do vás vloženo jako semeno a má moc, dovést vaši duši ke spáse.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 117, 16) Pravice Páně mocně zasáhla, pravice Páně mě pozvedla. Aleluja. ℣. (*Řím* 6, 9) Kristus vzkříšený z mrtvých už neumírá, smrt nad ním už vlády nemá. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 16, 5-14) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: » Teď jdu k tomu, který mě poslal, a nikdo z vás se mě už neptá: , Kam jdeš? ' Spíše je vaše srdce plné zármutku, že jsem vám to řekl. Ale říkám vám pravdu: je to pro vás dobré, abych já odešel. Kdybych neodešel, Těšitel by k vám nepřišel. Jestliže však odejdu, pošlu ho k vám. A až přijde, dosvědčí světu hřích, spravedlnost a odsouzení. Hřích, protože nepřijali víru ve mne; spravedlnost, protože odcházím k Otci, a vy mě už neuvidíte; odsouzení, protože vládce nad tímto světem je už odsouzen. Měl bych toho ještě dost, co bych vám chtěl říci, ale bylo by to na vás teď už příliš mnoho. Až však přijde on, Duch pravdy, uvede vás

do celé pravdy. On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit o všem, co uslyší, a oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, protože mně patří to, co on vezme a vám oznámí. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 65, 1-2 a 16) - Jásejte vstříc Bohu, všecky země, žalmy opěvujte jeho jméno! Pojďte a slyšte, vy všichni, kdo se bojíte Boha, budu vám vyprávět, jak veliké věci učinil Pán mé duši. Aleluja.

SEKRÉTA - Bože, tys nás vznešenou výměnou darů, která se děje v této oběti, učinil účastnými jednoho nejvyššího božství; prosíme tě tedy, dej, ať vzorně žijeme podle tvé pravdy tak, jak ji poznáváme; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční, str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 16, 8) - »Až přijde Těšitel, Duch pravdy, on dosvědčí světu hřích, spravedlnost a odsouzení.« Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Stůj při nás, Pane, náš Bože, ať tím, co jsme s vírou přijali, jsme očištěni od svých poklesků a vytrženi ze všech nebezpečí; skrze našeho Pána ...

Pátá neděle po velikonocích

VSTUP (*Iz* 48, 20) - Hlásejte radostným hlasem, ať je to slyšet! Aleluja. Hlásejte až na konec země: Pán vysvobodil svůj lid! Aleluja, aleluja. (*Žl* 65, 1-2) Jásejte vstříc Bohu, všecky země, žalmy opěvujte jeho jméno, ať slavně zní jeho chvála! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, od tebe pochází všecko dobré; dej tedy ve své štědrosti, když tě pokorně prosí-

me, ať tvým vnuknutím myslíme to, co je správné, a tebou řízeni to také děláme; skrze našeho Pána...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Jakuba (1, 22-27): Milovaní, (Boží) slovo musíte uvádět ve skutek, a ne abyste je pouze poslouchali! To byste klamali sami sebe. Neboť když někdo to slovo jen poslouchá, ale nejedná podle toho, ten se podobá člověku, který v zrcadle pozoruje svou lidskou tvář: podívá se na sebe, odejde, a už vůbec neví, jak vlastně vypadá. Kdo se však důkladně zahledí do dokonalého Zákona, který nám nese svobodu, a vytrvá při tom, kdo není jen posluchač zapomnětlivý, ale skutečně jedná podle toho, co slyší, tomu bude blaze za to, že to tak dělá. Když si někdo o sobě myslí, že je nábožný, ale přitom nedrží na uzdě svůj jazyk, je na omylu a jeho nábožnost nemá cenu. Za nábožnost ryzí a bezvadnou považuje Bůh Otec toto: ujímat se sirotků a vdov, když jsou v tísni, a nedopustit, aby nás poskvrnil svět.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. Kristus vstal a zazářil nám, které vykoupil svou krví. Aleluja. ℣. (*Jan* 16, 28) » Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět; zase odcházím ze světa a jdu k Otci. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 16, 23-30) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: » Ano, skutečně, říkám vám: Budete-li Otce o něco prosit v mém jménu, dá vám to. Dosud jste o nic neprosili v mém jménu. Proste a dostanete, a vaše radost bude úplná. Toto jsem k vám mluvil v přirovnáních. Blíží se ale chvíle, kdy k vám už nebudu mluvit v přirovnáních, nýbrž jasně vám budu vykládat o Otci. Tehdy budete prosit v mém jménu. To už pak nebude třeba, abych já prosil Otce za vás; vždyť sám Otec vás miluje, pro-

tože jste vy milovali mne a uvěřili jste, že jsem vyšel od Boha. Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět; zase odcházím ze světa a jdu k Otci. « Jeho učedníci mu řekli: » Teď už mluvíš jasně a bez přirovnání. Nyní je nám zřejmé, že víš všecko a nikdo že se tě už nemusí na nic ptát. Proto věříme, že jsi vyšel od Boha. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 65, 8-9 a 20) - Lidé všech národů, velebte Pána, našeho Boha, a přičiňte se, ať naplno zní jeho chvála! On dal mé duši život a nedopustil, aby moje nohy klopýtaly. Veleben buď Pán! On nezamítl mou prosbu a neodepřel mi své milosrdenství. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přijmi prosby věřících s obětními dary, abychom s pomocí těchto úkonů dětinné oddanosti došli do nebeské slávy; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční, str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 95, 2) - Zpívejte Pánu! Aleluja. Zpívejte Pánu a velebte jeho jméno, výmluvně hlásejte den ze dne jeho spásu. Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, tys nás nasytil silou nebeské hostiny; dej tedy, ať toužíme po tom, co je správné, a dosáhneme toho, po čem toužíme; skrze našeho Pána ...

Prosebné dni

V pondělí, v úterý a ve středu před svátkem Nanebevstoupení Páně se ve farních chrámech koná prosebný průvod do polí (zvaný procesí) a po něm se může slavit zvláštní prosebná mše, stejně tak jako o svátku sv. Marka. Viz o tom poznámku na str. 370. *Tam najdeš i formulář prosebné mše.*

NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ

VSTUP (*Skt* 1, 11) - » Lidé z Galileje, proč žasnete a hledíte k nebi ? « Aleluja. » Jak jste ho viděli vystupovat do nebe, tak přijde. « Aleluja, aleluja, aleluja. (*Žl* 46, 2) Lidé všech národů, s nadšením zvedněte ruce, jásejte vstříc Bohu radostným hlasem ! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí Bože, věříme, že tvůj jednorozený Syn, náš Vykupitel, dnešního dne vstoupil na nebesa ; prosíme tě tedy : dej, ať i my v myšlenkách dlíme v nebi ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (1, 1-11) : Ve své dřívější knize jsem pojednal, Theofile, o všem, co Ježíš konal a čemu učil od začátku až do dne, kdy skrze Ducha svatého dal nařízení svým vyvoleným apoštolům a byl vzat do nebe. Po svém utrpení jim dal mnoho důkazů, že žije, neboť po čtyřicet dní se jim ukazoval a mluvil o Božím království. A když s nimi jedl, přikázal jim, že nesmějí odcházet z Jeruzaléma, ale čekat na to, co Otec slíbil, » jak jste o tom ode mne slyšeli : Jan křtil vodou, ale vy budete pokřtěni Duchem svatým za několik málo dní. « Když tedy tak byli spolu, ptali se ho : » Pane, obnovíš teď v Izraeli království ? « On jim však řekl : » To není vaše věc, abyste věděli čas a hodinu, jak je Otec z vlastní moci ustanovil. Dostanete však sílu, až sestoupí na vás Duch svatý, a budete o mně svědčit v Jeruzalémě, v celém Judsku a Samařsku, ano až na konec země. « A když to pověděl, byl před jejich zraky vyzdvižen a zmizel jim v oblacích. Když hle-

děli upřeně k nebi za ním, jak odchází, najednou vedle nich stáli dva muži v bělostných šatech a řekli: »Lidé z Galileje, proč tak stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl vzat od vás do nebe, přijde právě tak, jak jste ho viděli že odchází do nebe.«

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 46, 6) Bůh vystoupil vzhůru za jásotu, Pán za hlaholu polnice. Aleluja. ℣. (*Žl* 67, 18-19) Pán přišel ze Sinaje do svatyně, vystoupil vzhůru, odvedl s sebou zajatce. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mk* 16, 14-20) - V ten čas se Ježíš zjevil samým jedenácti apoštolům, když byli u jídla, a káral je pro jejich nevěru a tvrdost srdce, že neuvěřili těm, kteří ho spatřili zmrtvýchvstalého. Pak jim řekl: »Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu! Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo neuvěří, bude zavržen. Ty, kteří uvěří, budou provázet tyto zázraky: vzýváním mého jména budou vyhánět ďábly, budou mluvit novými jazyky, hady budou brát do ruky, a vypijí-li něco jedovatého, neuškodí jim to; na nemocné budou vkládat ruce, a bude jim dobře.« Tak k nim Pán Ježíš mluvil. Potom byl vzat do nebe a posadil se po Boží pravici. Oni vyšli (do světa) a všude kázali. Pán působil s nimi a potvrzoval jejich slova zázraky, které je doprovázely.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 46, 6) - Bůh vystoupil vzhůru za jásotu, Pán za hlaholu polnice. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přijmi dary, které přinášíme k poctě slavného nanebevstoupení tvého Syna, a dej milostivě, ať jsme vysvobozeni z nebezpečí nynější doby a dojdeme do věčného života; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nanebevstoupení Páně, str.* 251 ; *zvláštní* Communicantes *str.* 228.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 67, 33-34) - Zpívejte a hrejte Pánu, který vystoupil nade všecka nebesa směrem k východu. Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí a milosrdný Bože, dej, ať v nás neviditelně působí to, co jsme ve viditelných tajemstvích přijali jako pokrm ; skrze našeho Pána ...

Šestá neděle po velikonocích
(Neděle po Nanebevstoupení Páně)

VSTUP (*Žl* 26, 7. 8. a 9) - Pane, slyš můj hlas, když k tobě volám! Aleluja. K tobě mluví mé srdce, hledám tvou tvář, Pane, tvou tvář vyhledávám. Neodvracej svou tvář ode mne! Aleluja, aleluja. (*Žl* 26, 1) Pán je mé světlo a má spása, koho bych se měl bát? ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, dej, ať jsme ti vždy oddáni svou vůlí a tvé velebnosti sloužíme upřímným srdcem ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Petra (4, 7-11) : Milovaní, ovládejte se a na věci se dívejte střízlivě, abyste se mohli věnovat modlitbě. Především se mějte navzájem vroucně rádi, protože láska přikrývá všecky možné hříchy. Buďte jeden k druhému pohostinní, a nereptejte přitom! Když se vám dostalo (Božích) darů, navzájem si jimi pomáhejte! Tak se o vás ukáže, že dobře spravujete všecky ty rozličné Boží dary. Kdo má dar řeči, ať si je vědom, že to přednáší Boží slovo. Kdo má zase takový dar, že umí pomáhat, ať si je vědom, že sílu mu k tomu dává Bůh. Tak se musí všecko obracet k Boží oslavě, a to skrze Ježíše Krista, našeho Pána.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 46, 9) Pán vládne nade všemi národy; Bůh sedí na svém svatém trůně. Aleluja. ℣. (*Jan* 14, 18) »Nenechám vás tu jako sirotky; odcházím a zase se k vám vrátím, a vaše srdce se bude radovat.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 15, 26-27; 16, 1-4) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Až přijde Těšitel, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, který vychází od Otce, ten vydá o mně svědectví. Také vy budete vydávat svědectví, protože jste se mnou od začátku. To jsem k vám mluvil, abych vás uchránil před zmatkem. Vyloučí vás ze synagógy; a nejen to: blíží se chvíle, že když někdo někoho z vás zabije, bude přesvědčen, že tím prokazuje službu Bohu. Budou tak jednat, protože nepoznali Otce ani mne. Říkám vám to proto, abyste si — až jednou ta chvíle přijde — vzpomněli na to, že jsem vám to už předem oznámil.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 46, 6) - Bůh vystoupil vzhůru za jásotu, Pán za hlaholu polnice. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, ať nás očistí neposkvrněné obětní dary a naší duši dají sílu nebeské milosti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nanebevstoupení Páně*, *str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 17, 12-13 a 15) - »Otče, dokud jsem byl s nimi, já jsem zachovával ty, které jsi mi dal.« Aleluja. »Teď však jdu k tobě; nežádám, abys je vzal ze světa, ale abys je chránil před zlem.« Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, nasyceni svatými dary tě prosíme: dej, ať stále setrváváme v díkůčinění; skrze našeho Pána ...

Svatvečer svatodušní

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Ez* 36, 23. 24 a 25-26) - Až na vás ukážu, že jsem svatý, shromáždím vás ze všech zemí a vyleji na vás očistnou vodu. Budete očištěni od každé své nečistoty, a dám vám nového ducha. Aleluja, aleluja. (*Žl* 33, 2) Velebit chci Pána v každou dobu, stále ať je jeho chvála v mých ústech. ℣. Sláva Otci ...

GLORIA.

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože : dej, ať se nad námi rozzáří jas tvé velebnosti a světlo z tvého světla ať osvícením od Ducha svatého posílí srdce těch, kteří se skrze tvou milost znova narodili ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (19, 1-8) : V těch dnech, kdy Apollo byl v Korintě, prošel Pavel horními kraji a přišel do Efesu. Tam se setkal s lidmi, kteří se přidali k víře, a zeptal se jich : » Dostali jste Ducha svatého, když jste přijali víru ? « Odpověděli mu : » Ale ani jsme neslyšeli, že je nějaký Duch svatý. « On pak řekl : » Jak jste tedy byli pokřtěni ? « Odpověděli : » Křtem Janovým. « Pavel je poučil : » Jan uděloval křest, který znamenal změnu smýšlení, a zároveň poukazoval lidem na toho, co měl přijít po něm ; v toho, to je v Ježíše, měli uvěřit. « Když to uslyšeli, dali se pokřtít ve jménu Pána Ježíše. Pak na ně vložil Pavel ruce, a sestoupil na ně Duch svatý, takže mluvili (neznámými) jazyky a pronášeli věty pod vlivem vnuknutí. Všech těch mužů bylo asi dvanáct. Potom šel do synagógy a asi tak tři měsíce směle vystupoval a přesvědčivě kázal o Božím království.

MEZIZPĚV - Aleluja. ℣. (*Žl* 106, 1) Velebte Pána, neboť je dobrý, neboť věčně trvá jeho milosrdenství.

TRAKTUS (*Žl* 116, 1 a 2) - Chvalte Pána, všechny národy, chvalte ho, všichni lidé! ℣. Vždyť jisté je pro nás jeho milosrdenství a věrnost Páně potrvá navždy.

EVANGELIUM (*Jan* 14, 15-21) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Jestliže mě milujete, budete zachovávat moje přikázání. A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Těšitele, aby zůstal s vámi navždycky: Ducha pravdy. Svět ho nemůže přijmout, protože ho nevidí a nezná. Vy ho poznáte, protože bude přebývat u vás a bude ve vás. Nenechám vás tu jako sirotky, zase se k vám vrátím. Za krátký čas svět mě už nebude vidět, ale vy mě opět uvidíte, protože já jsem živ a také vy budete živi. V onen den pochopíte, že já jsem ve svém Otci a vy ve mně jako já ve vás. Kdo má moje přikázání a zachovává je, ten mě miluje, a kdo mě miluje, toho bude milovat můj Otec, a i já ho budu milovat a projevím se mu.« - KRÉDO *se neříká.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 103, 30-31) - Sešli svého Ducha, a budou stvořeni, a obnovíš tvář země. Ať sláva Páně trvá na věky! Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: posvěť obětované dary a osvícením Ducha svatého nám očisť srdce; skrze našeho Pána ...

PREFACE *svatodušní, str.* 252; *zvláštní* Communicantes (*str.* 229) *a* Hanc igitur (*str.* 231).

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 7, 37-39) - V poslední den svátků Ježíš volal: »Kdo ve mne věří, z toho budou proudit potoky živé vody.« To řekl o Duchu, jehož se mělo dostat těm, kdo přijali víru v něho. Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať vlití svatého Ducha nám očistí srdce, ať je skropí svou tajemnou vláhou, a tak mu dá plodnost; skrze našeho Pána ...

BOŽÍ HOD SVATODUŠNÍ

VSTUP (*Moudr* 1, 7) - Duch Páně naplňuje celý svět. Aleluja. On, který všechno udržuje v bytí, zná každou řeč. Aleluja, aleluja, aleluja. (*Žl* 67, 2) Povstaň, Bože, ať jsou rozprášeni tvoji nepřátelé, ať prchají před tvou tváří, kdo tě nenávidí! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys dnešního dne poučil srdce svých věřících osvícením Ducha svatého; dej tedy, ať v témž Duchu správně smýšlíme a vždy se radujeme z jeho útěchy; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (2, 1-11): Když nastal den letnic, byli všichni učedníci společně pohromadě. Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přižene silný vítr, a naplnil celý ten dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako ohnivé, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch svatý vnukal slova. V Jeruzalémě bydleli zbožní židé, přišlí ze všech národů pod nebem. Když se ten zvuk ozval, hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí. Všichni žasli, divili se a říkali: »Tito, co tak mluví, jsou přece samí Galilejci! Jak to tedy, že každý z nás slyší svou mateřštinu? Ať už Partové, Médové, Elamité, ať už my, co pocházíme z Mezopotámie, Judeje a Kapadocie, z Pontu a z Asie, Frýgie a Pamfýlie, z Egypta a z lybijského kraje u Kyrény, my, co jsme připutovali z Říma, židé i proselyté, Kréťané i Arabové —: slyšíme, jak našimi jazyky hlásají veliké Boží skutky.«

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. (*Žl* 103, 30) Sešli svého Ducha, a budou stvořeni, a obnovíš tvář země. Aleluja. (*Všichni pokleknou.*) ℣. Přijď, svatý Duchu, naplň srdce svých věřících a rozněť v nich oheň své lásky.

SEKVENCE - Přijď, ó Duchu přesvatý,
sešli z nebe bohatý
svého světla božský jas!

Přijď, ty otče ubohých,
dárce darů přemnohých,
světlo srdcí, sestup v nás!

Božský Utěšiteli,
milý duší příteli,
přijď nás vnitřně osvěžit!

V práci dáváš klid a zdar,
zmirňuješ zlé vášně žár,
v pláči umíš potěšit.

Světlo duši blažící,
srdce v tebe věřící
plně prozař jasem svým!

Bez tvé božské pomoci
člověk sláb je, bez moci
proti vlivům škodlivým.

Smyj nám z duše špínu zla,
zavlaž srdce vyprahlá,
rány zhoj, tiš bolesti!

Zpružni to, co strnulo,
zahřej to, co vychladlo,
veď to, co je na scestí!

Uděl všem svým věřícím
v tebe důvěřujícím
sedmerý dar milosti.

V odměnu dej za ctnosti
spasný konec v časnosti,
život věčné radosti.

Amen. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 14, 23-31) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Miluje-li mě kdo, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek. Kdo mě nemiluje, nezachovává moje slova. A přece slova, která slyšíte, to nejsou moje slova, ale slova Otce, který mě poslal. Toto jsem k vám mluvil, dokud ještě zůstávám u vás. Těšitel pak, Duch svatý, kterého Otec pošle v mém jménu, ten vás poučí o všem ostatním a připomene vám všecko, co jsem vám řekl. Zanechávám vám pokoj, svůj pokoj vám dávám; takový, jaký vám dává svět, já vám nedávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí. Slyšeli jste přece, že jsem vám řekl: ‚Odcházím, ale zase se k vám vrátím.' Kdybyste mě milovali, byli byste měli radost z toho, že jdu k Otci, protože Otec je větší než já. Říkám vám to už teď, dříve než to nastane, abyste uvěřili, až to nastane. Už s vámi nebudu mnoho mluvit, protože přichází vládce nad tímto světem. Proti mně však nezmůže nic; ale svět má poznat, že miluji Otce a jednám, jak mi Otec přikázal.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 67, 29-30) - Bože, upevni to, co jsi v nás vykonal. Pro tvůj chrám, který je v Jeruzalémě, budou ti králové přinášet dary. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, posvěť obětované dary a osvícením Ducha svatého nám očisť srdce; skrze našeho Pána ...

PREFACE *svatodušní*, *str.* 252; *zvláštní* Communicantes (*str.* 229) *a* Hanc igitur (*str.* 231).

K PŘIJÍMÁNÍ (*Skt* 2, 2 a 4) - Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se žene silný vítr, tam, kde se zdržovali. Aleluja. A všichni byli naplněni Duchem svatým a hlásali veliké Boží skutky. Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať vlití svatého Ducha nám očistí srdce, ať je skropí svou tajemnou vláhou, a tak mu dá plodnost; skrze našeho Pána ...

Pondělí svatodušní

VSTUP (*Žl* 80, 17) - Živil je výbornou pšenicí - aleluja - a sytil je medem ze skály. Aleluja, aleluja. (*Žl* 80, 2) Nadšeně volejte k Bohu, našemu pomocníku, jásejte vstříc Bohu Jakubovu! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys dal svým apoštolům Ducha svatého; dej tedy, ať se splní zbožná prosba tvého lidu: abys ty, kterým jsi dal víru, obdařil také (svým) pokojem; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (10, 34 a 42-48): V těch dnech se Petr ujal slova a promluvil: » Bratři, Pán nám přikázal, abychom o tom kázali lidu a s celou rozhodností dosvědčovali, že ho Bůh ustanovil jako soudce nad živými i nad mrtvými. O něm vydávají svědectví všichni proroci, že skrze něj dostane odpuštění hříchů každý, kdo v něho věří. « Když ještě Petr mluvil tato slova, náhle sestoupil Duch svatý na všechny, kdo poslouchali tu řeč. A žasli věřící obrácení ze židovství, kteří přišli s Petrem, že se i pohanům dostalo v hojnosti daru, to je Ducha svatého. Slyšeli totiž, jak mluví (neznámými) jazyky a velebí Boha. Tehdy Petr na to řekl: » Může někdo odpírat křestní vodu těm, kteří jako my přijali Ducha svatého? « Rozkázal pak, aby je pokřtili ve jménu Pána Ježíše Krista.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Skt* 2, 4) Apoštolové hlásali různými jazyky veliké Boží skutky. Aleluja. (*Všichni pokleknou.*) ℣. Přijď, svatý Duchu, naplň srdce svých věřících a rozněť v nich oheň své lásky.

SEKVENCE *jako o Božím hodu svatodušním.*

EVANGELIUM (*Jan* 3, 16-21) - V ten čas řekl Ježíš Nikodémovi: »Tak velice Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl věčný život. Bůh přece poslal svého Syna na svět ne proto, aby svět odsoudil, nýbrž aby svět byl skrze něj spasen. Kdo v něj věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože nepřijal víru v jednorozeného Syna Božího. A soud (lidi třídící) záleží v tomto: Světlo přišlo na svět, ale lidé měli raději tmu než světlo, protože jejich skutky byly špatné. Každý totiž, kdo páchá zlo, nenávidí světlo a nevystupuje na světlo, aby nebyl za své skutky pokárán. Kdo však jedná tak, jak to vyžaduje pravda, jde na světlo, a o jeho skutcích se pak ukáže, že byly vykonány ve spojení s Bohem.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 17, 14 a 16) - Pán zahřměl z nebe, Nejvyšší se ozval; a ukázaly se vodní prameny. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, posvěť milostivě tyto dary, přijmi duchovní oběť, kterou ti přinášíme, a z nás samých si utvoř věčný obětní dar; skrze našeho Pána...

PREFACE *svatodušní*, *str.* 252; *zvláštní* Communicantes (*str.* 229) *a* Hanc igitur (*str.* 231).

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 14, 26) - » Duch svatý vás poučí « - aleluja - » o všem, co jsem vám řekl. « Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, pomáhej svému lidu, který jsi nasytil nebeskými tajemstvími, a braň ho proti zlobě nepřátel ; skrze našeho Pána ...

Nejsvětější Trojice
(První neděle po sv. Duchu)

VSTUP (*Tob* 12, 6) - Velebena buď svatá Boží Trojice v nerozdílné jednotě! Vzdávejme jí díky, neboť nám prokázala milosrdenství. (*Žl* 8, 2) Hospodine, Pane náš, jak obdivuhodné je tvé jméno všude na zemi! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys dal svým služebníkům ve vyznání pravé víry poznat slávu věčné Trojjedinosti a klanět se její mocné velebnosti; prosíme tě tedy, ať silou této víry jsme vždy ochráněni ode všech protivenství; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (11, 33-36): Ó, jak je bezedná Boží štědrost, moudrost i poznání! Jak neproniknutelná jsou jeho rozhodnutí a neprobádatelné způsoby jeho jednání! Neboť kdo pochopí myšlení Páně? Kdo mu musí radit? Dal mu někdo dříve něco, aby se mu to teď muselo oplácet? Vždyť od něho, skrze něho a pro něho je všecko. Jemu buď sláva na věky. Amen.

MEZIZPĚV (*Dan* 3, 55-56) - Buď veleben, Pane! Ty svým pohledem pronikáš propastné hlubiny a trůníš nad cheruby. ℣. Veleben jsi, Pane, nad nebeskou oblohou a hoden chvály na věky.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Dan* 3, 52) Buď veleben, Pane, Bože našich otců, tys hoden chvály na věky! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 28, 18-20) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Je mi dána veškerá moc

na nebi i na zemi. Jděte tedy, vyučujte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého; a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Tob* 12, 6) - Veleben buď Bůh Otec, jednorozený Boží Syn i svatý Duch, neboť nám prokázal své milosrdenství.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, náš Bože: posvěť na vzývání svého jména tento obětovaný dar, a skrze něj si z nás samých utvoř obětní dar věčný; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici, str.* 223.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Tob* 12, 6) - Velebíme nebeského Boha a vzdáváme mu díky přede všemi živými bytostmi, neboť nám prokázal své milosrdenství.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, náš Bože, ať nám přijetí této svátosti a vyznávání víry ve věčně svatou a nerozdílnou Boží Trojjedinost prospěje ke zdraví těla i duše; skrze našeho Pána ...

Svátek Božího těla
(Ve čtvrtek po svátku Nejsv. Trojice)

VSTUP (*Žl* 80, 17) - Živil je výbornou pšenicí - aleluja - a sytil je medem ze skály. Aleluja, aleluja, aleluja. (*Žl* 80, 2) Nadšeně volejte k Bohu, našemu pomocníku, jásejte vstříc Bohu Jakubovu! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys nám v obdivuhodné svátosti zanechal památku na své utrpení; prosíme tě tedy: dej, ať svatá tajemství tvého těla a tvé krve

tak uctíváme, abychom stále v sobě zakoušeli účinek tvého vykoupení; který žiješ a kraluješ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (11, 23-29): Bratři, co jsem od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vykonal děkovnou modlitbu, rozlámal ho a řekl: »Vezměte a jezte! Toto je moje tělo, které se za vás vydává. Dělejte to na mou památku.« Podobně vzal po večeři i kalich a řekl: »Tento kalich je nová úmluva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, dělejte to na mou památku.« Kdykoliv totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, slavíte Pánovu smrt, dokud on nepřijde. Kdo by tedy jedl ten chléb nebo pil z toho kalicha Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto se musí člověk zkoumat, a pak teprve může jísti ten chléb a píti z toho kalicha. Kdo totiž jí a pije nehodně, a s tělem Páně nezachází přitom lépe (než s obyčejným chlebem), takový člověk si jí a pije vlastní odsouzení.

MEZIZPĚV (*Žl* 144, 15-16) - Oči všech se s důvěrou obracejí k tobě, Pane, a ty jim dáváš pokrm v pravý čas. ℣. Otvíráš svou ruku a všechno, co žije, zahrnuješ požehnáním.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Jan* 6, 56-57) »Moje tělo je skutečně pokrm a moje krev je skutečně nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.«

SEKVENCE - Sione, chval Spasitele,
Pastýře a Učitele,
chvalozpěvy jemu pěj!

Jak jen můžeš, chval ho stále,
vše je málo k jeho chvále,
nelze dosti chválit jej.

Zcela zvláštní předmět chvály:
živý chléb, zdroj žití stálý,
určen je dnes pro slavnost.

Ten u večeřadla stolu
dán byl sboru apoštolů,
o tom není pochybnost.

Naplno ať zazní chvála,
by se duše rozjásala,
radostná a nadšená.

Dnes se přece slavnost koná
hostiny té, dne, kdy ona
byla ustanovena.

V ní Král nový získal vládu,
obětí Nového řádu
ukončen je Starý věk.

Staré zašlo, nové vzkvetlo,
stín zahnalo Pravdy světlo,
noc se dala na útěk.

Co sám Kristus tehdy konal,
to nám činit přikazoval
ke své věčné paměti.

Tak vždy Církev vyučuje,
chléb a víno proměňuje
v spasitelné oběti.

Dogma křesťanům se dává,
chléb že se tu tělem stává,
víno že se mění v krev.

Co se mysli, oku skrývá,
to poznává víra živá;
nadpřirozený to zjev.

Pod různými způsobami,
vnějšími jen podobami,
úžasná věc skryta je:

pokrm těla, nápoj krve.
Kristus je však celý v prvé,
celý v druhé způsobě.

Přijímáš-li, zůstal celý,
neláme se, nerozdělí,
celý se vždy požívá.

Přijme jeden — statisíce,
tisíc nepřijal však více,
aniž z něho ubývá.

Dobří, zlí ho požívají,
nestejný však úděl mají:
život, nebo prokletí.

Zlým je k smrti, dobrým k žití;
hle, jak různý může býti
účin téhož přijetí.

Když se potom svátost láme,
nepochybuj, věz, že máme
tolik v každé částce samé,
kolik celek obsáhne.

Věc tu není porušena,
způsoba jen rozlomena;
pod ní svátost nedotčena
ve svém stavu zůstane.

Hle, chléb andělský tak zvaný
stravou je pro pozemšťany,
chléb to Božím dětem daný,
nemá býti házen psům!

Předobrazně naznačován,
když byl Izák obětován,
v beránkovi znázorňován,
v maně, dané praotcům.

Pastýři náš, chlebe živý,
Ježíši, buď milostivý!
Chraň nás, Pane dobrotivý,

dej nám uzřít přeblaživý
nebeského světla jas!

Tys všemocný, převeliký,
ty nás živíš, smrtelníky.
Svými spolustolovníky,
dědici a společníky
svatých v nebi učiň nás!

Amen. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 6, 56-59) - V ten čas promluvil Ježíš k zástupu židů: » Moje tělo je skutečně pokrm a moje krev je skutečně nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Mne poslal živý Otec a já žiji skrze Otce; tak také ten, kdo jí mne, bude žít skrze mne. Toto je chléb, který sestoupil z nebe; ne takový jako mana, kterou jedli vaši praotcové - a umřeli. Kdo bude jísti tento chléb, bude žít na věky. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Lv* 21, 6) - Kněží Páně obětují kadidlo a chleby; a proto ať jsou zasvěceni svému Bohu a neposkvrňují jeho jméno. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, uděl milostivě své Církvi dary jednoty a pokoje, které se tajemně naznačují dary obětovanými; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*, *str*. 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (1 *Kor* 11, 26-27) - Kdykoli jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, slavíte Pánovu smrt, dokud on nepřijde. Kdo by tedy jedl ten chléb nebo pil z toho kalicha Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: dej, ať jsme na věčnosti nasyceni požíváním tvého božství, které má svůj předobraz v časném přijímání tvého drahocenného těla a tvé předrahé krve; který žiješ a kraluješ ...

Druhá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 17, 19-20) - Pán se stal mým ochráncem a vyvedl mě na volné prostranství. Zachránil mě, neboť si mě oblíbil. (*Žl* 17, 2-3) Miluji tě, Pane, moje sílo! Pán je moje pevnost, mé útočiště a můj osvoboditel. ℣. Sláva Otci...

MODLITBA - Pane, dej, ať máme ustavičnou úctu a lásku k tvému svatému jménu, vždyť nikdy nezbavuješ svého řízení ty, které dokonale upevňuješ ve své lásce; skrze našeho Pána...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Jana (3, 13-18): Milovaní, nedivte se, že svět vás má v nenávisti. My víme, že jsme přešli z (duchovní) smrti do života, protože máme rádi bratry. Kdo (bratry) nemá rád, zůstává dál ve smrti. Každý, kdo nenávidí svého bratra, je jako vrah — a víte, že žádný vrah nemá v sobě věčný život trvalý. Jak nás má (Kristus) rád jsme poznali z toho, že za nás položil svůj život. Také my máme být ochotni, položit život za bratry. Někdo na příklad má majetek; vidí dobře, že jeho bratr je v nouzi, ale zavře před ním svoje srdce —: může v takovém člověkovi trvati Boží láska? Děti, že máme někoho rádi, to musíme projevovat nejen řečí a jazykem, ale skutkem a upřímně.

MEZIZPĚV (*Žl* 119, 1-2) - K Pánu jsem volal ve svém soužení, a vyslyšel mě. ℣. Pane, zachraň mě před ničemnými rty a před lstivým jazykem! Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 7, 2) Pane, můj Bože, v tebe doufám. Zachraň mě přede všemi, kdo mě pronásledují, a vysvoboď mě! Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 14, 16-24) - V ten čas pověděl Ježíš farizeům toto podobenství: »Jeden člověk chystal velký oběd a pozval na něj mnoho hostů.

V dobu, kdy se mělo obědvat, poslal svého služebníka, aby vyřídil pozvaným: , Pojďte, už je všecko připraveno!' Ale najednou se začali všichni vymlouvat. , Koupil jsem na venkově statek, musím si ho jít prohlédnout; prosím tě, omluv mě', vzkázal mu první. Druhý řekl: , Koupil jsem pět párů volů a jdu je vyzkoušet. Prosím tě, omluv mě.' A jiný vzkázal: , Právě jsem se oženil, a proto nemohu přijít.' Služebník se vrátil a oznámil to svému pánovi. Pána domu to rozhněvalo. Řekl služebníkovi: , Jdi hned do města na náměstí a do ulic a přiveď sem žebráky a mrzáky, slepé a chromé!' Služebník pak oznámil: , Pane, stalo se, cos nařídil, a ještě je místo.' A pán řekl služebníkovi: , Jdi na cesty a k plotům a přinuť lidi, ať sem přijdou, aby tak můj dům byl plný. Ale to vám říkám: Ani jeden z těch pozvaných neokusí mého oběda.' «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 6, 5) - Obrať se ke mně, Pane, a vysvoboď mou duši, zachraň mě pro své milosrdenství!

SEKRÉTA - Pane, ať oběť, kterou zasvěcujeme tvému jménu, nás očistí a den ze dne uschopňuje vést nebeský život; skrze našeho Pána...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 12, 6) - Budu zpívat Pánu, který mě zahrnul dobrými věcmi, a opěvovat budu jméno nejvyššího Pána.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Po přijetí svatých darů tě prosíme, Pane: ať častou účastí v tomto tajemství se stále více uskutečňuje naše spása; skrze našeho Pána...

Třetí neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 24, 16 a 18) - Pane, shlédni na mne a smiluj se nade mnou, vždyť já jsem tak sám a tak ubohý! Viz mou bídu a mé trápení, můj Bože, a odpusť mi všechny hříchy. (*Žl* 24, 1-2) Pane, k tobě pozvedám svou duši, můj Bože, v tebe důvěřuji; ať tedy nejsem zahanben. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ochránce těch, kdo v tebe doufají, bez tebe není nic silné ani svaté; prokaž nám tedy ještě v hojnější míře své milosrdenství, ať tebou řízeni a vedeni tak procházíme časnými dobry, abychom neztratili dobra věčná; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Petra (5, 6-11): Milovaní, pokorně se svěřte mocné Boží ruce, a Bůh vás povýší, až přijde k tomu čas. Na něj hoďte všecku svou starost, vždyť přece jemu na vás záleží. Nenechte se ničím svést a buďte bdělí. Váš protivník ďábel jako lev chodí okolo, řve a hledá, koho by mohl zhltnout. Postavte se proti němu. Sílu vám k tomu dodá víra. Víte přece, že vaši bratři po celém světě musejí taky tak trpět. Bůh, od něhož pocházejí všecky dobré dary, který vás pro Kristovy zásluhy povolal ke své věčné slávě, nechává sice vás teď trochu trpět, ale tím vás chce zdokonalit, utvrdit a upevnit. Jemu patří sláva a vláda na věčné věky! Amen.

MEZIZPĚV (*Žl* 54, 23. 17 a 19) - Hoď svou starost na Pána, a on se o tebe postará. ℣. Když jsem volal k Pánu, vyslyšel mou prosbu a ochránil mě před těmi, kdo se ke mně nepřátelsky blíží.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 7, 12) Bůh je spravedlivý soudce, mocný a shovívavý; což se hněvá každý den? Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 15, 1-10) - V ten čas přicházeli k Ježíšovi celníci a hříšníci, aby ho poslouchali. Farizeové však a vykladatelé Písma s tím projevovali nespokojenost a říkali : » Tenhle člověk pouští k sobě hříšníky a jí s nimi ! « Pověděl jim tedy toto podobenství : » Kdo z vás, když má sto ovcí a jednu z nich ztratí, nenechá těch devětadevadesát v pustině a nepůjde za tou ztracenou, až ji najde ? A když ji najde, s radostí si ji vloží na ramena. Když přijde domů, svolá přátele a sousedy a oznámí jim : , Radujte se se mnou, protože jsem našel svou ztracenou ovci. ' Říkám vám, že tak bude v nebi větší radost z jednoho jediného hříšníka, který se dal na pokání, než z devětadevadesáti spravedlivých, kteří pokání nepotřebují. Nebo jiný příklad : Žena má deset stříbrných peněz a ztratí jeden z nich : nerozsvítí světlo, nevymete dům a nehledá pozorně, až ho najde ? A když ho najde, svolá své přítelkyně a sousedky a oznámí jim : , Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrný peníz, který jsem ztratila. ' Tak, říkám vám, mají radost Boží andělé z jednoho jediného hříšníka, který se dal na pokání. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 9, 11-12 a 13) - Ať doufají v tebe všichni, kdo poznali tvé jméno, Pane, vždyť neopouštíš ty, kdo tě hledají. Zpívejte a hrejte Pánu, který sídlí na Sionu, neboť nezapomněl na modlitbu ubohých.

SEKRÉTA - Pane, shlédni na dary pokorně prosící Církve a dej, ať pro svou ustavičně posvěcující sílu jsou věřícími požívány ke spáse ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 15, 10) - » Říkám vám : Radost mají Boží andělé z jednoho jediného hříšníka, který se dal na pokání. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať tvé svaté dary, které jsme přijali, nás oživí, zbaví viny, a tak připraví pro věčné milosrdenství ; skrze našeho Pána ...

Čtvrtá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 26, 1 a 2) - Pán je moje světlo a má spása, koho bych se měl bát ? Pán je ochránce mého života, koho bych se lekal ? Moji nepřátelé, kteří mě souží, ti sami slábnou a padají. (*Žl* 26, 3) I kdyby se proti mně postavil tábor vojska, moje srdce se nebude bát. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane : dej, ať vývoj světových událostí je pro nás pokojně řízen tvým řádem, a tvá Církev ať se raduje z toho, že ti může v klidu oddaně sloužit ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (8, 18-23) : Bratři, jsem přesvědčen, že utrpení tohoto času nejsou nic ve srovnání se slávou, která se na nás v budoucnosti zjeví. Celé tvorstvo totiž nedočkavě čeká, až se Boží synové zjeví ve slávě. Vždyť tvorstvo bylo podrobeno nicotným choutkám (padlého člověka). Nedělalo to z vlastní vůle, nýbrž kvůli tomu, který je podrobil. Zůstala však tvorstvu naděje, že i ono bude vysvobozeno z poroby porušení tím, že budou oslaveny Boží děti. Víme přece, že celým tvorstvem jde jeden vzdech a všecko tvorstvo že svírá bolest až doposud. A není v tom samo. I my, ačkoliv už máme první dary Ducha, i my sami uvnitř toužebně naříkáme a vyhlížíme po (plném) přijetí za syny, (úplném) osvobození našeho těla, pro zásluhy Krista Ježíše, našeho Pána.

MEZIZPĚV (*Žl* 78, 9 a 10) - Pane, odpusť nám hříchy, aby snad pohani neřekli : , Kdepak je ten jejich Bůh ? ' ℣. Pomoz nám, Bože, naše spáso, a pro čest svého jména, Pane, nás vysvoboď!

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 9, 5 a 10) Bože, ty sedíš na trůně a soudíš spravedlivě ; buď tedy útočištěm ubohých v soužení. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 5, 1-11) - V ten čas stál Ježíš u Genezaretského jezera. Lidé se kolem něho tlačili, aby poslouchali Boží slovo. Tu uviděl u břehu dvě lodice. Rybáři z nich vystoupili a prali sítě. Vstoupil na jednu z těch lodic — patřila Šimonovi — a požádal ho, aby trochu poodjel od země. Posadil se a z lodice učil lidi tam shromážděné. Když přestal mluvit, řekl Šimonovi : » Zajeď na hlubinu a spusťte sítě k lovení ! « Šimon mu odpověděl : » Mistře, celou noc jsme se lopotili, a nic jsme nechytili. Ale když to říkáš ty, spustím sítě. « Skutečně to udělali, a zahrnuli takové množství ryb, že se jim sítě div netrhaly. Kývali na společníky v druhé lodi, aby jim přišli na pomoc. Přišli a naplnili obě lodice, až se skoro potápěly. Když to Šimon Petr viděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl : » Pane, odejdi ode mne, já jsem člověk hříšný ! « Zmocnila se ho totiž bázeň i všech jeho společníků pro ten zátah ryb, jaký udělali ; stejně se vedlo i Zebedeovým synům Jakubovi a Janovi, kteří patřili k Šimonovým společníkům. Ježíš řekl Šimonovi : » Neboj se ! Od nynějška budeš lovit lidi. « Pak přijeli s lodicemi k zemi, nechali všeho a šli za ním.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 12, 4-5) - Dej mým očím světlo, abych snad neupadl do spánku smrti, aby snad neřekl můj nepřítel : , Zvítězil jsem nad ním ! '

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi na usmíření naše obětní dary a ve své dobrotivosti přiměj naši,

třebas vzpurnou vůli, ať jde za tebou; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 17, 3) - Pán je moje pevnost, mé útočiště a můj osvoboditel; můj Bůh a můj pomocník.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: ať nás přijatá tajemství očistí a svou působností ochrání; skrze našeho Pána ...

Pátá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 26, 7 a 9) - Pane, vyslyš mou prosbu, když k tobě volám. Buď mi pomocníkem, neopouštěj mě a nepohrdej mnou, Bože, můj spasiteli! (*Žl* 26, 1) Pán je moje světlo a má spása, koho bych se měl bát? ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys připravil neviditelná dobra těm, kdo tě milují; vlej nám tedy do srdce vroucí lásku k tobě, abychom tě ve všem a nade všecko milovali, a tak dosáhli tvých zaslíbení, která převyšují každou touhu; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Petra (3, 8-15): Milovaní, snažte se všichni o jednotu ve smýšlení, modlete se, projevujte jeden o druhého zájem, buďte plní lásky ke spolubratřím, milosrdní, mírní a pokorní. Neodplácejte zlo zlem ani nadávku nadávkou, ale spíše naopak: přejte (takovým lidem) dobro. Vždyť jste byli k tomu povoláni. Tak se vám dostane natrvalo Božích darů. Neboť »kdo chce mít radostný život a prožívat krásné dni, musí dávat pozor na svůj jazyk, aby neříkal nic špatného, a na své rty, aby nemluvily falešně. Ať se vyhýbá zlu, avšak dělá

dobro, ať hledá pokoj a usiluje o něj. Na spravedlivé se totiž Pán dívá s láskou a vyslyší je, když o něco prosí; přísnou tvář však ukazuje těm, kdo jednají hříšně« (*Žl* 33, 13-17). Kdo by vám přece mohl ubližovat, když se budete poctivě snažit, abyste dělali dobře! Ale i kdybyste museli trpět proto, že žijete správně, blaze vám! Nebojte se jich, když vám vyhrožují, a nedejte se zneklidnit. Mějte v srdci posvátnou úctu ke Kristu, (našemu) Pánu.

MEZIZPĚV (*Žl* 83, 10 a 9) - Bože, náš ochránce, pohleď a popatř na své služebníky! ℣. Pane, Bože zástupů, vyslyš prosby svých služebníků.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 20, 1) Pane, z tvé síly se raduje král a nadšeně jásá nad tvou pomocí. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 5, 20-24) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Nebude-li to s vaší spravedlností stát lépe než se spravedlností vykladatelů Písma a farizeů, nevejdete do nebeského království. Slyšeli jste, že bylo řečeno našim předkům: ‚Nedopustíš se vraždy!' Kdo by zavraždil, propadne soudu. Ale já vám říkám: Každý, kdo se hněvá na svého bratra, propadne soudu; a kdo by řekl svému bratrovi ‚protivo', propadne veleradě; a kdo by mu řekl ‚bezbožníku', propadne pekelnému ohni. Když tedy přistupuješ se svým obětním darem k oltáři, a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj obětní dar před oltářem a jdi se napřed smířit s tím svým bratrem; teprve potom přijď a podej svůj obětní dar.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 15, 7 a 8) - Velebím Pána za to, že mi dal poznání. Mám Boha stále před očima, vždyť je mi po pravici, abych nezakolísal.

SEKRÉTA - Pane, buď nám milostiv na naše snažné prosby a přijmi dobrotivě tyto dary svých služebníků a služebnic, ať to, co jednotlivci obětovali ke cti tvého jména, prospěje všem ke spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 26, 4) - O jednu věc prosím Pána, po tom toužím: abych směl přebývati v domě Páně po všechny dny svého života.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, když jsi nás nasytil nebeským darem, prosíme tě: dej, ať jsme očištěni od svých skrytých hříchů a osvobozeni od úkladů nepřátel; skrze našeho Pána ...

Šestá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 27, 8-9) - Pán je síla svého lidu a spásonosný ochránce svého Pomazaného. Zachraň svůj lid, Pane, a žehnej svému dědictví a spravuj je až na věky! (*Žl* 27, 1) Pane, k tobě volám, můj Bože, nebuď ke mně hluchý, neodmlčuj se mi, jinak se budu podobat těm, kdo klesají do prohlubně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože zástupů, v tobě je plnost všeho dobra; vštěp nám tedy do srdce lásku k tvému jménu a rozmnož v nás nábožnost; dej vzrůst tomu, co je dobré, a horlivostí své otcovské lásky zachovej to, co vzrostlo; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (6, 3-11): Bratři, my všichni, kteří jsme byli pokřtěni ve (jménu) Krista Ježíše, tím křtem jsme byli uvedeni do jeho smrti. Tím křestním ponořením do jeho smrti byli jsme spolu s ním pohřbeni. A jako

Krista vzkřísila z mrtvých Otcova velebná moc, tak i my teď musíme žít úplně novým životem. Neboť jestliže jsme s ním srostli tím, že jsme mu podobni v jeho smrti, budeme mu tak podobni i v jeho zmrtvýchvstání. Vždyť přece víme, že starý člověk v nás byl spolu s ním přibit na kříž, aby ztratila svou moc přirozenost nakloněná k hříchu a my abychom už více hříchu neotročili. Přece kdo umřel, vůbec už nehřeší. Jestliže jsme však s Kristem umřeli, jsme pevně přesvědčeni o tom, že budeme taky mít účast v jeho životě. Víme totiž, že Kristus vzkříšený z mrtvých už neumírá, smrt nad ním už vlády nemá. Když umřel, bylo to proto, aby zničil hřích jednou provždy, a když žije, žije pro Boha. Považujte se tedy za mrtvé hříchu, ale žijící Bohu, když jste spojeni s Kristem Ježíšem, naším Pánem.

MEZIZPĚV (*Žl* 89, 13 a 1) - Pane, obrať se k nám — aspoň na chvilku — a slituj se nad svými služebníky! ℣. Pane, ty ses nám stal útočištěm od pokolení do pokolení.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 30, 2-3) V tebe, Pane, doufám, ať tedy nevyjdu naprázdno na věky. Ve své spravedlnosti mě vysvoboď a zachraň. Nakloň ke mně své ucho, pospěš, abys mě zachránil! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mk* 8, 1-9) - V ten čas byl u Ježíše velký zástup lidí a neměli už u sebe jídlo. Zavolal si své učedníky a řekl jim: » Je mi těchto lidí líto, protože tři dni jsou tady se mnou a nemají už co jíst. A kdybych je poslal hladové domů, opustí je cestou síly; někteří z nich jsou tu zdaleka. « Učedníci mu odpověděli: » Kde by tady v neobydleném kraji mohl kdo sehnat tolik chleba, aby se nasytili? « Ježíš se zeptal: » Kolik bochníčků máte? « Odpověděli: » Sedm. « Rozkázal tedy, aby se lidé rozložili

po zemi. Pak vzal těch sedm bochníčků, pomodlil se nad nimi, rozlámal je a dával učedníkům, aby je předkládali, a oni to udělali. Měli také několik malých ryb. Požehnal je a řekl, aby i ty lidem předložili. A najedli se dosyta, a ještě se sesbíralo sedm košíků zbylých kousků. Těch lidí, kteří se najedli, bylo na čtyři tisíce. Potom je rozpustil.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 16, 5 a 6-7) - Upevni mé kroky na svých cestách, ať nekolísají mě šlépěje. Nakloň své ucho a vyslyš moje slova! Prokaž zázračně své milosrdenství, Pane, vždyť zachraňuješ ty, kdo v tebe doufají.

SEKRÉTA - Pane, buď milostiv našim pokorným prosbám a přijmi dobrotivě tyto obětní dary svého lidu; a dej, ať skutečně dosáhneme toho, oč s důvěrou prosíme, aby přání nikoho z nás nebylo marné a žádná žádost nezůstala nesplněna; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 26, 6) - Půjdu a v jeho stánku přinesu oběť s jásotem, zpívat a hrát budu Pánu.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, jsme nasyceni tvými dary, a proto tě prosíme: dej, ať jsme očištěni jejich účinností a chráněni jejich pomocnou silou; skrze našeho Pána ...

Sedmá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 46, 2) - Lidé všech národů, s nadšením zvedněte ruce, jásejte vstříc Bohu radostným hlasem! (*Žl* 46, 3) Neboť Pán je vznešený, hrůzostrašný, veliký Král nad veškerou zemí. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tvá prozřetelnost se ve svém úradku neklame; proto tě pokorně prosíme, abys odvrátil všecko škodlivé a dopřál nám všeho, co je nám k prospěchu; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (6, 19-23): Bratři, jste slabí, a proto užiji příkladu z obyčejného života: Kdysi jste dávali své údy do služeb nečistotě a nevázanosti, takže jste vedli život nezřízený. Teď zase dejte své údy do služeb bezúhonnosti, abyste vedli život svatý. Dokud jste byli oddáni hříchu, necítili jste se vázáni předpisy mravního zákona. Jakýpak jste tehdy měli užitek z těch věcí? Takový, že se za to teď stydíte. Na konci těch věcí je (věčná) smrt. Nyní však jste osvobozeni od hříchu a dali jste se do služby Bohu. A užitek z toho je vaše posvěcení a nakonec věčný život. Neboť mzda, kterou platí hřích, je smrt, ale Bůh dobrotivě dává věčný život skrze Krista Ježíše, našeho Pána.

MEZIZPĚV (*Žl* 33, 12 a 6) - Pojďte, děti, slyšte mě: chci vás učit bázni před Bohem. ℣. Přistupte k němu, a rozzáříte se radostí a vaše tvář se nebude rdět hanbou.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 46, 2) Lidé všech národů, s nadšením zvedněte ruce, jásejte vstříc Bohu radostným hlasem! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 7, 15-21) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Mějte se na pozoru před nepravými proroky: přicházejí k vám převlečeni za ovce, ale uvnitř to jsou draví vlci. Poznáte je po jejich ovoci. Což se sklízejí z trní hrozny nebo z bodláků fíky? Tak každý strom dobrý nese dobré ovoce, ale strom špatný nese špatné ovoce. Dobrý strom nemůže nésti ovoce špatné, ani zase špatný strom nésti ovoce dobré. Každý strom, který nenese dobré ovoce,

bývá vyseknut a hozen do ohně. Můžete je tedy poznat po jejich ovoci. Ne každý, kdo mi říká: ‚Pane, Pane!', vejde do nebeského království, nýbrž jen ten, kdo dělá to, co chce můj Otec v nebesích, ten vejde do nebeského království.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Dan* 3, 40) - Jako zápalné oběti beranů a býků a jako tisíce tučných beránků, tak buď dnes naše oběť před tvou tváří, aby se ti líbila. Vždyť nevyjdou naprázdno ti, kdo důvěřují v tebe, Pane.

SEKRÉTA - Bože, tys jednou dokonalou obětí dovršil rozmanité oběti starozákonní; přijmi tedy oběť od služebníků tobě oddaných a posvěť ji stejným požehnáním jako dary Ábelovy, aby to, co jednotlivci obětovali k uctění tvé velebnosti, prospělo všem ke spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 30, 3) - Nakloň své ucho, pospěš, abys mě zachránil!

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás tvé léčivé působení milostivě zbaví našich zvráceností a přivede k tomu, co je správné; skrze našeho Pána ...

Osmá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 47, 10-11) - Bože, dostalo se nám tvého milosrdenství v tvém chrámě. Jako tvé jméno, Bože, tak i tvá chvála sahá až na konec země. Tvá pravice je plná spravedlnosti. (*Žl* 47, 2) Veliký je Pán a nadmíru hoden chvály v městě našeho Boha, na jeho svaté hoře. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, obdař nás dobrotivě takovým smýšlením, ať vždy myslíme a konáme to, co je správné, a tak jsme schopni žít podle tebe — vždyť nemůžeme být bez tebe; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (8, 12-17): Bratři, nejsme vázáni povinnostmi k tělu, že bychom museli žít, jak chce tělo. Žijete-li totiž tak, jak chce tělo, musíte umřít; jestliže však s pomocí ducha ničíte záludnosti těla, budete žít. Neboť všichni, kdo se nechávají vésti Božím Duchem, to jsou Boží děti. Nedostalo se vám přece od Ducha daru, jaký patří k otrockému stavu, že byste museli zase znova žít ve strachu. Dostali jste však dar, který přísluší stavu těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: » Abba, Otče! « Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch, že jsme Boží děti. Když však děti, dostane se nám také dědictví: dědictví od Boha a spoludědictví s Kristem.

MEZIZPĚV (*Žl* 30, 3) - Buď můj Bůh ochránce a místo, kam se utíkám, abys mě zachránil. ℣. (*Žl* 70, 1) Bože, v tebe doufám, Pane, ať tedy nevyjdu naprázdno na věky.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 47, 2) Veliký je Pán a nadmíru hoden chvály v městě našeho Boha, na jeho svaté hoře. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 16, 1-9) - V ten čas předložil Ježíš svým učedníkům toto podobenství: » Byl jeden bohatý člověk, který měl správce, a ten byl u něho obviněn, že prý rozplýtvává jeho majetek. Zavolal ho proto a řekl mu: ‚Co to o tobě slyším? Slož účty ze svého správcování! Správcem už dál být nemůžeš.' Správce začal uvažovat: ‚Co si počnu, když mě můj pán zbavuje správcovství? Kopat ne-

umím, žebrat se stydím. Už vím, co udělám, aby mě lidé přijali k sobě do domu, až budu zbaven správcovství.' Dal si zavolat dlužníky svého pána, každého zvlášť, a zeptal se prvního: ,Kolik jsi mému pánovi dlužen?' Odpověděl: ,Sto soudků oleje.' On mu řekl: ,Vezmi svůj úpis, hned si sedni a napiš padesát.' Pak se zeptal druhého: ,Kolik ty jsi dlužen?' ,Sto měřic pšenice,' odpověděl. Řekl mu: ,Vezmi svůj úpis a napiš osmdesát.' Pán se vyjádřil o nepoctivém správci s uznáním, jak chytře si to uměl zařídit. Děti tohoto světa bývají totiž v jednání mezi sebou chytřejší než děti světla. A já vám říkám: Získávejte si přátele nespravedlivým mamonem, abyste — až přijde konec — byli přijati do věčného obydlí.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 17, 28 a 32) - Pokorný lid zachraňuješ, Pane, oči pyšných lidí však ponižuješ. Vždyť kdo je Bůh kromě tebe, Pane?

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi dary, které ti z tvé štědrosti přinášíme, ať tato přesvatá tajemství působnou mocí tvé milosti nás posvěcují v nynějším životě a dovedou k věčným radostem; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 33, 9) - Okuste a vizte, jak dobrý je Pán! Blaze tomu, kdo v něj doufá.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nám nebeské tajemství obnoví duši i tělo, abychom zakusili účinek toho, co slavíme posvátným úkonem; skrze našeho Pána ...

Devátá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 53, 6-7) - Hle, Bůh mi pomáhá, Pán je ochránce mé duše. Sval neštěstí na moje nepřátele a pro svou věrnost je přiveď do záhuby, Pane,

můj ochránce! (*Žl* 53, 3) Bože, ve svém jménu mě zachraň a svou mocí mě vysvoboď! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, naslouchej ve svém milosrdenství prosbám těch, kdo se pokorně modlí, a abys tebe prosícím mohl splnit jejich tužby, dej, ať žádají to, co se ti líbí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (10, 6-13): Bratři, nesmíme toužit po špatnostech, jak toužili oni (Izraelité na poušti). Ani se nesmíme oddávat modlářství, jak někteří z nich to dělali. Stojí to v Písmě (*Ex* 32, 6): » Lid se posadil k jídlu a pití; pak se zvedli a dali se do rozpustilostí. « Ani se neoddávejme necudnostem. Někteří z nich se toho dopouštěli, a za to jich bylo usmrceno za jediný den třiadvacet tisíc. Ať se nás nezmocňuje ani nechuť vůči Pánu. Někteří z nich byli tak znechuceni, a za to umřeli na hadí uštknutí. Ani nereptejte. Někteří z nich tak reptali, a za to byli pobiti od (anděla) Zhoubce. To všecko, co se jim stalo, přihodilo se jako výstražný příklad a bylo to napsáno jako poučení pro nás, protože my žijeme v době poslední. Když se tedy někdo domnívá, že stojí, ať si dá dobrý pozor, aby nepadl! Ty zkoušky, které na vás přišly, všecky jsou úměrné lidským silám. A Bůh je věrný. On nedopustí, abyste byli zkoušeni víc, než snesete. Když dopustí zkoušku, dá také prostředky, jak z ní vyjít, a sílu, jak ji snášet.

MEZIZPĚV (*Žl* 8, 2) - Hospodine, Pane náš, jak obdivuhodné je tvé jméno všude na zemi! ℣. Neboť tvá velebnost převyšuje nebesa.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 58, 2) Můj Bože, zachraň mě před mými nepřáteli a osvoboď mě od těch, kdo na mne dorážejí. Alelúja.

EVANGELIUM (*Lk* 19, 41-47) - V ten čas, když Ježíš byl už blízko města Jeruzaléma a viděl je před sebou, rozplakal se nad ním a řekl: »Kéž bys i ty, a to aspoň v tento svůj den, přišlo k poznání toho, co by ti přineslo pokoj! Ale teď je to tvým očím skryto. Přijdou na tebe dni, kdy tě nepřátelé obklíčí náspem, oblehnou tě a sevřou ze všech stran, srazí k zemi tebe i tvé obyvatele, kteří budou v tobě, a nenechají v tobě kámen na kameni. A to proto, že jsi nevyužilo času svého navštívení.« Vešel pak do chrámu a začal vyhánět ty, kteří se tam zabývali prodáváním a kupováním, a řekl jim: »V Písmě stojí: ‚Můj dům je dům modlitby!' (*Iz* 56, 7), ale vy jste z něho udělali lupičské doupě.« A každý den učil v chrámě.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 18, 9. 10. 11 a 12) - Přikázání Páně jsou správná, rozradostňují srdce, a jeho ustanovení jsou sladší než plástev medu. Proto je tvůj služebník také zachovává.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: dej, ať se hodně zúčastňujeme těchto tajemství, vždyť kdykoli se slaví památka této oběti, koná se dílo našeho vykoupení; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 6, 57) - Pán řekl: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: ať nám přijímání tvé svátosti přináší očištění a udílí jednotu; skrze našeho Pána ...

Desátá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 54, 17. 18. 20 a 23) - Když jsem volal k Pánu, vyslyšel mou prosbu a ochránil mě před

těmi, kdo se ke mně nepřátelsky blíží, a pokořil je ten, který je od věků a zůstává na věky. Hoď svou starost na Pána, a on se o tebe postará. (*Žl* 54, 2) Bože, vyslyš mou modlitbu a nepohrdej mou prosbou. Věnuj mi pozornost a vyslyš mě! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty projevuješ svou všemohoucnost nejvíce, když odpouštíš a se smilováváš; prokaž nám tedy ještě v hojnější míře své milosrdenství a dej, ať spěcháme vstříc tvým zaslíbením, a tak se nám dostane účasti v nebeských dobrech; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (12, 2-11): Bratři, víte dobře, že dokud jste ještě byli pohany, dávali jste se jako slepí odvádět k němým modlám. Proto vám prohlašuji: Kdo mluví pod vlivem Ducha Božího, neřekne nikdy: »Proklet buď Ježíš!«; a také jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: »Ježíš je Pán.« Jsou tedy dary rozmanité, ale všechny pocházejí od jednoho a téhož Ducha. A rozličné jsou úřady (v Církvi), ale všecky závisí na stejném Pánu. A jsou rozmanité mimořádné projevy, ale všecko to pochází od jednoho a téhož Boha, protože on to všechno mocně ve všech působí. Ty projevy Ducha jsou těm jednotlivcům dány k tomu, aby mohli být užiteční. Jednomu totiž Duch dává dar moudrosti, jinému zase tentýž Duch poskytuje poznání, jinému opět se dostává od téhož Ducha (divotvorné) víry, jiný zase má od téhož Ducha dar uzdravovat, jiný konat zázračné skutky, jiný promlouvat pod vlivem vnuknutí, jinému zase je dáno, aby dovedl rozeznat, jakým duchem se co nese, jiný může mluvit rozličnými (neznámými) jazyky a jiný zase má dar, aby uměl vykládat, co tím jazykem bylo řečeno. Toto všecko působí jeden a tentýž Duch. On vhodně přiděluje jednomu každému zvlášť, jak chce.

MEZIZPĚV (*Žl* 16, 8 a 2) - Pane, opatruj mě jako zřítelnici oka, ve stínu svých perutí mě ochraňuj. ℣. Od tebe ať vyjde soud nade mnou, vždyť tvé oči vidí to, co je správné.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 64, 2) Tobě, Bože, patří chvalozpěv na Sionu, a tobě ať je splněn slib v Jeruzalémě. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 18, 9-14) - V ten čas řekl Ježíš k některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, toto podobenství: » Dva lidé šli nahoru do chrámu, aby se tam pomodlili, jeden byl farizeus a druhý celník. Farizeus se postavil a takto se potichu modlil: , Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci, nebo i jako tamhle ten celník. Já se postím dvakrát za týden, odvádím desátky ze všeho, co vydělám! ' Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: , Bože, buď milostiv mně hříšníkovi. ' Říkám vám: Tento se vrátil domů ospravedlněn, onen však ne. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se ponižuje, bude povýšen. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 24, 1-3) - Pane, k tobě pozvedám svou duši, můj Bože, v tebe důvěřuji. Ať tedy nejsem zahanben, ať se mi nevysmívají moji nepřátelé! Vždyť nikdo z těch, kdo v tebe doufají, nevyjde naprázdno.

SEKRÉTA - Pane, tobě ať jsou zasvěceny obětní dary, které jsi dopřál tak přinášet ke cti svého jména, že jsi dal, aby se z nich staly naše léky; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 50, 21) - Přijmeš oběť, dary a celopaly, Pane, na svém oltáři.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, náš Bože, abys ve své dobrotivosti nezbavoval své pomoci ty, které neustáváš obnovovat božskými svátostmi; skrze našeho Pána ...

Jedenáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 67, 6-7 a 36) - Bůh je ve svém svatém sídle, Bůh, který působí, že svorně dlíme v jeho domě; on dá moc a sílu svému lidu. (*Žl* 67, 2) Ať Bůh povstane, ať jsou rozprášeni jeho nepřátelé, ať prchají před jeho tváří ti, kdo ho nenávidí. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, ty v přemíře své otcovské lásky dáváš prosícím více, než si zasluhují a než prosí; zahrň nás tedy svým milosrdenstvím: odpusť to, čeho se leká svědomí, a přidej to, co se prosba neodvažuje vyslovit; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (15, 1-10): Bratři, chci vám vyložit tu radostnou zvěst, co jsem vám už hlásal. Vy jste ji přijali a jste v tom pevní. Ona vás vede ke spáse, když se jí držíte přesně tak, jak jsem vám to kázal. Nebylo by to však pravda v tom případě, kdybyste byli víru přijali jen tak povrchně. Vyučil jsem vás především v tom, co jsem sám přijal, že Kristus umřel za naše hříchy ve shodě s Písmem; že byl pohřben a že třetí den vstal ve shodě s Písmem; že se ukázal Kéfovi (Petrovi) a potom jedenácti (apoštolům). Pak ho vidělo více než pět set bratří najednou — většina z nich dosud žije, někteří však už zesnuli. Potom ho viděl

Jakub, pak všichni apoštolové. A po všech jako poslední jsem ho uviděl i já, nedochůdče. Ano, já jsem nejmenší z apoštolů; nejsem ani hoden, abych si říkal apoštol, protože jsem pronásledoval Boží Církev. Ale Boží milostí jsem to, co jsem, a jeho milost, kterou mi udělil, nezůstala ležet ladem.

MEZIZPĚV (*Žl* 27, 7 a 1) - V. Boha doufalo mé srdce, a dostalo se mi pomoci. A moje tělo zase vzkvetlo; velmi rád ho tedy budu velebit. ℣. Pane, k tobě volám, můj Bože, neodmlčuj se, neopouštěj mě!

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 80, 2-3) Nadšeně volejte k Bohu, našemu pomocníku, jásejte vstříc Bohu Jakubovu, zapějte radostnou píseň s doprovodem na citeře! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mk* 7, 31-37) - V ten čas odešel Ježíš z tyrského kraje a šel přes Sidón ke Galilejskému jezeru přes území Desetiměstí. Přivedli k němu hluchoněmého a prosili ho, aby na něj vložil ruku. Odvedl ho tedy stranou od zástupu lidí, vložil mu své prsty do uší, nasliněným prstem se dotkl jeho jazyka, vzhlédl s povzdechem k nebi a řekl mu: »Efeta!«, to znamená: »Otevři se!« V tom okamžiku se mu otevřely uši, svázaný jazyk se mu uvolnil a on mohl správně mluvit. Ježíš jim pak poručil, aby o tom nikomu nic neříkali. Čím více však jim to zakazoval, tím horlivěji to rozhlašovali. Byli celí užaslí a říkali: »Všechno dobře udělal, i hluchým vrací sluch a němým řeč.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 29, 2-3) - Velebit tě chci, Pane, neboť ses mě ujal a nedopustils, aby se nade mnou zlomyslně radovali moji nepřátelé. Pane, k tobě jsem volal, a uzdravils mě.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, shlédni milostivě na naši službu, ať to, co obětujeme, je tobě příjem-

ným darem a posilou pro naši křehkost ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Přís* 3, 9 a 10) - Uctívej Pána svým majetkem a prvotinami své úrody ; pak budou tvé stodoly oplývat nadbytkem a tvé lisy přetékat vínem.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, ať z přijetí tvé svátosti pocítíme posilu pro duši i pro tělo, abychom na obou uzdraveni se honosili plnou účinností nebeského léku ; skrze našeho Pána ...

Dvanáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 69, 2-3) - Bože, pojď mi na pomoc, Pane, pomáhat mi pospěš ! Ať jsou zahanbeni a s bázní ustoupí moji nepřátelé, kteří mi ukládají o život. (*Žl* 69, 4) Ať se obrátí nazpět a zardí se hanbou, kdo zamýšlejí proti mně něco zlého. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí a milosrdný Bože, tvůj dar je to, když ti tvoji věřící hodně a chvalitebně slouží ; prosíme tě tedy : uděl nám, ať bez úhony spěcháme vstříc tvým zaslíbením ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 2. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (3, 4-9) - Bratři, že si tak troufáme mluvit, má základ v Bohu skrze Krista. Ne že bychom sami sobě mohli něco přičítat, jako by to pocházelo od nás, ale když na něco stačíme, je to od Boha. On nás taky učinil způsobilými, abychom byli služebníky nové úmluvy. Je to smlouva, která má základ ne v liteře, ale v duchu. Neboť litera zabíjí, ale duch dává život. Když

byl dáván Zákon vedoucí ke smrti, vyrytý literami na kamenech, bylo to spojeno s takovým jasem, že se Izraelité nemohli podívat Mojžíšovi do tváře pro záři — třebas pomíjející — která mu vycházela z obličeje. Jak teprve to musí být daleko skvělejší, když se dává Duch! Neboť jestliže náboženství vedoucí k odsouzení bylo tak slavné, oč daleko více bude slávou překypovat náboženství vedoucí ke spravedlnosti!

MEZIZPĚV (*Žl* 33, 2-3) - Velebit chci Pána v každé době, stále ať je jeho chvála v mých ústech. ℣. V Pána ať klade svou chloubu má duše, ať to slyší pokorní a radují se.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 87, 2) Pane Bože, má spáso, ve dne i v noci volám před tebou. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 10, 23-37) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Blažené oči, které smějí vidět, co vy vidíte. Říkám vám: Mnoho proroků a králů toužilo vidět, co vidíte vy, ale neviděli, a slyšet, co slyšíte vy, ale neslyšeli.« V té chvíli povstal jeden znalec Zákona. Chtěl ho uvést do rozpaků, a proto se ho zeptal: »Mistře, co mám dělat, abych dosáhl věčného života?« Řekl mu: »Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?« Odpověděl: »Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, všemi svými silami i celou svou myslí, a svého bližního jako sám sebe.« (*Lv* 19, 18; *Dt* 6, 5).) Řekl mu: »Správně jsi odpověděl. Dělej to, a budeš (na věky) žít.« On se však chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: »A kdo je můj bližní?« Ježíš se ujal slova a řekl: »Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a octl se mezi lupiči. Ti ho o všecko obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. Náhodou sestupoval touže cestou nějaký kněz; viděl ho sice, ale vyhnul se mu. Stejně i jeden levita přišel k tomu místu;

viděl ho sice, ale vyhnul se mu. Také jeden Samaritán přišel na své cestě k němu. Když ho uviděl, byl jat soucitem. Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumara, dopravil do hostince a staral se o něj. Druhý den vyňal dva denáry a dal je hostinskému se slovy: ‚Starej se o něj! Co vynaložíš víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.' Co myslíš: Kterýpak z těch tří se zachoval jako bližní vůči tomu, jenž se octl mezi lupiči?« On odpověděl: »Ten, co mu prokázal milosrdenství.« A Ježíš mu řekl: »Jdi a i ty jednej stejně!«

K OBĚTOVÁNÍ (*Ex* 32, 11. 13 a 14) - Mojžíš se modlil před tváří Pána, svého Boha, a pravil: »Pane, proč se hněváš na svůj lid? Zadrž svůj hněv! Pamatuj na Abraháma, Izáka a Jakuba, kterým jsi přísahal, že jim dáš zemi oplývající mlékem a medem.« A Pán se nechal usmířit a upustil od pohromy, kterou hrozil svému lidu.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, shlédni milostivě na obětní dary, které přinášíme na posvátném oltáři, ať nám získají odpuštění, a tak slouží ke cti tvého jména; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 103, 13 a 14-15) - Pane, plody tvého díla se sytí země. Působíš, že ze země vzchází chléb a víno, aby rozveselovalo srdce člověka; olej pro tvář, aby se mu rozzářila, chléb pak, aby dodával člověku síly.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, ať nás oživí svatá účast v tomto tajemství a zjedná nám usmíření i ochranu; skrze našeho Pána ...

Třináctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 73, 20. 19 a 23) - Pane, pohleď na svou smlouvu a neopouštěj navždy své ubohé. Povstaň, Pane, a zastaň se své věci a nezapomeň na volání těch, kdo tě hledají. (*Žl* 73, 1) Bože, proč jsi nás docela odmítl, proč vzplanul tvůj hněv na ovce tvé pastvy? ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, rozmnož nám víru, naději i lásku a dej, ať milujeme to, co přikazuješ, abychom si zasloužili dosáhnouti toho, co slibuješ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Galaťanům (3, 16-22): Bratři, Abrahámovi i jeho potomkovi byla zajištěna zaslíbení. (Písmo) neříká: »i jeho potomkům«, v množném čísle, nýbrž v jednotném: »i tvému potomkovi«, a to je Kristus. Chci tedy říci toto: Zákon přišel teprve po čtyřech stech třiceti letech. Nemůže proto zrušit pořízení, kterému dal Bůh platnost už dříve, protože tím by pak padlo ono zaslíbení. Kdyby totiž dědický nárok pocházel ze Zákona, nezakládal by se už na slibu; ale Abrahámovi ho dal Bůh zdarma právě slibem. Co tedy pak se Zákonem? — Ten byl dán dodatečně proto, aby se ukázalo, jak je člověk hříšný. Měl trvati tak dlouho, dokud se neobjeví ten potomek, na kterého se vztahovalo ono zaslíbení. Andělé Zákon prohlásili a byl oznámen skrze prostředníka. Prostředníka však není třeba, kde je jenom jedna strana, Bůh však je jenom jeden! Je snad proto Zákon proti Božím slibům? Naprosto ne! Kdyby totiž byl dán nějaký takový Zákon, který by byl schopen dávat život, pak ovšem by ospravedlnění pocházelo skutečně ze Zákona. Ale Písmo prohlásilo, že všichni jsou hříšníci. Tak tedy vírou v Ježíše Krista se dostává oněch slíbených dober těm, kdo patří mezi věřící.

MEZIZPĚV (*Žl* 73, 20. 19 a 22) - Pane, pohleď na svou smlouvu a neopouštěj navždy své ubohé. ℣. Povstaň, Pane, a zastaň se své věci! Nezapomínej, jak jsou tupeni tvoji služebníci.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 89, 1) Pane, útočištěm ses nám stal od pokolení do pokolení. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 17, 11-19) - V ten čas, když Ježíš na cestě do Jeruzaléma šel mezi Samařskem a Galilejí a přicházel do jedné vesnice, šlo proti němu deset malomocných. Zůstali stát opodál a volali: »Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!« Jakmile je uviděl, řekl jim: »Jděte a ukažte se kněžím!« Když odcházeli, byli očištěni. Jeden z nich, hned jak zpozoroval, že je uzdraven, vrátil se, silným hlasem vzdával Bohu chválu, padl před ním na kolena s tváří až k zemi a děkoval mu. Byl to Samaritán. Ježíš na to řekl: »Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? Žádný jiný se nenašel, aby se vrátil a Bohu poděkoval, jen tento cizinec?« A k němu dodal: »Vstaň a jdi! Tvá víra tě uzdravila.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 30, 15-16) - V tebe doufám, Pane, říkávám: »Ty jsi můj Bůh, v tvých rukou jsou mé osudy.«

SEKRÉTA - Pane, buď milostiv svému lidu, shlédni milostivě na obětní dary a usmířen touto obětí nám uděl odpuštění a dej to, co žádáme; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Moudr* 16, 20) - Chléb z nebe jsi nám dal, Pane, obsahující všecku slast a všechnu lahodnou chuť.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, když jsme přijali nebeskou svátost, ať prospíváme a rosteme k věčnému vykoupení; skrze našeho Pána ...

Čtrnáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 83, 10-11) - Shlédni, Bože, náš ochránce, a pohleď na tvář svého Pomazaného! Ano, jeden den v tvých síních je lepší než tisíce jiných. (*Žl* 83, 2-3) Jak milý je tvůj příbytek, Pane zástupů! Má duše prahne touhou po síních Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ochraňuj ustavičnou slitovností svou Církev; a poněvadž bez tebe klesá lidská křehkost, stále ji svou pomocí vzdaluj od toho, co jí škodí, a veď k tomu, co jí je ke spáse; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Galaťanům (5, 16-24): Bratři, žijte duchovně, a nepropadnete tomu, po čem dychtí tělo. Tělo totiž touží po něčem jiném než duch, a duch zase po něčem jiném než tělo. Jsou to věci, které si navzájem odporují, takže nikdy neděláte, co byste chtěli. Jestliže se však necháváte vést stránkou duchovní, nejste už pod Zákonem. K jakým skutkům vede tělo, je všeobecně známo. Jsou to: necudnost, nečistota, nestydatost, chlípnost, modloslužebnictví, čarodějství, nenávisti, sváry, žárlení, hněvy, ctižádosti, nesvornosti, stranictví, závisti, vraždy, opilství, hýření a jiné takové věci. Řekl jsem vám to už dříve a říkám to ještě jednou: lidé, co takovéhle věci dělají, nebudou mít podílu v Božím království. Ale ovoce Ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, vlídnost, dobrota, shovívavost, tichost, věrnost, skromnost, zdrženlivost, čistota. Proti takovýmto věcem se nestaví žádný zákon. Ti však, kdo náležejí Kristu, přibili na kříž svoje tělo i s jeho vášněmi a žádostmi.

MEZIZPĚV (*Žl* 117, 8-9) - Lépe je důvěřovat v Pána, než spoléhat se na člověka. Lépe je doufat v Pána, než mít naději v mocné lidi.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 94, 1) Pojďte, nadšeně velebme Pána, jásejme vstříc Bohu, naší spáse! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 6, 24-33) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům; protože buď bude jednoho zanedbávat, a druhého mít v lásce, anebo naopak: onoho prvního se bude držet, a na toho druhého nebude vůbec dbát. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu. Proto vám říkám: Nestarejte se příliš o svůj život, co budete jíst, ani o své tělo, do čeho se budete oblékat. Což není život víc nežli jídlo a tělo víc nežli šaty? Podívejte se na ptáky v povětří! Nesejí ani nežnou ani neshromažďují do stodoly, a váš nebeský Otec je živí. Což nejste o mnoho cennější než oni? — Kdopak z vás si může svým staráním prodloužit život o jedinou píď? A proč se tak příliš staráte o svoje oblečení? Podívejte se na polní lilie! Jak rostou! Nelopotí se, nepředou, a přesto, říkám vám, ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oblečen jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak šatí polní trávu, která dnes je, a zítra se hodí do pece, neudělá to tím spíše pro vás, malověrní? Nesmíte být proto příliš starostliví a říkat: Co budeme jíst? nebo: Co budeme pít? nebo: Do čeho se oblečeme? Tohle všecko vyhledávají pohani! Váš nebeský Otec přece ví, že to všecko potřebujete. Hledejte tedy nejprve Boží království a jeho spravedlnost, a tohle všecko vám bude dáno navíc.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 33, 8-9) - Anděl Páně ze všech stran střeží bohabojné, a zachrání je. Okuste a vizte, jak dobrý je Pán!

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, dopřej nám, ať tato spasitelná oběť nás očistí od hříchů a nakloní nám tvou moc; skrze našeho Pána...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 6, 33) - Pán řekl: »Hledejte nejprve Boží království, a všecko ostatní vám bude dáno navíc.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Bože, ať tvé svátosti nás stále očišťují, ochraňují a vedou k tomu, abychom dosáhli věčné spásy; skrze našeho Pána ...

Patnáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 85, 1 a 2-3) - Pane, nakloň ke mně své ucho a vyslyš mě: můj Bože, zachraň svého služebníka, který v tebe doufá. Pane, smiluj se nade mnou, vždyť k tobě volám po celý den! (*Žl* 85, 4) Rozvesel duši svého služebníka, vždyť k tobě, Pane, pozvedám svou duši. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, v ustavičné slitovnosti očišťuj a ochraňuj svou Církev, a protože bez tebe nemůže zůstat bez úhony, ať je stále řízena tvou milostí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Galaťanům (5, 25-26 a 6, 1-10): Bratři, protože Duch je náš život, ať nás Duch vede také k jednání. Neshánějme se po slávě, není to k ničemu, nechovejme se k sobě navzájem vyzývavě, nebuďme mezi sebou závistiví. Bratři, když by někdo byl náhle stržen k nějakému chybnému kroku, uveďte ho zase na správnou cestu a užijte přitom mírnosti; jste přece lidé duchovní! Jen si dávej pozor každý sám na sebe, aby ses nedostal do pokušení i ty. Snášejte to, když je vám na druhém něco obtížného: tak vyplníte zákon, který dal Kristus. Když si někdo o sobě myslí, že něco je, a zatím není nic, klame sám sebe. Každý ať si prozkoumá své vlastní dílo, a pak si nechá to vychloubání jen

pro sebe, a nebude se vynášet na účet druhého. Vždyť každý má na nesení dost svých vlastních nedostatků. Komu se dostává náboženského vyučování, má se všemožně starat ze svého majetku o zaopatření toho, kdo ho vyučuje. Nemylte se, s Bohem nejsou žerty! Co kdo zasel, to taky sklidí. Kdo totiž seje do svého těla, z těla sklidí věčnou záhubu. Kdo však seje do ducha, z ducha sklidí věčný život. Když prokazujeme dobro, nesmíme přitom propadnout únavě. Vydržíme-li, dočkáme se doby, kdy budeme sklízet. Dokud tedy máme ještě čas, všem lidem prokazujme dobro, ale zvláště těm, kdo vírou patří s námi do stejné rodiny.

MEZIZPĚV (*Žl* 91, 2-3) - Dobrá věc je oslavovat Pána, opěvovat tvé jméno, Nejvyšší. ℣. Hned zrána hlásat tvé milosrdenství a za noci tvou věrnost.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 94, 3) Vždyť Bůh je veliký Pán a veliký Král nad celou zemí. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 7, 11-16) - V ten čas šel Ježíš do jednoho města — jmenovalo se Naim — a spolu s ním šli jeho učedníci a velký zástup lidí. Když se přiblížil k městské bráně, vynášeli právě mrtvého; byl to jediný syn, a jeho matka byla k tomu ještě vdova. Mnoho lidí z města šlo s ní v průvodu. Když ji Pán uviděl, bylo mu jí líto a řekl jí: » Neplač. « Pak přistoupil k márám a položil na ně ruku. Ti, co je nesli, zůstali stát. Řekl: » Mladíku, nařizuji ti, vstaň! « Mrtvý se hned posadil a začal mluvit. Ježíš ho vrátil jeho matce. Všech se zmocnila bázeň, velebili Boha a říkali: » Veliký prorok povstal mezi námi, Bůh navštívil svůj lid. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 39, 2. 3 a 4) - Pevně jsem doufal v Pána, i pohlédl na mne a vyslyšel mou prosbu. A vložil mi do úst novou píseň, chvalozpěv k poctě našeho Boha.

SEKRÉTA - Pane, ať tvé svátosti nás ochraňují a vždy brání proti ďábelským útokům; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 6, 52) - »Chléb, který já dám, je mé tělo za život světa.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, ať naši duši i tělo ovládá působení nebeského daru, aby v nás nepřevládalo naše lidské cítění, nýbrž stále jeho účinek; skrze našeho Pána ...

Šestnáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 85, 3 a 5) - Pane, smiluj se nade mnou, vždyť jsem k tobě volal celý den, vždyť ty, Pane, jsi dobrý a milostivý, plný milosrdenství ke všem, kdo tě vzývají. (*Žl* 85, 1) Pane, nakloň své ucho ke mně a vyslyš mě, vždyť já jsem tak nešťastný a ubohý! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ať nás tvá milost vždy předchází i provází a působí, abychom neustále usilovali o dobré skutky; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (3, 13-21): Bratři, prosím vás, abyste neochabovali pro ta moje soužení, která snáším pro vás. Naopak: můžete se tím chlubit! Proto klekám na kolena před Otcem našeho Pána Ježíše Krista, od něhož mají původ všecky rody na nebi i na zemi (a prosím ho): ať vám ze své bohaté božské dobroty dá to, abyste skrze jeho Ducha vnitřně zesíleli, aby si Kristus ve vás zvolil svůj příbytek, takže budete mít (živou) víru a projevovat lásku pevnou a jistou, a abyste

byli schopni pochopit — jako všichni ostatní křesťané — celou tu šířku i délku, výšku i hloubku, vnikat totiž do Kristovy lásky; přesahuje to všechno (lidské) poznání. Tak dosáhnete plné míry Božích darů. Tomu pak, který má moc vykonat na nás věci nad pomyšlení nesmírně vznešenější, než oč my prosíme nebo co chápeme, tomu budiž sláva (ode všech) v Církvi ve spojení s Kristem Ježíšem, po všecky časy na věčné věky. Amen.

MEZIZPĚV (*Žl* 101, 16-17) - Pohani se budou bát tvého jména, Pane, a všichni pozemští vládcové tvé slávy. ℣. Neboť Pán zbudoval Sion a zjeví se ve své velebnosti.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 97, 1) Zpívejte Pánu novou píseň, neboť Pán učinil věci obdivuhodné. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 14, 1-11) - V ten čas, když kdysi v sobotu přišel k jídlu do domu jednoho z předních farizeů, dávali na něj pozor. Před ním stál nějaký vodnatelný člověk. Ježíš se ujal slova a položil znalcům Zákona a farizeům tuto otázku: »Je dovoleno uzdravit v sobotu, nebo ne?« Ale oni mlčeli. Položil tedy na něj ruku, uzdravil ho a poslal pryč. Jim pak řekl: »Spadne-li někomu z vás osel nebo vůl do jámy, což ho nevytáhnete hned, i když je zrovna sobota?« Na to mu nedovedli odpovědět. Přitom si všiml, jak si pozvaní hosté vybírají přední místa. Řekl jim tedy toto poučení: »Až budeš od někoho pozván na svatební hostinu, nesedej si na první místo! Mohlo by se totiž stát, že je pozván nějaký vzácnější host než jsi ty, a pak hostitel, který pozval tebe i jeho, by mohl přijít a říci ti: ‚Postup své místo tomuto!' Tu bys zahanben musel zaujmout poslední místo. Ne tak! Ale když budeš pozván, jdi si sednout na poslední místo, takže až přijde ten, který tě pozval, řekne ti: ‚Příteli, pojď si sednout

výše!' To ti bude ke cti u všech, kteří budou s tebou u stolu. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se ponižuje, bude povýšen.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 39, 14 a 15) - Pane, pojď mi na pomoc! Ať jsou zahanbeni a s bázní ustoupí ti, kdo mi usilují o život a chtějí ho zničit. Pane, pojď mi na pomoc!

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, očisť nás účinností této oběti a způsob v nás milosrdně, ať jsme hodni se jí zúčastnit; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 70, 16-17 a 18) - Pane, chci pamatovat jenom na tvou spravedlnost. Bože, tys mě učil od mého mládí; ani až do nejpozdnějšího stáří, Bože, mě neopouštěj!

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, očisť nám dobrotivě duši a obnov ji nebeskými svátostmi, ať tak nyní a stejně i v budoucnu dosáhneme pomoci i pro tělo; skrze našeho Pána ...

Sedmnáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 118, 137 a 124) - Spravedlivý jsi, Pane, a tvůj soud je správný. Nalož se svým služebníkem podle svého milosrdenství. (*Žl* 118, 1) Blažení bezúhonní na cestě života, kdo jí kráčejí podle Zákona Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, dej, ať tvůj lid se vyhýbá ďábelským vlivům a čistou myslí se horlivě drží tebe, jediného Boha; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (4, 1-6): Bratři, povzbuzuji vás já, vězněný pro křesťanskou víru: Žijte způsobem hodným toho povolání, kterého se vám dostalo, a buďte přitom všestranně pokorní, mírní a shovívaví. Snášejte se navzájem v lásce a horlivě se snažte o to, abyste zachovávali jednotu ve smýšlení tím, že budete spojeni v pokojném soužití. Jen jedno je ono (tajemné) tělo, jen jeden je Duch a stejně tak je (pro všecky) jen jedno vytoužené dobro, ke kterému jste byli povoláni. Jeden Pán, jedna nauka předkládaná k věření, jen jeden (správný) křest. Jeden Bůh a Otec všech, který vládne nade všemi, působí na všecky a je v nás ve všech. Ten ať je veleben na věčné věky. Amen.

MEZIZPĚV (*Žl* 32, 12 a 6) - Blažený národ, jehož Bůh je Pán, lid, který si Pán vyvolil za vlastnictví. ℣. Slovem Páně utvořena jsou nebesa a dechem jeho úst všecka jejich tělesa.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 101, 2) Pane, vyslyš mou modlitbu, a mé volání ať pronikne k tobě! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 22, 34-46) - V ten čas přistoupili k Ježíšovi farizeové a jeden z nich, znalec Zákona, chtěl Ježíše uvést do rozpaků, a proto se ho zeptal: »Mistře, které přikázání v Zákoně je největší?« Odpověděl mu: »Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí (*Dt* 6, 5). To je největší a první přikázání. Druhé je s ním stejné: Miluj svého bližního jako sám sebe (*Lv* 19, 18). V těchto dvou přikázáních má základ celý Zákon a Proroci.« Když tak byli farizeové pohromadě, položil jim Ježíš tuto otázku: »Co myslíte o Mesiáši? Čí je syn?« Odpověděli: »Davidův.« Řekl jim: »Jak ho pak může David z podnětu Ducha nazývat svým Pánem? Pře-

ce říká (*Žl* 109, 1) : , Řekl Pán mému Pánu : Posaď se mi po pravici, dokud ti nepoložím k nohám tvé nepřátele. ' Jestliže ho tedy David nazývá svým Pánem, jak může být jeho syn ? « Na to mu nikdo nedovedl odpovědět ani slovo. A od té chvíle se už nikdo neodvážil dávat mu otázky.

K OBĚTOVÁNÍ (*Dan* 9, 17. 18 a 19) - Já, Daniel, jsem se modlil k svému Bohu takto : » Pane, vyslyš prosby svého služebníka. Rozjasni svou tvář nad svou svatyní a shlédni milostivě na tento lid, který je pojmenován po tobě, Bože. «

SEKRÉTA - Pokorně prosíme tvou velebnost, Pane, ať tyto svaté úkony nás vysvobodí od minulých i budoucích hříchů ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 75, 12-13) - Čiňte a plňte sliby Pánu, svému Bohu, všichni, kdo jste zde kolem něho, přinášejte dary Hroznému, tomu, který krotí zpupnost mocných lidí, který je hrůzostrašný všem pozemským vládcům.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Všemohoucí Bože, ať tvými posvěcujícími dary se vyhojí naše mravní vady a dostane se nám léků pro věčnost ; skrze našeho Pána ...

Osmnáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Sir* 36, 18) - Pane, uděl pokoj těm, kdo na tebe čekají, aby se ukázalo, že tvoji proroci jsou věrohodní. Vyslyš prosby svého služebníka a svého izraelského lidu. (*Žl* 121, 1) Zaradoval jsem se nad tím, když mi řekli : » Půjdeme do domu Páně. « ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ať tvé slitovné působení řídí naše srdce, vždyť se ti nemůžeme líbit bez tebe; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (1, 4-8): Bratři, děkuji za vás neustále svému Bohu pro tolik Božích darů, kterých se vám dostalo prostřednictvím Krista Ježíše. Neboť skrze něj jste v hojnosti získali bohatství všeho druhu, co se týká nauky i co se týká poznání. Vždyť přece svědectví o Kristu bylo u vás jako pravé dokázáno, takže nejste pozadu v žádném Božím daru; jen ještě musíte s touhou čekat, až (na konci) přijde náš Pán Ježíš Kristus. On vám také dá, že vytrváte až do konce, takže budete bez úhony v onen den příchodu našeho Pána Ježíše Krista.

MEZIZPĚV (*Žl* 121, 1 a 7) - Zaradoval jsem se nad tím, když mi řekli: » Půjdeme do domu Páně. « ℣. Ať je mír v tvém opevnění a hojnost v tvých věžích!

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 101, 16) Pohani se budou bát tvého jména, Pane, a všichni pozemští vládcové tvé slávy. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 9, 1-8) - V ten čas vstoupil Ježíš na lodici, jel na druhý břeh a přišel do svého města. Tu mu přinášeli ochrnutého ležícího na lůžku. Když Ježíš viděl, jakou mají víru, řekl tomu ochrnutému: » Buď dobré mysli, synu, odpouštějí se ti hříchy. « Někteří z vykladatelů Písma si však pomyslili: » Tím mluvením uráží Boha! « Protože Ježíš věděl, co si oni myslí, řekl: » Proč máte ve svém srdci špatné myšlenky? Vždyť co je snadnější? Říci: ‚Odpouštějí se ti hříchy', či říci: ‚Vstaň a choď'? Ale abyste věděli, že Syn člověka má na zemi moc odpouštět hříchy « — tu řekl tomu ochrnu-

tému : » Vstaň, vezmi své lůžko a jdi domů. « A on vstal a odešel domů. Když to lidé viděli, naplnila je bázeň a velebili Boha, že dal takovou moc lidem.

K OBĚTOVÁNÍ (*Ex* 24, 4 a 5) - Mojžíš zasvětil Pánu oltář, když na něm přinesl zápalné oběti a obětoval zvířata. Přinášel před zraky izraelského lidu večerní oběť jako líbeznou vůni Pánu Bohu.

SEKRÉTA - Bože, ty nás vznešenou výměnou darů v této oběti činíš účastnými jednoho nejvyššího božství ; prosíme tě tedy, dej, ať příkladným životem uskutečňujeme tvou pravdu tak, jak ji poznáváme ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 95, 8-9) - Vezměte obětní dary a vstupte do jeho síní, klanějte se Pánu v jeho svatyni !

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, živeni posvátným darem vzdáváme ti díky a prosíme tvou milosrdnost : dej, ať jsme hodni mít v něm účast ; skrze našeho Pána ...

Devatenáctá neděle po sv. Duchu

VSTUP - Pán praví : » Spása lidu jsem já. Budou-li ke mně volat v jakémkoli soužení, vyslyším je a budu jejich Pán na věky. « (*Žl* 77, 1) Můj lide, dávej pozor na můj Zákon, naslouchej slovům mých úst ! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí a milosrdný Bože, odvrať od nás milostivě všechna protivenství, ať jsme na duši i na těle oproštěni ode všeho, co nám brání, abychom s nerušenou myslí konali to, co je tvého ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (4, 23-28) : Bratři, stále si obnovujte mysl po její duchovní stránce a staňte se člověkem novým, který je stvořen podle Božího vzoru, jako skutečně spravedlivý a svatý. Proto nechte lhaní a se svým bližním mluvte každý jen pravdu. Vždyť jsme všichni údy, a máme tedy povinnosti k sobě navzájem. Ani když se rozhněváte, nenechte se strhnout ke hříchu. Slunce ať nikdy nezapadá nad vaším hněvem. Nedopusťte, aby se vám do toho vetřel ďábel. Když někdo (z vás před obrácením) kradl, teď už krást nesmí! Ať pracuje a poctivě si vydělává vlastníma rukama, aby měl z čeho rozdávati těm, kdo trpí nouzi.

MEZIZPĚV (*Žl* 140, 2) - Pane, ať se vznáší má modlitba jako vůně kadidla před tvou tvář. ℣. Pozdvižení mých rukou buď jako večerní oběť.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 104, 1) Velebte Pána a vzývejte jeho jméno, hlásejte mezi národy jeho díla! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 22, 1-14) - V ten čas promluvil Ježíš k velekněžím a farizeům v podobenstvích : » S nebeským královstvím je to jako s králem, který vystrojil svému synovi svatební hostinu. Potom poslal své služebníky, aby zavolali pozvané hosty na hostinu. Ale ti nechtěli přijít. Poslal proto ještě jednou jiné služebníky se vzkazem : , Oběd už je připraven, moji býci a vykrmený dobytek je poražen, všecko je připraveno, pojďte tedy na hostinu! ' Ale oni na to nedbali a odešli, jeden na svůj venkovský statek, jiný zase za svým obchodem. Ostatní dokonce jeho služebníky pochytali, pohaněli a zabili. Když to král uslyšel, rozhněval se, poslal oddíly svého vojska, aby ty vrahy pobili a jejich město zapálili. Pak řekl svým služebníkům : , Hostina je sice připravena, ale ti, co byli pozváni, si to nezasloužili. Jděte proto na rozcestí

a pozvěte na hostinu vůbec každého, koho tam najdete!' Služebníci vyšli na cesty a shromáždili všechny, které tam našli, dobré i špatné, takže svatební síň byla plná hostí. Když vstoupil král podívat se na hosty, padl jeho pohled na jednoho, který neměl šaty vhodné pro svatební hostinu. Řekl mu: ,Příteli, jak jsi sem mohl vejít bez svatebních šatů?' On však nevěděl, co na to odpovědět. Tu řekl král sluhům: ,Svažte mu ruce i nohy a vyhoďte ho do tmy venku. Tam bude pláč a skřípání zuby.' Mnoho je totiž povolaných, ale málo vyvolených.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 137, 7) - Když na mne dolehne soužení, Pane, zachováš mě na živu. Vztáhneš svou ruku proti zlobě mých nepřátel a tvá pravice mě zachrání.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, dej, ať jsou nám ke spáse tyto dary, které obětujeme před zraky tvé velebnosti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 118, 4-5) - Tys nařídil, aby tvá přikázání byla zachovávána co nejvěrněji. Kéž moje cesty směřují k zachovávání tvých ustanovení.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás tvé léčivé působení milostivě zbaví našich zvrácností a dá nám schopnost držet se tvých přikázání; skrze našeho Pána ...

Dvacátá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Dan* 3, 31. 29 a 35) - Pane, všecko, cos na nás dopustil, stalo se podle tvého spravedlivého soudu, protože jsme zhřešili proti tobě a neposlouchali tvých přikázání. Avšak proslav své jméno a nalož s námi podle svého přehojného milosrdenství. (*Žl* 118, 1) Blažení bezúhonní na cestě života, kdo jí kráčejí podle Zákona Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, uděl usmířen svým věřícím odpuštění a pokoj, ať jsou očištěni ode všech hříchů a tobě slouží s klidnou myslí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (5, 15-21): Bratři, dávejte dobrý pozor, jak se máte chovat. Nesmíte jednat jako nemoudří, nýbrž jako moudří. Využívejte dobře pro sebe času, protože žijeme ve zlých dobách. Nebuďte proto nerozumní, nýbrž mějte na mysli, co chce Bůh. A neopíjejte se vínem, vede to jen k výstřednostem, ale hleďte, ať jste plní Ducha svatého. Když mezi sebou mluvíte, užívejte slov ze žalmů, chvalozpěvů a duchovních písní, a uvnitř v srdci zpívejte Pánu a chvalte ho; děkujte stále Bohu Otci za všecko skrze našeho Pána Ježíše Krista. Podřizujte se jeden druhému z úcty ke Kristu.

MEZIZPĚV (*Žl* 144, 15-16) - Oči všech se s důvěrou obracejí k tobě, Pane, a ty jim dáváš pokrm v pravý čas. ℣. Ty otvíráš svou ruku a všechno, co žije, zahrnuješ požehnáním.

Aleluja, aleluja. ℣. *Žl.* 107, 2) Moje srdce je připraveno, Bože, moje srdce je připraveno! Budu ti zpívat a hrát, moje slávo! Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 4, 46-53) - V ten čas měl jeden královský úředník v Kafarnau nemocného syna. Když uslyšel, že Ježíš přišel z Judska do Galileje, vyhledal ho a prosil, aby šel a uzdravil mu syna, protože už skoro umíral. Ježíš mu řekl: » Kdybyste neviděli zázraky a divy, nikdy byste víru nepřijali. « Královský úředník mu odpověděl: » Pane, přijď, než moje dítě umře. « » Jen jdi, tvůj syn je živ « řekl mu Ježíš. Ten člověk uvěřil tomu, co mu Ježíš řekl, a šel. Když ještě byl na cestě, přišli mu naproti služebníci a hlásili: » Tvůj syn je živ! « Zeptal se jich tedy na hodinu, kdy mu začalo být lépe. » Včera

v jednu hodinu odpoledne mu přestala horečka, « odpověděli mu. Poznal tedy otec, že je to zrovna ta hodina, kdy mu Ježíš řekl: ‚Tvůj syn je živ.' A přijal víru on sám i celá jeho rodina.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 136, 1) - Tam u babylónských řek jsme sedávali a plakávali, když jsme vzpomínali na tebe, Sione.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, ať nám tato tajemství skýtají nebeský lék a vyčistí nám srdce od neřestí; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 118, 49-50) - Pane, pamatuj na své slovo k svému služebníku, kterýms mi dal naději. To je mi útěchou v mém ponížení.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, dej, ať vždy posloucháme tvých přikázání, abychom byli hodni těchto posvátných darů; skrze našeho Pána ...

Dvacátá první neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Est* 13, 9 a 10-11) - Pane, všechno záleží na tvé vůli a není nikoho, kdo by tvé vůli mohl vzdorovat. Vždyť tys všechno utvořil, nebe i zemi a všecko, co obepíná nebeská klenba. Ty jsi Pán všeho tvorstva. (*Žl* 118, 1) Blažení bezúhonní na cestě života, kdo jí kráčejí podle Zákona Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, opatruj s ustavičnou dobrotivostí svou rodinu, ať je tvou ochranou zbavena všech protivenství a tobě oddána dobrými skutky; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (6, 10-17): Bratři, hledejte svou sílu v Pánu, v jeho

všemohoucnosti. Oblečte se do plné výzbroje, jakou poskytuje Bůh, abyste mohli čelit ďáblovým nástrahám. Vedeme přece zápas ne proti nějaké obyčejné lidské moci, nýbrž proti (pekelným) knížatům a mocnostem, kteří mají svou temnou říši v tomto světě, proti zloduchům v ovzduší. Proto vezměte na sebe plnou Boží výzbroj. Jen tak budete moci odolat, až bude zle, všecko překonat a zvítězit. Stůjte tedy pevně, a za ochranný pás ať vám slouží život podle pravdy, za krunýř bezúhonnost, za obuv na nohy odhodlanost, jakou dává evangelium, které přináší pokoj. Při každé příležitosti se hned chraňte vírou jako štítem. Tak budete moci zneškodnit všecky ohnivé střely toho ničemníka. Jako přilba ať vám slouží pevná naděje, že dojdete spásy. (Když útočíte,) mějte pohotově meč, který vám dává Duch, totiž Boží výroky.

MEZIZPĚV (*Žl* 89, 1-2) - Pane, útočištěm ses nám stal od pokolení do pokolení. ℣. Dříve než vznikly hory a utvářel se povrch země, jsi ty, Bože, od věků až na věky.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 113, 1) Izrael odtáhl z Egypta, Jakubův rod z národa cizáků. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 18, 23-35) - V ten čas pověděl Ježíš svým učedníkům toto podobenství: » S nebeským královstvím je to jako s králem, který chtěl provést vyúčtování se svými služebníky. A když to vyúčování začal dělat, byl mu přiveden jeden dlužník, u kterého měl pohledávku deset tisíc hřiven. Protože neměl čím zaplatit, nařídil pán prodat jeho, ženu, děti a všechen jeho majetek, a tak dluh zaplatit. Služebník mu padl k nohám a prosil ho: ‚Měj strpení, a všecko ti zaplatím.' A pán se nad tím služebníkem smiloval, propustil ho a dluh mu odpustil. Ten služebník vyšel ven a právě se potkal s jedním

ze svých druhů ve službě, který mu byl dlužen sto denárů. A hned ho chytil, rdousil a křičel: ‚Vrať mi, co jsi mi dlužen!' Ten jeho druh padl před ním na kolena a prosil: ‚Měj strpení, a všecko ti zaplatím.' Ale on na to nepřistoupil; šel a dal ho zavřít do vězení, dokud dluh nezaplatí. Když jeho druhové ve službě viděli, co se stalo, hluboce je to zarmoutilo; šli a pověděli to všecko svému pánovi. Jeho pán si ho zavolal a řekl mu: ‚Ničemný služebníku! Celý dluh jsem ti odpustil, protože jsi mě prosil. Neměl ses tedy i ty smilovat nad svým druhem, jak jsem se smiloval já nad tebou?' A jeho pán se rozhněval a odevzdal ho mučitelům, dokud by nezaplatil celý dluh. Tak bude jednat i můj nebeský Otec s vámi, neodpustíte-li každý ze srdce svému bratrovi.«

K OBĚTOVÁNÍ (*Job* 1) - V zemi Hus byl muž jménem Job, prostý, poctivý a bohabojný. Toho si vyžádal satan, aby ho směl zkoušet. A dostal od Pána moc nad jeho vlastnictvím a nad jeho tělem. Zničil tedy celý jeho majetek i děti a tělo mu zranil bolestivými vředy.

SEKRÉTA - Pane, přijmi milostivě obětní dary, kterými jsi chtěl být usmířen a ve své mocné dobrotivosti nám zase dát spásu; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 118, 81. 84 a 86) - Po tvé pomoci prahne má duše, doufám v tvé slovo. Kdy vykonáš soud nad mými pronásledovateli? Ničemníci mě pronásledují; pomoz mi, Pane, můj Bože!

PO PŘIJÍMÁNÍ - Když se nám dostalo pokrmu nesmrtelnosti, prosíme tě, Pane: ať čistou myslí směřujeme za tím, co jsme požili ústy; skrze našeho Pána ...

Dvacátá druhá neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Žl* 129, 3-4) - Pane, budeš-li hledět na hříchy, Pane, kdopak obstojí? U tebe však je slitování, Izraelův Bože. (*Žl* 129, 1-2) Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, slyš můj hlas! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, naše útočiště a sílo, ty sám jsi původce zbožnosti; slyš tedy zbožné prosby své Církve a dej, ať skutečně dosáhneme toho, oč s důvěrou prosíme; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Filippanům (1, 6-11): Bratři, důvěřujeme v Pána Ježíše, že ten, který ve vás dobré dílo začal, povede je taky k dobrému konci, a to až do oné doby, kdy nastane ten den Krista Ježíše. Je to jen správné, když o vás o všech takto smýšlím. Mám vás přece uvnitř v srdci, protože vy všichni máte účast v tom, když já konám poslání mně svěřené, ať už teď ve vězení, anebo v době, kdy jsem mluvil na obranu evangelia a dokazoval, že se zakládá na pravdě. Ano, Bůh je mi svědek, jak po vás po všech toužím láskou Krista Ježíše. A o toto se modlím: ať roste stále víc a více vaše láska, protože s ní poroste i vaše poznání a bude se všestranně zdokonalovat úsudek, abyste dovedli rozlišovat, co je dobré a co je špatné, abyste čistotou jen zářili a byli bez hříchu, připraveni pro onen den Kristův, s plnou mírou dobrých skutků vykonaných ve spojení s Ježíšem Kristem. Všecko to má sloužit k Boží cti a chvále.

MEZIZPĚV (*Žl* 132, 1-2) - Hle, jak dobré je to a jak milé, bydlí-li bratři pospolu! ℣. Jako olej na hlavě, který stéká na vousy, na vousy Árónovi.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 113, 11) Kdo se bojí Pána, ať v něj doufají; je jejich pomocník a ochránce. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 22, 15-21) - V ten čas farizeové odešli a uradili se, jak Ježíše v řeči chytnout do léčky. Poslali k němu své žáky zároveň s herodovci, aby mu řekli: » Mistře, víme, že jsi člověk, který mluví pravdu, a že skutečně učíš, jak přijít k Bohu. Nehledíš napravo ani nalevo, protože neděláš rozdílu mezi lidmi. Pověz nám tedy, jaké je tvoje mínění o této otázce: Je dovoleno platit císaři daně, nebo ne? « Ježíš prohlédl jejich zlobu, a proto odpověděl: » Pokrytci! Chcete mě přivést do rozpaků? Ukažte mi daňový peníz! « Podali mu denár. Ježíš se jich zeptal: » Čí je to obraz a nápis? « Odpověděli: » Císařův. « Tu jim řekl.: » Dávejte tedy císařovi, co je císařovo, a Bohu, co je Boží. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Est* 14, 12 a 13) - Rozpomeň se na mne, Pane, vládce nad veškerou mocí, a vlož mi správnou řeč do úst, aby se moje slova líbila panovníkovi.

SEKRÉTA - Milosrdný Bože, dej, ať nás tato spasitelná oběť neustále zprošťuje našich vlastních vin a ochraňuje ode všech protivenství; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 16, 6) - Já volám, Bože, vždyť ty mě vyslyšíš; nakloň své ucho a slyš má slova!

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, přijali jsme dary posvátného tajemství a pokorně tě prosíme: ať to, cos nám přikázal konat na tvou památku, nám prospěje jako pomoc pro naši slabost; který žiješ a kraluješ ...

Dvacátá třetí neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Jer* 29, 11. 12 a 14) - »Úmysly, které já mám, směřují k pokoji, ne k trápení« říká Pán.

»Volejte ke mně, a já vás vyslyším a přivedu vás nazpět ze všech míst, kde jste v zajetí.« (*Žl* 84, 2) Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, odpusť svému lidu jeho provinění, ať jsme tvou dobrotivostí osvobozeni od pout hříchů, do kterých jsme upadli pro svou křehkost; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Filippanům (3, 17-21; 4, 1-3): Bratři, jednejte tak, jak jednám já, a dívejte se na ty, kdo žijí tím způsobem, jak jim to na sobě ukazujeme. Často jsem vás na to upozorňoval a teď to říkám se slzami v očích; mnoho jich žije tak, že jsou proti Kristovu kříži. Na konci je čeká záhuba, jejich bůh je břicho a vychloubají se věcmi, za které by se měli ve skutečnosti stydět. Všecka jejich snaha je obrácena jenom na věci pozemské. My však máme domovské právo v nebi! S touhou čekáme, až odtamtud také přijde jako spasitel náš Pán Ježíš Kristus. On přemění naše ubohé tělo tak, že se bude podobat jeho tělu oslavenému. Způsobí to jeho moc, protože jí je podrobeno všechno. Moji bratři, tolik vás mám rád a tak po vás toužím! Vy jste moje radost i odměna. Buďte proto pevní v křesťanském životě, milovaní. Napomínám Evodii a napomínám Syntychu, aby byly svorné. Jsou přece křesťansky! Ano i tebe prosím, vzácný spolubratře, vezmi si tu jejich věc za svou. Vždyť se lopotily o rozšíření evangelia spolu se mnou, s Klementem a s ostatními mými spolupracovníky, jejichž jména jsou zapsána mezi těmi, kdo dojdou (věčného) života.

MEZIZPĚV (*Žl* 43, 8-9) - Pane, osvobodils nás od těch, kdo nás trýznili, a zahanbils ty, kdo nás nenávidí. ℣. V Bohu budeme hledat svou chloubu celý den, a na věky velebit tvé jméno.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 129, 1-2) Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, vyslyš mou modlitbu! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 9, 18-26) - V ten čas, když Ježíš mluvil k zástupům lidu, najednou přišel jeden představený (synagógy), uctivě ho pozdravil a řekl: » Pane, právě mi umřela dcera. Ale pojď, vlož na ni ruku, a zase oživne. « Ježíš vstal a šel za ním, on i jeho učedníci. V té chvíli k němu přistoupila zezadu jedna žena, která trpěla krvotokem dvanáct let, a dotkla se lemu jeho šatů. Řekla si totiž: » Dotknu-li se jen jeho šatů, budu zdráva. « Ježíš se obrátil, podíval se na ni a řekl: » Buď dobré mysli, dcero. Tvá víra tě uzdravila. « A od té chvíle byla ta žena zdráva. Když pak Ježíš přišel do domu onoho představeného a uviděl pištce a hlučící dav lidí, řekl: » Odejděte! Ta dívka neumřela, jenom spí. « A dali se mu do smíchu. Když lidi poslali ven, vstoupil, vzal ji za ruku, a dívka vstala. Zpráva o tom se roznesla po celé té krajině.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 129, 1-2) - Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, vyslyš mou modlitbu! Z hlubin volám k tobě, Pane.

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti oběť chvály, abychom ti mohli stále dokonaleji sloužit; dokonej tedy milostivě to, cos nám bez naší zásluhy udělil; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mk* 11, 24) - » Proto vám říkám: Ať už v modlitbě prosíte o cokoliv, jen věřte, že to jistě dostanete, a splní se vám to. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože, nedej, abychom podlehli pozemským nebezpečím, když nám dopřáváš radovat se z účasti v božských darech; skrze našeho Pána ...

Zbývající (3. až 6.) neděle po Zjevení Páně

(*Viz poznámku k* 3. *neděli po Zjev. Páně na str.* 90.)

Tyto neděle se zařadí mezi 23. *a poslední* (24.) *neděli po sv. Duchu takto* :

Je-li počet nedělí po sv. Duchu	připadá na neděli				
	24.	25.	26.	27.	28.
25	6. po Zj. P.	Poslední (24.)			
26	5. po Zj. P.	6. po Zj. P.	Poslední (24.)		
27	4. po Zj. P.	5. po Zj. P.	6. po Zj. P.	Poslední (24.)	
28	3. po Zj. P.	4. po Zj. P.	5. po Zj. P.	6. po Zj. P.	Poslední (24.)

Slaví se tímto způsobem : *Zpěvy* (*vstupní, mezizpěv, k obětování a k přijímání*) *jsou o všech těchto nedělích stejné jako o* 23. *neděli po sv. Duchu. Ostatní části* (*modlitby a čtení*) *se berou z příslušné neděle po Zjevení Páně. Usnadní nám to tento přehled* :

VSTUP (*Jer* 29, 11. 12 a 14) - »Úmysly, které já mám, směřují k pokoji, ne k trápení« říká Pán. »Volejte ke mně, a já vás vyslyším a přivedu vás nazpět ze všech míst, kde jste v zajetí.« (*Žl* 84, 2) Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA *z příslušné neděle po Zjevení Páně.*

ČTENÍ *z příslušné neděle po Zjevení Páně.*

MEZIZPĚV (*Žl* 43, 8-9) - Pane, osvobodils nás od těch, kdo nás trýznili, a zahanbils ty, kdo nás nenávidí. ℣. V Bohu budeme hledat svou chloubu celý den, a na věky velebit tvé jméno.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 129, 1-2) Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, vyslyš mou modlitbu! Aleluja.

EVANGELIUM *z neděle po Zjevení Páně.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 129, 1-2) - Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, vyslyš mou modlitbu! Z hlubin volám k tobě, Pane.

SEKRÉTA *z neděle po Zjevení Páně.*

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mk* 11, 24) - »Proto vám říkám: Ať už v modlitbě prosíte o cokoliv, jen věřte, že to jistě dostanete, a splní se vám to.«

PO PŘIJÍMÁNÍ *z neděle po Zjevení Páně.*

Poslední (24.) neděle po sv. Duchu

VSTUP (*Jer* 29, 11. 12 a 14) - »Úmysly, které já mám, směřují k pokoji, ne k trápení« říká Pán. »Volejte ke mně, a já vás vyslyším a přivedu vás nazpět ze všech míst, kde jste v zajetí.« (*Žl* 84, 2) Pane, tys požehnal své zemi, tys odvrátil zajetí od Jakuba. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane: vyburcuj vůli svých věřících, ať se horlivěji snaží o užitek z bohoslužeb, a tak od tvé dobrotivosti obdrží mnohem účinnější léčivé prostředky; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Kolosanům (1, 9-14): Bratři, nepřestáváme se za vás modlit a prosit (Boha), abyste dobře poznali, co od vás Bůh chce, a aby se vám dostalo všestranné moudrosti a všestranného pochopení od Ducha svatého, takže potom budete žíti tak, že budete Bohu dělat čest, a budete se mu úplně líbit. Přitom ponesete plody ve všem dobrém, co budete dělat, a poroste vaše poznávání Boha. Skrze jeho božskou moc se vám dostane všestranné síly, abyste všecky zkoušky trpělivě vydrželi. Radostně pak budete děkovat Bohu Otci, protože od něho pochází to, že světlo (křesťanské nauky) nám přináší dary, které jsou určeny pro věřící. On nás vytrhl z ďáblova panství a převedl do království svého milovaného Syna. A protože jsme s ním spojeni, jsme účastni vykoupení skrze jeho krev a dostává se nám odpuštění hříchů.

MEZIZPĚV (*Žl* 43, 8-9) - Pane, osvobodils nás od těch, kdo nás trýznili, a zahanbils ty, kdo nás nenávidí. ℣. V Bohu budeme hledat svou chloubu celý den, a na věky velebit tvé jméno.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 129, 1-2) Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, vyslyš mou modlitbu! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 24, 15-35) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Až uvidíte, jak je na svatém místě ohavná spoušť, o které mluvil prorok Daniel — kdo se vyzná v Písmu, dej si na to pozor! — tehdy lidé v Judsku ať utečou do hor; kdo je na střeše, ať nesestupuje, aby vzal s sebou něco z domu; kdo je na poli, ať se nevrací, aby si vzal plášť. Běda ženám, které v ten čas budou těhotné nebo kojit! Modlete se, abyste tak nemuseli utíkat v zimě nebo v sobotu. Protože tehdy nastane soužení tak veliké, jakého nebylo od začátku světa až do nynějška a jakého nikdy nebude. A kdyby ty dny nebyly zkráceny, ani jediný člověk by se nezachránil. Ale kvůli vyvoleným budou ty dny zkráceny. Řekne-li vám tehdy někdo: ‚Tady je Mesiáš,' nebo: ‚Tam je!' nevěřte tomu! Vystoupí totiž lžimesiáši a lžiproroci, budou dělat velké zázraky a divy, aby uvedli v omyl, možnoli, i vyvolené. Říkám vám to už napřed. Řeknou-li vám: ‚Je na poušti,' nechoďte tam! ‚Je uvnitř v domě,' nevěřte tomu! Neboť jako blesk vychází od východu a je ho vidět až na západ, tak to bude i s příchodem Syna člověka. Kdekoliv totiž bude mrtvola, tam se k tomu shromáždí supi. Až přejdou ty dny plné soužení, zatmí se náhle slunce a měsíc přestane svítit, hvězdy budou padat z nebe a hvězdný svět se zachvěje. Tehdy se objeví znamení Syna člověka na nebi. Celé lidské pokolení bude naříkat. A uvidí, jak Syn člověka přichází na nebeských oblacích s velikou mocí a slávou. Pak pošle své anděly, aby mohutným hlasem, podobným zvuku polnice, shromáždili jeho vyvolené od čtyř světových stran, od jednoho konce obzoru až k druhému. Poučte se z přirovnání o fíkovníku! Když jeho větve jsou už plné mízy a nasazují listy, můžete z toho poznat, že se blíží léto. Stejně tak až uvidíte toto všecko, uvědomte si, že je blízko, přede dveřmi. Skutečně,

říkám vám: Nepřejde toto pokolení, než se tohle všechno stane. Nebe a země pominou, ale moje slova nepominou. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 129, 1-2) - Z hlubin volám k tobě, Pane, Pane, vyslyš mou modlitbu! Z hlubin volám k tobě, Pane.

SEKRÉTA - Pane, buď nám milostiv na naše pokorné prosby, přijmi oběti a modlitby svého lidu a obrať srdce nás všech k tobě, ať osvobozeni od pozemských žádostí se vzneseme k nebeským tužbám; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsvětější Trojici.*

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mk* 11, 24) - » Proto vám říkám: Ať už v modlitbě prosíte o cokoliv, jen věřte, že to jistě dostanete, a splní se vám to. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, dopřej nám, ať léčivou mocí této svátosti, kterou jsme přijali, se vyhojí všecko, co je mravně narušené v naší duši; skrze našeho Pána ...

VÝZNAČNĚJŠÍ SVÁTKY

v pořadí církevního roku

30. listopadu

Sv. apoštola Ondřeje

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, pokorně prosíme tvou velebnost: jako svatý apoštol Ondřej byl tvé Církvi kazatelem a ji řídil, tak ať se u tebe ustavičně za nás přimlouvá; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Římanům (10, 10-18): Bratři, když člověk totiž v srdci věří, dovede ho to k ospravedlnění, a když to ústy vyznává, dovede ho to ke spáse. Písmo přece říká: Nevyjde naprázdno ten, kdo v něho věří (*Iz* 28, 16). A v tomhle není žádný rozdíl mezi židem a pohanem: všichni přece mají jednoho a téhož Pána, a on je bohatě štědrý ke všem, kdo se dovolávají jeho pomoci. Vždyť každý, kdo se ho bude dovolávat jako Pána, bude zachráněn (*Joel* 2, 32). Jak se ho však mohou dovolávat dříve, než v něj uvěřili? A jak v něj mohou uvěřit, když o něm ještě neslyšeli? Jak o něm však mohou slyšet, když jim dosud nikdo nekázal? Jak ale může někdo kázat, nedostane-li k tomu poslání? Tak to stojí v Písmě: Jak milý je příchod těch, kdo hlásají pokoj a přinášejí radostnou zprávu (*Iz* 52, 7)! Avšak ne všichni tu radostnou zvěst přijali. Izaiáš přece říká: Pane, kdo uvěřil tomu, co jsme kázali (*Iz* 53, 1)? Víra proto předpokládá kázání, a to se

děje slovy o Kristu. Ale kladu otázku: Neslyšeli snad o tom? — Ale ano! Všude na zemi pronikl jejich hlas, až na konec světa jejich slova (*Žl* 18, 5).

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 17-18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane, budou pamětlivi tvého jména. ℣. Místo tvých otců zaujmou tvoji synové, proto tě budou velebit lidé všech národů.

Aleluja, aleluja. ℣. Pán si Ondřeje zamiloval jako líbeznou vůni. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 4, 18-22) - V ten čas, když se Ježíš ubíral podél Galilejského jezera, uviděl dva bratry: Šimona, zvaného Petr, a jeho bratra Ondřeje, jak házejí síť do jezera; byli totiž rybáři. Tu jim řekl: »Pojďte za mnou, a udělám z vás rybáře lidí!« Oni ihned nechali sítě a následovali ho. A jak šel odtamtud dál, uviděl jiné dva bratry: Jakuba Zebedeova a jeho bratra Jana, jak na lodi se svým otcem Zebedeem vyspravují sítě. A povolal je. Oni hned nechali sítě i otce a následovali ho. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, kéž ti přímluva svatého apoštola Ondřeje doporučí naši oběť, kéž je ti milá pro jeho zásluhy, když ji slavnostně přinášíme k jeho cti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 4, 19-20) - »Pojďte za mnou, udělám z vás rybáře lidí!« Oni ihned nechali sítě a následovali Pána.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, v radosti ze svátku svatého apoštola Ondřeje jsme přijali božská tajemství; prosíme tě tedy: dej, ať prospějí tvým svatým k oslavě a nám k odpuštění; skrze našeho Pána ...

8. prosince

Neposkvrněného početí Panny Marie

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Iz* 61, 10) - Nesmírně se raduji v Pánu a má duše jásá v mém Bohu, neboť mi oblekl šat spásy a oděl mě rouchem spravedlnosti jako nevěstu okrášlenou svými klenoty. (*Žl* 29, 2) Velebím tě, Pane, neboť jsi mě vzal v ochranu a nedopustils, aby nade mnou jásali moji nepřátelé. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys neposkvrněným početím Panny připravil svému Synu důstojný příbytek; prosíme tě tedy: jako jsi ji se zřetelem k budoucí smrti svého Syna uchoval neporušenou od každé poskvrny, tak dopřej na její přímluvu i nám, ať k tobě dojdeme čistí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Přísloví (8, 22-35): *) Pán měl mě na počátku svého díla, dříve než začal cokoli tvořit. Od věčnosti jsem ustanovena a od pradávna, dříve než vznikla země. Ještě nebylo propastí, a já jsem už byla počata; ještě nevyrazily vodní prameny, hory s obrovskou tíží ještě nestály, před pahorky já jsem byla zrozena, když ještě neutvořil zemi, ani řeky, ani stěžeje zemské pevniny. Když zakládal nebesa, byla jsem při tom, když podle přesného zákona vymezoval rozsah hlubin, když nahoře upevňoval vzdušný prostor a odměřoval vodní prameny, když moři vytyčil hranice a vodám stanovil zákon, aby nepřesahovaly své meze, když odvažoval základy země. Byla jsem s ním a všechno jsem pořádala, každý den jsem se kochala rozkoší, hrála jsem si před ním

*) *Slova zosobněné Boží moudrosti. Církev je vztahuje na Pannu Marii.*

ustavičně, hrála jsem si na zemském povrchu; a být s lidskými dětmi je má rozkoš. Teď tedy, děti, slyšte mě! Blaze těm, kdo se drží mých cest. Slyšte poučení a buďte moudří, a neodmítejte je. Blaze tomu, kdo mě poslouchá, kdo každý den bdí u mých dveří a dává pozor u veřejí mé brány. Kdo mě najde, nalezne život a dostane se mu spásy od Pána.

MEZIZPĚV (*Jdt* 13, 23) - Panno Maria, tys požehnaná od Pána, nejvyššího Boha, přede všemi ženami na zemi. ℣. (*Jdt* 15, 10) Ty slávo Jeruzaléma, ty radosti Izraelova, tys čest našeho lidu.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Velp* 4, 7) Celá jsi krásná, Maria, na tobě není poskvrna prvotní viny. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 26-28) - V ten čas byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejské vesnice Nazareta k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z davidovského rodu, a ta panna se jmenovala Maria. Anděl k ní vešel a řekl: »Zdrávas, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 1, 28) - Zdrávas, Maria, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přijmi spasitelnou oběť, kterou ti přinášíme o slavnosti Neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie; vyznáváme, že skrze tvou milost, která ji předešla, zůstala neporušenou od každé poskvrny; dej tedy, ať jsme na její přímluvu zproštěni všech vin; skrze našeho Pána...

PREFACE *o Panně Marii* (... a tebe v den Neposkvrněného početí ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Slavná slova se pronášejí o tobě, Maria, neboť veliké věci ti učinil Mocný.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, náš Bože, ať svátosti, které jsme přijali, v nás vyhojí rány té viny, od které jsi jedinečně uchránil blahoslavenou Marii, když byla počata bez poskvrny; skrze našeho Pána ...

21. prosince

Sv. apoštola Tomáše

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane: dej, ať s radostí slavíme svátek tvého svatého apoštola Tomáše, aby se nám jeho přispěním dostávalo vždy nové vzpruhy a abychom ho s náležitou oddaností následovali ve víře; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (2, 19-22): Bratři, už nejste (v Božím království) cizinci a přistěhovalci. Naopak: máte (v něm) stejnou domovskou příslušnost jako (ostatní) křesťané a jste členové Boží rodiny. Jste jako budova: její základy jsou apoštolové a kazatelé mluvící pod vlivem vnuknutí, a Kristus Ježíš je hlavní kámen v rohu stavby. On působí, že v té stavbě je všecko pevně spojeno dohromady a že tak z ní vyrůstá svatý chrám křesťanského náboženství. Protože jste spojeni s Kristem, tvoříte i vy působením Ducha část onoho Božího příbytku.

MEZIZPĚV (*Žl* 138, 17-18) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. ℣. Kdybych je chtěl spočítat, bylo by jich víc než písku.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 32, 1) Spravedliví, radujte se v Pánu! Poctivým sluší zpívat mu chválu. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 20, 24-29) - V ten čas Tomáš, jeden ze dvanácti, kterému říkali Dvojče, nebyl při tom, když Ježíš přišel. Ostatní učedníci mu vypravovali: »Viděli jsme Pána!« On jim však odpověděl: »Neuvidím-li sám na jeho rukou jizvy po hřebech a nevložím-li svůj prst na místo hřebů a nevložím-li svou ruku do jeho boku, neuvěřím.« Za týden byli jeho učedníci zase uvnitř a Tomáš s nimi. Ježíš přišel při zavřených dveřích, najednou stál před nimi, a řekl: »Pokoj vám!« Potom vyzval Tomáše: »Vlož sem svůj prst a podívej se na mé ruce, vztáhni svou ruku a vlož ji do mého boku; a nebuď už nevěřící, ale věřící.« Tomáš mu odpověděl: »Můj Pán a můj Bůh!« Ježíš mu řekl: »Protože jsi mě uviděl, Tomáši, uvěřil jsi. Blaze těm, kteří neviděli, a přesto uvěřili.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 18, 5) - Všude na zemi pronikl jejich hlas, až na konec světa jejich slova.

SEKRÉTA - Tobě, Pane, plníme povinnost své služby a pokorně tě prosíme, abys na přímluvu svatého apoštola Tomáše v nás zachoval své dary, když ti na oslavu jeho svátku přinášíme oběť chvály; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 20, 27) - »Vztáhni svou ruku a zjisti si jizvy po hřebech, a nebuď už nevěřící, ale věřící.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Stůj při nás, milosrdný Bože, a když se za nás přimlouvá svatý apoštol Tomáš, zachovej v nás milostivě své dary; skrze našeho Pána ...

2. února

Očišťování Panny Marie (lidově: Hromnic)

Přede mší svatou se dnes světí svíce, které se v naší vlasti rozsvěcují hlavně při bouřkách, a u nich se pak konají modlitby za odvrácení živelních pohrom. Odtud se ty svíce nazývají »hromničky« a dnešní svátek »Hromnice«. Hromnička se rozžíhá také u lože umírajícího, aby mu její světlo připomínalo světlo věčného života a chránilo ho před ďábelskými úklady.

Kristus je pravé Světlo, které přišlo na tento svět a svítí každému z lidí (Jan 1, 9). *On je Světlo světa, a kdo ho následuje, netápe v temnu, ale bude mít světlo života* (Jan 8, 12). *Proto se tento den přede mší sv. dále koná slavnostní průvod s rozžatými svícemi. Aby se ho mohlo zúčastnit co nejvíce věřících, může se svěcení hromniček s průvodem z vážných důvodů ze všedního dne odložit na příští neděli, nikoli však dnešní mešní formulář, kterého se smí použít jen 2. února.*

Svěcení svící zvaných »hromničky«

(*Barva fialová.*)

K. Dóminus vobíscum.	Pán buď s vámi!
℟. Et cum spíritu tuo.	I s tebou!

K. Orémus:	Modleme se:

Svatý Pane, Otče všemohoucí, věčný Bože, tys všechno stvořil z ničeho. Z tvého ustanovení pak včely zpracovaly tento vosk pro svíce. A v tento den jsi splnil spravedlivému Simeonovi jeho prosbu. Proto tě pokorně prosíme: Na vzývání svého přesvatého jména a na přímluvu svaté a ustavičné Panny Marie, jejíž svátek se dnes zbožně slaví, a na prosby všech svých svatých milostivě ✠ požehnej a ✠ posvěť tyto svíce, ať slouží lidem v jejich potřebách a ke zdraví duše i těla na souši i na vodách.

Ze svého svatého a velebného sídla v nebi vyslyš volání tohoto svého lidu, který chce ty svíce uctivě nést v ruce a zpěvem tě chválit. Buď milostiv všem, kdo k tobě volají, které jsi vykoupil drahocennou krví svého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků.
℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Všemohoucí, věčný Bože, tys tento den ve svém svatém chrámě představil svého Jednorozeného, aby ho svatý Simeon mohl vzít do náručí. Pro tvou dobrotivost tě tedy snažně prosíme : ✠ Požehnej a ✠ posvěť a světlem nebeského požehnání rozžehni milostivě tyto svíce. My, tvoji služebníci, je chceme rozsvícené přijmout a nést k oslavě tvého jména. A když je pak obětujeme tobě, našemu Pánu a Bohu, ať jsme zaníceni posvátným ohněm tvé přeslastné lásky a hodni, abychom ti jednou směli být představeni ve svatém chrámě tvé slávy ; skrze našeho Pána ... ℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Pane Ježíše Kriste, tys přišel na tento svět jako pravé Světlo, které svítí každému z lidí. Vylej tedy své ✠ požehnání na tyto svíce a ✠ posvěť je světlem své milosti. Jejich světlo, rozžaté viditelným ohněm, zahání noční temnotu. Uděl milostivě, ať podobně je naše srdce ozářeno ohněm neviditelným, to je osvíceno jasem Ducha svatého, aby v něm nebylo ani stopy po hříšné zaslepenosti. Tak ať jsme schopni očištěným duchovním zrakem poznávati to, co je tobě milé a nám užitečné ke spáse, a z temna i nebezpečí tohoto světa smíme dospět k světlu nepomíjejícímu, skrze tebe, Kriste Ježíši, Spasiteli světa, který v dokonalé Trojici žiješ a kraluješ, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Všemohoucí, věčný Bože, tys skrze svého služebníka Mojžíše nařídil, aby pro lampy, které měly ustavičně hořet před tvou tváří, byl připravován nejčistší olej. Vylej tedy dobrotivě milost svého ✠ požehnání na tyto svíce, ať nám tak dávají světlo zevně, aby nám uvnitř v duši pro tvou štědrost nechybělo světlo tvého Ducha ; skrze našeho Pána ... ℟. Amen.

K. Orémus : Modleme se :

Pane Ježíši Kriste, ty ses ukázal mezi lidmi v podstatě našeho těla, a tento den jsi byl od rodičů představen v chrámě. Ctihodný stařec Simeon, osvícený světlem tvého Ducha, tě poznal, vzal do náručí a velebil. Dej tedy milostivě, ať nás osvítí a poučí milost téhož Ducha svatého, abychom tě skutečně poznali a věrně milovali, který s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého žiješ a kraluješ, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

Nyní kněz pokropí svíce svěcenou vodou. Přitom se modlí antifonu » Asperges me «. Dále je okouří kadidlem. Potom rozdává svíce věřícím, zatím co se zpívá chvalozpěv Simeonův, a to tak, že se po každém verši opakuje tato

ANTIFONA (*Lk* 2, 32) - Světlo k osvícení pohanů a k slávě tvého izraelského lidu.

CHVALOZPĚV (*Lk* 2, 29-31)

Teď už můžeš, Pane, jak jsi řekl, * propustit svého služebníka v pokoji.
Světlo ... (*Opakuje se antifona.*)
Když jsem na vlastní oči uviděl * od tebe spásu.
Světlo ...
Kterou jsi připravil * pro všecky národy.
Světlo ...

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.
Světlo ...
Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.
Světlo ...

Jiná ANTIFONA (*Žl* 43, 26) - Vstaň, Pane, pomoz nám a pro své jméno nás vysvoboď! (*Žl* 43, 2) Bože, na vlastní uši jsme to slýchávali, naši otcové nám o tom vyprávěli. ℣. Sláva Otci ... - Vstaň, Pane ... (*opakuje se až k žalmu.*)

Dále se kněz modlí :

K. Orémus :	Modleme se :

Po Devítníku se přidá :

℣. Flectámus génua.	Klekněme !
℟. Leváte.	Vstaňte !

Prosíme tě, Pane : vyslyš svůj lid a dej, ať světlem tvé milosti dosáhneme vnitřně toho, co nám každý rok dopřáváš uctívat vnější slavností ; skrze Krista, našeho Pána. ℟. Amen.

PRŮVOD

℣. Procedámus in pace.	Jděme v pokoji !
℟. In nómine Christi. Amen.	Ve jménu Kristově. Amen.

Při průvodu se zpívá jedna z dalších antifon :

ANTIFONA - Vyzdob svou komnatu, Sione, a přivítej Krista Krále ! S láskou vezmi k sobě Marii ! Ona je k nebi brána, vždyť nese Krále nově zářící slávy. Stojí tu Panna, na rukou přináší Syna, zplo-

zeného před jitřenkou. Simeon si ho bere do náručí a hlásá lidem, že je to Pán života i smrti a Spasitel světa.

ANTIFONA (*Lk* 2, 26. 27 a 28-29) - Duch svatý vnukl Simeonovi přesvědčení, že neumře, dokud neuvidí Pomazaného Páně. Když přinesli dítě do chrámu, vzal si je do náručí a děkoval Bohu těmito slovy: Teď už můžeš, Pane, jak jsi řekl, propustit svého služebníka v pokoji. ℣. Když rodiče přinesli Ježíška a vykonali s ním to, co předpisoval Zákon, vzal si ho do náručí.

Když se průvod vrací, zpívá se:

℣. Podali za něho Pánu oběť, jak to nařizoval Zákon Páně: párek hrdliček nebo dvě holoubata. ℣. Když uplynuly dni Mariina očišťování, jak jsou předepsány v Mojžíšově Zákoně, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby ho představili Pánu. Tak to totiž stojí v Zákoně Páně. ℣. Sláva Otci ... - Tak to totiž stojí v Zákoně Páně.

MŠE SVATÁ
(*Barva bílá.*)

Při evangeliu a od začátku kánonu až k přijímání se drží v ruce rozžatá svíce.

VSTUP (*Žl* 47, 10-11) - Bože, dostalo se nám od tebe milosrdenství v tvém chrámě. Jako tvé jméno, Bože, tak i tvá chvála sahá na konec země. Tvá pravice je plná spravedlnosti. (*Žl* 47, 2) Veliký je Pán a nadmíru hoden chvály v městě našeho Boha, na jeho svaté hoře. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, pokorně vzýváme tvou velebnost: jako ti byl tento den tvůj jednorozený Syn představen v chrámě s naší lidskou

přirozeností, tak dej, ať i my jsme ti představeni s očištěnou duší; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy proroka Malachiáše (3, 1-4): Toto praví Pán Bůh: Já posílám před sebou svého posla, aby mi připravil cestu. Znenadání přijde do svého chrámu vládce, po kterém vy toužíte, posel smlouvy, kterého vy si přejete. Ano, přijde, říká Pán zástupů. Kdo však snese den jeho příchodu? Kdo obstojí, až se objeví? Vždyť je jako výheň těch, kdo čistí kovy, a jako louh těch, kdo bílí prádlo. Zasedne, roztaví a vytříbí stříbro, očistí Leviovy syny, jako zlato a stříbro je vytříbí, takže budou zase smět přinášet Pánu oběti ve spravedlnosti. Jako ve dnech dřívějšího věku, jako za dávných dob znovu se zalíbí Pánu obětní dar z Judska a z Jeruzaléma. To jsou slova Pána všemohoucího.

MEZIZPĚV (*Žl* 47, 10-11) - Bože, dostalo se nám od tebe milosrdenství v tvém chrámě. Jako tvé jméno, Bože, tak i tvá chvála sahá až na konec země. ℣. Jak jsme slýchali, tak jsme to i viděli v městě našeho Boha, na jeho svaté hoře.

Aleluja, aleluja. ℣. Stařec nesl dítě, dítě však starcem vládlo. Aleluja.

Po Devítníku se místo zpěvu Aleluja říká:

TRAKTUS (*Lk* 2, 29-32) - Teď už můžeš, Pane, jak jsi řekl, propustit svého služebníka v pokoji. ℣. Když jsem na vlastní oči uviděl od tebe spásu. ℣. Kterou jsi připravil pro všecky národy. ℣. Světlo k osvícení pohanů a k slávě tvého izraelského lidu.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 22-32) - V ten čas, když uplynuly dni Mariina očišťování, jak jsou předepsány v Mojžíšově Zákoně, přinesli Ježíše do Jeruza-

léma, aby ho představili Pánu. Tak totiž stojí v Zákoně Páně (*Ex* 13, 2): Všecko prvorozené mužského rodu ať je považováno za zasvěcené Pánu. Chtěli přitom také podat oběť, jak to nařizuje Zákon Páně (*Lv* 12, 6 ...): párek hrdliček nebo dvě holoubata. Tehdy žil v Jeruzalémě jistý spravedlivý a bohabojný člověk, jmenoval se Simeon; očekával potěšení, kterého se Izraeli mělo dostat, a byl v něm Duch svatý. A Duch svatý mu vnukl přesvědčení, že neumře, dokud neuvidí Pomazaného Páně. Z vnuknutí Ducha přišel do chrámu, když tam právě rodiče přinesli Ježíška, aby s ním vykonali to, co předpisoval Zákon. Vzal si ho do náručí a děkoval Bohu těmito slovy: »Teď už můžeš, Pane, jak jsi řekl, propustit svého služebníka v pokoji, když jsem na vlastní oči uviděl od tebe spásu, kterou jsi připravil pro všecky národy: světlo k osvícení pohanů a k slávě tvého izraelského lidu.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 44, 3) - Půvab se rozlévá na tvých rtech, proto tě Bůh navždy požehnal, na věčné věky.

SEKRÉTA - Pane, vyslyš naše prosby: pomáhej nám ve své dobrotivosti, ať dary, které ti přinášíme před zraky tvé velebnosti, jsou tebe hodné; skrze našeho Pána ...

PREFACE *vánoční*, *str.* 248.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 2, 26) - Duch svatý vnukl Simeonovi přesvědčení, že neumře, dokud neuvidí Pomazaného Páně.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, náš Bože: ať na přímluvu blahoslavené a ustavičné Panny Marie jsou nám nyní i v budoucnu lékem přesvatá tajemství, která jsi nám udělil, aby se jimi upevnilo naše vykoupení; skrze našeho Pána ...

24. února

Sv. apoštola Matěje

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys přidružil svatého Matěje ke sboru svých apoštolů; prosíme tě tedy: dej, ať na jeho přímluvu stále zakoušíme tvou lásku vůči nám; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (1, 15-26): V ty dny se Petr postavil před bratry — bylo jich tam shromážděno na sto dvacet lidí — a řekl: » Bratři, muselo se splnit to, co v Písmě předpověděl Duch svatý skrze Davida o Jidášovi, který se propůjčil k tomu, že vedl ty, kdo zatkli Ježíše. Počítal se totiž k nám a dostalo se mu účasti v tomto apoštolském úřadě. Z platu za svůj nespravedlivý skutek si koupil pole, spadl střemhlav a rozpukl se, že mu všecky vnitřnosti vyhřezly. To se rozneslo mezi všemi obyvateli Jeruzaléma, takže ono pole bylo pojmenováno v jejich řeči Hakeldama, to znamená » Krvavé pole «. Je totiž napsáno v knize Žalmů (68, 26 *a* 108, 8): ‚Ať jeho dům zpustne, nikdo ať v něm nebydlí', a ‚Jeho úřad ať dostane jiný'. Je tedy nutné, aby některý z těch mužů, co s námi chodili po celou tu dobu, kdy Pán Ježíš žil mezi námi, od Janova křtu až do dne, kdy byl od nás vzat, aby jeden z nich vydával s námi svědectví o jeho zmrtvýchvstání. « Vybrali tedy dva: Josefa, kterému říkali Barsabáš — příjmení měl Justus — a Matěje. A takto se modlili: » Pane, ty znáš srdce všech. Ukaž, kterého z těch dvou

jsi vyvolil, aby přejal místo v této apoštolské službě, kterého Jidáš zrádně nechal a odešel na to místo, které mu patří. « Losovali tedy, a los padl na Matěje. Byl proto přibrán k jedenácti apoštolům.

MEZIZPĚV (*Žl* 138, 17-18) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. ℣. Když je počítám, je jich víc než písku.

TRAKTUS (*Žl* 20, 3-4) - Splnils mu touhu jeho srdce, přání jeho rtů jsi mu neodepřel. ℣. Vždyť jsi mu vyšel vstříc s oblažujícím požehnáním. ℣. Vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů.

EVANGELIUM (*Mt* 11, 25-30) - V ten čas se Ježíš ujal slova a řekl: »Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že jsi tyto věci ukryl před moudrými a chytrými a žes je odhalil dětem; ano, Otče, žes tak ráčil rozhodnout. Můj Otec mi odevzdal všecko; nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otce nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn odhalit. Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste přetíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe moje jho a učte se ode mne, protože jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete odpočinek pro svou duši. Vždyť moje jho netlačí a moje břemeno netíží.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 44, 17-18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane; budou pamětlivi tvého jména u všech budoucích pokolení.

SEKRÉTA - Pane, ať obětní dary, které ti přinášíme, abychom je zasvětili tvému jménu, provází přímluva tvého svatého apoštola Matěje, a dej, ať nám zjednává smír a ochranu; skrze našeho Pána...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 19, 28) - »Vy, kteří jste mě následovali, usednete na trůny jako soudci dvanácti izraelských kmenů.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: dej, ať na přímluvu tvého svatého apoštola Matěje skrze tyto svaté dary, které jsme přijali, dosáhneme odpuštění a pokoje; skrze našeho Pána ...

19. března

Sv. Josefa, snoubence Panny Marie a vyznavače

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 91, 13-14) - Spravedlivý se rozkvete jako palma, jako libanonský cedr vzroste, zasazený v domě Páně, v chrámových nádvořích našeho Boha. (*V době velikonoční se přidá*: Aleluja, aleluja.) (*Žl* 91, 2) Dobrá věc je velebit Pána, opěvovat tvé jméno, Nejvyšší. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane: ať se nám dostane pomoci pro zásluhy snoubence tvé přesvaté Rodičky, kéž je nám na jeho přímluvu dáno to, čeho vlastními silami nemůžeme dosáhnout; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z knihy Sirachovcovy (45, 1-6): *) Byl milý Bohu i lidem a jeho památka je požehnaná. Bůh ho proslavil podobně jako svaté, učinil ho velikým na postrach nepřátelům a na jeho slova způsobil, že přestaly úděsné zjevy. Proslavil ho před vládci, dal mu příkazy pro svůj lid a ukázal mu svou slávu.

---

*) *Svatopisec zde mluví o Mojžíšovi; Církev tato slova obrací na sv. Josefa.*

Pro jeho věrnost a tichost ho posvětil a vyvolil ho z celého lidstva. Dopřál mu, že slyšel Boží hlas, a uvedl ho do oblaku. A tváří v tvář mu dal přikázání, zákon života a kázně.

MEZIZPĚV (*Žl* 20, 4-5) - Pane, vyšel jsi mu vstříc s oblažujícím požehnáním, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. ℣. O život tě prosil, a dals mu předlouhé žití na věky věků.

TRAKTUS (*Žl* 111, 1-3) - Blaze tomu, kdo se bojí Pána, kdo má velikou zálibu v jeho přikázáních. ℣. Mocné bude na zemi jeho potomstvo, pokolení poctivých dojde požehnání. ℣. Sláva a bohatství budou v jeho domě a jeho spravedlnost potrvá na věčné věky.

V době velikonoční:

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Sir* 45, 9) Pán si ho zamiloval a vyznamenal ho, oděl ho rouchem slávy. Aleluja. ℣. (*Oz* 14, 6) Spravedlivý se rozpučí jako lilie a pokvete před Pánem na věky. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 1, 18-21) - Když byla Ježíšova matka Maria zasnoubena Josefovi, shledalo se, dříve než spolu začali bydlet, že otěhotněla z Ducha svatého. Její muž Josef byl spravedlivý, a nechtěl ji proto pohnat na soud. Začal se tedy zabývat myšlenkou, že ji tajně propustí. Když si to tak rozvážil, zjevil se mu najednou ve snu anděl Páně a řekl: »Josefe, Davidův potomku, neboj se vzít k sobě svou manželku Marii. Vždyť dítě, které nosí v životě, pochází od Ducha svatého. Narodí se jí syn, a dáš mu jméno Ježíš; on totiž zachrání svůj lid od jeho hříchů.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 88, 25) - Má věrnost a moje milost ho budou doprovázet a v mém jménu bude veliká jeho moc. (*V době velik. se přidá*: Aleluja.)

SEKRÉTA - Tobě, Pane, plníme povinnost své služby a pokorně tě prosíme, abys na přímluvu svatého Josefa, snoubence Rodičky tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista, v nás zachoval své dary, když ti na oslavu jeho svátku přinášíme oběť chvály; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o sv. Josefovi* (... a tebe o svátku svatého Josefa ...), *str.* 256.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 1, 20) - »Josefe, Davidův potomku, neboj se vzít k sobě svou manželku Marii! Vždyť dítě, které nosí v životě, pochází od Ducha svatého.« (*V době velik. se přidá*: Aleluja.)

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, milosrdný Bože, stůj při nás a zachovej v nás milostivě své dary, když se za nás přimlouvá svatý vyznavač Josef; skrze našeho Pána ...

25. března

Zvěstování Panny Marie

(*Barva bílá.*)

Všecko jako ve mši rorátní na str. 51, kromě těchto částí:

VSTUP (*Žl* 44, 13 a 15-16) - O tvou přízeň se ucházejí všichni předáci v lidu. Přivádějí za ní ke Králi panny, její družky — k tobě je uvádějí s jásavou radostí. (*V době velikonoční se přidá*: Aleluja, aleluja.) (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. ℣. Sláva Otci ...

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 2 a 5) - Půvab se rozlévá na tvých rtech, proto tě Bůh navždy požehnal. ℣. Pro pravdu, mírnost a spravedlnost. Tvá pravice ať tě učí činům obdivuhodným.

TRAKTUS (*Žl* 44, 11 a 12) - Slyš, dcero, pohleď a naslouchej: Král touží po tvé kráse. (*Žl* 44, 13 a 10) O tvou přízeň se ucházejí všichni předáci v lidu, královské dcery tvoří tvůj čestný průvod. ℣. (*Žl* 44, 15-16) Přivádějí za ní ke Králi panny, její družky — k tobě je uvádějí. ℣. Přivádějí je s jásavou radostí, uvádějí je do Královy svatyně.

V době velikonoční se říká tento

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Lk* 1, 28) Zdrávas, Maria, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami. Aleluja. ℣. (*Nm* 17, 8) Vzkvetla ratolest z Jese: Panna porodila toho, který je člověk i Bůh. Znovu Bůh udělil pokoj, k smíru v sobě spojil zemi s nebem. Aleluja.

PREFACE *o Panně Marii, str.* 255 (... a tebe v den Zvěstování ...).

V PRAŽSKÉ CÍRKEVNÍ PROVINCII:

23. dubna

Sv. Vojtěcha, biskupa pražského a mučedníka

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 63, 3) - Ochránils mě, Bože, před tlupou ničemníků — aleluja — před spoustou těch, kdo páchají zlo — aleluja, aleluja. (*Žl* 63, 2) Bože, vyslyš mou modlitbu, když tě prosím, vytrhni mou duši ze strachu před nepřítelem. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys milostivě slávou a ctí korunoval svého svatého mučedníka a biskupa Vojtěcha; prosíme tě tedy: dej, ať v něm máme přímluvce v nebi, když nám byl zprostředkovatelem věčné spásy na zemi; skrze našeho Pána ...

Připomínka sv. Jiří:

MODLITBA - Bože, ty nás oblažuješ zásluhami a přímluvou svého mučedníka svatého Jiří; uděl tedy milostivě, když skrze něho prosíme o tvá dobrodiní, ať jich dosáhneme darem tvé milosti; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Židům (5, 1-6): Bratři, každý velekněz je brán z lidí a jeho úkol záleží v tom, aby je zastupoval u Boha a podával oběti nekrvavé i krvavé za jejich hříchy. Takový velekněz umí pak být shovívavý k chybujícím a bloudícím, protože i sám na sobě zakouší, jak je slabý. A právě proto musí podávat oběti nejen za hříchy druhých lidí, ale i za svoje vlastní. Tu důstojnost si však nikdo sám nemůže vzít, nýbrž musí být jako Árón povolán od Boha. Tak si ani Kristus nepřisvojil velekněžskou hodnost sám, ale dal mu ji ten, co k němu řekl (*Žl* 2, 7): Ty jsi můj Syn, já dnes jsem tě zplodil. A na jiném místě v Písmě je zase řečeno (*Žl* 109, 4): Ty jsi kněz na věky na způsob Melchisedechův.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 88, 6) Na nebi se chválí tvoje divy, Pane, tvá věrnost ve shromáždění svatých. Aleluja. ℣. (*Žl* 20, 4) Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. Aleluja.

EVANGELIUM *jako na* 2. *neděli po velikonocích*, *str.* 269.

KRÉDO *se neříká.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 20, 4-5) - Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů ; o život tě prosil, a vyhověls mu. Aleluja.

SEKRÉTA - Ke cti tvého svatého mučedníka a biskupa Vojtěcha přinášíme tvé velebnosti dary zbožné oddanosti ; kéž jsme jejich působením hodni věčné blaženosti, které on dosáhl tím, že pro tebe prolil svou krev ; skrze našeho Pána ...

Připomínka sv. Jiří :

SEKRÉTA - Pane, posvěť obětované dary, a na přímluvu svého mučedníka svatého Jiří nás skrze ně očisť od poskvrn našich hříchů ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *velikonoční*, *str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 10, 14) - »Já jsem dobrý pastýř. « Aleluja. »Znám své ovce a mé ovce znají mne. « Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Osvěženi svátostí tvého předrahého těla a krve tě prosíme, Pane, náš Bože : ať se na přímluvu tvého svatého mučedníka a biskupa Vojtěcha ustavičně držíme čisté víry, a tak smíme dosáhnout těch radostí, které jsou zaslíbeny věřícím ; skrze našeho Pána ...

Připomínka sv. Jiří :

PO PŘIJÍMÁNÍ - Snažně tě prosíme, všemohoucí Bože : na přímluvu svého mučedníka svatého Jiří dej, ať ti, které občerstvuješ svými svátostmi, také mohou důstojně ti sloužit příkladným životem ; skrze našeho Pána ...

V CÍRKEVNÍ PROVINCII OLOMOUCKÉ :

Mše svatá jako v provincii pražské, kromě těchto částí :

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ať nám svatý biskup a mučedník Vojtěch vyprosí od tebe odpuštění, abys nám pro jeho slavné zásluhy milostivě prominul poklesky a udělil vytoužená dobrodiní ; skrze našeho Pána ...

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. Vstal dobrý Pastýř, který položil svůj život za své ovce a ráčil zemřít za své stádo. Aleluja. ℣. (*Žl* 20, 4) Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přijmi dobrotivě oběť, kterou ti přinášíme, ať to, co o svátku tvého svatého mučedníka a biskupa Vojtěcha obětujeme tvému jménu, pomáhá nám dosáhnout od tebe odpuštění ; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Občerstveni svatými dary tě snažně prosíme, Pane, ať tvůj svatý mučedník a biskup Vojtěch nám svou přímluvou vždy od tebe vyprosí odpuštění ; skrze našeho Pána ...

25. dubna

Sv. evangelisty Marka

(*Barva červená.*)

Ve farních kostelích se tento den koná nejstarší prosebný průvod, známý v Římě už dříve, než byl zaveden svátek sv. Marka. Proto se průvod koná 25. *dubna i tehdy, spadá-li tento den do velikonočního týdne a*

svátek sv. Marka se musí přeložit na pondělí po Bílé neděli. Připadne-li na 25. dubna Boží hod velikonoční nebo velikonoční pondělí, koná se průvod teprve 27. dubna.

Při průvodu se modlí litanie ke všem svatým, především s prosbou, aby Bůh požehnal zemskou úrodu. Dále v ní prosíme za odvrácení » moru, hladu a války « i jiných pohrom, ale také hříchu, bludu a nevěry, vždyť právě tyto tři věci na nás svolávají Boží tresty. Teprve až se průvod vrátí do kostela, může se na ten úmysl slavit také zvláštní prosebná mše. Její formulář je v tomto misálu připojen k svátku sv. Marka. Prosebný průvod se dále koná v pondělí, v úterý a ve středu před svátkem Nanebevstoupení Páně, všecko stejným způsobem jako tento den.

MŠE KE CTI SV. MARKA

VSTUP (*Žl* 63, 3) - Ochránils mě, Bože, před tlupou ničemníků — aleluja — před spoustou těch, kdo páchají zlo. Aleluja, aleluja. (*Žl* 63, 2) Bože, vyslyš mou modlitbu, když tě prosím, vytrhni mou duši ze strachu před nepřítelem. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys vyznamenal svého svatého evangelistu Marka, když jsi mu dal milost hlásat radostnou zvěst; prosíme tě tedy: dej, ať nás jeho nauka stále vzdělává a jeho přímluva stále ochraňuje; skrze našeho Pána ...

Druhá modlitba z prosebné mše, str. 374.

ČTENÍ z knihy proroka Ezechiele (1, 10-14) *): Takto vypadaly tváře těch čtyř bytostí: Vpředu měly lidský obličej, z pravé strany měly všechny čtyři podobu lva, na levé straně všechny čtyři vzezření

*) *Prorok vidí Boha, jak jede v ohnivém voze, který uvádějí v pohyb čtyři tajemné bytosti.*

býka, a nahoře měly všecky čtyři podobu orla. Jejich tváře byly obráceny vzhůru ; také dvě křídla u každé bytosti byla vztyčena a navzájem se dotýkala, dvě jim pokrývala tělo. Každá z nich kráčela přímo před sebe ; kam je pudil duch, tam šly, a neobracely se, když chodily. Ty bytosti pak měly vzhled jako rozžhavené uhlí a jako kdyby se mezi nimi mávalo planoucími pochodněmi sem a tam ; ten oheň oslňoval a z ohně to sršelo jako blesky. A bytosti se pohybovaly sem a tam jako kmitající blesk.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 88, 6) Na nebi se chválí tvoje divy, Pane, tvá věrnost ve shromáždění svatých. Aleluja. ℣. (*Žl* 20, 4) Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 10, 1-9) - V ten čas určil Pán ještě jiných dvaasedmdesát, poslal je před sebou dva a dva do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít, a řekl jim : »Žeň je bohatá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň. Jděte ! Hleďte, posílám vás jako ovce mezi vlky. Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky. S nikým se cestou nepozdravujte. Když vejdete někam do domu, napřed řekněte : ‚Pokoj tomuto domu !' Bydlí-li tam člověk pokoji přístupný, spočine na něm pokoj, který jste mu přáli, jinak se vrátí k vám. V tom domě zůstaňte a klidně si vezměte, co vám nabídnou k jídlu a pití, protože dělník má právo na svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu ! Když přijdete do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim : ‚Už je tady Boží království !' « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 88, 6) - Na nebi se chválí tvoje divy, Pane, tvá věrnost ve shromáždění svatých. Aleluja, aleluja.

SEKRÉTA - Pane, o svátku tvého svatého evangelisty Marka ti přinášíme dary a prosíme: jako ho proslavilo hlásání evangelia, tak ať jeho přímluva způsobí, abychom se ti líbili slovem i skutkem; skrze našeho Pána ...

Druhá sekréta z prosebné mše, str. 375.

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 63, 11) - Spravedlivý se raduje v Pánu a v něho doufá, všichni, kdo mají upřímné srdce, dojdou chvály. Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: ať nám tvé svaté dary skýtají trvalou pomoc, a tak na přímluvu tvého svatého evangelisty Marka nás stále ochraňují ode všech protivenství; skrze našeho Pána ...

Druhá modlitba po přijímání z prosebné mše, str. 376.

PROSEBNÝ PRŮVOD

Nejprve se zpívá tato

ANTIFONA (*Žl* 43, 26) - Vstaň, Pane, pomoz nám a pro své jméno nás vysvoboď! (*Žl* 43, 2) Bože, na vlastní uši jsme to slýchávali, naši otcové nám o tom vyprávěli. ℣. Sláva Otci ... - Vstaň, Pane ... (*opakuje se až k žalmu*).

Potom všichni kleknou a začnou se modlit litanii ke všem svatým (*viz na str.* 481). *Po slovech* » *Svatá Maria, oroduj za nás* « *se všichni zvednou a seřadí se průvod. Po návratu do kostela se může slavit tato zvláštní*

PROSEBNÁ MŠE
(*Barva fialová.*)

VSTUP (*Žl* 17, 7) - Ze svého svatého chrámu vyslyšel Pán mou prosbu — aleluja — mé volání před jeho tváří proniklo k jeho sluchu. Aleluja, aleluja. (*Žl* 17, 2-3) Miluji tě, Pane, moje sílo! Pán je moje pevnost, mé útočiště a můj osvoboditel. ℣. Sláva Otci ... (GLORIA *se neříká.*)

MODLITBA - Všemohoucí Bože, ve svém soužení důvěřujeme ve tvou dobrotivost; proto tě prosíme: dej, ať pod tvou ochranou jsme vždy v bezpečí před veškerým protivenstvím; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Jakuba (5, 16-20): Milovaní! Vzajemně si to přiznejte, když se dopustíte hříchů, a modlete se jeden za druhého, aby vám to přineslo duchovní ozdravení. Mnoho zmůže vytrvalá modlitba spravedlivého. Eliáš byl jen slabý člověk jako my. Naléhavě se modlil, aby nezapršelo, a opravdu: tři roky a šest měsíců nespadl v tom kraji dešť. A když se pak znova pomodlil, z nebe se spustil dešť a země přinesla úrodu. Moji bratři, zbloudí-li někdo mezi vámi od pravdy a jiný bratr ho přivede nazpátek, ať ví, že kdo odvrátí hříšníka od jeho špatného způsobu života, zachrání jeho duši před věčnou smrtí a vyprosí tak odpuštění všech možných hříchů.

MEZIZPĚV - Aleluja. ℣. (*Žl* 117, 1) Velebte Pána, neboť je dobrotivý, neboť na věky trvá jeho milosrdenství.

EVANGELIUM (*Lk* 11, 5-13) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Dejme tomu, že někdo z vás bude mít přítele a půjde k němu o půlnoci s prosbou: ‚Příteli, půjč mi tři bochníčky. Přišel

totiž ke mně můj přítel na cestách, a já nemám, co bych mu předložil.' Onen však by mu zevnitř odpověděl: ‚Dej mi pokoj! Dveře jsou už zavřeny a moje děti jsou se mnou v posteli. Nemohu se tedy zvednout a něco ti dát.' Bude-li však přesto klepat dál, říkám vám: On nakonec vstane a dá mu ne proto, že je to jeho přítel, ale pro jeho neodbytnost se zvedne a dá mu všecko, co potřebuje. Proto vám říkám: Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno! Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluče, se otevře. Je mezi vámi takový otec, že by podal svému synovi kámen, když ho poprosí o kus chleba? Nebo když ho poprosí o rybu, což mu místo ryby podá hada? Anebo když ho poprosí o vejce, což mu podá štíra? Jestliže tedy vy, lidé zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, oč spíše nebeský Otec dá svatého ducha těm, kteří ho prosí!« - (KRÉDO *se neříká, ani když* 25. *duben připadne na neděli.*)

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 108, 30-31) - Naplno ať Pána velebí moje ústa, mezi mnohými ho chci chválit. Vždyť mně ubohému stál po pravici, aby před pronásledovateli zachránil mou duši. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: ať tyto obětní dary nás zbaví pout nepravosti a získají nám dary tvého milosrdenství; skrze našeho Pána...

PREFACE *velikonoční, str.* 251.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 11, 9-10) - »Proste, a dostanete; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno! Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluče, se otevře.« Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, s otcovskou blahovolností sleduj naše prosby: i když tvé dary přijímáme v soužení, ať útěchou z nich rosteme v lásce k tobě; skrze našeho Pána ...

1. května

Sv. Josefa - dělníka, snoubence Panny Marie a vyznavače

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Moudr* 10, 17) - Moudrost dala spravedlivým mzdu za jejich práce a vedla je obdivuhodnou cestou. Za dne jim byla ochranným pláštěm a za noci jim svítila jako hvězdy. Aleluja, aleluja. (*Žl* 126, 1) Nestaví-li dům Pán, marně se lopotí, kdo jej stavějí. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, stvořiteli světa, tys ustanovil pro lidské pokolení zákon práce; dej tedy milostivě, ať podle příkladu a pod ochranou svatého Josefa vykonáme práce, které nám přikazuješ, a dosáhneme odměny, kterou nám slibuješ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Kolosanům (3, 14-15. 17. 23-24): Bratři, mějte lásku, protože ona je svorník dokonalosti. Ať vám v srdci vládne pokoj, který dává Kristus. Byli jste povoláni, aby se vám toho pokoje dostalo v jednom (tajemném) těle. Pamatujte proto vděčně na ta dobrodiní! Ať mluvíte, nebo něco konáte, všecko to dělejte ke cti Pána Ježíše a skrze něj děkujte Bohu Otci. Co konáte, dělejte ze srdce, jako by to ani neplatilo lidem, nýbrž Pánu. Vždyť víte, že od Pána dostanete jako odplatu dědictví (v nebi). Služte Kristu Pánu!

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. Když budou ke mně volat v jakékoli tísni, vyslyším je, a budu stále jejich ochráncem. Aleluja. ℣. Dej, Josefe, ať vedeme život bez úhony, ať je vždy bezpečný pod tvou ochranou. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 13, 54-58) - V tom čase, když Ježíš přišel do svého domova, učil v tamější synagóze tak, že lidé byli celí užaslí a ptali se: » Kde se u něho vzala taková moudrost a ty zázraky? Copak to není tesařův syn? Což se nejmenuje jeho matka Maria, a nejsou Jakub, Josef, Šimon a Juda jeho příbuzní? A nejsou u nás všechny jeho příbuzné? Kde se to všecko tedy u něho vzalo? « A pohoršovali se nad ním. Ale Ježíš jim řekl: » Nikde prorok neznamená tak málo jako ve svém domově a u svých příbuzných. « A protože neměli víru, udělal tam jenom málo zázraků. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 89, 17) - Kéž nás provází dobrotivost Pána, našeho Boha. Dej, ať se zdaří dílo našich rukou, ať se dílo našich rukou podaří. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, dej, ať obětní dary, které ti přinášíme — dílo svých rukou — jsou nám na zprostředkující přímluvu svatého Josefa zárukou jednoty a pokoje; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o sv. Josefovi* (... a tebe o svátku svatého Josefa ...), *str.* 256.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 13, 54. 55) - » Kde se u něho vzala taková moudrost a ty zázraky? Copak to není tesařův syn? Což se nejmenuje jeho matka Maria? « Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať tyto svaté dary, které jsme přijali, na přímluvu svatého Josefa dovrší naši práci a zajistí nám odměnu; skrze našeho Pána ...

3. května

Nalezení sv. kříže

(*Barva červená.*)

Ze všech svatých ostatků nejvzácnější jsou částky z pravého kříže Kristova. Vždyť dřevo jeho kříže je nástroj našeho vykoupení a je posvěceno jeho předrahocennou krví. Proto před pozůstatky ze svatého kříže pokorně poklekáme na znamení vrcholné úcty. Tento den slavíme památku jeho nalezení.

Při zkáze Jeruzaléma v r. 70 *bylo zpustošeno i místo Kristova umučení. Teprve v roce* 320 *našla císařovna Helena na tom místě pravý kříž Páně zasypaný v zemi; jeho pravost potvrdil Bůh zázraky.*

VSTUP (*Gal* 6, 14) - My pak máme hledat slávu v kříži našeho Pána Ježíše Krista. On nám dává spásu, život a vzkříšení, skrze něho jsme zachráněni a vysvobozeni. Aleluja, aleluja. (*Žl* 66, 2) Kéž se Bůh nad námi smiluje a nám požehná, kéž rozjasní nad námi svou tvář a slituje se nad námi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys při slavném nalezení spásonosného kříže obnovil zázraky svého umučení; dej tedy, ať za cenu tohoto stromu života dosáhneme práva na život věčný; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ *jako na Květnou neděli, str.* 133.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 95, 10) Hlásejte mezi pohany: Na dřevě kraluje Pán! Aleluja. ℣. Blahé dřevo, blahé hřeby blahé nesou břemeno. - Pouze tys byl hoden nésti Krále nebes - Pána všech. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 3, 1-15) - V ten čas žil jeden farizeus, jmenoval se Nikodém, člen židovské

velerady. Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: » Mistře, my víme, že jsi učitel, který přišel od Boha, protože nikdo nemůže konat takové zázraky, jaké děláš ty, kdyby Bůh s ním nebyl. « Ježíš mu řekl toto: » Ano, skutečně, říkám ti: Nenarodí-li se kdo znova, nemůže spatřit Boží království. « Nikodém se zeptal: » Jak se může člověk narodit, když je starý? Přece se nemůže vrátit do mateřského lůna a narodit se! « Ježíš odpověděl: » Ano, skutečně, říkám ti: Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha svatého, nemůže vejíti do Božího království. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: ‚Je třeba, abyste se narodili znova.' Vítr vane, kam chce; slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha. « » Jak se to může stát? « zeptal se Nikodém. Ježíš mu odpověděl: » Ty jsi v izraelském národě učitel, a tomu nerozumíš? Ano, skutečně, říkám ti: Mluvíme o tom, co známe, svědčíme o tom, co jsme viděli, ale vy naše svědectví nepřijímáte. Nevěříte-li, když jsem k vám mluvil o věcech pozemských, jak teprve uvěříte, až vám budu mluvit o nebeských? Nikdo nevystoupil do nebe kromě toho, který sestoupil z nebe, totiž Syn člověka, který je v nebi. Jako Mojžíš vyzdvihl do výše hada na poušti, tak musí být vyzdvižen do výše Syn člověka, aby z těch, kdo v něho věří, nikdo nezahynul, ale aby každý měl život věčný. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 117, 16 a 17) - Pravice Páně mocně zasáhla, pravice Páně mě vyvýšila; nemusím umřít, ale smím žít a hlásat skutky Páně.

SEKRÉTA - Pane, pohleď usmířen na oběť, kterou ti přinášíme: ať nás vysvobodí od zhoubných válek a způsobí, abychom korouhví svatého kříže tvého Syna zmařili všechny úklady nepřátelské moci,

a tak mohli žít v bezpečí pod tvou ochranou ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svatém kříži, str.* 250.

K PŘIJÍMÁNÍ - Znamením kříže, Bože náš, nás vysvoboď od našich nepřátel ! Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Nasyceni nebeským pokrmem a občerstveni duchovním nápojem tě prosíme, všemohoucí Bože : ochraňuj nás před zlým nepřítelem, když podle tvé vůle máme dobýt vítězství skrze dřevo svatého kříže tvého Syna, zbraň to spravedlnosti ke spáse světa ; skrze našeho Pána ...

11. května

Svatých apoštolů Filipa a Jakuba

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Neh* 9, 27) - Volali k tobě v čas svého soužení, Pane, a tys je z nebe vždy vyslyšel. Aleluja, aleluja. (*Žl* 32, 1) Spravedliví, radujte se v Pánu ! Poctivým sluší zpívat mu chválu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty nás každý rok oblažuješ svátkem svých apoštolů Filipa a Jakuba ; prosíme tě tedy : dej, ať čerpáme poučení z jejich příkladu, když se radujeme z jejich zásluh ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Moudrosti (5, 1-5) : Tehdy (v soudný den) budou stát spravedliví s velkou důvěrou před těmi, kteří je kdysi sužovali a mařili jejich snahy. Ti se při pohledu na ně zachvějí hrozným strachem a užasnou nad nečekanou spásou (spravedlivých). Navzájem si budou lítostivě říkat a vzdychat z úzkosti duše : » To jsou ti, co jsme se jim kdysi

vysmívali a dělali na ně hanlivé vtipy. My pošetilci! Považovali jsme jejich život za bláznovství a jejich konec za bezectný. A teď jsou přidruženi k dětem Božím a mají úděl mezi svatými! «

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 88, 6) Na nebi se chválí tvoje divy, Pane, tvá věrnost ve shromáždění svatých. Aleluja. ℣. (*Jan* 14, 9) » Tak dlouho jsem s vámi, a neznáte mě? Filipe, kdo vidí mne, vidí i mého Otce. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 14, 1-13) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: » Nechvějte se v srdci. Věřte v Boha a věřte ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků. Kdyby tomu tak nebylo, přece bych vám nebyl řekl: ‚Jdu vám tam připravit místo.' Jdu-li vám tam připravit místo, zase se vrátím a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já. Cestu, kam já jdu, znáte. « Tomáš mu řekl: » Pane, nevíme, kam jdeš; jak tedy můžeme znát cestu? « Ježíš mu dal tuto odpověď: » Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne. Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Ale teď ho už poznáte a už jste ho viděli. « Filip mu řekl: » Pane, ukaž nám Otce — a to nám stačí. « Ježíš mu odpověděl: » Tak dlouho jsem s vámi, a neznáte mě? Filipe, kdo vidí mne, vidí i Otce. Jak tedy můžeš říci: ‚Ukaž nám Otce'? Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec že je ve mně? Co k vám mluvím, neříkám sám ze sebe; to Otec, který ve mně přebývá, dělá své skutky. Věřte mi, že já jsem v Otci a Otec že je ve mně. Věřte aspoň pro ty skutky. Ano, skutečně, říkám vám: Kdo věří ve mne, i on bude dělat skutky, které já dělám, ba ještě větší bude dělat, protože já odcházím k Otci. A udělám všecko, oč budete prosit Otce v mém jménu. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 88, 6) - Na nebi se chválí tvoje divy, Pane, tvá věrnost ve shromáždění svatých. Aleluja, aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přijmi milostivě dary, které přinášíme o svátku tvých apoštolů Filipa a Jakuba, a všecko, co zlého zasluhujeme, odvrať; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 14, 0 a 10) - »Tak dlouho jsem s vámi, a neznáte mě? Filipe, kdo vidí mne, vidí i mého Otce.« Aleluja. »Nevěříte, že já jsem v Otci a Otec že je ve mně?« Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Nasyceni spasitelnými tajemstvími tě prosíme, Pane: ať se nám dostává pomoci na přímluvy těch, jejichž svátek slavíme; skrze našeho Pána ...

16. května

Sv. Jana Nepomuckého, mučedníka a ochránce českých zemí

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Sir* 51, 30) - Pán mi dal za odměnu jazyk; jím ho budu chválit. Aleluja, aleluja. (*Žl* 38, 2) Řekl jsem si: Budu se držet svých cest, abych nezhřešil jazykem. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys pro nezdolnou svátostnou mlčenlivost svatého Jana okrášlil svou Církev novou mučednickou korunou; dej tedy, ať si podle jeho příkladu a na jeho přímluvu dáváme pozor na svá ústa, a tak jsme přidruženi ke svatým, kteří jazykem nezhřešili; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Sirachovcovy (21, 26-31): Pošetilec nahlíží oknem do domu, ale člověk ušlechtilý zůstane venku stát. Pošetile jedná ten, kdo naslouchá za dveřmi; moudrý by tím na sebe uvalil potupu. Ústa nemoudrých lidí mluví nerozvážně, ale slova moudrých jsou vážena na vážkách. Pošetilci mají své srdce v ústech, moudří však svá ústa v srdci. Zlořečí-li satanovi bezbožník, zlořečí tím sám sobě. Donašeč poskvrňuje sám sebe a všichni ho mají v nenávisti; i ten, kdo s ním drží, je nenáviděn. Mlčenlivému a rozumnému se prokazuje čest.

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Sir* 25, 11) Blažený, kdo nezhřešil jazykem a kdo nesloužil těm, kteří ho nebyli hodni. Aleluja. ℣. (*Přís* 10, 31; 12, 18) Jazyk špatných lidí zahyne, jazyk moudrých se však zachová. Aleluja.

Mimo dobu velikonoční se všude v ostatních zpěvech vynechá » aleluja « a říká se tento

MEZIZPĚV (*Přís* 11, 13) - Kdo jedná lstivě, vyzrazuje tajemství, kdo však má věrné srdce, nic neprozradí. ℣. (*Žl* 14, 1 a 3) Pane, kdo smí přebývat v tvém příbytku, nebo kdo smí dlíti na tvé svaté hoře? Kdo svým jazykem nestrojil lest a neukřivdil svému bližnímu.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Sir* 25, 11) Blažený, kdo nezhřešil jazykem a kdo nesloužil těm, kteří ho nebyli hodni. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 11, 2-10) *jako o 2. neděli adventní* (*viz na str.* 54).

KRÉDO *se říká jenom tam, kde se sv. Jan slaví jako svátek I. třídy, např. v Čechách. Zpívá se však v každé slavné votivní mši sv.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Sir* 42, 1) - Nevyprávěj to, co ti bylo svěřeno, a neprozrazuj tajemství; tak se jistě uchráníš hanby a budeš oblíben u všech lidí. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, ať tato svatá tajemství v nás zanítí ten oheň, kterým planul tvůj slavný mučedník a kněz Jan, když je slavíval; skrze našeho Pána ...

PREFACE - Vpravdě je vhodné a spravedlivé, slušné a spasitelné vždy a všude ti vzdávat díky, svatý Pane, všemohoucí Otče, věčný Bože. Tys oživil ducha předchůdce tvého Syna svatého Jana ve svém knězi a mučedníku Janovi, aby před mocnými statečně mluvil o tvých svědectvích. Onen svobodně odsoudil královu nešlechetnost slovem, tento slovem i mlčením; onen pokáral porušení manželské věrnosti, tento hájil závaznost svátostného tajemství. První dovršil starozákonní Církev slavnou mučednickou korunou, druhý okrášlil Církev novozákonní novou svatozáří. Jednomu jsi svou milostí uchoval jazyk zcela bez viny, u druhého jsi na znamení svatosti nedopustil, aby jeho jazyk podlehl porušení. Jak slavná to shoda jména, boje i vítězství! Jak obdivuhodná a slavná je tvá moc ve tvých svatých! Chválí ji andělé i archandělé, cherubové i serafové, kteří den ze dne bez ustání jednohlasně volají: Svatý ... (*viz str.* 224).

K PŘIJÍMÁNÍ (*Iz* 6, 6-7) - Snesl se ke mně jeden ze serafů; v ruce měl žhavý uhel, který vzal s oltáře, a dotkl se jím mých úst. Aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať naši křehkost posilní chléb silných s tohoto nebeského stolu, který stále až k vítězství živil neochvějnost tvého svatého mučedníka a kněze Jana, když byl pokoušen proti vážnosti ke svátosti; skrze našeho Pána ...

31. května

Panny Marie Královny

(*Barva bílá.*)

VSTUP - Radujme se všichni v Pánu! Vždyť slavíme svátek ke cti blahoslavené Panny Marie Královny. Z její slavnosti se radují andělé a velebí Božího Syna. (*V době velikonoční se přidá*: Aleluja, aleluja.) (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, zpívám svou píseň Králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, když slavíme svátek blahoslavené Panny Marie, naší Královny: dopřej nám, ať jsme chráněni její záštitou, a tak si zasloužíme dosáhnout v nynější době pokoje a v budoucím věku slávy; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Sirachovcovy (24, 5. 7. 9-11. 30-31): Já jsem vyšla z úst Nejvyššího jako prvorozená před veškerým tvorstvem. Já přebývám na výsostech, a můj trůn stojí na oblakovém sloupu. Na celé zemi dlím a u všech národů, u každého národa mám prvenství, a podrobila jsem si srdce všech vznešených i obyčejných lidí. Kdo mě poslouchá, nevyjde naprázdno, a kdo se o mne snaží, nezhřeší; kdo o mně rozšiřují světlo (pravdy), budou věčně žít.

MEZIZPĚV (*V době velikonoční*:) - Aleluja, aleluja. ℣. Blahoslavená jsi, Panno Maria, protože jsi vytrvala pod křížem Pána. Aleluja. ℣. Nyní s ním vládneš na věky. Aleluja.

(*Mimo dobu velikonoční*:) (*Zjev* 19, 16) On má na plášti a na svém boku napsáno: Král králů a Pán pánů. ℣. (*Žl* 44, 10) Královna stojí po jeho pravici, okrášlená ofirským zlatem.

Aleluja, aleluja. ℣. Buď pozdravena, Královno milosrdenství, ty nás ochraňuj před nepřítelem a v hodinu smrti se nás ujmi. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 26-33) - V ten čas byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejské vesnice Nazareta k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z davidovského rodu, a ta panna se jmenovala Maria. Anděl k ní vešel a řekl: » Zdrávas, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami. « Když tuto jeho řeč uslyšela, vzrušila se a rozvažovala, co ten pozdrav má znamenat. Anděl jí řekl: » Neboj se, Maria! Došla jsi milosti u Boha. Počneš a porodíš syna, a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazýván Syn Nejvyššího. Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida, bude vládnout Jakubovu rodu na věky a jeho království nebude mít konce. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ - Zrozena z královského rodu Maria zářně vyniká; ať se nám na její přímluvu dostane pomoci: o to z celé duše oddaně prosíme. (*V době velik.*: Aleluja.)

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi dary jásající Církve a dej, ať pro zásluhy a na přímluvu blahoslavené Panny Marie Královny nám prospějí jako pomoc ke spáse; skrze našeho Pána...

PREFACE *o Panně Marii* (... a tebe o svátku ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Královno světa nejdůstojnější, Maria, ustavičná Panno, tys porodila Krista Pána, Spasitele všech lidí; přimlouvej se tedy za nás, ať se nám dostane pokoje a spásy. (*V době velik.*: Aleluja.)

PO PŘIJÍMÁNÍ - Když jsme skončili slavnostní bohoslužby, které jsme konali o svátku naší svaté

Královny Marie, prosíme tě, Pane, ať nám na její přímluvu prospějí ke spáse, vždyť jsme je nadšeně slavili k její poctě; skrze našeho Pána ...

Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

(*V pátek po 2. neděli po sv. Duchu. - Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 32, 11 a 19) - Úmysl jeho Srdce je od pokolení do pokolení: vytrhnout jejich duše ze smrti a živit je za hladu. (*V době velik. se přidá*: Aleluja, aleluja.) (*Žl* 32, 1) Spravedliví, radujte se v Pánu! Poctivým sluší zpívat mu chválu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty nás v Srdci svého Syna, zraněném našimi hříchy, ve své dobrotivosti milosrdně obdařuješ nekonečnými poklady lásky; prosíme tě tedy: dej, ať mu s úctou prokazujeme oddanou službu, a tak plníme i povinnost hodného dostiučinění; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (3, 8-19): Bratři, mně, skutečně nejmenšímu ze všech křesťanů, byla dána tato milost: Zvěstovati pohanům, jak je Kristus nepochopitelně bohatý, a jasně ukázat všem, jak se uskutečňuje ono tajemné rozhodnutí. Od věků to bylo skryto v Bohu, který všecko udělal z ničeho, teď však se ukázala přerozmanitá Boží moudrost na Církvi knížatům a mocnostem v nebi. Tak od věčnosti určil, že to vykoná skrze našeho Pána Ježíše Krista. Protože jsme s ním spojeni, smíme s důvěrou a volně přistupovat (k Bohu), když věříme v Krista. Proto klekám na kolena před Otcem našeho Pána Ježíše Krista, od něhož mají původ všecky rody na nebi i na zemi, a prosím ho: ať vám ze své bohaté božské dobroty dá to, abyste skrze jeho Ducha vnitřně zesíleli, aby si Kristus ve vás zvolil svůj příbytek, takže budete mít (živou) víru

a projevovat lásku pevnou a jistou, a abyste byli schopni pochopit — jako všichni ostatní křesťané — celou tu šířku i délku, výšku i hloubku, vnikat totiž do Kristovy lásky; přesahuje to všechno (lidské) poznání. Tak dosáhnete plné míry Božích darů.

MEZIZPĚV (*Žl* 24, 8-9) - Pán je dobrotivý a spravedlivý, proto bloudícím ukazuje v Zákoně správnou cestu. ℣. Pokojné vodí ve spravedlnosti, tiché učí svým cestám.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Mt* 11, 29) » Vezměte na sebe moje jho a učte se ode mne, protože jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete odpočinek pro svou duši. « Aleluja.

Ve votivních mších:

TRAKTUS (*místo zpěvu* » Aleluja « *od Devítníku až do velikonoc*): (*Žl* 102, 8-10) Pán je milosrdný a slitovný, shovívavý a velmi dobrotivý. ℣. Nehněvá se pořád, ani nebude věčně hrozit. ℣. Nejedná s námi podle našich hříchů, ani nám neodplácí podle našich nepravostí.

MEZIZPĚV *v době velikonoční*:

Aleluja, aleluja. ℣. (*Mt* 11, 29 a 28) » Vezměte na sebe moje jho a učte se ode mne, protože jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete odpočinek pro svou duši. « Aleluja. ℣. » Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste přetíženi, a já vás občerstvím. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 19, 31-37) - V ten čas, protože to byl den příprav (na velikonoce), tedy židé, aby mrtvá těla nezůstala na kříži přes sobotu — tu sobotu totiž byl velký svátek — požádali Piláta, aby

ukřižovaným byly přeraženy kosti v nohách a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, co s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, uviděli, že už je mrtev; nepřerazili mu proto kosti, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok, a hned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví, a jeho svědectví je pravdivé. On ví, že mluví pravdu, abyste i vy věřili. To se stalo, aby se splnilo Písmo: Ani jedna kost mu nebude zlomena (*Ex* 12, 46; *Žl* 33, 21). A na jiném místě v Písmě se říká (*Zach* 12, 10): Pohledí na toho, kterého probodli. - KRÉDO. (*Ve votivních mších o prvním pátku v měsíci se Krédo říká pouze tehdy, je-li mše slavná, tj. latinsky zpívaná.*)

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 68, 21) - Potupu a bolest zakoušelo moje srdce; a čekal jsem, kdo byl měl se mnou soustrast, a nebylo ho, hledal jsem, kdo by mě potěšil, a nenašel jsem.

V době velikonoční je tento zpěv K OBĚTOVÁNÍ:

(*Žl* 39, 7-9) Celopal a oběť za hřích jsi nežádal. Tu jsem řekl: »Hle, přicházím. V závitku knihy je o mně psáno, že mám konati tvou vůli. Můj Bože, to chci, a tvůj Zákon mít v hloubi svého srdce.« Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, pohleď na nevýslovnou lásku Srdce svého milovaného Syna, ať to, co obětujeme, je tobě milý dar a usmíření za naše hříchy; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o nejsv. Srdci Ježíšově*; *viz str.* 253.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 19, 34) - Jeden z vojáků mu kopím otevřel bok, a hned vyšla krev a voda.

V době velikonoční je tento zpěv K PŘIJÍMÁNÍ :

(*Jan* 7, 37) » Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije ! « Aleluja, aleluja.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane Ježíši, ať tvé svaté dary v nás roznítí žár božské lásky, abychom se tak učili nepřikládat pozemským věcem žádnou cenu a milovat věci nebeské, když jsme zakusili, jak dobré je tvé nejmilejší Srdce ; který žiješ a kraluješ ...

V PRAŽSKÉ CÍRKEVNÍ PROVINCII :

15. června

Sv. Víta, mučedníka a ochránce České země
(*Barva červená.*)

VSTUP - Radujme se všichni v Pánu ! Vždyť slavíme svátek ke cti svatého mučedníka Víta. Z jeho utrpení se radují andělé a velebí Božího Syna. (*Žl* 32, 1) Spravedliví, radujte se v Pánu ! Poctivým sluší zpívat mu chválu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane : na přímluvu svého svatého mučedníka Víta dej, ať tvá Církev nesmýšlí zpupně, ale prospívá v pokoře, jaká se ti líbí ; ať pohrdá zlem a s upřímnou láskou koná všecko, co je správné ; skrze našeho Pána ...

Připomínka sv. Modesta a Krescencie (*mimo arcidiecési pražskou*) :

MODLITBA - Bože, ty nám dopřáváš slavit nebeské narozeniny svých svatých mučedníků Modesta a Krescencie ; dej tedy, ať se ze společenství s nimi radujeme ve věčné blaženosti ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Moudrosti (10, 10-14): Pán vedl spravedlivého *) správnými cestami, ukázal mu Boží království a dal mu znalost svatých věcí. Zjednal mu vážnost pro jeho úsilí a požehnal jeho snahám. Přišel mu na pomoc, když ho chtěli lstivě oklamat, a zjednal mu úctu a čest. Střežil ho před nepřáteli, chránil ho před svůdci a dal mu zvítězit v urputném boji, aby poznal, že moudrost je mocnější nad všechny věci. Ona neopustila prodaného spravedlivého **), ale osvobodila ho od hříšníků. Sestoupila s ním do vězení, ani v poutech ho neopustila, až mu získala vladařské žezlo a moc proti těm, kdo ho utiskovali, a odhalila lháře, kteří ho pošpinili. A Pán, náš Bůh, mu dal věčnou slávu.

MEZIZPĚV (*Žl* 111, 1-2) - Blaze tomu, kdo se bojí Pána, kdo má velikou zálibu v jeho přikázáních. ℣. Mocné bude na zemi jeho potomstvo, pokolení poctivých dojde požehnání.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 20, 4) Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 10, 34-42) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Nemyslete si, že můj příchod znamená pro svět mír. Neznamená mír, nýbrž meč. Můj příchod rozdvojí syna s otcem, dceru s matkou a snachu s tchyní: lidé z vlastní rodiny se s člověkem znepřátelí. Když má někdo rád otce nebo matku více než mne, není mě hoden, a když má někdo rád syna nebo dceru více než mne, není mě hoden. A kdo nebere na sebe svůj kříž a nenásleduje mě, není mě hoden. Kdo bude chtít zachovat svůj život, ztratí ho, kdo však ztratí svůj život pro

*) *Svatopisec zde mluví o patriarchovi Jakubovi. Církev tato slova vztahuje na sv. Víta.*
**) *Josefa v Egyptě.*

mne, zachová ho. Kdo přijímá vás, přijímá mne, a kdo přijímá mne, přijímá toho, který mě poslal. Kdo se ujme proroka proto, že je to prorok, dostane za to odměnu jako prorok ; kdo se ujme spravedlivého proto, že je to spravedlivý, dostane za to odměnu jako spravedlivý. Kdo podá nápoj — a kdyby to byla jen sklenice studené vody — jednomu z těchto obyčejných lidí, protože je to učedník, skutečně, říkám vám : jistě nepřijde o svou odměnu. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 8, 6-7) - Slávou a ctí jsi ho korunoval, Pane, a dals mu moc nad dílem svých rukou.

SEKRÉTA - Pane, jako svědčí dary obětované ke cti svatých o slávě Boží moci, tak ať působí, aby se v nás účinně projevila tvoje spása ; skrze našeho Pána ...

Připomínka sv. Modesta a Krescencie :

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti dary své oddanosti : kéž jsou ti milé ke cti svatých a nám z tvého milosrdenství jsou ke spáse ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 16, 24) - » Kdo chce jít za mnou, ať se zapře, vezme svůj kříž a následuje mě ! «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, obdařeni slavnostním požehnáním tě prosíme : ať na přímluvu tvého svatého mučedníka Víta nám svátost prospěje jako lék pro tělo i pro duši ; skrze našeho Pána ...

Připomínka sv. Modesta a Krescencie :

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, na přímluvu svých svatých mučedníků Modesta a Krescencie dej, ať čistou myslí chápeme to, co požíváme ústy ; skrze našeho Pána ...

24. června

Narození sv. Jana Křtitele

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Iz* 49, 1 a 2) - Už v lůně mé matky mi Pán dal mé jméno. Ústa mi stvořil jak přeostrý meč. Stínem své ruky mě ochraňoval. Utvořil si mě jak vybraný šíp. (*Žl* 91, 2) Dobrá věc je oslavovat Pána, opěvovat tvé jméno, Nejvyšší. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys narozením svatého Jana udělal tento den úctyhodným; dej tedy svému lidu milost duchovních radostí a duše všech věřících zaveď na cestu věčné spásy; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z proroctví Izaiášových (49, 1-3. 5. 6 a 7): Slyšte, ostrované, pozor dávejte, vy lidé z daleka! Pán mě povolal už z matčina lůna, vzpomněl si na mne a jméno mi dal, když jsem byl ještě v životě své matky. Ústa mi stvořil jak přeostrý meč, stínem své ruky mě ochraňoval, utvořil si mě jak vybraný šíp, v svém toulci mě bezpečně ukryl. A řekl mi: »Ty jsi můj služebník, Izraeli, na tobě projevím svou slávu.« Tak nyní říká Pán, který si mě utvořil jako služebníka už v matčině lůně: »Udělám tě světlem národů, aby se má spása dostala až do končin země. Uzří to vládcové a povstanou, knížata na kolena padnou kvůli Pánu, kvůli Izraelovu Svatému, který tě vyvolil.«

MEZIZPĚV (*Jer* 1, 5 a 9) - Dříve, než jsem tě utvořil v matčině lůně, jsem tě znal, dřív, než jsi vyšel z jejího života, jsem tě posvětil. ℣. Pán napřáhl ruku, dotkl se mých úst a řekl mi.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Lk* 1, 76) Ty, dítě, budeš prorokem Nejvyššího, půjdeš před Pánem připravit mu cestu. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 57-68) - Alžbětě přišla její hodina a narodil se jí syn. Když její sousedé a příbuzní uslyšeli, že jí Bůh prokázal velikou milost, radovali se s ní. Osmý den přišli chlapečka obřezat a chtěli mu dát po jeho otci jméno Zachariáš. Ale matka na to řekla: » Ne, ale bude se jmenovat Jan! « Namítli jí: » Tak se přece nikdo v tvém příbuzenstvu nejmenuje. « Posunky naznačovali jeho otci, jak by mu chtěl dát říkat. On si vyžádal tabulku a napsal: » Jeho jméno je Jan. « Všichni se tomu podivili. V tom okamžiku se mu uvolnila ústa a jazyk, a začal mluvit a chválit Boha. Všech jejich sousedů se zmocnila bázeň a po celém judském pohoří se mluvilo o všech těch událostech. Všichni, kteří to uslyšeli, u sebe o tom uvažovali a ptali se: » Co z toho dítěte asi bude? Vždyť Bůh tak zřejmě zasáhl do jeho života! « Jeho otec Zachariáš byl naplněn Duchem svatým a pronesl tato prorocká slova: » Pochválen buď Pán, Bůh Izraelův, protože se milostivě sklonil k svému lidu a připravil mu vykoupení. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 91, 13) - Spravedlivý se rozkvete jako palma, jako libanonský cedr vzroste.

SEKRÉTA - Pane, dary pokrýváme tvůj oltář, vždyť s náležitou poctou slavíme narozeniny toho, který hlásal, že přijde Spasitel světa, a na něho ukázal, když přišel: náš Pán Ježíš Kristus, tvůj Syn, který s tebou žije a kraluje...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 1, 76) - Ty, dítě, budeš prorokem Nejvyššího, půjdeš před Pánem připravit mu cestu.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Bože, kéž tvá Církev čerpá radost z narození svatého Jana Křtitele, vždyť skrze

něho poznala původce svého znovuzrození, našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje ...

29. června

Svatých apoštolů Petra a Pavla
(*Barva červená.*)

VSTUP (*Skt* 12, 11) - Teď vím najisto, že Pán poslal svého anděla a vytrhl mě Herodovi z rukou a z toho ze všeho, nač čeká židovský lid. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys posvětil dnešní den mučednickou smrtí svých apoštolů Petra a Pavla; dej tedy své Církvi, ať se ve všem drží jejich nauky, vždyť skrze ně začalo její náboženství; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ ze Skutků apoštolů (12, 1-11): V ty dny začal král Herodes zle zakročovat proti některým členům církevní obce. Janova bratra Jakuba dal popravit mečem. Když viděl, že se to židům líbí, dal zatknout dalšího, Petra. Byly právě velikonoce. On se ho tedy zmocnil, dal ho zavřít do žaláře a hlídat od čtyřnásobné stráže vždycky po čtyřech vojácích. Měl v úmyslu, že ho po velikonocích dá vyvést před lid. Tak byl Petr držen ve vězení; církevní obec se však naléhavě za něj modlila k Bohu. V noci před tím dnem, kdy ho chtěl Herodes předvést, spal Petr mezi dvěma vojáky a byl spoután dvěma řetězy. I přede dveřmi stála stráž. V té chvíli se objevil anděl Páně a světlo zazářilo v kobce. Strčil ze strany do Petra, vzbudil ho a řekl: »Rychle vstaň!« Tu mu spadly řetězy s rukou. Pak mu anděl řekl: »Opásej

se a obuj si opánky. « A udělal to. Dále mu nařídil: » Přehoď si plášť a pojď za mnou. « Šel tedy za ním a vyšel ven, ale nevěděl, že je to skutečnost, co se dělo skrze anděla. Myslil, že má vidění. Přešli pak první i druhou stráž a došli k železné bráně, která vede do města. Ta se jim sama od sebe otevřela. Vyšli tedy ven a šli dál jednou ulicí. A najednou od něho anděl zmizel. V té chvíli přišel Petr k sobě a řekl: » Teď vím najisto, že Pán poslal svého anděla a vytrhl mě Herodovi z rukou a z toho ze všeho, nač čeká židovský lid. «

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 17-18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane; budou pamětlivi tvého jména. ℣. Místo tvých otců zaujmou tvoji synové, proto tě budou velebit lidé všech národů.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Mt* 16, 18) » Ty jsi Petr - Skála a na té skále vystavím svou Církev. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 16, 13-19) - V ten čas přišel Ježíš do kraje u Césareje Filipovy a položil svým učedníkům otázku: » Za koho pokládají lidé Syna člověka? « Odpověděli: » Jedni za Jana Křtitele, druzí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo vůbec za jednoho z proroků. « Řekl jim Ježíš: » A za koho mě pokládáte vy? « Šimon Petr odpověděl: » Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého! « Ježíš mu na to řekl: » Blažený jsi, Šimone, synu Jonášův, protože na to jsi nepřišel po lidsku, ale zjevil ti to můj nebeský Otec. A já tobě říkám: Ty jsi Petr-Skála a na té skále vystavím svou Církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou. Tobě dám klíče od nebeského království: všecko, co svážeš na zemi, bude svázáno i v nebi, a všecko, co rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i v nebi. «
KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 44, 17-18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane; budou pamětlivi tvého jména u všech budoucích pokolení.

SEKRÉTA - Pane, ať obětní dary, které ti přinášíme, abychom je zasvětili tvému jménu, provází modlitba apoštolů, a dej, ať je nám zdrojem smíru a ochrany; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů*; *viz str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 16, 18) - »Ty jsi Petr - Skála a na té skále vystavím svou Církev.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, na přímluvu apoštolů ochraňuj ode všeho protivenství ty, které jsi nasytil nebeským pokrmem; skrze našeho Pána ...

1. července

Předrahocenné krve Páně

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Zjev* 5, 9-10) - Pane, vykoupil jsi nás svou krví, ať už jsme z kteréhokoli kmene, jazyka, lidu nebo národa, a udělal jsi z nás našemu Bohu národ královský. (*Žl* 88, 2) Milosrdenství Páně věčně chci opěvovat, od pokolení do pokolení chci svými ústy hlásat tvou věrnost. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys ustanovil svého jednorozeného Syna vykupitelem světa a chtěls být usmířen jeho krví; prosíme tě tedy: dej, ať ji slavnostní bohoslužbou tak uctíváme jako cenu naší spásy a její mocí jsme tak uchráněni zla v časném životě, abychom se radovali z jejího věčného užitku v nebi; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Žid* 9, 11-15) *jako na Smrtnou neděli, str. 122.*

MEZIZPĚV (1 *Jan* 5, 6 a 7-8) - To je ten, který prošel vodou a krví, Ježíš Kristus; nejen vodou, ale vodou a krví. ℣. Tři jsou, kteří vydávají svědectví na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý, a tito tři jsou jedno. A tři jsou, kteří vydávají svědectví na zemi: Duch, voda a krev, a tito tři jsou jedno.
Aleluja, aleluja. ℣. (1 *Jan* 5, 9) Když přijímáme svědectví lidské, tím větší platnost má svědectví Boží. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 19, 30-35) - V ten čas, když Ježíš přijal ocet, řekl: »Je dokonáno.« Pak sklonil hlavu a vydechl naposled. Protože to byl den příprav (na velikonoce), tedy židé, aby mrtvá těla nezůstala na kříži přes sobotu — tu sobotu totiž byl velký svátek — požádali Piláta, aby ukřižovaným byly přeraženy kosti v nohách a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, co s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, uviděli, že už je mrtev; nepřerazili mu proto kosti, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok, a hned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví, a jeho svědectví je pravdivé. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (1 *Kor* 10, 16) - Když tedy posvěcujeme onen posvátný kalich, což se nám tím nedostává účasti v Kristově krvi? A když lámeme onen chléb, což se nám tím nedostává účasti v těle Páně?

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane zástupů: ať smíme skrze tato božská tajemství přistupovat k prostředníku Nové úmluvy Ježíšovi a na tvém oltáři obnovovat ono pokropení tou krví, která mluví důrazněji než kdysi krev Ábelova; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o sv. kříži, str.* 250.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žid* 9, 28) - Kristus jen jednou podal v oběť sebe samého, aby zahladil hříchy celého množství lidí. Po druhé se objeví — už ne, aby odčiňoval hříchy, ale aby uvedl do věčné spásy ty, kdo na něj čekají.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, připustils nás k posvátnému stolu, takže jsme s radostí čerpali vodu ze zdrojů Spasitelových; prosíme tě tedy: ať nám jeho krev je pramenem vody proudící k věčnému životu; který s tebou žije a kraluje ...

2. července

Navštívení Panny Marie
(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Sedulius*) - Buď zdráva, svatá Rodičko, porodilas Krále, jenž nad nebem i zemí vládne na věčné věky. (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, když nám mateřství svaté Panny přineslo začátek spásy, uděl svým služebníkům dar nebeské milosti, ať slavnost na památku jejího navštívení v nás rozmnoží pokoj; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z Velepísně (2, 8-14): Hleďte, on přichází! Po horách skáče, přes kopce přebíhá. Jak laň je můj milý, jak mládě jelení. Najednou stojí před naší zdí, nahlíží oknem, dívá se mřížovím. Teď ke mně mluví milý můj: »Vzhůru, jen rychle, holubičko moje, družko má, krásko má, pojď! Zima už přešla, přestaly deště, ztratily se. Květy se rozvily

v naší zemi, nastává doba ořezu révy, v kraji je slyšet hrdliččin hlas. Fíkovník pupeny nasazuje, z rozkvetlých vinic vůně se šíří. Vzhůru jen, družko má, krásko má, pojď! Holubičko moje v trhlinách skalních, v děravých zdech: svou tvář mi ukaž! Tvůj hlas ať znovu v sluchu mi zazní! Vždyť líbezný je tvůj hlas, překrásná tvoje tvář.«

MEZIZPĚV - Požehnaná jsi a úctyhodná, Panno Maria, v neporušeném panenství stala ses matkou Spasitele. ℣. Panno a Rodičko Boží, kterého celý svět nepojme, ten se v tvém životě ukryl, když se stal člověkem.

Aleluja, aleluja. ℣. Šťastná jsi, svatá Maria Panno, nadmíru hodna veškeré chvály! Z tebe přec vzešlo slunce spravedlnosti: Kristus, náš Bůh. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 39-47) - V ten čas se Maria vydala na cestu a spěšně odešla do jedné judské vesnice v horách. Tam vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. Jakmile Alžběta uslyšela Mariino pozdravení, dítě v jejím lůně se živě pohnulo, Alžběta byla naplněna Duchem svatým a zvolala silným hlasem: »Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod tvého života! Čím jsem si zasloužila, aby ke mně přišla matka mého Pána? Vždyť v té chvíli, když zazněl tvůj pozdrav v mých uších, dítě se mi v lůně radostí živě pohnulo. Blaze ti, že jsi uvěřila, protože se splní to, co ti bylo od Pána oznámeno.« Maria řekla: »Velebí má duše Pána, jásá můj duch, že můj Bůh přináší spásu.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ - Blaze ti, Panno Maria, světa žes Tvůrce nosila: toho jsi zrodila, který tě stvořil, věčně však zůstaneš panna.

SEKRÉTA - Pane, tvůj jednorozený Syn se narodil z Panny, tím však neporušenost své Matky ne-

zmenšil, ale posvětil; kéž nám tedy jeho lidská přirozenost pomáhá: ať nás o svátku jejího navštívení zbaví našich hříchů, aby ti naše obětní dary byly milé; to ať způsobí náš Pán Ježíš Kristus, který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *o svátcích Panny Marie* (... a tebe v den Navštívení ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Blažený život Marie Panny: nosit směl Syna věčného Otce.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, o této výroční slavnosti jsme přijali posvátná tajemství; prosíme tě tedy: dej, ať jsou nám k užitku jako léky pro život časný i věčný; skrze našeho Pána ...

7. července

Sv. Cyrila a Metoděje, biskupů a vyznavačů, slovanských apoštolů

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 131, 9-10) - Pane, ať se tvoji kněží odějí spravedlností a tvoji svatí ať jásají. Pro svého služebníka Davida neodmítej od sebe tvář svého Pomazaného. (*Žl* 131, 1) Pane, pamatuj na Davida a na všechnu jeho zbožnost. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys dopřál slovanským národům, že skrze tvé svaté vyznavače a biskupy Cyrila a Metoděje přišly k poznání tvého jména; dej tedy, když s hrdostí slavíme jejich svátek, ať jsme přidruženi k jejich společenství; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Židům (7, 23-27): Bratři, (tehdy v době starozákonní) bylo kněží mno-

ho, protože umírali, a nemohli tedy jimi být stále. Ale Ježíš zůstává na věky, a proto má kněžství nepomíjející. Z toho důvodu také je schopen přinést spásu ve svrchované míře těm, kdo se blíží k Bohu a jeho k tomu používají jako prostředníka. Vždyť je stále živ a přimlouvá se za nás. A právě takového velekněze jsme potřebovali: aby byl svatý, nevinný, bez poskvrny, takový, který nemá nic společného s hříšníky, nýbrž naopak: který sídlí až v nejvyšším nebi. On nemá zapotřebí — jiní (starozákonní) velekněží ano — aby stále a stále podával oběti nejprve za hříchy vlastní, a teprve potom za hříchy lidu. To on udělal jednou provždy, když přinesl v oběť sám sebe, Ježíš Kristus, náš Pán.

MEZIZPĚV (*Žl* 131, 16-17) - Jeho kněze oději spásou a jeho svatí budou nadšeně jásat. ℣. Odtamtud dám vzrůst Davidově moci, připravím světlo svému Pomazanému.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 109, 4) Pán přísahal, a nebude toho litovat: »Ty jsi kněz na věky na způsob Melchisedechův.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 10, 1-9) - V ten čas určil Pán ještě jiných dvaasedmdesát, poslal je před sebou dva a dva do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít, a řekl jim: »Žeň je bohatá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň. Jděte! Hleďte, posílám vás jako ovce mezi vlky. Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky. S nikým se cestou nepozdravujte. Když vejdete někam do domu, napřed řekněte: ‚Pokoj tomuto domu!' Bydlí-li tam člověk pokoji přístupný, spočine na něm pokoj, který jste mu přáli, jinak se vrátí k vám. V tom domě zůstaňte a klidně si vezměte, co vám nabídnou k jídlu a pití, protože dělník má právo na svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu! Když

přijdete do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim: ‚Už je tady Boží království!'« - KRÉDO *se říká jen v olomoucké církevní provincii.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 67, 36) - Obdivuhodný je Bůh ve svých svatých, Bůh Izraelův. On dává moc a sílu svému lidu. Bůh buď veleben!

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, shlédni na naše modlitby a na obětní dary svých věřících, ať jsou ti milé o svátku tvých svatých a nám zjednají pomoc tvé slitovnosti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*; *viz str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 10, 27) - »Co k vám mluvím ve tmě, řekněte na světle, a co je vám šeptáno do ucha, hlásejte se střech!« Tak říká Pán.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Všemohoucí Bože, ty nám milostivě uděluješ nebeské dary; proto tě prosíme: dej, ať na přímluvu tvých svatých Cyrila a Metoděje pozemským věcem nepřikládáme žádnou cenu; skrze našeho Pána ...

V českých zemích se svátek sv. Cyrila a Metoděje slaví 5. července. Olomoucká církevní provincie má tyto vlastní modlitby:

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys nás skrze své svaté vyznavače a biskupy Cyrila a Metoděje milosrdně povolal k jednotě křesťanské víry; právem se tedy radujeme z jejich dnešní slavnosti a prosíme tě: dej, ať si na jejich oddané prosby zasloužíme dojíti věčné slávy; skrze našeho Pána ...

SEKRÉTA - Prosíme tě: nech se usmířit obětovanými dary, a na přímluvu svých svatých Cyrila

a Metoděje nás ochraňuj ode všech nebezpečí; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: dej, ať na přímluvu tvých svatých vyznavačů Cyrila a Metoděje čistou myslí chápeme to, co požíváme ústy; skrze našeho Pána ...

---

25. července

Sv. apoštola Jakuba staršího

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, posvěcuj a opatruj svůj lid, ať s pomocí tvého apoštola Jakuba požívá ochrany, a tak se ti líbí svým jednáním a slouží ti s nerušenou myslí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (4, 9-15): Bratři, tak se mi všecko zdá, že nám apoštolům vykázal Bůh poslední místo, jako bychom byli odsouzeni na smrt. Stali jsme se podívanou pro svět, anděly i lidi. My jsme blázni pro Krista, vy však křesťané rozumní! My jsme slabí, ale vy jste silní. Vy jste ve vážnosti, ale námi se pohrdá. Ještě i nyní trpíme hlad a žízeň, nemáme se do čeho obléci, jsme trýzněni, honí nás z místa na místo, lopotíme se prací vlastních rukou. Tupí nás, a my jim přejeme všecko nejlepší. Pronásledují nás, a my to trpělivě snášíme. Pomlouvají nás, a my pro ně máme jen pěkná slova. Jsme jak odpadky, které lidé odhazují; všichni námi

pohrdají, a to ještě i teď. Nepíšu to, abych vás zahanbil, ale napomínám vás jako svoje milované děti. Neboť i kdybyste měli na tisíce vychovatelů v křesťanské víře, otců nemáte mnoho. Tím, že jsem vám zvěstoval evangelium, stal jsem se vaším otcem v křesťanské víře.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 17 a 18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane, budou pamětlivi tvého jména. ℣. Místo tvých otců zaujmou tvoji synové, proto tě budou velebit lidé všech národů.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Jan* 15, 16) »Já jsem vás vyvolil ze světa, abyste šli a přinášeli užitek, a ten váš užitek aby byl trvalý.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 20, 20-23) - V ten čas přistoupila k Ježíšovi matka Zebedeových synů a její synové s ní. Hluboce se mu poklonila a chtěla ho o něco poprosit. Zeptal se jí: »Co si přeješ?« Odpověděla mu: »Urči těmto mým dvěma synům místo ve svém království, jednomu po své pravici a druhému po své levici.« Ježíš na to řekl: »Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který musím pít já?« Odpověděli mu: »Ano, můžeme!« Řekl jim: »Můj kalich sice budete pít, ale místo po své pravici a levici mohu dát jenom těm, kterým je to určeno od mého Otce.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 18, 5) - Všude na zemi pronikl jejich hlas, až na konec světa jejich slova.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: kéž ti blahodárné umučení svatého apoštola Jakuba doporučí dary tvého lidu, a když nejsou pro tebe vhodné pro naše zásluhy, ať jsou ti milé na jeho přímluvu; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 19, 28) - »Vy, kteří jste mě následovali, usednete na trůny jako soudci dvanácti izraelských kmenů.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, pomáhej nám na přímluvu svého svatého apoštola Jakuba, když jsme k oslavě jeho svátku s radostí přijali tvé svaté dary; skrze našeho Pána ...

26. července

Svaté Anny, matky Panny Marie
(*Barva bílá.*)

VSTUP - Radujme se všichni v Pánu! Vždyť slavíme svátek ke cti svaté Anny. Z jejího svátku se radují andělé a velebí Božího Syna. (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys dobrotivě udělil svaté Anně milost, že směla být matkou Rodičky tvého jednorozeného Syna; dej tedy milostivě: když slavíme její svátek, ať nám pomáhá svou přímluvou u tebe; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Přísloví (31, 10-31): Zdatnou ženu — kdo ji najde? Cenu má nad skvosty z dalekých krajů. Může se na ni spolehnout manžel, výdělek nikdy jí nechybí. Na prospěch je mu jen — škodu mu nedělá — den co den po celý život. Stará se o len i vlnu, pracuje dovednou rukou. Obchodní lodi se podobá: z daleka přiváží obživu. Ještě je tma, a už vstává, stravu své rodině chystá, rozdílí jídlo svým služebným. Pole si najde a koupí, vinici vysází z výtěžku vlastních svých rukou. Síla jak pás se jí pne kolem beder, pažemi zdatně se tuží. Při práci

zakouší, že se jí daří, nezhasne po celou noc její lampa. Pilně se chápe kužele k předení, zručně si počíná s vřetenem. Chudému otvírá štědře svou ruku, nuznému na pomoc podává obě. Sněhu a zimy se pro svůj dům nebojí, z domácích každý má víc než dost šatstva. Koberce sama si dovede utkat, oděv má z kmentu a purpuru. Jejího manžela každý si váží, u bran když zasedá s předáky kraje. Na prodej umí šít vybrané šaty, opasky dodává kupci. Vlivnost a vážnost jak roucho ji krášlí, s úsměvem hledí vstříc budoucím dnům. Z úst, když je otevře, plyne jen moudrost, dovede laskavě poučit. Dohlíží na celý domácí provoz, bez práce nikdy chléb nejí. Od vlastních dětí jen pochvalu sklízí, manžel sám všude ji velebí. Mnoho žen vedlo si zdatně, ty však je předstihneš všecky. Klamná je půvabnost, pomíjí krása; té ženě patří jen chvála, která se bojí vždy Pána. Přejte jí zisk jejích rukou, vlastní ať činy ji u brány chválí.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 8) - Milovala jsi spravedlnost a nenávidělas špatnost. ℣. Proto tě Bůh, tvůj Bůh, pomazal olejem radosti.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 44, 3) Půvab se rozlévá na tvých rtech, proto tě Bůh navždy požehnal. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 13, 44-52) - V ten čas předložil Ježíš svým učedníkům toto podobenství: » S nebeským královstvím je to jako s pokladem, který leží ukryt v poli. Člověk, který ho najde, zakryje ho a pln radosti z něho jde, prodá všechen svůj majetek a to pole koupí. Dále je to s nebeským královstvím jako s kupcem, který hledá krásné perly. A když konečně najde jednu drahocennou perlu, odejde, prodá všechen svůj majetek a koupí ji. Také je to s nebeským královstvím jako se sítí, která se spustí do moře a

zahrne všechny možné druhy ryb. Když je plná, rybáři ji vytáhnou na břeh, posadí se a vyberou dobré ryby do džberů, špatné však vyhodí. Tak to bude na konci světa: vyjdou andělé a oddělí zlé od spravedlivých a vhodí je do ohnivé pece. Tam bude pláč a skřípání zuby. Rozuměli jste tomu všemu? « Přisvědčili mu: » Ano, rozuměli. « A on jim řekl: » Každý vykladatel Písma, který se vyučil ve škole nebeského království, podobá se hospodáři, který vynáší ze své komory věci nové i staré. « - (KRÉDO *se říká jen tehdy, připadne-li tento svátek na neděli.*)

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 44, 10) - Královské dcery tvoří tvůj čestný průvod, královna stojí po tvé pravici ve zlatém rouchu, pestře okrášlená.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: pohleď usmířen na tyto obětní dary, ať nám jsou prospěšné k oddanosti i ke spáse na přímluvu svaté Anny, která směla být matkou Rodičky tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 44, 3) - Půvab se rozlévá na tvých rtech, proto tě Bůh navždy požehnal, na věčné věky.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Posilněni nebeskými tajemstvími tě prosíme, Pane, náš Bože: ať na přímluvu svaté Anny, která podle tvé vůle byla matkou Rodičky tvého Syna, smíme dosáhnout věčné spásy; skrze našeho Pána ...

6. srpna

Proměnění Páně
(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 76, 19) - Tvoje blesky ozářily obzor světa, zachvěla a zatřásla se země. (*Žl* 83, 2-3) Jak milé jsou tvoje příbytky, Pane zástupů! Má duše prahne touhou po síních Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys při slavném proměnění svého Jednorozeného potvrdil tajemství víry svědectvím starozákonních Otců, a hlasem, který zazněl ze světlého oblaku, jsi obdivuhodně předem naznačil, že nás chceš v plném smyslu přijmout za vlastní jako své děti; dej tedy milostivě, ať se staneme spoludědici onoho Krále slávy a dostane se nám účasti v jeho slávě; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 2. listu sv. apoštola Petra (1, 16-19): Milovaní, když jsme vás poučovali o tom, jak mocný je náš Pán Ježíš Kristus a že (na konci světa) přijde, nedrželi jsme se v té věci nějakých chytrácky vymyšlených bájí. My jsme přece na vlastní oči viděli jeho velebnost! Bylo to tehdy, když ho Bůh Otec zahrnul ctí a slávou a když o něm vznešená Boží velebnost promluvila tato slova: »Toto je můj milovaný Syn, v něm já mám zalíbení. Poslouchejte ho!« Ten hlas přicházel z nebe a my jsme ho slyšeli, když jsme s ním byli na posvátné hoře. Ale máme něco ještě pevnějšího, totiž výroky proroků, a děláte dobře, když na ně dbáte jako na světlo, které svítí na temném místě, dokud se nerozbřeskne den a dokud vám jitřenka nevzejde v srdci.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 3 a 2) - Ty z dětí lidských jsi nejkrásnější, půvab se rozlévá na tvých rtech. ℣. Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Moudr* 7, 26) On je odlesk věčného světla, zrcadlo bez poskvrny a obraz jeho dobrotivosti. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 17, 1-9) *jako o* 2. *neděli postní, str. 115.* - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 111, 3) - Sláva a bohatství je v jeho domě a jeho spravedlnost potrvá na věčné věky. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: slavným proměněním svého Jednorozeného posvěť obětované dary a jasem jeho světla nás očisť od poskvrn hříchů; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 17, 9) - »O tom zjevení, co jste viděli, nesmíte nikomu nic vypravovat, leda až Syn člověka vstane z mrtvých.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: dej, ať očištěnou myslí porozumíme posvátným tajemstvím proměnění tvého Syna, která oslavujeme slavnostní bohoslužbou; skrze našeho Pána ...

10. srpna

Sv. Vavřince, mučedníka

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 95, 6) - Vznešenost a krása před ním září, svatost a velebnost v jeho svatyni. *) (*Žl* 95, 1) Zpívejte Pánu novou píseň, zpívejte Pánu, všecky země! ℣. Sláva Otci ...

*) *Tohoto verše bylo užito se zřetelem k vnitřní nádheře starobylé baziliky svatého Vavřince před římskými hradbami.*

MODLITBA - Prosíme tě, Pane: dej, ať se nám podaří uhasit plameny svých nezřízených vášní, jako jsi svatému Vavřinci dal schopnost překonat palčivé bolesti při jeho umučení; skrze našeho Pána...

ČTENÍ z 2. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (9, 6-10): Bratři, kdo rozsévá skoupě, skoupě bude taky sklízet, a kdo rozsévá požehnaně, požehnaně bude taky sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se sám uvnitř rozhodl, a ne s těžkým srdcem a proti své vůli, protože Bůh má rád takového, který dává s veselou tváří. A Bůh je dosti mocný, aby vám dal hojnost všech možných svých darů, takže pak budete mít vždycky a ve všem dostatek, ba tolik, že stačíte i na to, abyste dělali všecky možné dobré skutky. Stojí to v Písmě: Rozdává chudým, a jeho štědrost potrvá navždycky (*Žl* 111, 9). A ten, který poskytuje rozsévači semeno i chléb k jídlu, poskytne i vám osivo a dá vzrůst plodům z vaší štědrosti.

MEZIZPĚV (*Žl* 16, 3) - Pane, zkoumals mé srdce, v noci jsi je navštívil. ℣. Ohněm jsi mě zkoušel, a nenašels ve mně žádnou špatnost.

Aleluja, aleluja. ℣. Jáhen Vavřinec vykonal dobrý skutek, když znamením kříže otevřel slepým oči. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 12, 24-26) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: » Ano, skutečně, říkám vám: Nepadne-li pšeničné zrno do země a neodumře, zůstane samo pro sebe; odumře-li však, přinese hojný užitek. Kdo má svůj život rád, ztratí ho; kdo však svůj život na tomto světě nenávidí, uchová si ho pro život věčný. Jestliže mi kdo chce sloužit, ať mě následuje; a kde budu já, tam bude i můj služebník. Jestliže mi kdo slouží, můj Otec ho zahrne poctou. « - (KRÉDO *se říká jen tehdy, připadne-li tento svátek na neděli.*)

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 95, 6) - Vznešenost a krása před ním září, svatost a velebnost v jeho svatyni.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: přijmi milostivě obětované dary a dej, ať nám na přímluvu a pro zásluhy svatého Vavřince napomáhají ke spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 12, 26) - » Kdo mi chce sloužit, ať mě následuje; a kde budu já, tam bude i můj služebník. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Nasyceni svatým darem tě pokorně prosíme, Pane: ať na přímluvu tvého svatého mučedníka Vavřince zakoušíme, že tím, co slavíme veřejným úkonem povinné služby, v nás vzrůstá tvoje spása; skrze našeho Pána ...

15. srpna

Nanebevzetí Panny Marie

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Zjev* 12, 1) - Veliké znamení se objevilo na nebi: žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou z dvanácti hvězd kolem hlavy. (*Žl* 97, 1) Zpívejte Pánu novou píseň, neboť učinil věci obdivuhodné. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys vzal neposkvrněnou Pannu Marii, rodičku svého Syna, s tělem i s duší do nebeské slávy; dej tedy, ať stále usilujeme o nadzemské věci, a tak si zasloužíme mít účast v jejím oslavení; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Judit (13, 22-25; 15, 10): Pán tě požehnal svou mocí, neboť skrze tebe potřel naše

nepřátele. Požehnaná jsi, dcero, od Pána, nejvyššího Boha, přede všemi ženami na zemi. Veleben buď Pán, který stvořil nebe i zemi; on tě řídil, abys zasadila ránu do hlavy vůdci našich nepřátel. Neboť dnes tak proslavil tvé jméno, že nevymizí tvá chvála z úst lidí, kteří budou pamatovat na moc Páně na věky. Pro ně jsi nešetřila svého života, pro úzkost a útrapy svého lidu, ale přišlas nám pomoci ze záhuby před tváří našeho Boha. Ty slávo Jeruzaléma, ty radosti Izraelova, tys čest našeho lidu!

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 11-12 a 14) - Slyš, dcero, pohleď a naslouchej! Král touží po tvé kráse. ℣. Královská dcera vstupuje celá okrášlená, ze zlata je utkáno její roucho.

Aleluja, aleluja. ℣. Vzata je Maria do nebe, radují se zástupy andělů. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 41-50) - V ten čas byla Alžběta naplněna Duchem svatým a zvolala silným hlasem: »Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod tvého života! Čím jsem si zasloužila, aby ke mně přišla matka mého Pána? Vždyť v té chvíli, když zazněl tvůj pozdrav v mých uších, dítě se mi v lůně radostí živě pohnulo. Blaze ti, že jsi uvěřila, protože se splní to, co ti bylo od Pána oznámeno.« Maria řekla: »Velebí má duše Pána, jásá můj duch, že můj Bůh přináší spásu, protože milostivě shlédl na svou nepatrnou služebnici. Hle, od této chvíle mě budou blahoslavit všechna pokolení, protože veliké věci na mně vykonal Mocný, ten, jehož jméno je svaté; jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Gn* 3, 15) - Nepřátelství stanovím mezi tebou a Ženou, mezi tvým potomstvem a jejím Potomkem.

SEKRÉTA - Pane, ať se k tobě vznáší oběť naší oddanosti, a naše srdce, zanícené ohněm lásky, ať na přímluvu blahoslavené Panny Marie nanebevzaté dychtí stále po tobě; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o Panně Marii* (... a tebe v den Nanebevzetí ...); *viz str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 1, 48-49) - Budou mě blahoslavit všechna pokolení, protože veliké věci na mně vykonal Mocný.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Když jsme přijali spasitelnou svátost, prosíme tě, Pane: dej, ať jsme pro zásluhy a na přímluvu blahoslavené Panny Marie nanebevzaté přivedeni ke slavnému vzkříšení; skrze našeho Pána ...

16. srpna

Sv. Jáchyma, otce Panny Marie a vyznavače

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 111, 9) - Rozděluje, rozdává chudým, jeho štědrost potrvá navždy a jeho moc slavně vzroste. (*Žl* 111, 1) Blaze tomu, kdo se bojí Pána, kdo má velikou zálibu v jeho přikázáních. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys chtěl, aby svatý Jáchym byl přede všemi tvými svatými otcem Rodičky tvého Syna; při oslavě jeho svátku tě tedy prosíme: dej, ať ustavičně zakoušíme jeho ochranu; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Sirachovcovy (31, 8-11): Blaze tomu, kdo byl shledán bez poskvrny, kdo se nehonil za zlatem, neskládal naději v peníze a poklady. Kdo je takový, ať ho můžem chválit? Vždyť ve svém ži-

votě vykonal věci obdivuhodné. Kdo byl zkoušen bohatstvím, a zůstal bez vady, tomu se dostane věčné slávy, kdo mohl přestoupit (přikázání), a nepřestoupil, páchat zlo, a nepáchal. Proto je jeho štěstí zajištěno v Pánu a o jeho almužnách bude vyprávět celé shromáždění svatých.

MEZIZPĚV (*Žl* 111, 9. 2) - Rozděluje, rozdává chudým, a jeho štědrost potrvá navždy. ℣. Mocné bude na zemi jeho potomstvo, pokolení poctivých dojde požehnání.

Aleluja, aleluja. ℣. Jáchyme, manželi svaté Anny, otče přesvaté Panny, služebníkům zde na zemi pomáhej ke spáse. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 1, 1-16) *jako o svátku Narození Panny Marie, str.* 421. (KRÉDO *se říká jen tehdy, připadne-li tento svátek na neděli.*)

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 8, 6-7) - Slávou a ctí jsi ho korunoval, Pane, a dals mu moc nad dílem svých rukou.

SEKRÉTA - Předobrotivý Bože, přijmi oběť, kterou přinášíme tvé velebnosti ke cti otce Panny Marie, svatého patriarchy Jáchyma: kéž se za nás přimlouvá spolu se svou chotí i s přesvatou dcerou, abychom směli dosáhnout dokonalého odpuštění hříchů a věčné slávy; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Lk* 12, 42) - To je spolehlivý a rozvážný správce, kterého Pán ustanovil nad svým služebnictvem, aby jim dával pravidelný příděl jídla.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: ať pro zásluhy a na přímluvu svatého Jáchyma, otce

Rodičky tvého milovaného Syna a našeho Pána Ježíše Krista, skrze tuto svátost, kterou jsme přijali, smíme být účastni nyní tvé milosti a jednou tvé věčné slávy; skrze našeho Pána ...

22. srpna

Neposkvrněného Srdce Panny Marie

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žid* 4, 16) - Přistupujme s důvěrou k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a nalezli milost, kdykoli potřebujeme pomoci. (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys v Srdci blahoslavené Panny Marie připravil důstojný příbytek pro Ducha svatého; když tedy se zbožnou myslí slavíme svátek jejího neposkvrněného Srdce, dopřej nám milostivě, ať jsme schopni žít podle tvého Srdce: skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Sirachovcovy (24, 23-31): Já jako vinný keř raším libovonně, moje květy vydávají skvostné a bohaté plody. Já jsem matka krásného milování, bázně (před Bohem), poznání a svaté naděje. Ve mně je všecka milost k životu podle pravdy, ve mně je všecka naděje na ctnostný život. Pojďte ke mně všichni, kdo po mně toužíte, a nasyťte se mými plody! Vždyť myslit na mne je lahodnější než med a mít mě za podíl je sladší než plástev medu. Moje památka přetrvá pokolení všech věků. Kdo mě požívají, lačnějí (po mně) vždy více, a kdo mě pijí, žízní (po mně) ještě více. Kdo mě poslouchá, nevyjde naprázdno, a kdo se o mne snaží, nezhřeší; kdo o mně rozšiřují světlo (pravdy), budou věčně žít.

MEZIZPĚV (*Žl* 12, 6) - Moje srdce jásá nad tvou pomocí. Budu zpívat Pánu, který mě zahrnul dobrými věcmi, a opěvovat jméno Pána nejvyššího. ℣. (*Žl* 44, 18) Pamětlivi budou tvého jména u všech budoucích pokolení, proto tě budou velebit lidé všech národů.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Lk* 1, 46-47) Velebí má duše Pána, jásá můj duch, že můj Bůh přináší spásu. Aleluja.

Ve votivních mších:

TRAKTUS (*místo zpěvu* »Aleluja« *od Devítníku do velikonoc*): (*Přís* 8, 32-35) Teď tedy, děti, slyšte mě! Blaze těm, kdo se drží mých cest. Slyšte poučení a buďte moudří a neodmítejte je! ℣. Blaze tomu, kdo mě poslouchá, kdo každý den bdí u mých dveří a dává pozor u veřejí mé brány. ℣. Kdo mě najde, nalezne život a dostane se mu spásy od Pána.

MEZIZPĚV *v době velikonoční*:

Aleluja, aleluja. ℣. (*Lk* 1, 46-47 a 48) Velebí má duše Pána, jásá můj duch, že můj Bůh přináší spásu. Aleluja. ℣. Budou mě blahoslavit všechna pokolení, protože Pán milostivě shlédl na svou nepatrnou služebnici. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 19, 25-27) - V ten čas stála u Ježíšova kříže jeho matka a sestra jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdaléna. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl tolik rád, řekl své matce: »Ženo, to je tvůj syn.« Potom řekl učedníkovi: »To je tvá matka.« A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě.

KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 1, 47.49) - Jásá můj duch, že můj Bůh přináší spásu, protože veliké věci na mně vykonal Mocný, ten, jehož jméno je svaté.

SEKRÉTA - Pane, obětujeme tvé velebnosti neposkvrněného Beránka a prosíme: ať nám roznítí srdce ten božský oheň, který nevýslovně rozplamenil Srdce blahoslavené Panny Marie; skrze našeho Pána...

PREFACE *o Panně Marii* (... a tebe o svátku ...); *viz str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 19, 26-27) - Ježíš řekl své matce: »Ženo, to je tvůj syn!« Potom řekl učedníkovi: »To je tvá matka!« A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, občerstveni božskými dary tě snažně prosíme: ať jsme na přímluvu blahoslavené Panny Marie vysvobozeni z nebezpečí dnešní doby a dosáhneme radostí věčného života, když jsme slavili tento svátek k poctě jejího neposkvrněného Srdce; skrze našeho Pána...

24. srpna

Sv. apoštola Bartoloměje

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys nám tento den udělil úctyhodnou a posvátnou radost ze svátku tvého svatého apoštola Bartoloměje; prosíme

tě tedy: dej, ať tvá Církev miluje to, v co on věřil, a hlásá to, čemu učil; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (12, 27-31): Bratři, vy jste Kristovo tělo a každý z vás jeho úd. Bůh ustanovil, aby v Církvi jedni konali úkol misionářů, druzí aby promlouvali pod vlivem vnuknutí, třetí aby učili. Někteří mají dále moc konat zázraky, jiní dar uzdravovat, pomáhat, řídit, mluvit rozličnými (neznámými) jazyky, vykládat ty řeči (v neznámém jazyce pronesené). Jsou snad všichni misionáři? Mají všichni dar promlouvat z vnuknutí? Jsou všichni schopni učit? Mají všichni moc konat zázraky? Mají všichni ten dar, že mohou uzdravovat? Mluví všichni jazyky? Umějí všichni ty řeči vykládat? Usilujte o to, abyste měli dary stále lepší.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 17-18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane, budou pamětlivi tvého jména. ℣. Místo tvých otců zaujmou tvoji synové, proto tě budou velebit lidé všech národů.

Aleluja, aleluja. ℣. Pane, tebe chválí slavný sbor apoštolů. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 6, 12-19) - V ten čas vyšel Ježíš na horu, aby se modlil, a celou noc strávil v modlitbě s Bohem. Když se rozednilo, zavolal k sobě své učedníky, vybral z nich dvanáct a pojmenoval je apoštoly. Byli to: Šimon, kterému dal jméno Petr, jeho bratr Ondřej, dále Jakub a Jan, Filip a Bartoloměj, Matouš a Tomáš, Jakub, syn Alfeův, a Šimon, kterému se říkalo Horlivec, Jakubův bratr Juda, a Jidáš, který se pak stal zrádcem. Potom s nimi sestoupil a zůstal stát na planině. Kolem něho se shrnul početný zástup jeho učedníků a velké množství lidu z celého Judska, Jeruzaléma i z krajin

od tyrského a sidónského pobřeží. Přišli, aby ho uslyšeli a aby je uzdravil od jejich nemocí. Uzdravováni byli také ti, které trápili nečistí duchové. Kdekdo z toho množství lidí se ho pokoušel dotknout, protože z něho vycházela síla a uzdravovala všecky.
KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství.

SEKRÉTA - Při oslavě svátku tvého svatého apoštola Bartoloměje tě prosíme, Pane : ať s jeho pomocí dosáhneme tvých dobrodiní, když ti k jeho cti přinášíme oběť chvály ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 19, 28) - »Vy, kteří jste mě následovali, usednete na trůny jako soudci dvanácti izraelských kmenů.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane : ať záruka věčného vykoupení, kterou jsme přijali, je nám na přímluvu tvého svatého apoštola Bartoloměje pomocí pro život nynější i budoucí ; skrze našeho Pána ...

8. září

Narození Panny Marie

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Sedulius*) - Buď zdráva, svatá Rodičko, porodilas Krále, jenž nad nebem i zemí vládne na věčné věky. (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, když nám mateřství svaté Panny přineslo začátek spásy, uděl

svým služebníkům dar nebeské milosti, ať slavnost na památku jejího narození v nás rozmnoží pokoj; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Přís* 8, 22-35) *jako o svátku Neposkvrněného početí Panny Marie, str.* 351.

MEZIZPĚV - Požehnaná jsi a úctyhodná, Panno Maria, v neporušeném panenství stala ses matkou Spasitele. ℣. Panno a Rodičko Boží, kterého celý svět nepojme, ten se v tvém životě ukryl, když se stal člověkem.

Aleluja, aleluja. ℣. Šťastná jsi, svatá Maria Panno, nadmíru hodna veškeré chvály. Z tebe přec vzešlo slunce spravedlnosti: Kristus, náš Bůh. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 1, 1-16) - Seznam předků Ježíše Krista, potomka Davidova, potomka Abrahámova. Abrahám byl otec Izákův, Izák otec Jakubův, Jakub otec Judy a jeho bratří. Juda byl otec Fáresa a Zarama — jejich matka byla Tamar. Fáres byl otec Ezronův, Ezron otec Aramův, Aram otec Aminadabův, Aminadab otec Násonův, Náson otec Salmonův, Salmon otec Bóza — jeho matka byla Rahab. Bóz byl otec Obéda — jeho matka byla Rút. Obéd byl otec Jesajův, Jesaj otec krále Davida. Král David byl otec Šalomouna — jeho matka byla žena Uriášova, Šalomoun byl otec Roboámův, Roboám otec Abiášův, Abiáš otec Azafův, Azaf otec Jorámův, Jorám otec Oziášův, Oziáš otec Joátamův, Joátam otec Achazův, Achaz otec Ezechiášův, Ezechiáš otec Manasesův, Manases otec Ámosův, Ámos otec Joziášův, Joziáš otec Jechoniáše a jeho bratří v době, kdy byli přestěhováni do Babylóna. Po přestěhování do Babylóna šel rodokmen dále od Jechoniáše k Salatielovi, od Salatiela k Zorobábelovi, od Zorobábela k Abiudovi, od Abiuda k Eliakimovi, od Eliakima

k Azorovi, od Azora k Sádokovi, od Sádoka k Achimovi, od Achima k Eliudovi, od Eliuda k Eleazarovi, od Eleazara k Matanovi, od Matana k Jakubovi, od Jakuba k Josefovi, mužovi Marie, z které se narodil Ježíš, nazývaný Kristus. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ - Blaze ti, Panno Maria, světa žes Tvůrce nosila : toho jsi zrodila, který tě stvořil, věčně však zůstaneš panna.

SEKRÉTA - Pane, tvůj jednorozený Syn se narodil z Panny, tím však neporušenost své Matky nezmenšil, ale posvětil ; kéž nám tedy jeho lidská přirozenost pomáhá : ať nás o svátku jejího narození zbaví všech hříchů, aby ti naše obětní dary byly milé ; to ať způsobí náš Pán Ježíš Kristus, který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *o svátcích Panny Marie* (... a tebe v den Narození ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Blažený život Marie Panny : nosit směl Syna věčného Otce.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, o této výroční slavnosti jsme přijali posvátná tajemství ; prosíme tě tedy : dej, ať jsou nám k užitku jako léky pro život časný i věčný ; skrze našeho Pána ...

12. září

Jména Panny Marie

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 44, 13 a 15-16) - O tvou přízeň se ucházejí všichni předáci v lidu. Přivádějí za ní ke Králi panny, její družky — k tobě je uvádějí s jásavou radostí. (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, všemohoucí Bože: dej, ať tvoji věřící, kteří se radují ze jména i z ochrany přesvaté Panny Marie, jsou na její dobrotivou přímluvu vysvobozeni ode všeho zla na zemi a smějí dosáhnout věčných radostí v nebi; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Sir* 24, 23-31) *jako o svátku Neposkvrněného Srdce Panny Marie, str.* 416.

MEZIZPĚV - Požehnaná jsi a úctyhodná, Panno Maria, v neporušeném panenství stala ses matkou Spasitele. ℣. Panno a Rodičko Boží, kterého celý svět nepojme, ten se v tvém životě ukryl, když se stal člověkem.
Aleluja, aleluja. ℣. Panno, po porodu jsi zůstala neporušena: Boží Rodičko, oroduj za nás. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 26-38) *jako v rorátní mši, str.* 52. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 1, 28 a 42) - Zdrávas, Maria, milostiplná! Pán s tebou! Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod tvého života.

SEKRÉTA - Pane, kéž nám tato oběť z tvé slitovnosti a na přímluvu blahoslavené a ustavičné Panny Marie napomáhá k věčnému i časnému blahu a míru; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích Panny Marie* (... a tebe o svátku ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Blažený život Marie Panny: nosit směl Syna věčného Otce.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, přijali jsme posilu pro naši spásu; prosíme tě tedy: dej, ať jsme všude chráněni přispěním blahoslavené a ustavičné Panny Marie, k jejíž cti jsme tvé velebnosti přinesli tuto oběť; skrze našeho Pána ...

14. září

Povýšení svatého kříže

(*Barva červená.*)

Název » *Povýšení sv. kříže* « *je řeckého původu : při řeckém obřadu se v ten den svatý kříž slavnostně zdvihal ve směru čtyř světových stran. Původně se tímto svátkem oslavovalo posvěcení chrámu, který dal císař Konstantin postavit na místě hrobu Páně, když císařovna Helena našla v Jeruzalémě Kristův pravý kříž* (*viz poznámku ke svátku Nalezení sv. kříže* 3. *května, str.* 378). *Později se slavilo Povýšení sv. kříže hlavně na památku významné události z r.* 629, *kdy císař Heraklius znovu přinesl do Jeruzaléma a tam povýšil pravý kříž Páně, který asi* 14 *let předtím ukořistili Peršané při dobývání Jeruzaléma.*

VSTUP (*Gal* 6, 14) - My pak máme hledat slávu v kříži našeho Pána Ježíše Krista. On nám dává spásu, život a vzkříšení, skrze něho jsme zachráněni a vysvobozeni. (*Žl* 66, 2) Kéž se Bůh nad námi smiluje a nám požehná, kéž rozjasní nad námi svou tvář a slituje se nad námi! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty nás tento den oblažuješ výroční slavností Povýšení svatého kříže ; prosíme tě tedy : ať si zasloužíme v nebi odměnu vykoupení od Toho, jehož tajemství jsme poznali na zemi ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Fil* 2, 5-11) *jako na Květnou neděli, str.* 133.

MEZIZPĚV (*Fil* 2, 8-9) - Kristus byl za nás poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. ℣. Proto také ho Bůh povýšil a dal mu důstojnost, která je nade všecky důstojnosti.

Aleluja, aleluja. ℣. Blahé dřevo, blahé hřeby blahé drží břemeno. Pouze tys byl hoden nésti Krále nebes — Pána všech. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 12, 31-36) - V ten čas řekl Ježíš k zástupům židů: »Teď nastává soud nad tímto světem, teď bude vládce tohoto světa vypuzen. A já, až budu ze země vyzdvižen do výše, všecko potáhnu k sobě.« Těmi slovy chtěl naznačit, jakou smrtí zemře. Lidé shromáždění kolem něho mu namítli: »Zákon nás poučuje, že Mesiáš zůstane naživu navždycky; jak tedy můžeš říkat, že Syn člověka musí být vyzdvižen do výše? Kdo je ten Syn člověka?« Ježíš jim tedy řekl: »Světlo bude mezi vámi už jen krátký čas. Choďte, dokud vám světlo svítí, aby vás nepřekvapila tma. Kdo chodí ve tmě, neví, kam jde. Dokud máte světlo, věřte v to světlo, a budete děti světla.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ - Pane, znamením svatého kříže ochraňuj svůj lid od úkladů všech nepřátel, abychom ti mohli sloužit tak, jak se ti to líbí, a naše oběť aby ti byla milá. Aleluja.

SEKRÉTA - Máme-li být živeni tělem a krví našeho Pána Ježíše Krista, který posvětil korouhev kříže, prosíme tě, Pane, náš Bože: když toto znamení smíme uctívat, ať navždy zakoušíme účinek jeho spásonosné slávy; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svatém kříži, str.* 250.

K PŘIJÍMÁNÍ - Znamením kříže, Bože náš, nás vysvoboď od našich nepřátel.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Buď při nás, Pane, Bože náš, a když nás naplňuješ radostí z úcty ke svatému kříži, ochraňuj nás také jeho ustavičně pomáhající mocí; skrze našeho Pána ...

15. září

Sedmibolestné Panny Marie

(*Barva bílá.*)

Mešního formuláře tohoto svátku se užívá také v pátek po Smrtné neděli, kdy se rovněž může slavit mše ke cti Sedmibolestné Panny Marie.

VSTUP (*Jan* 19, 25) - U Ježíšova kříže stála jeho matka, sestra jeho matky Marie Kleofášova, Salome a Marie Magdaléna. (*Jan* 19, 26-27) »Ženo, to je tvůj syn,« řekl Ježíš; učedníkovi pak: »To je tvá matka.« ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, podle Simeonova proroctví pronikl při tvém umučení předrahou duší slavné Panny a Matky Marie meč bolesti; dej tedy milostivě: když ctíme památku její sedmeré bolesti a jejího utrpení, ať dosáhneme blaživého účinku tvého umučení, který žiješ a kraluješ ...

Ve votivních mších se říká tato

MODLITBA - Prosíme tě, Pane Ježíši Kriste, ať se pro tvou dobrotivost nyní i v hodinu naší smrti u tebe za nás přimlouvá tvá blahoslavená matka Panna Maria, jejíž přesvatou duší v hodinu tvého umučení pronikl meč bolesti; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z knihy Judit (13, 22-25): Pán tě požehnal svou mocí, neboť skrze tebe potřel naše nepřátele. Požehnaná jsi, dcero, od Pána, nejvyššího Boha, přede všemi ženami na zemi. Veleben buď Pán, který stvořil nebe i zemi, protože dnes tak proslavil tvé jméno, že nevymizí tvá chvála z úst lidí, kteří

budou pamatovat na moc Páně na věky. Pro ně jsi nešetřila svého života, pro úzkost a útrapy svého lidu, ale přišlas nám pomoci ze záhuby před tváří našeho Boha.

MEZIZPĚV - Hořem jsi slzy ronila, Panno Maria, když jsi stála u kříže Pána Ježíše, svého Syna a Vykupitele. ℣. Panno a Boží Rodičko, ten, jehož celý svět nepojme, snášel trest smrti na kříži, vtělený původce života.

Aleluja, aleluja. ℣. V bolestech stála svatá Maria, Královna nebes a Vládkyně světa, u kříže našeho Pána Ježíše Krista. Aleluja.

Ve votivních mších :

TRAKTUS (*místo zpěvu* » *Aleluja* « *od Devítníku do velikonoc*) : V bolestech stála svatá Maria, Královna nebes a Vládkyně světa, u kříže našeho Pána Ježíše Krista. ℣. (*Pláč* 1, 12) Ó vy všichni, co jdete cestou kolem, pohleďte a vizte, zda je bolest jako bolest má.

MEZIZPĚV *v době velikonoční* :

Aleluja, aleluja. ℣. V bolestech stála svatá Maria, Královna nebes a Vládkyně světa, u kříže našeho Pána Ježíše Krista. Aleluja. ℣. (*Pláč* 1, 12) Ó vy všichni, co jdete cestou kolem, pohleďte a vizte, zda je bolest jako bolest má. Aleluja.

SEKVENCE (*ve votivních mších se neříká*)

Vedle kříže Matka stála,
hořem slzy prolévala
nad svým Synem zmučeným.

Duše se jí rozechvěla,
bolem proniknutá zcela
jako mečem přeostrým.

Nevýslovně zarmoucena
byla Panna vyvolená,
Matka Pána našeho.

V žalu, že až srdce puká,
tonula, když zřela muka
Syna milovaného.

Kdo by za slzy se styděl,
kdyby Matku Boží viděl
v jejím bolu ukrutném.

Kdo bys neměl soucit míti,
dovedeš-li uvážiti,
kterak trpí se Synem.

Ježíšovo zřela tělo,
zmrskané jak v mukách pnělo,
na sebe že hříchy vzal.

Jak ho v duši krutá trýzeň
mučí víc než tělo žízeň,
opuštěn když umíral.

Máti drahá, lásky zdroji,
kéž mě soustrast s tebou spojí,
abych bol tvůj zakusil.

Kéž se líbím Kristu Pánu,
láskou k němu stále planu,
miluji ho ze všech sil.

Máti, kéž mi rány mého
Pána ukřižovaného
v hloubi srdce utkvějí.

Za mne trpěl Syn tvůj milý;
dej, ať jeho muka sdílí
srdce mé vždy živěji.

Kéž bych mohl zbožně spolu
s tebou ronit slzy v bolu
nad ním stále v žití svém.

Pod křížem chci s tebou státi,
toužím v duchu prožívati
tvoje strasti s Ježíšem.

Přeslavná všech panen Panno,
kéž mi od Boha je dáno
Srdce tvého cítit žal.

Kéž mám účast v smrti Páně,
v kříži, v ranách; dej, bych na ně
nikdy myslit nepřestal.

Kéž si jeho ran vždy cením,
kéž jsem jeho umučením,
jeho krví opojen.

Před plameny podsvětnými
chraň mě přímluvami svými,
Panno, v mého soudu den.

Kriste, kéž po časné pouti
s Matkou tvou smím dosáhnouti
přeslavného vítězství.

Až se duše těla zhostí,
blaženou ji do radosti
uveď v nebes království.

Amen.

EVANGELIUM (*Jan* 19, 25-27) - V ten čas stála u Ježíšova kříže jeho matka a sestra jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdaléna. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl tolik rád, řekl své matce: »Ženo, to je tvůj syn.« Potom řekl učedníkovi: »To je tvá matka.« A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Jer* 18, 20) - Rozpomeň se, Panno, Matko Boží, když stojíš před tváří Pána, a přimlouvej se za nás, aby od nás odvrátil svůj hněv.

SEKRÉTA - Obětujeme ti modlitby a dary, Pane Ježíši Kriste, a pokorně tě prosíme: když v modlitbách vzpomínáme na sedmeru bolest předrahé duše tvé blahoslavené matky Marie, ať na její předobrotivou přímluvu, na prosby svatých, kteří s ní sdíleli bolest pod tvým křížem, a pro zásluhy tvé smrti máme podíl v odměně připravené svatým; který žiješ a kraluješ ...

PREFACE *o svátcích Panny Marie* (... a tebe v den Sedmeré bolesti ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Blahodárné bolesti svaté Panny Marie! Pod křížem Páně jí beze smrti získaly mučednickou palmu.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane Ježíši Kriste, ať obětní pokrm, který jsme přijali při zbožné oslavě Sedmeré bolesti tvé Matky a Panny, nám pro tvou dobrotivost od tebe získá, aby v nás byly účinné všecky dobré dary, které nám dáváš ke spáse; který žiješ a kraluješ ...

V PRAŽSKÉ CÍRKEVNÍ PROVINCII:

16. září

Sv. Ludmily, vdovy a mučednice

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 118, 95-96) - Číhali na mne hříšníci, aby mě zničili, Pane, měla jsem na zřeteli tvá svědectví. U všeho, co je dokonalé, jsem viděla meze,

předaleko však sahá tvé přikázání. (*Žl* 118, 1) Blažení bezúhonní na cestě života, kdo jí kráčejí podle Zákona Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane, ať nám pomáhají prosby a zásluhy tvé mučednice svaté Ludmily, abychom šli po jejích stopách : aby se shledalo, že jsme stálí ve víře a horlivě konáme svaté skutky ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Přís* 31, 10-31) *jako o svátku sv. Anny, str.* 406.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 8) - Milovala jsi spravedlnost a nenávidělas špatnost. ℣. Proto tě Bůh, tvůj Bůh, pomazal olejem radosti.
Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 44, 5) Ve své vznešenosti a kráse povstaň, zdařile postupuj a vládni. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 13, 44-52) *jako o svátku sv. Anny, str.* 407.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 44, 3) - Půvab se rozlévá na tvých rtech, proto tě Bůh navždy požehnal, na věčné věky.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, posvěť obětované dary a ještě účinněji nám vlej do srdce tu lásku, kterou svatá Ludmila přemohla smrtelná muka ; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 118, 161 a 162) - Knížata mě pronásledovala bez příčiny, mé srdce se bálo jenom tvých slov. Z tvých slov mám radost jako ten, kdo získal hojnou kořist.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Když jsme přijali spasitelnou svátost, Pane, prosíme tě: jako tento nebeský chléb svaté Ludmile stále přinášel milost, tak ať nám vždy prospěje jako duchovní lék; skrze našeho Pána ...

OLOMOUCKÁ CÍRKEVNÍ PROVINCIE *má tyto vlastní modlitby*:

MODLITBA - Prosíme tě, Pane: kéž se ti líbíme pro zásluhy tvé mučednice svaté Ludmily, která k oslavě tvého jména dobře vybojovala svůj zápas a zasloužila si dosáhnout vítězné koruny za spravedlnost; ať nám tedy vyprosí vytrvalou vůli v konání dobrých skutků; skrze našeho Pána ...

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, posvěť obětované dary, a jako byly k prospěchu tvé mučednici svaté Ludmile, když je přijala očekávajíc hodinu své smrti, tak ať pro její zásluhy jsou i nám užitečné ke spáse nyní i v hodinu naší smrti; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane Bože, když jsme přijali duchovní pokrm na cestu k věčnému životu: jako tato svátost tvou mučednici svatou Ludmilu přivedla do věčné slávy, tak ať nám pomáhá dosáhnout od tebe odpuštění; skrze našeho Pána ...

21. září

Sv. Matouše, apoštola a evangelisty

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 36, 30-31) - Ústa spravedlivého pronášejí moudrost a jeho jazyk mluví to, co je správné; v srdci má Zákon svého Boha. (*Žl* 36, 1) Nerozčiluj se nad těmi, kdo jednají hříšně, nezáviď těm, kdo páchají zlo. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, kéž nám pomáhají prosby svatého apoštola a evangelisty Matouše, abychom na jeho přímluvu dostali to, čeho sami nemůžeme dosáhnout; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Ez* 1, 10-14) *jako o svátku sv. Marka, str.* 371.

MEZIZPĚV (*Žl* 111, 1-2) - Blaze tomu, kdo se bojí Pána, kdo má velikou zálibu v jeho přikázáních. ℣. Mocné bude na zemi jeho potomstvo, pokolení poctivých dojde požehnání.
Aleluja, aleluja. ℣. Pane, tebe chválí slavný sbor apoštolů. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 9, 9-13) - V ten čas Ježíš uviděl, jak v celnici sedí člověk, který se jmenoval Matouš. A řekl mu: »Pojď za mnou!« On vstal a šel za ním. Když pak byl pozván ke stolu v jeho domě, přišlo mnoho celníků a hříšníků a zaujali místo u stolu s Ježíšem a s jeho učedníky. Když to viděli farizeové, řekli jeho učedníkům: »Proč váš mistr jí s celníky a s hříšníky?« Ježíš to uslyšel a řekl: »Nepotřebují lékaře zdraví, nýbrž nemocní. Jdetě a naučte se, co znamená tento výrok: Spíše chci milosrdenství než oběť (*Oz* 6, 6). Přišel jsem totiž povolat hříšníky, nikoli spravedlivé.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 20, 4-5) - Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů; o život tě prosil, a vyhověls mu. Aleluja.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: kéž ti přímluvy svatého apoštola a evangelisty Matouše doporučí oběť tvé Církve, která se vzdělává jeho skvělým hlásáním radostné zvěsti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 20, 6) - Velká je jeho sláva tvou pomocí, Pane, vložil jsi naň vznešenost a krásu.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Když jsme přijali svátost, Pane, prosíme tě na přímluvu tvého svatého apoštola a evangelisty Matouše: ať to, co jsme slavili k jeho poctě, nám přispěje k duchovnímu ozdravění; skrze našeho Pána ...

28. září

Sv. Václava, mučedníka, ochránce českých zemí

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 20, 2-3) - Pane, z tvé síly se raduje spravedlivý a nadšeně jásá nad tvou pomocí. Splnils mu touhu jeho srdce. (*Žl* 20, 4) Neboť jsi mu vyšel vstříc s oblažujícím požehnáním, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys skrze vítěznou mučednickou smrt převedl svatého Václava z pozemského vladařství do nebeské slávy; na jeho prosby nás tedy ochraňuj ode všeho protivenství a dej, ať se radujeme z jeho společenství; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Moudr* 10, 10-14) *jako o svátku sv. Víta, str.* 391.

MEZIZPĚV (*Žl* 111, 1-2) - Blaze tomu, kdo se bojí Pána, kdo má velikou zálibu v jeho přikázáních. ℣. Mocné bude na zemi jeho potomstvo, pokolení poctivých dojde požehnání.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 20, 4) Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 10, 34-42) *jako o svátku sv. Víta, str.* 391. - KRÉDO *se říká jenom v Čechách a na Moravě a tam, kde se sv. Václav uctívá jako místní patron, nebo v chrámě jemu zasvěceném.*

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 8, 6-7) - Slávou a ctí jsi ho korunoval, Pane, a dals mu moc nad dílem svých rukou.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, přijmi naše dary a modlitby, očisť nás nebeskými tajemstvími i milostivě vyslyš; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*; *viz str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 16, 24) - »Kdo chce jít za mnou, ať se zapře, vezme svůj kříž a následuje mě!«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, náš Bože: jako se těšíme z časného slavení památky tvých svatých, tak dej, ať se radujeme z věčného patření na ně; skrze našeho Pána ...

PRAŽSKÁ CÍRKEVNÍ PROVINCIE *má tato vlastní čtení a tyto modlitby*:

ČTENÍ z knihy Moudrosti (6, 10-22): Vám tedy, vládcové, jsou určeny tyto moje řeči, abyste se naučili moudrosti a neklesli. Neboť kdo se spravedlivě drží toho, co je spravedlivé, budou ospravedlněni; a kdo se o těch věcech nechají poučit, najdou správnou odpověď. Dychtěte tedy po mých slovech. Mějte je rádi, a dostane se vám poučení. Moudrost je skvělá a nikdy neztratí na ceně; snadno ji vnímají ti, kdo ji milují, a naleznou ji ti, kdo ji hledají. Předchází ty, kdo po ní touží, aby se jim ukázala dříve. Kdo ji hledá už záhy za svítání, nemusí se namáhat; najde ji totiž, jak sedí u jeho dveří. Zabývat se jí

v myšlenkách tedy už znamená dokonalé poznání' a kdo bdí kvůli ní, je brzy bez starostí. Neboť ona sama obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni, ochotně se jim ukazuje na cestách a potkává je při každé myšlence. Její počátek je totiž upřímná touha poučit se. Snaha o poučení je pak láska k ní. Láska k ní však je zachovávat přikázání. Zachovávat přikázání je jistá nesmrtelnost. Nesmrtelnost pak působí, že člověk je blízko Bohu. A tak touha po moudrosti vede k trvalému vladařství. Máte-li tedy zálibu v trůnu a žezlu, vládcové národů, milujte moudrost, a budete tak vládnout navždy.

EVANGELIUM (*Mt* 16, 24-27) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům: »Kdo chce jít za mnou, ať se zapře, vezme svůj kříž a následuje mě. Neboť kdo by si chtěl život zachovat, ztratí ho, ale kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne ho. Vždyť co člověku prospěje, získá-li celý svět, když ale svou duši přivede do záhuby? Co může člověk dát, aby dostal zas nazpátek svou duši? Syn člověka totiž přijde — zahrnut slávou od svého Otce — se svými anděly, a tehdy odmění každého podle toho, jak jednal.« - KRÉDO.

SEKRÉTA - Bože, ať na přímluvu svatého Václava je ti milý tento obětní dar, položený na tvůj oltář, a nám vždy účinný ke spáse; skrze našeho Pána...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: ať nebeské svátosti, které jsme přijali, nás na přímluvu tvého svatého mučedníka Václava zbaví hříchů, a tak přivedou čistší k Tomu, od něhož pocházejí; skrze našeho Pána...

V OLOMOUCKÉ CÍRKEVNÍ PROVINCII :

VSTUP (*Žl* 63, 11) - Spravedlivý se bude radovat v Pánu a bude v něho doufat, a všichni, kdo mají upřímné srdce, dojdou chvály. (*Žl* 63, 2) Bože, vyslyš mou modlitbu, když tě prosím, vytrhni mou duši ze strachu před nepřítelem. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys změnil urozenost svatého Václava ve vznešenější důstojnost, když jsi ho skrze vítěznou mučednickou smrt přivedl do věčné slávy; prosíme tě tedy: na jeho prosby nás zbav všeho protivenství a dej, ať požíváme slávy ve věčné blaženosti; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Petra (4, 13-19): Milovaní, radujte se, že můžete trpět, jak trpěl Kristus. To vás přivede k tomu, že budete moci radostně jásat, až se on slavně ukáže. Když musíte snášet urážky pro Kristovo jméno, blaze vám, neboť Duch, dárce (věčné) slávy, to je Duch Boží, spočívá na vás. Když někdo z vás trpí, nesmí to být proto, že někoho zavraždil nebo okradl, že někomu ublížil nebo jen že se míchal do záležitostí druhých lidí. Trpí-li však někdo proto, že je křesťan, za to se stydět nemusí. Spíše ať Boha pro to velebí. Přišel už totiž čas, aby se začal soudit nejdříve Boží dům. Začíná-li to však napřed u nás, jak teprve dopadnou ti, kdo se zdráhají poslušně přijmout Boží evangelium! Jestliže se stěží zachrání spravedlivý, jak se bude moci ukázat na světle člověk bezbožný a hříšník? A tak ti, kdo trpí, že si to tak Bůh přeje, ať se poroučejí do ochrany věrnému stvořiteli tím, že se budou snažit jednat dobře.

MEZIZPĚV (*Žl* 36, 24) - Klesne-li spravedlivý, neublíží si, protože Pán ho podchytne svou rukou. ℣. (*Žl* 36, 26) Ustavičně se slitovává a půjčuje, proto jeho potomstvo dojde požehnání.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Jan* 8, 12) » Kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude míti světlo věčného života. « Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 16, 24-27) *jako v pražské provincii*; *viz str.* 436.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 20, 4-5) - Pane, vsadils mu na hlavu korunu z drahých kamenů; o život tě prosil, a vyhověls mu. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, kéž je ti milá naše oddaná oběť před tvou tváří a nám ať slouží ke spáse na přímluvu toho, k jehož oslavě se přináší; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*; *viz str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan* 12, 26) - » Jestliže mi kdo chce sloužit, ať mě následuje; a kde budu já, tam bude i můj služebník. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Osvěženi účastí v posvátném daru tě prosíme, Pane, náš Bože: ať na přímluvu tvého svatého mučedníka Václava zakoušíme účinek toho, co konáme posvátným obřadem; skrze našeho Pána ...

29. září

Sv. archanděla Michaela, ochránce Církve svaté

(*svátek posvěcení jeho chrámu v Římě*)

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 102, 20) - Velebte Pána, všichni jeho andělé, mocní a silní, kteří plníte jeho rozkazy a posloucháte ho na slovo. (*Žl* 102, 1) Chval Pána, duše má, a všecko, co je ve mně, jeho svaté jméno. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty obdivuhodným řádem rozděluješ služby andělů i lidí; dej tedy milostivě, ať náš život na zemi ochraňují ti, kdo jsou tobě v nebi stále pohotově k službám; skrze našeho Pána...

ČTENÍ z knihy Zjevení sv. apoštola Jana (1, 1-5): V těch dnech Bůh skrze svého anděla naznačil svému služebníku Janovi, co se vbrzku musí státi. A ten slavnostně prohlašuje, že všecko to, co viděl, řekl Bůh a oznámil Ježíš Kristus. Blaze tomu, kdo tato prorocká slova předčítá, a blaze těm, kdo je poslouchají a zachovávají to, co je v těchto předpovědích psáno, protože ta doba (kdy se to všecko začne plnit) je už blízko. Jan vzkazuje sedmi církevním obcím v Malé Asii: ať se vám dostane přízně a pokoje od toho, který je, byl a přijde, od sedmi duchů před jeho trůnem a od Ježíše Krista. On je svědek hodný víry, první mezi vzkříšenými a vládce nad pozemskými králi, který nás má rád a obmyl nás od našich hříchů svou krví.

MEZIZPĚV (*Žl* 102, 20 a 1) - Velebte Pána, všichni jeho andělé, mocní a silní, kteří plníte jeho rozkazy a posloucháte ho na slovo. ℣. Chval Pána, duše má, a všecko, co je ve mně, jeho svaté jméno.
Aleluja, aleluja. ℣. Svatý archanděli Michaeli, braň nás v boji, ať nepropadnem záhubě při strašlivém soudu. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 18, 1-10) - V ten čas přistoupili k Ježíšovi jeho učedníci a zeptali se ho: »Kdo je největší v nebeském království?« Tu Ježíš zavolal dítě, postavil je před ně a řekl: »Skutečně, říkám vám: Nestanou-li se z vás znova děti, nevejdete vůbec do nebeského království. Kdo se tedy udělá malým jako je toto dítě, bude největší v nebe-

ském království. A když někdo přijme jedno takové dítě v mém jménu, přijme mne. Bude-li však někdo svádět ke hříchu jedno z těchto maličkých, které ve mne věří, pro toho by bylo lépe, aby mu byl pověšen na krk mlýnský kámen a aby byl potopen hluboko do moře. Běda světu, že svádí ke hříchu! Ty svody sice musejí přicházet, ale přece běda tomu člověku, skrze kterého takové svádění přichází! Jestliže tě svádí ruka nebo noha, usekni ji a odhoď od sebe! Lépe, abys vešel do (věčného) života bez ruky nebo bez nohy, než abys s oběma rukama nebo s oběma nohama byl hozen do věčného ohně. Jestliže tě svádí oko, vyrvi je a odhoď od sebe! Lépe, abys s jedním okem vešel do života, než s oběma očima byl hozen do pekelného ohně. Dejte si pozor, abyste nepohrdali nikým z těchto malých! Říkám vám: Jejich andělé v nebi stále vidí tvář mého nebeského Otce.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Zjev* 8, 3 a 4) - Anděl se postavil k chrámovému oltáři. V ruce měl zlatou kadidelnici, a bylo mu dáno mnoho kadidla; a vonný kouř vystoupil před Boha. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti dary k oběti chvály a pokorně tě prosíme: na prosby andělů, kteří se za nás přimlouvají, usmířen je přijmi a dej, ať jsou nám užitečné ke spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*, *str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Dan* 3, 58) - Velebte Pána, všichni andělé Páně, chvalozpěv mu pějte a nejvyšší chválu mu vzdávejte na věky.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Spoléháme na přímluvu tvého svatého archanděla Michaela, a proto tě snažně pro-

síme, Pane : ať to, co přijímáme ústy, pojmeme také svým duchem ; skrze našeho Pána ...

Tohoto mešního formuláře se užívá také 8. května o svátku Zjevení sv. archanděla Michaela, které se událo v křesťanské době poprvé kolem roku 495 na hoře Gargáno v jižní Itálii. Tam mu byla na jeho přání postavena první svatyně zasvěcená k jeho poctě a ke cti svatých andělů ; v ní se stalo mnoho zázraků. Dnes se to místo nazývá Monte Sant'Angelo, blízko města Foggia.

Mešní formulář z 8. května se liší jen tím, že se ve vstupním zpěvu přidají dvě » aleluja « a jedno na konec zpěvu k přijímání ; dále má tento vlastní

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. Svatý archanděli Michaeli, braň nás v boji, ať nepropadnem záhubě při strašlivém soudu. Aleluja. ℣. Moře se vzedmulo a země se zatřásla tam, kde archanděl Michael sestoupil z nebe. Aleluja.

2. října

Svatých andělů strážných

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Žl* 102, 20) - Velebte Pána, všichni jeho andělé, mocní a silní, kteří plníte jeho rozkazy a posloucháte ho na slovo. (*Žl* 102, 1) Chval Pána, duše má, a všecko, co je ve mně, jeho svaté jméno. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty ve své nevýslovně moudré prozřetelnosti milostivě posíláš své svaté anděly, aby byli našimi strážci ; dej tedy ve své štědrosti, když tě snažně prosíme : ať nás vždy ochraňují a brání, a na věčnosti ať se smíme radovat v jejich společenství ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Exodus (23, 20-23): Toto říká Pán Bůh: »Já posílám svého anděla, aby šel před tebou, cestou tě ochraňoval a dovedl na místo, které jsem stanovil. Měj ho v úctě a poslouchej ho! Neodporuj mu, neodpustil by ti, kdybys hřešil, protože je v něm moje Jméno *). Budeš-li ho však poslouchat a dělat všecko, co říkám, budu nepřítelem tvých nepřátel a budu bíti ty, kdo bijí tebe. A můj anděl půjde před tebou.«

MEZIZPĚV (*Žl* 90, 11-12) - Bůh o tobě nařídil svým andělům, aby tě chránili na všech tvých cestách. ℣. Podchytnou tě rukama, abys nenarazil nohou na kámen.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 102, 21) Velebte Pána, všechny jeho šiky, jeho služebníci, kteří plníte jeho vůli. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 18, 1-10) *jako o svátku sv. archanděla Michaela, str.* 439.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 102, 20 a 21) - Velebte Pána, všichni jeho andělé, jeho služebníci, kteří plníte jeho vůli a posloucháte ho na slovo.

SEKRÉTA - Pane, přijmi dary, které přinášíme ke cti tvých svatých andělů, a dej milostivě, ať nás ustavičně ochraňují, abychom byli vytrženi z nebezpečí tohoto života a dosáhli života věčného; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Dan* 3, 58) - Velebte Pána, všichni andělé Páně, chvalozpěv mu pějte a nejvyšší chválu mu vzdávejte na věky.

---

*) »*Jméno*« *zde znamená osobu: mé Jméno = já sám.*

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, přijali jsme božská tajemství plni radosti ze svátku tvých svatých andělů; prosíme tě tedy: ať nás ochraňují, abychom byli vždy vysvobozeni od nástrah nepřátel a uchráněni všeho neštěstí; skrze našeho Pána ...

3. října

Sv. Terezie od Jezulátka, panny a ochránkyně všech misií

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Velp* 4, 8-9) - Pojď s Libanonu, moje nevěsto, pojď s Libanonu, pojď! Zranilas mi srdce, moje sestro a nevěsto, zranilas mi srdce. (*Žl* 112, 1) Děti, chvalte Pána, chvalte jméno Páně! ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Pane, tys řekl: »Nestanete-li se jako děti, nevejdete do nebeského království«; prosíme tě tedy: dej, ať tak v pokoře a prostotě srdce jdeme po stopách svaté panny Terezie, abychom dosáhli věčné odměny; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z proroctví Izaiášových (66, 12-14): Toto praví Pán: »Hle, já na ni přivedu jako řeku pokoj a jako rozvodněný potok slávu národů, které budete požívat. Budete chováni jako u mateřských prsů a laskáni jako na klíně. Jako když matka někoho těší, tak já vás potěším, ano, v Jeruzalémě se vám dostane útěchy. Až to uvidíte, zaraduje se vaše srdce a vaše tělo vzkvete jako mladá zeleň.« Tak se ukáže ruka Páně na jeho služebnících.

MEZIZPĚV (*Mt* 11, 25) - »Velebím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi ukryl tyto věci před moudrý-

mi a učenými, a zjevils je maličkým. « ℣. (*Žl* 70, 5) Pane, ty jsi má naděje od mého mládí.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Sir* 39, 17-19) Květy se odějte jak růžový keř zasazený u tekoucích vod. Šiřte příjemnou vůni jako Libanon, rozvijte květy jako lilie a vydávejte vůni, odějte se půvabnou zelení! Zapějte píseň chvály a velebte Pána pro jeho díla! Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 18, 1-4) - V ten čas přistoupili k Ježíšovi učedníci a zeptali se ho: » Kdo je největší v nebeském království? « Tu Ježíš zavolal dítě, postavil je před ně a řekl: » Skutečně, říkám vám: Nestanou-li se z vás znova děti, nevejdete vůbec do nebeského království. Kdo se tedy udělá malým jako je toto dítě, bude největší v nebeském království. «

K OBĚTOVÁNÍ (*Lk* 1, 46-48 a 49) - Velebí má duše Pána a zajásal můj duch v Bohu, mém spasiteli, neboť shlédl na ponížení své služebnice; veliké věci mi učinil Mocný.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: kéž je ti milá naše oběť na přímluvu svaté panny Terezie, kéž je ti příjemná pro její zásluhy; vždyť ji slavnostně přinášíme k její cti; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*; *viz str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Dt* 32, 10-12) - Vedl ji a poučoval, střežil ji jako zřítelnici svého oka. Jako orel rozepjal svá křídla, vzal ji a nesl ji na svých bedrech. Pán sám byl její vůdce.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás toto nebeské tajemství roznítí tím ohněm milování, v němž se tvá svatá panna Terezie tobě zasvětila za lidstvo jako oběť lásky; skrze našeho Pána ...

7. října

Svatého růžence

(*Barva bílá.*)

VSTUP - Radujme se všichni v Pánu, vždyť slavíme svátek ke cti blahoslavené Panny Marie. Z její slavnosti se radují andělé a velebí Božího Syna. (*Žl* 44, 2) Moje srdce vylévá milá slova, přednáším své dílo Králi. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tvůj jednorozený Syn nám svým životem, smrtí a zmrtvýchvstáním získal odměnu věčné spásy; prosíme tě tedy, když rozjímáme tato tajemství v posvátném růženci blahoslavené Panny Marie: dej, ať následujeme, co obsahují, a dosáhneme toho, co zaslibují; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Přísloví (8, 22-24 a 32-35): Pán měl mě na počátku svého díla, dříve než začal cokoli tvořit. Od věčnosti jsem ustanovena a od pradávna, dříve než vznikla země. Ještě nebylo propastí, a já jsem už byla počata. Teď tedy, děti, slyšte mě! Blaze těm, kdo se drží mých cest. Slyšte poučení a buďte moudří, a neodmítejte je! Blaze tomu, kdo mě poslouchá, kdo každý den bdí u mých dveří a dává pozor u veřejí mé brány. Kdo mě najde, nalezne život a dostane se mu spásy od Pána.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 5. 11. 12) - Pro pravdu, mírnost a spravedlnost: tvá pravice ať tě učí činům obdivuhodným. ℣. Slyš, dcero, pohleď a naslouchej: Král touží po tvé kráse.

Aleluja, aleluja. ℣. Dnes je svátek slavné Panny Marie z potomstva Abrahámova, původem z kmene Judova, ze slavného rodu Davidova. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 1, 26-38) *jako ve mši rorátní, str.* 52. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Sir* 24, 25 ; 39, 17) - Ve mně je všecka milost k životu podle pravdy, ve mně je všecka naděje na ctnostný život. Já jsem jak rozkvetlý růžový keř, zasazený u tekoucích vod.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane : dej, ať jsme schopni hodně přinášet tyto dary a v tajemstvích posvátného růžence tak rozjímat život, umučení a oslavení tvého jednorozeného Syna, abychom byli hodni jeho zaslíbení ; který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *o svátcích Panny Marie* (... a tebe o svátku ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Sir* 39, 19) - Rozvijte se, květy, jako lilie a vydávejte vůni, odějte se půvabnou zelení. Zapějte píseň chvály a velebte Pána pro jeho díla.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane : ať se nám dostává pomoci na přímluvu tvé přesvaté Rodičky, jejíž růženec oslavujeme, abychom zakoušeli sílu tajemství, která uctíváme, a účinek svátostí, které jsme přijali ; který žiješ a kraluješ ...

11. října

Mateřství Panny Marie
(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Iz* 7, 14) - Hle, Panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emanuel. (*Žl* 97, 1) Zpívejte Pánu novou píseň, neboť učinil věci obdivuhodné. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys chtěl, aby tvé Slovo andělským zvěstováním vzalo na sebe tělo z lůna blahoslavené Panny Marie ; pokorně tě tedy prosíme :

dej, ať se nám dostává pomoci na její přímluvu u tebe, vždyť věříme, že je skutečně Bohorodička; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (*Sir* 24, 23-31) *jako* 22. *srpna*, *str.* 416.

MEZIZPĚV (*Iz* 11, 1-2) - Ratolest vyrazí z Jesajova kmene, z jeho kořene vypučí květ. ℣. A spočine na něm Duch Páně.
Aleluja, aleluja. ℣. Panno a Rodičko Boží, kterého celý svět nepojme, ten se v tvém životě ukryl, když se stal člověkem. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 2, 43-51) - V ten čas, když se vydali na zpáteční cestu, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, ale jeho rodiče to nezpozorovali. V domění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. Po třech dnech ho nalezli v chrámě: seděl uprostřed učitelů, poslouchal je a dával jim otázky. Všichni, kteří ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpovědmi. Když ho uviděli, byli celí zaražení. Matka mu řekla: »Dítě, proč jsi nám něco takového udělal? Hleď, tvůj otec i já s bolestí jsme tě hledali.« Odpověděl jim: »Pročpak jste mě hledali? Což jste nevěděli, že já musím být u svého Otce?« Ale oni nepochopili, co jim tím chtěl říci. Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a byl jim poddán. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Mt* 1, 18) - Když byla jeho matka Maria zasnoubena Josefovi, shledalo se, že otěhotněla z Ducha svatého.

SEKRÉTA - Pro tvou slitovnost a na přímluvu blahoslavené a ustavičné Panny Marie, matky tvého jednorozeného Syna, ať nám tento obětní dar napo-

máhá k věčnému i časnému blahu a pokoji; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích Panny Marie* (... a tebe o svátku ...), *str.* 255.

K PŘIJÍMÁNÍ - Blažený život Panny Marie: nosit směl Syna věčného Otce.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, ať nás toto přijímání očistí od hříchu a na přímluvu blahoslavené Panny a Boží Rodičky Marie dá podíl v nebeském léku; skrze našeho Pána ...

Slavnost posvěcení chrámu Páně

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Gn* 28, 17) - Strašlivé je toto místo: zde je dům Boží a brána k nebi; bude se nazývat svatyně Boží. (*V době velikonoční*: Aleluja, aleluja.) (*Žl* 83, 2-3) Jak milé jsou tvoje příbytky, Pane zástupů! Má duše prahne touhou po síních Páně. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, ty nám dopřáváš každý rok znovu prožívat den posvěcení tohoto tvého svatého chrámu a ve zdraví se vždy zúčastňovat posvátných tajemství; vyslyš tedy prosby svého lidu a dej, ať se každý, kdo vstoupí do tohoto chrámu s prosbou o tvá dobrodiní, může radovat, že všeho dosáhl; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Zjevení sv. apoštola Jana (21, 2-5): V těch dnech jsem uviděl svaté město, nový Jeruzalém, jak sestupuje z nebe od Boha. Bylo vystrojeno jako nevěsta, která se okrášlila pro svého ženicha. A uslyšel jsem od trůnu mohutný hlas: »Hle, Boží svatyně je u lidí! Bůh totiž bude s nimi

bydlet; oni budou jeho lid, a on bude s nimi jako jejich Bůh. A Bůh jim setře každou slzu z očí a nebude už smrti ani zármutku, nářku ani bolesti už více nebude, protože to, co bývalo, už pominulo. A ten, který seděl na trůně, řekl: » Hle, všecko dělám nové. «

MEZIZPĚV - Toto místo je utvořené od Boha — neocenitelné tajemství; je proto bez úhony. ℣. Bože, tebe obklopují andělské kůry: vyslyš modlitby svých služebníků.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 137, 2) Klanět se budu směrem k tvému svatému chrámu a velebit tvé jméno. Aleluja.

Od Devítníku do velikonoc místo zpěvu Aleluja:

TRAKTUS (*Žl* 124, 1-2) - Kdo důvěřují v Pána, jsou jako hora Sion: nikdy nezakolísá, kdo přebývá v Jeruzalémě. ℣. Jako kolem něho stojí hory, tak je Pán okolo svého lidu nyní i na věky.

V době velikonoční:

MEZIZPĚV - Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 137, 2) Klanět se budu směrem k tvému svatému chrámu a velebit tvé jméno. Aleluja. ℣. Dům Páně je důkladně postavený na pevné skále. Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 19, 1-10) - V ten čas vešel Ježíš do Jericha a procházel jím. Tam byl jistý člověk, jmenoval se Zacheus. Byl to vrchní celník a byl bohatý. Rád by si byl Ježíše dobře prohlédl, ale nemohl, protože byl malé postavy a kolem Ježíše bylo plno lidí. Běžel tedy napřed a vylezl na fíkovník, aby ho viděl, protože tamtudy měl procha-

zet. Když Ježíš přišel k tomu místu, podíval se nahoru, a když ho uviděl, řekl mu: »Zachee, pojď rychle dolů: dnes musím zůstat ve tvém domě.« On rychle slezl dolů a s radostí ho přijal. Všichni, jakmile to uviděli, reptali a říkali: »Vešel k hříšníkovi jako jeho host!« Zacheus však přistoupil a řekl Pánovi: »Polovičku svého majetku, Pane, dám chudým, a jestliže jsem koho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.« Ježíš mu na to řekl: »Dnes se dostalo spásy tomuto domu, vždyť je to také Abrahámův potomek. Syn člověka přece přišel vyhledat a zachránit, co je ztraceno.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (1 *Par* 29, 17. 18) - Pane, Bože, z upřímného srdce jsem to všecko rád přinesl jako dar a s nesmírnou radostí vidím, že se tu shromáždil i tvůj lid. Bože Izraelův, zachovej toto smýšlení. Aleluja. (*Od Devítníku do velikonoc se »aleluja« vynechává.*)

Slouží-li se mše svatá mimo chrám, jehož výročí posvěcení se slaví, vynechají se v sekrétě slova v hranatých závorkách.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, splň milostivě naše prosby: [ať se ti líbíme plnou a dokonalou oddaností těla i duše všichni, kdo dlíme v tomto chrámě a slavíme výroční den jeho posvěcení; a] když přinášíme tyto obětní dary, ať si s tvou pomocí zasloužíme dosáhnout věčné odměny; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná, str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 21, 13) - »Můj dům je dům modlitby,« říká Pán, »v něm každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluče, se otevře.« (*V době velikon.*: Aleluja.)

PO PŘIJÍMÁNÍ - Bože, ty připravuješ své velebnosti věčný příbytek ze živých vyvolených kamenů; pomáhej tedy svému lidu, když tě pokorně prosí, ať to *), co je tvé Církvi k prospěchu ve hmotném řádu, ještě více se rozmnoží jejím duchovním rozvojem; skrze našeho Pána ...

18. října

Sv. evangelisty Lukáše
(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Prosíme tě, Pane: ať se za nás přimlouvá tvůj svatý evangelista Lukáš, který ke cti tvého jména stále nosil na vlastním těle kříž umrtvování; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 2. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (8, 16-24): Bratři, děkuji Bohu, že dal Titovi do srdce stejný zájem o vás. Neboť přijal toto naše vybídnutí, ba ukázal ještě větší horlivost a z vlastního popudu se k vám odebral. Posíláme s ním i bratra (Lukáše), o kterém jde chvála pro hlásání evangelia po všech církevních obcích. Mimo to nám ho také církevní obce vybraly, aby nás doprovázel na cestě za tímto dílem lásky, které děláme k slávě samého Boha a aby se ukázala naše ochota. Chceme se tak vyhnouti tomu, aby nás nikdo nemohl nařknout při tomto bohatém daru, který obstaráváme. Hledíme totiž, aby všecko bylo dobré nejen před

*) *posvěcení chrámu jako svátostina.*

Bohem, nýbrž i před lidmi. Zároveň také ještě posíláme (jiného) našeho bratra, o kterém jsme se často při mnoha příležitostech přesvědčili, že je horlivý, a teď je ještě horlivější, protože má k vám plnou důvěru. Co se tedy týká Tita: je to můj společník a spolupracovník u vás; co se pak týká těch našich bratří: jsou to poslové církevních obcí a dělají Kristu čest. Podejte jim proto důkaz, že je máte rádi a že to bylo oprávněné, když jsme se vámi před církevními obcemi chlubili.

MEZIZPĚV (*Žl* 18, 5 a 2) - Všude na zemi pronikl jejich hlas, až na konec světa jejich slova. ℣. Nebesa vypravují Boží slávu a obloha hlásá dílo jeho rukou. Aleluja, aleluja. ℣. (*Jan* 15, 16) »Já jsem vás vyvolil ze světa, abyste šli a přinášeli užitek, a ten váš užitek aby byl trvalý.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Lk* 10, 1-9) *jako o svátku sv. Marka, str.* 372. - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: dej nám nebeské dary, ať ti můžeme sloužit v plné svobodě ducha, aby dary, které obětujeme, na přímluvu tvého svatého evangelisty Lukáše nám získaly duchovní ozdravení a věčnou slávu; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 19, 28) - »Vy, kteří jste mě následovali, usednete na trůny jako soudci dvanácti izraelských kmenů.«

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: dej, ať to, co jsme přijali z tvého svatého oltáře, na

prosby tvého svatého evangelisty Lukáše nám posvětí duši, abychom tak mohli být úplně bez obav ; skrze našeho Pána ...

Ježíše Krista Krále

(*Poslední neděle v říjnu. - Barva bílá.*)

VSTUP (*Zjev* 5, 12 ; 1, 6) - Beránek, který byl zabit, si zaslouží, aby byla uznávána jeho svrchovaná moc, božství, moudrost a síla, a aby mu byla vzdávána čest. Jemu buď sláva a vláda na věky. (*Žl* 71, 1) Bože, odevzdej moc konat tvůj soud Králi, svou pravomoc královskému Synu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys chtěl všechno obnovit skrze svého milovaného Syna, Krále všeho tvorstva ; dej tedy milostivě, ať všechny národy, od sebe rozdělené ranou hříchu, se podřídí jeho dobrotivé vládě ; který s tebou žije a kraluje ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Kolosanům (1, 12-20) : Bratři, děkujeme Bohu Otci, protože od něho pochází to, že světlo (křesťanské nauky) nám přináší dary, které jsou určeny pro věřící. On nás vytrhl z ďáblova panství a převedl do království svého milovaného Syna. A protože jsme s ním spojeni, jsme účastni vykoupení skrze jeho krev a dostává se nám odpuštění hříchů. On je věrný obraz neviditelného Boha, zrozený dříve, než kdokoli z tvorů. On je vzor, podle kterého bylo stvořeno všecko na nebi i na zemi, svět viditelný i neviditelný : ať už jsou to andělé při trůnu, ať jsou to panstva, ať jsou to knížata, ať jsou to mocnosti — všecko to je stvořeno skrze něj a kvůli němu. On je dříve než všecko ostatní a všecko trvá dále jen skrze něho. A on je hlava (svého tajemného) těla, to je Církve. On stojí na počátku, je první mezi bratřími, kteří budou

vzkříšeni z mrtvých. Tak má ve všem prvenství. (Otec) totiž rozhodl, aby v něm byly všecky dokonalosti v plné míře a skrze něj aby všecko (tvorstvo) na zemi i v nebi bylo s ním (Otcem) usmířeno. (Udělal to) tím, že (mezi sebou a lidstvem) obnovil dobrý poměr jeho krví na kříži prolitou, skrze Krista Ježíše, našeho Pána.

MEZIZPĚV (*Žl* 71, 8 a 11) - Bude vládnout od moře k moři, od řeky až na konec světa. ℣. Všichni pozemští vládcové se mu budou klanět, lidé ze všech národů mu budou sloužit.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Dan* 7, 14) Jeho vláda je vláda věčná, nikdy mu nebude odňata, a jeho království se nerozpadne. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 18, 33-37) - V ten čas řekl Pilát Ježíšovi: » Ty jsi židovský král? « Ježíš odpověděl: » Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní? « Pilát odpověděl: » Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil? « Ježíš na to řekl: » Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moje družina by přece bojovala, abych nepadl židům do rukou. Ne, moje království není odtud. « » Ty jsi tedy přece král? « zeptal se ho Pilát. Ježíš odpověděl: » Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas. « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 2, 8) - Požádej mě, a dám ti v dědictví národy a v majetek končiny země.

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti obětní dar na usmíření za lidstvo; prosíme tě tedy: dej, ať ten, kterého v tomto posvátném úkonu obětujeme, udělí všem národům dary jednoty a pokoje, totiž Ježíš

Kristus, tvůj Syn a náš Pán, který s tebou žije a kraluje ...

PREFACE *o Kristu Králi*; *viz str.* 254.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 28, 10 a 11) - Pán bude trůnit jako Král na věky; Pán požehná svému lidu a obdaří ho pokojem.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, přijali jsme pokrm nesmrtelnosti a jsme hrdi na to, že bojujeme pod praporem Krista Krále; prosíme tě tedy, ať s ním smíme věčně vládnout v nebeském sídle; který s tebou žije a kraluje ...

28. října

Sv. apoštolů Šimona a Judy

(*Barva červená.*)

VSTUP (*Žl* 138, 17) - Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. (*Žl* 138, 1-2) Pane, zkoušíš mě a dobře mě znáš, ty mě znáš, když sedím i když vstávám. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Bože, tys nám dopřál, abychom skrze tvé svaté apoštoly Šimona a Judu došli k poznání tvého jména; dej tedy, ať jejich věčnou slávu oslavujeme snahou o duchovní pokrok, a touto slavností ať skutečně pokroků dosáhneme; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (4, 7-13): Bratři, každému z nás byly uděleny duchovní dary v takové míře, v jaké je chtěl Kristus dát. Proto se praví (v Písmě): Vystoupil vzhůru, odvedl s sebou zajatce a lidem dal dary (*Žl* 67, 19). Když se však řekne »vystoupil«, samozřejmě to znamená, že musel

předtím sestoupit dolů, na zem. Stejná osoba je ten, co sestoupil, i ten, co vystoupil až úplně nad nebesa, aby všechny vrchovatě obdaroval. Tak určil jedny za apoštoly, jiné za kazatele mluvící pod vlivem vnuknutí, jiné za misionáře, jiné pak za pastýře a učitele (náboženství), aby připravili křesťany k úkolům, které mají plnit. Pak Kristovo (tajemné) tělo bude dělat pokroky, takže potom všichni dospějeme k jednotě ve víře i v důkladném poznání Božího Syna, k tomu, že budeme zralí muži ; vyrosteme podle Kristova vzoru tak, že budeme mít plnou účast v jeho darech.

MEZIZPĚV (*Žl* 44, 17-18) - Ustanovíš je knížaty na celé zemi, Pane, budou pamětlivi tvého jména. ℣. Místo tvých otců zaujmou tvoji synové, proto tě budou velebit lidé všech národů.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 138, 17) Velice si vážím tvých přátel, Bože, nezvratné je jejich prvenství. Aleluja.

EVANGELIUM (*Jan* 15, 17-25) - V ten čas řekl Ježíš svým učedníkům : » Toto vám přikazuji : abyste se měli navzájem rádi. Jestliže svět vás nenávidí, uvažte, že mne měl v nenávisti dříve než vás. Kdybyste byli ze světa, svět by se k vám choval přátelsky jako k svým lidem. Že však nejste ze světa, ale já jsem vás vyvolil ze světa, proto svět vás nenávidí. Vzpomeňte si na to, co jsem vám řekl : , Služebník není více než jeho pán. ' Když pronásledovali mne, budou pronásledovat i vás. Když zachovali moje slovo, budou zachovávat i vaše. Ale to všecko vám způsobí kvůli mně, protože neznají toho, který mě poslal. Kdybych nebyl přišel a nemluvil k nim, neměli by vinu ; teď však už nemají výmluvy pro svou vinu. Kdo nenávidí mne, nenávidí i mého Otce. Kdybych nebyl před jejich očima vykonal skutky,

jaké nevykonal nikdo jiný, neměli by vinu; oni je viděli, a přesto nenávidí mne i Otce. Ale má se splnit to, co stojí v jejich Zákoně: Nenáviděli mě bez příčiny (*Žl* 34, 19; 68, 5). « - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 18, 5) - Všude na zemi pronikl jejich hlas, až na konec světa jejich slova.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, když uctíváme věčnou slávu tvých svatých apoštolů Šimona a Judy: ať jsme očištěni posvátnými tajemstvími, a tak ji oslavujeme ještě hodněji; skrze našeho Pána ...

PREFACE *o svátcích apoštolů, str.* 257.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 19, 28) - » Vy, kteří jste mě následovali, usednete na trůny jako soudci dvanácti izraelských kmenů. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Pane, přijali jsme svátost, a pokorně tě tedy prosíme: ať na přímluvu tvých svatých apoštolů Šimona a Judy nám přispěje k duchovnímu ozdravení to, co konáme ke cti jejich mučednictví; skrze našeho Pána ...

1. listopadu

Všech svatých

(*Barva bílá.*)

VSTUP - Všichni se křesťansky radujme! Vždyť slavíme svátek ke cti všech svatých. Z jejich slavnosti se radují andělé a velebí Božího Syna. (*Žl* 32, 1) Spravedliví, jásejte vstříc Pánu! Poctivým sluší zpívat mu chválu. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Všemohoucí, věčný Bože, tys nám dal uctívat zásluhy všech svých svatých jednou slav-

ností; prosíme tě tedy: uděl nám na prosby tak mnohých přímluvců vytouženou hojnost svého slitování; skrze našeho Pána...

ČTENÍ z knihy Zjevení sv. apoštola Jana (7, 2-12): V těch dnech, hle, já, Jan, jsem spatřil, jak od východu slunce vystupuje jiný anděl. Držel v ruce značkovadlo živého Boha a zvolal silným hlasem na ty čtyři anděly, kterým byla dána moc, že mohli škodit zemi i moři: »Neškoďte zemi ani moři ani stromům, dokud nepoznamenáme na čele služebníky našeho Boha!« A uslyšel jsem, kolik bylo těch poznamenaných: stočtyřiačtyřicet tisíc jich bylo poznamenáno ze všech kmenů izraelského lidu: z kmene Judova bylo jich poznamenáno dvanáct tisíc, z kmene Rubenova dvanáct tisíc, z kmene Gadova dvanáct tisíc, z kmene Aserova dvanáct tisíc, z kmene Neftalimova dvanáct tisíc, z kmene Manasova dvanáct tisíc, z kmene Simeonova dvanáct tisíc, z kmene Léviova dvanáct tisíc, z kmene Isacharova dvanáct tisíc, z kmene Zabulonova dvanáct tisíc, z kmene Josefova dvanáct tisíc a z kmene Benjamínova bylo jich poznamenáno dvanáct tisíc. Potom se podívám — a vidím veliký zástup, který by nikdo nespočítal, ze všech národů, kmenů, plemen a jazyků. Stáli v bílém rouchu před trůnem a před Beránkem, v rukou drželi palmy a volali silným hlasem: »Za svou záchranu vděčíme našemu Bohu, který sedí na trůně, a Beránkovi!« Všichni andělé obklopovali trůn, ony starce a čtyři bytosti; padli na tvář před trůnem, klaněli se Bohu a říkali: »Amen! Dobrořečení, sláva, moudrost, děkování, čest, moc a síla přísluší našemu Bohu na věčné věky! Amen.«

MEZIZPĚV(*Žl* 33, 10 a 11) - Bojte se Pána, všichni jeho svatí, neboť nic neschází těm, kdo se ho bojí. ℣. Kdo hledají Pána, nemívají nedostatek v žádném dobru.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Mt* 11, 28) »Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste přetíženi, a já vás občerstvím.« Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 5, 1-12) - V ten čas, když Ježíš viděl zástupy lidu, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Otevřel proto ústa a učil je takto: »Blažení chudí v duchu, protože jim patří nebeské království. Blažení tiší, protože oni dostanou za úděl zemi. Blažení, kteří truchlí, protože jim se dostane útěchy. Blažení, kteří hladovějí a žízní po spravedlnosti, protože oni budou nasyceni. Blažení milosrdní, protože jim se dostane milosrdenství. Blažení ti, kdo mají čisté srdce, protože oni budou vidět Boha. Blažení pokojní, protože se jim bude říkat ‚Boží děti'. Blažení ti, kdo jsou pronásledováni pro svůj spravedlivý život, protože jim patří nebeské království. Blažení jste, když vás budou kvůli mně proklínat, pronásledovat a vylhaně vám připisovat kdejakou špatnost; radujte se a jásejte, protože na vás čeká v nebi velká odměna.« - KRÉDO.

K OBĚTOVÁNÍ (*Moudr* 3, 1. 2. 3) - Duše spravedlivých jsou v Božích rukou, a zlí lidé je nebudou moci trápit. Očím nemoudrých se zdálo, že umírají, oni však požívají pokoje. Aleluja.

SEKRÉTA - Pane, přinášíme ti dary své oddanosti; kéž jsou ti milé pro úctu ke všem svatým a nám pro tvou milosrdnost slouží ke spáse; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*; *viz str.* 224.

K PŘIJÍMÁNÍ (*Mt* 5, 8-10) - »Blažení ti, kdo mají čisté srdce, protože oni budou vidět Boha. Blažení pokojní, protože se jim bude říkat ‚Boží

děti '. Blažení ti, kdo jsou pronásledováni pro svůj spravedlivý život, protože jim patří nebeské království. «

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane : dej, ať se věřící lid vždy raduje z uctívání všech svatých a je chráněn jejich ustavičnou přímluvou ; skrze našeho Pána ...

2. listopadu

Památka všech zemřelých věřících (Lidově : Dušiček.)

(*Barva černá.*)

Tento den může každý kněz sloužit tři mše svaté : jednu na svůj úmysl, druhou za duše v očistci a třetí na úmysl svatého Otce.

Ve mších za zemřelé se všude vynechává » Sláva Otci «, při stupňové modlitbě žalm 42, *dále Gloria, Krédo, první modlitba před přijímáním a závěrečné požehnání. Při » Beránku Boží « se místo » smiluj se nad námi ... « říká : » dej jim odpočinutí « - » dej jim odpočinutí « - » dej jim odpočinutí věčné «.*

Připadne-li 2. *listopad na neděli, slaví se památka všech zemřelých až v pondělí* 3. XI.

První mše svatá

VSTUP (4 *Esd* 2, 34 a 35) - Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí. (*Žl* 64, 2-3) Bože, tobě patří chvalozpěv na Sionu, tobě ať je splněn slib v Jeruzalémě. Vyslyš mou modlitbu ! K tobě přijde každý člověk. — Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí. (*Neříká se ani* » Sláva Otci «, *ani* » Gloria «.)

MODLITBA - Bože, stvořiteli a vykupiteli všech věřících, uděl duším svých služebníků a služebnic

odpuštění všech hříchů, ať na naše zbožné prosby dosáhnou prominutí, jak si vždy přáli; který žiješ a kraluješ ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Korinťanům (15, 51-57): Bratři, řeknu vám tajemnou pravdu: všichni sice vstaneme, ale ne všichni budeme proměněni. Stane se to rázem, v jediném okamžiku, na konečné zatroubení polnice. Polnice zazní, a mrtví vstanou s tělem, které už nepodléhá rozkladu, a my budeme proměněni. Toto tělo, které podléhá rozkladu, musí totiž na sebe vzít neporušitelnost, a toto tělo smrtelné musí na sebe vzít nesmrtelnost. A až toto smrtelné tělo vezme na sebe nesmrtelnost, potom se vyplní to, co stojí v Písmě: Vítězně je smrt navždy zničena. Smrti, kampak se podělo tvoje vítězství? Smrti, kdepak je tvůj bodec? (*Iz* 25, 8; *Oz* 13, 14.) Ten bodec smrti je hřích, a hřích zase čerpal svou moc ze Zákona. Ale Bohu díky! On nám dopřává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista.

MEZIZPĚV (4 *Esd* 2, 34 a 35) - Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí. (*Žl* 111, 7) Ve věčné paměti bude spravedlivý, nemusí se bát zlé pověsti.

TRAKTUS - Pane, zbav duše všech zemřelých věřících každého pouta hříchů. ℣. Ať si přispěním tvé milosti zaslouží uniknouti trestajícímu soudu. ℣. Ať požívají světla věčné blaženosti.

SEKVENCE - V den ten hněvu, v den ten lkavý
svět se změní v popel žhavý —
David, Sibyla tak praví.

Strašná hrůza lidstvo schvátí,
až se věčný Soudce vrátí
všechny účty vyrovnati.

Polnice zvuk pronikavý
žene z hrobů četné davy,
před soudcovský trůn je staví.

Smrt i tvorstvo žasem trnou,
jak se zevšad lidé hrnou
k Soudci, mnozí s hříchů skvrnou.

Přinesena psaná kniha;
v ní je všecka hříchů tíha,
podle ní trest lidi stíhá.

A když Soudce k soudu vstane,
zjeví se vše ukrývané,
bez trestu nic nezůstane.

Co pak, chudák, řeknu? — Běda!
Obhájce se najít nedá,
vždyť i ctnostný pomoc hledá.

Králi hrůzné velebnosti,
dárce věčné blaženosti,
spas mě, zdroji slitovnosti!

Rozpomeň se, Pane milý:
kvůli mně šels k svému cíli;
nezatrať mě v oné chvíli!

Tys mě hledal do umdlení,
snášels kříže utrpení;
kéž to pro mne marné není!

Soudce přísný, splň mé přání:
s hříšníkem měj slitování
dřív, než dojde k zúčtování.

Bolestně svou cítím vinu,
úpím, rdím se, hanbou hynu,
prosím, odpusť, Bože Synu!

Marii dals rozhřešení,
lotr došel vyslyšení;
i já doufám v odpuštění.

Moje prosby málo platí,
ty však můžeš z lásky dáti,
že mě oheň nezachvátí.

Kéž jsem potom ovcí věrnou,
od zlých kozlů oddělenou,
po pravici postavenou.

Trest až vyřkneš zlořečeným,
v oheň věčný zavrženým,
přidruž mě k svým vyvoleným!

V žalu se má hlava sklání,
snažně prosím bez ustání:
dej mi šťastné umírání!

Bude to den, nářků, Pane,
den, kdy hříšník k soudu vstane
z hrobového svého lože.

Toho potom ušetř, Bože!
Dopřej, Pane Ježíši,
pokoje všem zemřelým.
Amen.

EVANGELIUM (*Jan* 5, 25-29) - V ten čas řekl Ježíš zástupům židů: »Ano, skutečně, říkám vám: Přichází hodina — ano, už je tady — kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna, a kteří uslyší, budou žít. Jako Otec má moc nad životem, tak dal Synovi, aby i on měl nad ním moc, a ustanovil ho svrchovaným soudcem, protože je Syn člověka. Nedivte se tomu: blíží se hodina, kdy všichni, kdo leží v hrobě, z něho vyjdou, až uslyší jeho hlas; ti, kteří konali dobro, budou vzkříšeni k životu, kteří páchali zlo, budou vzkříšeni k odsouzení.«

K OBĚTOVÁNÍ - Pane Ježíši Kriste, Králi slávy, vysvoboď duše všech zemřelých věřících z útrap v podsvětí a ze závratné hlubiny; vytrhni je ze lví

tlamy, ať je nepohltí pekelná propast, ať se nezřítí do tmy. Nýbrž ať je vojevůdce svatý Michael uvede do svatého světla, které jsi kdysi zaslíbil Abrahámovi a jeho potomstvu. ℣. Pane, přinášíme ti obětní dary a modlitby chvály. Přijmi je za ty duše, na které dnes vzpomínáme. Dej, Pane, ať přejdou ze smrti do života, jak jsi kdysi zaslíbil Abrahámovi a jeho potomstvu.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, shlédni milostivě na obětní dary, které ti přinášíme za duše tvých služebníků a služebnic, a když jsi jim udělil milost křesťanské víry, dej jim i odměnu za ni; skrze našeho Pána ...

PREFACE *pro mše za zemřelé*; *viz str.* 258.

K PŘIJÍMÁNÍ (4 *Esd* 2, 35 a 34) - Světlo věčné ať jim svítí, Pane, u tvých svatých na věky; vždyť jsi dobrotivý. ℣. Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí u tvých svatých na věky; vždyť jsi dobrotivý.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane, ať naše pokorná modlitba prospěje duším tvých služebníků a služebnic; zbav je tedy všech hříchů a dej jim účast ve svém vykoupení; který žiješ a kraluješ ...

Druhá mše svatá

Všecko jako v předešlé mši, kromě těchto modliteb a čtení:

MODLITBA - Bože, slitovný Pane, dej duším svých služebníků a služebnic občerstvující místo, blaživý klid a světlo slávy; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 2. knihy Makabejské (12, 43-46): V těch dnech uspořádal hrdina Juda (Makabejský) sbírku a

poslal dvanáct tisíc drachem stříbra do Jeruzaléma, aby byla přinesena oběť za hříchy zemřelých, protože nábožně smýšlel o vzkříšení — kdyby totiž nebyl doufal, že padlí zase vstanou (z mrtvých), byl by považoval za zbytečné a neužitečné modlit se za mrtvé — a protože měl na mysli, že ti, kdo umřeli zbožně, mají uloženu výbornou odměnu. Proto svatá a spasitelná je myšlenka modlit se za zemřelé, aby byli zbaveni hříchů.

SEKVENCI *může kněz vynechat.*

EVANGELIUM (*Jan* 6, 37-40) - V ten čas řekl Ježíš k zástupům židů: »Všichni, které mi Otec dává, přijdou ke mně, a nikoho z těch, kteří ke mně přicházejí, jistě neodmítnu. Já jsem přece sestoupil z nebe ne proto, abych dělal, co chci já, nýbrž co chce ten, který mě poslal. A ten, který mě poslal, chce toto: abych neztratil nikoho z těch, které mi dal, nýbrž vzkřísil všecky v poslední den. Ano, tak to chce můj Otec, který mě poslal: aby každý, kdo vidí Syna a v něho věří, měl věčný život; a já ho vzkřísím v poslední den.«

SEKRÉTA - Pane, buď milostiv na naše pokorné prosby za duše tvých služebníků a služebnic, za které ti přinášíme oběť chvály, abys je milostivě přidružil ke společenství svých svatých; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: dej, ať duše tvých služebníků a služebnic jsou očištěny touto obětí, a tak dosáhnou odpuštění a věčného odpočinutí; skrze našeho Pána ...

Třetí mše svatá

Všecko jako v první mši, kromě těchto modliteb a čtení :

MODLITBA - Bože, ty štědře uděluješ odpuštění a z lásky chceš, aby lidé byli spaseni ; pro tvou milostivost tě proto prosíme : abys duším svých služebníků a služebnic, které odešly z tohoto světa, na přímluvu blahoslavené a ustavičné Panny Marie i všech svých svatých dopřál dosáhnout účasti ve věčné blaženosti ; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z knihy Zjevení sv. apoštola Jana (14, 13) : V těch dnech jsem slyšel z nebe hlas, který mi pravil : » Napiš toto : Od nynějška blaze těm, kdo umírají ve spojení s Pánem ! Ano, praví Duch, odpočinou si od svých lopot, neboť to, co udělali, jde s nimi. «

SEKVENCI *může kněz vynechat.*

EVANGELIUM (*Jan* 6, 51-55) - V ten čas řekl Ježíš k zástupům židů : » Já jsem živý chléb, který sestoupil z nebe. Kdo bude jísti tento chléb, bude žít na věky. Chléb, který já dám, je mé tělo (které dám) za život světa. « Židé se mezi sebou začali přít : » Jak nám tento člověk může dát jíst svoje tělo ? « Ježíš jim dal tuto odpověď : » Ano, skutečně, říkám vám : Nebudete-li jísti tělo Syna člověka a píti jeho krev, nebudete mít v sobě života. Kdo jí moje tělo a pije mou krev, má věčný život, a já ho vzkřísím v poslední den. «

SEKRÉTA - Bože, tvoje milosrdenství je nezměrné ; přijmi tedy milostivě naše pokorné prosby a duším všech zemřelých věřících, kterým jsi dal mi-

lost vyznávat tvé jméno, skrze tato tajemství naší spásy uděl odpuštění všech hříchů; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí a milosrdný Bože: dej, ať duše tvých služebníků a služebnic, za které jsme tvé velebnosti přinesli tuto oběť chvály, jsou silou této svátosti očištěny ode všech hříchů, a tak se jim pro tvou slitovnost dostane blaženosti věčného světla; skrze našeho Pána ...

9. listopadu

Posvěcení basiliky nejsv. Spasitele

(*prvního křesťanského chrámu, dnešního chrámu Lateránského v Římě*)

Mše stejná jako o slavnosti posvěcení chrámu na str. 448.

VOTIVNÍ MŠE

Votivní *mše je ta, která se slaví místo mše předepsané na ten den v církevním kalendáři, a to ve zvláštních potřebách* (» *ex voto* «), *buď na přání biskupa, celebrujícího kněze, nebo jednotlivých věřících. Užívá se jí podle zvláštních liturgických pravidel.*

Rozeznáváme votivní mše slavnostní (*např. mše k poctě nejsv. Srdce Ježíšova o prvním pátku v měsíci*), *které mají zvláštní výsady, a votivní mše* jednoduché, *které se smějí slavit pouze v obyčejné dny nebo o jednoduchých svátcích mezi týdnem.*

V úplném Římském misálu najdeme pro votivní mše celou řadu mešních formulářů pro nejrůznější potřeby. V tomto zkráceném vydání uvádíme jako ukázku jen formulář mše svatební. Pro jednoduché *votivní mše se dále smí užívat mešního formuláře např. z těchto svátků: Nejsv. jména Ježíš, Nejsv. Srdce Ježíšova, Krista Krále, Svaté rodiny, Neposkvrněného početí, Sedmibolestné Panny Marie, Neposkvrněného Srdce Panny Marie, dále ze svátku každého světce nebo každé světice, které Církev prohlásila za svaté.*

Votivní mše jednoduché se slaví bez Gloria a bez Kréda. Pouze mše o svatých andělech má vždy Gloria, protože je to andělský chvalozpěv. Mimo to mají Gloria votivní mše slavnostní (např. mše ze svátku Nejsv. Srdce Páně o prvním pátku); Krédo mají jen tehdy, zpívají-li se latinsky.

Mše za ženicha a nevěstu (svatební)

(*Barva bílá.*)

VSTUP (*Tob* 7, 15; 8, 19) - Bůh Izraelův vás spoj a buď s vámi ten, který se smiloval nade dvěma jedináčky *). A nyní, Pane, dej, ať tě mohou ještě

---

*) *nad Tobiášem a Sárou.*

dokonaleji velebit. (*V době velikonoční se přidá*: Aleluja, aleluja.) (*Žl* 127, 1) Blaze všem, kdo se bojí Pána, kdo kráčejí po jeho cestách. ℣. Sláva Otci ...

MODLITBA - Vyslyš nás, všemohoucí a milosrdný Bože, a naplň svým požehnáním to, čemu přisluhujeme svým úřadem; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z listu sv. apoštola Pavla Efesanům (5 22-33): Bratři, každá žena ať je podřízena svému mužovi, jako kdyby to byl sám Pán. Muž je totiž hlavou ženy, podobně jako je Kristus hlava Církve, protože on přinesl záchranu svému (tajemnému) tělu. A jako je Církev podřízena Kristu, tak i každá žena má být svému mužovi podřízena ve všem. Muži, každý z vás ať má svou ženu rád, jako i Kristus projevil Církvi svou lásku a vydal sám sebe za ni, aby ji udělal svatou ve vodní očistné koupeli a silou slova. Tím si chtěl Církev připraviti tak, aby neměla ani poskvrnky nebo vrásky nebo cokoliv takového, nýbrž aby byla svatá a bez vady. Tak také každý muž má mít svou ženu rád jako vlastní tělo. Kdo má svou ženu rád, projevuje tím lásku sám sobě. Nikdo přece nemá v nenávisti vlastní tělo, ale naopak: dává mu jíst a přeje mu. Tak i Kristus jedná s Církví, protože jsme údy jeho těla. »Proto opustí člověk otce i matku a přilne k své manželce, a z obou dvou se stane jen jedno tělo« (*Gn* 2, 24). V tomhle je veliké tajemství: říkám to o vztahu Krista a Církve. A proto každý z vás má tak mít rád svou ženu jako sám sebe, a manželka zase má svému mužovi projevovat úctu.

MEZIZPĚV (*Žl* 127, 3) - Tvá manželka je jako plodný vinný kmen uvnitř tvého domu. ℣. Tvoje děti jako olivové ratolesti kolem tvého stolu.

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 19, 3) Pán vám sešli pomoc ze svatyně a ze Sionu vás ochraňuj! Aleluja.

TRAKTUS (*po neděli Devítník místo zpěvu* »Aleluja«): (*Žl* 127, 4-6) Hle, tak bude požehnán každý člověk, který se bojí Pána. ℣. Pán ti žehnej ze Sionu: kéž vidíš štěstí Jeruzaléma po všechny dny svého života. ℣. Kéž uzříš děti svých dětí. Kéž Izrael požívá pokoje.

MEZIZPĚV *v době velikonoční*:

Aleluja, aleluja. ℣. (*Žl* 19, 3) Pán vám sešli pomoc ze svatyně a ze Sionu vás ochraňuj! Aleluja. ℣. (*Žl* 133, 3) Požehnej vám ze Sionu Pán, který stvořil nebe i zemi. Aleluja.

EVANGELIUM (*Mt* 19, 3-6) - V ten čas přistoupili k Ježíšovi farizeové s úmyslem přivést ho do rozpaků a zeptali se ho: »Může se člověk s manželkou rozvést pro libovolný důvod?« On jim odpověděl: »Nečetli jste v Písmě, že Stvořitel už od začátku stvořil lidi jako muže a ženu a prohlásil: Proto opustí muž otce i matku a trvale se připojí ke své manželce, takže ti dva budou jedno tělo (*Gn* 2, 24)? Z toho plyne, že už nejsou dva, nýbrž jedno tělo. Proto: Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!«

K OBĚTOVÁNÍ (*Žl* 30, 15-16) - Pane, v tebe doufám. Říkám: Ty jsi můj Bůh, v tvých rukou jsou mé osudy. (*V době velik.*: Aleluja.)

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: přijmi dar obětovaný za tento posvátný manželský svazek a veď svým řízením toto dílo, jehož jsi štědrým dárcem; skrze našeho Pána ...

PREFACE *obyčejná*; *viz str.* 224.

MODLITBA PO »PATER NOSTER« - Modleme se: Pane, buď nám milostiv na naše pokorné prosby, a podporuj dobrotivě své zřízení, kterým jsi uspořádal rozmnožování lidského pokolení, ať tento svazek, který má v tobě svůj původ, je zachován tvou pomocí; skrze našeho Pána...

Modleme se: Bože, tys svou nesmírnou mocí vytvořil všechno z ničeho, tys po uspořádání základů vesmíru stvořil muže jako Boží obraz a dals mu ženu jako nerozlučnou pomocnici. Tys chtěl, aby ženské tělo povstalo z těla mužova, a tak učíš, že nikdy není dovoleno rozloučiti to, co se ti zalíbilo utvořit z jednoho. Bože, tys posvětil manželské spojení tak vznešeným tajemstvím, že v manželské smlouvě má svůj předobraz tajemný vztah mezi Kristem a Církví. Bože, skrze tebe se žena spojuje s mužem, a toto společenství ustanovené od prvopočátku je obdařeno takovým požehnáním, že nebylo zrušeno ani kletbou prvotního hříchu, ani trestem potopy. Shlédni tedy milostivě na tuto svou služebnici, která má být spojena manželským společenstvím, a proto si vyprošuje, abys ji opatroval svou ochranou. Ať na ní spočine jho lásky a pokoje, ať se vdává jako křesťanka, věrná a čistá, a zůstane následovnicí svatých žen: ať je svému mužovi milá jako Ráchel, moudrá jako Rebeka, ať se dožije vysokého věku a je věrná jako Sára. Ať si původce hříchu nedělá nárok na žádný z jejích skutků; ať se drží víry a přikázání. Spojena s jedním mužem ať se vystříhá nedovolených styků, ať zpevňuje svou slabost silou kázně; ať je vážena pro svou mravnost, ctěna pro svou počestnost, vzdělána v božských naukách. Ať je obdařena dětmi, ať je spolehlivá a nevinná. Ať pak dosáhne odpočinku svatých a nebeského království; a oba dva ať uzří děti svých dětí až do třetího a čtvrtého pokolení a dožijí se žádoucího stáří; skrze našeho Pána...

K PŘIJÍMÁNÍ (*Žl* 127, 4 a 6) - Hle, tak bude požehnán každý člověk, který se bojí Pána. Kéž uzříš děti svých dětí. Kéž Izrael požívá pokoje. (*V době velik.* : Aleluja.)

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože : provázej toto zřízení své prozřetelnosti svou otcovskou láskou a na dlouhá léta zachovej v pokojném soužití ty, které spojuješ zákonitým společenstvím ; skrze našeho Pána ...

POŽEHNÁNÍ *na konci mše sv.* (*po* » Ite, missa est « *nebo po* » Benedicámus Dómino «) :

Buď s vámi Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův a zahrň vás svým požehnáním, abyste uzřeli děti svých dětí až do třetího a čtvrtého pokolení a pak abyste měli věčný život bez konce ; k tomu vám pomáhej náš Pán Ježíš Kristus, který s Otcem i Duchem svatým žije a kraluje, Bůh, po všechny věky věků. ℟. Amen.

MŠE ZA ZEMŘELÉ
(*Barva černá.*)

V den úmrtí nebo pohřbu

VSTUP (4 *Esd* 2, 34 a 35) - Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí. (*Žl* 64, 2-3) Bože, tobě patří chvalozpěv na Sionu, tobě ať je splněn slib v Jeruzalémě. Vyslyš mou modlitbu! K tobě přijde každý člověk. — Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí. (*Neříká se ani* » Sláva Otci «, *ani* » Gloria «.)

MODLITBA - Bože, tvá vlastnost je vždy se smilovávat a odpouštět; pokorně tě tedy prosíme za duši tvého služebníka (tvé služebnice) *N.*, kterou jsi dnes povolal z tohoto světa k sobě: nevydávej ji do rukou nepřítele ani na ni navždy nezapomeň, ale přikaž svatým andělům, ať se jí ujmou a ji přivedou do rajské vlasti, aby, když v tebe doufala a věřila, nezakusila pekelných trestů, nýbrž požívala věčných radostí; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ z 1. listu sv. apoštola Pavla Thesaloničanům (4, 13-18): Bratři, nechceme vás nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchliti tak, jak to dělají ostatní, kdo nic nevědí o naději. Protože věříme, že Ježíš umřel i vstal z mrtvých, věříme také, že Bůh s Ježíšem přivede i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním. Říkáme vám to přece, jak nám to Pán zjevil: My, co zůstaneme na živu až do té doby, kdy Pán přijde, nepředstihneme ty, kdo už zesnuli. Ať totiž bude dán rozkaz, až zazní archandělův hlas a Boží polnice, sám Pán to

bude sestupovat z nebe, a napřed vstanou zemřelí křesťané. Potom my, kteří do té chvíle zůstaneme na živu, půjdeme zároveň s nimi vstříc Pánovi přicházejícímu v oblacích, a to tak, že budeme vyzdviženi do vzduchu. A pak už budeme s Pánem navždycky. Těšte se proto navzájem tím, co jsem vám teď řekl.

MEZIZPĚV (4 *Esd* 2, 34 a 35) - Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí. (*Žl* 111, 7) Ve věčné paměti bude spravedlivý, nemusí se bát zlé pověsti.

TRAKTUS - Pane, zbav duše všech zemřelých věřících každého pouta hříchů. ℣. Ať si přispěním tvé milosti zaslouží uniknouti trestajícímu soudu. ℣. Ať požívají světla věčné blaženosti.

SEKVENCE - V den ten hněvu, v den ten lkavý
svět se změní v popel žhavý —
David, Sibyla tak praví.

Strašná hrůza lidstvo schvátí,
až se věčný Soudce vrátí
všechny účty vyrovnati.

Polnice zvuk pronikavý
žene z hrobů četné davy,
před soudcovský trůn je staví.

Smrt i tvorstvo žasem trnou,
jak se zevšad lidé hrnou
k Soudci, mnozí s hříchů skvrnou.

Přinesena psaná kniha;
v ní je všecka hříchů tíha,
podle ní trest lidi stíhá.

A když Soudce k soudu vstane,
zjeví se vše ukrývané,
bez trestu nic nezůstane.

Co pak, chudák, řeknu? — Běda!
Obhájce se najít nedá,
vždyť i ctnostný pomoc hledá.

Králi hrůzné velebnosti,
dárce věčné blaženosti,
spas mě, zdroji slitovnosti!

Rozpomeň se, Pane milý:
kvůli mně šels k svému cíli;
nezatrať mě v oné chvíli!

Tys mě hledal do umdlení,
snášels kříže utrpení;
kéž to pro mne marné není!

Soudce přísný, splň mé přání:
s hříšníkem měj slitování
dřív, než dojde k zúčtování.

Bolestně svou cítím vinu,
úpím, rdím se, hanbou hynu,
prosím, odpusť, Bože Synu!

Marii dals rozhřešení,
lotr došel vyslyšení;
i já doufám v odpuštění.

Moje prosby málo platí,
ty však můžeš z lásky dáti,
že mě oheň nezachvátí.

Kéž jsem potom ovcí věrnou,
od zlých kozlů oddělenou,
po pravici postavenou.

Trest až vyřkneš zlořečeným,
v oheň věčný zavrženým,
přidruž mě k svým vyvoleným!

V žalu se má hlava sklání,
snažně prosím bez ustání:
dej mi šťastné umírání!

Bude to den nářků, Pane,
den, kdy hříšník k soudu vstane
z hrobového svého lože.

Toho potom ušetř, Bože!
Dopřej, Pane Ježíši,
pokoje všem zemřelým.
Amen.

EVANGELIUM (*Jan* 11, 21-27) - V ten čas řekla Marta Ježíšovi: »Pane, kdybys tu byl býval ty, můj bratr by nebyl umřel. Ale vím dobře i teď, že ať bys požádal Boha o cokoliv, Bůh ti to dá.« »Tvůj bratr vstane,« řekl jí Ježíš. »Vím,« odpověděla mu Marta, »že vstane při vzkříšení v poslední den.« Ježíš jí řekl: »Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude živ, a žádný z těch, kdo žijí s vírou ve mne, nikdy neumře. Věříš tomu?« »Ano, Pane,« odpověděla; »já věřím, že ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého, který má přijít na svět.«

K OBĚTOVÁNÍ - Pane Ježíši Kriste, Králi slávy, vysvoboď duše všech zemřelých věřících z útrap v podsvětí a ze závratné hlubiny; vytrhni je ze lví tlamy, ať je nepohltí pekelná propast, ať se nezřítí do tmy. Nýbrž ať je vojevůdce svatý Michael uvede do svatého světla, které jsi kdysi zaslíbil Abrahámovi a jeho potomstvu. ℣. Pane, přinášíme ti obětní dary a modlitby chvály. Přijmi je za ty duše, na které dnes vzpomínáme. Dej, Pane, ať přejdou ze smrti do života, jak jsi kdysi zaslíbil Abrahámovi a jeho potomstvu.

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane, buď milostiv duši svého služebníka (své služebnice) *N.*, za kterou ti přinášíme obětní dar chvály a pokorně prosíme tvou velebnost: ať si skrze tuto smírnou oběť zaslouží, aby došla věčného odpočinutí; skrze našeho Pána...

PREFACE *pro mše za zemřelé, str.* 258.

K PŘIJÍMÁNÍ (4 *Esd* 2, 35 a 34) - Světlo věčné ať jim svítí, Pane, u tvých svatých na věky; vždyť jsi dobrotivý. ℣. Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí u tvých svatých na věky; vždyť jsi dobrotivý.

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, všemohoucí Bože: dej, ať duše tvého služebníka (tvé služebnice) *N.*, která dnes odešla z tohoto světa, je touto obětí očištěna a zbavena hříchů, a tak dosáhne odpuštění a věčného odpočinutí; skrze našeho Pána ...

Při pohřbu kněze se užívá formuláře první dušičkové mše (viz str. 460), *kromě těchto zvláštních modliteb:*

MODLITBA - Bože, tys mezi nástupci apoštolů v kněžském úřadě vyznamenal svého služebníka N. kněžskou důstojností; prosíme tě tedy: dej, ať je také přidružen k jejich věčnému společenství; skrze našeho Pána ...

SEKRÉTA - Prosíme tě, Pane: přijmi obětní dary, které ti přinášíme za duši tvého služebníka, kněze N., a když jsi ho na tomto světě obdařil milostí svatého kněžství, dej, ať je v nebeském království přidružen ke společenství tvých svatých; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: kéž to prospěje duši tvého služebníka, kněze N., když vzýváme tvou milostivou milosrdnost; kéž pro tvou slitovnost dosáhne společenství s tím, v něhož doufal a věřil; skrze našeho Pána ...

Ve výroční den úmrtí nebo pohřbu

(*Všecko jako v předešlé mši, kromě těchto modliteb a čtení*:)

MODLITBA - Bože, slitovný Pane, dej duši svého služebníka *N.* (své služebnice *N.* — duším svých služebníků a služebnic), na kterého (na kterou — na které) vzpomínáme ve výroční den jeho (jejího — jejich) úmrtí (pohřbu), občerstvující místo, blaživý klid a světlo slávy; skrze našeho Pána ...

ČTENÍ (2 *Mak* 12, 43-46) *jako ve* 2. *mši dušičkové, str.* 464.

EVANGELIUM (*Jan* 6, 37-40) *jako ve* 2. *mši dušičkové, str.* 465.

SEKVENCI *smí kněz vynechat, nebo se ji může dobrovolně modlit.*

SEKRÉTA - Pane, buď milostiv na naše pokorné prosby za duši tvého služebníka (tvé služebnice) *N.* dnes v jeho (její) výroční den, za kterou ti přinášíme oběť chvály, abys ji milostivě přidružil ke společenství svých svatých; skrze našeho Pána ...

PO PŘIJÍMÁNÍ - Prosíme tě, Pane: dej, ať duše tvého služebníka (tvé služebnice) *N.*, na kterého (kterou) vzpomínáme ve výroční den jeho (její) smrti (pohřbu), je očištěna touto obětí, a tak dosáhne odpuštění a zároveň i věčného odpočinutí; skrze našeho Pána ...

Obyčejná mše za všechny zemřelé věřící

Všecko jako v první mši dušičkové, kromě čtení a evangelia, které se berou z 3. *dušičkové mše, a kněz může vynechat sekvenci.*

PŘÍDAVEK

Litanie ke všem svatým

Pane, smiluj se nad námi! - Kriste, smiluj se nad námi! - Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás! - Kriste, vyslyš nás!
Otče z nebes, Bože, - smiluj se nad námi!
Synu, Vykupiteli světa, Bože, —
Duchu svatý, Bože, —
Svatá Trojice, jeden Bože, —
Svatá Maria, - oroduj za nás!
Svatá Boží Rodičko, —
Svatá Panno panen, —
Svatý Michaeli, —
Svatý Gabrieli, —
Svatý Rafaeli, —
Všichni svatí andělé i archandělé, - orodujte za nás!
Všechny svaté kůry blažených duchů, —
Svatý Jene Křtiteli, - oroduj za nás!
Svatý Josefe, —
Všichni svatí patriarchové a proroci, - orodujte za nás!
Svatý Petře, - oroduj za nás!
Svatý Pavle, —
Svatý Ondřeji, —
Svatý Jakube, —
Svatý Jene, —
Svatý Tomáši, —
Svatý Jakube, —
Svatý Filipe, —
Svatý Bartoloměji, —
Svatý Matouši, —
Svatý Šimone, —
Svatý Tadeáši, —

Svatý Matěji, —
Svatý Barnabáši, —
Svatý Lukáši, —
Svatý Marku, —
Všichni svatí apoštolové a evangelisté, - orodujte za nás!
Všichni svatí učedníci Páně, —
Všechna svatá neviňátka, —
Svatý Štěpáne, - oroduj za nás!
Svatý Vavřinče, —
Svatý Vincenci, —
Svatí Fabiáne a Šebastiáne, - orodujte za nás!
Svatí Jene a Pavle, —
Svatí Kosmo a Damiáne, —
Svatí Gervázi a Protázi, —
Všichni svatí mučedníci, —
Svatý Silvestře, - oroduj za nás!
Svatý Řehoři, —
Svatý Ambroži, —
Svatý Augustine, —
Svatý Jeronýme, —
Svatý Martine, —
Svatý Mikuláši, —
Všichni svatí biskupové a vyznavači, - orodujte za nás!
Všichni svatí církevní učitelé, —
Svatý Antoníne, - oroduj za nás!
Svatý Benedikte, —
Svatý Bernarde, —
Svatý Dominiku, —
Svatý Františku, —
Všichni svatí kněží a jáhnové, - orodujte za nás!
Všichni svatí řeholníci a poustevníci, —
Svatá Maří Magdaléno, - oroduj za nás!
Svatá Háto, —
Svatá Lucie, —

Svatá Anežko, —
Svatá Cecílie, —
Svatá Kateřino, —
Svatá Anastázie, —
Všechny svaté panny a vdovy, - orodujte za nás!
Všichni svatí a světice Boží, - přimlouvejte se za nás!
Buď nám milostiv! - Odpusť nám, Pane!
Buď nám milostiv! - Vyslyš nás, Pane!
Ode všeho zlého - vysvoboď nás, Pane!
Od každého hříchu —
Od svého hněvu —
Od náhlé a nenadálé smrti —
Od ďáblových úkladů —
Od hněvu, nenávisti a veškeré zlé vůle —
Od smilné žádostivosti —
Od blesku a zlé nepohody —
Od pohromy zemětřesení —
Od moru, hladu a války —
Od věčné smrti —
Skrze tajemství svého svatého vtělení —
Skrze svůj příchod —
Skrze své narození —
Skrze svůj křest a svatý půst —
Skrze svůj kříž a své utrpení —
Skrze svou smrt a svůj pohřeb —
Skrze své svaté vzkříšení —
Skrze své obdivuhodné nanebevstoupení —
Skrze příchod Utěšitele Ducha svatého —
V den soudný —
My hříšníci - prosíme tě, uslyš nás!
Abys nás ušetřil, —
Abys nám odpustil, —
Abys nás milostivě přivedl k pravému pokání, —
Abys dobrotivě řídil a zachoval svou svatou Církev, —
Abys apoštolského náměstka a veškerý duchovní stav milostivě udržoval ve svatém náboženství, —

Abys milostivě pokořil nepřátele svaté Církve, —
Abys křesťanským vládcům a vládám milostivě dopřál pokoje a pravé svornosti, —
Abys všechen křesťanský lid dobrotivě obdařil pokojem a jednotou, —
Abys milostivě všechny bloudící přivolal nazpět k jednotě Církve a všechny nevěřící přivedl ke světlu evangelia, —
Abys také nás milostivě posiloval a zachoval ve své svaté službě, —
Abys naši mysl milostivě povznesl k nebeským tužbám, —
Abys všechny naše dobrodince milostivě odměnil věčnými dobry, —
Abys naše duše a duše našich bratří, příbuzných a dobrodinců milostivě vytrhl z věčného zavržení, —
Abys dobrotivě dal a zachoval zemskou úrodu, —
Abys všem zemřelým věřícím milostivě dopřál věčného odpočinutí, —
Abys nás milostivě vyslyšel, —
Synu Boží, —
Beránku Boží, který snímáš hříchy světa! - Odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, který snímáš hříchy světa! - Vyslyš nás, Pane!
Beránku, Boží, který snímáš hříchy světa! - Smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás! - Kriste, vyslyš nás!
Pane, smiluj se nad námi! - Kriste, smiluj se nad námi! - Pane, smiluj se nad námi!
Otče náš ... (*potichu až k*)
℣. A neuvoď nás v pokušení.
℟. Ale zbav nás od zlého.

Žalm 69

Bože, pojď mi na pomoc, * Pane, pomáhat mi pospěš.

Ať jsou zahanbeni, ať se zastydí, * kdo mi usilují o život.

Ať ustoupí nazpět a studem se zardí, * kdo mi přejí zlé věci.

Ať odtáhnou plni hanby, * kdo se mi vysmívají.

Ať jásají a radují se v tobě všichni, kdo tě hledají, * ať vždy říkají: »Bůh buď veleben«, kdo touží po tvé pomoci.

Já pak jsem ubožák a chudák, * Bože, pojď mi na pomoc!

Ty jsi můj pomocník a můj osvoboditel, * Pane, neprodlévej.

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.

Jakož byla na počátku i nyní i vždycky, * až na věky věků. Amen.

℣. Zachraň své služebníky,
℟. Bože můj, doufající v tebe.

℣. Buď nám, Pane, opevněnou věží
℟. proti nepříteli.

℣. Nic ať proti nám nepřítel nezmůže
℟. a zlovolník ať se neopováží nám uškodit.

℣. Pane, nejednej s námi podle našich hříchů
℟. a neodplácej nám podle našich nepravostí.

℣. Modleme se za našeho svatého Otce N.:
℟. Ať ho Pán ochraňuje a zachová na živu, ať ho už na zemi oblažuje a nevydá ho na pospas jeho nepřátelům.

℣. Modleme se za své dobrodince:
℟. Pane, odplať milostivě věčným životem všem, kdo nám pro tvé jméno prokazují dobro. Amen.

℣. Modleme se za zemřelé věřící:
℟. Pane, dej jim věčné odpočinutí, a světlo věčné ať jim svítí.

℣. Ať odpočívají v pokoji.
℟. Amen.

℣. Za naše nepřítomné bratry:
℟. Zachraň své služebníky, Bože můj, doufající v tebe.

℣. Pane, pošli jim pomoc ze svatyně.
℟. A ze Sionu je ochraňuj.

℣. Pane, vyslyš mou modlitbu.
℟. A mé volání přijď k tobě.

℣. Pán buď s vámi!
℟. I s tebou!

Modleme se:

Bože, tvá vlastnost je vždy se smilovávat a odpouštět; přijmi tedy naši prosbu: aby tvá slitovná dobrotivost nás a všechny tvé služebníky milostivě zbavila pout hříchů, která nás svírají.

Prosíme tě, Pane: vyslyš naše modlitby, když tě pokorně prosíme, a netrestej nás za naše hříchy, když je vyznáváme, ale ve své dobrotivosti nám uděl odpuštění a pokoj.

Pane, prokaž nám milostivě své nevýslovné milosrdenství: zbav nás všech hříchů a vytrhni nás z trestů, které za ně zasluhujeme.

Bože, hříchem býváš urážen, pokáním usmiřován; shlédni tedy milostivě na modlitby svého lidu, který tě pokorně prosí, a odvrať od nás metlu svého hněvu, kterou si zasluhujeme za své hříchy.

Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad svým služebníkem, naším papežem N., a veď ho ve své dobrotivosti cestou věčné spásy: dej, ať žádá to, co se ti líbí, a usilovnou snahou toho dosáhne.

Bože, od tebe .pocházejí svaté tužby, správná rozhodnutí a spravedlivé skutky; dej tedy svým služebníkům ten mír, který nemůže dáti svět, ať naše srdce jsou oddána tvým přikázáním, ať pomine strach z nepřátel a naše doba je pod tvou ochranou klidná.

Vypal nám ohněm svatého Ducha ledví i srdce, Pane, ať ti sloužíme s neposkvrněným tělem a líbíme se ti čistým srdcem.

Bože, stvořiteli a vykupiteli všech věřících, uděl duším svých služebníků a služebnic odpuštění všech hříchů, ať na naše zbožné prosby dosáhnou prominutí, jak si vždy přáli.

Prosíme tě, Pane: svým vnuknutím předcházej a svou pomocí provázej naše skutky, ať každá naše modlitba i práce začíná skrze tebe, a začatá ať je skrze tebe dokončena.

Všemohoucí, věčný Bože, ty vládneš nad živými i mrtvými a smilováváš se nade všemi, o nichž už napřed víš, že vírou i skutky budou tvoji; pokorně tě tedy prosíme: aby ti, za které jsme si umínili se modlit, ať už je tento život ještě drží v těle, nebo se už zhostili těla a byli přijati do života budoucího, na přímluvu všech tvých svatých pro tvou milostivou dobrotivost dosáhli odpuštění všech svých hříchů. Skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků.

℟. Amen.

℣. Pán buď s vámi!

℟. I s tebou!

℣. Vyslyš nás všemohoucí a milosrdný Pán.

℟. Amen.

℣. A duše zemřelých věřících ať pro milosrdenství Boží odpočívají v pokoji.

℟. Amen.

SVATÁ ZPOVĚĎ

Abychom vykonali dobrou zpověď, musíme: 1. zpytovat své svědomí, abychom poznali své hříchy, 2. opravdově jich litovat, 3. rozhodně si umínit, že se jich chceme varovat, 4. upřímně a úplně se z nich vyznat knězi, 5. vykonat uložené pokání. - Na každou zpověď se připrav tak, jako by byla tvá poslední!

HŘÍCH *je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona. Především se ptej, zda ses nedopustil těžkých hříchů; hlavně z nich se musíme zpovídat. Těžkého hříchu se dopouští, kdo v nějaké důležité věci dobrovolně dělá něco, o čem ví, že to Bůh přísně zakázal. V tom případě musí ve zpovědi říci, kolikrát se to stalo. U hříchů lehkých nejsme povinni udávat počet.*

Kdo chodívá ke sv. zpovědi často (např. jednou za měsíc nebo i častěji), dovede se zpravidla na ni připravit zpaměti a nepotřebuje už k tomu tištěný seznam hříchů. K vytříbení svědomí se však každému doporučuje, aby si čas od času — nejméně jednou za rok — pozorně prošel důkladné zpovědní zrcadlo, hlavně před velikonoční sv. zpovědí.

ZPOVĚDNÍ ZRCADLO *je obšírný přehled hříchů, určený hlavně pro generální sv. zpověď. Podle této pomůcky si může každý sám vytvořit pravidlo křesťanského života. Hvězdička (*) označuje hříchy, které obyčejně bývají těžké, za jistých podmínek však mohou být i lehké. Hříchy bez hvězdičky jsou zpravidla lehké, ale za určitých okolností se mohou stát i těžkými. Takové okolnosti, které mění povahu hříchu, jsme pak povinni uvést při zpovědi. V pochybnosti se zeptej zpovědníka. Zpytuj se svědomitě, ne však úzkostlivě, aby se ti zpověď nestala nesnesitelným břemenem.*

Zpytování svědomí

Přípravná modlitba

Spravedlivý a milosrdný Bože, chci vykonat dobrou zpověď. Dej mi světlo, ať jasně poznám své hříchy. Dej mi pravou úctu a bázeň před tebou, ať jsem schopen opravdově jich litovat a rozhodně se jich zřeknout. Dej mi pokoru a sílu, ať se z nich dovedu upřímně a úplně vyznat knězi, který tě zastupuje. Pane, ty víš všecko — a ty mě máš nevýslovně rád. Důvěřuji ve tvé milosrdenství a v účinnost tvé svátosti. Dej, ať touto zpovědí naleznu pravý duševní klid a mír. Amen.

Zdrávas, Maria ...

Nejprve si odpověz na tyto otázky: Kdy jsem vykonal poslední sv. zpověď? - Nezamlčel jsem vědomě nějaký těžký hřích? * - Zapomněl jsem se z něho vyznat? - Litoval jsem opravdu svých hříchů? - Byl jsem s těžkým hříchem u sv. přijímání? * - Vykonal jsem uložené pokání?

Hříchy proti Bohu

I. Zanedbával jsem ranní a večerní modlitbu? - Byl jsem při modlitbě dobrovolně roztržitý? - Žil jsem delší dobu (několik let) bez modlitby a myšlenky na Boha? * - Zanedbával jsem hlubší poznání a vzdělání v katolické nauce? - Pochyboval jsem dobrovolně o pravdách sv. víry? * - Věřil jsem vážně pověrám (podkova, amulety, předpovídání budoucnosti z karet, hvězd, snů atd.)? * - Dělal jsem něco pověrčivého vážně? * - Ze žertu? - Zúčastnil jsem se duchařských sedánek (spiritismus)? * - Zapřel jsem svou víru? * - Za ni se styděl? * - Poslouchal jsem ochotně řeči proti víře? * - Mluvil jsem proti víře? * - Podrýval jsem takovými řečmi víru v jiných,

zvláště v nedospělých a v dětech? * - Četl jsem nevěrecké nebo protikatolické knihy, časopisy, noviny? * - Dával jsem je číst jiným? * - Byl jsem členem víře nepřátelských společností? * - Účastnil jsem se jejich schůzí a podniků? * - Chodil jsem ze záliby na bohoslužby a kázání jinověrců? * - Mám úmysl dát se po smrti zpopelnit? * - Reptal jsem proti Bohu a jeho prozřetelnosti? * - Spoléhal jsem opovážlivě na Boží milosrdenství, když jsem těžce zhřešil, a říkal: »Mám na pokání čas«, nebo »však se vyzpovídám«? - Poddal jsem se vzpurným myšlenkám proti Bohu, proti jeho přikázaním a jeho prozřetelnosti? - Připustil jsem zoufalé myšlenky?

II. Vyslovoval jsem lehkomyslně nebo v hněvu svatá jména? - Klel jsem? - Mluvil nebo psal jsem potupně a rouhavě o Bohu, o svatých, o Církvi, o svátostech nebo jiných posvátných věcech? * - Napodoboval jsem potupně svaté obřady? * - Zneuctil jsem sv. hostii, sv. kříž, sochu nebo obraz? * - Přijal jsem svatokrádežně některou svátost? * - Přísahal jsem lehkomyslně? - Přísahal jsem křivě? * - Porušil jsem svou přísahu? * - Nedodržel jsem slib daný Bohu?

III. Zanedbal jsem v neděli nebo v zasvěcený svátek vlastní vinou mši svatou? * - Přišel jsem v neděli a ve svátek na mši svatou bez vážného důvodu až po obětování, nebo odešel už před kněžským přijímáním? * - Byl jsem při bohoslužbách neuctivý nebo dobrovolně roztržitý? - Dával jsem v kostele špatný příklad: mluvil, smál se, vyrušoval druhé? - Konal jsem v neděli a zasvěcený svátek nedovolené práce bez nutné potřeby nebo bez církevního svolení? *

Hříchy proti bližnímu a proti sobě

IV. Neposlouchal jsem rodičů nebo představených? - Neuposlechl jsem je v důležité věci? * - Byl jsem k nim drzý, hrubý, vzdorovitý? - Nedbal jsem jejich rad a napomínání? - Mluvil jsem o nich urážlivě? - Styděl jsem se za ně? - Dělal jsem jim něco naschvál? - Nemodlil jsem se za ně? - Odpíral jsem rodičům povinnou pomoc v jejich stáří, nouzi, nemoci? * - Byl jsem bezcitný k starým nebo tělesnou vadou stiženým lidem? - Posmíval jsem se jim? - Brojil jsem proti řádným světským nebo církevním představeným? - Tupil jsem je nebo zesměšňoval?

(Pro *rodiče a zaměstnavatele* :) Nedal jsem své děti pokřtít? * - Nestaral jsem se o to, aby chodily do náboženského vyučování? * - Nestaral jsem se o jejich správnou výchovu, o jejich časné potřeby? - Nedbal jsem o to, aby děti, zaměstnanci a lidé mně podřízení se modlili, chodili na povinnou mši svatou a na kázání? - Nebránil jsem jim v nábožensky nebo mravně závadných věcech (knihy, časopisy, filmy atd.)? * - Trpěl jsem jim klení, krádeže, předčasné nebezpečné známosti? * - Byl jsem k nim příliš shovívavý (netrestal jejich provinění), nebo naopak krutý a nespravedlivý? - Dal jsem jim špatný příklad?

V. Zabil nebo poranil jsem někoho úmyslně (mimo nutnou sebeobranu)? * - Zavinil jsem ztrátu cizího života? * - Bil jsem někoho? - Bitím mu uškodil na zdraví? * - Nenáviděl jsem někoho? * - Záviděl? Žárlil? - Přál mu něco zlého (velkou škodu, smrt)? * - Žil jsem s někým v nenávisti a v nepřátelství? Jak dlouho? * - Nechtěl jsem odpustit a se smířit s těmi, kdo mi ublížili? * - Hádal jsem se neústupně? - Nadával jsem někomu? Vyhrožoval? - Proklel ně-

koho? * - Pomstil se těžce? * - Nenapravil jsem celou škodu, kterou jsem bližnímu způsobil? - Měl jsem sebevražedný úmysl? * - Škodil jsem sobě na zdraví nemírným pitím lihovin, kouřením, užíváním škodlivých drog, přepínáním svých sil? - Byl jsem nestřídmý v pití až k opilosti? * - Vydával jsem svůj život nebo zdraví bez vážného důvodu v nebezpečí? * - Vydával jsem svůj nebo i cizí život v nebezpečí při řízení automobilu tím, že jsem nezachovával dopravní předpisy nebo nedbal na dopravní značky? - Opominul jsem povinnou pomoc bližnímu při úrazu? * - Opominul jsem zavolat umírajícímu katolíkovi kněze? * - Uškodil jsem někomu na duši špatným příkladem, slovem, knihou? - Svedl jsem někoho ke hříchu? K těžkému? * - Přikázal jsem někomu dělat něco hříšného? K tomu radil, svolil, při tom spolupracoval, dal k tomu podnět? - Chválil jsem hřích? Omlouval? Netrestal? - Týral jsem zvířata? - Pokusil(a) jsem se způsobit potrat? * - S výsledkem? * - K tomu radil, svolil, při tom pomáhal? *

VI. Měl jsem dobrovolné zalíbení v mravně nečistých myšlenkách, představách, žádostech, v hnutích pohlavního pudu? * - Díval jsem se s nečistou zálibou na pohlavně vzrušující věci (obnažené části těla, nahotiny ve filmu, na obrazech, v knihách a časopisech)? * - Nesnažil jsem se v pokušeních proti mravní čistotě obrátit svou pozornost jinam, krátkými vzněty prosit Boha o pomoc? - Četl jsem rád knihy a časopisy nebezpečné pro mravní čistotu? * - Dával je číst jiným? * - Mluvil, zpíval jsem necudně? * - Před jinými, zvláště před nedospělými a před dětmi? * - Psal, kreslil, maloval jsem necudnosti? * - Rád naslouchal necudným řečem? * - Sahal jsem necudně na sebe nebo na jiné? * - Připustil jsem, aby se jiní ke mně nestydatě chovali? * - Provinil jsem se proti mravní čistotě hříšným skut-

kem — sám se sebou — s jinými ? * (Se svobodnými ? Vdanými ? Ženatými ? Příbuznými ?) * - Až k úplnému ukojení ? * - Měl(a) jsem hříšné styky a známosti ? * - Nechtěl jsem se varovat blízké příležitosti ke hříchu proti mravní čistotě (osoby, společnosti, místa atd.) ? * - Byla jsem jiným příležitostí k vnitřním hříchům proti mravní čistotě (nepočestným oděvem, vyzývavým chováním) ? *

(*Pro manžele* :) Zhřešil(a) jsem myšlenkami, žádostmi nebo skutky proti manželské věrnosti ? * - Odepřel(a) jsem splnit manželskou povinnost bez závažného důvodu ? * - Zabraňoval(a) jsem protipřirozeným způsobem početí dětí ? * - Žiji vlastní vinou odloučeně od své manželky — od svého manžela ? * - Dal(a) jsem vlastní vinou civilně rozloučit své církevně platné manželství ? * - Uzavřel(a) jsem sňatek pouze civilně nebo před nekatolickým duchovním, a proto před Církví neplatně ? *

VII. Přivlastnil jsem si neprávem cizí majetek — tajně (krádež) — násilím (loupež) ? Co a v jakém množství nebo v jaké ceně ? - Kupoval jsem kradené věci ? V jaké ceně ? - Přechovával je nebo zprostředkoval ? - Poškodil nebo zkazil jsem cizí majetek ? - Dopustil jsem se podvodu ? Prodával jsem méněcenné zboží za jakostní ? V nesprávné míře a váze ? - Ošidil jsem někoho ? - Poškodil jsem někoho nedbalou prací ? - Požadoval jsem za práci nebo za zboží přemrštěnou cenu ? Příliš vysoké úroky ? - Nesplácel jsem svědomitě své dluhy ? - Nenahradil jsem škodu způsobenou bližnímu ? - Promarňoval jsem lehkomyslně svůj majetek (hazardními hrami, sázkami, hýřením, kupováním zbytečných věcí apod.) ? - Byl jsem nespokojen se svým majetkem a závistivě dychtil po cizím ? - Chtěl jsem si neprávem přivlastnit cizí majetek ? - Zúčastnil jsem se nespravedlivé stávky ?

(*Pro zaměstnavatele* :) Neplatil jsem svým zaměstnancům spravedlivou mzdu ? * - Ji zadržoval ? * - Zkrátil jsem někoho v něčem ? Využíval jsem nouze a bezmocnosti svých zaměstnanců k snižování mzdy (platu) ? * - Sváděl, nutil je k práci v neděli bez závažného důvodu ? * - Propustil jsem někoho z práce nebo vykázal z bytu bez dostatečného důvodu ? *

Všechny zde uvedené hříchy proti 7. Božímu přikázání jsou těžké, jakmile postižený člověk by to cítil jakožto větší škodu. Totéž platí i o hříších proti 8. přikázání.

VIII. Lhal jsem ? - Přetvařoval jsem se ? - Klamal jsem někoho ? - Smýšel jsem neprávem o někom špatně ? - Podezříval jsem někoho ze zlých věcí bez důvodu ? - Křivě posuzoval ? - Poslouchal jsem rád řeči o cizích chybách ? - Sváděl jsem své hříchy na druhé ? - Vyjevoval jsem cizí chyby bez důvodu ? - Pomluvil jsem někoho ? - Uškodil jsem někomu svou lží nebo nactiutrháním (v řeči, v novinách) ? * - Psal jsem anonymní, tj. nepodepsané dopisy ze zlé vůle ? * - Četl jsem cizí dopisy bez dovolení příjemce nebo odesilatele ? * - Nenapravil jsem křivdu a škodu způsobenou lží nebo nactiutrháním ? - Vyzradil jsem svěřené tajemství ? - Padělal jsem úřední doklady ? * - Svědčil jsem křivě proti někomu ? *

Hříchy proti církevním přikázáním

Jedl jsem v pátek masité pokrmy ? * - Nezachoval jsem ve stanovené dny přísný půst, tj. půst od masa i půst újmy (jednodenní nasycení) ? * (*Výjimky, kdy a komu je co dovoleno v postní dny požívat, bývají každoročně uveřejněny v postním řádě, který se předčítá v kostele na počátku svatopostní doby. Dny přísného postu jsou hlavně Štědrý den, Popeleční středa a Velký pátek.*) - Zanedbal jsem předepsanou sv. zpo-

věď a sv. přijímání v době velikonoční (tj. od Popeleční středy do svátku nejsv. Trojice)? * - Neplatil jsem církevní daň (v zemích, kde je zavedena)? * - Odpíral jsem místnímu kostelu povinnou podporu? - Účastnil jsem se v době adventní nebo postní hlučných (zvláště tanečních) zábav, nebo je sám pořádal? *

Sedmero hlavních hříchů

Byl jsem pyšný? - Ctižádostivý? - Ješitný? - Marnivý v oděvu? - Zakládal jsem si příliš na svých přednostech? - Vychloubal jsem se? - Opovrhoval jsem někým? - Byl jsem sobecký? - Lakomý k sobě, k rodině, k bližnímu? - Odepřel jsem někomu almužnu? - Byl jsem hrabivý? - Poddal jsem se hnutí hněvu? - Poddával jsem se svým náladám? - Byl jsem líný v práci, v modlitbě? - Zanedbával jsem povinnosti svého stavu a povolání? - Kterého hříchu se dopouštím nejspíše a nejčastěji? (Hříchy smilstva a nestřídmosti jsou už uvedeny u V. a VI. přikázání.)

Lítost

Bez lítosti není odpuštění. Lítost je úkon rozvážené vůle; citová hnutí jsou vedlejší věc. Lítostí se duše odvrací od hříchu a obrací k Bohu. Proto lítost zahrnuje v sobě i předsevzetí rozhodně se varovat všech, zvláště těžkých hříchů, i blízké příležitosti k nim, a podle možnosti napravit škodu způsobenou bližnímu; jinak lítost není účinná. Patří k ní i rozhodnutí pilně užívat všech prostředků nutných k zachování božského života milosti, především modlitby a svátostí. — Pohleď s hlubokou vírou na kříž a chvilku uvažuj o Kristových ranách a bolestech. Snad budeš pak aspoň trochu tušit, jak hrozná věc je hřích před Bohem, když Boží Syn musel za něj tolik vytrpět, jak nesmírně tě Bůh má rád. To ti velmi usnadní opravdovou lítost. Pomůckou ti může být i tato modlitba:

Úkon lítosti

Spravedlivý a svatý Bože, ty právem trestáš každý hřích, a já jsem tolik zhřešil. Bože, buď milostiv mně hříšníkovi!

Dobrotivý a milosrdný Bože, ty jsi věčná Láska, nekonečná Krása a nejvyšší Dobro. A já jsem na tebe tak zapomínal a dával přednost nicotným a pomíjejícím věcem před tebou. Ty mě máš tak nevýslovně rád a zahrnuješ mě tolika dobrodiními, a já jsem tvou lásku splácel lhostejností a nevděkem. Můj Bože, smiluj se nade mnou!

Pane Ježíši Kriste, ty jsi z lásky ke mně nesmírně trpěl a za mne umřel na kříži, a já jsem tě tak bezcitně urážel. Upřímně lituji všech svých hříchů. Rozhodně se jich zříkám, i všeho, co k nim vede. Chci se jich s tvou pomocí opravdu varovat.

Beránku Boží, ty snímáš hříchy světa; smiluj se nade mnou! Panno Maria, matko milosrdenství a útočiště hříšníků, pros za mne, ať pokorným vyznáním svých hříchů dosáhnu odpuštění a Boží milosti. Amen.

Zpověď

Musíš-li u zpovědnice chvíli čekat, můžeš se mezitím modlit nebo ještě jednou krátce uvážit, z čeho se budeš zpovídat. Nechoď tak blízko, že bys slyšel zpověď druhých! Až na tebe přijde řada, přiklekni k mřížce, požehnej se znamením sv. kříže a řekni:

Poslední sv. zpověď jsem vykonal před ... dny (týdny, měsíci, roky). Vyznávám se před Bohem z těchto hříchů: ...

Potom vyznej jednotlivě své hříchy. U těžkých nezapomeň udat počet a okolnosti měnící povahu i druh hříchu. Nemůžeš-li si přesně vzpomenout, řekni aspoň přibližně, kolikrát se to stalo průměrně za den, za tý-

den, za měsíc, za rok. Zpovídej se zvolna, zřetelně, ale ne hlasitě. Buď upřímný a skromný, neužívej nevhodných slov a nikoho nejmenuj. Své vyznání můžeš zakončit takto:

To jsou mé hříchy. Upřímně jich lituji a chci se jich rozhodně varovat.

Kněz je povinen se tázat, je-li to nutné k úplnosti a platnosti zpovědi. Když se tě ptá, odpovídej ochotně a pravdivě. Potom pozorně vyslechni poučení a pokání, které ti kněz uloží. Když kněz zvedne pravou ruku, aby ti dal rozhřešení, bij se kajícně v prsa a říkej:

Bože, buď milostiv mně hříšníkovi! (*Nebo*:) Můj Ježíši, milosrdenství!

Rozhřešení uděluje kněz znamením sv. kříže se slovy: »Rozhřešuji tě od tvých hříchů ve jménu ✠ Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.« *Při rozhřešení se zbožně požehnej.*

Dostiučinění

Uložené pokání vykonej svědomitě. Potom poděkuj Bohu za přijatou milost — buď svými slovy, nebo touto modlitbou:

Modlitba po sv. zpovědi

Milosrdný Bože, děkuji ti celým srdcem, žes mi odpustil hříchy a dal zase svou milost. Děkuji ti za tak nesmírnou lásku. Přijmi milostivě moje nepatrné pokání. Jako další pokání chci z tvých rukou ochotně přijmout a trpělivě snášet všecka utrpení i všechny zkoušky, které v mém životě dopustíš. Své pokání pokorně spojuji s nezměrnými zásluhami Ježíše Krista, Panny Marie a všech svatých. Doplň svou milostí to, co jsem z lidské slabosti vykonal nedokonale. Dej mi světlo a sílu, ať pokračuji a vytrvám na

správné cestě. Vynahraď dobrotivě všechnu škodu, kterou jsem komu způsobil svými hříchy. Dej, ať jednou mohu obstát před tvým soudem.

Panno Maria, matko a pomocnice křesťanů, upřímně tě prosím o tvou ochranu a přímluvu. Vypros mi od Pána dar vytrvalosti v dobrém, ať odolám každému pokušení a nikdy se už nedopustím těžkého hříchu. Panno neposkvrněná a prostřednice všech milostí, oroduj za mne!

Můj strážný anděli, provázej mě na každém kroku a ochraňuj mě proti úkladům zlého ducha. Pomáhej mi plnit svědomitě své povinnosti a užívat všech prostředků, abych nikdy neztratil božský život milosti, nýbrž aby se v mé duši stále více rozvíjel až k blaživému patření tváří v tvář na Boha v nebi. Amen.

MODLITBY K SV. PŘIJÍMÁNÍ

Kdo se při mši sv. pozorně modlí z misálku stejné modlitby jako kněz u oltáře, je na sv. přijímání dobře připraven. Vždyť mešní texty a modlitby skýtají dosti vhodných myšlenek a pohnutek k úkonům ctností, které zahrnuje dobrá příprava k obětní hostině: k víře, naději a lásce, k pokoře, lítosti a touze po spojení s Pánem Ježíšem. Svou přípravu však může každý podle své potřeby prohloubit několika krátkými vzněty duše před samým přijímáním. Pomůckou k tomu je osvědčená stručná úvaha o těchto otázkách: 1. Kdo *ke mně přichází? - Můj Pán a můj Bůh! Věřím a klaním se mu.* — 2. Ke komu *přichází? - K nehodnému a slabému člověku. - Pane, nejsem hoden ... Bože, buď milostiv mně hříšníkovi!* — 3. Proč *přichází? - Protože mě nesmírně miluje a chce mi dát tolik milosti, abych dosáhl věčně blaženého života. - Ježíši, miluji tě! Toužím po tobě! Přijď! Bez tebe nemohu být opravdu šťasten a věčně blažen.*

Podobně může každý vlastními myšlenkami a slovy vykonat své díkůčinění po sv. přijímání, když v krátké úvaze o stejných otázkách se pokloní Pánu Ježíši, poděkuje mu a poprosí ho o dary potřebné pro časný i věčný život. Kdo se při mši sv. modlí z misálku mešní modlitby a přijme tělo Páně, připojí podle možnosti a osobní potřeby aspoň krátké soukromé díkůčinění až po mši svaté. Často bude k tomu mít kdy už po přijímání, zvláště když kněz rozdává tělo Páně delší dobu.

Naznačeným způsobem může svou přípravu k sv. přijímání i díkůvzdání po něm vykonat i ten, kdo nemá s sebou modlitební knihu, nebo kdo jde ke stolu Páně mimo mši svatou.

Má-li svaté přijímání přinášet užitek pro náš křesťanský život, je k duchovnímu »zažívání« nebeského pokrmu po svatém přijímání zásadně důležitá právě

osobní vnitřní modlitba — spíše rozjímavá než jenom naučená nebo čtená — ve tvaru rozhovoru s Kristem Pánem. Další modlitby k přijímání mají k tomu být jen ukázkou a pomůckou.

Před přijímáním

Pane Ježíši Kriste, neodvážil bych se přistoupit k tvému stolu, kdybys nebyl řekl: » Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má věčný život « a » Nebudete-li jísti tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě života «. Ty víš, jak jsem hříšný, ubohý a slabý. Právě proto mě zveš: » Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste přetíženi, a já vás občerstvím. « Upřímně tedy toužím přijmout tě v oltářní svátosti. Jak neproniknutelné to tajemství! Jak obdivuhodná to hra božské lásky! Pevně však věřím tvým divotvorným slovům, která dodnes tajemně pronášíš ústy svých kněží. Věřím, že jsi Syn Boha živého, zde skutečně a podstatně skrytý pod svátostnou způsobou.

Uvážím-li, kdo jsi ty a co jsem já, chtěl bych jako tvůj apoštol Petr zvolat: » Pane, odejdi ode mne, protože jsem hříšný člověk. « A s pokorným setníkem v evangeliu vyznávám: » Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu. « Ty však jsi můj Vykupitel a Spasitel. Z bezmezné lásky ses stal člověkem, abys ve smrtelném těle s námi sdílel obtíže a strasti pozemského života. Z nepochopitelné lásky jsi za nás na kříži vytrpěl nevýslovná muka a podstoupil potupnou smrt, abys nás vykoupil z našich hříchů, usmířil za nás nebeského Otce a získal nám věčný život v bezměrné radosti. Svou lásku jsi nám prokázal až do krajnosti, když večer před svým umučením — právě tu noc, kdy jsi byl zrazen — ustanovils tuto nejsvětější svátost. V ní se nám nabízíš za pokrm pro naši duši, abys ji očistil od veškeré špíny zla a

zahrnul ji svými nadpřirozenými dary, abys ji živil k životu věčnému. Neochvějně tedy doufám, že mi chceš odpustit hříchy a dát všecko, co potřebuji k životu podle vůle tvého Otce.

Pane Ježíši, jak jsi k nám dobrý, jak nevýslovně nás máš rád! Chceš nám dát pravé štěstí a nekonečnou blaženost, a my tomu obyčejně tak málo rozumíme. I já tě chci milovat nade všecko, celým srdcem, celou duší, všemi silami. Odpusť, že jsem tvou nesmírnou lásku tak nevděčně splácel lhostejností a urážkami. Lituji upřímně všeho, čím jsem zranil tvé předobré Srdce. Pane, řekni jen slovo, a má duše bude uzdravena. Pane Ježíši, přijď a očisť mě, přijď a posilni mě, přijď a zůstaň ve mně! Amen.

Při přijímání

Když kněz ukazuje svatou hostii, podívej se na ni a s vírou si v duchu řekni: » Hle, Boží Beránek, který snímá hříchy světa. « *Pak se třikrát bij v prsa a s ostatními se modli*: » Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu, ale řekni jen slovo, a má duše bude uzdravena. « *Znovu vnitřně oživ touhu po Spasiteli podobnými slovy jako v poslední větě předešlé modlitby před přijímáním. Při podávání se dívej ne knězi do očí, ale na svatou hostii. Když ti ji kněz pokládá na jazyk, modli se v duchu spolu s ním*: » Tělo našeho Pána Ježíše Krista zachovej mou duši k věčnému životu. Amen. «

Po přijímání

Nejprve se po několik okamžiků snaž o prostý klid srdce a ve vnitřní usebranosti si živě uvědom své spojení se svým Pánem a Bohem. Spíše se zaposlouchej do svého nitra, co on ti chce říci, než abys na něj hned

spustil příval slov. Přitom ti mohou v mysli zvolna a opětovně zaznívat slova některé stručné vznětové modlitby, která tě chytne za srdce, např.: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!« - »Můj Pán a můj Bůh.« - »Můj Bůh - mé všecko!« - »Můj Ježíši, ty jsi můj a já jsem tvůj.« - »Žiji už ne já, žije ve mně Kristus.« - »Čím se odměním Pánu za všecko, co mi udělil?« *Teprve potom se můžeš věnovat dalším svým osobním modlitbám, nebo se modlit z misálu anebo z nějaké knížky, kupř. takto:*

»Ó svatá hostino! V tobě se přijímá Kristus - slaví se památka jeho umučení - duše se naplňuje milostí - a dává se nám záruka budoucí slávy.«

Přivítání

Pane Ježíši Kriste, pod svátostnou způsobou chleba nyní skutečně přebýváš v mém nitru, ty, nekonečný Syn Boží. Věřím, že jsi pravý Bůh a pravý člověk v jedné osobě. V hluboké úctě se ti klaním jako svému Pánu a Bohu.

Jásot duše

Pane Ježíši, má duše touží po radosti, která nemá mezí, po štěstí, které nezná konce. A nic na světě nemůže tu nenasytnou touhu úplně a trvale ukojit. Jenom ty: věčná Pravda, bezmezná Láska, nekonečná Krása, nejvyšší Dobro. Proto ke mně přicházíš. Milovaný Ježíši, teď jsi můj: můj Bůh a mé všecko! Jak nevýslovně mě máš rád. Můj Ježíši, ty jsi můj a já jsem tvůj. Vždycky jsi mě už miloval, dříve než já tebe, a teď ses mi úplně dal v hostině své lásky. Pod jednou svátostnou způsobou jsi mi dal obojí: své přesvaté tělo i svou předrahou krev. Své tělo obětované na kříži a zase vzkříšené k novému životu, znovu spojené s krví i s duší a dokonale oslavené,

nyní trůnící po pravici věčného Otce v nebeské slávě. Svou nadzemskou slávou, kterou skrýváš v tomto andělském chlebě, chceš prozářit mou duši, a tak připravit i mé tělo na slavné vzkříšení. Čím se ti mohu odměnit za tvou nesmírnou lásku?

» Dnes se dostalo spásy tomuto domu. « Tato slova jsi pronesl, když ti celník Zacheus otevřel nejen svůj dům, ale i své srdce. Jak zahořel láskou k tobě, jakmile tě poznal. A skrze tvou svatou přítomnost se z něho stal úplně nový člověk. - I tobě se dnes dostalo spásy, duše má, skrze tvého Spasitele Ježíše. Jak mu poděkuješ za jeho božské dary? - Pane Ježíši, co ti mohu dát? Vždyť všecko, co jsem a mám dobrého, je od tebe. A to zlé a narušené je ve mně mou a lidskou vinou. Dal ses mi celý, abych i já byl celý tvůj. Ty chceš ne pozemské dary, ale moje srdce. Jako Zacheus ti je chci otevřít, aby bylo celé tvoje. Rozněť v něm svou lásku, ať jsem s tebou vždy spojen co nejtěsněji. Ať její oheň ve mně stráví všecko, co ti překáží a co se ti nelíbí. Nedopusť, abych se kdy od tebe odloučil těžkým hříchem.

Prosby

Můj Pane Ježíši, jsem-li s tebou tak těsně spojen, pak ti mohu a musím být stále podobnější. Ježíši, tichý a pokorný srdcem, dej, ať se moje srdce podobá Srdci tvému. Přijal jsem tě, a i ty mě chceš přijmout — pojmout do sebe, abych byl živým a plodným údem tvého tajemného těla — tvé Církve. Ne lidem se chci líbit, ale jen tobě. Dej, ať toto svaté přijímání ve mně rozmnoží a upevní milost a víru, ať posílí mou dobrou vůli a trpělivost, utlumí hříšnou žádostivost, rozohní pravou lásku k Bohu a k bližnímu, prohloubí poslušnost, pokoru a bázeň před tebou. Ať ve mně upokojí a ukázní všecka nezřízená hnutí těla i ducha, ať je mi jistou ochranou proti úkladům

všech mých viditelných i neviditelných nepřátel, ať mě nerozlučně připoutá k tobě, jedinému a pravému Bohu.

Pane Ježíši, tys řekl: »Já jsem Cesta, Pravda a Život ... Já jsem Světlo světa ... « Chci tedy zase vzít na sebe svůj kříž a následovat tě na každém kroku. Kéž z tebe do mne vyzařuje nadzemské světlo a nadlidská síla tvé milosti a lásky. Posiluj mě, ať dovedu statečně snášet všecko těžké a nepříjemné, co mě potká v denním životě, a rozhodně se zřeknout všeho, co je hříšné. Ukaž mi, co je vůle tvého Otce, a pomáhej mi vytrvale ji vykonávat tak, jak ji poznávám. Nadchni mě horlivostí v tvé svaté službě, ať hladovím a žízním po tvé spravedlnosti, ať mě tvá láska ustavičně pudí k dobru. Provázej mě svým požehnáním, ať všecko, co myslím, mluvím, konám a trpím, slouží tobě i tvému Otci k oslavě. Spojen s tebou mu zasvěcuji své tělo i svou duši, rozum i vůli, všecky schopnosti a síly. Pane Ježíši, všecko s tebou, z lásky k tobě a pro tebe k větší cti a slávě tvého Otce.

Přímluvy

Pane Ježíši, vylej svou milost a své požehnání na všecky lidi dobré vůle, zvláště na svou svatou Církev na celém světě v čele se svatým Otcem a všemi jejími pastýři. Braň a ochraňuj ji proti úkladům všech nepřátel. Dej, ať všichni jsou jedno, jako ty s námi a tvůj Otec s tebou, tak aby všichni byli jedno v tobě, aby byl skutečně jeden ovčinec a jeden pastýř. Nevěřícím dej poznat pravdu, aby se obrátili k pravé víře, bloudící přiveď na správnou cestu, hledajícím dej světlo a jistotu pochybujícím, dej důvěru a statečnost těm, kdo pozbývají odvahy, vlej svou lásku do vlažných a vychladlých srdcí. Smiluj se nad strádajícími a trpícími, pomoz jim v pravý čas. A boha-

tým otevři jejich srdce i ruku, aby nebyli věčně zavrženi. Žehnej duchovním i světským představeným, ať svůj úřad zastávají moudře a spravedlivě, ať jsou vlídní a plní porozumění vůči svým podřízeným. Rodičům dej obětavou lásku, dětem vděčné a poslušné srdce. Posiluj misionáře a průkopníky v jejich vyčerpávající práci pro tvé království. Hříšníky a své nepřátele strhni na své milosrdné Srdce. Zvláštní pozorností a láskou zahrň ty, kdo musí odpírat těžkým pokušením, kdo trpí pro tvou spravedlnost, všecky nemocné a umírající. Smiluj se nad dušemi v očistci, především nad těmi, na které nikdo nepamatuje, a ukrať jejich očistná muka. Všem zemím a národům, zvláště naší vlasti, dej jistou svobodu a pravý mír. Pomáhej všem věřícím, ať jsou stateční, horliví v tvé službě a vytrvalí v dobrém. Dej jim všem takovou víru, lásku a úctu k nejsvětější svátosti, aby tvé přesvaté tělo přijímali co nejčastěji a s opravdovým užitkem. A přiveď nás všecky až k oné nevýslovné hostině, kde se svým Otcem a s Duchem svatým jsi ustavičná radost, bezmezně blaživá lahodnost, dokonalé nasycení, nepomíjející blaženost a nekonečné štěstí na věčné věky. Amen.

Kdo je obdařen vnitřním vzmachem ducha, nepotřebuje už » berly « knižních modliteb. Přesto však nebude zanedbávat ani modlitby ústní a církevně formulované, zvláště společné, a především ty, které jsou obdařeny odpustky. Obojí prvek — osobní i všeobecný — má se při modlitbě a při sv. přijímání navzájem doplňovat. Uvádíme ještě některé vhodné odpustkové modlitby po přijímání :

Modlitba sv. Ignáce z Loyoly

Duše Kristova, posvěť mě. - Tělo Kristovo, zachraň mě. - Krvi Kristova, opoj mě. - Vodo z boku Kristova, umyj mě. - Utrpení Kristovo, posilni mě,

- Dobrý Ježíši, vyslyš mě. - Do svých ran mě ukryj. - Nedej, abych se od tebe odloučil. - Od zlého ducha mě ochraň. - V hodinu smrti mě povolej. - A k tobě přijít mi přikaž, - abych s tvými svatými tě chválil na věky věků. Amen.

(*Odpustky 7 let, recituje-li se zbožně po sv. přijímání, jinak jen 300 dní; plnomocné jednou měsíčně za obvyklých podmínek.*)

Modlitba před obrazem Ukřižovaného

Ó dobrý a nejmilejší Ježíši, hle, já před tvou tváří padám na kolena a s co největší horoucností duše tě prosím a snažně žádám, abys mi vtiskl do srdce živé vzněty víry, naděje a lásky a pravou lítost nad mými hříchy i nezlomnou vůli je napravit, když s hlubokým pohnutím a bolestí duše uvažuji o tvých pěti ranách a v duchu na ně patřím, maje na zřeteli to, co už prorok David, ó dobrý Ježíši, o tobě předpověděl: »Probodli mi ruce i nohy, spočítali mi všechny kosti« (*Žl* 21, 17-18).

Touto modlitbou může získat plnomocné odpustky každý po sv. přijímání, když vykoná i sv. zpověď a přidá jakoukoli modlitbu na úmysl svatého Otce. Jinak můžeme získat za každou zbožnou recitaci 10 let odpustků.

Chvalozpěv Panny Marie (*Magnificat*)

Velebí má duše Pána,
Jásá můj duch, že můj Bůh přináší spásu.
Protože milostivě shlédl na svou nepatrnou služebnici. Hle, od této chvíle mě budou blahoslavit všechna pokolení,
Protože veliké věci na mně vykonal Mocný, ten, jehož jméno je svaté;

Jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení
k těm, kdo se ho bojí.
Mocně se teď projevuje jeho ruka. Rozprašuje ty,
kdo mají srdce plné pýchy,
Sesazuje mocné z trůnu, a povyšuje ponížené.
Hladové sytí dobrotami, a bohaté posílá pryč
s prázdnou.
Ujal se svého služebníka Izraele, protože se roz-
pomenul na své milosrdenství
Vůči Abrahámovi a jeho potomkům na věky, jak
to slíbil našim předkům.
Sláva Otci i Synu i Duchu svatému,
jakož byla na počátku i nyní i vždycky, až na věky
věků. Amen.

(*Odpustky 3 let kdykoliv, v sobotu a na mariánský svátek 5 let, plnomocné za obvyklých podmínek jednou měsíčně, recituje-li se zbožně každý den po celý měsíc.*)

PŮST PŘED SV. PŘIJÍMÁNÍM

je zjednodušen papežským rozhodnutím, které začíná slovy »Sacram communionem — Svaté přijímání«, a s platností od 25.3.1957 upraven takto:

1. Kdo chce přistoupit ke stolu Páně, musí se před sv. přijímáním (kněží před svou mší sv.) *po 3 hodiny zdržet každého pevného pokrmu a nápojů obsahujících alkohol, po dobu jedné hodiny i nápojů nealkoholických, kromě vody.* Pití vody, jak ji nacházíme v přírodě (bez umělého příměsku, tedy i minerálky), tento eucharistický půst neporušuje. Tento předpis platí pro *každé* svaté přijímání, ať už při mši, nebo mimo mši, ať přijímáme v kteroukoli denní nebo noční dobu, tedy i při půlnoční mši. Eucharistickým postem nejsme však vůbec vázáni v nebezpečí života.

2. *Nemocní*, i když nejsou upoutáni na lůžko, mohou pít *nealkoholické nápoje a užívat všechny skutečné léky* v pravém smyslu slova, ať tekuté, nebo pevné, před svatým přijímáním (kněží před svou mší sv.) *bez jakéhokoliv časového omezení* a bez zvláštního dovolení kněze nebo zpovědníka.

3. Svatý Otec však v onom rozhodnutí vyzývá věřící, aby zachovávali *dobrovolně* i v budoucnu dřívější přísný způsob eucharistického postu, pokud jim to dovolují okolnosti nebo zdraví; ale nikdo k tomu není zavázán. Kdo pak užijí zmíněných ulehčení, mají poskytnuté úlevy nahradit příkladem vzorného křesťanského života, zvláště skutky pokání a křesťanské lásky.

POZNÁMKY K ILUSTRACÍM

1. Před titulním listem: *Kristus* — záběr z okenní malby, kolem r. 1400.
2. Před stranou 97: *Poslední večeře Páně* — záběr z okenní malby, kolem r. 1400.
3. Před mešním kánonem (u str. 225): *Golgota* — dřevoryt, kolem r. 1450.
4. Před stranou 289: *Nejsvětější Trojice* — dílo mistra El Greca (1550-1614).

Zde v misálku jsou zařazeny v tomto smyslu:

1. *Kristus*: Mše svatá je setkání s živým Kristem v eucharistickém tajemství. On je naše Cesta, Pravda a náš Život, Začátek i Konec, naše všecko.

2. *Poslední večeře*: Mši svatou ustanovil Kristus ve večeřadle nejen jako svátostnou hostinu, ale i

jako oběť, jak vyplývá z jeho slov nad chlebem a vínem. Chtěl, aby se v mešní oběti na věčnou památku nekrvavě zpřítomňovala jeho krvavá oběť kalvárská, aby všichni mohli mít na ní účast a přivlastňovat si její účinky.

3. *Golgota*: V každé mši svaté se na našich oltářích k naší spáse znovu tajemně vztyčuje Kristův kříž. Přitom jsme mu tak blízko jako Panna Maria se svatým Janem na Golgotě.

4. *Nejsvětější Trojice*: Svou obětí na kříži vtělený Syn Boží nevýslovně oslavil trojjediného Boha a vzdal mu nejdokonalejší díky; usmířil ho za hříchy všech lidí a získal nám všechny nadpřirozené Boží dary, především účast na nekonečném životě Boží Trojjedinosti. V každé mešní oběti se můžeme zúčastnit této vrcholné oslavy Boha, tohoto nejlepšího díkůvzdání i usmíření a nejúčinnějších proseb skrze Krista, našeho Pána. Skrze něho se pak obětní hostinou udržuje a roste živé spojení a společenství s trojjediným Bohem, které začíná skrytě skrze posvěcující milost v čase a vyvrcholí v blaživém požívání Boha ve věčné slávě. Svaté přijímání je nejen pouto a záruka tohoto spojení, ale zároveň i pouto, zdroj a symbol obdivuhodné jednoty věřících ve společenství tajemného těla Kristova, tj. jeho Církve, které má svůj vzor i poslední cíl ve věčném společenství Boží Trojjedinosti.

Seznam úryvků Písma sv.

užitých v tomto misálku

Mt Str.

1, 1-16 421
18-21 365
2, 1-12 82
13-18 74
4, 1-11 113
18-22 350
5, 1-12 459
20-24 302
6, 16-21 110
24-33 322
7, 15-21 306
8, 1-13 89
23-27 92
9, 1-8 330
9-13 433
18-26 341
10, 34-42 391
11, 2-10 54
25-30 363
13, 24-30 94
31-35 95
44-52 407
54-58 377
16, 13-19 396
24-27 436
17, 1-9 115
18, 1-10 439
23-35 336
19, 3-6 470
20, 1-16 98
20, 20-23 405
21, 1-9 129
22, 1-14 332
15-21 339
34-46 328
23, 34-39 70
24, 15-35 345
26, 36-75 135
27, 1-60 137
28, 1-7 198
18-20 289

Mk

7, 31-37 315
8, 1-9 304
16, 1-7 262
14-20 278

Lk

1, 26-38 52
39-47 400
41-50 413
57-68 394
2, 1-14 63
15-20 65
21 78
22-32 360
33-40 76
42-52 84
3, 1-6 58
5, 1-11 300

Lk Str.

6, 12-19 419
7, 11-16 324
8, 4-15 101
10, 1-9 372
23-37 317
11, 5-13 374
14-28 118
14, 1-11 326
16-24 295
15, 1-10 298
16, 1-9 308
17, 11-19 320
18, 9-14 313
31-43 104
19, 1-10 449
41-47 311
21, 25-33 50
24, 13-35 264

Jan

1, 1-14 67
19-28 56
2, 1-11 87
3, 1-15 378
16-21 287
4, 46-53 334
5, 25-29 463
6, 1-15 120
37-40 465
51-55 466
56-59 294
8, 46-59 123
10, 11-16 269
11, 21-27 476
12, 24-26 411
31-36 425
13, 1-15 144
14, 1-13 381
15-21 282
23-31 285
15, 17-25 456
15, 26 - 16, 4 280
16, 5-14 273
16-22 271
23-30 275
18, 1-40 153
33-37 454
19, 1-42 156
25-27 417
31-37 388
20, 19-31 267
24-29 354
21, 19-24 72

Skt

1, 1-11 277
15-26 362
2, 1-11 283
4, 8-12 79
6, 8-10 69
7, 54-59 69
10, 37-43 263
42-48 286
12, 1-11 395
19, 1-8 281

Řím

1, 1-6 60
6, 3-11 303

Řím Str.

6, 19-23 306
8, 12-17 308
18-23 299
10, 10-18 349
11, 33-36 289
12, 6-16 86
16-21 88
13, 8-10 92
11-14 49
15, 4-13 53

1 *Kor*

1, 4-8 330
4, 1-5 58
9-15 404
5, 7-8 261
9, 24 - 10, 5 97
10, 6-13 310
11, 20-32 143
12, 2-11 312
27-31 419
13, 1-13 103
15, 1-10 314
51-57 461

2 *Kor*

3, 4-9 316
6, 1-10 112
8, 16-24 451
9, 6-10 411
11, 19 - 12, 9 100

Gal

3, 16-22 319
4, 1-7 75
22-31 119
5, 16-24 321
5, 25 - 6, 10 323

Ef

2, 19-22 353
3, 8-19 387
3, 13-21 325
4, 1-6 328
7-13 455
23-28 332
5, 1-9 117
15-21 334
22-33 469
6, 10-17 336

Fil

1, 6-11 338
2, 5-11 133
3, 17 - 4, 3 340
4, 4-7 56

Kol

1, 9-14 344
12-20 453
3, 1-4 198
12-17 84
23-24 376

1 *Thes*

1, 2-10 95
4, 1-7 114
13-18 473

Tit Str.
2, 11-15 62
3, 4-7 64

Žid
1, 1-12 66
5, 1-6 368
7, 23-27 401
9, 11-15 122

Jak
1, 17-21 273
22-27 275
5, 16-20 374

1 *Petr*
2, 11-19 270
21-25 269
3, 8-15 301
4, 7-11 279
13-19 437
5, 6-11 297

2 *Petr*
1, 16-19 409

1 *Jan*
3, 13-18 295
5, 4-10 266

Zjev
1, 1-5 439
7, 2-12 458
14, 1-5 73
14, 13 466
21, 2-5 448

Gn
1, 1 - 2, 2 181

Ex
12, 1-11 152
14, 24 - 15, 1 184
23, 20-23 442

Dt
31, 22-30 186

Jdt
13, 22-25 412
15, 10 412

Přís
8, 22-35 351
31, 10-31 406

Velp
2, 8-14 399

Moudr
5, 1-5 380
6, 10-22 435
10, 10-14 391

Sir
15, 1-6 71
21, 26-31 383

Sir Str.

24, 5.7.9-11 385
24, 23-31 416
31, 8-11 414
45, 1-6 364

Iz

4, 2-6 185
7, 10-15 51
49, 1-7 393
60, 1-6 81
66, 12-14 443

Ez

1, 10-14 371

Oz

6, 1-6 150

Joel

2, 12-19 109

Mal

3, 1-4 360

2 *Mak*

12, 43-46 464

POZNÁMKY K PŘEKLADU MEŠNÍHO KÁNONU

Prameny: *J. A. Jungmann SJ*: » *Missarum sollemnia* «, *genetický výklad mše svaté, 2 díly, celkem* 1292 *stran*, 4. *vydání* 1958, *Herder, Vídeň*; » *Der Gottesdienst der Kirche* «, 272 *stran*, 1. *vyd.* 1955, *Tyrolia v Innomostí*. - » *Neue deutsche Uebersetzung des Kanons* « (*Ein Vorschlag der Liturgischen Kommission*), *Liturgisches Jahrbuch* 1952, *II.* 2, *Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung in Münster-Westfalen*. - *J. A. Jungmann SJ*: » *Zur neuen Uebersetzung des Canon Missae* «, *Liturg. Jahrbuch* 1954, *IV*, 1.

Mešní kánon má jako latinská umělecká řečnická próza poetický ráz. Projevuje se to hlavně stylistickým řaděním dvou až tří stejnoznačných výrazů za sebou, např. » rogamus ac petimus «, » dona ... munera ... sacrificia «, » donis ac datis « apod. V češtině se to ovšem nedá vždy překládat doslovně, a nepociťovalo by se to ani jako básnický prvek, protože v české poezii platí docela jiné zásady. Latinské výrazy toho druhu tedy často spojujeme opisem, hlavně tam, kde nám v češtině chybí další stejnoznačné slovo (např. » dona - munera - sacrificia «, » donis ac datis «). Zde by jinak doslovný překlad působil na inteligentního čtenáře nezvykle.

TE IGITUR

(ut dona) *accepta habeas* může znamenat dosl. » abys (tyto dary) považoval za příjemné «, » aby ti byly milé «, » aby sis je oblíbil «, nebo také prostě » abys je přijal «. Vždyť jakmile Bůh na dary » milostivě shlédne « nebo si je » oblíbí «, tím už je vlastně přijal. Překládáme » abys se zalíbením přijal «, abychom to odlišili od pouhého » accipias « a zachovali odstín » milé dary «. Podobně i v druhé modlitbě po proměňování (Supra quae).

Výrazem *dona* se označují obyčejné dary ve smyslu všeobecném, *munera* znamenají dary přinášené při veřejné službě podle stanoveného řádu, *sacrificia* jsou posvátné dary, které zasvěcujeme Bohu. Toto zjevné stupňování stejného pojmu se snad trochu dalo zachytit rozvedením slova » munera «: » které ti věnujeme «.

dignari (= ráčit) překládáme výrazem » milostivě «, » dobrotivě «.

cultores fidei jsou biskupové : o nich se v nejstarších dobách převážně užívalo tohoto výrazu ; oni spolu s papežem rozhodují, která nauka je katolická a apoštolská, oni dbají o to, aby se udržela ryzí a stále se šířila. Naznačuje to i spona » una cum « : v Církvi se vždy zdůrazňovalo společenství biskupů s papežem, nikdy však zvlášť jednota papeže s věřícími, která je už obsažena v jeho společenství s biskupy. Ostatní věřící jsou zde zahrnuti už pod pojmem » Ecclesia «, zvlášť zdůrazněna a uvedena je pouze církevní hierarchie.

fides (= víra) se zde chápe v objektivním smyslu s významem » křesťanská nauka «.

MEMENTO VIVORUM

fides - devotio : » fides « (= víra) je vnitřní základní postoj křesťana k životu, který se ve všem opírá o Boží slovo a zaslíbení, » devotio « znamená ochotu řídit se » vírou « s bezvýhradnou věrností i zevně ve svém jednání, tedy » oddanost «.

vel : zde ve smyslu » et « = a (také).

pro redemptione animarum suarum je narážka na Žl 48, 8.9 : » Non dabit Deo ... pretium redemptionis animae suae «. Memento naopak říká : » oběť chvály ... jako výkupnou cenu za svou duši «, protože v NZ už máme vykupitelskou oběť Kristovu. V češtině by však výraz » vykoupení « nebo » výkupná cena « mohl vést k věroučným nejasnostem : z kázání i z katechese je všeobecně známo, že » Kristus nás už všechny vykoupil, ale dosud nejsme věčně zachráněni nebo spaseni «. Proto překládáme (ve shodě s Jungmannem) : » aby jejich duše byla zachráněna «.

salus et incolumitas : » salus « znamená v církevní mluvě věčnou spásu duše, » incolumitas « časné blaho, tj. stav, kdy se člověku dobře daří ve smyslu 4. Božího přikázání (tedy ne pouze » bezpečnost «).

reddunt vota sua je vzato ze Žl 49, 14 : » Immola Deo sacrificium laudis, et redde Altissimo vota tua. « » Vota « však zde v kánonu neznamená » sliby « jako v žalmu, nýbrž v přizpůsobeném smyslu » (slíbené) dary «.

COMMUNICANTES

Tato modlitba netvoří gramaticky samostatný celek, nýbrž je to jen pokračování modlitby předešlé: » Pane, pamatuj na ně na všecky, kteří zde při oběti stojí před tebou, ne sami, ale patří k zástupu tvých vykoupených, jehož přední řady už vešly do tvé slávy. « V některých starých rukopisech misálu jsou » Memento « a » Communicantes « spojeny v jednu modlitbu. K rozdělení došlo asi z grafických důvodů, když se její druhá část (od slova » communicantes «), rozšířená vložkami na hlavní svátky, začala psát a později otiskovat zvlášť, a tak vznikly různé druhy » Communicantes «.

Communicantes = ve svatém společenství s Církví bojující i vítěznou.

HANC IGITUR

oblatio zde znamená obětní dar. Užíváme množného čísla, aby se to lépe hodilo do souvislosti s první modlitbou kánonu a s koncem modlitby » Quam oblationem «.

servitus nostra = nos servi (v podobném smyslu jako zastaralý český obrat » oznamuje se láskám vašim «, nebo » vaše blahorodí « místo » urozený pane «).

familia: tj. křesťané jako rodina Božích dětí (Bůh jako » pater familias «).

in sua pace disponas jsme museli opsat, protože » pořádat v pokoji « je v češtině dvojznačné, podobně jako zastaralé » ostříhat v pokoji «.

QUAM OBLATIONEM

placatus: zde ve významu » laskavě «, » milostivě «.

adscriptam: výrazu » ascribere « (s významem » attribuere «) se užívalo už v pohanském Římě ve smyslu » zasvětit něco bohům «.

ratum facere = schválit, potvrdit.

dignari (= ráčit) opisujeme slovem » milostivě « nebo » dobrotivě «.

rationabilis je latinský překlad řeckého slova » logikos « (= duchovní, zduchovnělý, Duchem proniknutý): srov. Řím 12, 1; 1 Petr 2, 2.5. Výrazem » oblatio rationabilis « označovali křesťané v prvních stoletích svou oběť eucharistickou (nadhmotnou, duchovní) v protikladu k obětem pohanským.

acceptabilis (scil. Deo): v českém znění musíme doplnit: *tebe* hodné (tobě milé).

UNDE ET MEMORES

memores: jsme pamětlivi, slavíme památku; je to víc než pouhá vzpomínka, která bývá jen chvilková a přechodná. »Pamatovat na někoho« naproti tomu vyjadřuje živý poměr a vztah k osobě, která je nám vážená, drahá, milá, tj. s vděčností a láskou na něj často nebo i stále myslit, ustavičně a trvale ho chovat v živé paměti a projevovat to i navenek: dávat mu to najevo dopisy, dary, slavností k jeho poctě apod. Tedy výstižněji: »slavíme památku«, vždyť ta slova navazují na Kristův příkaz: »Dělejte to na mou památku.«

SUPPLICES TE ROGAMUS

ex hac altaris participatione překládáme proti Jungmannovi ve smyslu okružníku Pia XII. o posvátné liturgii, kde svatý Otec ta slova uvádí v tomto vztahu: »účastni *tohoto* oltáře«; podle Jungmanna »toho (= nebeského) oltáře (před tváří Boží velebnosti)«.

MEMENTO MORTUORUM

signum fidei (znamení víry) je svátost křtu.

per *eundem* Christum ... (skrze »téhož« Krista): v češtině slovo »téhož« vynecháváme jako liturgický archaismus. Je to čistě latinský obrat a vazba, která se v české skladbě nedá dobře vyjádřit. Podobně i v propriu ve rčení »téhož Ducha svatého«.

NOBIS QUOQUE

aestimator meriti: »meritum« se tady chápe ve významu »odměna i trest«, spíše to druhé, jak naznačuje další »veniae largitor«. Tedy: »Neber v úvahu *to*, *co zasluhujeme*«, totiž buď odměnu, nebo trest (demeritum).

PER QUEM HAEC OMNIA

bona creas: tvoříš všecko »jakožto dobré« (»dobře«) je nutno opsat: »všecky tyto dary stále tvoříš, takže jsou dobré, skrze něho je posvěcuješ«.

Z DOSLOVU K I. VYDÁNÍ

Při překládání jsem se řídil podobnými zásadami jako P. dr. Ondřej M. Petrů ve svém Apoštoláři: na rozdíl od P. Schallera a pana kanovníka Stříže jsem upustil od překladu příliš doslovného, aby tím více vynikl smysl, který jsem se snažil vyjádřit ve shodě s dnešní českou skladbou. Přitom jsem se držel pokud možno přesně latinského znění, jak je Římský misál převzal z Vulgáty a z nejstaršího latinského překladu Písma sv., zvaného Itala. V tom smyslu jsem všude tam, kde to bylo nutné, ve shodě s P. dr. Petrů upravil novozákonní texty, kterých jsem užil z Evangelií a z Apoštoláře, přeložených z původního řeckého znění a vydaných v Římě v letech 1951 *až* 1955. *Texty starozákonní — žalmy a některá čtení — jsou přeloženy se zřetelem k původnímu znění podle hebrejské bible R. Kittela (vyd.* 1954), *k novému latinskému překladu žalmů podle kritického vydání »Liber psalmorum« (Řím* 1945), *k jejich německému překladu od P. Athanasia Millera (»Die Psalmen«, vyd.* 1949) *a od R. Guardiniho (»Deutscher Psalter«, vyd.* 1951) *a k českému »Žaltáři« Bártovu (Praha* 1947), *a to hlavně tam, kde latinské znění v misálu není dosti jasné. Při konečné úpravě jsem pak všechna starozákonní čtení srovnával s překladem Hejčlovým.*

Dále jsem při celé práci přihlížel k těmto překladům Římského misálu: k českému Schallerovu, k německému Schottovu (Beuron) a Bommovu (Maria Laach) a k francouzskému »Missel quotidien« od P. Lefebvra. Mešní řád je upraven tak, aby se ho dalo použít i při mši sborové neboli recitované. Při jeho překladu mi velmi pomáhalo obsáhlé dílo J. A. Jungmanna SJ, »Missarum sollemnia« (vyd. 1948) *a »Die Messe in der Betrachtung, I. Bd.: Kanon und Konsekration« od Th. Schnitzlera (vyd.* 1955), *kde jsou právě v této věci shrnuty nejnovější výsledky liturgického bádání.*

DOSLOV K II. VYDÁNÍ

První vydání tohoto misálku bylo neočekávaně brzy rozebráno. Ty zájemce, na které se už nedostalo, prosíme o prominutí, že na toto druhé vydání museli čekat tak dlouho. Opozdilo se z několika technických důvodů :

1) *Rozhodli jsme se vydat Římský misál samostatně bez » Modliteb a písní «, které vyšly ve zvláštním svazečku ; místo nich byl Misál doplněn celou řadou dalších svátkových formulářů, které musely být nejprve nově zpracovány.*

2) *Bylo také nutné provést úpravu celého textu podle nových Pravidel českého pravopisu (Praha 1957-58) a jeho částečnou revisi podle některých závažných připomínek a přání čtenářů prvního vydání.*

3) *Dominikán P. Mag. Ondřej M. Petrů, který má na tomto misálku největší podíl, dokončil před nedávnem svůj nový český překlad Evangelií z původního řeckého znění, vypracovaný podle stejných zásad a na stejný způsob jako jeho Apoštolář ; i ten je už pro 2. vydání zčásti přepracován. Aby texty perikop v Misálu byly jednotné, rozhodli jsme se dosavadní misálové texty evangelní v překladu P. Škrabala nahradit texty novými podle onoho znění (dosud sice nepublikovaného, ale majícího už církevní schválení k tisku). Ve shodě s jeho autorem jsem je upravil se zřetelem k latinskému znění Vulgáty, jak se ho užívá v Římském misálu, a podle nové úpravy Apoštoláře i některé epištoly.*

4) *Dále jsem znovu a důkladněji zpracoval výklad mše svaté a překlad mešního kánonu podle posledního stavu liturgické vědy. (Viz poznámky k překládání kánonu na str.* 515.)

Nynější úprava může tedy být považována na delší dobu za definitivní : rozhodli jsme se, už kvůli jednotě textu, v dalších vydáních pokud možno nic neměnit.

Při nové úpravě jsem často nahlížel do nejnovějšího vatikánského vydání italského překladu Římského misálu » Messalino Romano «, dále do vynikajícího francouzského překladu celého

Písma svatého »La Sainte Bible«, který vydala dominikánská Biblická škola v Jeruzalémě (Paříž 1956), *do populárního anglického překladu bible od Ronalda Knoxe (Londýn* 1956) *a do českého překladu Starého zákona od msgre Josefa Hegera (I-III, Praha* 1955-58).

Znovu děkuji především otci magistrovi Petrů za ochotné svolení k použití jeho překladu Nového zákona a za jeho obětavou spolupráci také na tomto vydání, ale i všem ostatním, kdo jakkoliv přispěli k jeho úpravě a uskutečnění.

Kéž Bůh žehná tomuto misálku i na jeho druhé cestě.

O svátku nejsvětější Trojice,
24. *května* 1959.

P. ZDENĚK ŠVÉDA

OBSAH

ÚVODNÍ ČÁST — *Strana*

O mši svaté 5
O církevním roce 34
Jak používat misálu při mši sv. 38
Přehled mše svaté 40
Přehled církevního roku 44
Přehled liturgických barev 46

PROMĚNNÉ ČÁSTI MŠE SV. (proprium)

Závěry mešních modliteb 48

a) *Okruh vánoční*

1. neděle adventní 49
Adventní mše zvaná » roráty « 51
2. neděle adventní 53
3. neděle adventní 55
4. neděle adventní 57
Svatvečer před Naroz. Páně (24.XII.) 59
Boží hod vánoční (25. XII.) 62
1. mše sv. - půlnoční 62
2. mše sv. - jitřní 64
3. mše sv. - ranní 66
Svátek sv. Štěpána (26. XII.) 68
Sv. Jana, apoštola (27. XII.) 71
Svátek Mláďátek (28. XII.) 73
Neděle po Narození Páně 75
Svátek Obřezání Páně (1. I.) 78
Svátek Nejsv. jména Ježíš 79
Svátek Zjevení Páně (6. I.) 81

Strana

Svátek Svaté rodiny (1. neděle po Zjev. Páně) 83
2. neděle po Zjevení Páně 86
3. neděle po Zjevení Páně 88
Poznámka o nedělích po Zjev. Páně 90
4. neděle po Zjevení Páně 92
5. neděle po Zjevení Páně 93
6. neděle po Zjevení Páně 94

b) *Okruh velikonoční*

Neděle Devítník (Septuagesima) 97
1. neděle po Devítníku (Sexagesima) 99
2. neděle po Devítníku (Quinquagesima) . . 103
Popeleční středa - obřady 106
- mše sv. 109
1. neděle postní 111
2. neděle postní 114
3. neděle postní 116
4. neděle postní 119
5. neděle postní (Smrtná) 122
Svatý týden 125
Května neděle - obřady 126
- mše sv. 133
Zelený čtvrtek 142
Velký pátek 150
Bílá sobota - obřady 172
- mše sv. 197

Úvodní obřad v neděli před hlavní mší sv. . . 201

MEŠNÍ ŘÁD (ordo missae) 203

Modlitby po mši sv. 246
Zvláštní preface 248

PROMĚNNÉ ČÁSTI (pokračování) *Strana*

Boží hod velikonoční 261
Pondělí velikonoční 263
1. neděle po velikonocích (Bílá) 266
2. neděle po velikonocích 268
3. neděle po velikonocích 270
4. neděle po velikonocích 272
5. neděle po velikonocích 274
Prosebné dni 276
Svátek Nanebevstoupení Páně 277
6. neděle po velikonocích 279
Svatvečer svatodušní 281
Boží hod svatodušní 283
Pondělí svatodušní 286
Svátek Nejsv. Trojice 289
Svátek Božího těla 290
2. neděle po sv. Duchu 295
3. neděle po sv. Duchu 297
4. neděle po sv. Duchu 299
5. neděle po sv. Duchu 301
6. neděle po sv. Duchu 303
7. neděle po sv. Duchu 305
8. neděle po sv. Duchu 307
9. neděle po sv. Duchu 309
10. neděle po sv. Duchu 311
11. neděle po sv. Duchu 314
12. neděle po sv. Duchu 316
13. neděle po sv. Duchu 319
14. neděle po sv. Duchu 321
15. neděle po sv. Duchu 323
16. neděle po sv. Duchu 325
17. neděle po sv. Duchu 327
18. neděle po sv. Duchu 329
19. neděle po sv. Duchu 331
20. neděle po sv. Duchu 333
21. neděle po sv. Duchu 335

Strana

22. neděle po sv. Duchu 338
23. neděle po sv. Duchu 340
Poznámka o nedělích, které zbývají po Zjev. Páně 342
Poslední (24.) neděle po sv. Duchu 344

c) *Význačnější svátky*

Sv. Ondřeje, apoštola (30. XI.) 349
Neposkvrněného početí P. Marie (8. XII.) . . 351
Sv. Tomáše, apoštola (21. XII.) 353
Očišťování Panny Marie (2. II.)
Svěcení svící 355
Mše svatá 359
Sv. Matěje, apoštola (24. II.) 362
Sv. Josefa, snoubence P. Marie (19. III.) . . 364
Zvěstování Panny Marie (25. III.) 366
Sv. Vojtěcha (23. IV.) 367
Sv. Marka, evangelisty (25. IV.) 370
Prosebná mše 374
Sv. Josefa, dělníka (1. V.) 376
Nalezení sv. kříže (3. V.) 378
Sv. Filipa a Jakuba, apoštolů (11. V.) 380
Sv. Jana Nepomuckého (16. V.) 382
Panny Marie Královny (31. V.) 385
Nejsvětějšího Srdce Ježíšova 387
Sv. Víta (15. VI.) 390
Narození sv. Jana Křtitele (24. VI.) 393
Sv. Petra a Pavla, apoštolů (29. VI.) 395
Předrahocenné krve Páně (1. VII.) 397
Navštívení Panny Marie (2. VII.). 399
Sv. Cyrila a Metoděje (5. a 7. VII.) 401
Sv. Jakuba st., apoštola (25. VII.) 404
Sv. Anny, matky P. Marie (26. VII.) 406
Proměnění Páně (6. VIII.) 409
Sv. Vavřince, mučedníka (10. VIII.). 410
Nanebevzetí Panny Marie (15. VIII.) 412

Strana

Sv. Jáchyma, otce P. Marie (16. VIII.) . . . 414
Neposkvrněného Srdce Panny Marie (22. VIII.) 416
Sv. Bartoloměje, apoštola (24. VIII.) 418
Narození Panny Marie (8. IX.) 420
Jména Panny Marie (12. IX.) 422
Povýšení sv. kříže (14. IX.) 424
Sedmibolestné Panny Marie (15. IX.) 426
Sv. Ludmily (16. IX.) 430
Sv. Matouše, apoštola (21. IX.) 432
Sv. Václava (28. IX.) 434
Sv. archanděla Michaela (29. IX.) 438
Svatých andělů strážných (2. X.) 441
Sv. Terezie od Jezulátka (3. X.) 443
Svatého růžence (7. X.) 445
Mateřství Panny Marie (11. X.) 446
Slavnost posvěcení chrámu. 448
Sv. Lukáše, evangelisty (18. X.). 451
Krista Krále (poslední neděle v říjnu) . . . 453
Sv. Šimona a Judy, apoštolů (28. X.) 455
Všech svatých (1. XI.) 457
Dušiček (Památka všech zemřelých věřících)
1. mše svatá. 460
2. mše svatá. 464
3. mše svatá. 466
Posvěcení Lateránské basiliky (9. XI.) 467

d) *Votivní mše*

Mše za ženicha a nevěstu (svatební) 468

e) *Mše za zemřelé*

V den úmrtí nebo pohřbu 473
Ve výroční den úmrtí nebo pohřbu. 478
Obyčejná mše za zemřelé 478

PŘÍDAVEK

Strana

Litanie ke všem svatým 481
Svatá zpověď 488
Modlitby k sv. přijímání. 499
Půst před sv. přijímáním 507
Poznámky k ilustracím 508
Seznam úryvků Písma sv. 510
Poznámky k překládání mešního kánonu . . 515
Doslov. 519
Obsah 522